ՏԵՂԵԿԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ (Կ-634-01.06.2020-ՊԻ-011/1) ՆԱԽԱԳԾՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Առաջին ընթերցում

Կ-634-01.06.2020-ՊԻ-011/1

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍ

ԲԱԺԻՆ 1.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԳԼՈՒԽ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսդրությունը

1. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսդրությունը բաղկացած է սույն օրենսգրքից, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերից և Հայաստանի Հանրապետության իրավական այն ակտերից, որոնք քրեաիրավական նորմեր են պարունակում կամ նշանակություն ունեն քրեական օրենքը կիրառելու համար:

2. Հանցակազմ կամ պատիժ կամ քրեաիրավական ներգործության միջոց նախատեսող նորմերը կարող են կիրառվել միայն սույն օրենսգրքում ընդգրկվելուց հետո:

Հոդված 2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսդրության խնդիրները

1. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսդրության խնդիրներն են՝ օրենքով նախատեսված շահերի պաշտպանությունը հանցավոր ոտնձգություններից, հանցագործությունների կանխումը, քրեական պատասխանատվության ենթակա իրավաբանական անձի և հանցանք

կատարած անձի պատասխանատվության արդարացիությունը, հասարակությունում հանցանք կատարած անձի վերաինտեգրումը, վերասոցիալականացումն ապահովելը:

~~Հոդված 1.~~ Հոդված 3. Սույն օրենսգրքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենսգրքում օգտագործվող ներքոհիշյալ հասկացություններն ունեն հետևյալ նշանակությունը՝

1) *անօգնական վիճակում գտնվող*՝ անձ, որն՝ ~~անձ, որը~~ իր ֆիզիկական կամ հոգեկան վիճակով պայմանավորված ի վիճակի չէ դիմադրություն ցույց տալ~~տալու~~ կամ ղեկավարել~~ղեկավարելու~~ իր արարքը կամ գիտակցել~~գիտակցելու~~ իր նկատմամբ կատարվող արարքի բնույթը, ինչպես նաև 12~~տասներկու~~ տարին չլրացած անձը.

2) *առաջին անգամ հանցանք կատարած*՝ անձ, որը նախկինում հանցանք չի կատարել կամ կատարել է, սակայն ազատվել է քրեական պատասխանատվությունից, կամ որի դատվածությունը սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով մարվել կամ վերացվել է.

3) *հանցագործությունից տուժած*՝ անձ, կազմակերպություն, հասարակություն (համայնք) կամ պետություն, որի իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին վնաս է պատճառվել հանցագործությամբ կամ կարող էր պատճառվել, եթե հանցագործությունն ավարտվեր՝ անկախ դատավարական կարգով տուժող ճանաչելու հանգամանքից.

4) *վիճակի խոցելիություն*՝ վիճակ, որում հայտնված անձը չունի իր համար ընդունելի այլընտրանք, քան ենթարկվելու իր նկատմամբ կատարվող չարաշահմանը.

~~2)~~5) *ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժ*՝ ազատության սահմանափակումը, կարճաժամկետ ազատազրկումը, կարգապահական գումարտակում պահելը, ազատազրկումը, ցմահ ազատազրկումը.

6) *ամսական եկամուտ*՝ հանցանքն ավարտվելու օրվան նախորդող 12~~տասներկու~~ ամիսների ընթացքում անձի կողմից ստացված~~ստացած~~ միջին ամսական եկամտի 35 տոկոսը: Միջին ամսական եկամտի ~~եկամուտը, որի~~ մեջ հաշվարկվում են ստացվող աշխատավարձը և դրան հավասարեցված այլ վճարումները, անձի կողմից իր ակտիվների ներդրմամբ (տրամադրմամբ) այլ անձանց գործունեությունից ստացված եկամուտը (շահաբաժին, տոկոս, ռոյալթի, վարձակալական վճար): Ամսականը~~ցանկացած գույք, օգուտ կամ եկամուտ (գույքը, օգուտը կամ~~ եկամուտը հաշվարկելիս հաշվի չեն առնվում դրանց համար վճարվող հարկերը, տուրքերը կամ ~~պարտադիր~~ այլ վճարները.

7) *նվազագույն աշխատավարձ*՝ «Նվազագույն ամսական աշխատավարձի մասին» օրենքում սահմանված նվազագույն ամսական աշխատավարձի չափը.

~~3)~~8) *բնակարան*՝ շինությունը, կառույցը կամ դրանց մասը, որը նախատեսված է կամ օգտագործվում է բնակության համար,

համապատասխանաբար դրանց հարող ծածկապատշգամբը, վերնասրահը, պատշգամբը, նկուղը կամ ձեղնահարկը, կամ այլ շինությունը կամ կառույցը, որոնցից անարգել մուտք է առկա բնակության համար օգտագործվող կամ նախատեսված շինություն, կառույց կամ դրանց մաս~~վճարումները~~, ինչպես նաև հյուրանոցային համարը, նավախցիկը, հիվանդասենյակը, գնացքի մեկուսացված ճամփորդախցիկը, գետային կամ ծովային նավը կամ այլ տրանսպորտային միջոցը, եթե դրանք մշտապես կամ ժամանակավորապես օգտագործվում են բնակության համար.~~ժառանգություն կամ նվեր ստացած գույքը).~~

9) *բռնություն*՝ այլ մարդու նկատմամբ նրա կամքին հակառակ կամ կամքն անտեսելով դիտավորյալ ֆիզիկական ներգործություն գործադրելը կամ այդ եղանակով նրան ֆիզիկական վնաս պատճառելը.

10) *իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելը*՝ ծառայողական ենթակայության տակ չգտնվող անձանց նկատմամբ սահմանված կարգով կարգադրիչ լիազորությունները կամ ծառայողական լիազորությունները կամ ծառայողական դիրքից բխող հեղինակությունն օգտագործելը.

11) *խաբեություն*՝ դիտավորությամբ իրականությունը խեղաթյուրելը՝ կոնկրետ փաստերը ձևախեղելով, իրականում գոյություն չունեցող կեղծ տվյալներ հաղորդելով, իրական մտադրության մասին լռելով կամ այնպիսի տեղեկություն չհաղորդելով, որն անձը պարտավոր էր հաղորդել.

12) *վստահությունը չարաշահել*՝ որոշակի վարքագծով, խոստումներով կամ հանցագործությունից տուժածի հետ ունեցած միջանձնային հարաբերություններն օգտագործելով՝ հանցավորի կամ այլ անձի ապագա վարքագծի կամ ապագայում սպասվող փաստերի կամ իրադարձությունների կապակցությամբ անձին դիտավորությամբ մոլորության մեջ գցելը.

13) *շանտաժ*՝ անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ անձի դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին կամ օրինական շահերին վնաս պատճառող կամ անձի համար անցանկալի տեղեկություններ հրապարակելու կամ իրավունքներից, ազատություններից զրկելու կամ դրանք սահմանափակելու սպառնալիքը.

~~4)~~14) *շահադիտական դրդում*՝ իր կամ այլ անձի համար գույքային օգուտ ստանալու կամ գույքային ծախսերից կամ պարտավորություններից խուսափելու մղում.

~~5)~~15) *այլ ծանր հետևանք կամ այլ էական վնաս*՝— սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածում, հոդվածի մասում կամ կետում թվարկված հետևանքներին համարժեք կամ համաբնույթ վտանգավորություն ներկայացնող հանգամանք~~հանգամանքներ~~.

~~6) *առաջին անգամ հանցանք կատարած անձ*՝ անձ, որը նախկինում հանցանք չի կատարել կամ կատարել է, սակայն ազատվել է քրեական~~

~~պատասխանատվությունից կամ որի դատվածությունը սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով մարվել կամ վերացվել է.~~

~~7) *առևտրային կամ այլ կազմակերպության ծառայող*՝ անձ, որը առևտրային կազմակերպությունում կամ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին կամ դրա հիմնարկ չհամարվող ոչ առևտրային կազմակերպությունում մշտապես, ժամանակավորապես կամ հատուկ լիազորությամբ իրականացնում է կարգադրիչ, այլ կառավարչական կամ վերահսկողական գործառույթ կամ իրավասու է հանդես գալու այդ կազմակերպության անունից.~~

~~8) *բնակարան*՝ շինություն, կառույց կամ դրանց մաս, որը նախատեսված է կամ օգտագործվում է բնակության համար, համապատասխանաբար նրանց հարող ծածկապատշգամբը, վերնասրահը, պատշգամբը, նկուղը կամ ձեղնահարկը, կամ այլ շինությունը կամ կառույցը, որոնցից անարգել մուտք կա բնակության համար նախատեսված շինություն, կառույց կամ դրա մաս, ինչպես նաև հյուրանոցային համարը, նավախցիկը, հիվանդասենյակը, գնացքի մեկուսացված ճամփորդախցիկը, գետային կամ ծովային նավը կամ այլ տրանսպորտային միջոցը, եթե դրանք մշտապես կամ ժամանակավորապես օգտագործվում են բնակության համար.~~

~~9) *բռնություն*՝ այլ մարդու նկատմամբ դիտավորյալ ֆիզիկական ներգործությունը կամ այդ եղանակով նրան ֆիզիկական վնաս պատճառելը.~~

~~10) *իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելը*՝ ծառայողական ենթակայության տակ չգտնվող անձանց նկատմամբ սահմանված կարգով կարգադրիչ լիազորությունները կամ ծառայողական լիազորությունները կամ ծառայողական դիրքից բխող հեղինակությունը օգտագործելը.~~

~~11) *խաբեություն*՝ դիտավորությամբ իրականությունը խեղաթյուրելը կամ իրականությունը խեղաթյուրելու նպատակով այնպիսի տեղեկություն չհաղորդելը, որը անձը պարտավոր էր հաղորդել.~~

~~12) *հանցագործությունից տուժած անձ*՝ անձ, կազմակերպություն, համայնք կամ պետություն, ում իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին վնաս է պատճառվել հանցագործությամբ կամ կարող էր պատճառվել, եթե հանցագործությունն ավարտվեր, անկախ նրանից՝ այդ անձը դատավարական իմաստով տուժողի կարգավիճակ ստացել է թե ոչ.~~

~~13)~~16) *հափշտակություն*՝ ուրիշի գույքն ապօրինի, անհատույց հանցավորինը կամ այլ անձինը դարձնելը: ~~–~~Հափշտակությունն ավարտված է համարվում, եթե հանցավորն այդ գույքն ապօրինաբար տնօրինելու~~,~~ կամ ~~ապօրինաբար~~ օգտագործելու իրական հնարավորություն է ունեցել.

~~14)~~17) *հափշտակության, պատճառած գույքային վնասի կամ հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված կամ սպացված գույքի կամ օգուտի չափերը*՝ սույն օրենսգրքում հափշտակված գույքի, պատճառված գույքային վնասի, հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված կամ ստացված գույքի կամ օգուտի ~~կամ հափշտակված գույքի~~ մանր չափ է համարվում հանցանքը կատարելու պահին 500.000 ՀՀ~~հինգ հարյուր հազար~~ դրամը չգերազանցող գումարը ~~(կամ~~

արժեքը),~~, բացառությամբ սույն օրենսգրքի հատուկ մասով նախատեսված դեպքերի: Սույն օրենսգրքում գույքային վնասի, հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված կամ ստացված գույքի կամ օգուտի կամ հափշտակված գույքի~~ խոշոր չափ է համարվում հանցանքը կատարելու պահին ~~5հինգ~~ միլիոն ՀՀ դրամը չգերազանցող գումարը ~~(կամ~~ արժեքը),~~, բացառությամբ սույն օրենսգրքի հատուկ մասով նախատեսված դեպքերի: Սույն օրենսգրքում գույքային վնասի, հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված կամ ստացված գույքի կամ օգուտի կամ հափշտակված գույքի~~ առանձնապես խոշոր չափ է համարվում հանցանքը կատարելու պահին ~~5հինգ~~ միլիոն ՀՀ դրամը գերազանցող գումարը ~~(կամ~~ արժեքը),~~,~~ բացառությամբ սույն օրենսգրքի Հատուկ~~հատուկ~~ մասով նախատեսված դեպքերի.

~~15)~~18) *մերձավոր ազգական*՝ անկախ համատեղ բնակության հանգամանքից՝ ամուսինը, նախկին ամուսինը, ~~(այդ թվում՝ փաստական ամուսնական հարաբերությունների մեջ գտնվող անձը),~~ ծնողը, այդ թվում՝ խորթ ծնողը, որդեգրող ծնողը, խնամատար ծնողը, երեխան (այդ թվում՝~~նաև~~ որդեգրված, խորթ, հոգեզավակ), եղբայրը, քույրը (այդ թվում՝~~որդեգրող ծնողի ամուսինը, ամուսնու ծնողները, եղբայրները, քույրերը (նաև~~ խորթ), պապը, տատը, թոռը, որդեգրող ծնողի կամ խնամատար ծնողի ամուսինը կամ նախկին ամուսինը, ամուսնու կամ նախկին~~թոռները, ինչպես նաև~~ ամուսնու ծնողը, ինչպես նաև ամուսնու կամ նախկին ամուսնու ծնողի~~ծնողների~~ համար՝ փեսան կամ հարսը: Ամուսին կամ նախկին ամուսին է համարվում նաև փաստական ամուսնական հարաբերությունների մեջ գտնվող կամ գտնված անձը.

~~16)~~19) -*մերձավոր*՝ յուրաքանչյուր ոք, որի~~ոմ~~ կյանքը, առողջությունը, շահերը կամ բարեկեցությունը կարևոր են անձի համար՝ պայմանավորված այդ անձի հետ ունեցած անձնական հարաբերություններով.~~,~~

~~17) *նվազագույն աշխատավարձ*՝ «Նվազագույն ամսական աշխատավարձի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում սահմանված նվազագույն ամսական աշխատավարձի չափը.~~

~~18) *շահադիտական դրդում*՝ իր կամ այլ անձի համար գույքային օգուտ ստանալու կամ գույքային ծախսերից կամ պարտավորություններից խուսափելու մղում.~~

~~19) *շանտաժ*՝ անձի, նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ անձի դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին կամ օրինական շահերին վնաս պատճառող, կամ անձի համար անցանկալի տեղեկություններ հրապարակելու կամ իրավունքներից, ազատություններից զրկելու կամ դրանք սահմանափակելու սպառնալիքը.~~

~~20) *պարբերաբար*՝ նույնաբնույթ արարքը երկու կամ ավելի անգամ կատարելը.~~

~~21)~~20) *պաշտոնատար անձ*՝

ա.~~)~~ հանրային ծառայող, հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձ,~~ կամ~~ պետական, պետական կառավարման համակարգի,~~կամ~~ տեղական

ինքնակառավարման մարմնի, պետության կամ համայնքի կողմից ստեղծված ոչ առևտրային կազմակերպության կամ հիմնարկի անունից հանդես գալու լիազորություն ունեցող կամ դրանց անունից իրավունք, պարտականություն կամ պատասխանատվություն առաջացնող –գործառույթներ իրականացնող անձ.

բ.) այլ պետության հանրային իշխանության ոլորտում, օրենսդիր, գործադիր կամ դատական իշխանության ոլորտում մշտապես, ժամանակավորապես կամ հատուկ լիազորությամբ պաշտոն զբաղեցնող կամ ծառայություն իրականացնող կամ այդ կառույցի անունից հանդես գալու լիազորություն ունեցող անձ կամ իրավունք, պարտականություն կամ պատասխանատվություն առաջացնող -գործառույթներ իրականացնող անձ.

գ.) միջազգային կամ վերպետականվերազգային հանրային կազմակերպությունում կամ կառույցում մշտապես, ժամանակավորապես կամ հատուկ լիազորությամբ պաշտոն զբաղեցնող կամ ծառայություն իրականացնող կամ նշված կազմակերպության կամ կառույցի անունից հանդես գալու լիազորություն ունեցող անձ կամ դրանց անունից իրավունք, պարտականություն կամ պատասխանատվություն առաջացնող գործառույթներ իրականացնող անձ.

դ.) միջազգային կամ վերպետական միջազգային կազմակերպության ներկայացուցչական մարմնի կամ նման գործառույթ իրականացնող կառույցի ներկայացուցիչ.

ե.) միջազգային դատարանում մշտապես, ժամանակավորապես կամ հատուկ լիազորությամբ պաշտոն զբաղեցնող կամ ծառայություն իրականացնող կամ դատարանի անունից հանդես գալու լիազորություն ունեցող անձ կամ դրա անունից իրավունք, պարտականություն կամ պատասխանատվություն առաջացնող- գործառույթներ իրականացնող անձ.

զ.) այլ պետության կամ միջազգային դատարանի երդվյալ ատենակալ.

21) *առևտրային կամ այլ կազմակերպության ծառայող*՝ անձ, որն իրավասու է հանդես գալ առևտրային կազմակերպության կամ պետական կամ համայնքային չհամարվող ոչ առևտրային կազմակերպության կամ հիմնարկի անունից կամ դրանց անունից մշտապես, ժամանակավորապես կամ հատուկ լիազորությամբ իրականացնում է կարգադրիչ, այլ կառավարչական կամ վերահսկողական գործառույթ.

22) *պոռնկություն*՝ անձի կողմից այլ անձի հետ վարձատրության, այլ հատուցման կամ դրանց խոստման դիմաց պարբերաբար կամ նման դիտավորությամբ սեքսուալ բնույթի գործողություններ կատարելը.

23) *երեխայի պոռնկություն*՝ երեխային սեքսուալ բնույթի գործողությունների համար օգտագործելը՝ վարձատրության, այլ հատուցման կամ դրանց խոստման դիմաց՝ անկախ այդ վարձատրությունը, այլ հատուցումը կամ խոստումը երեխային կամ երրորդ անձին տրամադրելու հանգամանքից.

~~20) *վիճակի խոցելիություն*՝ վիճակ, որում հայտնված անձը չունի իր համար ընդունելի այլընտրանք, քան ենթարկվելու իր նկատմամբ կատարվող չարաշահմանը.~~

~~21) *վստահությունը չարաշահելը*՝ որոշակի վարքագծով, խոստումներով կամ հանցագործությունից տուժածի հետ ունեցած միջանձնային հարաբերություններն օգտագործելով՝ հանցավորի կամ այլ անձի ապագա վարքագծի կամ ապագայում սպասվող փաստերի կամ իրադարձությունների կապակցությամբ անձին մոլորության մեջ գցելը.~~

24) ~~22)~~ *տևող հանցագործություն*՝ տևական ժամանակահատվածում միևնույն հանցանքի անընդհատ~~տևական~~ իրականացում.

25) *շարունակվող հանցագործություն*՝ մեկ միասնական դիտավորությամբ, միևնույն օբյեկտի դեմ ուղղված նույնական արարքներով հանցանքի կատարում.

26) *պարբերաբար*՝ նույնաբնույթ~~, որն ավարտված է համարվում անձի բռնվելու, մեղայականով ներկայանալու կամ այլ հանգամանքների ուժով~~ արարքը երկու կամ ավելի անգամ կատարելը.~~դադարելու պահից.~~

27) ~~23)~~ *փաստաթուղթ*՝ ~~ցանկացած տեսակի կրիչի վրա գտնվող~~ իրավաբանական նշանակություն ունեցող տեղեկություն պարունակող նյութական կամ էլեկտրոնային կրիչ~~տեղեկատվություն~~:

1. ~~Հոդված 2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսդրությունը~~

~~2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսդրությունը բաղկացած է սույն օրենսգրքից և Հայաստանի Հանրապետության իրավական այն ակտերից, որոնք քրեաիրավական նորմեր են պարունակում կամ նշանակություն ունեն քրեական օրենքը կիրառելու համար:~~

~~3. Հանցակազմ կամ պատիժ նախատեսող նորմերը կարող են կիրառվել միայն Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում ընդգրկվելուց հետո:~~

~~Հոդված 3. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսդրության խնդիրները~~

~~1. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսդրության խնդիրներն են՝ օրենքով նախատեսված շահերի պաշտպանությունը հանցավոր ոտնձգություններից, հանցագործությունների կանխումը, հանցանք կատարած անձի պատասխանատվության արդարացիությունը, հասարակությունում նրա վերաինտեգրումը, վերասոցիալականացումը ապահովելը:~~

ԳԼՈՒԽ 2
ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

Հոդված 4. ~~Հոդված 4.~~ Օրինականության սկզբունքը

1. Ոչ ոք չի կարող ենթարկվել քրեական պատասխանատվության այն արարքի համար, որը կատարման պահին հանցանք չի համարվել:

2. Քրեական օրենքի Հատուկ մասի նորմերնն~~որմները~~ անալոգիայով կիրառելն արգելվում է:

3. ~~Քրեական օրենքի~~~~Սույն օրենսգրքի~~ Ընդհանուր մասի նորմերը կարող են անալոգիայով կիրառվել, եթե դա չի վատթարացնում անձի վիճակը:

Հոդված 5. ~~Հոդված 5.~~ Անձնական պատասխանատվության սկզբունքը

1. ~~1.~~Յուրաքանչյուր ֆիզիկական անձ ենթակա է քրեական պատասխանատվության միայն իր կատարած հանցանքի համար:

Հոդված 6. ~~Հոդված 6.~~ Ըստ մեղքի պատասխանատվության սկզբունքը

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ այն ֆիզիկական անձը, որը սույն օրենսգրքով նախատեսված արարքը կատարել է առանց մեղքի կամ կատարել է անզգուշությամբ այն դեպքում, երբ օրենքը քրեական պատասխանատվություն է նախատեսում տվյալ արարքը միայն դիտավորությամբ կատարելու համար:

Հոդված 7. ~~Հոդված 7.~~ Արդարության և պատասխանատվության անհատականացման սկզբունքը

1. Հանցանք կատարած անձին քրեական պատասխանատվության, պատժի կամ քրեաիրավական ներգործության այլ միջոցների ենթարկելը կամ քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից ազատելը պետք է լինի արդարացի՝ ապահովելով ինչպես կիրառվող օրենսդրության, այնպես էլ պետական հակազդեցության համաչափությունը՝ կատարված հանցանքին, դա կատարելու հանգամանքներին, հանցավորի անձնավորությանը:

2. Արգելվում է անձին կրկին քրեական պատասխանատվության ենթարկել նույն հանցանքը -կատարելու համար, բացառությամբ սույն օրենսգրքի 133-154-րդ, 155-րդ, 308-րդ, 450-րդ կամ 451-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների համար այլ պետության կողմից քրեական պատասխանատվության ենթարկված լինելու այն դեպքերի, երբ անձն անհիմն ազատվել է քրեական պատասխանատվությունից կամ անարդարացիորեն դատապարտվել է մեղմ պատժի կամ անհիմն լրիվ կամ մասնակիորեն ազատվել է պատժի կրումից:~~:~~

ԳԼՈՒԽ 3
ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔ

Հոդված 8. ~~Հոդված 8.~~ Քրեական օրենքի գործողությունը ժամանակի ընթացքում

1. Արարքի հանցավորությունը, պատժելիությունը և քրեաիրավական այլ հետևանքները որոշվում են դա կատարելու ժամանակ գործող քրեական օրենքով:

2. Սույն օրենսգրքով նախատեսված հանցանքը կատարելու ժամանակ է համարվում գործողությունը կամ անգործությունը կատարելու պահը՝ անկախ հետևանքներն~~հետևանքները~~ առաջանալու պահից:

3. Տևող հանցագործության դեպքում անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության բռնվելու, մեղայականով ներկայանալու կամ այլ հանգամանքների ուժով արարքն~~արարքը~~ ավարտվելու պահին գործող քրեական օրենքով:

4. Շարունակվող հանցագործության դեպքում անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության իր միասնական դիտավորության մեջ ընդգրկված արարքներից վերջինը կատարելու պահին գործող քրեական օրենքով:

~~4.~~5. Հանցանքը հանցակցությամբ կատարելու դեպքում հանցակիցներից յուրաքանչյուրը ենթակա է քրեական պատասխանատվության իրեն վերապահված արարքը կատարելու պահին գործող քրեական օրենքով:

~~5.~~6. Եթե քրեական օրենքը փոփոխվել է քրեական օրենքով նախատեսված արարքը կատարելու ընթացքում, կիրառվում է արարքն~~արարքը~~ ավարտվելու, դադարեցնելու կամ խափանելու պահին գործող օրենքը:

Հոդված 9. ~~Հոդված 9.~~ Քրեական օրենսդրության հետադարձ ուժը

1. Արարքի հանցավորությունը սահմանող, պատիժը խստացնող կամ հանցանք կամ քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված արարք կատարած անձի վիճակն այլ կերպ վատթարացնող օրենսդրությունը հետադարձ ուժ չունի:

2. Արարքի հանցավորությունը լրիվ կամ մասնակիորեն վերացնող կամ~~,~~ պատիժը մեղմացնող օրենսդրությունն ունի~~օրենքը~~ հետադարձ ուժ: Նշված դեպքում այն ~~ունի, այսինքն՝~~ տարածվում է մինչև դրա~~այդ իրավական ակտն~~ ուժի մեջ մտնելը հանցանք կամ քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված արարք կատարած այն անձանց նկատմամբ, որոնց վերաբերյալ դեռևս առկա չէ օրինական ուժի մեջ մտած եզրափակիչ դատավարական ակտ:~~վրա, այդ թվում՝ նրանց, ովքեր կրում են պատիժը կամ կրել են, սակայն ունեն դատվածություն:~~

3. Եզրափակիչ դատավարական ակտն օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո արարքի հանցավորությունը լրիվ կամ մասնակիորեն վերացնող օրենսդրությունն ունի հետադարձ ուժ: Եզրափակիչ դատավարական ակտն

օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո պատիժը մեղմացնող օրենսդրությունն ունի հետադարձ ուժ, եթե նշանակված պատիժն ավելի խիստ է ուժի մեջ մտած օրենսդրությամբ նախատեսված պատժի առավելագույն ժամկետից: Նշված դեպքերում այն տարածվում է մինչև դրա ուժի մեջ մտնելը հանցանք կամ քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված արարք կատարած այն անձանց նկատմամբ, որոնք կրում են պատիժը կամ կրել են դա, սակայն ունեն դատվածություն:

4. Հանցանք կամ քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված արարք կատարած անձի վիճակն այլ կերպ բարելավող օրենսդրությունն ունի հետադարձ ուժ, եթե դա նախատեսված է օրենքով:

~~3.~~ Հանցանք կամ քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված արարք ~~Արարքի հանցավորությունը լրիվ կամ մասնակիորեն վերացնող, պատիժը մեղմացնող օրենքը հետադարձ ուժ ունի:~~

~~4.~~5. ~~Միջանկյալ քրեական օրենսդրությունը անձի կողմից հանցանք~~ կատարելուց հետո ուժի մեջ մտած, սակայն մինչև~~մինչ~~ իրավասու մարմնի կողմից եզրափակիչ դատավարական ակտը կայացնելը~~անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելը կամ դատարանի կողմից դատավճիռ կամ դատական այլ ակտ կայացնելը~~ ուժը կորցրած միջանկյալ քրեական օրենսդրությունը հետադարձ ուժով կիրառվում է սույն հոդվածով նախատեսված չափանիշներին համապատասխան:~~քրեական օրենսդրությունն է:~~

~~5.~~ 6. Պատասխանատվությունը մասնակիորեն մեղմացնող և միաժամանակ մասնակիորեն խստացնող օրենքը սույն հոդվածով նախատեսված չափանիշներին համապատասխան հետադարձ ուժ ունի միայն այն մասով, որը մեղմացնում է պատասխանատվությունը:

Հոդված 10. ~~Հոդված 10.~~ Քրեական օրենքի գործողությունը քրեական օրենքով նախատեսված արարքը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կատարելու դեպքում

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում քրեական օրենքով նախատեսված արարք կատարած անձի քրեական պատասխանատվության հարցը լուծվում է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով:

2. Քրեական օրենքով նախատեսված արարքը համարվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կատարված, եթե դրա բաղկացուցիչ մասերից որևէ մեկն իրականացվել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Քրեական օրենքով նախատեսված արարքը համարվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կատարված նաև այն դեպքում, երբ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվելու ժամանակ անձը հանցակցել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս հանցանք կատարելուն:

3. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում քրեական օրենքով նախատեսված արարքը կատարած օտարերկրյա դիվանագիտական, հյուպատոսական կամ միջազգային կազմակերպության համար սահմանված

անձեռնմխելիությունից օգտվող անձի քրեական պատասխանատվության հարցը լուծվում է Հայաստանի Հանրապետության ~~վավերացրած~~ միջազգային պայմանագրերին համապատասխան:

4. Եթե անձը քրեական օրենքով նախատեսված արարքը կատարել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող այն վայրում~~վայրերում~~, որտեղ գործում է օտարերկրյա~~օտար~~ պետության դիվանագիտական, հյուպատոսական կամ միջազգային կազմակերպության համար սահմանված անձեռնմխելիությունը~~անձեռնմխելիութուն~~, ապա նրա քրեական պատասխանատվության հարցը լուծվում է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության ~~վավերացրած~~ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերի:

~~Հոդված 11.~~ Հոդված 11. Քրեական օրենքի գործողությունը Հայաստանի Հանրապետության նավերի կամ օդային սարքերի վրա ~~–~~քրեական օրենքով նախատեսված արարքը կատարելու դեպքում ~~համար~~

1. ~~Օրինական կարգով~~ Հայաստանի Հանրապետության դրոշի ներքո գտնվող կամ տարբերանշանը կրող քաղաքացիական նավի կամ ~~–~~թռիչքի մեջ գտնվող քաղաքացիական օդանավի կամ այլ թռչող սարքի~~–~~ վրա քրեական օրենքով նախատեսված արարք կատարած անձի քրեական պատասխանատվության հարցը, անկախ դրա գտնվելու վայրից, լուծվում է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով, եթե այլ բան նախատեսված չէ Հայաստանի Հանրապետության ~~վավերացրած~~ միջազգային պայմանագրերով:

2. ~~–~~Հայաստանի Հանրապետության ռազմական կամ կառավարական նավի~~—~~ կամ պետական օդանավի կամ այլ թռչող սարքի (ռազմական, ոստիկանական, մաքսային) վրա քրեական օրենքով նախատեսված արարք կատարած անձի քրեական պատասխանատվության հարցը, անկախ դրա գտնվելու վայրից, լուծվում է ~~—~~Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով:

~~Հոդված 12.~~ Հոդված 12. Քրեական օրենքի գործողությունը քրեական օրենքով նախատեսված արարքը Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս ~~–~~կատարելու դեպքում

1. Քրեական օրենքով նախատեսված արարքը Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարած Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների, այդ թվում՝ երկքաղաքացիություն ունեցող անձանց, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող, քաղաքացիություն չունեցող անձանց, Հայաստանի Հանրապետությունում փախստականի կարգավիճակով բնակվող, ապաստան

հայցող կամ ապաստան ստացած անձանց քրեական պատասխանատվության հարցը լուծվում է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով, եթե նրանց կատարած արարքը հանցանք է համարվում դրա կատարման վայրի պետության օրենսդրությամբ, և եթե նրանք այդ արարքի համար քրեական պատասխանատվության չեն ենթարկվել: Եթե քրեական օրենքով նախատեսված արարքը նշված անձանց կողմից կատարվել է որևէ պետության չպատկանող տարածքում, ապա այդ արարքը կատարած անձինք ենթակա են քրեական պատասխանատվության Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով, եթե կատարված արարքի համար որպես պատիժ նախատեսված է ազատազրկում: Քրեական օրենքով նախատեսված արարքը Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարած Հայաստանի Հանրապետությունում փախստականի կարգավիճակով բնակվող, ապաստան հայցող կամ ապաստան ստացած անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության, եթե առկա են Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով~~«Փախստականների կարգավիճակի մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի 31-րդ հոդվածի առաջին մասով~~ նախատեսված պայմանները:

2. Հայաստանի Հանրապետության ~~վավերացրած~~ միջազգային պայմանագրերով սահմանված դեպքերում՝ քրեական օրենքով նախատեսված արարքը Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարած Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների, այդ թվում՝ երկքաղաքացիություն ունեցող անձանց, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող, քաղաքացիություն չունեցող անձանց, Հայաստանի Հանրապետությունում ~~ապաստան հայցող, ապաստան ստացած կամ~~ փախստականի կարգավիճակով բնակվող, ապաստան հայցող կամ ապաստան ստացած անձանց քրեական պատասխանատվության հարցը լուծվում է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով՝ անկախ արարքը կատարելու վայրի պետության տարածքում այն հանցանք համարվելուց~~դիտվելուց~~:

3. Քրեական օրենքով նախատեսված արարքը Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարած և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող օտարերկրյա քաղաքացիների և Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես չբնակվող, քաղաքացիություն չունեցող անձանց քրեական պատասխանատվության հարցը լուծվում է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով, եթե նրանց կողմից կատարված արարքը Հայաստանի Հանրապետության ~~վավերացրած~~ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված հանցանք է, և եթե նրանք այդ արարքի համար քրեական պատասխանատվության չեն ենթարկվել՝ անկախ հանցանքը կատարելու վայրի պետության տարածքում այն հանցանք համարվելուց:

4. Քրեական օրենքով նախատեսված արարքը Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարած անձի քրեական պատասխանատվության հարցը լուծվում է Հայաստանի Հանրապետության

քրեական օրենսգրքով, եթե կատարված արարքնարարքը ուղղված է Հայաստանի Հանրապետության շահերի, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու, այդ թվում՝ երկքաղաքացիություն ունեցող անձի, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող, քաղաքացիություն չունեցող անձի, Հայաստանի Հանրապետությունում ապաստան հայցող, ապաստան ստացած կամ փախստականի կարգավիճակով բնակվող, ապաստան հայցող կամ ապաստան ստացած անձի կամ իրավաբանական անձի իրավունքների և ազատությունների դեմ:

Հոդված 13. Հոդված 13. Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս անձի քրեական պատասխանատվության ենթարկվելու իրավական հետևանքները

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս անձի քրեական պատասխանատվության ենթարկված լինելը հաշվի է առնվում Հայաստանի Հանրապետությունում նրան քրեական պատասխանատվության, պատժի ենթարկելիս, քրեական պատասխանատվությունից կամ, պատժից ազատելիս:

2. Եթե կատարված հանցանքի համար անձն այլ պետության տարածքում կամ միջազգային դատարանի կողմից դատապարտվել է և ամբողջությամբ կրել է պատիժը, կամ ազատվել է քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից, ապա այդ արարքի համար նա Հայաստանի Հանրապետությունում այլևս քրեական պատասխանատվության կամ պատժի ենթարկվել չի կարող, բացառությամբ սույն օրենսգրքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դեպքերի: Եթե կատարված հանցանքի համար անձը մասնակիորեն է կրել պատիժը կամ այն դեռևս չի կրել, ապա Հայաստանի Հանրապետությունում քրեական պատասխանատվության ենթարկվելիս պատժի կրած մասը հաշվակցվում է, իսկ այն պատժատեսակների պարագայում, որոնց հաշվակցումն անհնարին է՝ պատժի կրած մասը հաշվի է առնվում անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելիս: Հաշվակցման ենթակա է նաև այն ժամանակահատվածը, որի ընթացքում անձը մինչևմինչ դատապարտվելը կամ պատժի կրման ուղարկվելը քրեադատավարական օրենսդրությանը համապատասխան պահվել է անազատության մեջ:

3. ՕտարերկրյաՕտարեկրյա պետության կամ միջազգային դատարանի կողմից սահմանված պատիժը Հայաստանի Հանրապետությունում կրող անձի նկատմամբ կիրառվում են պատժից ազատելու Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ պատժից ազատելու հիմքերն ու պայմանները:

ԲԱԺԻՆ 2.
ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 4
ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔԸ

Հոդված 14. ~~Հոդված 14.~~ Քրեական պատասխանատվության հիմքը

1. ~~1.~~Քրեական պատասխանատվության հիմքն~~հիմքը~~ ինչպես ավարտված, այնպես էլ չավարտված հանցանք կատարելն է:

Հոդված 15. ~~Հոդված 15.~~ Քրեական պատասխանատվությունը հանցագործությունից տուժածի~~տուժած անձի~~ քրեական հայցի հիման վրա

1. Սույն օրենսգրքի ~~հոդվածներ 166-ի առաջին մասով,~~ 167-րդ հոդվածի 1-ինի առաջին մասով, 168-րդ հոդվածի 1-ինի առաջին մասով, 169-րդ հոդվածի 1-ինի առաջին մասով, 170-րդ հոդվածի 1-ինի առաջին մասով, 171-րդ հոդվածի 1-ին մասով~~ով~~, 172-րդ հոդվածով, 173-րդ հոդվածով, 178-րդ հոդվածի 1-ին~~ով, 176-ի առաջին~~ մասով, 180-րդ հոդվածի 1-ին~~177-ի առաջին~~ մասով, 182-րդ հոդվածի 1-ին~~190-ի առաջին~~ մասով, 194-րդ հոդվածի 1-ին~~191-ի առաջին~~ մասով, 195-րդ հոդվածի 1-ին~~192-ով, 220-ի առաջին~~ մասով, 227-րդ հոդվածի 1-ին~~221-ի առաջին~~ մասով, 228-րդ հոդվածի 1-ին~~238-ի առաջին~~ մասով, 253-րդ հոդվածի 1-ին~~239-ի առաջին~~ մասով, 254-րդ հոդվածի 1-ին~~240-ի առաջին~~ մասով, 255-րդ հոդվածի 1-ին~~241-ի առաջին~~ մասով, 256-րդ հոդվածի 1-ին~~242-ի առաջին~~ մասով, 257-րդ հոդվածի 1-ին~~244-ի առաջին~~ մասով, 259-րդ հոդվածի 1-ին~~247-ի առաջին~~ մասով, 262-րդ հոդվածի 1-ին~~248-ի առաջին~~ մասով, 263-րդ հոդվածի 1-ին ~~249-ի առաջին~~ մասով, 264-րդ հոդվածի 1-ին~~250-ով, 251-ով, 327-ի առաջին~~ մասով, 265-րդ հոդվածով, 266-րդ հոդվածով, 341-րդ հոդվածի 1-ին մասով կամ 342-րդ հոդվածի 1-ին~~328-ի առաջին~~ մասով նախատեսված հանցանքը~~հանցանք~~ կատարած անձը կարող է ենթարկվել քրեական պատասխանատվության միայն հանցագործությունից տուժածի~~տուժած անձի~~ քրեական հայցի հիման վրա, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված դեպքերի:

ԳԼՈՒԽ 5
ՀԱՆՑԱՆՔԸ ԵՎ ԴՐԱ ՀԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐԸ

Հոդված 16. ~~Հոդված 16.~~ Հանցանքի հասկացությունը

1. ~~1.~~Հանցանք է համարվում սույն օրենսգրքով նախատեսված, պատժի սպառնալիքով արգելված, հանցագործության սուբյեկտի կողմից մեղավորությամբ կատարված արարքը:

2. Հանցանք չի համարվում այն արարքը, որը թեև ձևականորեն պարունակում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված

հատկանիշներ, սակայն իր նվազ վտանգավորության պատճառով ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձին, հասարակությանը կամ պետությանն էական վնաս չի պատճառել և չէր կարող պատճառել:

Հոդված 17. ~~Հոդված 17.~~ Հանցանքի տեսակները

1. Հանցանքները դասակարգվում են չորս խմբի՝ ոչ մեծ ծանրության, միջին ծանրության, ծանր և առանձնապես ծանր:

2. Ոչ մեծ ծանրության հանցանքներ են համարվում սույն օրենսգրքով նախատեսված այն արարքները, որոնց համար սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված առավելագույն պատիժը չի գերազանցում 2~~երկու~~ տարի ժամկետով ազատազրկումը, կամ որոնց համար նախատեսված է ազատազրկման հետ չկապված պատիժ:

3. Միջին ծանրության հանցանքներ են համարվում սույն օրենսգրքով նախատեսված այն արարքները, որոնց համար սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված առավելագույն պատիժը չի գերազանցում 5~~հինգ~~ տարի ժամկետով ազատազրկումը:

4. Ծանր հանցանքներ են համարվում սույն օրենսգրքով նախատեսված այն արարքները, որոնց համար սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված առավելագույն պատիժը չի գերազանցում 10~~տասը~~ տարի ժամկետով ազատազրկումը:

5. Առանձնապես ծանր հանցանքներ են համարվում սույն օրենսգրքով նախատեսված այն արարքները, որոնց համար սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված է 10~~տասը~~ տարուց ավելի ժամկետով ազատազրկում կամ ցմահ ազատազրկում:

Հոդված 18. Արարքը

1. Սույն օրենսգրքով նախատեսված արարք է համարվում~~,~~ պատժի սպառնալիքով արգելված գործողությունը~~արարքը կարող է դրսևորվել գործողությամբ~~ կամ անգործությունը:~~անգործությամբ:~~

2. Անգործությամբ կատարված արարքը քրեական պատասխանատվություն է առաջացնում, եթե անձի վրա իրավական ակտով դրված է եղել գործողություն կատարելու պարտականություն կամ այդ պարտականությունը բխել է նրա ստանձնած պարտավորությունից կամ բխել է օրենքով պաշտպանվող շահերը վտանգի ենթարկած կամ դրանց վնաս պատճառած իր նախորդ վարքագծից:

3. Անգործությամբ կատարված արարքը քրեական պատասխանատվություն է առաջացնում, եթե անձը տվյալ իրադրությունում կարող էր կատարել իր պարտականությունը:

Հոդված 19. ~~Հոդված 19.~~ Քրեական պատասխանատվության սուբյեկտը

1. ~~1.~~ Քրեական պատասխանատվության ենթակա է մեղսունակ ֆիզիկական անձը, որի 16~~ում տասնվեց~~ տարին լրացած է եղել հանցանքը կատարելու պահին, ինչպես նաև իրավաբանական անձը:

2. Այն անձը, որի 14 տարին լրացած է եղել հանցանքը կատարելու պահին, ենթակա է քրեական պատասխանատվության սույն օրենսգրքի 155-161-րդ հոդվածներով, 166-170-րդ հոդվածներով, 191-րդ հոդվածով, 198-րդ հոդվածով, 252-րդ հոդվածով, 253-րդ հոդվածի 2-րդ կամ 3-րդ մասերով, 254-րդ հոդվածի 2-րդ կամ 3-րդ մասերով, 258-րդ հոդվածով, 264-րդ հոդվածի 2-րդ կամ 3-րդ մասերով, 297-րդ հոդվածով, 338-րդ հոդվածով, 339-րդ հոդվածով, 397-րդ հոդվածով կամ 398-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքների կատարման համար:

~~2. Այն անձը, ում 14 տարին լրացած է եղել հանցանքը կատարելու պահին, ենթակա է քրեական պատասխանատվության սպանության (հոդվածներ 154-160), դիտավորությամբ առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելու (հոդվածներ 165-169), մարդուն առևանգելու (հոդված 187), սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունների (հոդված 194), ավազակության (հոդված 237), ծանրացնող հանգամանքներով կողոպուտի (հոդված 238-ի երկրորդ և երրորդ մասեր), ծանրացնող հանգամանքներով գողության (հոդված 239-ի երկրորդ և երրորդ մասեր), շորթման (հոդված 243), ծանրացնող հանգամանքներով դիտավորությամբ գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու համար (հոդված 249-ի երկրորդ և երրորդ մասեր), խուլիգանության (հոդված 282), հրազեն, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր կամ պայթուցիկ սարքեր հափշտակելու (հոդված 324), հրազեն, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր կամ պայթուցիկ սարքեր շորթելու (հոդված 325), թմրամիջոց, հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութ, դրանց խառնուրդ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) հափշտակելու կամ շորթելու (հոդված 383) համար:~~

3. ~~3.~~ Եթե անձը հասել է սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված տարիքի, սակայն մտավոր զարգացման մեջ հետ մնալու հետևանքով ունակ չի եղել գիտակցելու իր արարքի հակաիրավականությունը կամ ղեկավարելու իր արարքը, ապա ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության:

4. ~~4.~~ Եթե անձը հասել է սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված տարիքի, սակայն մտավոր զարգացման մեջ հետ մնալու հետևանքով ունակ չի եղել ամբողջությամբ գիտակցելու իր արարքի հակաիրավականությունը կամ ղեկավարելու իր արարքը, ապա պատիժ նշանակելիս դա հաշվի է առնվում որպես մեղմացնող հանգամանք:

~~Հոդված 20.~~ Հոդված 20. Հանցագործության հատուկ սուբյեկտը

1. ~~1.~~ Հանցագործության հատուկ սուբյեկտը հանցանք կատարած այն անձն է, որը բացի ընդհանուր սուբյեկտի հատկանիշներից օժտված է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով սահմանված լրացուցիչ հատկանիշներով, որոնք հիմք են տալիս նրան քրեական պատասխանատվության ենթարկելու սույն

օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված համապատասխան հանցագործության համար:

2. ~~2.~~ Եթե անձն իր կամ~~անձը~~ այլ անձի ապօրինի արարքի հետևանքով է անհիմն հատուկ սուբյեկտի կարգավիճակ ստացել և կատարել է հատուկ սուբյեկտով հանցանքը~~հանցագործությունը~~, ապա ենթակա է քրեական պատասխանատվության հատուկ սուբյեկտով հանցագործության համար, բացառությամբ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված դեպքերի:

3. Եթե սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հատուկ սուբյեկտով հանցագործության օբյեկտիվ կողմը կատարել է հատուկ սուբյեկտի հատկանիշներով չօժտված անձը, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված այն հանցագործության համար, որի հատկանիշներն առկա են նրա արարքում:

4. ~~3.~~ Անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության հատուկ սուբյեկտով հանցագործության համար, եթե ~~նաև այն դեպքում, երբ~~ հատուկ սուբյեկտի հատկանիշներով օժտված է եղել նախքան հանցանքի կատարումը, սակայն հանցանքի կատարման պահին այդ հատկանիշները~~հատկանիշ(ներ)ը~~ բացակայել են:

~~4. Եթե անձն իր ապօրինի արարքների հետևանքով անհիմն հատուկ սուբյեկտի կարգավիճակ է ստացել և կատարել է հատուկ սուբյեկտով հանցագործություն, ապա ենթակա է քրեական պատասխանատվության հատուկ սուբյեկտով հանցագործության համար:~~

~~5. Եթե անձն իր և այլ անձի համատեղ ապօրինի արարքների հետևանքով անհիմն հատուկ սուբյեկտի կարգավիճակ է ստացել և կատարել է հատուկ սուբյեկտով հանցագործություն, ապա ենթակա է քրեական պատասխանատվության հատուկ սուբյեկտով հանցագործության համար:~~

Հոդված 21. ~~1.~~ Մեղսունակությունը

1. Մեղսունակությունն անձի՝ հանցանքը կատարելու պահին իր արարքի հակաիրավականությունը գիտակցելու և այն ղեկավարելու ունակությունն է:

Հոդված 22. ~~Հոդված 22.~~ Սահմանափակ մեղսունակությունը~~մեղսունակություն~~

1. Մեղսունակ անձը, որը հանցանքը կատարելիս հոգեկան առողջության խնդիրների հետևանքով ամբողջությամբ չի գիտակցել իր արարքի հակաիրավականությունը կամ ամբողջությամբ չի կարողացել ղեկավարել իր արարքը, ենթակա է քրեական պատասխանատվության:

2. Սահմանափակ մեղսունակությունը, որպես մեղմացնող հանգամանք, հաշվի է առնվում պատիժ նշանակելիս և կարող է հիմք հանդիսանալ պատժի հետ միաժամանակ անձի նկատմամբ բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոց նշանակելու համար:

Հոդված 23. ~~Հոդված 23.~~ Մեղքը

1. ~~1.~~ Քրեական պատասխանատվության ենթակա է այն անձը, որը սույն օրենսգրքով նախատեսված, պատժի սպառնալիքով արգելված արարքը կատարել է մեղավորությամբ:

2. ~~2.~~ Սույն օրենսգրքով նախատեսված, պատժի սպառնալիքով արգելված արարքը համարվում է մեղավորությամբ կատարված, եթե այն կատարողը գիտակցել է իր արարքի հակաիրավականությունը կամ թեև չի գիտակցել, բայց կարող էր գիտակցել դա:

3. ~~3.~~ Սույն օրենսգիրքը հիմնվում է արարքի հակաիրավականությունը գիտակցելու կամ ~~-~~դա գիտակցելու կարողության կանխավարկածի վրա:

Հոդված 24. Դիտավորությունը և անզգուշությունը

1. Հանցանքի սուբյեկտիվ կողմը կարող է դրսևորվել դիտավորությամբ կամ անզգուշությամբ:

2. Անզգուշությամբ կատարված արարքը հանցանք է, եթե սույն օրենսգրքի~~օրենգրքի~~ Հատուկ մասում դա նախատեսված է:

Հոդված 25. ~~Հոդված 25.~~ Հանցանքը դիտավորությամբ կատարելը

1. Հանցանքը համարվում է դիտավորությամբ կատարված, եթե անձը գիտակցում է իր արարքի այն փաստական հանգամանքները, որոնք տվյալ հանցակազմի հատկանիշ են:

2. Դիտավորությունը լինում է ուղղակի կամ անուղղակի:

3. Հանցանքը համարվում է ուղղակի դիտավորությամբ կատարված, եթե անձը գիտակցում է իր արարքի այն փաստական հանգամանքները, որոնք հանցակազմի հատկանիշ են, և այդ արարքը կատարելը նրա նպատակն է կամ նպատակին հասնելու միջոց:

4. Հանցանքը համարվում է անուղղակի դիտավորությամբ կատարված, եթե անձը գիտակցում է իր արարքի այն փաստական հանգամանքները, որոնք հանցակազմի հատկանիշ են, ու թեև այդ արարքը կատարելը և տվյալ հանցանքն իրականացնելը նրա նպատակը չէ, այնուամենայնիվ կատարում է դա:

5. Եթե օրենքը հանցագործության ավարտը կապում է վտանգավոր հետևանքների առաջացման հետ, ապա հանցանքը համարվում է ուղղակի դիտավորությամբ կատարված, եթե այդ հետևանքների առաջացումն~~հետևանքները~~ անձի նպատակն են եղել կամ նպատակին հասնելու միջոց, կամ նա նախատեսել է դրանց առաջացման անխուսափելիությունը:

6. Եթե օրենքը հանցագործության ավարտը կապում է վտանգավոր հետևանքների առաջացման հետ, ապա հանցանքը համարվում է անուղղակի դիտավորությամբ կատարված, եթե այդ հետևանքների առաջացումն~~հետևանքները~~ անձի նպատակը չի~~են~~ եղել, սակայն նա նախատեսել է դրանց առաջացման իրական հնարավորությունը, և նրա համար միևնույնն է եղել՝ դրանք կառաջանան, թե ոչ:

7. Եթե անձը նախատեսել է մեկից ավելի հանցավոր հետևանքներից որևէ մեկի առաջացման հնարավորությունը, և նրա համար միևնույնն է եղել, թե որ հետևանքը կառաջանա, ապա արարքը որակվում է ըստ փաստացի առաջացած հետևանքի: Եթե որևէ հետևանք չի առաջանում, ապա արարքը որակվում է որպես դիտավորության մեջ ընդգրկված, տվյալ իրադրությունում հնարավոր ամենաթեթև հանցագործության փորձ:

8. Դիտավորյալ հանցագործության՝ սույն օրենսգրքով նախատեսված ծանրացնող հանգամանքները մեղսագրվում են անձին միայն այն դեպքում, երբ նա գիտակցել է այդ հանգամանքները:

9. Եթե դիտավորյալ հանցագործության ծանրացնող հանգամանք է նախատեսված անզգուշությամբ ~~հանրորեն~~ վտանգավոր հետևանքներ առաջացնելը, ապա դա անձին մեղսագրվում է այն դեպքում, երբ դրանց նկատմամբ առկա է անզգուշությունը: Այդ դեպքում հանցանքը համարվում է դիտավորությամբ կատարված:

Հոդված 26. ~~Հոդված 26.~~ Հանցանքն անզգուշությամբ կատարելը

1. Անզգուշությունը դրսևորվում է հանցավոր ինքնավստահությամբ կամ հանցավոր անփութությամբ:

2. Հանցանքը համարվում է հանցավոր ինքնավստահությամբ կատարված, եթե անձը~~,~~ նախատեսում է իր արարքի վտանգավոր հետևանքների առաջացման հնարավորությունը, սակայն առանց բավարար հիմքերի համոզված է լինում, որ տվյալ դեպքում դրանք կկանխվեն:

3. Հանցանքը համարվում է հանցավոր անփութությամբ կատարված, եթե անձը չի նախատեսում իր արարքի վտանգավոր հետևանքների առաջացման հնարավորությունը, թեև տվյալ իրադրությունում պարտավոր էր և կարող էր նախատեսել: Հանցանքը համարվում է անփութությամբ կատարված նաև սույն օրենսգրքի 28-րդ հոդվածի 7-րդ~~վեցերորդ~~ մասով նախատեսված պայմանների առկայության դեպքում:

Հոդված 27. ~~Հոդված 27.~~ Ալկոհոլի, թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~), թունավոր կամ այլ թմրեցնող նյութերի, դրանց պատրաստուկներիից~~առնուրդների~~ կամ դրանց համարժեք նյութերի~~նյութի~~ (անալոգի) ազդեցության հետևանքով ~~հարբածության (~~ոչ սթափ (հարբած) վիճակում քրեական օրենսգրքով նախատեսված, պատժի սպառնալիքով արգելված արարքը կատարած անձի քրեական պատասխանատվությունը

1. ~~1.~~ Ալկոհոլի, թմրամիջոցի, հոգեմետ (~~թմրամիջոցների,~~ հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~), թունավոր կամ այլ թմրեցնող նյութի~~նյութերի~~, դրանց պատրաստուկի~~առնուրդների~~ կամ դրանց համարժեք նյութի (անալոգի) ազդեցության հետևանքով ~~հարբածության (~~ոչ սթափ (հարբած)~~)~~ վիճակում հանցանք կատարած անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության:

2. ~~2.~~ Ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանքով, խաբեությամբ, ինչպես նաև անձի կամքին հակառակ կամ նրա կամքն անտեսելով ~~հարբածության (~~ոչ սթափ (հարբած)~~)~~ վիճակի հասցված լինելը հանցանք կատարած անձի քրեական պատասխանատվությունն ու պատիժը մեղմացնող հանգամանք է: Եթե նույն եղանակներով ~~հարբածության (~~ոչ սթափ (հարբած)~~)~~ վիճակի հասցված անձը զրկվել է իր արարքի հակաիրավականությունը գիտակցելու կամ իր արարքը ղեկավարելու հնարավորությունից, ապա նա ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության:

3. Ոչ~~3. Հարբածության (ոչ~~ սթափ (հարբած) վիճակ է համարվում Վարչական~~Հայաստանի Հանրապետության վարչական~~ իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով սահմանված ոչ սթափ վիճակը:

~~Հոդված 28. Սխալն~~~~Հոդված 28. Սխալը~~ արարքի փաստական հանգամանքների մեջ

1. Եթե դիտավորությամբ հանցանք կատարող անձը կարծում է, թե իր արարքում առկա է օրենքով նախատեսված ծանրացնող հանգամանք, սակայն դա բացակայում է, ապա արարքը որակվում է որպես ծանրացնող հանգամանքով հանցագործության փորձ: Եթե դիտավորությամբ հանցանք կատարող անձը կարծում է, թե իր արարքում առկա չէ օրենքով նախատեսված ծանրացնող հանգամանք, սակայն դա առկա է, ապա արարքը որակվում է որպես առանց ծանրացնող հանգամանքի հանցագործություն:

2. Եթե անձը կարծում է, թե իր արարքում առկա են սույն օրենսգրքի միևնույն հոդվածի միևնույն մասի տարբեր կետերով նախատեսված ծանրացնող հանգամանքներ, սակայն դրանցից մեկը կամ մի քանիսն առկա չեն, ապա արարքը որակվում է որպես այն ծանրացնող հանգամանքով ~~(հանգամանքներով)~~ ավարտված հանցագործություն, որն առկա է անձի արարքում: ~~Այդ դեպքում անձի դիտավորության մեջ ընդգրկված այն ծանրացնող հանգամանքները, որոնք արարքում բացակայում են, հաշվի են առնվում պատիժ նշանակելիս:~~

3. Եթե անձի դիտավորությունն~~դիտավորությունը~~ ուղղված է խիստ պաշտպանվող օբյեկտը վնասելուն, սակայն իրականում վնասվում է մեղմ պաշտպանվող օբյեկտ, ապա արարքը որակվում է որպես դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործության փորձ: Եթե սխալմամբ վնաս է պատճառվում համարժեք օբյեկտի, ապա արարքը որակվում է ըստ փաստացի առաջացած հետևանքի:

4. Եթե անձի դիտավորությունն ուղղված ~~–~~է մեղմ պաշտպանվող օբյեկտը վնասելուն, սակայն իրականում վնասվում է խիստ պաշտպանվող օբյեկտ, ապա նա ենթակա~~արարքը որակվում~~ է քրեական պատասխանատվության իր~~որպես~~ դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործության համար~~հանցագործություն~~:

5. Եթե անձը կատարում է արարք, սակայն իր դիտավորության մեջ ընդգրկված վտանգավոր հետևանքներն առաջանում են ոչ թե նրա արարքից, այլ ուրիշ պատճառներով, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության իր դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործության փորձի համար:

6. Եթե ~~բացի~~ անձի դիտավորության մեջ ընդգրկվածից բացի առաջանում են նաև այլ հետևանքներ, ապա անձն այդ հետևանքների համար քրեական պատասխանատվության է ենթարկվում միայն այն դեպքում, երբ դրանց նկատմամբ առկա է անզգուշություն:

7. Եթե անձը չի գիտակցում իր արարքի փաստական հանգամանքները, սակայն կարող էր գիտակցել, ապա ենթակա է քրեական պատասխանատվության հանցանքն անզգուշությամբ կատարելու համար, եթե դա սույն օրենսգրքով նախատեսված է:

ԳԼՈՒԽ 6 .
ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՑԱՌՈՂ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐԸ

Հոդված 29. Անմեղսունակությունը

1. Անմեղսունակության վիճակում սույն օրենսգրքով նախատեսված արարք կատարած անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության:

2. Անմեղսունակ է համարվում այն անձը, որը սույն օրենսգրքով նախատեսված արարքը կատարելու պահին հոգեկան առողջության խնդիրների հետևանքով չի գիտակցել իր արարքի հակաիրավականությունը կամ չի ղեկավարել դա:~~այն:~~

Հոդված 30. ~~Հոդված 30.~~ Առանց մեղքի վնաս պատճառելը

1. Սույն օրենսգրքով նախատեսված, պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարած անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության ~~նաև~~ այն դեպքում, երբ չի նախատեսել իր արարքի վտանգավոր հետևանքների առաջացման հնարավորությունը, և տվյալ իրադրությունում պարտավոր չէր կամ չէր կարող նախատեսել դա:

Հոդված 31. ~~Հոդված 31.~~ Քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառելը նյարդահոգեկան ծանրաբեռնվածության վիճակում

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ այն անձը, որը նախատեսել է իր գործողության (անգործության)՝ վտանգավոր հետևանքների առաջացման հնարավորությունը, չի ցանկացել դրանց առաջացումը, բայց նյարդահոգեկան ծանրաբեռնվածության հետևանքով չէր կարող կանխել դրանց առաջացումը:

2. Եթե անձը, նախատեսելով վտանգավոր հետևանքների առաջացման հնարավորությունը, նյարդահոգեկան ծանրաբեռնվածության հետևանքով չի

կարողացել կանխել դրանք, սակայն ինքն է դրել իրեն այդ վիճակի մեջ կամ տվյալ իրադրությունում, նախատեսելով վտանգավոր հետևանքների առաջացման հնարավորությունը, կարող էր ձեռնպահ մնալ գործողությունը կամ անգործությունը կատարելուց, ապա ենթակա է քրեական պատասխանատվության:

Հոդված 32. ~~Հոդված 32.~~ Անհրաժեշտ պաշտպանությունը~~պաշտպանություն~~

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ այն անձը, որն~~որը~~ արարքը կատարել է անհրաժեշտ պաշտպանության վիճակում, այսինքն՝ պաշտպանվողի կամ այլ անձի կյանքը, առողջությունը, իրավունքները, ազատությունները, օրինական շահերը, հասարակության կամ պետության օրինական շահերը սույն օրենսգրքով նախատեսված հակաիրավական ոտնձգությունից կամ դրա իրական սպառնալիքից՝ ոտնձգություն կատարողին վնաս պատճառելու միջոցով պաշտպանելիս, եթե թույլ չի տրվել անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցում:

2. Անհրաժեշտ պաշտպանության իրավունքն անձին է պատկանում՝ անկախ հակաիրավական ոտնձգությունից խուսափելու կամ այլ անձանց կամ իրավասու~~պետական~~ մարմինների օգնությանը դիմելու հնարավորությունից, ինչպես նաև անկախ անձի մասնագիտական կամ այլ հատուկ պատրաստվածությունից կամ պաշտոնեական դիրքից:

3. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցում է համարվում դիտավորությամբ ոտնձգողին այնպիսի վնաս պատճառելը, որը համաչափ չէ հակաիրավական ոտնձգության բնույթին և վտանգավորությանը և չի բխում պաշտպանվելու անհրաժեշտությունից~~անհարաժեշտությունից~~:

4. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցում չի համարվում հակաիրավական ոտնձգություն կատարողին դիտավորությամբ կյանքից զրկելը, եթե տվյալ իրադրությունում~~իրավիճակում~~ ոտնձգությունից պաշտպանվելը հնարավոր չէր ավելի թեթև վնաս պատճառելով,~~ կամ պաշտպանվելու այլ միջոցներ չկային~~ կամ պաշտպանվողը տվյալ իրադրությունում չի գիտակցել և չէր կարող գիտակցել ավելի թեթև վնաս պատճառելու հնարավորությունը~~դրանց առկայությունը~~:

5. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ արարքը հանցագործություն է, եթե նախատեսված է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով:

6. Եթե տվյալ իրադրությունում~~իրավիճակում~~ պաշտպանվողը վախի, հուզմունքի, սթրեսի կամ այլ օբյեկտիվ կամ սուբյեկտիվ գործոնների հետևանքով չի գիտակցել և չէր կարող գիտակցել, որ հակաիրավական ոտնձգությունը կամ դրա իրական սպառնալիքը բացակայում է~~են~~, ապա վնաս պատճառող արարքը համարվում է անհրաժեշտ պաշտպանության վիճակում կատարված: Եթե պաշտպանվողը տվյալ իրադրությունում կարող էր գիտակցել, որ հակաիրավական ոտնձգությունը բացակայում է, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության ~~է ենթակա~~ անզգուշությամբ վնաս պատճառելու համար: Եթե տվյալ իրադրությունում~~նշված~~

~~իրադրություններում~~ պաշտպանվողը թույլ է տվել անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցում, ապա ենթակա է քրեական պատասխանատվության անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ հանցանք կատարելու համար:

7. Անհրաժեշտ պաշտպանության վիճակըիրավիճակը բացակայում է, եթե տեղի է ունեցել անհրաժեշտ պաշտպանության սադրում, այսինքն՝~~պրովոկացիա: Անհրաժեշտ պաշտպանության պրովոկացիան այն իրավիճակն է,~~ երբ անձին վնաս պատճառելու նպատակով~~,~~ պաշտպանվողը վերջինիս դրդելդրդում է հակաիրավական ոտնձգություն կատարելուն:

Հոդված 33. ~~Հոդված 33.~~ Հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելիս վնաս պատճառելը

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ այն անձը, որը սույն օրենսգրքով նախատեսված հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին վնաս է պատճառել՝ նրան իրավասու մարմիններին հանձնելու կամ նոր հակաիրավական արարքը կանխելու նպատակով բռնելիս, եթե տվյալ իրադրությունում բացակայելբացակայում են բռնելու այլ՝ վնաս պատճառելու հետ չկապված միջոցները, կամ դրանց առկայությունը չի գիտակցվելգիտակցվում և չէր կարող գիտակցվել բռնողի կողմից, և դրա համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցումսահմանների անցում թույլ չի տրվել:

2. Սույն օրենսգրքով նախատեսված հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցում է համարվում բռնելու միջոցների անհամապատասխանությունըանհամապատասխանությունը արարքի և դա կատարող անձի վտանգավորությանը, ինչպես նաև բռնելու հանգամանքներին, որոնց հետևանքով անձին դիտավորությամբ պատճառվել է այնպիսի վնաս, որը պայմանավորված չի եղել բռնելու անհրաժեշտությամբ:

3. Սույն օրենսգրքով նախատեսված հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ արարքը հանցագործություն է, եթե հատկապես նախատեսված է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով:

4. ~~Եթե~~ տվյալ իրադրությունում բռնողը վախի, հուզմունքի, սթրեսի կամ~~,~~ այլ օբյեկտիվ կամ սուբյեկտիվ գործոնների ազդեցության հետևանքովներքո ~~բռնողը~~ չի գիտակցել և չէր կարող գիտակցել, որ ոտնձգությունը հակաիրավական չէ կամ կատարվել է ոչ այդ անձի կողմից, ապա նման իրավիճակը համարվում է~~հավասարեցվում է սույն օրենսգրքով նախատեսված~~ հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելիս վնաս պատճառելու վիճակիրավիճակին: Եթե բռնողը տվյալ իրադրությունում կարող էր գիտակցել, որ ոտնձգությունը հակաիրավական չէ կամ կատարվել է ոչ այդ անձի կողմից, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության ~~է ենթակա~~ անզգուշությամբ վնաս պատճառելու համար:~~—~~ Եթե տվյալ իրադրությունում

անձը թույլ է տվել սույն օրենսգրքով նախատեսված հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցում, ապա ենթակա է քրեական պատասխանատվության հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ հանցանք կատարելու համար:

5. Սույն օրենսգրքով նախատեսված հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու իրավունք, դրա համար լիազորված անձանցից բացի, ունի նաև յուրաքանչյուր ոքանձ:

Հոդված 34. ~~Հոդված 34.~~ Ծայրահեղ անհրաժեշտությունը~~անհրաժեշտություն~~

1. ~~Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ այն անձը, որը Հանցագործություն չի համարվում~~ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս է պատճառել~~պատճառելը~~ ծայրահեղ անհրաժեշտության վիճակում, այսինքն՝ տվյալ անձի կամ այլ անձանց կյանքին, առողջությանը, իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին անմիջականորեն սպառնացող վտանգը վերացնելու համար, եթե տվյալ իրադրությունում այդ վտանգը չէր կարելի վերացնել այլ միջոցներով, և թույլ չի տրվել ծայրահեղ անհրաժեշտության սահմանազանցում~~սահմանների անցում~~:

2. Ծայրահեղ անհրաժեշտության սահմանազանցում է համարվում դիտավորությամբ այնպիսի վնաս պատճառելը, որն ակնհայտորեն չի համապատասխանել~~համապատասխանում~~ սպառնացող վտանգի բնույթին ու աստիճանին և վտանգը վերացնելու հանգամանքներին, եթե քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին պատճառվել է կանխված վնասի համեմատությամբ հավասար կամ ավելի մեծ վնաս:

3. ~~3.~~ Ծայրահեղ անհրաժեշտության սահմանազանցումը բացակայում է, եթե ~~կանխված վնասի համեմատությամբ հավասար կամ ավելի մեծ վնաս է պատճառվել~~ անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կյանքին կամ առողջությունն~~առողջությանը~~ անմիջական վտանգ սպառնալու դեպքում կանխված վնասի համեմատությամբ հավասար կամ ավելի մեծ վնաս է պատճառվել: Այս դրույթը չի տարածվում~~վերաբերում~~ այն անձանց նկատմամբ, որոնց~~, ում~~ մասնագիտական պարտականությունների մեջ է մտնում այլ անձանց կյանքի, առողջության, իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի, հասարակության կամ պետության օրինական շահերի պաշտպանությունը:

4. ~~4.~~ Ծայրահեղ անհրաժեշտության վիճակը բացակայում է, եթե վտանգը ստեղծվել է այն կանխող անձի կողմից կատարվածկատարած արարքի հետևանքով: Այդ~~Այս~~ դեպքում վտանգի կանխմանն ուղղված նրա ջանքերը հաշվի են առնվում որպես քրեական պատասխանատվությունը կամ պատիժը մեղմացնող հանգամանք:~~հանգմանք:~~

5. ~~5.~~ Եթե ծայրահեղ անհրաժեշտության վիճակում վնաս պատճառող անձին չի հաջողվել~~հաջողվում~~ կանխել սպառնացող վտանգը, ապա վերջինս ենթակա է քրեական պատասխանատվության անզգուշությամբ վնաս պատճառելու համար, եթե նա կարող էր գիտակցել, որ իր կողմից ձեռնարկված միջոցները բավարար չեն եղել վտանգը կանխելու համար:

6. Ծայրահեղ անհրաժեշտության վիճակը~~իրավիճակը~~ բացակայում է, եթե տեղի է ունեցել ծայրահեղ անհրաժեշտության սադրում, այսինքն՝~~պրովոկացիա: Ծայրահեղ անհրաժեշտության պրովոկացիան այն իրավիճակն է,~~ երբ օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառելու նպատակով անձն իր արարքով վտանգ է ստեղծել~~ստեղծում~~ օրենքով պաշտպանվող այլ շահերի համար, այնուհետև վնաս պատճառել~~պատճառում~~ օրենքով պաշտպանվող շահերին՝ իբրև թե ծայրահեղ անհրաժեշտության վիճակում գտնվելով:

Հոդված 35. ~~Հոդված 35.~~ Անհաղթահարելի ուժը~~ուժ~~, ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանքը~~հարկադրանք~~

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ այն անձը, որը~~Հանցագործություն չի համարվում~~ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս է պատճառել~~պատճառելը~~ անհաղթահարելի ուժի ազդեցության ներքո:

2. ~~Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ այն անձը, որը~~Հանցագործություն չի համարվում քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս է պատճառել~~պատճառելը~~ ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանքի ազդեցությամբ, եթե դրա հետևանքով անձը չէր կարող գիտակցել կամ ղեկավարել իր արարքը:

3. Այն~~Քրեական պատասխանատվության հարցն այն~~ դեպքերում, երբ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս է պատճառվում հոգեկան, ինչպես նաև ֆիզիկական այնպիսի հարկադրանքի ազդեցությամբ, որն անձին չի զրկում իր արարքը գիտակցելու կամ ղեկավարելու հնարավորությունից, քրեական պատասխանատվության հարցը լուծվում է՝ հաշվի առնելով սույն օրենսգրքի 34-րդ հոդվածի դրույթները:

4. Անձը չի կարող ազատվել քրեական պատասխանատվությունից սույն հոդվածով նախատեսված հիմքով, եթե օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառելու նպատակով ինքն է ստեղծել անհաղթահարելի ուժ կամ մեկ ուրիշին դրդել է իր նկատմամբ ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանք գործադրել~~իրականացնելու~~՝ հետագայում իր կողմից օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառելն~~պատճառելը~~ անհաղթահարելի ուժի կամ ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանքի ազդեցությամբ արդարացնելու~~արդարացնելու~~ համար:

Հոդված 36. ~~Հոդված 36.~~ Հիմնավորված ռիսկը~~ռիսկ~~

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ այն անձը, որը~~Հանցագործություն չի համարվում~~ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս է պատճառել~~պատճառելն~~ անձի, հասարակության կամ պետության համար օգտակար, իրավաչափ նպատակի հասնելու համար գործադրված հիմնավորված ռիսկի ժամանակ:

2. Ռիսկը համարվում է հիմնավորված, եթե հետապնդվող~~հիշյալ~~ նպատակին չէր կարելի հասնել առանց ռիսկի դիմելու և ռիսկի դիմած անձն անհրաժեշտ միջոցներ է ձեռնարկել քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառելը կանխելու համար:

3. Ռիսկը հիմնավորված չի համարվում, եթե դա ակնհայտորեն զուգորդված է եղել այլ անձի ~~(անձանց)~~ զոհվելու վտանգով~~, էկոլոգիական~~ կամ արտակարգ իրավիճակի~~հասարակական աղետի~~ սպառնալիքով:

~~Հոդված 37.~~ ~~Հոդված 37.~~ Մասնագիտական գործառույթների իրականացումը

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ այն անձը, որը~~1. Հանցագործություն չի համարվում~~ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս է պատճառել~~պատճառելն~~ ի կատարումն անձի մասնագիտական գործառույթների, եթե պահպանվել են այդ մասնագիտական գործառույթների իրականացման համար իրավական ակտերով սահմանված պահանջները:

~~Հոդված 38.~~ ~~Հոդված 38.~~ Սպորտային ռիսկը

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ արհեստավարժ մարզամրցմանը կամ մարզումներին մասնակից անձը, որը ~~Հանցագործություն չի համարվում~~ արհեստավարժ մարզամրցման կամ մարզումների ընթացքում ~~դրա մասնակցի կողմից~~ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս է պատճառել~~պատճառելը~~, եթե նա պահպանել է տվյալ մարզատեսակի համար սահմանված կանոնները:

2. Տվյալ մարզատեսակի համար սահմանված կանոնները դիտավորությամբ խախտելու հետևանքով անզգուշությամբ մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս պատճառած անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության:

~~2.~~3. Տվյալ մարզատեսակի համար սահմանված կանոնները դիտավորությամբ խախտելու հետևանքով քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին դիտավորությամբ վնաս պատճառած անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության:

~~Հոդված 39.~~ ~~Հոդված 39.~~ Օրենքի կամ իրավական այլ ակտերի պահանջները կատարելը

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ քրեական~~Հանցագործություն չի համարվում~~ օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառած~~պատճառելն~~ այն անձը, որը~~անձի կողմից, ով~~ կատարել է

օրենքով կամ իրավական այլ ակտերով թույլատրվող արարք կամ ~~օրենքով կամ իրավական այլ ակտերով~~ իր վրա դրված պարտականություն~~պարտականություններ~~, եթե պահպանվել են դրա իրականացման~~այդ պարտականությունները կատարելու կամ լիազորություններն իրականացնելու~~՝ օրենքով կամ իրավական այլ ակտերով սահմանված պայմանները:

Հոդված 40. ~~Հոդված 40.~~ Հրաման կամ կարգադրություն կատարելը

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ~~1. Հանցագործություն չի համարվում~~ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառած~~պատճառելն~~ այն անձը, որը~~անձի կողմից, ով~~ գործել է ի կատարումն իր համար պարտադիր՝ սահմանված կարգով արձակված հրամանի կամ կարգադրության: Այդպիսի վնաս պատճառելու համար քրեական պատասխանատվության է ենթակա~~պատասխանատվություն է կրում~~ հանցավոր հրաման կամ կարգադրություն արձակած անձը:

2. ~~2.~~ Եթե անձը գիտակցել է հրամանի կամ կարգադրության հանցավոր բնույթը կամ չի գիտակցել, սակայն կարող էր գիտակցել, և կատարել է դա, ապա ենթակա է քրեական պատասխանատվության:

3. ~~3.~~ Ակնհայտ հանցավոր հրամանը կամ կարգադրությունը չկատարելը բացառում է քրեական պատասխանատվությունը:

Հոդված 41. ~~Հոդված 41.~~ Օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների հետ համագործակցելը~~գաղտնի հիմունքներով համագործակցություն իրականացնելը~~

1. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ~~Հանցագործություն չի համարվում~~ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառած~~պատճառելն~~ այն անձը, որն~~անձի կողմից, ով~~ օրենքով սահմանված կարգով համագործակցել է օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների հետ՝ հանցագործությունը բացահայտելուն, կանխելուն կամ ապացույցներ ձեռք բերելուն աջակցելու նպատակով տրված հանձնարարության սահմաններում, եթե այդ նպատակին հասնելու համար վնաս պատճառելու հետ չկապված միջոցները բացակայել~~բացակայում~~ են:

2. Օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների հետ համագործակցելիս~~Սույն հոդվածի առաջին մասում նշված~~ անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության մարդու դեմ ուղղված ~~ավարտված~~ ծանր կամ առանձնապես ծանր ավարտված հանցանք կատարելու դեպքում:

3. Եթե օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների հետ համագործակցելիս~~սույն հոդվածի առաջին մասով նշված~~ անձը մասնակցել է հանցավոր ~~կամ ահաբեկչական~~ կազմակերպությանը կամ ~~օրենքով չնախատեսված զինված միավորմանը կամ~~ հանցանքը կատարել է

հանցավոր կազմակերպության կազմում, որը սույն օրենսգրքի Հատուկ մասում ~~մասի հոդվածի մասով~~ նախատեսված է որպես ~~–~~ ծանրացնող հանգամանք, և այդ ծանրացնող հանգամանքի շնորհիվ է հանցանքը համարվում առանձնապես ծանր, կամ, եթե նրա կողմից կատարված հանցանքն~~հանցանքը~~ առանձնապես ծանր է համարվում «առանձնապես խոշոր» չափով կատարած լինելու հատկանիշով, ապա դա օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների հետ համագործակցողդրանք ~~սույն հոդվածի առաջին մասում նշված~~ անձին չի~~են~~ մեղսագրվում:

ԳԼՈՒԽ 7 .
ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼԵՐԸ

Հոդված 42. ~~Հոդված 42.~~ Ավարտված և չավարտված հանցագործությունները~~հանցագործություններ~~

1. Դիտավորյալ հանցագործությունը կարող է անցնել երեք փուլ՝ հանցագործության նախապատրաստություն, հանցափորձ և ավարտված հանցագործություն:

2. Հանցագործության նախապատրաստությունը և հանցափորձը համարվում են չավարտված հանցագործություններ:

3. Դիտավորյալ հանցագործությունը համարվում է ավարտված, եթե պարունակում է հանցավորի դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցակազմի բոլոր հատկանիշները:

4. Հանցագործության նախապատրաստությունը և հանցափորձը որակվում են սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի նույն հոդվածով, ինչ ավարտված հանցագործությունը՝ հղում կատարելով սույն օրենսգրքի 43-րդ կամ 44-րդ հոդվածի~~հոդվածների~~ վրա:

Հոդված 43. ~~Հոդված 43.~~ Հանցագործության նախապատրաստությունը~~նախապատրաստություն~~

1. Հանցագործության նախապատրաստություն է համարվում դիտավորությամբ հանցանք կատարելու համար գործիք կամ միջոց ձեռք բերելը, գործիքը կամ միջոցը հարմարեցնելը կամ դիտավորությամբ այլ պայմանպայմաններ ստեղծելը, եթե անձնանձը իր կամքից անկախ հանգամանքներով չի կարողանում սկսել դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցանքի օբյեկտիվօբյեկտիվ կողմի կատարումը:

2. Եթե դիտավորությամբ հանցանք կատարելու համար գործիք կամ միջոց ձեռք բերելը, գործիքը կամ միջոցը հարմարեցնելը կամ դիտավորությամբ այլ պայման ստեղծելնպայմաններ ստեղծելը այլ ավարտված հանցագործության հատկանիշներ էն~~են~~ պարունակում, ապա արարքը որակվում է հանցագործությունների համակցությամբ:

Հոդված 44. ~~Հոդված 44.~~ Հանցափորձը և դրա տեսակները

1. Հանցափորձ է համարվում դիտավորյալ այն գործողությունը կամ անգործությունը, որն անմիջականորեն ուղղված է հանցանք կատարելուն և պարունակում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված հանցակազմի հատկանիշներ, սակայն անձի դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործությունը նրա կամքից անկախ հանգամանքներով չի իրագործվում՝ տվյալ հանցակազմի որևէ հատկանիշի բացակայության հետևանքով:

2. Եթե հանցափորձի ժամանակ հանցավորի դիտավորության մեջ ընդգրկված վնասից ավելի փոքր վնաս է պատճառվում, քան ընդգրկված էր դիտավորության մեջ, ապա դա կլանվում է անձի դիտավորության մեջ:

3. Եթե հանցափորձն իրականացնելիս հանցավորի դիտավորության մեջ ընդգրկված օբյեկտին անզգուշությամբ ավելի մեծ վնաս է պատճառվում, քան ընդգրկված էր դիտավորության մեջ, կամ անզգուշությամբ կամ անուղղակի դիտավորությամբ վնաս է պատճառվում մեկ այլ օբյեկտի, ապա արարքը որակվում է հանցագործությունների համակցությամբ:

4. Հանցափորձը լինում է ավարտված և չավարտված:

5. Հանցափորձը համարվում է ավարտված, եթե անձը կատարում է այն արարքը, որն անհրաժեշտ ու բավարար էր դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործությունն ավարտին հասցնելու համար, և գիտակցում է, որ հանցագործությունն ավարտին է հասել կամ հանցագործությունն ավարտելու համար արարքը շարունակելու անհրաժեշտություն չկա:

6. Հանցափորձը համարվում է չավարտված, եթե անձը գիտակցում է, որ հանցագործությունն ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ է շարունակել սկսած արարքի կատարումը կամ նոր արարք կատարել:

ԳԼՈՒԽ 8
ՀԱՆՑԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 45. Հանցակցությունը

1. Հանցակցություն է համարվում քրեական պատասխանատվության ենթակա երկու կամ ավելի անձանց դիտավորյալ համատեղ մասնակցությունը դիտավորյալ հանցագործությանը:

2. Համակատարումը բացակայում է~~ այն դեպքում~~, երբ հանցանք կատարողն~~կատարողը~~ օգտագործում է այնպիսի անձի, որն~~որը~~ օրենքի ուժով ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության կամ ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության տվյալ հանցագործության համար՝ որպես կատարող:

Հոդված 46. ~~Հոդված 46.~~ Հանցակիցների տեսակները

1. Հանցակիցներ են համարվում կատարողը, դրդիչը, կազմակերպիչը և օժանդակողը:

2. Կատարող է համարվում այն անձը, որն~~որը~~ անմիջականորեն կատարել է հանցանքը կամ դրա կատարմանը մասնակցել է այլ անձի (համակատարողի)

հետ համատեղ, ինչպես նաև հանցանքը կատարել է այնպիսի անձի օգտագործելու միջոցով, որնորը օրենքի ուժով ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության կամ ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության տվյալ հանցագործության համար որպես կատարող կամ հանցանքը կատարել է անզգուշությամբ:

3. Դրդիչ է համարվում այն անձը, որը մեկ ուրիշին դրդել է հանցանք կատարելու՝ համոզելու, նյութապես շահագրգռելու, սպառնալիքի միջոցով կամ այլ եղանակով:

4. Դրդիչ է համարվում նաև այն անձը, որը մեկ ուրիշին դրդել է դրդչության կամ մեկ ուրիշին դրդել է հանցանք կատարելու՝ —դրդելու համար օգտագործելով այնպիսի անձի, որնորը օրենքի ուժով ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության կամ գործել է անզգուշությամբ:

~~4.~~ Կազմակերպիչ է համարվում այն անձը, որը կազմակերպել կամ ղեկավարել է հանցանքի կատարումը:

Կազմակերպիչ է համարվում նաև այն անձը, որը դրդել է մեկ ուրիշին կազմակերպելու կամ ղեկավարելու հանցանքի կատարումը:

5. Կազմակերպիչ է համարվում նաև այն անձը, որը հանցանքը կազմակերպել կամ ղեկավարել է այնպիսի անձի միջոցով, որնորը օրենքի ուժով ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության կամ գործել է անզգուշությամբ:

~~5.~~6. Օժանդակող է համարվում այն անձը, որը հանցագործությանը նպաստել է խորհուրդներով, ցուցումներով, տեղեկություններտեղեկատվություն կամ միջոցներ, գործիքներ տրամադրելով կամ խոչընդոտները վերացնելով, ինչպես նաև այն անձը, որը նախապես խոստացել է պարտակել հանցագործին, հանցագործության միջոցները կամ գործիքները, հանցագործության հետքերը կամ հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված առարկաները, ինչպես նաև այն անձը, որըով նախապես խոստացել է ձեռք բերել կամ իրացնել այդպիսի առարկաները:

7. Օժանդակող է համարվում նաև այն անձը, որը՝

1) մեկ ուրիշին դրդել է օժանդակության,÷

~~2) Օժանդակող է համարվում նաև այն անձը, որը~~ նախապես համաձայնություն է տվել մասնակցելու հանցագործությանը որպես համակատարող, սակայն մյուս համակատարողի կողմից հանցանքը կատարելու ընթացքում, անմիջականորեն չմասնակցելով հանցանքի կատարմանը, իր ներկայությամբ ամրապնդել է կատարողի՝ հանցանք կատարելու վճռականությունը,÷

~~3) Օժանդակող է համարվում նաև այն անձը, որը~~ օժանդակել է հանցագործությաննհանցագործությանը այնպիսի անձի միջոցով, որնորը օրենքի ուժով ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության կամ գործել է անզգուշությամբ կամ÷

~~4) Օժանդակող է համարվում նաև այն անձը, որը~~ հատուկ սուբյեկտի դրդմամբ կատարել է հատուկ սուբյեկտով հանցագործության օբյեկտիվ կողմը, որի սուբյեկտ ինքը չի համարվում, կամ հատուկ սուբյեկտի հետ համատեղ

մասնակցել է հատուկ սուբյեկտով հանցագործության օբյեկտիվ կողմի կատարմանըհանցագործությանը, եթե բացակայելբացակայում են սույն օրենսգրքի 48-րդ հոդվածի 4-րդ, 5-րդչորրորդ, հիգերորդ կամ 6-րդ մասովվեցերորդ մասերով նախատեսված պայմանները, որոնց ուժով անձը հատուկ սուբյեկտով հանցագործության օժանդակող չի համարվում:

Հոդված 47. Հոդված 47. Հանցակիցների քրեական պատասխանատվությունը

1. Համակատարողները ենթակա են քրեական պատասխանատվության սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի նույն հոդվածով: Վտանգավորհանրորեն վտանգավոր հետևանքները մեղսագրվում են բոլոր համակատարողներին, եթե նրանց դիտավորության մեջ ընդգրկված է եղել այդ հետևանքների առաջացումը՝, անկախ նրանից, թե կոնկրետ ում արարքից են առաջացել այդ հետևանքները: Եթե համակատարողների հանցագործությունհանցագործությունը ավարտին չի հասնում իրենց կամքից անկախ հանգամանքներով, ապա սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածից բացի, հղում է կատարվում նաև սույն օրենսգրքի 43-րդ կամ 44-րդ հոդվածիհոդվածների վրա:

2. Կազմակերպիչը, դրդիչը կամ օժանդակողը ենթակա են քրեական պատասխանատվության սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի՝ իրենց դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործության համար պատասխանատվություն նախատեսող հոդվածով՝ հղում կատարելով սույն օրենսգրքի 46-րդ հոդվածի համապատասխան մասի վրա: Սույն օրենսգրքի 46-րդ հոդվածի վրա հղում չի կատարվում, եթե կազմակերպիչը, դրդիչը կամ օժանդակողը մասնակցել են հանցագործությանը նաև որպես համակատարող:

3. Կատարողի կողմից իրենից անկախ հանգամանքներով հանցագործությունն ավարտին չհասցնելու դեպքում մյուս հանցակիցները պատասխանատվություն են կրում հանցագործության նախապատրաստության կամ հանցափորձի համար:

4. Եթե հանցագործությունը կազմակերպելուն, դրդելուն կամ օժանդակելուն ուղղված արարքները չեն հաջողվում անձի կամքից անկախ հանգամանքներով, ապա նա պատասխանատվություն է կրում իր դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործության նախապատրաստության համար կամ հանցափորձի համար, եթե կատարվել է հանցագործությանհացագործության օբյեկտիվ կողմի մի մասը:

5. Հանցակիցները ենթակա են քրեական պատասխանատվության հանցագործության միայն այն ծանրացնող կամ մեղմացնող հանգամանքների համար, որոնք գիտակցվել են նրանց կողմից: Եթե դիտավորյալ հանցագործության ծանրացնող հանգամանք է անզգուշությամբ վտանգավոր հետևանքներ առաջացնելը, ապա հանցակիցներնհանցակիցները այդ ծանրացնող հանգամանքի համար ենթակա են պատասխանատվության այն դեպքում, երբ այդ հետևանքների նկատմամբ առկա է նրանց անզգուշությունը:

Հոդված 48. ~~Հոդված 48.~~ Հանցակցությունը հատուկ սուբյեկտի կողմից կատարվող հանցագործություններում

1. Հանցագործության հատուկ սուբյեկտ չհամարվող անձը, որը~~ով~~ մասնակցել է հատուկ սուբյեկտով հանցանքի կատարմանը, տվյալ հանցագործության համար կարող է քրեական պատասխանատվության ենթարկվել միայն որպես կազմակերպիչ, դրդիչ կամ օժանդակող:

2. Եթե հատուկ սուբյեկտ չհամարվող անձը հատուկ սուբյեկտով հանցագործության օբյեկտիվ կողմը կատարել է հատուկ սուբյեկտի դրդմամբ կամ նրա հետ համատեղ, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության տվյալ հանցագործությանն օժանդակելու համար, եթե նրա արարքում այլ հանցակազմ չկա:

3. Եթե հատուկ սուբյեկտ չհամարվող անձը կատարել է տվյալ հանցագործության օբյեկտիվ կողմը հատուկ սուբյեկտի դրդմամբ կամ նրա հետ համատեղ, և նրա արարքում առկա է այլ հանցակազմ, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության միայն հատուկ սուբյեկտով հանցագործությանն~~հանցագործությանը~~ օժանդակելու համար, եթե հատուկ սուբյեկտով հանցագործության համար ավելի խիստ պատիժ է նախատեսված, քան այն հանցագործության համար, որի հատկանիշներն առկա են հատուկ սուբյեկտ չհանդիսացող անձի արարքում:

4. Եթե հատուկ սուբյեկտ չհամարվող անձը կատարել է տվյալ հանցագործության օբյեկտիվ կողմը հատուկ սուբյեկտի դրդմամբ կամ նրա հետ համատեղ, և նրա արարքում առկա է այլ հանցակազմ, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության միայն այն հանցագործության համար, որի հատկանիշներն առկա են նրա արարքում, եթե դրա համար ավելի խիստ պատիժ է նախատեսված:

5. Եթե հատուկ սուբյեկտ չհամարվող անձը կատարել է տվյալ հանցագործության օբյեկտիվ կողմը հատուկ սուբյեկտի դրդմամբ կամ նրա հետ համատեղ, և նրա արարքում առկա է այլ հատուկ սուբյեկտով հանցագործության հանցակազմ, որի սուբյեկտ է ինքը, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության միայն որպես այդ հանցագործության կատարող:

6. Եթե սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածում նշված հանցագործության հատուկ սուբյեկտ չհամարվող անձը կատարել է տվյալ հանցագործության օբյեկտիվ կողմն~~կողմը~~ իր նախաձեռնությամբ, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված այն հանցագործության համար, որի հատկանիշներն առկա են նրա արարքում:

Հոդված 49. ~~Հոդված 49.~~ Հանցակցի սահմանազանցումը~~սահմանազանցում~~

1. Հանցակցի սահմանազանցում է համարվում հանցակցի կողմից այնպիսի հանցանք կատարելը, որն ընդգրկված չի եղել մյուս հանցակիցների դիտավորության մեջ:

2. Հանցակցի սահմանազանցման համար մյուս հանցակիցները ենթակա չեն քրեական պատասխանատվության:

3. Եթե հանցանքը կատարողը վնաս է պատճառում այն օբյեկտին, որին վնաս պատճառելը պայմանավորված էր հանցակիցների հետ, սակայն պայմանավորվածից ավելի ծանր վնաս է պատճառում կամ պայմանավորված հանցանքը կատարում է ծանրացնող հանգամանքով, որն ընդգրկված չէր մյուս հանցակիցների դիտավորության մեջ կամ վնաս է պատճառում պայմանավորված օբյեկտին, բայց ավելի ծանր հանցանք կատարելով, որով իրականացվում է նաև հանցակիցների նպատակը, ապա հանցակիցները ենթակա են քրեական պատասխանատվության իրենց դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործությանը հանցակցելու համար:

4. Եթե հանցանք կատարողը պայմանավորվածի փոխարեն կատարում է ավելի ցածր վտանգավորություն ունեցող հանցանք՝ պայմանավորված օբյեկտին վնաս պատճառելով, ապա մյուս հանցակիցները ենթակա են քրեական պատասխանատվության իրենց դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործության փորձի համար: Եթե հանցանք կատարողը պայմանավորվածի փոխարեն կատարում է ավելի ցածր վտանգավորություն ունեցող հանցանք՝ պայմանավորված օբյեկտի փոխարեն այլ օբյեկտի վնաս պատճառելով, ապա մյուս հանցակիցները ենթակա են քրեական պատասխանատվության իրենց դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործության նախապատրաստության համար:

5. Եթե հանցանք կատարողը պայմանավորվածի փոխարեն վնաս է պատճառում այլ օբյեկտի, ապա մյուս հանցակիցները ենթակա են պատասխանատվության իրենց դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործության նախապատրաստության համար: Պայմանավորվածի փոխարեն մեկ այլ օբյեկտի վնաս պատճառելու դեպքում մյուս հանցակիցները ենթակա են պատասխանատվության իրենց դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցագործությանը հանցակցելու համար, եթե կատարողի արարքն ավելի ծանր հանցագործություն է և հանցակիցների դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցանքը դրա բաղկացուցիչ մասն է ու կլանվում է կատարողի հանցագործությամբ:

Հոդված 50. ~~Հոդված 50.~~ Հանցանքը մի խումբ անձանց կամ հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարելը

1. Հանցանքը համարվում է մի խումբ անձանց կողմից առանց նախնական համաձայնության կատարված, եթե հանցագործությանը մասնակցել են այնպիսի համակատարողներ, որոնք~~ովքեր~~ նախքան հանցանքն~~հանցանքը~~ սկսելը պայմանավորված չեն եղել հանցանքը համատեղ կատարելու մասին:

2. Հանցանքը համարվում է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կատարված, եթե հանցագործությանը մասնակցել են այնպիսի համակատարողներ, որոնք~~ովքեր~~ նախքան հանցանքն~~հանցանքը~~ սկսելը պայմանավորվել են հանցանքը համատեղ կատարելու մասին:

~~3.~~ Հանցանքը համարվում է հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարված, եթե կատարվել է մեկ կամ մի քանի հանցանքներ կատարելու համար ստեղծված երեք կամ ավելի անձից բաղկացած կայուն խմբի կամ խմբերի միավորման կողմից:

3. Հանցանքը համարվում է հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարված նաև այն դեպքում, երբ դա ստեղծած կամ ղեկավարող անձի դիտավորության մեջ ընդգրկված հանցանքն~~հանցանքը~~ անմիջականորեն կատարել է խմբի թեկուզ մեկ անդամը կամ խմբի առաջադրանքով՝ դրա անդամ չհանդիսացող անձը:

4. Հանցավոր կազմակերպություն ստեղծած կամ ղեկավարած անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության հանցավոր կազմակերպություն ստեղծելու կամ ղեկավարելու համար, ինչպես նաև հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարված այն ~~բոլոր~~ հանցանքների համար, որոնք ընդգրկված են եղել նրա դիտավորության մեջ:

5. Հանցավոր կազմակերպության անդամը~~,~~ ենթակա է քրեական պատասխանատվության հանցավոր կազմակերպությանը մասնակցելու համար, ինչպես նաև այն հանցանքներիհանցագործության ~~կամ հանցագործությունների~~ համար, որոնց կատարմանը կամ նախապատրաստությանը նա մասնակցել է:

6. Սույն հոդվածի 4-րդ և 5-րդ մասերով նախատեսված անձանց արարքը որակելիս սույն ~~-~~օրենսգրքի 46-րդ հոդվածի վրա հղում չի կատարվում:

~~7.~~ Եթե սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածում որպես ծանրացնող հանգամանք նախատեսված է հանցանքը մի խումբ անձանց կողմից կատարելը՝ առանց կոնկրետացնելու դրա ձևը, և մյուս ձևերը նախատեսված չեն որպես առավել ծանրացնող հանգամանք, ապա արարքը որակվում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածում նախատեսված ծանրացնող հանգամանքով:

~~8.~~7. Եթե հանցանքը մի խումբ անձանց կողմից կատարելը սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածի համապատասխան մասով նախատեսված է որպես ծանրացնող հանգամանք, ապա դա չի մեղսագրվում հանցագործության անչափահաս մասնակիցներին:

ԳԼՈՒԽ 9 .

ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԶՄԱԿԻՈՒԹՅՈՒՆԸ

~~Հոդված 51.~~ ~~Հոդված 51.~~ Հանցագործությունների բազմակիության հասկացությունը և տեսակները

1. Հանցագործությունների բազմակիություն է համարվում միևնույն անձի կողմից երկու կամ ավելի հանցանք կատարելը:

2. Հանցագործությունների բազմակիության տեսակներն են հանցագործությունների համակցությունը և հանցագործությունների ռեցիդիվը:

3. Հանցագործությունների բազմակիությունը բացակայում է, եթե նախորդ հանցագործության համար մարվել կամ վերացվել է դատվածությունը, կամ անձն օրենքով սահմանված կարգով ազատվել է քրեական պատասխանատվությունից:

4. Հանցագործությունների բազմակիությունը բացակայում է մեկ տևող կամ շարունակվող հանցագործության դեպքում:

5. Հանցագործությունների բազմակիությունը բացակայում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված քրեաիրավական նորմերի մրցակցության դեպքում:

Հոդված 52. ~~Հոդված 52.~~ Հատուկ մասով նախատեսված քրեաիրավական նորմերի մրցակցությունը և դրա տեսակները

1. Քրեաիրավական նորմերի մրցակցության դեպքում արարքը որակվում է սույն օրենսգրքի մեկ հոդվածով կամ հոդվածի մեկ մասով կամ կետովկետ(եր)ով:

2. Եթե անձի մեկ արարքում միաժամանակ առկա են հանցակազմի մեղմացնող և ծանրացնող հանգամանքները, ապա արարքը որակվում է միայն մեղմացնող հանգամանքներով հանցակազմը նախատեսող հոդվածով:

3. Եթե անձի մեկ արարքում միաժամանակ առկա են հանցակազմի ծանրացնող և առավել ծանրացնող հանգամանքները, ապա արարքը որակվում է հոդվածի միայն առավել ծանրացնող հանգամանքները նախատեսող մասով:

4. Եթե անձի մեկ արարքում միաժամանակ առկա են հանցակազմի մեղմացնող և առավել մեղմացնող հանգամանքները, ապա արարքը որակվում է միայն առավել մեղմացնող հանգամանքներով հանցակազմը նախատեսող հոդվածով:

5. Եթե անձի մեկ արարքում միաժամանակ առկա ենէ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի ընդհանուր և հատուկ նորմեր, ապա արարքը որակվում է միայն հատուկ նորմով:

6. Եթե հանցակազմի բաղկացուցիչ մաս է այլ հանցանքի կատարումը, ապա դրա համար անձն առանձինանձը ենթարկվում է քրեականառանձին պատասխանատվության միայն այն դեպքում, երբ այդ հանցագործության համար սույն օրենսգրքով հավասար կամ ավելի խիստ պատիժ է նախատեսված, քան այն հանցակազմի համար, որի բաղկացուցիչ մասն է տվյալ հանցանքը:

Հոդված 53. ~~Հոդված 53.~~ Հանցագործությունների համակցությունըհամակցություն

1. ~~1.~~ Հանցագործությունների համակցություն է համարվում միևնույն անձի կողմից մեկ կամ մեկից ավելի արարքներով սույն օրենսգրքով նախատեսված երկու կամ ավելի հանցանք կատարելը, եթե նա դրանցից ոչ մեկի համար քրեական պատասխանատվության չի ենթարկվել:

2. ~~2.~~ Եթե անձի մեկ արարքում առկա են սույն օրենսգրքի միևնույն հոդվածի միևնույն մասի տարբեր կետերով նախատեսված ծանրացնող հանգամանքներ, ապա հանցագործությունների համակցությունը բացակայում է: Այդ դեպքում արարքը որակելիս նշվում են այն բոլոր կետերը, որոնցում նախատեսված հանգամանքներն առկա են անձի արարքում:

3. ~~3.~~ Հանցագործությունների համակցությունը բացակայում է նաև երկընտրելի օբյեկտիվ կողմ ունեցող հանցակազմերի իրականացման այն դեպքում, երբ միևնույն անձը միասնական դիտավորությամբ կատարում~~իրականացնում~~ է այդ հանցակազմի օբյեկտիվ կողմի մեջ մտնող մեկից ավելի արարքներ: ~~, որոնք կատարվել են միասնական դիտավորությամբ:~~

4. ~~4.~~ Հանցագործությունների համակցության դեպքում անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության~~պատասխանատվություն~~ յուրաքանչյուր հանցագործության համար՝ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով կամ հոդվածի մասով:

~~Հոդված 54.~~ Հանցագործությունների ռեցիդիվը~~ռեցիդիվ~~

1. Հանցագործությունների ռեցիդիվ է համարվում դիտավորությամբ հանցանք կատարելը~~կատարելը~~ այն անձի կողմից, որը~~ով~~ դատվածություն ունի դիտավորյալ հանցագործության կատարման համար:

~~2.~~ Հանցագործությունների ռեցիդիվը գնահատելիս հաշվի չի առնվում

2. այն դատվածությունը, որը՝

1) ~~-~~վերացվել է օրենքով սահմանված կարգով,

2) ~~առաջացել~~այն հանցագործության համար դատվածությունը, որը ~~կատարվել~~ է մինչև անձի 18 տարին լրանալը կատարված հանցագործության հետևանքով,~~:~~

3) ~~այն դատվածությունը, որն~~ առաջացել է ազատությունից զրկելու~~ազատազրկման~~ հետ չկապված~~կապ չունեցող~~ պատիժ նշանակելու հետևանքով:

ԲԱԺԻՆ 3.

ՊԱՏԻԺԸ

ԳԼՈՒԽ 10 .

ՊԱՏԺԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

~~Հոդված 55.~~ Պատժի հասկացությունը և նպատակները

1. Պատիժը պետական հարկադրանքի միջոց է, որը դատարանի դատավճռով, պետության անունից նշանակվում է հանցագործության համար

մեղավոր ճանաչված անձի նկատմամբ և արտահայտվում է այդ անձին իրավունքներից կամ ազատություններից սույն օրենսգրքով նախատեսված զրկմամբ կամ դրանց սահմանափակմամբ:

2. Պատժի նպատակներն են՝ վերականգնել սոցիալական արդարությունը, վերասոցիալականացնել պատժի ենթարկված անձին և կանխել հանցագործությունները:

Հոդված 56. ~~Հոդված 56.~~ Պատժի տեսակները

1. ~~1.~~Պատժի տեսակներն են՝

1) պատվավոր~~հատուկ~~ կամ զինվորական կոչումից, կարգից, աստիճանից, որակավորման դասից կամ պետական պարգևից զրկելը,

2) տուգանքը,

3) հանրային աշխատանքները,

4) որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը,

5) օտարերկրյա քաղաքացուն Հայաստանի Հանրապետության տարածքից վտարելը,

6) զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը,

7) ազատության սահմանափակումը,

8) կարճաժամկետ ազատազրկումը,

9) կարգապահական գումարտակում պահելը,

~~9)~~10) ազատազրկումը,

~~10)~~11) ցմահ ազատազրկումը:

Հոդված 57. ~~Հոդված 57.~~ Հիմնական և լրացուցիչ պատիժները

1. Հանրային աշխատանքները, ազատության սահմանափակումը, կարճաժամկետ ազատազրկումը, կարգապահական գումարտակում պահելը, ազատազրկումը և ցմահ ազատազրկումը կիրառվում են միայն որպես հիմնական պատիժներ:

2. Պատվավոր~~հատուկ~~ կամ զինվորական կոչումից, կարգից, աստիճանից, որակավորման դասից կամ պետական պարգևից զրկելը և օտարերկրյա քաղաքացուն Հայաստանի Հանրապետության տարածքից վտարելը կիրառվում են~~է~~ միայն որպես լրացուցիչ պատիժներ~~պատիժ~~:

3. Տուգանքը, որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը և զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը կիրառվում են և՛ որպես ~~և՛~~ հիմնական, և՛ որպես լրացուցիչ պատիժներ:

4. Մեկ հանցագործության համար կարող է նշանակվել միայն մեկ հիմնական պատիժ: Հիմնական պատժին կարող է միացվել մեկ կամ մի քանի լրացուցիչ պատիժ:

Հոդված 58. Պատվավոր~~Հոդված 58. Հատուկ~~ կամ զինվորական կոչումից, կարգից, աստիճանից, որակավորման դասից կամ պետական պարգևից զրկելը

1. Հանցագործության համար անձին դատապարտելիս դատարանը, հաշվի առնելով հանցագործության բնույթը, հանգամանքները, հանցավորի անձը բնութագրող տվյալները, նրան կարող է զրկել պատվավոր~~հատուկ~~ կամ զինվորական կոչումից, կարգից, աստիճանից, որակավորման դասից կամ պետական պարգևից:

~~2. Դատարանն իրավասու չէ դատապարտյալին զրկել գիտական աստիճանից և գիտամանկավարժական կոչումից, արվեստի, մշակույթի, գրականության, սպորտի բնագավառների հատուկ կոչումից, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նշված աստիճանը կամ կոչումը անձը ստացել է հանցագործության հետևանքով:~~

Հոդված 59. ~~Հոդված 59.~~ Տուգանքը

1. Տուգանքը դրամական տուժանք է, որը նշանակվում է սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում և չափերով:

2. Տուգանքը որպես հիմնական պատիժ կարող է նշանակվել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված դեպքերում:

3. Տուգանքը որպես հիմնական պատիժ սահմանվում է ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցագործությունների համար՝ հանցանք կատարած անձի ամսական եկամտի հնգապատիկից հիսնապատիկի չափով:

4. Տուգանքը որպես լրացուցիչ պատիժ կարող է նշանակվել ծանր և առանձնապես ծանր՝ գույքային վնաս պատճառելու հետ կապված կամ շահադիտական դրդումներով կատարված հանցագործությունների համար՝ հանցանք կատարած անձի ամսական եկամտի կրկնապատիկից քսանապատիկի չափով:

5. Հանցանք կատարած անձի եկամտի բացակայության կամ դրաեկամուտի չափը պարզելու անհնարինության դեպքում տուգանքի չափը հաշվարկվում է հանցանքը կատարելու պահին ~~Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանված ամսական~~ նվազագույն աշխատավարձի չափով: Տուգանքի չափը որոշվում է նույն կարգով, եթե հանցանք կատարած անձի եկամուտն առաջացել է հանցանքն ավարտվելուց հետո: Տուգանքի չափը որոշվում է նույն կարգով նաև այն դեպքում, երբ անձի ամսական եկամտի հաշվարկի արդյունքում դրա չափը պակաս է ստացվում նվազագույն աշխատավարձի չափից~~եկամուտը առաջացել է հանցանքը ավարտվելուց հետո~~:

6. Տուգանքի կիրառմամբ պետական բյուջեում գոյացած միջոցների հաշվին յուրաքանչյուր տարի պետության կողմից կարող են իրականացվել~~հիսուն տոկոսն ուղղվում է~~ հանցագործությամբ տուժողներին

պատճառված վնասի փոխհատուցմանն ուղղված սոցիալական ծրագրեր: Հանցագործությամբ տուժողներին պատճառված վնասի փոխհատուցման սկզբունքները, առաջնահերթությունները, փոխհատուցման կարգը և չափը սահմանում է Կառավարությունը: ~~պետական հիմնադրամ: Այդ հիմնադրամից փոխհատուցում է կատարվում միայն ֆիզիկական անձանց, եթե հանցագործությամբ պատճառված վնասը հարկադիր կարգով չի հատուցվել: Տուգանքի կիրառմամբ գոյացած միջոցների մնացած հիսուն տոկոսն ուղղվում է պետական բյուջե:~~

7. Տուգանքի նշանակման հնարավորությունը և չափը դատարանը որոշում է՝ հաշվի առնելով հանցագործության ծանրությունը, հանցագործությամբ պատճառված վնասի բնույթն ու չափը, հանցագործությամբ ստացված գույքային կամ ոչ գույքային բնույթի օգուտները, ~~և~~ դատապարտվողի ու նրա ընտանիքի գույքային դրությունը, ինչպես նաև դատապարտվողի՝ եկամուտ ստանալու հնարավորությունը~~,~~ կամ նրան պատկանող այնպիսի գույքի առկայությունը, որի վրա կարող է բռնագանձում տարածվել:

8. Եթե դատապարտվողն ի վիճակի չէ անհապաղ և ամբողջությամբ վճարելու նշանակված տուգանքը, ապա դատարանը նրա համար վճարման ժամկետ է սահմանում՝ առավելագույնը 1~~մեկ~~ տարի, կամ թույլատրում է տուգանքը մաս առ մաս վճարել նույն ժամկետում: Եթե տուգանքը նշանակելուց հետո դատապարտյալի նյութական վիճակի վատթարացման հետևանքով նա զրկվում է տուգանքը վճարելու հնարավորությունից, դատարանը, հաշվի առնելով դատապարտյալի դիրքորոշումըկարծիքը՝

1) երկարաձգում է տուգանքի վճարման սահմանված վերջնաժամկետը՝ առավելագույնը 1~~մեկ~~ տարով,

2) նշանակում է հանրային աշխատանքներ՝ հանրային աշխատանքների 24~~քսանչորս~~ ժամը հաշվարկելով հանցանքը կատարելու պահին ~~Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանված ամսական~~ նվազագույն աշխատավարձի չափով:

~~2)~~ Եթե սույն հոդվածի 8-րդ մասի 2-րդ կետով նախատեսված~~Եթե~~ հաշվարկի արդյունքում հանրային աշխատանքների տևողությունը~~ժամկետը~~ գերազանցում է 270~~երկու հարյուր յոթանասուն~~ ժամը, ապա նշանակվում են 270~~է երկուհարյուր յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ հանրային աշխատանքներ:

~~÷~~

9. ~~——~~Եթե հաշվարկի արդյունքում հանրային աշխատանքների տևողությունը~~ժամկետը~~ պակաս է ստացվում 60~~վաթսուն~~ ժամից, ապա հանրային աշխատանքները նշանակվում են~~է~~ այն տևողությամբ~~ժամկետով~~, որը ստացվել է հաշվարկի արդյունքում:

~~9.~~10. Այն դեպքերում, երբ տուգանքը նշանակվում է որպես լրացուցիչ պատիժ՝ ազատությունից զրկելու հետ կապված պատժի հետ, կամ հանցագործությունների կամ դատավճիռների համակցությամբ, և դատապարտվողը~~դատապարտյալը~~ հնարավորություն չի ունենում անհապաղ կամ պատիժը կրելու ընթացքում վճարելու այն, ապա տուգանքի վճարումը

կարողհետաձգվում է հետաձգվել մինչև հիմնական պատիժը կրելու ավարտը: Եթե մինչև հիմնական պատիժը կրելուց հետո դատապարտյալնկրելու ավարտը դատապարտվածը ի վիճակի չի լինում վճարելու նշանակված տուգանքը, ապա դրա կատարման հարցը լուծվում է սույն հոդվածի 8-րդութերորդ մասով սահմանված կարգով:

10.11. Տուգանքը վճարելուց խուսափելու դեպքում բռնագանձվում է դատարանի կողմից որոշված տուգանքի չափին համարժեք գույք, եթե այդպիսին առկա է: Եթե այդպիսի գույք առկա չէ, ապա տուգանքը փոխարինվում է ազատազրկմամբ՝ ազատազրկման 3երեք օրը հաշվարկելով Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանված ամսական նվազագույն աշխատավարձի դիմաց:

12. Տուգանքն Տուգանքը ազատազրկմամբ փոխարինելիս՝ ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված առավելագույն ժամկետը, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է: Եթե հաշվարկի հետևանքով ազատազրկման ժամկետը պակաս է ստացվում այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված նվազագույն ժամկետից, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է, ապա պատիժը նշանակվում է հաշվարկի արդյունքումհետևանքով ստացված ժամկետի չափով:

13. Սույն հոդվածի 1110-րդ մասովմասի առաջին պարբերությամբ նախատեսված կանոնով է իրականացվում հաշվարկը նաև այն դեպքում, երբ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի սանկցիայով ազատազրկում նախատեսված չէ: Այդ դեպքում ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել 1 մեկ տարին:

14. Տուգանքը վճարելուց խուսափող է համարվում այն դատապարտյալը, որը՝

1) տուգանքի մասին պրոբացիայիպրոբացիոն ծառայության կողմից պատշաճ կերպով ծանուցվելուց հետո՝ 10տասը աշխատանքային օրվա ընթացքում, տուգանքի վճարման անդորագիրըանդորրագիրը չի ներկայացրել լիազոր մարմին, բացառությամբ սույն հոդվածի 8-րդ մասով նախատեսված դեպքերի.;

2) խախտել է տուգանքի վճարումը հետաձգելու կամ տուգանքը մաս առ մաս վճարելու կարգն ու պայմանները, բացառությամբ սույն հոդվածի 8-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:

Հոդված 60. Հոդված 60. Հանրային աշխատանքները

1. Հանրային աշխատանքները դատարանի կողմից նշանակված և իրավասու մարմնի կողմից որոշված վայրում չվարձատրվող, դատապարտյալի ուսումնառությունից կամ աշխատանքից ազատ ժամանակահատվածում նրա կողմից հանրության համար օգտակար այնպիսի աշխատանքների կատարումն է, որոնք չեն վտանգում նրա ֆիզիկական կամ հոգեկան առողջությունը:

2. Հանրային աշխատանքները, դատապարտյալի համաձայնությամբ, ոչ ավել, քան օրական 4չորս ժամ տևողությամբ սահմանվում են ոչ մեծ և միջին

ծանրության հանցագործությունների համար՝ 60-270վաթսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբժամկետով:

3. Հանրային աշխատանքների նվազագույն տևողությունըժամկետը սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում կարող է պակաս լինել 60վաթսուն ժամից:

4. Հանրային աշխատանքները կարող են նշանակվել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 8-րդութերորդ մասի 2-րդերկրորդ կետով նախատեսված դեպքերում:

5. Հանրային աշխատանքներ չեն նշանակվում դատավճիռ կայացնելու պահին 15 տարին չլրացած անչափահասի, ինչպես նաև զինվորական ծառայության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ:

6. Եթե հանրային աշխատանքները նշանակելուց հետո ի հայտ է եկել սույն հոդվածի 5-րդհինգերորդ մասով նախատեսված հանգամանքը կամ տեղի է ունեցել դատապարտյալի առողջական վիճակի այնպիսի վատթարացում, որի պայմաններում նա զրկվել էորը դատաբժշկական փորձաքննության եզրակացության համաձայն զրկել է նրան հանրային աշխատանքների հետագա կատարման հնարավորությունից, անձն ազատվում է պատժի հետագա կրումից:

7. Առաջին կամ երկրորդ խմբի հաշմանդամություն ունեցող անձի, վաթսունհինգ տարին լրացած անձի կամ հղի կնոջ նկատմամբ հանրային աշխատանքները նշանակվում են նրանց դիմումի հիման վրա՝ աշխատանքների բնույթն ընտրելիս հաշվի առնելով նրանց կարգավիճակը:

8. Եթե հանրային աշխատանքները նշանակելուց հետո կամ կատարման ընթացքում ի հայտ են եկել սույն հոդվածի յոթերորդ մասով նախատեսված հանգամանքները, ապա դատարանը, հաշվի առնելով դատապարտյալի նոր կարգավիճակը, փոխում է նշանակված հանրային աշխատանքների բնույթը, իսկ դրա անհնարինության դեպքում անձին ազատում պատժից:

9. Հանրային աշխատանքները կատարելուց խուսափելու դեպքում այն փոխարինվում է ազատազրկմամբ՝ հանրային աշխատանքների 8 ժամը հաշվարկելով ազատազրկման 1մեկ օրվա դիմաց:

7. ——Հանրային աշխատանքներնաշխատանքները ազատազրկմամբ փոխարինելիս ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակիպատժատեսակների համար նախատեսված առավելագույն ժամկետը, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է: Եթե հաշվարկի հետևանքով ազատազրկման ժամկետը պակաս է ստացվում այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված նվազագույն ժամկետից, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է, ապա պատիժը նշանակվում է հաշվարկի արդյունքումհետևանքով ստացված ժամկետի չափով:

8. 10, Սույն հոդվածի 79-րդ մասովմասի առաջին պարբերությամբ նախատեսված կանոնով է իրականացվում հաշվարկը նաև այն դեպքում, երբ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի սանկցիայով ազատազրկում նախատեսված չէ:

Այդ դեպքում սահմանվող ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել 1 մեկ տարին:

9. Հանրային աշխատանքները կատարելուց խուսափող է համարում այն դատապարտյալը, որը՝

1) 1 ամսվա ընթացքում կատարել է հանրային աշխատաժամերի հաշվառման քարտով նախատեսված աշխատանքների 90 տոկոսից պակաս հանրային աշխատանքներ՝ առանց հարգելի պատճառի,

2) հանրային աշխատանքների կատարման ժամանակ 1 ամսվա ընթացքում երկուսից ավելի անգամ կոպտորեն խախտել է աշխատանքային կարգապահության կանոնները,

3) ծանուցվելու դեպքում երկու և ավելի անգամ անընդմեջ կամ օրենքով նախատեսված դեպքում չի ներկայացել տարածքային մարմին,

4) հրաժարվել է հանրային աշխատանքներ կատարելուց:

Հոդված 61. ~~Հոդված 61.~~ Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը

1. Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքից զրկելը՝ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելը, իսկ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը՝ կատարված հանցանքի բնույթի հետ կապված որոշակի գործունեությամբ զբաղվելն արգելելն է:

2. Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը որպես հիմնական պատիժ կարող է նշանակվել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված դեպքերում:

3. Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը որպես հիմնական պատիժ սահմանվում է ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցագործությունների համար՝ 2-ից 7~~երկուսից յոթ~~ տարի ժամկետով:

4. Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը որպես լրացուցիչ պատիժ սահմանվում է ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցագործությունների համար՝ 1-ից 3~~մեկից երեք~~ տարի, իսկ ծանր և առանձնապես ծանր հանցագործությունների համար՝ 1-ից 5~~մեկից հինգ~~ տարի ժամկետով:

5. Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը որպես լրացուցիչ պատիժ կարող է նշանակվել այն դեպքում, երբ դատարանը, ելնելով հանցավորի պաշտոնավարության կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու ժամանակ նրա կատարած հանցանքի բնույթից, հնարավոր չի համարում անձի կողմից հետագա ժամանակահատվածում~~գտնում պահպանել~~ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելը~~զբաղեցնելու~~ կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելը~~զբաղվելու նրա իրավունքը~~:

6. Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելն ազատազրկման հետ կապված պատժի~~պատիժների~~ հետ որպես հիմնական կամ լրացուցիչ պատիժ նշանակելիս այն տարածվում է ազատազրկման հետ կապված պատիժը կրելու ամբողջ ժամանակահատվածի վրա, իսկ դրա ժամկետի հաշվարկն~~հաշվարկը~~ սկսվում է ազատազրկման հետ կապված~~-~~ պատիժը կրելուց հետո: Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը մնացած պատժատեսակների հետ նշանակելիս դրա ժամկետը հաշվարկվում է դատավճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելու պահից:

7. Սույն հոդվածով նախատեսված պատժից դատապարտյալի խուսափելու դեպքում պատիժը փոխարինվում է ազատազրկմամբ՝ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելու 3 օրը հաշվարկելով ազատազրկման 1 օրվա դիմաց: Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելն ազատազրկմամբ փոխարինելիս՝ ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված առավելագույն ժամկետը, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է: Եթե հաշվարկի արդյունքում ազատազրկման ժամկետը պակաս է ստացվում այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված նվազագույն ժամկետից, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է, ապա պատիժը նշանակվում է հաշվարկի արդյունքում ստացված ժամկետի չափով~~երեք օրը հաշվարկելով ազատազրկման մեկ օրվա դիմաց~~:

~~Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը ազատազրկմամբ փոխարինելիս՝ ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված առավելագույն ժամկետը, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է: Եթե հաշվարկի հետևանքով ազատազրկման ժամկետը պակաս է ստացվում այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված նվազագույն ժամկետից, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է, ապա պատիժը նշանակվում է հաշվարկի հետևանքով ստացված ժամկետի չափով:~~

~~-~~8. Սույն հոդվածի 7-րդ մասով~~մասի առաջին պարբերությամբ~~ նախատեսված կանոնով է իրականացվում հաշվարկը նաև այն դեպքում, երբ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի սանկցիայով ազատազրկում նախատեսված չէ: Այդ դեպքում ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել 1~~-մեկ~~ տարին:

Հոդված 62. ~~Հոդված 62.~~ Օտարերկրյա քաղաքացուն Հայաստանի Հանրապետության տարածքից վտարելը

1. Օտարերկրյա քաղաքացուն Հայաստանի Հանրապետության տարածքից վտարելը Հայաստանի Հանրապետությունում քրեական

պատասխանատվության ենթակա օտարերկրյա քաղաքացուն Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից հեռացնելն է՝ արգելելով գտնվել Հայաստանի Հանրապետությունում:

2. Օտարերկրյա քաղաքացուն Հայաստանի Հանրապետության տարածքից վտարելը որպես լրացուցիչ պատիժ սահմանվում է 5-ից 10 տարի ժամկետով:

3. Օտարերկրյա քաղաքացուն Հայաստանի Հանրապետության տարածքից վտարելը որպես լրացուցիչ պատիժ նշանակելիս դրա ժամկետի հաշվարկը սկսվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքից վտարելու պահից:

4. Այս պատժատեսակը չի կարող նշանակվել՝

~~1) մինչև հանցանք կատարելը~~ փախստականի կարգավիճակ ունեցող կամ Հայաստանի Հանրապետությունում ապաստան ստացած անձի նկատմամբ, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության

~~1) պատիժ նշանակելու պահին ապաստան հայցող անձի նկատմամբ,~~

1) միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերի,

2) ~~պայմանագրերի համաձայն՝~~ չվերադարձելիության սկզբունքից օգտվող օտարերկրյա քաղաքացու նկատմամբ, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերի,

3) մինչև հանցանք կատարելը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու կամ Հայաստանի Հանրապետությունում հատուկ կացության կարգավիճակ ունեցող կամ Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող անձի հետ ամուսնացած կամ խնամքին Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխա ունեցող անձի նկատմամբ,~~:~~

4) եթե անձը վտարվող պետության տարածքում քրեական հետապնդման է ենթարկվում այնպիսի արարքի համար, որը կարող է պատժվել մահապատժով,

5) եթե հիմնավորվում է, որ վտարվող պետության տարածքում անձը կարող է հետապնդման ենթարկվել ռասայական, կրոնական, ազգային, սոցիալական որոշակի խմբի պատկանելության կամ քաղաքական հայացքների համար, կամ

6) եթե հիմնավորվում է, որ վտարվող պետության տարածքում անձը կարող է ենթարկվել խոշտանգման կամ այլ դաժան, անմարդկային կամ նվաստացնող վերաբերմունքի կամ պատժի:

~~5.~~ 5. Հայաստանի Հանրապետությունից չեն կարող վտարվել այն անձինք, որոնց~~ում~~ նկատմամբ նշանակվել է սույն հոդվածով նախատեսված պատիժը, սակայն մինչև պատժի կատարումը դատապարտյալը ձեռք է բերել փախստականի կամ Հայաստանի Հանրապետությունում ապաստան ստացածի~~հայցողի~~ կարգավիճակ կամ հաստատվել է նրա նկատմամբ չվերադարձելիության սկզբունքի կիրառելիությունը, բացառությամբ~~:~~

~~Օտարերկրյա քաղաքացուն~~ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերի:

Հոդված 63. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը

1. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը զինվորական ծառայության կարգի դեմ ուղղված հանցանք կատարած սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողին իր զբաղեցրած պաշտոնից ավելի բարձր (այդ թվում՝ ավելի բարձր վարձատրվող) պաշտոնի նշանակվելու, ավելի բարձր հերթական կոչում ստանալու իրավունքից զրկելն է՝ դրամական բավարարման գումարից հօգուտ պետության 10-ից մինչև 20 տոկոս պահումով:

2. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը որպես հիմնական պատիժ կարող է նշանակվել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված դեպքերում:

3. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցագործությունների համար որպես հիմնական պատիժ սահմանվում է 3 ամսից 3 տարի, իսկ որպես լրացուցիչ պատիժ՝ 3 ամսից 2 տարի ժամկետով:

4. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակելու ժամկետով դատարանը կարող է սահմանել կրթական կամ վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելու լրացուցիչ պարտականություն:

5. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակում պատժատեսակը կրելու ընթացքում օրենքով սահմանված հիմքերով զինվորական ծառայությունից դատապարտյալի ազատվելու դեպքում պատժի կատարումը դադարեցվում է: Զինվորական ծառայությունից դատապարտյալի՝ իր դիմումի համաձայն ազատվելու դեպքում պատիժը փոխարինվում է տուգանքով՝ զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակման 1 ամիսը հաշվարկելով նվազագույն աշխատավարձի դիմաց՝ ոչ ավելի, քան տուգանքի տասնապատիկի չափով:

6. Սույն օրենսգրքի 74-րդ կամ 75-րդ հոդվածներով նախատեսված կանոններով պատիժ նշանակելու դեպքում սույն հոդվածով նախատեսված պատիժը չի նշանակվում, եթե հանցագործություններից որևէ մեկի համար նշանակվում է ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժ:

Հոդված 64. ~~Հոդված 63.~~ Ազատության սահմանափակումը

1. Ազատության սահմանափակումը դատապարտյալին առանց ուսումնառությունից կամ աշխատանքից կտրելու տնային պայմաններում հսկողության տակ պահելն է:

2. Ազատության սահմանափակումը նշանակվում է ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցագործությունների համար՝ 6վեց ամսից 3~~երեք~~ տարի ժամկետով: Դատարանը, ազատության սահմանափակում նշանակելով, արգելում է հանցանք կատարած անձին այցելել տարբեր ժամանցային կամ այլ հաստատություններ, կազմակերպել, —մասնակցել կամ այցելել որոշակի միջոցառումների~~, հավաքների~~, կամ առանց դատապարտյալի նկատմամբ

վերահսկողություն իրականացնող մարմնի համաձայնության փոխել բնակության վայրը, կամ որոշակի ժամերի բացակայել տնից: Դատարանը, ազատության սահմանափակում նշանակելով, դատապարտյալի նկատմամբ սահմանում է սույն մասով սահմանված արգելքներից մեկը կամ մի քանիսը:

Դատարանը, ազատության սահմանափակում նշանակելով, դատապարտյալի նկատմամբ սահմանում է վերը թվարկված արգելքներից մեկը կամ մի քանիսը:

3. Դատարանի կողմից նշանակված արգելքները չեն կարող սահմանափակել դատապարտյալի հետ համատեղ բնակվող անձանց ազատության կամ այլ անձանց հետ հաղորդակցվելու իրավունքը:

4. Որոշակի ժամերի տնից բացակայելու արգելքը չի կարող պակաս լինել օրական 8 ութ և չի կարող ավելի լինել օրական 12 տասներկու ժամից:

5. Ազատության սահմանափակումը չի կարող նշանակվել ժամկետային զինվորական ծառայության մեջ գտնվող զինծառայողների նկատմամբ:

5. Սույն հոդվածով նախատեսված պատժից դատապարտյալի խուսափելու դեպքում այն փոխարինվում է ազատազրկմամբ՝ ազատության սահմանափակման 2 երկու օրը հաշվարկելով ազատազրկման 1 մեկ օրվա դիմաց:

6. Ազատության սահմանափակումն ազատազրկմամբ փոխարինելիս՝ ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված առավելագույն ժամկետը, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է: Եթե հաշվարկի արդյունքում ազատազրկման ժամկետը պակաս է ստացվում այն հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված նվազագույն ժամկետից, որով նախատեսված հանցագործության համար անձը դատապարտվել է, ապա պատիժը նշանակվում է հաշվարկի արդյունքում ստացված ժամկետի չափով:

7 6. Սույն հոդվածի 6 5-րդ մասով մասի առաջին պարբերությամբ նախատեսված կանոնով է իրականացվում հաշվարկը նաև այն դեպքում, երբ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի սանկցիայով ազատազրկում նախատեսված չէ: Այդ դեպքում ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել 1 մեկ տարին:

Հոդված 64. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը

1. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը զինվորական ծառայության կարգի դեմ ուղղված հանցանք կատարած սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողին իր զբաղեցրած պաշտոնից ավելի բարձր (այդ թվում՝ ավելի բարձր վարձատրվող) պաշտոնի նշանակվելու, ավելի բարձր հերթական կոչում ստանալու իրավունքից զրկելն է՝ դրամական

~~բավարարման գումարից հօգուտ պետության տասից մինչև քսան տոկոս պահումով:~~

~~1. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը որպես հիմնական պատիժ կարող է նշանակվել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված դեպքերում:~~

~~2. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակումը ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցագործությունների համար որպես հիմնական պատիժ սահմանվում է երեք ամսից երեք տարի, իսկ որպես լրացուցիչ պատիժ՝ երեք ամսից երկու տարի ժամկետով:~~

~~3. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակելու ժամկետով դատարանը կարող է դատապարտյալի համար սահմանել կրթական կամ վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելու լրացուցիչ պարտականություն:~~

~~4. Զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակում պատժատեսակը կրելու ընթացքում օրենքով սահմանված հիմքերով զինվորական ծառայությունից դատապարտյալի ազատվելու դեպքում պատժի կատարումը դադարեցվում է, իսկ իր դիմումի համաձայն ազատվելու դեպքում պատիժը փոխարինվում է տուգանքով՝ զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակման մեկ ամիսը հաշվարկելով նվազագույն աշխատավարձի դիմաց՝ ոչ ավելի, քան տուգանքի տասնապատիկի չափով:~~

~~5. Սույն օրենսգրքի հոդվածներ 74-ով կամ 75-ով նախատեսված կանոններով պատիժ նշանակելու դեպքում սույն հոդվածով նախատեսված պատիժը չի նշանակվում, եթե հանցագործություններից որևէ մեկի համար նշանակվում է ազատազրկում:~~

Հոդված 65. ~~Հոդված 65.~~ Կարճաժամկետ ազատազրկումը

1. Կարճաժամկետ ազատազրկումը դատապարտյալին քրեակատարողական հիմնարկում հասարակությունից~~հասարակությունից~~ խիստ մեկուսացման պայմաններում անազատության մեջ պահելն է:

2. ~~2.~~ Կարճաժամկետ ազատազրկումը նշանակվում է նախկինում ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժ չկրած, ոչ մեծ ~~և~~կաժ միջին ծանրության հանցագործություններ~~հանցանք~~ կատարած անձի նկատմամբ՝ 15~~տասնհինգ~~ օրից 2~~երկու~~ ամիս ժամկետով:

3. ~~3.~~ Կարճաժամկետ ազատազրկման նվազագույն ժամկետը սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում կարող է 15~~տասնհինգ~~ օրից պակաս լինել:

Հոդված 66. Կարգապահական գումարտակում պահելը

1. Կարգապահական գումարտակում պահելը հանցանք կատարած զինծառայողին (բացառությամբ սպայական և ավագ ենթասպայական կազմերի) մեկուսացման պայմաններում անազատության մեջ պահելն է:

2. Կարգապահական գումարտակը նշանակվում է ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցագործություններ կատարած զինծառայողի նկատմամբ՝ 3 ամսից 3 տարի ժամկետով, ինչպես նաև այն դեպքերում, երբ դատարանը, հաշվի առնելով գործի հանգամանքները և նախկինում ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժ չկրած դատապարտյալի անձնավորությունը, նպատակահարմար է գտնում առավելագույնը 3 տարի ժամկետով ազատազրկման փոխարեն կիրառել կարգապահական գումարտակում պահելը՝ նույն ժամկետով:

Հոդված 67. ~~Հոդված 66.~~ Ազատազրկումը

1. Ազատազրկումը դատապարտյալին~~դատապարտյալի որոշակի ժամկետով մեկուսացումն է հասարակությունից՝ նրան՝~~ քրեակատարողական հիմնարկում անազատության մեջ պահելու ձևով հասարակությունից որոշակի ժամկետով մեկուսացնելն է~~տեղավորելու միջոցով~~, որը կարող է նշանակվել սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում:

2. Ազատազրկումը նշանակվում~~սահմանվում~~ է 3~~երեք~~ ամսից 20~~քսան~~ տարի ժամկետով:

3. Ազատազրկման նվազագույն ժամկետը սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում կարող է պակաս լինել 3~~երեք~~ ամսից:

4. Անզգույշ հանցագործության համար ազատազրկումը չի կարող գերազանցել 10~~տասը~~ տարին:

5. Առաջին անգամ ոչ մեծ ծանրության հանցագործությունը~~հանցանք~~ կատարած անձը չի կարող դատապարտվել ազատազրկման:

Հոդված 68. ~~Հոդված 67.~~ Ցմահ ազատազրկումը

1. Ցմահ ազատազրկումը դատապարտյալին քրեակատարողական հիմնարկում անազատության մեջ պահելու ձևով հասարակությունից անժամկետ մեկուսացնելն է, որը~~,~~ սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում~~,~~ կարող է նշանակվել առանձնապես ծանր հանցագործությունների համար:

2. Ցմահ ազատազրկման չեն կարող դատապարտվել հանցանքը կատարելիս 18~~տասնութ~~ տարին չլրացած անձինք:

ԳԼՈՒԽ 11 .

ՊԱՏԻԺ ՆՇԱՆԱԿԵԼԸ

Հոդված 69. ~~Հոդված 68.~~ Պատիժ նշանակելու ընդհանուր սկզբունքները

1. Հանցագործության համար մեղավոր ճանաչված անձի նկատմամբ նշանակվում է արդարացի պատիժ, որը որոշվում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայի սահմաններում՝ հաշվի առնելով սույն օրենսգրքի Ընդհանուր մասի դրույթները:

2. Պատժի տեսակը և չափը որոշվում են հանցագործությամբ պատճառված վնասի բնույթով և չափով, հանցագործության եղանակով, տեղով, ժամանակով, հանցագործության շարժառիթներով և նպատակներով, դիտավորության կամ անզգուշության տեսակով, պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող ու ծանրացնող հանգամանքներով, ինչպես նաև նշանակվող պատժի՝ հանցավորի վերասոցիալականացման և իրավահպատակ վարքագծի ձևավորման գործընթացի ու նրա ընտանիքի կենսապայմանների վրա ազդեցությամբ:

3. Ազատազրկման հետ կապված պատիժ կարող է նշանակվել, եթե դատարանը հիմնավորի, որ առավել մեղմ պատժատեսակը չի կարող ապահովել պատժի նպատակները:

4. Պատժի կատարման կարգը և պայմանները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության քրեակատարողական օրենսդրությամբ:

Հոդված 70. ~~Հոդված 69.~~ Քրեական պատասխանատվությունը կամ պատիժը մեղմացնող հանգամանքները

1. Քրեական պատասխանատվությունը կամ~~և~~ պատիժը մեղմացնող հանգամանքներ են՝

1) հանցանքը ~~հանցանքն առաջին անգամ~~ հանգամանքների պատահական զուգորդմամբ առաջին անգամ կատարելը,

2) հանցանք կատարելու կամ պատիժ նշանակելու պահին հանցավորի հղիությունը,

3) հանցանք կատարելու կամ պատիժ նշանակելու պահին հանցավորի 65~~վաթսունհինգ~~ տարին լրացած լինելը,

4) պատիժ նշանակելու պահին հանցանք կատարած անձի խնամքի տակ անչափահասի կամ հաշմանդամություն ունեցող անձի առկայությունը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հանցանքը կատարվել է խնամքի տակ գտնվող անձի նկատմամբ,

5) հանցանքը կյանքի ծանր հանգամանքների զուգորդմամբ կատարելը,

6) հանցանքը կարեկցանքի շարժառիթով կատարելը,

7) հանցանքը քրեական պատասխանատվությունը բացառող հանգամանքի իրավաչափության պայմանները խախտելով կատարելը,

8) հանցանքը հանցագործությունից տուժած անձի հակաիրավական վարքագծի ազդեցության տակ կատարելը,

9) հանցանքը սպառնալիքի, հարկադրանքի կամ այն անձի ազդեցությամբ կատարելը, որից հանցավորը գտնվում է նյութական, ծառայողական կամ այլ կախվածության տակ,

10) հանցանք կատարած անձի մեղայականով ներկայանալը, հանցագործությունը, հանցագործության այլ մասնակցին բացահայտելուն, հանցագործությամբ ձեռք բերված գույքը որոնելուն, գործով~~հանցագործության~~ ապացույց ձեռք բերելուն աջակցելը,

11) հանցանք կատարած անձի կողմից հանցագործությունից հետո հանցագործությունից տուժած անձին բժշկական կամ այլ օգնություն ցույց տալը,

12) հանցանք կատարած անձի կողմից հանցագործությամբ պատճառված ~~գույքային կամ բարոյական~~ վնասը կամովին հատուցելուն~~, վերացնելուն~~ կամ այլ կերպ հարթելուն ուղղված գործողություն կատարելը:

2. Պատիժ նշանակելիս դատարանը կարող է հաշվի առնել նաև սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով չնախատեսված մեղմացնող այլ հանգամանքներ:

3. Եթե սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասում նշված որևէ հանգամանք սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով նախատեսված է որպես հանցագործության հատկանիշ, ապա դա չի կարող կրկին հաշվի առնվել որպես քրեական պատասխանատվությունը կամ~~և~~ պատիժը մեղմացնող հանգամանք:

~~Հոդված 71.~~ ~~Հոդված 70.~~ Քրեական պատասխանատվությունը կամ պատիժը ծանրացնող հանգամանքները

1. Քրեական պատասխանատվությունը կամ~~և~~ պատիժը ծանրացնող հանգամանքներ են՝

1) հանցանքը դատվածություն ունեցող անձի կողմից կատարելը,

2) հանցանքը խմբի կամ հանցավոր կազմակերպության կազմում կատարելը,

3) հանցագործության մեջ առանձնապես ակտիվ դերը,

4) հանցանքը կատարելուն հոգեկան առողջության խնդիրներ~~խանգարում~~ ունեցող կամ ոչ սթափ (հարբած) վիճակում գտնվող կամ~~, ինչպես նաև~~ քրեական պատասխանատվության համար սահմանված տարիքի չհասած անձին ներգրավելը, եթե հանցավորը գիտակցում է, որ անձը հոգեկան առողջության խնդիրներ~~խանգարում~~ ունի, ոչ սթափ (հարբած)~~ է~~ կամ չի հասել քրեական պատասխանատվության համար սահմանված տարիքի,

5) դիտավորյալ հանցանքն~~հանցանքը~~ անչափահասի նկատմամբ, նրա հետ համատեղ կամ հանցավորի արարքի բնույթը գիտակցող անչափահասի ներկայությամբ կատարելը, եթե հանցավորը գիտակցում է, որ անձն անչափահաս է,

6) հանցանքը ~~գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկական,~~ ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորված~~կամ կրոնական~~ ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի ~~կամ կրոնական մոլեռանդության~~ շարժառիթով կատարելը,

7) հանցանքն այլ անձանց իրավաչափ գործողությունների համար վրեժի շարժառիթով կատարելը,

8) հանցանքն այլ հանցագործությունը թաքցնելու կամ դրա կատարումը հեշտացնելու նպատակով կատարելը,

9) հանցանքը հղի կնոջ, անօգնական, խոցելի կամ հանցավորից կախյալ վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ կատարելը, եթե հանցավորը գիտակցում է, որ կինը հղի է կամ անձը գտնվում է անօգնական, խոցելի կամ իրենից կախյալ վիճակում,

10) հանցանքն անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ կատարելը՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական կամ մասնագիտական գործունեության կամ հասարակական պարտքը կատարելու հետ,

11) հանցանքն առանձին դաժանությամբ, անձին ծաղրուծանակի, տանջանքի կամ տառապանքի ենթարկելով կատարելը,

12) հանցանքն~~հանցանքը~~ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով~~լիազորություններով~~ պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կատարելը,

13) հանցանքը հանրության համար վտանգավոր եղանակով կատարելը,

14) հանցանքը զենքի, ռազմամթերքի, պայթուցիկ նյութերի կամ պայթեցման~~պայթուցիկ~~ սարքերի կամ ռադիոակտիվ նյութերի գործադրմամբ կամ դրանց գործադրման սպառնալիքով կատարելը,

15) հանցանքը թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն)~~հոգեներգործող~~ նյութերի~~, թունանյութերի~~ կամ ուժեղ ներգործող դեղերի գործադրմամբ կատարելը,

16) հանցանքն ալկոհոլի, թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի կամ թունանյութերի, ուժեղ ներգործող դեղերի~~ կամ հոգեներգործող այլ նյութերի~~ ազդեցությամբ կատարելը, եթե հանցավորն ինքն է իրեն դրել այդ վիճակի մեջ,

17) հանցանքը ռազմական կամ արտակարգ դրության, արտակարգ իրավիճակի~~տարերային կամ հասարակական աղետի~~ կամ զանգվածային անկարգությունների պայմաններն օգտագործելով կատարելը:

2. Պատիժ նշանակելիս դատարանը որպես ծանրացնող հանգամանք չի կարող հաշվի առնել սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով չնախատեսված այլ հանգամանքներ:

3. Եթե սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասում նշված որևէ հանգամանք սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով նախատեսված է որպես հանցագործության հատկանիշ, ապա դա չի կարող կրկին հաշվի առնվել որպես պատասխանատվությունը կամ~~և~~ պատիժը ծանրացնող հանգամանք:

4. Հանցագործությունների ռեցիդիվի դեպքում սույն օրենսգրքի 76~~78~~-րդ հոդվածով սահմանված կանոններով պատիժ նշանակելիս սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասի 1-ին~~առաջին~~ կետով նախատեսված ծանրացնող հանգամանքը հաշվի չի առնվում որպես ծանրացնող հանգամանք:

~~**Հոդված 71. Մեղմացնող և ծանրացնող հանգամանքները հաշվի առնելը պատիժ նշանակելիս**~~

~~1. Եթե առկա են պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող հանգամանքները և բացակայում են պատասխանատվությունը և պատիժը ծանրացնող հանգամանքները, ապա այլընտրանքային սանկցիայի դեպքում դատարանը նշանակում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել մեղմ պատժատեսակը: Եթե դատարանը, հաշվի առնելով հանցավորի անձնավորությունը, հիմնավորում է, որ սանկցիայով նախատեսված առավել մեղմ պատժատեսակ նշանակելը չի ապահովի պատժի նպատակների իրագործումը, ապա կարող է նշանակել սանկցիայով նախատեսված ավելի խիստ պատժատեսակ:~~

~~2. Եթե առկա են պատասխանատվությունը և պատիժը ծանրացնող երկու կամ ավելի հանգամանքներ և բացակայում է պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող որևէ հանգամանք, ապա այլընտրանքային սանկցիայի դեպքում դատարանը չի կարող նշանակել սանկցիայով նախատեսված առավել մեղմ պատժատեսակը:~~

~~Պատասխանատվությունը և պատիժը ծանրացնող երկու կամ ավելի հանգամանքների առկայության և պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող որևէ հանգամանքի բացակայության դեպքում նշանակվող պատիժը չի կարող պակաս լինել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածի սանկցիայով նախատեսված պատժատեսակի առավելագույն չափի կամ ժամկետի երկու երրորդից:~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված դրույթները չեն կիրառվում, եթե՝~~

~~1) սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածի կամ հոդվածի մասի սանկցիայով նախատեսված է ցմահ ազատազրկում.~~

~~2) պատիժ է նշանակվում սույն օրենսգրքի 77-րդ հոդվածով սահմանված կանոններով, ինչպես նաև եթե, անչափահասների նկատմամբ պատիժ նշանակելիս դրանք վատթարացնում են դատապարտյալի վիճակը:~~

Հոդված 72.

~~Հոդված 72.~~ Օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելը

1. Հանցանքի շարժառիթների ու նպատակների, հանցավորի դերի, հանցանքը կատարելիս ու դրանից հետո նրա վարքագծի և այլ հանգամանքների հետ կապված բացառիկ հանգամանքների առկայության դեպքում, որոնք~~Եթե հանցագործությունը պայմանավորված է եղել հանցագործությունից տուժած անձի հակաիրավական վարքագծով կամ հանցանքը կատարվել է հարկադրանքի ազդեցությամբ կամ, եթե հանցանքը կատարվել է կյանքի ծանր հանգամանքների զուգորդմամբ, կամ առկա են երեք կամ ավելի օրենքով նախատեսված մեղմացնող հանգամանքներ, եթե նշվածներն~~ այն աստիճան են նվազեցրել անձի կամ նրա կատարած արարքի հանրային վտանգավորության աստիճանը, որ դատարանի համոզմամբ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածի սանկցիայով նախատեսված պատժի նվազագույն չափը կամ ժամկետը խիստ է տվյալ անձի համար, ինչպես նաև

խմբի կողմից կատարված հանցանքի մասնակցի կողմից այդ խմբի կատարած հանցագործությունը բացահայտելուն աջակցելու դեպքում դատարանը կարող է նշանակել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի կամ հոդվածի մասի սանկցիայով նախատեսված պատժի նվազագույն չափից կամ ժամկետից պակաս չափ կամ ժամկետ~~պատիժ~~ կամ ավելի մեղմ պատժատեսակ, քան նախատեսված է այդ հոդվածով կամ հոդվածի մասով: Բացառիկ կարող են ճանաչվել ինչպես առանձին մեղմացնող հանգամանքները, այնպես էլ այդ հանգամանքների համակցությունը:

2. Համագործակցության վարույթ կիրառելու դեպքում ևս դատարանը կարող է նշանակել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի կամ հոդվածի մասի սանկցիայով նախատեսված պատժի նվազագույն չափից կամ ժամկետից պակաս չափ կամ ժամկետ կամ ավելի մեղմ պատժատեսակ, քան նախատեսված է այդ հոդվածով կամ հոդվածի մասով:

~~2.~~3. Օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելն արգելք չէ լրացուցիչ պատիժ նշանակելու համար~~կարող է նշանակվել նաև համագործակցության կամ համաձայնեցման վարույթ կիրառելու դեպքում~~:

~~3. Օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելը արգելք չէ լրացուցիչ պատիժ նշանակելու համար.~~

Հոդված 73. ~~Հոդված 73.~~ Պատիժ նշանակելը չավարտված հանցագործության համար

1. Չավարտված հանցագործության համար պատիժ նշանակելիս հաշվի են առնվում հանցավորի արարքի բնույթն ու վտանգավորության աստիճանը, հանցավոր մտադրության իրականացման աստիճանը և այն հանգամանքները, որոնց հետևանքով հանցագործությունն ավարտին չի հասցվել:

2. Ոչ մեծ ~~և~~ծանրության ~~կամ~~ միջին ծանրության հանցագործությունների նախապատրաստության համար ազատազրկում չի նշանակվում:

3. Ծանր ~~և կամ~~ առանձնապես ծանր հանցագործությունների նախապատրաստության համար ազատազրկման ձևով պատժի առավելագույն ժամկետը չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի կամ հոդվածի մասի սանկցիայով նախատեսված ազատազրկման առավելագույն ժամկետի մեկ երկրորդը, իսկ նվազագույն ժամկետը չի կարող պակաս լինել Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի կամ հոդվածի մասի սանկցիայով նախատեսված ազատազրկման նվազագույն ժամկետի մեկ երկրորդից: Եթե նշված կանոնները կիրառելիս ազատազրկման ժամկետը պակաս է ստացվում ~~3երեք~~ ամսից, ապա նշանակվում է կանոնները կիրառելու հետևանքով ստացված ժամկետով ազատազրկում:

4. Հանցագործության նախապատրաստության համար ցմահ ազատազրկում չի նշանակվում:

5. Սույն հոդվածի 2-րդերկրորդ և 3-րդերորդ մասերով նախատեսված սահմանափակումները չեն կիրառվում հանցագործությունների ռեցիդիվի դեպքում պատիժ նշանակելիս:

Հոդված 74. ~~Հոդված 74.~~ Պատիժ նշանակելը հանցագործությունների համակցության դեպքում

1. Հանցագործությունների համակցությամբ յուրաքանչյուր հանցագործության համար առանձին պատիժ (հիմնական և լրացուցիչ) նշանակելով՝ դատարանը վերջնական պատիժը որոշում է նշանակված պատիժները լրիվ կամ մասնակիորեն գումարելու միջոցով: Մասնակի գումարման դեպքում վերջնական պատիժը պետք է ավելի լինի, քան համակցության մեջ մտնող հանցագործությունների համար նշանակված առավել խիստ պատիժը: Հանցագործությունների համակցությամբ վերջնական պատիժը որոշելիս մասնակի գումարվող պատիժը չի կարող պակաս լինել տվյալ պատժատեսակի համար սույն օրենսգրքով նախատեսված նվազագույն չափից կամ ժամկետից, սակայն վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել սույն հոդվածի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ և 9-րդերկրորդ, երրորդ, չորրորդ, հինգերորդ, վեցերորդ և իններորդ մասերով նախատեսված առավելագույն չափը կամ ժամկետը:

2. Եթե հանցագործությունների համակցությունն ընդգրկում է միայն ոչ մեծ ծանրության հանցանքներ, ապա ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը նշանակվում է պատիժները լրիվ կամ մասնակիորեն գումարելու միջոցով: Գումարելիս ազատազրկման ձևովԸնդ որում, գումարելիս վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել 5հինգ տարին:

3. Եթե հանցագործությունների համակցությունն ընդգրկում է միայն միջին ծանրության կամ միջին ~~ծանրության~~ և ոչ մեծ ծանրության հանցանքներ, կամ անզգուշությամբ կատարված ծանր հանցանքներ, ապա ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը նշանակվում է պատիժները լրիվ կամ մասնակիորեն գումարելու միջոցով: ԳումարելիսԸնդ որում, ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել 10տասը տարին:

4. Եթե հանցագործությունների համակցությունն ընդգրկում է դիտավորությամբ կատարված ծանր հանցանք, ապա ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը նշանակվում է պատիժները լրիվ կամ մասնակիորեն գումարելու միջոցով: ԳումարելիսԸնդ որում, ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել 15տասնհինգ տարին:

5. Եթե հանցագործությունների համակցությունն ընդգրկում է առանձնապես ծանր հանցանք, ապա ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը նշանակվում է պատիժները լրիվ կամ մասնակիորեն գումարելու միջոցով: ԳումարելիսԸնդ որում, ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել 20քսան տարին:

6. Եթե հանցագործությունների համակցությունն ընդգրկում է առանձնապես ծանր այնպիսի հանցանք, որը կապված է դիտավորությամբ

կյանքից զրկելու հետ, ապա ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը նշանակվում է պատիժները լրիվ կամ մասնակիորեն գումարելու միջոցով: Գումարելիս~~Ընդ որում,~~ ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել 25~~քսանհինգ~~ տարին:

7. Եթե հանցագործությունների համակցությունն ընդգրկում է դիտավորությամբ կյանքից զրկելու հետ կապված երկու կամ ավելի առանձնապես ծանր հանցանքներ, ապա դատարանը, հաշվի առնելով հանցագործությունների շարժառիթը, նպատակը, եղանակը և հանցավոր մտադրության իրականացման աստիճանը, կարող է վերջնական պատիժ նշանակել~~որոշել~~ ցմահ ազատազրկումը, եթե~~,~~ նույնիսկ~~,~~ կատարված հանցանքներից ոչ մեկի համար սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածի սանկցիայով դա նախատեսված չէ:

8. Եթե հանցագործությունների համակցության մեջ մտնող հանցանքներից մեկի համար դատարանը նշանակում է ցմահ ազատազրկում, ապա վերջնական հիմնական պատիժ է նշանակվում ցմահ ազատազրկումը:

9. Հանցագործությունների համակցության դեպքում մյուս պատիժները լրիվ կամ մասնակիորեն գումարելու դեպքում նշանակվող վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի Ընդհանուր մասով պատժի տվյալ տեսակի համար սահմանված առավելագույն ժամկետը կամ չափը:

10. Հանցագործությունների համակցության դեպքում նշանակված հիմնական պատժին կարող են միացվել համակցությունը կազմող հանցանքների համար նշանակված լրացուցիչ պատիժները: Լրացուցիչ պատիժները լրիվ կամ մասնակիորեն գումարելու դեպքում վերջնական լրացուցիչ պատիժը չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի Ընդհանուր մասով պատժի տվյալ տեսակի համար սահմանված առավելագույն ժամկետը կամ չափը:

11. Պատիժը նշանակվում է սույն հոդվածի կանոններով, եթե դատավճիռ կայացնելուց հետո պարզվի, որ դատապարտյալը մեղավոր է նաև մեկ այլ հանցանքի համար, որը նա կատարել է նախքան առաջին գործով դատավճիռ կայացնելը: Այս դեպքում վերջնական պատժի ժամկետին հաշվակցվում է առաջին դատավճռով նշանակված պատժի կրած մասը և պատժի կրման սկիզբ է համարվում առաջին դատավճռով նշանակված պատժի կրման սկիզբը:

~~Հոդված 75.~~ Հոդված 75. Պատիժ նշանակելը դատավճիռների համակցության դեպքում

1. Եթե դատավճիռ կայացնելուց հետո, բայց մինչև պատիժը լրիվ կրելը դատապարտյալը նոր հանցանք է կատարել, ապա դատարանը նոր դատավճռով նշանակված պատժին լրիվ կամ մասնակիորեն գումարում է նախորդ դատավճռով նշանակված պատժի չկրած մասը:

2. Դատավճիռների համակցությամբ վերջնական պատիժը, եթե դա կապված չէ ազատազրկման հետ, չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի

Ընդհանուր մասով պատժի տվյալ տեսակների համար սահմանված առավելագույն չափը:

3. Դատավճիռների համակցությամբ ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել 30երեսուն տարին,՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ անձը կատարում է այնպիսի հանցագործություն, որի համար նախատեսված է նաև ցմահ ազատազրկում:

4. Դատավճիռների համակցությամբ ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը պետք է ավելի մեծ լինի ինչպես նոր հանցագործության համար նշանակված պատժից, այնպես էլ նախորդ դատավճռով նշանակված պատժի չկրած մասից:

5. Դատավճիռների համակցությամբ պատիժ նշանակելիս լրացուցիչ պատիժների միացումը կատարվում է սույն օրենսգրքի 74-րդ հոդվածի հոդվածով (10-րդ մասովկետով) սահմանված կանոններով:

6. Ցմահ ազատազրկում կրող դատապարտյալի կողմից նոր հանցանք կատարելու դեպքում նոր նշանակված պատիժը կլանվում է ցմահ ազատազրկմամբ:

Հոդված 76. Հոդված 76. Պատիժ նշանակելը հանցագործությունների ռեցիդիվի դեպքում

1. Հանցագործությունների ռեցիդիվի դեպքում պատիժ նշանակելիս հաշվի են առնվում կատարված հանցանքների քանակը, բնույթը և ծանրությունը, այն հանգամանքները, որոնց հետևանքով նախկինում նշանակվածնախկին պատիժը բավարար չի եղել անձի վերասոցիալականացման համար, ինչպես նաև նոր հանցանքիհանցագործության բնույթը, ծանրությունը և հետևանքները:

2. Եթե դիտավորյալ հանցագործության համար նախկինում ազատազրկման կամ ցմահ ազատազրկման ձևով պատիժ կրած կամ կրող, դատվածություն ունեցող անձը կատարել է դիտավորյալ հանցանք, որի համար դատապարտվում է ազատազրկման, ապա նշանակվող պատժի նվազագույն ժամկետըպատիժը չի կարող պակաս լինել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված ազատազրկման ձևով պատժի առավելագույն ժամկետիպատժի երկու երրորդից: ՅանկացածԱմեն դեպքում նշանակվող պատիժը չի կարող պակաս լինել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված ազատազրկման ձևով պատժի նվազագույն ժամկետից:

3. Եթե ծանր կամ առանձնապես ծանր դիտավորյալ հանցագործության համար նախկինում ազատազրկման կամ ցմահ ազատազրկման ձևով պատիժ կրած կամ կրող, դատվածություն ունեցող անձը կատարել է դիտավորյալ ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանք, ապա նշանակվող պատժի նվազագույն ժամկետըպատիժը պետք է որոշվի սույն հոդվածի 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված կանոնով, իսկ առավելագույն պատժաչափպատիժ պետք է համարվի այն ժամկետը, որը գերազանցում է տվյալ հանցագործության

համար օրենքով նախատեսված ազատազրկման ձևով պատժի առավելագույն ժամկետը՝ դրա մեկ երրորդի չափով, բայց ոչ ավելի, քան 25քսանհինգ տարին:

4. Եթե դիտավորյալ հանցագործության համար նախկինում ազատազրկման կամ ցմահ ազատազրկման ձևով պատիժ կրած կամ կրող, դատվածություն ունեցող անձը կատարել է մեկից ավելի հանցանքներ, ապա համակցության մեջ մտնող յուրաքանչյուր դիտավորյալ հանցանքի համար պատիժը որոշվում է սույն հոդվածի 2-րդերկրորդ կամ 3-րդերրորդ մասով նախատեսված կանոններով: Այդ դեպքում հանցագործությունների համակցությամբ ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել 30երեսուն տարին:

5. Սույն հոդվածի 2-րդերկրորդ և 3-րդերրորդ մասերով նախատեսված կանոնները չեն կարող արգելք հանդիսանալ օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելու համար: Այս դեպքում օրենքով նախատեսված պատիժ է համարվում այն պատիժը, որը համապատասխանում է ռեցիդիվի դեպքում պատիժ նշանակելու սահմանված կարգի կիրառման արդյունքում ստացվող պատժին:

Հոդված 77.

~~Հոդված 77.~~ Պատիժ նշանակելը համաձայնեցման կամ համագործակցության վարույթի դեպքում

~~1.~~ Համաձայնեցման վարույթ կիրառելու դեպքում ~~դատարանի կողմից նշանակվող~~ պատիժը չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել խիստտվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված առավելագույն չափի կամ ժամկետի երկու երրորդը: Եթե առավել խիստ պատժատեսակի երկու երրորդը պակաս է ստացվում մեկ երկրորդը:

~~Համաձայնեցման վարույթ կիրառելը արգելք չէ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու համար:~~

1. ~~2.~~ Ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցանքներով ~~համագործակցության վարույթ կիրառելու դեպքում նշանակվում է~~ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել խիստ պատժատեսակի նվազագույն չափից կամ ժամկետից, ապա այն չի կարող պակաս լինել նվազագույն չափիցմեղմ պատիժ կամ ժամկետից:

2. Չավարտված հանցագործություններով համաձայնեցման վարույթ կիրառելու դեպքում սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված կանոնը կիրառվում է չավարտված հանցագործության համար սույն օրենսգրքի 73-րդ հոդվածով նախատեսված պատժի նշանակման կանոնները կիրառելուց հետո: Եթե հաշվարկի արդյունքում պատժաչափը պակաս է ստացվում չավարտված հանցագործության համար պատժի նշանակման կանոնների կիրառմամբ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել խիստ պատժատեսակի նվազագույն չափից կամ

ժամկետից, ապա նշանակվում է այն չափը կամ ժամկետը, որը ստացվել է հաշվարկի արդյունքում:

3. Ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցագործություններովօրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ կամ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվում: Ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքներով համագործակցության վարույթ կիրառելու դեպքում նշանակվում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել մեղմ պատժատեսակը կամ սույն օրենսգրքի 72-րդ հոդվածի 2-րդ մասի կիրառմամբ օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ կամ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվումպատիժ, իսկ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայում միայն ազատազրկման ձևով պատժի առկայության դեպքում դատարանի կողմից նշանակվող պատիժը չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված նվազագույն չափը կամ ժամկետը և չի կարող պակաս լինել նվազագույն չափի կամ ժամկետի երկու երրորդից:

4. Ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործություններով համագործակցության Համագործակցության վարույթ կիրառելու դեպքում նշանակվում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայովմիևնույն անձի նկատմամբ նույն վարույթի շրջանակներում սույն մասով նախատեսված առավել մեղմ պատժատեսակի նվազագույն չափը կամ ժամկետը կամ սույն օրենսգրքի 72-րդ հոդվածի 2-րդ մասի կիրառմամբ օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ կամ միջոցներից մեկի կիրառումն արգելք է նշանակված պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվում:չկիրառելու համար:

5. Սույն հոդվածով նախատեսված կանոններով պատժի նշանակման դեպքում սույն օրենսգրքի 76-րդ հոդվածով սահմանված կանոնները կիրառելի չեն:

3. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված կանոնը կիրառելի է նաև սույն օրենսգրքի 73-րդ կամ 76-րդ հոդվածներով սահմանված կարգով նշանակվող պատժի նկատմամբ: Եթե սույն հոդվածի առաջին մասով սահմանված կանոնը կիրառելիս նշանակվող պատժի չափը կամ ժամկետը պակաս է ստացվում սույն օրենսգրքի Ընդհանուր մասում տվյալ պատժատեսակի համար սահմանված նվազագույն չափից կամ ժամկետից, ապա նշանակվում է փաստացի ստացված չափը կամ ժամկետը:

6. 4. Հանցագործությունների համակցության դեպքում պատիժ նշանակելիս սույն հոդվածովհոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված կանոնները կիրառելի են համակցության մեջ ընդգրկված յուրաքանչյուր հանցագործության համար առանձին:

7. 5. Համաձայնեցման կամ համագործակցության վարույթ կիրառելն արգելք չէ լրացուցիչ պատիժ կամ անվտանգության միջոց նշանակելու համար:

Հոդված 78. ~~Հոդված 78.~~ Պատժի ժամկետները որոշելը դրանք գումարելիս

1. Հանցանքների համակցությամբ և դատավճիռների համակցությամբ պատիժները լրիվ կամ մասնակիորեն գումարելիս ազատազրկման 1~~մեկ~~ օրվան համապատասխանում է՝

1) կարճաժամկետ ազատազրկման 1~~մեկ~~ օրը,

2) կարգապահական գումարտակում պահելու 1 օրը,

~~3)~~ 3) ազատության սահմանափակման 2~~երկու~~ օրը,

~~4)~~ 4) հանրային աշխատանքների 8~~ութ~~ ժամը:

2. Պատվավոր~~Ճատուկ~~ կամ զինվորական կոչումից, կարգից, աստիճանից, որակավորման դասից կամ պետական պարգևից զրկելու, տուգանքի, որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելու, ~~—~~օտարերկրյա քաղաքացուն Հայաստանի Հանրապետության տարածքից վտարելու~~արտաքսելու~~, ինչպես նաև զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակման ձևով պատիժները հանրային աշխատանքների, ազատության սահմանափակման, կարճաժամկետ ազատազրկման, կարգապահական գումարտակում պահելու, ազատազրկման կամ ցմահ ազատազրկման հետ գումարելիս ի կատար են ածվում առանձին:

Հոդված 79. ~~Հոդված 79.~~ Պատժի ժամկետները հաշվարկելը և պատիժը հաշվակցելը

1. Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելու, օտարերկրյա քաղաքացուն Հայաստանի Հանրապետության տարածքից վտարելու~~արտաքսելու~~, զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակման, ազատության սահմանափակման, կարգապահական գումարտակում պահելու, ազատազրկման ժամկետները հաշվարկվում են ամիսներով և տարիներով: Հանրային աշխատանքների ժամկետը հաշվարկվում է ժամերով: Կարճաժամկետ ազատազրկման ժամկետը հաշվարկվում է օրերով և ամիսներով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասում նշված պատիժները փոխարինելիս կամ գումարելիս, ինչպես նաև պատիժը հաշվակցելիս ժամկետները կարող են հաշվարկվել օրերով:

3. Մինչև դատավճռի օրինական ուժի մեջ մտնելը, անկախ Հայաստանի Հանրապետության իրավազորությունից, փաստացի անազատության մեջ գտնվելու ժամկետը հաշվակցվում է ~~ազատազրկման,~~ կարճաժամկետ ազատազրկման, կարգապահական գումարտակում պահելու, ազատազրկման ձևով նշանակված պատժին՝ 1~~մեկ~~ օրը հաշվելով 1~~մեկ~~ օրվա դիմաց, ազատության սահմանափակման ձևով նշանակված պատժին՝ 1~~մեկ~~ օրը հաշվելով 2~~երկու~~ օրվա դիմաց, ~~-~~իսկ հանրային աշխատանքների դեպքում՝ 1~~մեկ~~ օրը 8~~ութ~~ ժամի դիմաց:

4. Անազատության~~Մինչև դատավճիռ կայացնելը, անկախ Հայաստանի Հանրապետության իրավազորությունից, փաստացի անազատության մեջ~~

~~գտնվելու ժամկետը անազատության~~ մեջ գտնվող անձի նկատմամբ տուգանքի, որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելու, զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակման ձևով հիմնական պատիժ նշանակելիս դատարանը, հաշվի առնելով մինչև դատավճիռ կայացնելը, անկախ Հայաստանի Հանրապետության իրավազորությունից, փաստացի անազատության մեջ գտնվելու~~պահելու~~ ժամկետը, մեղմացնում է նշանակված պատիժը կամ ազատում է պատիժը կրելուց:

5. Հանցանքը կատարելուց հետո հոգեկան առողջության խնդիրներ ի հայտ գալու հիմքով~~հիվանդությամբ հիվանդացած~~ անձի նկատմամբ նշանակված բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցները կիրառելու ժամկետը սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվակցվում է պատժի ժամկետին:

ԲԱԺԻՆ 4.
ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԵՎ ՊԱՏԺԻՑ ԱԶԱՏԵԼԸ

ԳԼՈՒԽ 12 .
ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԱԶԱՏԵԼԸ

Հոդված 80. ~~Հոդված 80.~~ Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու հետևանքով

1. Եթե անձը կամովին հրաժարվում է հանցագործությունից, ապա ազատվում է այդ հանցագործության համար քրեական պատասխանատվությունից: Եթե նրա փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

2. Հանցագործությունից կամովին հրաժարվելն~~հրաժարվելը~~ անձի կողմից հանցագործության նախապատրաստությունը կամ հանցափորձը կամովին, վերջնականապես դադարեցնելն է կամ արարքի վտանգավոր հետևանքները կանխելը, եթե նա գիտակցել է տվյալ իրադրությունում հանցագործությունն~~հանցագործությունը~~ ավարտին հասցնելու հնարավորությունը:

3. Եթե հանցագործությունից կամովին հրաժարվելը դրսևորվում է արարքի հետևանքները կանխելու ձևով, ապա հանցանք կատարող անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից միայն այն դեպքում, երբ միջոցներ է ձեռնարկել իր դիտավորության մեջ ընդգրկված վտանգավոր հետևանքները կանխելու համար և կանխել է դրանք: Եթե ձեռնարկված միջոցները չեն հանգեցրել վտանգավոր հետևանքները կանխելուն, ապա անձի կողմից դրանք կանխելու համար միջոցներ ձեռնարկելը համարվում է քրեական պատասխանատվությունը կամ պատիժը մեղմացնող հանգամանք:

~~4.~~ Հանցագործության կազմակերպիչը, դրդիչը կամ օժանդակողը հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու դեպքում ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե նա իրավասու~~պետական~~ մարմիններին հաղորդելով կամ ձեռնարկված այլ միջոցներով կանխել է կատարողի կողմից հանցագործությունն ավարտին հասցնելը:

4. Եթե կազմակերպիչի, դրդիչի կամ օժանդակողի գործողությունները չեն հանգեցնում կատարողի հանցագործությունը կանխելուն, ապա ձեռնարկված միջոցները հաշվի են առնվում որպես քրեական պատասխանատվությունը կամ~~ն~~ պատիժը մեղմացնող հանգամանք:

5. Գործիք կամ միջոց տրամադրելու կամ խոչընդոտը վերացնելու եղանակներով օժանդակության դեպքում, անձն~~անձը~~ օժանդակության համար ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության, եթե նա հետ է վերցրել տրամադրած գործիքը կամ միջոցը կամ վերականգնել է խոչընդոտները: Այդ դեպքում անձը քրեական պատասխանատվության է ենթարկվում հանցագործության մասին չհայտնելու համար, եթե նրա արարքում առկա են այդ հանցակազմի հատկանիշները:

6. ~~6.~~ Համակատարողը հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու դեպքում ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե նա իրավասու~~պետական~~ մարմիններին հաղորդելով կամ այլ միջոցներով կանխում է կատարողի կողմից հանցագործությունը ավարտին հասցնելը: Եթե համակատարողի կողմից գործադրված միջոցները չեն հանգեցնում կատարողի հանցագործությունը կանխելուն, ապա ձեռնարկված միջոցները հաշվի են առնվում որպես քրեական պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող հանգամանք:

~~**Հոդված 81. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը հանցագործության նվազ վտանգավորության հիմքով**~~

~~1. Առաջին անգամ հանցանք կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե նրա արարքը նվազ վտանգավորության հետևանքով էական գույքային վնաս չի պատճառել անձի, կազմակերպության, հասարակության կամ պետության շահերին:~~

~~2. Հանցանքը համարվում է նվազ վտանգավորություն ունեցող, եթե հանցավորի կոնկրետացված դիտավորությունն ուղղված է եղել հանցանքը կատարելու պահին Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հիսուն տոկոսի չափը չգերազանցող գույքային վնաս պատճառելուն:~~

~~3. Եթե կատարված հանցանքի համար քրեական հետապնդումը հարուցվում է միայն հանցագործությունից տուժած անձի հայցի հիման վրա, ապա դրա առկայությունը խոչընդոտ չէ հանցանքի նվազ վտանգավորության հիմքով անձին քրեական պատասխանատվությունից ազատելու համար:~~

~~4. Նախկինում սույն հոդվածով նախատեսված հիմքով քրեական պատասխանատվությունից ազատված անձը չի կարող նույն հիմքով կրկին ազատվել քրեական պատասխանատվությունից:~~

Հոդված 81. ~~Հոդված 82.~~ Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը գործուն զղջալու հիմքով

1. ~~1.~~ Եթե անձն առաջին անգամ է հանցանք կատարել, ապա կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, եթե նրա կատարած արարքը ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցանք է և նա համագործակցում~~կամովին աջակցել~~ է քրեական հետապնդման մարմինների հետ~~հանցագործությունը բացահայտելուն~~, չի վիճարկում իրեն մեղսագրվող արարքը~~փաստերը~~, վնաս պատճառած լինելու դեպքում հատուցել կամ այլ կերպ հարթել է հանցագործությամբ պատճառված վնասը~~: Եթե հանցագործությամբ վնաս չի պատճառվել, ապա հանցանք կատարած անձին գործուն զղջալու հիմքով քրեական պատասխանատվությունից ազատելու համար բավարար են առաջին անգամ հանցանք կատարելը, եթե նրա կատարած արարքը ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցանք է, մեղսագրվող փաստերը չվիճարկելը և հանցագործությունը բացահայտելուն կամովին աջակցելը~~:

2. Նախկինում սույն հոդվածով նախատեսված հիմքով քրեական պատասխանատվությունից ազատված անձը չի կարող նույն հիմքով կրկին ազատվել քրեական պատասխանատվությունից:

~~2. Նախկինում սույն հոդվածով նախատեսված հիմքով քրեական պատասխանատվությունից ազատված անձը չի կարող սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հիմքով կրկին ազատվել քրեական պատասխանատվությունից:~~

~~3. Այլ հանցագործության համար մեղադրվող անձը գործուն զղջալու հիմքով քրեական պատասխանատվությունից ազատվում է միայն սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածով հատկապես նախատեսված դեպքերում:~~

~~**Հոդված 83. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը քրեական հայցից հանցագործությունից տուժած անձի հրաժարվելու հիմքով**~~

~~1.Հանցագործությունից տուժած անձի քրեական հայցի հիման վրա հարուցվող քրեական հետապնդման դեպքում՝ հանցագործությունից տուժած անձի, նրա շահերի պաշտպանության պարտականություն ունեցող անձի կողմից հայցից հրաժարվելու դեպքում հանցանք կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով:~~

Հոդված 82. ~~Հոդված 84.~~ Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը տուժողի և հանցանք կատարած անձի հաշտության հիմքով

1. ~~1.~~ Եթե անձն առաջին անգամ է հանցանք կատարել, ապա ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե նրա կատարած արարքը ոչ մեծ

կամ միջին ծանրության հանցանք է, և նրա ու տուժողի միջև առկա է հաշտության վերաբերյալ ինքնուրույն և ազատ կամարտահայտության վրա հիմնված փոխադարձ համաձայնությունը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կատարված հանցանքում առկա են ընտանեկան բռնության ~~կամ անմարդկային և արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի~~ հատկանիշներ:

2. ~~2.~~ Եթե անձն առաջին անգամ է հանցանք կատարել, որը ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցագործությանը հանցակցություն է, ապա նա հաշտության հիմքով ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե առկա է հաշտության վերաբերյալ տուժողի և տվյալ հանցակցի՝ ինքնուրույն և ազատ կամարտահայտության վրա հիմնված փոխադարձ համաձայնությունը:

3. ~~3.~~ Եթե անչափահաս կամ սահմանափակ մեղսունակ անձն առաջին անգամ է հանցանք կատարել, ապա նա ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե նրա կատարած արարքը ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցանք է, և առկա է հաշտության վերաբերյալ տուժողի և հանցագործության համար մեղադրվող անձի շահերի պաշտպանության պարտականություն ունեցող անձի՝ ինքնուրույն և ազատ կամարտահայտության վրա հիմնված փոխադարձ համաձայնությունը:

4. ~~4.~~ Եթե հանցագործությունից տուժողը 14~~տասնչորս~~ տարին չլրացած անձ է կամ հոգեկան առողջության խնդիրներից~~խանգարման, տկարամտության~~ կամ մտավոր զարգացման մեջ հետ մնալու հետևանքով լրիվ կամ մասնակիորեն զրկված է իր դեմ ուղղված հանցագործության բնույթն ու հետևանքները գիտակցելու կամ իր վարքագիծը ղեկավարելու հնարավորությունից, ապա նրա դեմ ուղղված հանցանք կատարած անձը չի կարող հաշտության հիմքով ազատվել քրեական պատասխանատվությունից:

~~Հոդված 83.~~ ~~Հոդված 85.~~ Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով

1. ~~1.~~ Անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե հանցանքն ավարտվելուն հաջորդող օրվանից անցել են հետևյալ ժամկետները.

1) 5~~1) հինգ~~ տարի՝ ոչ մեծ ծանրության հանցանքի դեպքում.

2) 10~~2) տասը~~ տարի՝ միջին ծանրության հանցանքի դեպքում.

3) 15~~3) տասնհինգ~~ տարի՝ ծանր հանցանքի դեպքում.

4) 20~~4) քսան~~ տարի՝ առանձնապես ծանր հանցանքի դեպքում:

2. ~~2.~~ Վաղեմության ժամկետը հաշվարկվում է հանցանքն ավարտվելուն հաջորդող օրվանից մինչև անձին որպես մեղադրյալ ներգրավելու մասին որոշում կայացնելը:

3. ~~3.~~ Տևող հանցագործության դեպքում վաղեմության ժամկետը հաշվարկվում է արարքը դադարելուն հաջորդող օրվանից, իսկ շարունակվող հանցագործության դեպքում՝ վերջին արարքը կատարելուն հաջորդող օրվանից:~~:~~

4. ~~4.~~ Չավարտված հանցագործության դեպքում վաղեմության ժամկետը հաշվարկվում է հանցագործության նախապատրաստություն կամ հանցափորձ համարվող արարքը~~արարքները~~ դադարելու պահից:

5. ~~5.~~ Հանցակցությամբ հանցանք կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե կատարողի կողմից հանցանքն ավարտվելուն հաջորդող օրվանից անցել են սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված ժամկետները:

6. ~~6.~~ Վաղեմության ժամկետի ընթացքն ընդհատվում է, եթե մինչև նշված ժամկետներն անցնելն անձը կատարում է նոր հանցանք: Այդ դեպքում յուրաքանչյուր հանցագործության համար վաղեմության ժամկետի հաշվարկն սկսվում է նոր հանցանքն ավարտվելու պահից:

7. ~~7.~~ Վաղեմության ժամկետի ընթացքը կասեցվում է, եթե անձը խուսափում է քննությունից: Այս դեպքում վաղեմության ընթացքը վերսկսվում է անձին ձերբակալելու կամ մեղայականով նրա ներկայանալու պահից: Ընդ որում, անձը չի կարող քրեական պատասխանատվության ենթարկվել, եթե ոչ մեծ ~~ծանրության~~ կամ միջին ծանրության հանցանքն ավարտվելու օրվանից անցել է 15~~տասնհինգ~~ տարի, իսկ ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքն ավարտվելու օրվանից՝ 25~~քսանհինգ~~ տարի, և վաղեմության ժամկետի ընթացքն ընդհատված չի եղել նոր հանցագործությամբ:

8. ~~8.~~ Վաղեմության ժամկետ չի կիրառվում այն հանցանքների կապակցությամբ, որոնց համար սույն օրենսգրքով որպես պատիժ նախատեսված է նաև ցմահ ազատազրկումը:

9. Սույն~~9. Խաղաղության և մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված սույն~~ օրենսգրքի 133-154~~137-153~~-րդ հոդվածներով, 308-րդ հոդվածով, 441-~~նախատեսված հանցանքներ կատարած անձանց, սույն օրենսգրքի 419-~~րդ հոդվածի 2-րդ~~երկրորդ~~ մասի 1-ին կետով կամ 450~~սույն օրենսգրքի 426~~-րդ հոդվածով ~~(խոշտանգում)~~ նախատեսված հանցանք կատարած անձանց նկատմամբ վաղեմության ժամկետներ չեն կիրառվում՝ անկախ հանցանքի կատարման պահից:

10. ~~10.~~ Վաղեմության ժամկետներ չեն կիրառվում նաև Հայաստանի Հանրապետության ~~վավերացրած~~ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված հանցագործություններ կատարած անձանց նկատմամբ, եթե այդ պայմանագրերով վաղեմության ժամկետների կիրառման արգելք է սահմանված:

11. ~~11.~~ Սույն օրենսգրքի 189~~185~~-րդ, 198-202~~194-197~~-րդ, 241~~228~~-րդ կամ 242~~և 229~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ վաղեմության ժամկետի հաշվարկն սկսվում է հանցագործությունից տուժած անձի 18~~տասնութ~~ տարին լրանալու պահից:

ԳԼՈՒԽ 13 .
ՊԱՏԺԻՑ ԱԶԱՏԵԼԸ

Հոդված 84. ~~Հոդված 86.~~ Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելը

1. ~~1.~~ Եթե դատարանը հանցանք կատարած անձի նկատմամբ կարճաժամկետ ազատազրկման, կարգապահական գումարտակում պահելու կամ ~~առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով~~ ազատազրկման ձևով պատիժ նշանակելիս~~նշանակելով~~ հանգում է հետևության, որ պատժի նպատակների իրականացումը հնարավոր է առանց պատիժը կրելու, ապա կարող է որոշում կայացնել այդ պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու մասին:

2. Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու հիմքով պատժից կարող է ազատվել նաև այն անձը, ում նկատմամբ սույն օրենսգրքի 72-րդ հոդվածով նշանակվել է օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ կամ կիրառվել է համաձայնեցման կամ համագործակցության վարույթ:

3. Հանցագործությունների համակցության դեպքում պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու հարցը որոշվում է համակցությամբ~~ոչ թե համակցության մեջ մտնող յուրաքանչյուր հանցագործության համար առանձին, այլ~~ վերջնական պատիժը նշանակելուց հետո:

4. ~~2.~~ Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու վերաբերյալ որոշում կայացնելիս դատարանը պետք է հաշվի առնի հետևյալ հանգամանքները՝

1) ~~1)~~ անձին մեղսագրվող հանցագործության բնույթն ու վտանգավորությունը,

2) ~~2)~~ պատիժը մեղմացնող և ծանրացնող հանգամանքները,

3) ~~3)~~ հանցանք կատարածի անձը~~անձնավորությունը~~,

4) ~~4)~~ պատճառած վնասը հատուցելու կամ այլ կերպ հարթելու պահանջի~~պահաջի~~ բացակայությունը կամ այն հատուցած կամ այլ կերպ հարթած լինելու հանգամանքը, եթե հանցագործությամբ վնաս է պատճառվել:

5. ~~3.~~ Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելիս դատարանը սահմանում է փորձաշրջան՝ 1-ից 5~~մեկից հինգ~~ տարի ժամկետով, որի ընթացքում անձը գտնվում է դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող իրավասու մարմնի հսկողության ներքո և պարտավոր է կատարել դատարանի որոշմամբ սահմանված պարտականությունները: Փորձաշրջանի ընթացքում դատարանի կողմից նշանակվող պարտականություններն են՝

1) ~~1)~~ մասնակցությունը կրթական և մշակութային ծրագրերին, այդ թվում՝ նոր արհեստ կամ մասնագիտություն ձեռք բերելը,

2) ~~2)~~ առանց դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմնի համաձայնության չլքել Հայաստանի Հանրապետության տարածքը,

3) ~~3)~~ բնակության վայրը փոխելու դեպքում դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմնին սեղմ~~երկօրյա~~ ժամկետում հայտնել իր նոր բնակության վայրի հասցեն,

4) ~~4)~~ ոգելից խմիչքներից (ալկոհոլից), թմրամիջոցներից, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~), թունավոր կամ այլ թմրեցնող նյութերից ունեցած կախվածությունից բուժման կուրս անցնելը,

5) ~~5) ներգրավվել~~ հանրօգուտ աշխատանքներում ներգրավվելը,

6) ~~6)~~ սեռավարակից կամ շրջապատիկյանքի ~~համար~~ վտանգ ներկայացնող հիվանդությունից~~այլ վարակից~~ բուժման կուրս անցնելը,

7) ~~7)~~ տուժողի, նրա ընտանիքի անդամի, նրա խնամքի տակ գտնվող անձի կամ դատարանի կողմից նշված այլ անձի հետ որևէ շփում ունենալու արգելքը,

8) ~~8)~~ որոշակի վայրեր այցելելու արգելքը,

9) ~~9)~~ հոգեբանական-վերականգնողական կուրս անցնելը:

6. Դատարանը դատապարտյալի վրա դնում է նշված պարտականություններից որևէ մեկը կամ մի քանիսը կամ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմնի միջնորդությամբ կամ սեփական նախաձեռնությամբ՝ այլ պարտականություններ, որոնք կարող են նպաստել նրա վերասոցիալականացմանը:

7. Զինծառայողի վրա կարող են դրվել այնպիսի պարտականություններ, որոնք չեն խոչընդոտում զինված ուժերի համապատասխան ստորաբաժանումում իր ~~-~~ծառայողական պարտականությունների կատարմանը:

8. Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելիս դատարանի կողմից կարող է նշանակվել նաև լրացուցիչ պատիժ, ինչպես նաև անվտանգության միջոց:

9. ~~4.~~ Եթե դատապարտյալը փորձաշրջանի ընթացքում ~~-~~խուսափում է դատարանի կողմից սահմանված պարտականությունները կատարելուց, ~~կամ~~ վերահսկողությունից կամ դատարանի կողմից նշանակված անվտանգության միջոցը կամ լրացուցիչ պատիժը կատարելուց~~միջոցից~~, ապա համակողմանի գնահատման ենթարկելով խուսափելու պատճառները՝ դատարանը վերացնում է անձի նկատմամբ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չկիրառելը կամ՝ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմնի կամ դատապարտյալի միջնորդությամբ մինչև 1 տարի~~, վեց ամիս~~ ժամկետով երկարացնում է անձի նկատմամբ նշանակված փորձաշրջանի ժամկետը, այդ թվում՝ առավելագույն՝ 5 տարի ժամկետով նշանակված փորձաշրջանի ժամկետը:~~:~~

10. Եթե~~Այն դեպքում, երբ~~ փորձաշրջանի ժամկետը երկարացնելուց հետո անձը շարունակում է խուսափել դատարանի կողմից սահմանված պարտականությունները կատարելուց, ~~կամ~~ վերահսկողությունից~~,~~ կամ դատարանի կողմից նշանակված անվտանգության միջոցը կամ լրացուցիչ պատիժը կատարելուց~~միջոցից~~, ապա դատարանը՝ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողությունը~~հսկողություն~~ իրականացնող մարմնի միջնորդությամբ~~,~~ վերացնում է անձի նկատմամբ նշանակված պատիժը պայմանականորեն ~~չկիրառելըչկիրառելու վերաբերյալ որոշումը և անձին ուղարկում է պատիժ կրելու~~:

11. ~~5.~~ Եթե հանցագործությունների համակցությամբ նշանակվել է ազատությունից զրկելու~~ազատազրկման~~ հետ կապված պատիժ, որը պայմանականորեն չի կիրառվել, և ազատությունից զրկելու~~ազատազրկման~~ հետ չկապված պատիժ, ապա դրա~~վերջինիս~~ կատարումից ~~չարամտորեն~~ խուսափելու դեպքում դատարանը՝ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ

վերահսկողություն իրականացնող մարմնի միջնորդությամբ պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու մասին որոշումը վերացնում է:

12. Եթե փորձաշրջանի ընթացքում անձը կատարում է նոր դիտավորյալ հանցանք, ապա նրա~~6. Անձի~~ նկատմամբ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու վերաբերյալ որոշումը վերացվում է~~ նաև այն դեպքում, եթե փորձաշրջանի ընթացքում անձը կատարում է նոր դիտավորյալ հանցանք~~: Այդ դեպքում դատարանն անձի նկատմամբ պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 75-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

13. Եթե փորձաշրջանի ընթացքում անձը կատարում է անզգույշ հանցանք, ապա պատիժը պայմանականորեն չկիրառելը վերացնելու հարցը լուծում է դատարանը: Եթե դատարանը գործի հանգամանքների համակողմանի գնահատման արդյունքում որոշում է չվերացնել պատիժը պայմանականորեն չկիրառելըչկիրառելու մասին որոշումը, և նոր կատարված հանցանքի համար նշանակում է ազատությունից զրկելուազատազրկման հետ կապված պատիժ, ապա այդ պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվում և փորձաշրջանի ժամկետը երկարացվում է մինչև 5 տարի ժամկետովմեկ տարով: Եթե փորձաշրջանի ընթացքում անձը կատարում է մեկից ավելի անզգույշ հանցանք, ապա պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու մասին որոշումը վերացվում է: Եթե դատարանը վերացնում է պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու մասին որոշումը, ապա պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 75-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

~~7.~~ Եթե փորձաշրջանի ընթացքում պարզվում է, որ մինչև դատապարտվելն անձը կատարել է մեկ այլ հանցանք, որի համար քրեական պատասխանատվության չի ենթարկվել կամ օրենքով սահմանված կարգով քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից չի ազատվել, ապա դատարանը պատիժ է նշանակում հանցագործությունների համակցության համար պատիժ նշանակելու՝ սույն օրենսգրքի 74-րդ հոդվածով նախատեսված կարգով: Հանցագործություններիեթե հանցագործությունների համակցությամբ վերջնական պատիժ նշանակելիս ~~պատիժը չի գերազանցում չորս տարի ժամկետով ազատազրկումը, ապա~~ դատարանը, հաշվի առնելով սույն հոդվածի 4-րդերկրորդ մասով նախատեսված հանգամանքները, կարող է որոշում կայացնել այդ պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու վերաբերյալ:

14. Եթե դատարանը նպատակահարմար չի գտնում պատիժը պայմանականորեն չկիրառելըչկիրառել, ապա անցած փորձաշրջանի 2երկու օրը հաշվվում է կարճաժամկետ ազատազրկման, կարգապահական գումարտակում պահելու կամ ազատազրկման 1մեկ օրվա դիմաց:

15. ~~8.~~ Եթե անձը կատարելկատարում է նոր հանցանք մինչև պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու մասին որոշումն ուժի մեջ մտնելը, ապա դատարանը վերացնում է պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու մասին որոշումը և պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 75-րդ հոդվածի կանոններով:

16. Եթե փորձաշրջանի ընթացքում անձը կատարելկատարում է նոր հանցանք, որը բացահայտվում է փորձաշրջանն անցնելուց հետո, ապա անձը դրա համար պատիժը կրում է առանձին:

~~9. Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելիս դատարանի կողմից կարող են նշանակվել լրացուցիչ պատիժներ:~~

~~Հոդված 85.~~ ~~Հոդված 87.~~ Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելը

1. Կարգապահական գումարտակում պահելու կամ ազատազրկմանԱզատազրկման ձևով պատիժ կրող դատապարտյալը դատարանի կողմից պայմանական վաղաժամկետ կարող է ազատվել պատժից, եթե դատապարտյալը կրել է պատժի՝ սույն հոդվածի ~~4-րդ~~երկրորդ մասով նախատեսված համապատասխան նվազագույն ժամկետը և։ ~~Ազատազրկման ձևով պատժի փաստացի կրած ժամկետը չի կարող երեք ամսից պակաս լինել: Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելիս~~ դատարանը դատապարտյալի պատշաճ վարքագիծը և նրա կողմից նոր հանցանք կատարելու հավանականությունը գնահատող հանգամանքների վերաբերյալ իրավասու մարմինների կողմից ներկայացված զեկույցների ուսումնասիրման հիման վրա համոզվումհաշվի է, որ դատապարտյալի վերասոցիալականացումը հնարավոր է ~~առնում~~ առանց պատժի մնացած մասը կրելու, քանի որ՝ ~~դատապարտյալի վերասոցիալականացման հնարավորությունը: Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելիս դատարանը հաշվի է առնում հետևյալ հանգամանքները՝~~

1) պատժի կրման ընթացքում դրսևորել է պատշաճ վարքագիծ և

2) նրա կողմից նոր հանցանք կատարելու հավանականությունը ցածր է:

2. Դատապարտյալի պատշաճ վարքագիծը գնահատելիս հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները.

1) պատժի կրման ընթացքում խրախուսանքի կամ տույժի առկայությունը,

2) պատժի կրման ընթացքում կրթական ծրագրերին, մարզական կամ մշակութային միջոցառումներին կամ դատապարտյալների ինքնագործ միավորումներին մասնակցելը, եթե առկա է եղել նման հնարավորություն,։

3) պատժի կրման ընթացքում աշխատելը, եթե առկա է եղել աշխատելու հնարավորություն, ևկամ եթե չաշխատելը պայմանավորված չի եղել դատապարտյալի առողջական խնդիրներով,

4) դատապարտյալի պատշաճ վարքագիծը գնահատող այլ հանգամանքներ:

~~3)~~3. Դատապարտյալի կողմից նոր հանցանք կատարելու հավանականությունը գնահատելիս հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները.

~~4)~~1) դատապարտյալի տարիքը~~, դատապարտյալի տարիքը~~ պատիժը կրելու, ինչպես նաև հանցանքըհանցագործություն կատարելու պահին,։

~~5)~~2) հանցագործության բնույթը և ~~հանրային~~ վտանգավորությունը,։

~~6)~~3) ռեցիդիվի առկայությունը,~~.~~

~~7)~~4) ~~իր~~ կատարած հանցանքի նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքը,~~.~~

~~8)~~5) հանցագործությամբ պատճառած վնասը հատուցած կամ այլ կերպ հարթած լինելը, կամ ~~պատճառած~~ վնասը հատուցելու կամ այլ կերպ հարթելու վերաբերյալ գրավոր պարտավորություն ստանձնած լինելը,~~ստանձնելը.~~

~~9)~~6) ~~երա վերաբերմունքը~~ քրեական ենթամշակույթի նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքը,~~.~~

~~10)~~7) որոշակի հակումները, հնարավոր կախվածությունները, նախասիրությունները,~~.~~

~~11)~~8) մասնակցությունը վերասոցիալականացման, այդ թվում՝ անձնական զարգացման միջոցառումներին,~~.~~

~~12)~~9) ընտանիքի կամ արտաքին աշխարհի հետ կապը, կամ խնամքի տակ գտնվող անձանց առկայությունը,~~.~~

~~13)~~10) սոցիալական միջավայրը,~~.~~

~~14)~~11) առողջական, այդ թվում՝ հոգեկան առողջության վիճակը, հարկադիր բուժման մեջ գտնվելը և ~~հարկադիր~~ բուժման արդյունքը,~~.~~

~~15)~~12) հանցանքի կատարմանը նպաստած ~~այն~~ հանգամանքների ~~մեջ~~ փոփոխությունները, ~~որոնք նախկինում նպաստել են հանցանքի կատարմանը~~

~~16)~~13) ~~դատապարտյալի պատշաճ վարքագիծը կամ~~ դատապարտյալի կողմից նոր հանցանք~~հանցագործություն~~ կատարելու հավանականությունը գնահատող այլ հանգամանքներ:

4. ~~2.~~ Դատապարտյալը կարող է պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատվել, եթե կրել է՝

1) 5~~1) հինգ~~ տարին չգերազանցող ժամկետով ազատազրկման ձևով նշանակված պատժի ոչ պակաս, քան մեկ երրորդը,

2) 15~~2) տասնհինգ~~ տարին չգերազանցող ժամկետով ազատազրկման ձևով նշանակված պատժի ոչ պակաս, մեկ երկրորդը~~քան կեսը~~,

3) 30~~3) երեսուն~~ տարին չգերազանցող ժամկետով ազատազրկման ձևով նշանակված պատժի ոչ պակաս, քան երկու երրորդը,

4) ~~4) նախկինում պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատված անձը եթե այն վերացվել է՝~~ նոր հանցագործության համար նշանակված պատժի ոչ պակաս, քան երեք քառորդը՝ նախկինում պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատվելու և այն վերացվելու դեպքում. ։

5) ազատազրկման ձևով նշանակված պատժի ոչ պակաս, քան 20 տարին՝ ցմահ ազատազրկման դատապարտված լինելու դեպքում:

5. Կարգապահական գումարտակում պահելու կամ ազատազրկման ձևով պատժի փաստացի կրած ժամկետը չի կարող 3 ամսից պակաս լինել:

6. ~~3.~~ Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու մասին որոշում կայացնելու դեպքում պատժի չկրած մասը համարվում է փորձաշրջան, որի ընթացքում անձը գտնվում է դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմնի հսկողության ներքո: Ցմահ ազատազրկման դատապարտված անձին պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելիս սահմանվում է փորձաշրջան՝ 10 տարի ժամկետով:

7. ~~4.~~ Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու մասին որոշում կայացնելիս դատարան~~դատարանը~~ անձի վրա դնում է սույն օրենսգրքի 84~~86~~-րդ հոդվածի 5-րդ~~երրորդ~~ մասով նախատեսված պարտականություններից մեկը կամ մի քանիսը: Եթե դատապարտյալը դեռևս չի հատուցել կամ այլ կերպ հարթել տուժողին պատճառված իրական վնասը, ապա դատարանը դատապարտյալի վրա նման պարտականություն է դնում:

8. Եթե~~5. Այն դեպքում, երբ~~ պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատված անձը խուսափում է դատարանի կողմից սահմանված պարտականությունները կատարելուց~~,~~ կամ վերահսկողությունից~~չարամտորեն խուսափում է հանցագործությունների համակցությամբ նշանակված ազատազրկման հետ չկապված պատժի կատարումից~~, ապա դատարանը՝ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմնի միջնորդությամբ վերացնում է անձին պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատելու վերաբերյալ որոշումը ~~և անձին ուղարկում է պատիժը կրելու~~:

9~~6~~. Եթե դատապարտյալը փորձաշրջանի ընթացքում կատարում է նոր հանցանք կամ պարզվում է, որ նա հանցանք է կատարել պատիժը կրելու ընթացքում, ապա դատարանը վերացնում է պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատելու վերաբերյալ որոշումը և պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 75-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

10~~7~~. Եթե պարզվում է, որ անձը մինչև դատապարտվելը կատարել է այլ հանցանք, որի համար քրեական պատասխանատվության չի ենթարկվել կամ օրենքով սահմանված կարգով քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից չի ազատվել, ապա դատարանը ~~պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 74-րդ հոդվածով սահմանված կարգով և~~ վերացնում է պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատելու վերաբերյալ որոշումը և պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 74-րդ հոդվածով սահմանված կարգով: Այս դեպքում պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատվելու ժամկետի հաշվարկը ~~նորից~~ սկսվում է նորից՝ դատապարտյալի կողմից պատժի կրումը վերսկսելու պահից:

11~~8~~. Դատապարտյալի կողմից պատժի կրման ընթացքում նոր հանցանք կատարելու դեպքում պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատվելու՝ սույն հոդվածի 4-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված ժամկետի ընթացքն ընդհատվում է: Այս դեպքում պատժի կրումից պայմանական

վաղաժամկետ ազատվելու ժամկետի հաշվարկը ~~նորից~~ սկսվում է նորից՝ դատապարտյալի կողմից հիմնական պատժի կրումը սկսելու պահից:

~~129. Ցմահ ազատազրկման ձևով պատիժ կրող անձը կարող է պայմանական վաղաժամկետ ազատվել, եթե նա փաստացի կրել է ազատազրկման ձևով պատժի ոչ պակաս, քան քսան տարին և եթե առկա է դատարանի համոզվածությունը, որ պատժի նպատակների իրականացումը հնարավոր է առանց պատժի մնացած մասը կրելու:~~

~~10~~. Եթե ցմահ ազատազրկման ձևով պատիժ կրող անձն~~անձը~~ այնպիսի նոր հանցանք է կատարել, որի համար նշանակվում է ազատազրկման կամ ցմահ ազատազրկման ձևով պատիժ, ապա սույն հոդվածի 4-րդ մասի 5-րդ կետով~~տասնմեկերորդ մասով~~ նախատեսված ժամկետի ընթացքը կասեցվում է մինչև ազատազրկման ձևով նոր նշանակված պատժի ժամկետը լրանալը, իսկ ցմահ ազատազրկման ձևով պատիժ նշանակելու դեպքում՝ մինչև 20 ~~քսան~~ տարին լրանալը:

~~1311. Ցմահ ազատազրկման դատապարտված անձին պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու մասին որոշում կայացնելու դեպքում դատարանը սահմանում է փորձաշրջան տասը տարի ժամկետով, որի ընթացքում անձը գտնվում է դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմնի հսկողության ներքո և պարտավոր է կատարել դատարանի կողմից իր վրա դրված պարտականությունները:~~

~~12~~. Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու դեպքում անձը չի ազատվում իր նկատմամբ նշանակված լրացուցիչ պատժից:

14~~13~~. Այլ պատժատեսակն~~պատժատեսակը~~ ազատազրկմամբ փոխարինելիս դատապարտյալը չի կարող պայմանական վաղաժամկետ ազատվել պատժի կրումից:

Հոդված 86. ~~Հոդված 88.~~ Պատժի կատարումը հետաձգելը

1. Մինչև 5 ~~հինգ~~ տարի ժամկետով ազատազրկման կամ ազատազրկումից ավելի մեղմ պատժի դատապարտված հղի կնոջ կամ~~,~~ խնամքին մինչև 6 ~~վեց~~ տարեկան երեխա ունեցող անձի նկատմամբ նշանակված պատժի կատարումը կարող է հետաձգվել մինչև երեխայի 6 ~~վեց~~ տարեկան դառնալը, եթե դատարանը գտնում է ~~կգտնի~~, որ պատժի նպատակներին հասնելու համար պատիժն անմիջապես կատարելն~~իրականացնելն~~ անհրաժեշտ չէ:

2. Պատժի կատարումը հետաձգելու վերաբերյալ որոշում կայացնելիս դատարանը պետք է հաշվի առնի հետևյալ հանգամանքները՝

1) ~~1)~~ անձին մեղսագրվող հանցագործության բնույթն ու վտանգավորությունը,

2) ~~2)~~ պատիժը մեղմացնող և ծանրացնող հանգամանքները,

3) ~~3)~~ հանցանք կատարածի անձն~~անձնավորությունը~~,

4) ~~4)~~ պատճառած վնասը հատուցելու կամ այլ կերպ հարթելու պահանջի~~պահաջի~~ բացակայությունը կամ այն հատուցած կամ այլ կերպ հարթած լինելու հանգամանքը, եթե հանցագործությամբ վնաս է պատճառվել:

3. Պատժի կատարումը հետաձգելու մասին որոշում կայացնելու դեպքում պատժի հետաձգված ժամկետը համարվում է փորձաշրջան, որի ընթացքում անձը գտնվում է դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող իրավասու մարմնի հսկողության ներքո և պարտավոր է կատարել դատարանի որոշմամբ սահմանված, սույն օրենսգրքի 8486-րդ հոդվածի 5-րդերորդ մասով նախատեսված պարտականությունները:

4. Պատժի կատարումը հետաձգելու մասին որոշում կայացնելիս դատարաննդատարանը անձի վրա դնում է սույն օրենսգրքի 8486-րդ հոդվածի 5-րդերորդ մասով նախատեսված պարտականություններից մեկը կամ մի քանիսը: Դատարանը կարող է այնպիսի պարտականություններ դնել հղի կնոջ կամ խնամքին մինչև 6 տարեկան երեխա ունեցող անձի վրա, որոնք իրագործելիկիրառելի են նրա կողմիցսույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված անձանց նկատմամբ:

5. Այն դեպքում, երբ հղի կինը կամ, խնամքին մինչև 6վեց տարեկան երեխա ունեցող անձը խուսափում է դատարանի կողմից իր վրա դրված պարտականությունները կատարելուց կամ փորձաշրջանի ընթացքում կատարում է նոր հանցանք, ապա դատարանը դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող իրավասու մարմնի միջնորդությամբ վերացնում է պատժի կատարումը հետաձգելու վերաբերյալ որոշումը: Փորձաշրջանի ընթացքում նոր հանցանք կատարելու դեպքում դատարանն անձի նկատմամբ պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 75-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

6. Եթե փորձաշրջանի ընթացքում պարզվում է, որ մինչև դատապարտվելն անձը կատարել է մեկ այլ հանցանք, որի համար քրեական պատասխանատվության չի ենթարկվել կամ օրենքով սահմանված կարգով քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից չի ազատվել, ապա դատարանը պատիժ է նշանակում հանցագործությունների համակցության համար պատիժ նշանակելու սույն օրենսգրքի 74-րդ հոդվածով նախատեսված կարգով: Եթե հանցագործությունների համակցությամբ վերջնական պատիժը չի գերազանցում 5հինգ տարի ժամկետով ազատազրկումը, ապա դատարանը, ղեկավարվելով սույն հոդվածի 1-ինառաջին և 2-րդ մասերովերկրորդ մասով նախատեսված պայմաններով, կարող է որոշում կայացնել պատժի կատարումը հետաձգելու վերաբերյալ:

7. Եթե հղի կինն ընդհատում է հղիությունըհղիությունը առանց դրա ընդհատման համար օրենքով սահմանված բժշկական ցուցումների կամ անձը հրաժարվում է երեխայից կամ նրան հանձնում է մանկատուն կամ խուսափում է նրան խնամելուց և դաստիարակելուց, ապա դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող իրավասու մարմնի միջնորդությամբ դատարանը վերացնում է պատժի կատարումը հետաձգելու վերաբերյալ որոշումը:

8. Երեխայի մահվան դեպքում դատարանը չի վերացնում պատժի կատարումը հետաձգելու վերաբերյալ որոշումը, եթե սույն հոդվածի երկրորդ

~~մասով նախատեսված~~ փորձաշրջանի ընթացքում անձը բարեխղճորեն կատարել է դատարանի կողմից իր վրա դրված պարտականությունները:

~~9~~8. Եթե պատժի կատարումը հետաձգելու վերաբերյալ որոշումը սույն հոդվածով նախատեսված որևէ հիմքով չի վերացվում, ապա փորձաշրջանն ավարտվելուց հետո անձն ազատվում է պատժի կրումից:

Հոդված 87. ~~Հոդված 89.~~ Պատժից ազատելը կամ պատիժը հետաձգելը հիվանդության հետևանքով

~~1.~~ Եթե հանցանքը կատարելուց հետո, բայց մինչև դատավճիռ կայացնելը, անձի մոտ ի հայտ է եկել հոգեկան առողջության այնպիսի խնդիր, որն~~որը~~ անհնարին է դարձնում~~դարձրել~~ պատիժ նշանակելը, ապա ~~դատարանը՝~~ դատահոգեբուժական փորձաքննության եզրակացության հիման վրա ~~հետաձգում է~~ պատժի նշանակումը հետաձգվում է: Այդ անձի նկատմամբ նշանակվում ~~է~~են բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոց~~միջոցներ, իսկ առողջական վիճակի այնպիսի փոփոխության դեպքում, երբ հոգեբուժական հանձնաժողովի եզրակացության համաձայն անձը կարող է կրել պատիժ, ապա դատարանը վերացնում է բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցները և նշանակում է պատիժ:~~

~~2.~~1. ~~Եթե դատավճիռ կայացնելուց հետո անձի մոտ ի հայտ է եկել հոգեկան առողջության այնպիսի խնդիր, որը անհնարին է դարձրել պատիժ կատարելը, ապա դատարանը՝ դատահոգեբուժական փորձաքննության եզրակացության հիման վրա նրան ազատում է պատիժը կրելուց: Այդ անձի նկատմամբ նշանակվում են բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ~~, իսկ առողջական վիճակի այնպիսի փոփոխության դեպքում, երբ հոգեբուժական հանձնաժողովի եզրակացության համաձայն անձը կարող է կրել պատիժ, ~~ապա~~ դատարանը վերացնում է բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոց~~միջոցները~~ և նշանակում~~որոշում~~ է պատիժ~~կայացնում անձին ուղարկել պատիժը կրելու~~:

2. Եթե դատավճիռ կայացնելուց հետո անձի մոտ ի հայտ է եկել հոգեկան առողջության այնպիսի խնդիր, որն անհնարին է դարձնում պատիժը կատարելը, ապա դատարանը, դատահոգեբուժական փորձաքննության եզրակացության հիման վրա, նրան ազատում է պատիժը կրելուց: Այդ անձի նկատմամբ նշանակվում է բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոց, իսկ առողջական վիճակի այնպիսի փոփոխության դեպքում, երբ հոգեբուժական հանձնաժողովի եզրակացության համաձայն անձը կարող է կրել պատիժ, դատարանը վերացնում է բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցը և որոշում է կայացնում անձին ուղարկել պատիժը կրելու:

3. Եթե հանցանքը կատարելուց հետո, բայց մինչև դատավճիռ կայացնելը, անձի մոտ ի հայտ է եկել այնպիսի այլ հիվանդություն, որն~~որը~~ անհնարին է դարձնում պատիժ նշանակելը, ապա ~~դատարանը՝~~ դատաբժշկական փորձաքննության հիման վրա ~~հետաձգում է~~ պատժի նշանակումը հետաձգվում է: Անձի առողջական վիճակի այնպիսի փոփոխության դեպքում, որը,

բժշկական հանձնաժողովի եզրակացության համաձայն, հնարավոր է դարձնում պատժի կատարումը, դատարանը պատիժ է նշանակում:

4. Եթե դատավճիռ կայացնելուց հետո անձի մոտ ի հայտ է եկել այնպիսի այլ հիվանդություն, որնորը անհնարին է դարձնում պատիժ կրելը, ապա դատարանը՝ դատաբժշկական փորձաքննության հիման վրա նրան ազատում է պատիժը կրելուց: Անձի առողջական վիճակի այնպիսի փոփոխության դեպքում, որը, բժշկական հանձնաժողովի եզրակացության համաձայն, հնարավոր է դարձնում պատժի կատարումը, ապա դատարանը որոշում է կայացնում անձին ուղարկել պատիժը կրելու:

5. Սույն հոդվածովհոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերով նախատեսված դեպքերում անձի առողջական վիճակի փոփոխության հարցը բժշկական հանձնաժողովը քննության է առնում 6վեց ամիսը մեկ պարբերականությամբ:

6. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 3-րդ մասովառաջին և երրորդ մասերով նախատեսված անձիանձինք առողջական վիճակի այնպիսի փոփոխության դեպքում, որը հնարավոր է դարձնում պատժի կատարումը, անձը ենթակա է՝ ենթարկա են պատժի, եթե չեն անցել սույն օրենսգրքի 8385-րդ հոդվածով սահմանված վաղեմության ժամկետները: Սույն հոդվածի 2-րդ կամ 4-րդ մասովերկրորդ և չորրորդ մասերով նախատեսված անձիանձինք ապաքինվելու դեպքում նա ենթակա էենթարկա են պատժի, եթե չեն անցել սույն օրենսգրքի 9092-րդ հոդվածով սահմանված վաղեմության ժամկետները:

7. Եթե սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 3-րդ մասովերրորդ մասերով նախատեսված անձը մինչև սույն օրենսգրքի 83-րդ հոդվածով սահմանված վաղեմության ժամկետներն անցնելը կատարում է նոր հանցանք, ապա դատարանը պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 74-րդ հոդվածով սահմանված կարգով: Եթե սույն հոդվածի 2-րդ կամ 4-րդ մասով նախատեսված անձը մինչև սույն օրենսգրքի 9085-րդ հոդվածով սահմանված վաղեմության ժամկետներն անցնելը կատարում է նոր հանցանք, ապա դատարանը պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 75-րդ հոդվածով սահմանված կարգով: ~~Եթե սույն հոդվածի երկրորդ կամ չորրորդ մասերով նախատեսված անձը մինչև սույն օրենսգրքի 94-րդ հոդվածով սահմանված վաղեմության ժամկետներն անցնելը կատարում է նոր հանցանք, ապա դատարանը պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 76-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:~~

8. Կարգապահական գումարտակում պահելու դատապարտված զինծառայողը պատիժը կրելուց ազատվում է այնպիսի հիվանդության դեպքում, որի հետևանքով նա համարվում է զինվորական ծառայության համար ոչ պիտանի:

~~Հոդված 88.~~ ~~Հոդված 90. Պատիժը~~ Պատիժն ավելի մեղմ պատժով փոխարինելը կամ պատժից ազատելը

1. ~~1.~~Եթե դատավճիռը կայացնելուց հետո ի հայտ են եկել այնպիսի հանգամանքներ, որոնց հետևանքով նշանակված պատժատեսակի կատարումն օբյեկտիվորեն անհնարին է՝ դարձել, ապա դատարանը նշանակված հիմնական կամ լրացուցիչ պատիժը կամ դրա չկրած մասը փոխարինում է ավելի մեղմ պատժով, իսկ պատիժն~~պատիժը~~ ավելի մեղմ պատժով փոխարինելու անհնարինության դեպքում՝ դատապարտյալին ազատում է պատիժը կրելուց:

~~Հոդված 89.~~ ~~Հոդված 91.~~ Պատժից ազատելն արտակարգ հանգամանքների հետևանքով

1. ~~1.~~ Հանցանք կատարած անձը, որը~~ով~~ դատապարտվել է առավելագույնը 5~~երեք~~ տարի ժամկետով ազատազրկման կամ սույն օրենսգրքով նախատեսված ավելի մեղմ պատժի, կարող է ազատվել պատժից, եթե ~~հորեհի, տեխնածին կամ տարերային աղետի,~~ ընտանիքի միակ աշխատունակ անդամի հիվանդության կամ մահվան կամ արտակարգ այլ հանգամանքների պատճառով պատժի կրումը դատապարտյալի կամ նրա ընտանիքի համար կարող է հանգեցնել ծանր հետևանքների:

2. ~~2.~~ Արտակարգ հանգամանքների հետևանքով ազատությունից զրկելու հետ կապված պատժից ազատելու մասին որոշում կայացնելու դեպքում նշանակված կամ պատժի չկրած ժամկետը համարվում է փորձաշրջան, որի ընթացքում անձը գտնվում է դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմնի հսկողության ներքո: Փորձաշրջանի ընթացքում դատարանը դատապարտյալի վրա դնում է սույն օրենսգրքի 84~~86~~-րդ հոդվածի 5-ր~~դ~~ղերորդ մասով նախատեսված պարտականություններից մեկը կամ մի քանիսը:

3. ~~3.~~ Այն դեպքում, երբ արտակարգ հանգամանքների հետևանքով պատժից ազատված անձը խուսափում է դատարանի կողմից իր վրա դրված պարտականությունները կատարելուց, վերահսկողությունից կամ փորձաշրջանի ընթացքում կատարում է նոր հանցանք, ապա դատարանը վերացնում է արտակարգ հանգամանքների հետևանքով անձին պատժից ազատելու վերաբերյալ որոշումը:

4. Արտակարգ հանգամանքների հետևանքով անձին պատժից ազատելու վերաբերյալ որոշումը փորձաշրջանի ընթացքում կատարված հանցանքի հիմքով վերացնելու դեպքում դատարանն անձի նկատմամբ պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 75-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

~~3.~~5. Եթե փորձաշրջանի ընթացքում պարզվում է, որ մինչև դատապարտվելն անձը կատարել է մեկ այլ հանցանք, որի համար քրեական պատասխանատվության չի ենթարկվել կամ օրենքով սահմանված կարգով քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից չի ազատվել, ապա դատարանը պատիժ է նշանակում սույն օրենսգրքի 74-ր~~դ~~74~~րդ~~ հոդվածով սահմանված կարգով և լուծում է արտակարգ հանգամանքների հետևանքով անձին պատժից ազատելու վերաբերյալ որոշումը վերացնելու ~~կամ չվերացնելու~~ հարցը:

Հոդված 90. ~~Հոդված 92.~~ Պատժից ազատելը մեղադրական դատավճռի վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով

1. ~~1.~~ Հանցագործության համար դատապարտված անձը՝ դատարանի որոշմամբ ազատվում է ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժը~~ազատազրկում պատժատեսակը~~ կրելուց, եթե օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո մեղադրական դատավճիռն ի կատար չի ածվել դատավճռով նշանակված պատժի ժամկետին հավասար ժամանակահատվածում:

2. Ազատությունից զրկելու հետ չկապված~~2. Ազատազրկում պատժատեսակից ավելի մեղմ հիմնական~~ պատժի ~~(բացառությամբ տուգանքի)~~ դատապարտված անձը դատարանի որոշմամբ~~անձն~~ ազատվում է պատիժը կրելուց, եթե օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո մեղադրական դատավճիռն ի կատար չի ածվել 1~~մեկ~~ տարվա ընթացքում:

~~3. Տուգանքը, որպես հիմնական կամ լրացուցիչ պատիժ նշանակելու դեպքում անձը ազատվում է պատժից, եթե օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո մեղադրական դատավճիռն ի կատար չի ածվել երեք տարվա ընթացքում:~~

3. ~~4.~~ Մեղադրական դատավճռով նշանակված պատժի կատարումը հետաձգելու դեպքում, մեղադրական դատավճռի վաղեմության ժամկետի հաշվարկը սկսվում է պատժի կատարումը հետաձգելու վերաբերյալ դատարանի որոշումը վերացնելուց հետո:

4. ~~5.~~ Վաղեմության ժամկետի ընթացքն ընդհատվում է, եթե մինչև սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով~~առաջինից երրորդ մասերով~~ նշված ժամկետներն անցնելն անձը նոր հանցանք է կատարում: Այս դեպքում վաղեմության ժամկետի հաշվարկը սկսվում է նոր հանցանքը կատարելու հաջորդ օրվանից:

5. ~~6.~~ Վաղեմության ժամկետի ընթացքը կասեցվում է, եթե դատապարտյալը խուսափում է հիմնական պատիժը կրելուց: Այս դեպքում վաղեմության ժամկետի ընթացքը վերսկսվում է նրան ձերբակալելու, մեղայականով ներկայանալու կամ խուսափելը դադարեցնելու պահից: Կասեցման դեպքում սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով~~առաջինից երրորդ մասերով~~ նախատեսված ժամկետը երկարացվում է մեկ երկրորդի չափով:~~ժամկետներն ավելանում են կիսով չափ:~~

6. ~~7.~~ Ցմահ ազատազրկման դատապարտված անձանց նկատմամբ վաղեմության ժամկետ չի կիրառվում:

Սույն~~8. Խաղաղության և մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված սույն~~ օրենսգրքի 133-154~~137-153~~-րդ հոդվածներով, 441-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով կամ 450~~ նախատեսված հանցանքներ կատարած անձանց, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 426~~-րդ հոդվածով ~~(խոշտանգում)~~ նախատեսված հանցանքներըհանցանք կատարած անձանց նկատմամբ վաղեմության ժամկետներ չեն կիրառվում՝ անկախ հանցանքի կատարման պահից: ~~:~~

7. Վաղեմության ժամկետներ չեն կիրառվում նաև Հայաստանի Հանրապետության ~~վավերացրած~~ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված հանցանքներհանցագործություններ կատարած անձանց

նկատմամբ, եթե այդ պայմանագրերով վաղեմության ժամկետների կիրառման արգելք է սահմանված:

ԳԼՈՒԽ 14 .
ՀԱՄԱՆԵՐՈՒՄ, ՆԵՐՈՒՄ, ԴԱՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 91. ~~Հոդված 93.~~ Համաներումը

1. ~~1.~~ Ենթադրյալ հանցանք կատարած անձը համաներման մասին օրենքով կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, իսկ դատապարտյալը կարող է լրիվ կամ մասնակիորեն ազատվել ինչպես հիմնական, այնպես էլ լրացուցիչ պատժից, կամ պատժի չկրած մասը կարող է փոխարինվել ավելի մեղմ պատժով, կամ կարող է վերացվել դատվածությունը: ~~պատժատեսակով:~~

2. Համաներում չի կարող կիրառվել սույն օրենսգրքի 133-154-րդ հոդվածներով, 308-րդ հոդվածով, 441-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով կամ 450-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ:

Հոդված 92. ~~Հոդված 94.~~ Ներումը

1. Հանցագործության համար դատապարտված անձը ներման միջոցով~~ակտով~~ կարող է լրիվ կամ մասնակիորեն ազատվել ինչպես հիմնական, այնպես էլ լրացուցիչ պատժից, կամ պատժի չկրած մասը կարող է փոխարինվել ավելի մեղմ պատժով~~պատժատեսակով~~:

2. Ներում չի կարող կիրառվել սույն օրենսգրքի 133-154~~137-153~~-րդ հոդվածներով, 308~~, 294~~-րդ հոդվածով, 441~~հոդվածների, 419~~-րդ հոդվածի 2-րդ~~երկրորդ~~ մասի 1-ին կետով կամ 450~~, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 426~~-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքներ կատարած անձանց~~անձի~~ նկատմամբ:

Հոդված 93. ~~Հոդված 95.~~ Դատվածությունը

1. ~~1.~~ Անձը դատվածություն ունեցող է համարվում մեղադրական դատավճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելու օրվանից մինչև դատվածության վերացման պահը: Դատվածության վերացման հիմք է դատվածության մարումը, ~~ներման կամ~~ համաներման մասին օրենքը~~ակտը~~, ինչպես նաև արարքի ապաքրեականացումը:

2. ~~2.~~ Դատվածությունը, սույն օրենսգրքին համապատասխան, հաշվի է առնվում հանցագործության ռեցիդիվի դեպքում, պատիժ նշանակելիս, քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից ազատելիս:

3. ~~3.~~ Դատվածություն չունեցող է համարվում՝

1) այն~~1)~~ անձը, որը~~ով~~ սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով ազատվել է քրեական պատասխանատվությունից կամ դատապարտվել է առանց պատիժ

նշանակելու կամ ազատվել է պատիժը կրելուց սույն օրենսգրքի 9092-րդ հոդվածով -սահմանված կարգով.-

2) այն2) անձը, որի-ում դատվածությունը մարվել է,-

այն3) անձը, որի-ում նկատմամբ ընդունվել է ներման ակտ.

3) 4) անձը, ում նկատմամբ կիրառվել է համաներման մասին օրենքով վերացվել է դատվածությունը, կամ-ակտ.

4) այն5) անձը, որը պատիժ է կրել կամ կրում է այնպիսի արարքի համար, որն ապաքրեականացվել է: Այս հիմքով դատվածության վերացումը պետությունից փոխհատուցում պահանջելու հիմք չէ:

4. 4. Դատվածության մարման ժամկետը սկսում է հաշվարկվել հիմնական պատիժը կրելուց հետո: Հիմնական պատժի հետ միասին լրացուցիչ պատիժ նշանակելու դեպքում դատվածության մարման ժամկետը սկսում է հաշվարկվել հիմնական և լրացուցիչ պատիժը կրելուց հետո:

5. 5. Դատվածությունը մարվում է՝

1) 1) սույն օրենսգրքի 8486-րդ, 8587-րդ, 88-րդ, 89 և 91-րդ հոդվածներով սահմանված պատժից ազատվելու, ինչպես նաև 8677-րդ, և 78-րդ հոդվածովհոդվածներով սահմանված կարգով պատժի կատարումը հետաձգելու դեպքերում՝ փորձաշրջանն ավարտվելուց հետո,

2) 2) ազատազրկման հետ չկապված պատժի դատապարտված անձի նկատմամբ՝ պատիժը կատարելուց հետո,

3) 3) առավելագույնը 2երկու տարի ժամկետով ազատազրկման դատապարտված անձի նկատմամբ՝ պատժի կրումը ավարտվելուց 1մեկ տարի անցնելուց հետո,

4) 4) առավելագույնը 5հինգ տարի ժամկետով ազատազրկման դատապարտված անձի նկատմամբ՝ պատժի կրումը ավարտվելուց 3երեք տարի անցնելուց հետո,

5) 5) առավելագույնը 10տասը տարի ժամկետով ազատազրկման դատապարտված անձի նկատմամբ՝ պատժի կրումը ավարտվելուց 5հինգ տարի անցնելուց հետո,

6) 6) առավելագույնը 20քսան տարի ժամկետով ազատազրկման դատապարտված անձի նկատմամբ՝ պատժի կրումը ավարտվելուց 8ութ տարի անցնելուց հետո,

7) 7) առավելագույնը 30երեսուն տարի ժամկետով ազատազրկման դատապարտված անձի նկատմամբ՝ պատժի կրումը ավարտվելուց 10տասը տարի անցնելուց հետո,

8) 8) ցմահ ազատազրկման դատապարտվելու դեպքում՝ սույն օրենսգրքի 8587-րդ հոդվածի 6-րդտասնմեկերորդ մասով նախատեսված փորձաշրջանի ժամկետն անցնելուց հետո:

6. Եթե սույն օրենսգրքի 8789-րդ հոդվածով նախատեսված հիմքով անձն ազատվում է պատիժը կրելուց, ապա դատվածության մարման հարցը լուծվում է սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված կանոններով: Այդ դեպքում դատվածության մարման ժամկետի հաշվարկը սկսվում է նշանակված պատժի ժամկետը լրանալու պահից:

7. Եթե պատժի չկրած մասը փոխարինվել է ավելի մեղմ պատժով, ապա դատվածությունը մարելու ժամկետը հաշվարկվում է ավելի մեղմ պատիժը կրելուց հետո՝ այդ պատժատեսակի համար սահմանված դատվածության մարման կարգով:

8. Սույն հոդվածովհոդվածի երրորդ մասով նախատեսված հիմքերով դատվածության մարումը կամ վերացումը հանգեցնում է դատվածության հետ կապված քրեաիրավական հետևանքների վերացման:

ԲԱԺԻՆ 5.
ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 15 .
ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՆՇԱՆԱԿՎՈՂ ՊԱՏԺԻ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Հոդված 94. ~~Հոդված 96.~~ Անչափահասների քրեական պատասխանատվությունը և նրանց նկատմամբ նշանակվող պատժի նպատակները

1. Սույն օրենսգրքի իմաստով հանցանք կատարած անչափահաս է համարվում հանցագործության պահին 14~~տասնչորս~~ տարին լրացած, սակայն 18~~տասնութ~~ տարին չլրացած անձը:

2. Հանցանք կատարած անչափահասը քրեական պատասխանատվության է ենթարկվում սույն օրենսգրքի դրույթներին համապատասխան՝ հաշվի առնելով սույն բաժնում նախատեսված կանոնները:

3. Հանցանք կատարած անչափահասի նկատմամբ կարող էեն նշանակվել դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոց, անվտանգության միջոց կամ պատիժ, իսկ դատարանի կողմից պատժից ազատվելու դեպքում նա կարող է տեղավորվել անչափահասների վերականգնողականհատուկ ուսումնադաստիարակչական հաստատությունում:

4. Պատժի ընդհանուր նպատակներից բացի, հանցանք կատարած անչափահասի նկատմամբ նշանակվող պատիժը նպատակ է հետապնդում ապահովելու նրա ֆիզիկական, հոգեկան, հոգևոր, բարոյական և սոցիալական բնականոն զարգացումը, դաստիարակելու նրան և պաշտպանելու այլ անձի բացասական ազդեցությունից:

Հոդված 95. ~~Հոդված 97.~~ Անչափահասների նկատմամբ նշանակվող պատժի տեսակները

1. Անչափահասների նկատմամբ նշանակվող պատժի տեսակներն են՝
1) տուգանքը,
2) հանրային աշխատանքները,
3) որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը,

4) ազատության սահմանափակումը,
5) կարճաժամկետ ազատազրկումը,
6) ազատազրկումը:

2. Մինչև 16~~տասնվեց~~ տարին լրանալը հանցանք կատարած անչափահասի ~~-~~նկատմամբ նշանակվող պատժի նվազագույն և առավելագույն ժամկետը կամ չափը ~~չիչեն~~ կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով կամ հոդվածի մասով նախատեսված պատժի նվազագույն և առավելագույն ~~և նվազագույն~~ ժամկետի կամ չափի մեկ երրորդը: 16-ից~~Տասնվեցից~~ մինչև 18~~տասնութ~~ տարին լրանալը հանցանք կատարած անչափահասի~~անձի~~ նկատմամբ նշանակվող պատժի նվազագույն և առավելագույն ժամկետը կամ չափը չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով կամ հոդվածի մասով նախատեսված պատժի նվազագույն և առավելագույն ժամկետի կամ չափի~~կրճատվում են~~ մեկ երկրորդը~~երկրորդով~~: Եթե նշված կանոնները կիրառելիս պատժի ժամկետը կամ չափը պակաս է ստացվում տվյալ պատժատեսակի համար նախատեսված նվազագույն ժամկետից կամ չափից, ապա նշանակվում է ստացված ժամկետով կամ չափով պատիժ:

~~Հոդված 96. Անչափահասների~~~~Հոդված 98. Անչափահասի~~ նկատմամբ նշանակվող տուգանքը

~~—~~1. ~~—~~Տուգանքը կիրառվում է անչափահասի ինքնուրույն եկամտի~~եկամուտի~~ կամ այնպիսի գույքի առկայության դեպքում, որի վրա կարող է բռնագանձում տարածվել:

~~Հոդված 97. Անչափահասների~~~~Հոդված 99. Անչափահասի~~ նկատմամբ նշանակվող հանրային աշխատանքները

1. Հանրային աշխատանքների տևողությունը դատավճիռ կայացնելու պահին 15~~տասնհինգ~~ տարին լրացած անչափահասների համար չի կարող գերազանցել օրական 2 ժամը~~երկու~~, իսկ 16-ից 18~~տասնվեցից տասնութ~~ տարին չլրացած անչափահասների համար՝ օրական 3~~երեք~~ ժամը:

2. Անչափահասները չեն կարող ներգրավվել իրենց ֆիզիկական կամ հոգևոր զարգացման կամ առողջության համար վտանգ ներկայացնող աշխատանքներում~~աշխատանքների~~:

3. Հանրային աշխատանքներից խուսափելու ~~կամ հրաժարվելու~~ դեպքում այն փոխարինվում է ազատազրկմամբ՝ սույն օրենսգրքի 60-րդ հոդվածի 7~~9~~-րդ մասով սահմանված կարգով, եթե հանրային աշխատանքներից խուսափելու հետևանքների~~քրեական պատասխանատվության~~ մասին նախազգուշացնելուց հետո՝ 10 ~~տասը~~ աշխատանքային օրվա ընթացքում, նա չի սկսի կամ վերսկսի հանրային աշխատանքների իրականացումը: Հանրային աշխատանքներն ազատազրկմամբ փոխարինելիս ազատազրկման 1 օրվա դիմաց հաշվարկվում է՝ 15 տարին լրացած անչափահասների համար՝ հանրային աշխատանքների 4 ժամը, իսկ 16-ից 18 տարին չլրացած անչափահասների համար՝ հանրային աշխատանքների 6 ժամը:

4. Հանրային աշխատանքներն ազատազրկմամբ փոխարինելիս, եթե սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի սանկցիայով ազատազրկում նախատեսված չէ, ազատազրկման ժամկետը չի կարող գերազանցել դատավճիռ կայացնելու պահին 15 տարին լրացած անչափահասների համար՝ 4 ամիսը, իսկ 16-ից 18 տարին չլրացած անչափահասների համար՝ 6 ամիսը:

Հոդված 98. ~~Հոդված 100. Անչափահասի~~ Անչափահասների նկատմամբ նշանակվող կարճաժամկետ ազատազրկումը

1. ~~1.~~ Կարճաժամկետ ազատազրկումն~~ազատազրկումը~~ անչափահասի նկատմամբ նշանակվում է միայն այն դեպքում, երբ ավելի մեղմ պատժատեսակը չի կարող նպաստել պատժի նպատակների իրականացմանը:

~~2.~~ Ոչ մեծ ծանրության հանցագործության համար, ինչպես նաև առաջին անգամ հանցանք կատարելու դեպքում, որը միջին ծանրության հանցանք է,՝ անչափահասի նկատմամբ կարճաժամկետ ազատազրկում չի նշանակվում:

Հոդված 99. Անչափահասների~~Հոդված 101. Անչափահասի~~ նկատմամբ նշանակվող ազատազրկումը

1. ~~1.~~ Անչափահասի նկատմամբ ազատազրկումը պատժի բացառիկ միջոց է, որը նշանակվում է միայն այն դեպքում, երբ ոչ մի այլ միջոց չի կարող ապահովել պատժի նպատակների իրականացումը:

2. ~~2.~~ Ոչ մեծ ծանրության հանցագործության համար, ինչպես նաև առաջին անգամ հանցանք կատարելու դեպքում, որը միջին ծանրության հանցանք է և զուգորդված չէ բռնությամբ, անչափահասի նկատմամբ ազատազրկում չի նշանակվում: Եթե սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցագործության համար բացի ազատազրկումից այլ պատիժ նախատեսված չէ, ապա դատարանը նշանակում է պատժի համակարգում առկա ազատությունից զրկելու հետ չկապված ավելի մեղմ պատժատեսակ, որը կիրառելի է անչափահասի նկատմամբ:

ԳԼՈՒԽ 16 .
ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ԵՎ 21 ՏԱՐԻՆ ՉԼՐԱՑԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՏԻԺ ՆՇԱՆԱԿԵԼԸ

Հոդված 100. ~~Հոդված 102.~~ Պատիժ նշանակելու ընդհանուր սկզբունքները

1. Անչափահասի կամ 21~~քսանմեկ~~ տարին չլրացած անձի նկատմամբ պատիժ նշանակելիս հաշվի են առնվում ինչպես սույն օրենսգրքի 69~~68~~-րդ հոդվածով նախատեսված սկզբունքները, այնպես էլ նրանց կյանքի և դաստիարակության պայմանները, հոգեկանի զարգացման աստիճանը,

առողջության վիճակը, անձի այլ առանձնահատկություններն ու նրանց վրա այլ անձանց ազդեցությունը:

2. Սույն օրենսգրքի 5-րդ ~~հինգերորդ~~ բաժնում նախատեսված դրույթները բացառում են պատիժ նշանակելիս անչափահասությունը կամ 21 ~~քսանմեկ~~ տարին լրացած չլինելը որպես քրեական պատասխանատվությունը կամ պատիժը մեղմացնող հանգամանք գնահատելը:

Հոդված 101. ~~Հոդված 103.~~ Պատիժ նշանակելը չավարտված հանցագործության համար

1. ~~1.~~Ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքների ~~հանցագործությունների~~ նախապատրաստության համար ազատազրկման ձևով պատժի առավելագույն ժամկետը չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի կամ հոդվածի մասի սանկցիայով նախատեսված ազատազրկման առավելագույն ժամկետի մեկ քառորդը ~~չորրորդը~~, իսկ նվազագույն ժամկետը չի կարող պակաս լինել Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի կամ հոդվածի մասի սանկցիայով նախատեսված ազատազրկման նվազագույն ժամկետի մեկ քառորդից ~~չորրորդից~~: Եթե նշված կանոնները կիրառելիս ազատազրկման ժամկետը պակաս է ստացվում 3 ~~երեք~~ ամսից, ապա նշանակվում է 3 ~~երեք~~ ամսից պակաս ժամկետով ազատազրկում:

Հոդված 102. ~~Հոդված 104.~~ Պատիժ նշանակելը հանցագործությունների համակցության դեպքում

~~1.~~ Մինչև 16 ~~տասնվեց տարին լրանալը միայն միջին ծանրության կամ ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ ազատազրկումը, ըստ հանցագործությունների համակցության, չի կարող գերազանցել երեք, իսկ ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ՝ յոթ տարին:~~

1. ~~Տասնվեցից մինչև տասնութ~~ տարին լրանալը միայն միջին ծանրության կամ ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ ազատազրկումը, ըստ հանցագործությունների համակցության, չի կարող գերազանցել 3 ~~հինգ~~, իսկ ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ՝ 7 ~~տասը~~ տարին:

2. 16-ից մինչև 18 տարին լրանալը միայն միջին ծանրության կամ ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ ազատազրկումը, ըստ հանցագործությունների համակցության, չի կարող գերազանցել 5, իսկ ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ՝ 10 տարին:

~~2.~~3. Եթե մինչև 18 ~~տասնութ~~ տարին լրանալը կատարված հանցագործությունների համակցությունն ընդգրկում է առանձնապես ծանր այնպիսի հանցանք, որը կապված է դիտավորությամբ կյանքից զրկելու հետ, ապա անչափահասի նկատմամբ ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը չի կարող գերազանցել 12 ~~տասներկու~~ տարին:

~~3.~~4.18-ից~~Տասնութից~~ մինչև 21~~քսանմեկ~~ տարին լրանալը միայն ոչ մեծ ծանրության հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ ազատազրկումը, ըստ հանցագործությունների համակցության, չի կարող գերազանցել 5~~հինգ~~, միայն միջին ծանրության կամ ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ՝ 8~~ութ~~, իսկ ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ՝ 20~~քսան~~ տարին: Եթե հանցագործությունների համակցության մեջ մտնող հանցանքներից մեկի համար դատարանը նշանակում է ցմահ ազատազրկում, ապա վերջնական հիմնական պատիժ է նշանակվում ցմահ ազատազրկումը:

~~4.~~5. Եթե հանցագործությունների համակցության մեջ մտնող հանցանքներից մեկը կամ մի քանիսը կատարվել են սույն հոդվածով նախատեսված ավելի ցածր, իսկ մյուսը կամ մյուսները ավելի բարձր տարիքում, ապա հանցագործությունների համակցությամբ վերջնական պատիժը որոշելիս կիրառվում է ավելի բարձր տարիքի համար սահմանված կանոնը:

~~5.~~6. Եթե հանցագործությունների համակցության մեջ մտնող հանցանքներից մեկը կամ մի քանիսը կատարվել են մինչև 21 տարին լրանալը, իսկ մյուսը կամ մյուսները ավելի բարձր տարիքում, հանցագործությունների համակցությամբ վերջնական պատիժը որոշելիս կիրառվում է ավելի բարձր տարիքի համար սահմանված կանոնը:

~~Հոդված 103.~~ ~~Հոդված 105.~~ Պատիժ նշանակելը դատավճիռների համակցության դեպքում

1. Դատավճիռների համակցությամբ վերջնական պատիժը, եթե դա կապված չէ ազատազրկման հետ, չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքով՝ պատժի տվյալ տեսակի համար սահմանված առավելագույն չափը:

2. Դատավճիռների համակցությամբ ազատազրկման ձևով վերջնական պատիժը վերջին հանցանքը կատարելու պահին 16~~տասնվեց~~ տարին չլրացած անձանց նկատմամբ չի կարող գերազանցել 10, 18~~տասը, տասնութ~~ տարին չլրացած անձանց նկատմամբ՝ 12~~տասներկու~~, իսկ 21~~քսանմեկ~~ տարին չլրացած անձանց նկատմամբ՝ 25~~քսանհինգ~~ տարի ժամկետը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ անձը կատարում է այնպիսի հանցանք, որի համար նախատեսված է նաև ցմահ ազատազրկում:

ԳԼՈՒԽ 17 .

ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻՆ ԵՎ 21 ՏԱՐԻՆ ՉԼՐԱՑԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԱԶԱՏԵԼԸ

~~Հոդված 104.~~ ~~Քրեական պատասխանատվությունից~~ ~~Հոդված 106.~~ ~~Պատասխանատվությունից~~ ազատելը՝ դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ կիրառելով

1. Եթե անչափահասը կամ 21քսանմեկ տարին չլրացած անձնանձը առաջին անգամ է մեղադրվում հանցանք կատարելու համար, որը ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցանք կատարելու մեջէ, ապա ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե դատարանը հիմնավորում էհիմնավորի, որ պատժի նպատակների իրականացումը հնարավոր է դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոց կիրառելով:

2. Անչափահասի կամ 21քսանմեկ տարին չլրացած անձի նկատմամբ դատարանը կարող է նշանակել դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի հետևյալ միջոցները.

1) տեղական ինքնակառավարման կամ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող իրավասու մարմնի հսկողությանը հանձնելը՝ առավելագույնը 1մեկ տարի ժամկետով,

2) պատճառած վնասը հարթելու պարտականություն դնելը՝ առավելագույնը 6վեց ամիս ժամկետում,

3) ժամանցի ազատությունը սահմանափակելը և վարքագծի նկատմամբ հատուկ պահանջներ սահմանելը՝ առավելագույնը 1մեկ տարի ժամկետով,

4) ուսման անցնելը, ուսումը շարունակելը, 18-ից մինչև 21 տարեկանում հանցանք կատարած անձին՝ տեղական ինքնակառավարման մարմնի միջնորդությամբ աշխատանքի անցնելը,

5) հատուկ կրթական, մարզական, մշակութային կամ հանրային ծրագրին կամ միջոցառմանը կամ հատուկ վերականգնողական հաստատությունումկենտրոնում վերականգնողական ծրագրին մասնակցելը:

3. 21Քսանմեկ տարին չլրացած անձի նկատմամբ կարող է միաժամանակ նշանակվել դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի մի քանի միջոց:

4. Դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի նշանակված միջոցից խուսափելու կամ դրա պայմանները խախտելու դեպքում, տեղական ինքնակառավարման մարմնի կամ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող իրավասու մարմնի միջնորդությամբ, դատարանը կարող է վերացնել նշանակված միջոցը և անչափահասին կամ 21քսանմեկ տարին չլրացած անձին ենթարկել սույն օրենսգրքի 113114-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդերկրորդ կամ 3-րդերրորդ կետով նախատեսված անվտանգության միջոցի:

5. Նոր հանցանք կատարելիս անչափահասը կամ 21քսանմեկ տարին չլրացած անձը քրեական պատասխանատվության ենթակա չէ նախկին հանցագործության համար, եթե վերջինիս կապակցությամբ նրա նկատմամբ կիրառվել է դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոց:

6. Դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոցի կիրառմամբ քրեական պատասխանատվությունից ազատված անձը չի կարող նոր հանցագործության համար ազատվել քրեական պատասխանատվությունից՝ դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոց կիրառելով:

7. Սույն գլխի իմաստով տեղական ինքնակառավարման մարմին է համարվում համայնքի ղեկավարը:

Հոդված 105. ~~Հոդված 107.~~ Դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոցների բովանդակությունը

1. Տեղական ինքնակառավարման կամ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող իրավասու մարմնի հսկողությանը հանձնելը նշված մարմինների պահանջները կատարելու պարտականություն դնելն է:

2. Պատճառած վնասը հարթելու պարտականությունը դրվում է՝ հաշվի առնելով անչափահասի կամ 21~~քսանմեկ~~ տարին չլրացած անձի և նրա ընտանիքի գույքային դրությունը, ինչպես նաև նրա համապատասխան հմտությունները կամ աշխատանքային ունակությունները:

3. Ժամանցի ազատության սահմանափակումը և անչափահասի կամ 21~~քսանմեկ~~ տարին չլրացած անձի վարքագծի նկատմամբ հատուկ պահանջների սահմանումը կարող է~~են~~ նախատեսել որոշակի վայրեր այցելելու, ժամանցի որոշակի ձևերի, այդ թվում՝ որոշակի անձանց հետ շփվելու, տրանսպորտային միջոցներ վարելու հետ կապված արգելք կամ օրվա որոշակի ժամերին տնից~~տանից~~ դուրս գտնվելու, առանց տեղական ինքնակառավարման կամ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող իրավասու մարմնի համաձայնության այլ վայրեր ուղևորվելու իրավունքի սահմանափակում:

4. Ուսման անցնելը, ուսումը շարունակելը, 18-ից մինչև 21 տարեկանում հանցանք կատարած անձի՝ տեղական ինքնակառավարման մարմնի միջնորդությամբ աշխատանքի անցնելը՝ ուսման անցնելու, ուսումը շարունակելու կամ աշխատանքի տեղավորվելու՝ դատարանի կողմից սահմանված պարտականությունն է:

5. Հատուկ կրթական, մարզական, մշակութային կամ հանրային ծրագրերին կամ միջոցառումներին ներգրավվելը՝ հատուկ կրթական, մարզական, մշակութային կամ հանրային ծրագրին կամ միջոցառմանը ներգրավվելու պարտականությունն է, իսկ ~~հատուկ~~ վերականգնողական հաստատությունում~~կենտրոնում~~ վերականգնողական ծրագրին մասնակցելը՝ նշված հաստատությունում~~կենտրոնում~~ իրականացվող վերականգնողական ծրագրին մասնակցելու պարտականությունն է:

Հոդված 106. Քրեական պատասխանատվությունից

~~Հոդված 108. Պատասխանատվությունից~~ ազատելը վաղեմության ժամկետներն անցնելու հետևանքով

1. Մինչև 18~~տասնութ~~ տարին լրանալը հանցանք կատարած անձին վաղեմության ժամկետներն անցնելու հետևանքով քրեական պատասխանատվությունից ազատելիս սույն օրենսգրքի 83~~85~~-րդ հոդվածով նախատեսված վաղեմության ժամկետները համապատասխանաբար կրճատվում են մեկ երկրորդի չափով~~կիսով չափ~~:

2. 18-ից~~Տասնութից~~ մինչև 21~~քսանմեկ~~ տարին լրանալը հանցանք կատարած անձին վաղեմության ժամկետներն անցնելու հետևանքով քրեական պատասխանատվությունից ազատելիս սույն օրենսգրքի 83~~85~~-րդ հոդվածով նախատեսված վաղեմության ժամկետները համապատասխանաբար կրճատվում են մեկ երրորդի չափով:

Հոդված 107. Անչափահասների և 21 տարին չլրացած անձանց դատվածությունը

~~Հոդված 109. Դատվածության մարումը~~

1. Ազատազրկում պատժատեսակից ավելի մեղմ պատիժը կրելուց հետո անչափահասի դատվածությունը համարվում է մարված:

2. Մինչև 18~~տասնութ~~ տարին լրանալը հանցանք կատարած անձանց համար սույն օրենսգրքի 93~~95~~-րդ հոդվածով նախատեսված դատվածությունը մարվելու ժամկետները կրճատվում են և համապատասխանաբար հավասար են՝

1) 6~~վեց~~ ամսվա՝ առավելագույնը 3~~երեք~~ տարի ժամկետով ազատազրկման ձևով պատիժը կրելուց հետո,~~.~~

2) 1~~մեկ~~ տարվա՝ առավելագույնը 5~~հինգ~~ տարի ժամկետով ազատազրկման ձևով պատիժը կրելուց հետո,~~.~~

3) 3~~երեք~~ տարվա՝ առավելագույնը 10~~տասը~~ տարի ժամկետով ազատազրկման ձևով պատիժը կրելուց հետո,~~.~~

4) 5~~հինգ~~ տարվա՝ 10~~տասը~~ տարուց ավելի~~ավել~~ ժամկետով ազատազրկման ձևով պատիժը կրելուց հետո:

3. 18-ից~~Տասնութից~~ մինչև 21~~քսանմեկ~~ տարին լրանալը հանցանք կատարած անձանց համար սույն օրենսգրքի 93~~95~~-րդ հոդվածով նախատեսված դատվածությունը մարվելու ժամկետները կրճատվում են և համապատասխանաբար հավասար են՝

1) 1~~մեկ~~ տարվա՝ առավելագույնը 3~~երեք~~ տարի ժամկետով ազատազրկման ձևով պատիժը կրելուց հետո,~~.~~

2) 2~~երկու~~ տարվա՝ առավելագույնը 5~~հինգ~~ տարի ժամկետով ազատազրկման ձևով պատիժը կրելուց հետո,~~.~~

3) 4~~չորս~~ տարվա՝ առավելագույնը 10~~տասը~~ տարի ժամկետով ազատազրկման ձևով պատիժը կրելուց հետո,~~.~~

4) 7~~յոթ~~ տարվա՝ 10~~տասը~~ տարուց ավելի ժամկետով ազատազրկման ձևով պատիժը կրելուց հետո:

ԳԼՈՒԽ 18 .
ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻՆ ԵՎ 21 ՏԱՐԻՆ ՉԼՐԱՑԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՊԱՏԺԻՑ ԱԶԱՏԵԼՈՒ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 108. ~~Հոդված 110.~~ Պատժից ազատելը վերականգնողական~~հատուկ ուսումնադաստիարակչական~~ հաստատությունում տեղավորելու միջոցով

1. Ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցանք կատարած անչափահասի նկատմամբ պատիժ նշանակելով՝~~,~~ դատարանը նրան ազատում է պատժից, եթե հիմնավորում է, որ պատժի նպատակներին կարելի է հասնել՝~~.~~ նրան վերականգնողական~~հատուկ ուսումնադաստիարակչական~~ հաստատությունում տեղավորելով:

2. Վերականգնողական~~հատուկ ուսումնադաստիարակչական~~ հաստատությունում տեղավորելը նշանակվում է առավելագույնը 3~~երեք~~ տարի ժամկետով:

3. Վերականգնողական~~Սույն հոդվածում նշված~~ հաստատությունում գտնվելը կարող է վաղաժամկետ դադարեցվել, եթե դատարանը գտնի~~համարի~~, որ անձը տվյալ միջոցը հետագա կրելու կարիքը չունի:

4. Վերականգնողական~~հատուկ ուսումնադաստիարակչական~~ հաստատությունում տեղավորելու ձևով հարկադրանքի միջոցից խուսափելու դեպքում այդ հարկադրանքի միջոցը փոխարինվում է դատավճռով նշանակված պատժով:

Հոդված 109. ~~Հոդված 111.~~ Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելը

1. ~~1.~~Մինչև 21~~քսանմեկ~~ տարին լրանալը հանցանք կատարած և ազատազրկման դատապարտված անձի նկատմամբ պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատում կարող է կիրառվել, եթե դատապարտյալը փաստացի կրել է՝

1) 3~~երեք~~ տարին չգերազանցող ժամկետով նշանակված ազատազրկման ոչ պակաս, քան մեկ քառորդը,~~.~~

2) 5~~հինգ~~ տարին չգերազանցող ժամկետով նշանակված ազատազրկման ոչ պակաս, քան մեկ երրորդը,~~.~~

3) 10~~տասը~~ տարին չգերազանցող ժամկետով նշանակված ազատազրկման ոչ պակաս, քան մեկ երկրորդը,~~կեսը~~

4) 10~~տասը~~ տարուց ավելի ժամկետով նշանակված ազատազրկման ոչ պակաս, քան երկու երրորդը:

Հոդված 110. ~~Հոդված 112.~~ Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելը

1. Անչափահասի կամ 21~~քսանմեկ~~ տարին չլրացած անձի նկատմամբ պատիժը պայմանականորեն չկիրառելիս դատարանը հաշվի է առնում ինչպես հանցագործության բնույթը, պատիժը մեղմացնող և ծանրացնող հանգամանքները, այնպես էլ հանցավորի տարիքից բխող բարոյահոգեբանական առանձնահատկությունները, նրա կյանքի և դաստիարակության պայմանները:

2. Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելիս դատարանը սահմանում է փորձաշրջան՝ 1-ից 3~~մեկից երեք~~ տարի ժամկետով:

~~3. Եթե դատապարտյալը փորձաշրջանի ընթացքում կատարում է պատիժը պայմանականորեն չկիրառելիս դատարանի կողմից նրա վրա դրված պարտականությունները, ապա դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմնի միջնորդությամբ դատարանը կարող է դադարեցնել փորձաշրջանը, բայց ոչ շուտ, քան դրա ժամկետի կեսն անցնելուց հետո:~~

ԲԱԺԻՆ 6.
ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԵՎ ԳՈՒՅՔԻ ԲՌՆԱԳՐԱՎՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 19 .
ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԵՎ ԳՈՒՅՔԻ ԲՌՆԱԳՐԱՎՈՒՄԸ

Հոդված 111. Անվտանգության միջոցների հասկացությունը և նպատակը

1. Անվտանգության միջոցը պետական հարկադրանքով ապահովված քրեաիրավական ներգործության միջոց է, որը դատարանի դատավճռով կամ որոշմամբ, պետության անունից նշանակվում է պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարած անձի նկատմամբ և արտահայտվում է այդ անձին իրավունքներից կամ ազատություններից սույն գլխով նախատեսված զրկմամբ կամ դրանց սահմանափակմամբ:

2. Անվտանգության միջոցների նպատակն է կանխել պատժի սպառնալիքով արգելված արարքների կատարումը:

~~Հոդված 112.~~ ~~Հոդված 113.~~ Անվտանգության միջոցներ նշանակելու ~~հիմքն ու~~ պայմանները

1. Դատարանը կարող է նշանակել անվտանգության միջոց, եթե գտնի, որ սույն օրենսգրքով պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարած անձը կրկին կարող է այդպիսի~~նման~~ արարք կատարել, կամ անվտանգության միջոցի կիրառումն անհրաժեշտ է իր~~անձի~~ կամ այլ անձի~~հասարակության~~ անվտանգությունն ապահովելու համար: Սույն օրենսգրքի 120~~121~~-րդ հոդվածով նախատեսված անվտանգության միջոցի նշանակման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս՝ դատարանը հաշվի~~պետք~~ է առնում~~հիմնվի~~ կոնկրետ անձի նկատմամբ դրա~~անվտանգության համապատասխան միջոցի~~ կիրառման անհրաժեշտության և, ~~նպատակահարմարության և դրա~~ առավել արդյունավետ իրականացման եղանակների վերաբերյալ ~~—~~փորձագետի կողմից, իսկ սույն օրենսգրքի 115~~116~~-րդ և 116~~117~~-րդ հոդվածներով նախատեսված անվտանգության միջոցների նշանակման վերաբերյալ՝ բժշկական-մասնագիտական հանձնաժողովի կողմից տրված եզրակացությունը~~եզրակացության վրա~~:

2. Անվտանգության միջոց կարող է նշանակվել ~~—ինչպես~~ պատժի հետ զուգակցված, եթե դատարանը հիմնավորի, որ միայն պատիժ կիրառելով հնարավոր չէ վերացնել անձի կողմից նոր հանցանքի կատարման հավանականությունը: Անվտանգության միջոց կարող է նշանակվել նաև առանց~~, այնպես էլ առանց~~ պատժի հետ զուգակցելու՝ որպես ինքնուրույն ներգործության միջոց, այդ թվում՝ անձին քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից ազատելիս:

3. Անձի կողմից կատարված և պատժի սպառնալիքով արգելված մեկ արարքի համար կարող են նշանակվել~~կիրառվել~~ մեկից ավելի անվտանգության միջոցներ:

~~Հոդված 113.~~ ~~Հոդված 114.~~ Անվտանգության միջոցների տեսակները

1.~~1.~~ Պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարած անձի նկատմամբ կարող են նշանակվել~~կիրառվել~~ անվտանգության հետևյալ միջոցները՝

1) բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ՝

ա. հոգեբույժի մոտ արտահիվանդանոցային հսկողություն և հարկադիր բուժում,

բ. ընդհանուր հսկողության հոգեբուժական բաժանմունքում հարկադիր բուժում,

գ. հատուկ տիպի հոգեբուժական բաժանմունքում հարկադիր բուժում,

2) որոշակի վայրեր այցելելու արգելք,

3) հոգեբանական օգնություն ստանալու պարտականություն:

Հոդված 114. ~~Հոդված 115.~~ Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների նշանակման հիմքերը~~հիմքը~~

1. Դատարանը բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոց է նշանակում այն անձի նկատմամբ, ով՝

1) պատժի սպառնալիքով արգելված արարքի կատարման պահին գտնվել է անմեղսունակության վիճակում,

2) հանցանքի կատարման պահին գտնվել է սահմանափակ մեղսունակության վիճակում,

3) հանցանքի կատարման պահին գտնվել է մեղսունակության վիճակում, սակայն դրանից հետո նրա մոտ դրսևորվել է հոգեկան առողջության խնդիր,

4) կատարել է հանցանք և ալկոհոլամոլությունից, թմրամոլությունից, դեղամոլությունից կամ թունամոլությունից բուժման կարիք ունի:

2. Դատարանն~~2. Դատարանը~~ անձի նկատմամբ նշանակում է բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոց, եթե հանգում է հետևության, որ անձն~~անձը~~ իր առողջական վիճակով պայմանավորված՝ կարիք ունի բժշկական միջամտության, որը կապահովի իր~~այդ~~ կամ այլ անձի անվտանգությունը, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 111-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված՝ անվտանգության միջոցների կիրառման նպատակի~~պատժի սպառնալիքով արգելված նոր արարքի կատարումը կանխելը կամ պատժի նպատակների~~ իրականացումը:

3. ~~3.~~ Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցի ժամկետի ավարտից հետո անձի նկատմամբ իրականացվող բժշկական օգնության և սպասարկման հարցը լուծվում է Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության ոլորտը կարգավորող օրենսդրությանը համապատասխան:

~~4. Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների կիրառումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության ոլորտը կարգավորող օրենսդրությանը համապատասխան:~~

~~5.~~4. Դատարանը՝ սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված և հոգեկան վիճակով իր կամ այլ անձի~~իշխողպատի~~ համար վտանգավորություն չներկայացնող անձի վերաբերյալ անհրաժեշտ նյութերն ուղարկում է առողջապահության համապատասխան մարմին՝ այդ անձի բուժման հարցը լուծելու համար:

Հոդված 115. ~~Հոդված 116.~~ Հոգեբույժի մոտ արտահիվանդանոցային հսկողությունը և հարկադիր բուժումը

1. Դատարանը հոգեբույժի մոտ արտահիվանդանոցային հսկողություն և հարկադիր բուժում է նշանակում պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարած այն անձի նկատմամբ, որն~~ով~~ իր հոգեկան վիճակով հիվանդանոցային բուժման կարիք չունի:

2. Ազատազրկման հետ կապված պատժատեսակի դատապարտված անձը, որի~~ոմ~~ նկատմամբ նշանակվել է հոգեբույժի մոտ արտահիվանդանոցային հսկողություն և հարկադիր բուժում, այն- կրում է ըստ ազատազրկման հետ կապված պատժատեսակի կրման վայրի, իսկ ազատազրկման հետ չկապված պատժատեսակի դատապարտվածը՝ արտահիվանդանոցային հոգեբուժական օգնություն և սպասարկում իրականացնող հոգեբուժական կազմակերպություններում:

Հոդված 116. ~~Հոդված 117.~~ Հարկադիր բուժումը հոգեբուժական կազմակերպություններում

1. Դատարանը հոգեբուժական կազմակերպությունների ընդհանուր հսկողության հոգեբուժական բաժանմունքում հարկադիր բուժում է նշանակում պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարած այն անձի նկատմամբ, որի~~ոմ~~ հոգեկան վիճակը պահանջում է բուժման, խնամքի և հսկողության այնպիսի պայմաններ, որոնք կարող են իրականացվել միայն հիվանդանոցային պայմաններում:

2. Դատարանը հոգեբուժական կազմակերպության հատուկ տիպի հոգեբուժական բաժանմունքում հարկադիր բուժում է նշանակում պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարած այն անձի նկատմամբ, որն~~ով~~ իր հոգեկան վիճակով վտանգավոր է իր կամ այլ անձի համար և պահանջում է մշտական հսկողություն:

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հոգեբուժական կազմակերպություններում հարկադիր բուժումը նշանակվում է միայն այն դեպքում, երբ անձը կատարել է այնպիսի հանցանք, որի համար սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածում նախատեսված է ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժ:~~

Հոդված 117. ~~Հոդված 118.~~ Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոց նշանակելը, փոփոխելը և դադարեցնելը

1. Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոց նշանակելիս դատարանը հաշվի է առնում՝ պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարած անձի հոգեկան առողջության խնդրի դրսևորումն ու բնույթը, կատարված արարքի բնույթն ու վտանգավորության աստիճանը, դրա կատարմանը նպաստած գործոնները, անձի կողմից պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կրկին կատարելու հավանականությունը, իր կամ այլ անձի համար վտանգավորություն ներկայացնելը: Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցի կոնկրետ տեսակը նշանակելու որոշում կայացնելիս՝ դատարանը հիմնվում է

հոգեբուժական կազմակերպության հանձնաժողովի կողմից տրված եզրակացության վրա:

2. Դատարանն օրենքով նախատեսված կարգով որոշումԲժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցն իրականացնող հոգեբուժական կազմակերպության հանձնաժողովը վեց ամիսը մեկ պետք է կայացնում նշանակված բժշկական բնույթի հարկադրանքիքննության առնի տվյալ միջոցի կիրառումը շարունակելու, դադարեցնելու կամ դրա տեսակը փոխելու մասինհարցը:

Հոդված 118. Հոդված 119. Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոց կիրառելու ժամկետը հաշվակցելը

1. 1.Հանցանքի կատարման համար դեռևս չդատապարտված կամ պատժի ժամկետը լրիվ կամ մասնակիորեն չկրած և հոգեբուժական կազմակերպությունում հարկադիր բուժման ուղարկված անձի ապաքինման դեպքում, նրա նկատմամբ պատիժ նշանակելիս կամ պատիժը կրելը վերականգնելիս հոգեբուժական կազմակերպությունում հարկադիր բուժման ժամկետը հաշվակցվում է պատժի ժամկետին՝ հոգեբուժական կազմակերպությունում գտնվելու 1մեկ օրը հաշվելով ազատազրկման 1մեկ օրվա դիմաց:

Հոդված 119. Հոդված 120. Որոշակի վայրեր այցելելու արգելքըարգելք

1. Եթե դատարանը գտնում է, որ որոշակի վայրերում գտնվելու դեպքում բարձրանում է պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարած անձի կողմից նման արարքի կրկին այդպիսի արարք կատարելուկատարման հավանականությունը, կարող է որոշում կայացնելէ կայացնում անձին արգելելու այցելել որոշակի վայրեր այցելելը արգելելու մասին՝ 3՝ երեք ամսից մինչև 2երկու տարի ժամկետով:

2. Այն վայրերի շրջանակը, որոնքորտեղ անձին արգելվում է այցելելայցելություն կատարել, սահմանում է դատարանը՝ հաշվի առնելով կատարված արարքի բնույթը, դրա կատարմանը նպաստած գործոնները, պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարածի անձը:կատարած անձի, ինչպես նաև դրանից տուժածի անձի առանձնահատկությունները:

3. Եթե որոշակի վայրեր այցելելու արգելքը նշանակվել է ազատությունից զրկելու հետ կապված պատժի հետ զուգակցված, ապա դրա ժամկետը հաշվվում է պատժի կրումն ավարտվելու կամ անձին պատժի կրումից ազատելու պահից:

4. Եթե անձը հրաժարվում կամ խուսափում է որոշակի վայրեր այցելելու արգելքի պահանջները կատարելկատարելուց, ապա այնսույն անվտանգության միջոցը փոխարինվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ նշանակված անվտանգության միջոցի 1մեկ ամիսը հաշվարկելով կարճաժամկետ ազատազրկման 3երեք օրվա դիմաց: Եթե հաշվարկի հետևանքով ստացված կարճաժամկետ ազատազրկման ժամկետը գերազանցում է 2երկու ամիսը, ապա նշանակվում է 2երկու ամիս ժամկետով կարճաժամկետ ազատազրկում:

Հոդված 120. ~~Հոդված 121.~~ Հոգեբանական օգնություն ստանալու պարտականությունը~~պարտականություն~~

1. Եթե դատարանը գտնում է, որ պատժի սպառնալիքով արգելված արարք կատարելը պայմանավորված է եղել անձի հոգեվիճակով, հոգեբանական խնդիրներով կամ բարդույթներով, կարող է որոշում կայացնել անձի նկատմամբ պետության կողմից սահմանված իրավասու մարմիններում~~կառույցներում~~ հոգեբանական օգնություն ստանալու պարտականություն նշանակելու~~կիրառելու~~ մասին՝ 3~~երեք~~ ամսից մինչև 2~~երկու~~ տարի ժամկետով: Հոգեբանական օգնություն ստանալու պարտականություն նշանակելու~~կիրառելու~~ վերաբերյալ որոշում կայացնելիս՝ դատարանը հիմնվում է հոգեբան-փորձագետի կողմից տրված եզրակացության վրա:

2. Եթե հոգեբանական օգնություն ստանալու պարտականությունը նշանակվել է ազատությունից զրկելու հետ կապված պատժի հետ զուգակցված, ապա դրա ժամկետը հաշվվում է հոգեբանական օգնությունը փաստացի ստանալու պահից, իսկ պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու դեպքում՝ փորձաշրջանը սկսվելու պահից:

3. Եթե անձը հրաժարվում կամ խուսափում է հոգեբանական օգնություն ստանալու պարտականության պահանջները կատարելուց, ապա սույն անվտանգության միջոցը փոխարինվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ սույն օրենսգրքի 119~~120~~-րդ հոդվածի 4-րդ~~չորրորդ~~ մասով նախատեսված կարգով~~-~~:

4. Դատարանն օրենքով սահմանված կարգովԴատարանը, ~~հոգեբանական օգնություն ցույց տվող անձի հիմնավորված միջնորդության հիման վրա,~~ կարող է կրճատել կամ երկարացնել հոգեբանական օգնություն ստանալու պարտականության տևողությունը՝ սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված ժամկետների սահմաններում, կամ դադարեցնել հոգեբանական օգնություն ստանալու պարտականությունը:~~: Դատարանը կարող է դադարեցնել հոգեբանական օգնություն ստանալու պարտականությունը՝ այդ օգնությունը ցույց տվողի կողմից անձի նկատմամբ այդ միջոցի կիրառման անհրաժեշտության բացակայությունը հիմնավորող միջնորդություն ներկայացնելու դեպքում:~~

Հոդված 121. ~~Հոդված 122.~~ Հանցավոր ծագում ունեցող գույքի, եկամտի և այլ տեսակի օգուտի, հանցագործության գործիքի, միջոցի և առարկայի բռնագրավումը

1. Հանցագործության արդյունքում ուղղակի կամ անուղղակի առաջացած կամ ստացված գույքը, այդ գույքի օգտագործումից ստացված եկամուտը և այլ տեսակի օգուտը, հանցագործության համար օգտագործված կամ օգտագործման համար նախատեսված գործիքը և միջոցը, հանցագործության առարկան դատարանի կողմից ենթակա են պարտադիր բռնագրավման՝ անհատույց վերցման, բացառությամբ սույն հոդվածով նախատեսված դեպքերի:

2. Գույքի բռնագրավումը կարող է կիրառվել ինչպես ֆիզիկական, այնպես էլ իրավաբանական անձի նկատմամբ:

3. Դատարանի կողմից քրեական հետապնդումը ոչ ռեաբիլիտացիոն հիմքով դադարեցնելն արգելք չէ սույն հոդվածով նախատեսված հանցավոր ծագում ունեցող գույքը, եկամուտը կամ այլ տեսակի օգուտը, հանցագործության գործիքը, միջոցը կամ հանցագործության առարկան բռնագրավելու համար:

4. Եթե հանցագործության արդյունքում ուղղակի կամ անուղղակի առաջացած գույքը, այդ գույքի օգտագործումից ստացված եկամուտը կամ այլ տեսակի օգուտը միախառնված է օրինական ճանապարհով ստացված գույքի հետ, պատկանում է բարեխիղճ երրորդ անձի կամ այն չի հայտնաբերվել, ապա բռնագրավման է ենթակա համարժեք գույք:

5. Հանցանքը կատարելու համար օգտագործված կամ շրջանառությունից հանված հանցագործության գործիքները կամ միջոցները, ինչպես նաև հանցագործության առարկա հանդիսացող իրերը, նյութերը, փաստաթղթերը, գույքը, առարկաները ենթակա են պարտադիր բռնագրավման, բացառությամբ այն դեպքի, երբ դրանց բռնագրավումն ակնհայտ անհամաչափ է՝ հաշվի առնելով կատարված հանցանքի բնույթն ու ծանրության աստիճանը:

6. Շրջանառությունից հանված օբյեկտ համարվող կամ անձանց ու հասարակության համար վտանգ ներկայացնող գույքը ենթակա է պարտադիր բռնագրավման՝ անկախ այն հանգամանքից, թե ում է այն պատկանում:

7. Բռնագրավման ենթակա չէ հանցանք կատարած անձի կամ նրա խնամքի տակ գտնվող անձի համար անհրաժեշտ գույքն այն ցանկին համապատասխան, որը սահմանված է օրենքով, բարեխիղճ երրորդ անձի գույքը, տուժողին վերադարձման ենթակա գույքը, ինչպես նաև տուժողին հանցագործությամբ պատճառված վնասի հատուցման համար անհրաժեշտ գույքը: Եթե բռնագրավման ենթակա գույքը ծանրաբեռնված է բարեխիղճ երրորդ անձանց իրավունքներով, այդպիսի իրավունքները պահպանվում են բռնագրավումից հետո:

8. Եթե տուժողի և բարեխիղճ երրորդ անձի միջև առկա է վեճ բռնագրավման ենթակա գույքի վերաբերյալ, այդ գույքի բռնագրավումը կարող է կատարվել քաղաքացիական դատավարության կարգով:

9. Համաձայնեցման և համագործակցության վարույթների կիրառման դեպքում սույն հոդվածով սահմանված կանոնները կիրառելի են, եթե համաձայնության արձանագրությամբ կամ մինչդատական համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագրով բռնագրավման ենթակա գույքի կամ դրա չափի վերաբերյալ այլ բան նախատեսված չէ, բացառությամբ սույն հոդվածի 6-րդ մասի: Բանակցությունների արդյունքում համաձայնեցված՝ բռնագրավման ենթակա գույքի չափը չի կարող պակաս լինել ընդհանուր կարգով բռնագրավման ենթակա գույքի արժեքի 75 տոկոսից:

10. Սույն հոդվածի իմաստով գույք, եկամուտ կամ այլ տեսակի օգուտ են համարվում ցանկացած տեսակի նյութական բարիքները, քաղաքացիական իրավունքի շարժական կամ անշարժ օբյեկտները, ներառյալ՝ ֆինանսական

(դրամական) միջոցները, վճարային գործիքները, արժեթղթերը և գույքային իրավունքները, գույքային իրավունքները կամ շահերը հավաստող փաստաթղթերը կամ այլ միջոցները, գույքից ստացված կամ դրա նկատմամբ հաշվեգրվող տոկոսները, շահութաբաժինները կամ այլ եկամուտները, ինչպես նաև հարակից և արտոնագրային իրավունքները:

11. Սույն հոդվածի իմաստով բարեխիղճ երրորդ անձ է համարվում այն անձը, որը ձեռք է բերել հանցավոր ծագում ունեցող գույքը կամ ծանրաբեռնել է այն իր իրավունքներով, բայց չգիտեր և չէր կարող իմանալ, որ այդ գույքը հանդիսանում է հանցագործության արդյունքում ուղղակի կամ անուղղակի առաջացած կամ ստացված գույք, այդ գույքի օգտագործումից ստացված եկամուտ կամ այլ տեսակի օգուտ, հանցագործության համար օգտագործված կամ օգտագործման համար նախատեսված գործիք կամ միջոց կամ հանցագործության առարկա: Բարեխիղճ երրորդ անձ է համարվում նաև այն անձը, որի գույքն իր կամքից անկախ հանգամանքներով դուրս է եկել նրա տիրապետությունից կամ որը գույքը հանձնել է այլ անձի, եթե նա չգիտեր ու չէր կարող իմանալ, որ այդ գույքն օգտագործվելու է կամ նախատեսվում է օգտագործել հանցանք կատարելու նպատակներով:

~~Հանցագործության գործիքների, միջոցների, առարկաների կամ հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի կամ եկամտի բռնագրավումը~~

~~1. Հանցագործության գործիքները, միջոցները, առարկաները կամ հանցավոր ճանապարհով ստացված ստացված գույքը կամ եկամուտը՝ սույն հոդվածով նախատեսված կարգով՝ դատական ակտով ենթակա են պարտադիր բռնագրավման:~~

~~2. Հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի կամ եկամտի բռնագրավումը հանցագործությամբ ստացված եկամուտը, գույքը, այդ գույքի օգտագործումից ստացված եկամուտը կամ այլ տեսակի օգուտը անհատույց վերցնելն է:~~

~~3. Հանցագործության գործիքները, միջոցները, առարկաները կամ հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքը կամ եկամուտը չհայտնաբերելու դեպքում բռնագրավման է ենթակա համարժեք գույք:~~

~~4. Սույն հոդվածի իմաստով գույք, եկամուտ կամ այլ տեսակի օգուտ են համարվում ցանկացած տեսակի նյութական բարիքները, քաղաքացիական իրավունքի շարժական կամ անշարժ օբյեկտները, ներառյալ՝ ֆինանսական (դրամական) միջոցները, վճարային գործիքները, արժեթղթերը և գույքային իրավունքները, գույքային իրավունքները կամ շահերը հավաստող փաստաթղթերը կամ այլ միջոցները, գույքից ստացված կամ դրա նկատմամբ հաշվեգրվող տոկոսները, շահութաբաժինները կամ այլ եկամուտները, ինչպես նաև հարակից և արտոնագրային իրավունքները:~~

~~5. Հանցագործության գործիքների կամ միջոցների բռնագրավումը այն առարկաները (գույքը) անհատույց վերցնելն է, որոնք օգտագործվել են կամ նախատեսվում են օգտագործել հանցանքը դիտավորությամբ կատարելու համար: Բռնագրավման են ենթակա նաև անզգուշությամբ կատարված հանցանքի գործիք կամ միջոց հանդիսացած այն առարկաները (գույքը), որոնք~~

~~հանված են ազատ շրջանառությունից կամ որոնց շրջանառությունն արգելված է:~~

~~6. Հանցագործության առարկաների բռնագրավումը այն իրերը, նյութերը, փաստաթղթերը, գույքը, առարկաները անհատույց վերցնելն է, որոնց շրջանառությունն արգելված է կամ որոնք օգտագործվել են հանցագործության մեջ, բացառությամբ սույն հոդվածի 8-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:~~

~~7. Բռնագրավված այն գույքը, որի շրջանառությունը արգելված է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ենթակա է ոչնչացման: Բռնագրավման ենթարկված և սահմանափակ շրջանառություն ունեցող գույքը տրամադրվում է այն իրավասու մարմիններին, որոնք այդ գույքի շրջանառության իրավունք ունեն:~~

~~8. Բռնագրավման ենթակա չէ հանցանք կատարած անձի կամ նրա խնամքի տակ գտնվող անձի համար անհրաժեշտ գույքն այն ցանկին համապատասխան, որը սահմանված է օրենքով, բարեխիղճ երրորդ անձի, տուժողի գույքը, ինչպես նաև տուժողին հանցագործությամբ պատճառված վնասի հատուցման համար անհրաժեշտ գույքը:~~

~~9. Սույն հոդվածի իմաստով բարեխիղճ երրորդ անձ է համարվում այն անձը, որի գույքը իր կամքից անկախ հանգամանքներով դուրս է եկել նրա տիրապետությունից կամ ով գույքը հանձնել է այլ անձի և հանձնելիս չգիտեր ու չէր կարող իմանալ, որ այդ գույքն օգտագործվելու է կամ նախատեսվում է օգտագործել հանցանք կատարելու նպատակներով, ինչպես նաև այն անձը, ով ձեռք է բերել գույք, բայց չգիտեր և չէր կարող իմանալ, որ այդ գույքը ստացվել է հանցագործության միջոցով:~~

ԲԱԺԻՆ 7.
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԳԼՈՒԽ 20 .

ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԻ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Հոդված 122. Քրեական պատասխանատվության ենթակա իրավաբանական անձինք

1. Հայաստանի Հանրապետությունում քրեական պատասխանատվության է ենթակա Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կամ օտարերկրյա պետությունում ստեղծված իրավաբանական անձը:

2. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չեն պետական, պետական կառավարման համակարգի, տեղական ինքնակառավարման մարմինները, դրանց հիմնարկները, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը:

3. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ստեղծված իրավաբանական անձը քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերի դեմ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարված հանցանքի համար ենթակա է քրեական պատասխանատվության Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով, եթե տվյալ հանցագործության համար օտարերկրյա պետությունում քրեական պատասխանատվության չի ենթարկվել:

4. Օտարերկրյա պետությունում ստեղծված իրավաբանական անձը Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարված հանցանքի համար ենթակա է քրեական պատասխանատվության Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով, եթե հանցագործությունը ուղղված է եղել Հայաստանի Հանրապետության, նրա քաղաքացու, Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող, քաղաքացիություն չունեցող անձի կամ Հայաստանի Հանրապետությունում ստեղծված իրավաբանական անձի կամ այլ կազմակերպության շահերի դեմ և եթե տվյալ հանցագործության համար օտարերկրյա պետությունում քրեական պատասխանատվության չի ենթարկվել:

5. Իրավաբանական անձի նկատմամբ կարող են նշանակվել մեկից ավելի քրեաիրավական ներգործության միջոցներ:

6. Իրավաբանական անձը պատասխանատվության է ենթարկվում սույն օրենսգրքի դրույթներին համապատասխան՝ հաշվի առնելով սույն բաժնում նախատեսված կանոնները:

Հոդված 123. Իրավաբանական անձի քրեական պատասխանատվության հիմքը

1. Իրավաբանական անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության, եթե՝

1) հանցանքը կատարվել է իրավաբանական անձի գործունեության կամ դրա կողմից կայացվող որոշումների վրա ազդելու իրավասություն ունեցող անձի կամ այդպիսի անձի թողտվությամբ կամ դրդմամբ իրավաբանական անձին ներկայացնող անձի կողմից՝ իրավաբանական անձի անունից հանդես գալով և ի շահ իրավաբանական անձի գործելով,

2) իրավաբանական անձի կողմից չի ապահովվել դրա գործունեությունը կարգավորող օրենքով կամ այլ իրավական ակտով նախատեսված պարտականությունների կատարումը, ինչը հանգեցրել է իրավաբանական անձի գործունեության կամ դրա կողմից կայացվող որոշումների վրա ազդելու իրավասություն ունեցող անձի, իրավաբանական անձին ներկայացնող անձի կամ իրավաբանական անձի աշխատողի կողմից հանցանքի կատարմանը,

3) հանցանքը կատարվել է իրավաբանական անձի գործունեության կամ դրա կողմից կայացվող որոշումների վրա ազդելու իրավասություն ունեցող անձի կամ իրավաբանական անձին ներկայացնող անձի կողմից՝ իրավաբանական անձի անունից հանդես գալով կամ իրավաբանական անձի միջոցով (այն օգտագործելով):

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով իրավաբանական անձին ներկայացնող անձ է համարվում օրենքի, այլ իրավական ակտի, պայմանագրի, կանոնադրության, հատուկ լիազորության կամ իրավաբանական անձի կողմից կայացրած որոշման հիման վրա իրավաբանական անձին ներկայացնելու լիազորություն ունեցողը:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով իրավաբանական անձի գործունեության կամ դրա կողմից կայացվող որոշումների վրա ազդելու իրավասություն ունեցող է համարվում այն անձը, որը կանոնադրական կապիտալում ունեցած ուղղակի կամ անուղղակի մասնակցության ուժով իրավունք ունի իրավաբանական անձի համար տալ պարտադիր ցուցումներ կամ այլ ձևով ներգործել իրավաբանական անձի գործունեության կամ կայացվող որոշումների վրա:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով հանցանքը համարվում է ի շահ իրավաբանական անձի կատարված, եթե հանցագործության նպատակների մեջ է եղել իրավաբանական անձի համար գույքային կամ ոչ գույքային բնույթի օգուտներ ստանալը, այդ թվում՝ եկամուտն ավելացնելը, ծախսերը կամ կորուստները նվազեցնելը, իրավական ակտերով սահմանված պատասխանատվությունից ազատվելը, իրավունքներ ձեռք բերելը կամ պարտականություններից ազատվելը:

5. Ֆիզիկական անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելը չի բացառում նույն հանցագործության համար իրավաբանական անձի քրեական պատասխանատվությունը: Ֆիզիկական անձին քրեական պատասխանատվությունից ազատելը հիմք չէ իրավաբանական անձին քրեական պատասխանատվությունից ազատելու համար:

Հոդված 124. Իրավաբանական անձի քրեական պատասխանատվությունը բացառելը

1. Իրավաբանական անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության, եթե իրավաբանական անձի մասնակիցների, բաժնետերերի կամ փայատերերի կողմից ձեռնարկվել են ողջամտորեն անհրաժեշտ միջոցները սույն օրենսգրքի 123-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված անձանց կողմից հանցանքի կատարումը կանխելու նպատակով, սակայն հանցագործությունը կանխելու իրական հնարավորությունը բացակայել է:

Հոդված 125. Իրավաբանական անձին քրեական պատասխանատվությունից ազատելը

1. Իրավաբանական անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից սույն օրենսգրքի 12-րդ գլխով նախատեսված հիմքերով այնքանով, որքանով դրանք իրենց էությամբ կիրառելի են իրավաբանական անձի նկատմամբ:

2. Իրավաբանական անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից նաև այն դեպքում, երբ վերացրել է հանցանքի

կատարմանը նպաստող պատճառները և պայմանները, եթե այդպիսիք առկա են, հատուցել է պատճառած վնասը և հարթել է ենթադրյալ հանցագործության այլ հետևանքները, վերադարձրել է հանցանքի կատարման արդյունքում ձեռք բերված գույքը, այդ թվում՝ ստացված եկամուտը:

3. Իրավաբանական անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից նաև սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված դեպքերում:

ԳԼՈՒԽ 21 .
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՔՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Հոդված 126. Իրավաբանական անձի նկատմամբ կիրառվող քրեաիրավական ներգործության միջոցների համակարգը

1. Իրավաբանական անձի նկատմամբ կիրառվող քրեաիրավական ներգործության միջոցներն են՝

1) տուգանքը,

2) գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը,

3) հարկադիր լուծարումը,

4) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելքը:

2. Իրավաբանական անձի նկատմամբ կիրառվող քրեաիրավական ներգործության միջոցները սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածների սանկցիաներում չեն նախատեսվում և նշանակվում են՝ հաշվի առնելով սույն գլխով նախատեսված քրեաիրավական ներգործության միջոցների տեսակներն ու չափերը:

Հոդված 127. Իրավաբանական անձի նկատմամբ քրեաիրավական ներգործության միջոցները նշանակելիս հաշվի առնվող հանգամանքները

1. Իրավաբանական անձի նկատմամբ նշանակվող քրեաիրավական ներգործության միջոցի տեսակն ու չափը որոշելիս հաշվի են առնվում կատարված հանցանքի բնույթն ու վտանգավորության աստիճանը, հանցագործությամբ պատճառված վնասի բնույթն ու չափը, հանցագործությանը նպաստող պատճառներն ու պայմանները, հանցագործության հետևանքների չեզոքացմանն ուղղված իրավաբանական անձի ձեռնարկած միջոցները, սույն օրենսգրքի 123-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված անձանց գործողությունները, իրավաբանական անձի բարեխիղճ մասնակիցների, բաժնետերերի կամ փայատերերի օրինական շահերը, որոնք չգիտեին և չէին կարող իմանալ կատարվող կամ կատարված հանցանքի մասին, իրավաբանական անձը բնութագրող հանգամանքները, այդ թվում՝ ֆինանսական շուկայում ունեցած դերը, ինչպես նաև դատվածությունը:

2. Եթե իրավաբանական անձի նկատմամբ նույն փաստի առթիվ նախկինում արդեն իսկ կիրառված է եղել գույքային բնույթի ոչ քրեաիրավական ներգործության միջոց, ապա տուգանքի նշանակման հարցը լուծելիս դատարանը հաշվի է առնում դրա բնույթն ու խստության աստիճանը:

3. Քրեաիրավական ներգործության միջոցները ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ նշանակելիս դատարանը, ֆինանսական համակարգի կայունության և ֆինանսական գործունեության ապահովման ռիսկերի գնահատման համար, հաշվի է առնում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից քրեաիրավական ներգործության տվյալ միջոցի կիրառման և դրա հետևանքների մասին տրամադրած կարծիքը:

Հոդված 128. Տուգանքը

1. Տուգանքի չափը և այն նշանակելու հնարավորությունը դատարանը որոշում է հաշվի առնելով հանցագործության ծանրությունը, հանցագործությամբ ստացված գույքային կամ ոչ գույքային բնույթի օգուտները, իրավաբանական անձի գույքային դրությունը, իրավաբանական անձի՝ եկամուտ ստանալու հնարավորությունը, կամ նրան պատկանող այնպիսի գույքի առկայությունը, որի վրա կարող է բռնագանձում տարածվել: Տուգանքի չափը պետք է համաչափ լինի հանցագործության ծանրությանը և չի կարող գերազանցել հանցանքն ավարտելուն նախորդած 1 տարվա ընթացքում իրավաբանական անձի համախառն եկամտի 20 տոկոսը:

2. Տուգանքի չափը չի կարող այնպիսին լինել, որն ուղղակիորեն կհանգեցնի իրավաբանական անձի սնանկացման կամ լուծարման:

3. Եթե իրավաբանական անձն ի վիճակի չէ անհապաղ և ամբողջությամբ վճարելու նշանակված տուգանքը, ապա դատարանը նրա համար վճարման ժամկետ է սահմանում՝ առավելագույնը 3 տարի, կամ թույլատրում է տուգանքը մաս առ մաս վճարել նույն ժամկետում: Եթե տուգանքը նշանակելուց հետո իրավաբանական անձի նյութական վիճակի վատթարացման հետևանքով նա զրկվում է տուգանքը վճարելու հնարավորությունից, դատարանը, իրավաբանական անձի միջնորդության հիման վրա, կարող է երկարաձգել տուգանքի վճարման սահմանված վերջնաժամկետը՝ առավելագույնը 3 տարով:

4. Տուգանքը վճարելուց խուսափելու դեպքում դատարանը բռնագանձում է տուգանքի չափին համարժեք գույք՝ դրա առկայության դեպքում: Բռնագանձման ենթակա գույքի բացակայության դեպքում դատարանը տուգանքը փոխարինում է գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցմամբ՝ սույն օրենսգրքի 129-րդ հոդվածով նախատեսված ժամկետներով:

5. Տուգանքի կիրառմամբ պետական բյուջեում գոյացած միջոցների հաշվին յուրաքանչյուր տարի պետության կողմից կարող են իրականացվել հանցագործությամբ տուժողներին պատճառված վնասի փոխհատուցմանն ուղղված սոցիալական ծրագրեր: Հանցագործությամբ տուժողներին

պատճառված վնասի փոխհատուցման սկզբունքները, առաջնահերթությունները, փոխհատուցման կարգը և չափը սահմանում է Կառավարությունը:

Հոդված 129. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը

1. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը՝ տնտեսական, ներառյալ ձեռնարկատիրական, կամ այլ գործունեության որոշակի տեսակով կամ մի քանի տեսակներով զբաղվելու արգելքն է՝ 2 ամսից մինչև 2 տարի ժամկետով:

2. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը նշանակվում է գործունեության այն տեսակի կապակցությամբ, որի իրականացման ընթացքում կատարվել է հանցանքը կամ որի իրականացման հետ կապված է եղել հանցագործությունը: Եթե հանցագործությունը կապված է եղել գործունեության մի քանի տեսակների հետ, ապա դատարանը ժամանակավոր դադարեցնում է գործունեության այն տեսակով զբաղվելու իրավունքը, որն անմիջականորեն կապված է եղել հանցանքի կատարման հետ:

3. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը նշանակվում է, եթե դա ուղղակիորեն չի հանգեցնի իրավաբանական անձի սնանկացման:

4. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումից խուսափելու դեպքում այն փոխարինվում է հարկադիր լուծարմամբ:

5. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը չի կարող նշանակվել հանրային ծառայությունների կարգավորվող ոլորտում գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձի նկատմամբ, ինչպես նաև այն իրավաբանական անձանց նկատմամբ, որոնց գործունեությունը դադարեցնելու համար Սահմանադրությամբ կամ այլ իրավական ակտերով հատուկ կարգ է սահմանված:

Հոդված 130. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելքը

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելքը կարող է նշանակվել միայն օտարերկրյա պետությունում ստեղծված իրավաբանական անձանց նկատմամբ, որն իր գործունեությունն է իրականացնում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, եթե այլ բան նախատեսված չէ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

2. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելքը կարող է նշանակվել միայն ծանր և առանձնապես ծանր հանցանքների համար:

Հոդված 131. Հարկադիր լուծարումը

1. Հարկադիր լուծարումը բացառիկ քրեաիրավական ներգործության միջոց է, որն իրավաբանական անձի նկատմամբ նշանակվում է առանձնապես ծանր հանցանքի համար՝ հաշվի առնելով կատարված հանցանքի ու պատճառված վնասի բնույթն ու չափը, դատվածության առկայությունը, հանցագործությանը նպաստող պատճառներն ու պայմանները, որոնք վկայում են տվյալ իրավաբանական անձի հետագա գործունեությունը շարունակելու անթույլատրելիության մասին:

2. Հարկադիր լուծարումը չի կարող նշանակվել օտարերկրյա պետությունում ստեղծված իրավաբանական անձի, հանրային ծառայությունների կարգավորվող ոլորտում գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձի նկատմամբ, ինչպես նաև այն իրավաբանական անձանց նկատմամբ, որոնց գործունեությունը դադարեցնելու համար Սահմանադրությամբ կամ այլ իրավական ակտերով հատուկ կարգ է սահմանված:

Հոդված 132. Իրավաբանական անձի դատվածությունը

1. Իրավաբանական անձի դատվածությունը մարվում է՝

1) ոչ մեծ ծանրության հանցագործության համար դատապարտվելու դեպքում՝ նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետը լրանալուց 1 տարի հետո,

2) միջին ծանրության հանցագործության համար դատապարտվելու դեպքում՝ նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետը լրանալուց 2 տարի հետո,

3) ծանր հանցագործության համար դատապարտվելու դեպքում՝ նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետը լրանալուց 3 տարի հետո,

4) առանձնապես ծանր հանցագործության համար դատապարտվելու դեպքում, եթե չի նշանակվել հարկադիր լուծարում կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելք՝ նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետը լրանալուց 5 տարի հետո:

2. Դատվածության մարման ժամկետի ընթացքում սույն օրենսգրքի 123-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հիմքերից որևէ մեկով նոր հանցանք կատարելու դեպքում դատվածության մարման ժամկետն ընդհատվում է և սկսվում է հաշվվել նոր հանցագործության համար նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետը լրանալուց հետո:

~~Հոդված 123. Քրեական պատասխանատվության ենթակա իրավաբանական անձինք~~

1. Հայաստանի Հանրապետությունում քրեական պատասխանատվության են ենթակա Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ստեղծված իրավաբանական անձը, միջազգային կազմակերպությունը, ընկերությունը, օտարերկրյա իրավունքին համապատասխան ստեղծված իրավաբանական անձը կամ օտարերկրյա կազմակերպությունը կամ ընկերությունը:

2. Քրեական պատասխանատվության ենթակա չեն պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, Կենտրոնական բանկը:

3. Քրեական պատասխանատվության անձեռնմխելիությամբ օժտված միջազգային կազմակերպությունը Հայաստանի Հանրապետությունում ենթակա է քրեական պատասխանատվության, եթե օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով զրկվում է նշված անձեռնմխելիությունից:

4. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ստեղծված իրավաբանական անձը սույն օրենսգրքով պաշտպանվող շահերի դեմ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարված հանցանքի համար ենթակա է քրեական պատասխանատվության Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով, եթե տվյալ հանցագործության համար օտարերկրյա պետությունում քրեական պատասխանատվության չի ենթարկվել:

5. Միջազգային կազմակերպությունը, ընկերությունը, օտարերկրյա իրավունքին համապատասխան ստեղծված իրավաբանական անձը կամ դրանց առանձնացված ստորաբաժանումը Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարված հանցանքի համար ենթակա է քրեական պատասխանատվության Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով, եթե հանցագործությունը ուղղված է եղել Հայաստանի Հանրապետության, նրա քաղաքացու, Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող քաղաքացիություն չունեցող անձի կամ Հայաստանի Հանրապետությունում ստեղծված իրավաբանական անձի կամ այլ կազմակերպության շահերի դեմ և եթե տվյալ հանցագործության համար օտարերկրյա պետությունում քրեական պատասխանատվության չի ենթարկվել:

6. Իրավաբանական անձի նկատմամբ կարող են նշանակվել մեկից ավելի քրեաիրավական ներգործության միջոցներ:

Հոդված 124. Հանցանքները, որոնց համար իրավաբանական անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության

1.Իրավաբանական անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության սույն օրենսգրքի 8-րդ բաժնի 22-րդ գլխի 137-153-րդ հոդվածներով, 9-րդ բաժնի 25-րդ գլխի 179-183-րդ հոդվածով, գլուխ 26-ի հոդվածներ 184-185-ով, գլուխ 28-ի հոդվածներ 198-206-ով, 211-216-ով, 219-221-ով, գլուխ 29-ի հոդվածներ 225-229-ով, Բաժին 10-ի գլուխ 30-ի հոդվածներ 240-242-ով, գլուխ

~~31-ի 243-245-ով, 247-248-ով, գլուխ 32-ի հոդվածներ 252-262, 264-ով, 266-281-ով, բաժին 11-ի գլուխ 33-ի հոդվածներ 286-289, բաժին 12-ի գլուխ 34-ի հոդվածներ 294-306-ով, 312-313-ով գլուխ 35-ի հոդվածներ 316-ով, 318-322-ով, գլուխ 36-ի հոդվածներ 327-ով, 328-ով, 331-333-ով, գլուխ 37-ի հոդվածներ 337-344-ով, գլուխ 38-ի հոդվածներ 345-351-ով, գլուխ 39-ի հոդվածներ 352-378-ով, բաժին 13-ի գլուխ 40-ի հոդվածներ 379-382-ով, 383-386-ով, 390-391-ով, գլուխ 41-ի հոդվածներ 393-399-ով, բաժին 14-ի գլուխ 42-ի հոդվածներ 400-412-ով, գլուխ 43-ի հոդվածներ 413-418-ով, 426-427-ով, գլուխ 44-ի հոդվածներ 428-ով, 433-434-ով, 445-ով, 451-ով, գլուխ 45-ի հոդվածներ, 452-454-ով, 462-464-ով, 466-472, 473-475-ով նախատեսված հանցանքների համար։~~

~~Հոդված 125. Իրավաբանական անձի քրեական պատասխանատվության հիմքը~~

~~1. Իրավաբանական անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության, եթե սույն օրենսգրքի 124-րդ հոդվածով նախատեսված~~

~~1) հանցանքը կատարվել է այն ֆիզիկական անձի արարքով, որը օրենքի, այլ իրավական ակտի, պայմանագրի, կանոնադրության, հատուկ լիազորության կամ իրավաբանական անձի կողմից կայացրած որոշման հիման վրա լիազորված է ներկայացնելու իրավաբանական անձին կամ գործելու նրա անունից և հանցանքը կատարել է այդ լիազորությունն իրականացնելով, եթե հանցանքը կատարվել է իրավաբանական անձի ղեկավար մարմնի կամ ղեկավարի գիտությամբ, թողտվությամբ կամ դրդմամբ՝ ի շահ իրավաբանական անձի,~~

~~2) հանցանքը կատարվել է իրավաբանական անձի ծառայողի կողմից՝ կապված իր ծառայողական գործունեության հետ, եթե հանցանքի կատարումը հնարավոր է դարձել տվյալ կազմակերպությունում ներքին վերահսկողության, իր աշխատակիցների կողմից հանցանքների կատարումը կանխարգելելու մեխանիզմների բացակայության կամ դրանց անկատարության հետևանքով,~~

~~3) հանցանքը կատարվել է ի շահ իրավաբանական անձի՝ այն անձի կողմից, որը մասնակցություն ունի նշված կազմակերպության կառավարման կամ վերահսկող մարմիններում,~~

~~4) հանցանքը կատարվել է ի շահ իրավաբանական անձի ՝ այն անձի կողմից, որը օրենքի կամ այլ իրավական ակտի, պայմանագրի ուժով, հատուկ լիազորության կամ իրավաբանական անձի կողմից կայացրած որոշման հիման վրա կամ տվյալ կազմակերպության կանոնադրական կապիտալում ունեցած ուղղակի կամ անուղղակի մասնակցության ուժով իրավունք ունի նշված կազմակերպության համար պարտադիր ցուցումներ տալու կամ այլ ձևով ազդելու կազմակերպության գործունեության կամ դրա որոշումների վրա կամ~~

~~5) հանցանքը կատարվել է այլ անձի կողմից՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ կամ 4-րդ կետերով նախատեսված անձի գիտությամբ կամ դրդմամբ՝ ի շահ նշված կազմակերպության։~~

2. Հանցանքը համարվում է ի շահ իրավաբանական անձի կատարված, եթե հանցագործության նպատակների մեջ է եղել նշված կազմակերպության համար գույքային կամ ոչ գույքային բնույթի օգուտներ ստանալը, այդ թվում՝ եկամուտն ավելացնելը, ծախսերը կամ կորուստները նվազեցնելը, իրավական ակտերով սահմանված պատասխանատվությունից ազատվելը, իրավունքներ ձեռք բերելը կամ պարտականություններից ազատվելը:

3. Ֆիզիկական անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելը չի բացառում նույն հանցագործության համար իրավաբանական անձի քրեական պատասխանատվությունը:

Հոդված 126. Իրավաբանական անձի քրեական պատասխանատվությունը բացառելը

1. Իրավաբանական անձի քրեական պատասխանատվությունը բացառվում է, եթե նրա կողմից ձեռնարկվել են անհրաժեշտ և բավարար բոլոր միջոցները սույն օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի առաջին մասով նախատեսված անձանց կողմից հանցանքի կատարումը կանխելու նպատակով, սակայն հանցագործությունը կանխելու իրական հնարավորությունը բացակայել է:

2. Իրավաբանական անձի քրեական պատասխանատվությունը բացառվում է նաև այն դեպքում,երբ նա լուծարվել է նախքան քրեական հետապնդումը կամ օրենքով սահմանված կարգով դադարեցրել է իր գործունեությունը:

Հոդված 127. Իրավաբանական անձին քրեական պատասխանատվությունից ազատելը

1.Իրավաբանական անձը ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե՝

1) սույն օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 1-5-րդ կետերում նշված անձինք կամովին հրաժարվել են հանցանքը կատարելուց,

2) սույն օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 1--5-րդ կետերում նշված ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցանք կատարած անձինք գործուն զղջացել են կամ հաշտվել են տուժողի հետ,

3) անցել են սույն օրենսգրքի 85-րդ հոդվածով նախատեսված վաղեմության ժամկետները:

ԳԼՈՒԽ 21. ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՔՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Հոդված 128. Իրավաբանական անձի նկատմամբ կիրառվող քրեաիրավական ներգործության միջոցների համակարգը

1. Իրավաբանական անձի նկատմամբ կարող են նշանակվել հետևյալ քրեաիրավական ներգործության միջոցները՝

1) տուգանքը,

2) գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը,

3) պետական գնումներին մասնակցելու արգելքը,

4) հարկադիր լուծարումը, կամ

5) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելքը:

2. Իրավաբանական անձի նկատմամբ կիրառվող քրեաիրավական ներգործության միջոցները քրեական օրենսգրքի Հատուկ մասի հոդվածների սանկցիաներում չեն նախատեսվում և նշանակվում են՝ հաշվի առնելով սույն գլխով նախատեսված քրեաիրավական ներգործության միջոցների տեսակներն ու չափը:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով նախատեսված քրեաիրավական ներգործության միջոցը չի կարող կիրառվել այն իրավաբանական անձի նկատմամբ, որի վերաբերյալ նույն փաստի առթիվ նախկինում արդեն իսկ կիրառված է եղել տուգանքը որպես ոչ քրեաիրավական ներգործության միջոց:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված քրեաիրավական ներգործության միջոցները բանկի նկատմամբ նշանակելիս դատարանը կարող է հաշվի առնել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից քրեաիրավական ներգործության տվյալ միջոցի կիրառման և դրա հետևանքների մասին տրամադրած կարծիքը:

Հոդված 129. Տուգանքը

1. Տուգանքը նշանակվում է իրավաբանական անձի նկատմամբ՝ ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցագործության համար՝ հանցանքն ավարտվելուն նախորդած մեկ տարվա նրա եկամուտների տասից քսան տոկոսի չափով:

2. Ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության համար իրավաբանական անձի նկատմամբ տուգանքը նշանակվում է հանցանքն ավարտվելուն նախորդած մեկ տարվա նրա համախառն եկամուտի քսանից քառասուն տոկոսի չափով:

3. Եթե իրավաբանական անձը հանցանքն ավարտելուն նախորդած մեկ տարվա ընթացքում եկամուտ չի ունեցել կամ հնարավոր չի եղել պարզելու նրա եկամուտը, ապա տուգանքի հաշվարկը կատարվում է հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի չափը: Այս դեպքում ոչ մեծ կամ միջին հանցագործության համար սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով սահմանված տուգանքի չափերը եռապատկվում են: Ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործությունների համար նշանակվում է Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հարյուրհինգապատիկից երեքհարյուրապատիկի չափով տուգանք:

4. Տուգանքի չափը և այն նշանակելու հնարավորությունը դատարանը որոշում է հաշվի առնելով իրավաբանական անձի գույքային դրությունը, իրավաբանական անձի՝ եկամուտ ստանալու հնարավորությունը,

~~կամ նրան պատկանող այնպիսի գույքի առկայությունը, որի վրա կարող է բռնագանձում տարածվել, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 134-րդ հոդվածով նշված հանգամանքները:~~

~~5. Տուգանք չափը չի կարող այնպիսին լինել, որը կարող է հանգեցնել իրավաբանական անձի սնանկության կամ գործունեության դադարեցման:~~

~~6. Տուգանքի կիրառմամբ գոյացած միջոցների հիսուն տոկոսն ուղղվում է հանցագործությամբ տուժողներին պատճառված վնասի փոխհատուցման պետական հիմնադրամ: Այդ հիմնադրամից փոխհատուցում է կատարվում, եթե հանցագործությամբ պատճառված վնասը հարկադիր կարգով չի հատուցվել:~~

~~7. Տուգանքը վճարելուց խուսափելու դեպքում այն փոխարինվում է գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցմամբ՝ սույն օրենգրքի 130-րդ հոդվածով նախատեսված ժամկետներով:~~

~~Հոդված 130. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը~~

~~1. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը՝ ձեռնարկատիրական, տնտեսական կամ այլ գործունեության որոշակի տեսակով կամ մի քանի տեսակներով զբաղվելու արգելքն է՝ վեց ամսից մինչև երկու տարի ժամկետով:~~

~~2. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը նշանակվում է գործունեության այն տեսակի կապակցությամբ, որի իրականացման ընթացքում կատարվել է հանցանքը կամ որի իրականացման հետ կապված է եղել հանցագործությունը:~~

~~3. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը նշանակվում է, եթե դա չի հանգեցնելու իրավաբանական անձի լուծարման:~~

~~4. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումից խուսափելու դեպքում այն փոխարինվում է հարկադիր լուծարմամբ:~~

~~5. Գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը չի կարող նշանակվել հանրային ծառայությունների կարգավորվող ոլորտում գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձի նկատմամբ, ինչպես նաև այն իրավաբանական անձանց նկատմամբ, որոնց գործունեությունը դադարեցնելու համար Սահմանադրությամբ կամ այլ իրավական ակտերով հատուկ կարգ է սահմանված:~~

~~Հոդված 131. Պետական գնումներին մասնակցելու արգելք~~

1.Պետական գնումներին մասնակցելու արգելքը առավելագույնը երեք տարի ժամկետով արգելելն է մասնակցելու պետական գնումներին:

Հոդված 132. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելքը

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելքը կարող է նշանակվել միայն միջազգային կազմակերպության, օտարերկրյա իրավունքին համապատասխան ստեղծված իրավաբանական անձի կամ դրանց առանձնացված ստորաբաժանումների նկատմամբ, որոնց միջոցով այդ կազմակերպությունները իրենց գործունեությունն են իրականացնում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, եթե այլ բան նախատեսված չէ Հայաստանի Հանրապետության վավերացրած միջազգային պայմանագրերով:

2. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելքը կարող է նշանակվել միայն ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքների համար:

Հոդված 133. Հարկադիր լուծարումը

1. Հարկադիր լուծարումը բացառիկ քրեաիրավական ներգործության միջոց է, որը իրավաբանական անձի նկատմամբ նշանակվում է առանձնապես ծանր հանցագործության համար՝ հաշվի առնելով կատարված հանցանքի ու պատճառված վնասի բնույթն ու չափը, դատվածության առկայությունը, հանցագործությանը նպաստող պատճառներն ու պայմանները, որոնք վկայում են տվյալ իրավաբանական անձի հետագա գործունեությունը շարունակելու անթույլատրելիության մասին:

2. Լուծարված իրավաբանական անձի գույքի ճակատագիրը որոշվում է քաղաքացիական օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

3. Հարկադիր լուծարումը չի կարող նշանակվել հանրային ծառայությունների կարգավորվող ոլորտում գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձի նկատմամբ, ինչպես նաև այն իրավաբանական անձանց նկատմամբ, որոնց գործունեությունը դադարեցնելու համար Սահմանադրությամբ կամ այլ իրավական ակտերով հատուկ կարգ է սահմանված:

Հոդված 134. Իրավաբանական անձի նկատմամբ քրեաիրավական ներգործության միջոցները նշանակելիս հաշվի առնվող հանգամանքները

1.Իրավաբանական անձի նկատմամբ նշանակվող քրեաիրավական ներգործության միջոցի տեսակն ու չափը որոշելիս հաշվի են առնվում կատարված հանցանքի բնույթն ու վտանգավորության աստիճանը, հանցագործությամբ պատճառված վնասի բնույթն ու չափը, հանցագործությանը նպաստող պատճառներն ու պայմանները, հանցագործության վնասակար հետևանքների չեզոքացմանն ուղղված իրավաբանական անձի գործունեությունը, իրավաբանական անձը բնութագրող

~~հանգամանքները, այդ թվում՝ բարեգործական կամ այլ հանրօգուտ գործունեությունը, դատվածությունը:~~

~~Հոդված 135. Իրավաբանական անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու հետ կապված սահմանափակումներն ու արգելքները~~

~~1. Քրեական հետապնդումը սկսելու պահից մինչև իրավաբանական անձի նկատմամբ մեղադրական դատավճիռ կայացնելը և քրեաիրավական ներգործության միջոցը լրիվ կատարելը կամ արդարացման դատավճիռ կայացնելը իրավաբանական անձի կամավոր լուծարումը, սնանկացումը կամ վերակազմակերպումը արգելվում է:~~

~~Հոդված 136. Իրավաբանական անձի դատվածությունը~~

~~1. Իրավաբանական անձի դատվածությունը մարվում է՝~~

~~1) ոչ մեծ ծանրության հանցագործության համար դատապարտվելու դեպքում՝ նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետըլրանալուց մեկ տարի հետո,~~

~~2) միջին ծանրության հանցագործության համար դատապարտվելու դեպքում՝ նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետը լրանալուց երկու տարի հետո,~~

~~3) ծանր հանցագործության համար դատապարտվելու դեպքում՝ նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետը լրանալուց երեք տարի հետո,~~

~~4) առանձնապես ծանր հանցագործության համար դատապարտվելու դեպքում, եթե չի նշանակվել հարկադիր լուծարում կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելք՝ նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետը լրանալուց հինգ տարի հետո:~~

~~2. Դատվածության մարման ժամկետի ընթացքում նոր հանցանք կատարելու դեպքում դատվածության մարման ժամկետն ընդհատվում է և սկսվում է հաշվվել նոր հանցագործության համար նշանակված քրեաիրավական ներգործության միջոցի ժամկետը լրանալուց հետո:~~

ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍ

ԲԱԺԻՆ 8.

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐԴԿՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 22 .

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐԴԿՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 133. Ցեղասպանությունը

1. Ազգային, էթնիկ, ռասայական կամ կրոնական որևէ խմբի լրիվ կամ մասնակի ոչնչացման նպատակով՝ այդ խմբի անդամներին սպանելը, նրանց առողջությանը ծանր վնաս կամ հոգեկան լուրջ խեղում պատճառելը, կամ այդ խմբի լրիվ կամ մասնակի ֆիզիկական ոչնչացմանն ուղղված կյանքի պայմաններ ստեղծելը, այդ թվում՝ բռնությամբ տեղահանելը, այդ խմբում մանկածնությունը կանխելուն ուղղված միջոցներ իրականացնելը կամ այդ խմբի երեխաներին մարդկային այդ խմբից այլ խմբի հարկադրաբար փոխանցելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասնվեցից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

Հոդված 134. Ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը

1. Ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունների կամ զանգվածային լրատվության միջոցներով կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների միջոցով կամ

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնչորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասնչորսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

Հոդված 135. Մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործությունները

1. Քաղաքացիական անձանց դեմ ուղղված լայնածավալ կամ կանոնավոր հարձակման շրջանակներում հետևյալ արարքներից որևէ մեկը կատարելը՝

1) սպանությունը,

2) բնաջնջումը,

3) ստրկացումը,

4) բնակչության բռնագաղթը կամ բռնի տեղահանումը,

5) ազատությունից զրկելը՝ միջազգային իրավունքի հիմնարար նորմերի խախտմամբ,

6) խոշտանգումը,

7) սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունը, սեքսուալ ստրկացումը, պոռնկության հարկադրումը, հարկադրական հղիացումը կամ ամլացումը կամ սեքսուալ բնույթի գործողություններին հարկադրումը,

8) նույնականացվող ցանկացած խմբի կամ հանրույթի հետապնդումը՝ պայմանավորված քաղաքական, ռասայական, ազգային, էթնիկ, մշակութային, կրոնական կամ սեռային պատկանելիությամբ կամ միջազգային իրավունքով համընդհանրորեն անընդունելի ճանաչված այլ հիմքով,

9) մարդկանց բռնի անհետացումը,

10) ապարտեիդը,

11) համարժեք այլ անմարդկային արարքը, որը պատճառել է մարդու առողջությանը ծանր վնաս կամ ուժեղ տառապանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում օգտագործված հետևյալ հասկացությունները ունեն ստորև նշված իմաստը՝

1) քաղաքացիական անձանց դեմ ուղղված հարձակում՝ քաղաքացիական անձանց դեմ ուղղված՝ սույն հոդվածի 1-ին մասում նախատեսված արարքների բազմակի կատարում, որոնք ձեռնարկվում են պետության կամ կազմակերպության՝ նման հարձակում իրականացնելուն ուղղված քաղաքականություն վարելու կամ այդ քաղաքականությանն աջակցելու նպատակով,

2) բնաջնջում՝ կյանքի այնպիսի պայմանների ստեղծում, որոնք ուղղված են բնակչության լրիվ կամ մասնակի ոչնչացմանը,

3) ստրկացում՝ անձի՝ որպես սեփականության օբյեկտի նկատմամբ սեփականության իրավունքի որևէ կամ բոլոր ձևերի իրականացումը, այդ թվում՝ նույն արարքը, որը կատարվել է մարդու թրաֆիքինգի շրջանակներում,

4) բնակչության բռնագաղթ կամ բռնի տեղահանում՝ արտաքսման կամ այլ հարկադիր գործողությունների միջոցով անձանց բռնի տեղափոխությունն իրենց

օրինական բնակության տարածքից՝ առանց միջազգային իրավունքով նախատեսված հիմքերի,

5) խոշտանգում՝ ազատությունից զրկված կամ հանցավորի վերահսկողության տակ գտնվող անձին ֆիզիկական ուժեղ ցավ կամ հոգեկան ուժեղ տառապանք պատճառելը,

6) հարկադրական հղիացում՝ ազգաբնակչության էթնիկական կազմը փոխելու կամ միջազգային իրավունքի այլ կոպիտ խախտումներ կատարելու նպատակով հարկադրաբար հղիացված կնոջն ազատությունից ապօրինի զրկելը,

7) հետապնդում՝ որոշակի խմբին կամ հանրույթին պատկանելու հիմքով միջազգային իրավունքի խախտմամբ հիմնարար իրավունքներից զրկելը,

8) մարդկանց բռնի անհետացում՝ մարդկանց ձերբակալում, կալանավորում կամ առևանգում՝ պետության կամ քաղաքական կազմակերպության կողմից կամ նրանց թույլտվությամբ, աջակցությամբ կամ համաձայնությամբ՝ չընդունելով դա իբրև ազատազրկում կամ հրաժարվելով այդ մարդկանց ճակատագրի կամ գտնվելու վայրի մասին տեղեկություն տալուց՝ երկար ժամանակով նրանց օրենքով պաշտպանվելու հնարավորությունից զրկելու համար,

9) ապարտեիդ՝ սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված արարքներին համարժեք անմարդկային արարքներ, որոնք կատարվել են ռասայական մի խմբի կողմից ռասայական մեկ այլ խմբի կամ խմբերի նկատմամբ կանոնավոր ճնշման և գերիշխելու ինստիտուցիոնալացված ռեժիմի համատեքստում՝ այդ ռեժիմի պահպանման նպատակով:

Հոդված 136. Ցեղասպանությունը կամ մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործությունները հրապարակայնորեն հերքելը, արդարացնելը, դրանք քարոզելը կամ դրանց վտանգավորությունը նսեմացնելը

1. Ցեղասպանությունը կամ մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործությունները հրապարակայնորեն հերքելը, արդարացնելը, դրանք քարոզելը կամ դրանց վտանգավորությունը նսեմացնելը, եթե դա կատարվել է ռասայական պատկանելության, մաշկի գույնի, ազգային կամ էթնիկ ծագման կամ կրոնական պատկանելիության հիման վրա՝ անձի կամ անձանց խմբի նկատմամբ ատելություն, խտրականություն կամ բռնություն հրահրելու նպատակով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործություններով, զանգվածային լրատվության միջոցներով կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն օգտագործելով կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 137. Հովանավորվող անձի դեմ ուղղված պատերազմական հանցագործությունները

1. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ միջազգային մարդասիրական իրավունքով հովանավորվող անձի կամ միջազգային իրավունքով պաշտպանությունից օգտվող այլ անձի հանդեպ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի կամ պատերազմ վարելու օրենքների կամ սովորույթների այլ լուրջ խախտում համարվող հետևյալ արարքներից որևէ մեկը կատարելը՝

1) առողջությանը թեթև կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելը,

2) առանց անձի նկատմամբ արդար դատաքննության իրականացման՝ պատիժ նշանակելը կամ կատարելը կամ

3) պատիվն ու արժանապատվությունը նվաստացնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված անձանց նկատմամբ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի կամ պատերազմ վարելու օրենքների կամ սովորույթների այլ լուրջ խախտում համարվող հետևյալ արարքներից որևէ մեկը կատարելը՝

1) սպանությունը,

2) խոշտանգումը, անմարդկային վերաբերմունքը, ապօրինաբար բժշկական, կենսաբանական, գիտական կամ այլ փորձի ենթարկելը, մարմնի մաս կամ հյուսվածք հեռացնելը կամ նրանց նկատմամբ փոխպատվաստման վիրահատություն իրականացնելը,

3) առողջությանը ծանր վնաս կամ ուժեղ տառապանք պատճառելը կամ անձի առողջական վիճակից ելնելով անձին բժշկական օգնություն տրամադրելու անհրաժեշտությամբ չպայմանավորված՝ բժշկական կամ այլ միջամտության արդյունքում ֆիզիկական խեղում պատճառելը,

4) սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունը, սեքսուալ ստրկացումը, պոռնկության հարկադրումը, հարկադրական հղիացումը կամ ամլացումը կամ սեքսուալ բնույթի գործողություններին հարկադրումը,

5) ստրկացնելը,

6) պատանդ վերցնելը կամ պահելը,

7) մինչև 18 տարեկան երեխաներին զինված ուժեր զինվորական ծառայության զորակոչելը կամ հավաքագրելը, կամ ռազմական գործողություններին նրանց ակտիվ մասնակցությունն օգտագործելը, կամ

8) անօրինական բռնագաղթը, տեղափոխումը, բռնի անհետացումը կամ այլ ձևով ազատությունից զրկելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

3. Միջազգային զինված ընդհարման ժամանակ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի կամ պատերազմ վարելու օրենքների կամ սովորույթների այլ լուրջ խախտում համարվող հետևյալ արարքներից որևէ մեկը կատարելը՝

1) սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված անձանց հակառակորդ պետության զինված ուժերում ծառայելուն հարկադրելը կամ

2) ռազմական գործողություններն ավարտելուց հետո ռազմագերու կամ քաղաքացիական անձի հայրենադարձությանը խոչընդոտելը կամ չհիմնավորված ձգձգելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

4. Սույն հոդվածի իմաստով հովանավորվող անձինք են համարվում՝

1) միջազգային զինված ընդհարման առնչությամբ 1949 թվականի Ժնևի կոնվենցիաներում կամ Առաջին լրացուցիչ արձանագրությամբ հովանավորվող անձինք, մասնավորապես, վիրավորները, հիվանդները, նավաբեկյալները, ռազմագերիները և քաղաքացիական անձինք, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերով զինված ընդհարման ժամանակ միջազգային պաշտպանությունից օգտվող այլ անձինք,

2) միջազգային բնույթ չկրող ընդհարման առնչությամբ վիրավորները, հիվանդները, նավաբեկյալները կամ ռազմական գործողություններին անմիջականորեն չմասնակցող անձինք, որոնք գտնվում են հակառակորդի վերահսկողության ներքո,

3) հակառակորդի զինված ուժերի անդամները կամ կոմբատանտները, որոնք վայր են դրել զենքը կամ զրկված են պաշտպանության որևէ հնարավորությունից:

Հոդված 138. Սեփականության կամ այլ իրավունքների դեմ ուղղված պատերազմական հանցագործությունները

1. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ հակառակորդի գույքն ապօրինի, կամայական, խոշոր չափերով ոչնչացնելը կամ վստահված գույքը հափշտակելը, որը պայմանավորված չէ ռազմական անհրաժեշտությամբ, կամ միջազգային զինված ընդհարման ժամանակ դատարանում հակառակորդ կողմի քաղաքացիների

իրավունքները կամ հայցերը չեղարկված, կասեցված կամ անընդունելի հայտարարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 139. Մարդասիրական օգնության ցուցաբերման կամ տարբերանշանների դեմ ուղղված պատերազմական հանցագործությունները

1. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ՝

1) մարդասիրական օգնության ցուցաբերման աշխատանքներում կամ Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրությանը համապատասխան խաղաղության պահպանման առաքելությունում ներգրավված անձնակազմի, օբյեկտների, նյութերի, ստորաբաժանումների կամ փոխադրամիջոցների վրա հարձակվելը, քանի դեռ նրանք (դրանք) օգտվում են միջազգային մարդասիրական իրավունքով քաղաքացիական անձանց կամ քաղաքացիական օբյեկտներին տրամադրվող պաշտպանության իրավունքից կամ

2) Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացված միջազգային պայմանագրերով պաշտպանություն նախատեսող, տարբերանշաններ կրող շենքերի, նյութերի, բժշկական հաստատությունների, փոխադրամիջոցների կամ դրանց անձնակազմի վրա հարձակվելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

2. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ Կարմիր խաչի, Կարմիր մահիկի կամ Կարմիր բյուրեղի տարբերանշանները, բանագնացի դրոշը կամ հակառակորդ կամ չեզոք պետության զինված ուժերի դրոշը, համազգեստը կամ պետական տարբերանշանները կամ պետական դրոշը կամ Միավորված ազգերի կազմակերպության համազգեստը, զինվորական տարբերանշանները, դրոշը կամ մշակութային արժեքների պաշտպանության համար նախատեսված տարբերանշանները կամ միջազգային իրավունքով պահպանվող այլ տարբերանշաններն ապօրինի օգտագործելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 140. Պատերազմ վարելու արգելված եղանակների կիրառմամբ պատերազմական հանցագործությունները

1. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ՝

1) քաղաքացիական բնակչության կամ ռազմական գործողություններին անմիջականորեն չմասնակցող առանձին քաղաքացիական անձանց կամ ռազմական գործողություններին անմիջական մասնակցությունը հանցավորի համար ակնհայտորեն դադարեցրած անձի վրա հարձակումը,

2) քաղաքացիական օբյեկտների, այդ թվում՝ կրոնական, կրթության, արվեստի, գիտության կամ բարեգործության նպատակների համար նախատեսված շենքերի, պատմական հուշարձանների, բժշկական հաստատությունների, հիվանդների կամ վիրավորների կենտրոնացման վայրերի կամ չպաշտպանվող տարածքների կամ ապառազմականացված գոտիների կամ չպաշտպանվող կամ ռազմական օբյեկտ չհանդիսացող այլ բնակավայրերի կամ շենքերի կամ շինությունների վրա հարձակումը,

3) հարձակումը, եթե ակնհայտ է, որ այն կհանգեցնի քաղաքացիական անձանց պատահական մահվան կամ խեղման կամ վնաս կպատճառի քաղաքացիական օբյեկտներին, կամ լայնածավալ, երկարաժամկետ և լուրջ վնաս կպատճառի շրջակա միջավայրին, եթե այդպիսի վնասներ պատճառելը ակնհայտորեն անհամաչափ է կոնկրետ կամ անմիջականորեն ակնկալվող ընդհանուր ռազմական առավելության համեմատությամբ, կամ

4) վտանգավոր ուժեր պարունակող կառույցների և սարքերի վրա հարձակվելը, եթե ակնհայտ է, որ այդպիսի հարձակումը կհանգեցնի չափազանց մեծ կորուստների կամ վիրավորումների քաղաքացիական անձանց շրջանում կամ վնաս կպատճառի քաղաքացիական օբյեկտներին կամ շրջակա միջավայրին, եթե այդպիսի վնասներ պատճառելը ակնհայտորեն անհամաչափ է կոնկրետ կամ անմիջականորեն ակնկալվող ընդհանուր ռազմական առավելության համեմատությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ութ տարի ժամկետով:

2. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ՝

1) քաղաքացիական բնակչությանը սովի մատնելը՝ իբրև պատերազմ վարելու եղանակ, նրանց զրկելով գոյատևելու համար անհրաժեշտ միջոցներից, ներառյալ վերաբերելի միջազգային փաստաթղթերով նախատեսված օգնություն տրամադրելուն խոչընդոտելը,

2) ոչ ոքի կենդանի չթողնելու հրաման տալը կամ նման հրամանով սպառնալը,

3) 137-րդ հոդվածի 4-րդ մասում նշված հովանավորվող անձանց ներկայության օգտագործումը՝ որոշակի վայրեր, տարածքներ կամ զինված ուժեր ռազմական գործողություններից անձեռնմխելի դարձնելու համար,

4) բռնազավթող պետության կողմից իր սեփական քաղաքացիական բնակչության մի մասի վերաբնակեցումը բռնազավթված տարածքում, կամ

բռնազավթած տարածքի ամբողջ բնակչության կամ դրա մի մասի տեղահանումը կամ տեղափոխումը բռնազավթված տարածքի սահմաններում կամ դրանից դուրս,

5) հատուկ պաշտպանության տակ գտնվող, հստակ տարորոշված, ժողովուրդների մշակութային կամ հոգևոր ժառանգություն համարվող պատմական հուշարձանները, արվեստի գործերը, ծիսակատարությունների վայրերը կամ մշակութային արժեքների պաշտպանությունը կանոնակարգող միջազգային փաստաթղթերով սահմանված մշակութային այլ արժեքները հարձակման օբյեկտ դարձնելը և հարձակման հետևանքով դրանց խոշոր չափի վնաս պատճառելը, եթե դրանք չեն գտնվում ռազմական օբյեկտների անմիջական հարևանությամբ, և եթե տվյալներ չկան այդ պատմական հուշարձանները, արվեստի գործերը, ծիսակատարությունների վայրերը կամ մշակութային արժեքների պաշտպանությունը կանոնակարգող միջազգային փաստաթղթերով սահմանված մշակութային այլ արժեքները հակառակորդի կողմից ռազմական գործողություններին նպաստելու համար օգտագործելու մասին, կամ

6) ավելորդ վնասվածք առաջացնող կամ ավելորդ տառապանք պատճառող կամ իրենց բնույթով ոչ ընտրական համարվող պատերազմ վարելու եղանակների կիրառումը՝ ի խախտումն զինված ընդհարումների միջազգային իրավունքի, պայմանով, որ այդպիսի եղանակները համապարփակ արգելքի առարկա են՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

4. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ հակառակորդ պետության զինված ուժերի անդամի կամ հակառակորդի կոմբատանտի ուխտադրույժ սպանությունը կամ վիրավորումը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 141. Պատերազմ վարելու արգելված միջոցների կիրառմամբ պատերազմական հանցագործությունները

1. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ՝

1) թույնի կամ թունավոր զենքի կիրառումը,

2) հեղձուցիչ, թունավոր կամ այլ գազերի կամ նմանատիպ այլ հեղուկների, նյութերի կամ միջոցների կիրառումը,

3) մարդու մարմնում հեշտ պայթող կամ սեղմվող փամփուշտների կիրառումը, այդ թվում՝ պատյանային փամփուշտների կիրառումը, որոնց կոշտ պատյանը չի ծածկում ամբողջ միջուկը, կամ որոնք կտրվածքներ ունեն, կամ

4) ավելորդ վնասվածք առաջացնող կամ ավելորդ տառապանք պատճառող կամ իրենց բնույթով ոչ ընտրական համարվող զենքի, ռազամթերքի կամ սարքի կիրառումը՝ ի խախտումն զինված ընդհարումների միջազգային իրավունքի, պայմանով, որ այդպիսի զենքը, ռազմամթերքը կամ սարքը համապարփակ արգելքի առարկա է՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ութ տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

Հոդված 142. Դիակապտությունը

1. Մարտադաշտում սպանվածների կամ վիրավորվածների իրերը հափշտակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 143. Մարտադաշտում սպանվածների դիակներն անարգելը

1. Մարտադաշտում սպանվածների դիակները խեղելը, անդամահատելը կամ այլ եղանակով անարգելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է զինվորական ծառայություն կրող անձի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը զուգորդվել է սպանվածների դիակների խեղման, անդամահատման կամ այլ եղանակով անարգման ընթացքի լուսանկարահանմամբ կամ տեսանկարահանմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 144. Զինված ընդհարման ժամանակ մշակութային արժեքները ոչնչացնելը, վնասելը, հափշտակելը կամ առգրավելը կամ դրանց նպատակային նշանակությունը փոփոխելը

1. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ մշակութային արժեքների պաշտպանությունը կանոնակարգող միջազգային փաստաթղթերով սահմանված մշակութային արժեքներ ոչնչացնելը, վնասելը, հափշտակելը, դրանց գտնվելու վայրից դրանք ապօրինաբար տեղափոխելը, այդ թվում՝ մի պետության տարածքից մյուսը, կամ ապօրինաբար տեղափոխված մշակութային արժեքները չվերադարձնելը կամ պատմական, մշակութային կամ գիտական ապացույցը ոչնչացնելու կամ թաքցնելու նպատակով մշակութային արժեքները կամ դրանց նպատակային նշանակությունը փոփոխելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 145. Պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ մշակութային արժեքների պաշտպանության կանոնները խախտելը

1. Օկուպացված տարածքում կամ պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ մշակութային արժեքների պաշտպանությունը կանոնակարգող միջազգային փաստաթղթերով սահմանված մշակութային արժեքների պաշտպանության կանոնները խախտելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 139-րդ, 140-րդ կամ 144-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 146. Ռասայական, ազգային, էթնիկական կամ կրոնական թշնամանք հարուցելու նպատակով մշակութային արժեքները ոչնչացնելը կամ վնասելը

1. Ռասայական, ազգային, էթնիկական կամ կրոնական թշնամանք հարուցելու նպատակով մշակութային արժեքներ, այդ թվում՝ կրոնական կամ ծիսական նշանակության շենքեր կամ շինություններ ոչնչացնելը կամ վնասելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 147. Վարձկանությունը

1. Վարձկան հավաքագրելը, վարձկանների ուսուցման ճամբար կազմակերպելը, որպես վարձկան հանդես գալու հմտություններ սովորեցնելը կամ սովորելը, վարձկանության ֆինանսավորումը, զինված ընդհարման կամ ռազմական գործողությունների ժամանակ վարձկան օգտագործելը կամ զինված ընդհարմանը կամ ռազմական գործողությանը կամ բռնության համաձայնեցված արարքին որպես վարձկան մասնակցելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

2) անչափահասին ներգրավելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

3. Վարձկան է համարվում ցանկացած անձ, որը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս հատուկ հավաքագրվել է զինված հակամարտությունում կռվելու նպատակով, կամ փաստացի մասնակցում է ռազմական գործողություններին՝ ղեկավարվելով անձնական շահ ստանալու ցանկությամբ, որին հակամարտող կողմերից որևէ մեկի կողմից կամ անունից նյութական վարձատրություն է խոստացվել, որը գերազանցում է այն վարձատրությունը, որը խոստացվում կամ վճարվում է տվյալ կողմի զինված ուժերի կազմի մեջ մտնող՝ նույն դասի մարտիկներին, չի հանդիսանում հակամարտող կողմերից որևէ մեկի քաղաքացի կամ այդ կողմերից որևէ մեկի վերահսկողության ներքո գտնվող տարածքի մշտական բնակիչ, չի մտնում հակամարտող կողմերից որևէ մեկի զինված ուժերի կազմի մեջ, և չի ուղարկվել տվյալ հակամարտության կողմ չհանդիսացող պետության կողմից՝ որպես դրա զինված ուժերի կազմի մեջ մտնող անձ՝ պաշտոնական հանձնարարություններ կատարելու համար: Վարձկան է համարվում նաև ցանկացած անձ, որը որևէ այլ իրավիճակում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս հատուկ հավաքագրվել է բռնության համաձայնեցված արարքին մասնակցելու նպատակով, որն ուղղված է՝ պետության կառավարության տապալմանը կամ սահմանադրական կարգը որևէ այլ կերպ խախտելուն, կամ պետության տարածքային ամբողջականությունը խախտելուն, կամ փաստացի մասնակցում է դրան՝ ղեկավարվելով անձնական շահ ստանալու ցանկությամբ, որին խոստացվում կամ վճարվում է նյութական վարձատրություն, և որը չի հանդիսանում այն պետության քաղաքացի կամ մշտական բնակիչ, որի դեմ ուղղված է տվյալ գործողությունը, չի ուղարկվել պետության կողմից պաշտոնական հանձնարարություններ կատարելու համար, և չի մտնում այն պետության զինված ուժերի կազմի մեջ, որի տարածքում նախաձեռնվում է տվյալ գործողությունը:

Հոդված 148. Անգործությունը զինված ընդհարման ժամանակ

1. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ ենթակայի կողմից սույն օրենսգրքի 133-րդ, 135-րդ կամ 137-146-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքի կատարման մասին պետի, հրամանատարի, վերադասի կամ պաշտոնատար անձի կողմից հանցավորի պատասխանատվությունը կամ հանցանքի քննությունը ապահովելու նպատակով իրավասու մարմիններին չտեղեկացնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ պետի, հրամանատարի, վերադասի կամ պաշտոնատար անձի կողմից իր լիազորությունների սահմաններում բոլոր հնարավոր միջոցները չձեռնարկելը՝ ենթակայի կողմից սույն օրենսգրքի 133-րդ, 135-րդ կամ 137-146-րդհոդվածներով նախատեսված հանցանքի կատարումը կանխելու համար, եթե նա չի իմացել, սակայն պարտավոր էր իմանալ, որ իր ենթական կատարում կամ մտադրվում է կատարել նշված հանցանքներից որևէ մեկը, այդ թվում՝ եթե նա տիրապետել է այնպիսի տեղեկության, որի հիման վրա նա կարող էր կամ պարտավոր էր եզրակացնել ենթակայի կողմից հանցանքի կատարման կամ կատարման մտադրության մասին, կամ եթե իր իրավասության սահմաններում նա անփութության կամ հանցավոր ինքնավստահության հետևանքով չի ձեռնարկել բոլոր հնարավոր միջոցները՝ այդ հանցագործությունը խափանելու կամ կանխելու համար՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Միջազգային զինված ընդհարման կամ միջազգային բնույթ չկրող զինված ընդհարման ժամանակ կամ օկուպացված տարածքում պետի, հրամանատարի, վերադասի կամ պաշտոնատար անձի կողմից իր լիազորությունների սահմաններում բոլոր հնարավոր միջոցները չձեռնարկելը՝ ենթակայի կողմից սույն օրենսգրքի 133-րդ, 135-րդ կամ 137-146-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքի կատարումը կանխելու համար, եթե նա իմացել է, որ իր ենթական կատարում կամ մտադրվում է կատարել նշված հանցանքներից որևէ մեկը, և եթե իր իրավասության սահմաններում նա չի ձեռնարկել բոլոր հնարավոր միջոցները՝ այդ հանցագործությունը խափանելու կամ կանխելու համար՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 149. Ագրեսիան

1. Պետության քաղաքական կամ ռազմական գործողությունները փաստացի ղեկավարող կամ վերահսկող կամ ուղղորդող անձի կողմից ագրեսիա պլանավորելը, նախապատրաստելը, նախաձեռնելը կամ իրականացնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

2. Սույն բաժնում ագրեսիա է համարվում հետևյալ արարքներից որևէ մեկը, եթե այն իր բնույթով, լրջությամբ ու ծավալով ակնհայտորեն հանդիսանում է Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրության կոպիտ խախտում՝

1) պետության զինված ուժերի ներխուժումը կամ հարձակումը մեկ այլ պետության տարածքի վրա, կամ այդպիսի ներխուժման կամ հարձակման արդյունքում այդ պետության տարածքի կամ դրա մասի օկուպացիան՝ անկախ դրա տևողությունից, ինչպես նաև ուժի գործադրմամբ այդ պետության տարածքի կամ դրա մի մասի անեքսիան,

2) պետության զինված ուժերի կողմից մեկ այլ պետության տարածքի ռմբակոծումը կամ այդ տարածքի դեմ որևէ զենքի օգտագործումը,

3) պետության զինված ուժերի կողմից մեկ այլ պետության նավահանգիստների կամ ափերի շրջափակումը,

4) պետության զինված ուժերի կողմից մեկ այլ պետության ցամաքային, ծովային կամ օդային զինված ուժերի վրա կամ ծովային կամ օդային նավատորմի վրա հարձակումը,

5) պետության կողմից մեկ այլ պետության տարածքում այդ պետության համաձայնությամբ գտնվող զինված ուժերը համաձայնության պայմաններին հակասող եղանակով օգտագործելը կամ այդպիսի համաձայնության դադարեցումից հետո դրանց ներկայությունը շարունակելը,

6) պետության կողմից թույլատրելը, որպեսզի իր տարածքը, որը վերջինս տրամադրել է մեկ այլ պետությանը, օգտագործվի այդ պետության կողմից երրորդ պետության դեմ ագրեսիա իրականացնելու համար,

7) պետության կողմից կամ անունից զինված խմբեր կամ խմբավորումներ, անկանոն զորամիավորումներ կամ վարձկաններ ուղարկելը, որոնք այլ պետության դեմ իրականացնում են ռազմական այնպիսի գործողություններ, որոնք իրենց լրջությամբ համարժեք են սույն հոդվածի 2-րդ մասի 1-6-րդ կետերում նախատեսված արարքներին, կամ նման արարքներում այդ պետության էական ներգրավումը,

8) այլ արարքները, որոնք ագրեսիա են համարվում միջազգային իրավունքի համաձայն:

Հոդված 150. Համավարակի կամ մարդկության անվտանգությանն անմիջական սպառնալիքի իրավիճակի պայմաններում ագրեսիվ ռազմական գործողություններ նախաձեռնելը, իրականացնելը կամ դրանք չդադարեցնելը

1. Միավորված ազգերի կազմակերպության կամ դրա մասնագիտացած կազմակերպության կողմից հայտարարված համավարակի կամ ողջ մարդկության անվտանգությանն անմիջական սպառնալիքի իրավիճակի պայմաններում պետության քաղաքական կամ ռազմական գործողությունները փաստացի ղեկավարող կամ վերահսկող կամ ուղղորդող անձի կողմից ագրեսիվ ռազմական գործողություններ նախաձեռնելը, իրականացնելը կամ դրանք չդադարեցնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասնչորսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

Հոդված 151. Ագրեսիա իրականացնելու ուղղակի և հրապարակային կոչերը

1. Ագրեսիա նախաձեռնելու կամ դրան մասնակցելու ուղղակի և հրապարակային կոչը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունների կամ զանգվածային լրատվության միջոցների կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների միջոցով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 152. Միջազգային ահաբեկչությունը

1. Միջազգային ահաբեկչությունը՝ միջազգային լարվածություն կամ պատերազմ հրահրելու կամ այլ պետության ներքին վիճակն ապակայունացնելու նպատակով այդ պետության կամ միջազգային կազմակերպության ներկայացուցչին կամ դրա անունից հանդես եկող անձին առևանգելը, ազատությունից ապօրինի զրկելը, պատանդ վերցնելը կամ նրա նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ այդ պետության կամ միջազգային կազմակերպության ներկայացուցչության տարածքում պայթյուն, հրկիզում կամ այլ հանրավտանգ արարք կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված անձի սպանությունը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

Հոդված 153. Զանգվածային ոչնչացման զենք ստեղծելը, տրամադրելը, փոխադրելը կամ կիրառելը

1. Քիմիական, կենսաբանական, միջուկային կամ միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման այլ տեսակի զենք կամ դրան համալրող որևէ բաղադրամաս, կամ դա ստեղծելու նպատակով՝ դրա կազմի մեջ մտնող նյութ կամ դրա տարածման կամ փոխադրման հատուկ սարք կամ միջոց ստեղծելը, արտադրելը, մշակելը, ձեռք բերելը, պահելը, կուտակելը, փոխադրելը կամ իրացնելը, կամ միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման զենքի փոխադրման հատուկ միջոցներ օգտագործելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

2. Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման կամ այլ զենք կամ դրա արտադրության համար անհրաժեշտ բաղադրամաս կամ դրանց նկատմամբ վերահսկողությունն այլ պետությանը, պետությունների խմբին, միջազգային կամ այլ կազմակերպությանը կամ խմբավորմանը կամ անձին տրամադրելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման կամ այլ զենք կամ միջոց ապօրինի փորձարկելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

4. Միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման կամ այլ զենք կամ միջոց կիրառելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

Հոդված 154. Էկոցիդը

1. Էկոցիդը՝ բուսական կամ կենդանական աշխարհը զանգվածաբար ոչնչացնելով, մթնոլորտը, հողը, ընդերքը կամ ջրային պաշարները թունավորելով, աղտոտելով կամ այլ արարքով էկոլոգիական աղետ առաջացնելը, որը խիստ սահմանափակում կամ անհնարին է դարձնում այդ տարածքում մարդու բնակվելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

~~ԳԼՈՒԽ 22 .~~

~~ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐԴԿՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ~~

~~Հոդված 137. Ագրեսիվ պատերազմը~~

~~1. Պետության քաղաքական կամ ռազմական գործողությունները վերահսկող կամ ուղղորդող անձի կողմից ագրեսիվ պատերազմ պլանավորելը, նախապատրաստելը, նախաձեռնելը կամ վարելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն բաժնում ագրեսիվ պատերազմ է համարվում հետևյալ արարքներից որևէ մեկը, եթե այն իր բնույթով, լրջությամբ ու ծավալով, ակնհայտորեն հանդիսանում է ՄԱԿ-ի կանոնադրության խախտում՝~~

~~1) պետության զինված ուժերի ներխուժումը կամ հարձակումը մեկ այլ պետության տարածքի վրա, կամ այդպիսի ներխուժման կամ հարձակման արդյունքում այդ պետության տարածքի կամ դրա մասի օկուպացիան, անկախ դրա տևողությունից, ինչպես նաև ուժի գործադրմամբ այդ տարածքի անեքսիան,~~

~~2) պետության զինված ուժերի կողմից մեկ այլ պետության տարածքի ռմբակոծումը կամ այդ տարածքի դեմ որևէ զենքի օգտագործումը,~~

~~3) պետության զինված ուժերի կողմից մեկ այլ պետության նավահանգիստների կամ ծովափերի շրջափակումը,~~

~~4) պետության զինված ուժերի կողմից մեկ այլ պետության ցամաքային, ծովային կամ օդային զինված ուժերի վրա կամ ծովային կամ օդային նավատորմի վրա հարձակումը,~~

5) պետության կողմից մեկ այլ պետության տարածքում այդ պետության համաձայնությամբ գտնվող զինված ուժերը համաձայնության պայմաններին հակասող եղանակով օգտագործելը կամ այդպիսի համաձայնության դադարեցումից հետո դրանց ներկայությունը երկարացնելը,

6) պետության կողմից թույլատրելը, որպեսզի իր տարածքը, որը վերջինս դրել է մեկ այլ պետության տրամադրության տակ, օգտագործվի այդ պետության կողմից երրորդ պետության դեմ ագրեսիա գործելու համար,

7) պետության կողմից կամ անունից զինված խմբեր կամ խմբավորումներ, անկանոն զորամիավորումներ կամ վարձկաններ ուղարկելը, որոնք այլ պետության դեմ իրականացնում են ռազմական այնպիսի գործողություններ, որոնք իրենց լրջությամբ համարժեք են վերը նկարագրված արարքներին, կամ նշված անձանց նման արարքներում պետության կողմից էապես ներգրավվելը,

8) այլ արարքները, որոնք ագրեսիա են համարվում միջազգային իրավունքի համաձայն:

Հոդված 138. Ագրեսիվ պատերազմի հրապարակային կոչը

1. Ագրեսիվ պատերազմ նախաձեռնելու կամ դրան մասնակցելու ուղղակի հրապարակային կոչը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը երեսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունները կամ զանգվածային լրատվության միջոցները կամ համացանցն օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ երեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 139. Ցեղասպանության հրապարակային կոչը

1. Ցեղսպանության ուղղակի և հրապարակային կոչը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ութ տարի ժամկետով

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝ հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունները կամ զանգվածային լրատվության միջոցները կամ համացանցն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով։

Հոդված 140.Պատերազմ հրահրելը

1. Պատերազմ կամ զինված ընդհարում հրահրելու նպատակով այլ պետության կամ միջազգային կազմակերպության ներկայացուցչին կամ դրա անունից հանդես եկող անձին առևանգելը, ազատությունից զրկելը, պատանդ վերցնելը կամ նրա նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ այլ պետության կամ միջազգային կազմակերպության ներկայացուցչության տարածքում պայթյուն, հրկիզում կամ այլ հանրավտանգ արարք կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասներկու տարի ժամկետով։

2. Պատերազմ կամ զինված ընդհարում հրահրելու նպատակով սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված անձի սպանությունը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով կամ ցմահ ազատազրկմամբ։

~~**Հոդված 141. Հրադադար հայտարարելու կամ խաղաղության համաձայնագրի պայմանները չկատարելը**~~

~~1.Հրադադարի կամ խաղաղության համաձայնագիր կնքելու մասին պաշտոնական տեղեկությունը ստանալուց հետո ռազմական գործողությունները չդադարեցնելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 142. Զանգվածային ոչնչացման զենք ստեղծելը, տրամադրելը, փոխադրելը կամ կիրառելը~~

~~1. Քիմիական, կենսաբանական, միջուկային կամ միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման այլ տեսակի զենք, ինչպես նաև դրանց համապատասխան որևէ բաղադրամաս, կամ դրանք ստեղծելու նպատակով՝ դրանց կազմի մեջ մտնող նյութ կամ դրանց տարածման կամ փոխադրման հատուկ սարքավորում կամ միջոց ստեղծելը, արտադրելը, մշակելը, ձեռք բերելը, պահելը, կուտակելը, փոխադրելը կամ իրացնելը, կամ միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման զենքի փոխադրման հատուկ միջոցներ օգտագործելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։~~

~~2. Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացված միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման կամ այլ արգելված զենք կամ դրա արտադրության համար անհրաժեշտ բաղադրամաս կամ դրանց նկատմամբ վերահսկողությունը այլ պետությանը, պետությունների խմբին, միջազգային կամ այլ կազմակերպությանը կամ խմբավորմանը կամ անձին տրամադրելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով։~~

~~3.Միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման կամ արգելված այլ զենք կամ միջոց փորձարկելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով։~~

~~4.Միջազգային պայմանագրով արգելված զանգվածային ոչնչացման կամ արգելված այլ զենք կամ միջոց կիրառելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով կամ ցմահ ազատազրկմամբ։~~

~~Հոդված 143. Պատերազմական հանցագործություններ~~

~~1. Օկուպացված տարածքում կամ զինված ընդհարման ժամանակ ռազմական գործողություններին անմիջականորեն չմասնակցող կամ ռազմական գործողություն իրականացնելու հնարավորությունից զրկված անձի, վիրավորի, հիվանդի, ազատությունից զրկվածի, ռազմագերու, բժշկական կամ հոգևոր սպասարկում իրականացնող անձնակազմի, քաղաքացիական բնակչության, քաղաքացիական անձի, փախստականի, հովանավորվող անձի կամ ռազմական գործողությունների ժամանակ պաշտպանությունից օգտվող այլ անձի հանդեպ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի լուրջ խախտում համարվող հետևյալ արարքներից որևէ մեկը կատարելը՝~~

~~1) սպանությունը,~~

~~2) խոշտանգումը, դաժան վերաբերմունքը, ապօրինաբար բժշկական, կենսաբանական, գիտական կամ այլ փորձի ենթարկելը կամ տառապանք պատճառելը,~~

~~3) առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը կամ անձի առողջական վիճակով չպայմանավորված՝ բժշկական կամ այլ միջամտության արդյունքում ֆիզիկական խեղում պատճառելը կամ մարմնի մաս կամ հյուսվածք հեռացնելը կամ նրանց հանդեպ փոխպատվաստման վիրահատություն իրականացնելը,~~

~~4) սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունները, պոռնկության հարկադրելը, հարկադիր հղիացումը, հարկադիր ամլացումը կամ~~

~~5) ստրկացնելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:~~

~~2. Օկուպացված տարածքում կամ պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի լուրջ խախտում համարվող հետևյալ արարքներից որևէ մեկը կատարելը՝~~

~~1) քաղաքացիական բնակչության կամ առանձին քաղաքացիական անձանց վրա հարձակվելը,~~

~~2) ոչ ընտրովի բնույթի հարձակումը, որը վնասում է քաղաքացիական բնակչությանը կամ քաղաքացիական օբյեկտներին, եթե ակնհայտ է, որ նման հարձակումը կհանգեցնի չափազանց մեծ կորուստների քաղաքացիական անձանց շրջանում կամ չափազանց մեծ վնաս կպատճառի քաղաքացիական օբյեկտներին կամ շրջակա միջավայրին, եթե այդպիսի վնասներ պատճառելը չափազանց է՝ կոնկրետ և անմիջական ռազմական գերազանցության հասնելու համար,~~

~~3) վտանգավոր ուժեր պարունակող կառույցների և սարքավորումների վրա հարձակվելը, եթե ակնհայտ է, որ այդպիսի հարձակումը կհանգեցնի չափազանց~~

~~մեծ կորուստների քաղաքացիական անձանց շրջանում կամ չափազանց մեծ վնաս կպատճառի քաղաքացիական օբյեկտներին կամ շրջակա միջավայրին, եթե այդպիսի վնասներ պատճառելը չափազանց է՝ կոնկրետ և անմիջական ռազմական գերազանցության հասնելու համար,~~

~~4) չպաշտպանվող տարածքները և ապառազմականացված գոտիները հարձակման օբյեկտ դարձնելը կամ~~

~~5) հարձակումն այն անձի վրա, ով հանցավորի համար ակնհայտ, դադարեցրել է անմիջական մասնակցությունը ռազմական գործողություններին՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով կամ ցմահ ազատազրկմամբ:~~

~~3. Օկուպացված տարածքում կամ պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ սույն հոդվածի առաջին մասում թվարկված անձանց նկատմամբ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի լուրջ խախտումներ համարվող հետևյալ արարքները կատարելը՝~~

~~1) բռնազավթող պետության կողմից իր սեփական քաղաքացիական բնակչության մի մասի վերաբնակեցումը բռնազավթված տարածքում, կամ բռնազավթած տարածքի ամբողջ բնակչության կամ դրա մի մասի տեղահանումը կամ տեղափոխումը բռնազավթված տարածքի սահմաններում կամ դրանից դուրս,~~

~~2) դիտավորությամբ կատարված հարձակումները մարդասիրական օգնության աշխատանքներին կամ, Միավորված ազգերի կազմակերպության Կանոնադրությանը համապատասխան ներգրավված խաղաղարար առաքելություններում ներգրավված, վերաբերելի միջազգային փաստաթղթերով հովանավորությունից օգտվող անձնակազմի, օբյեկտների, նյութերի, ստորաբաժանումների կամ փոխադրամիջոցների վրա, կամ~~

~~3) սույն հոդվածի առաջին մասում թվարկված անձանց ներկայության օգտագործումը, որոշակի վայրեր, տարածքներ կամ զինված ուժեր ռազմական գործողություններից անձեռնմխելի դարձնելու համար, կամ~~

~~4) դիտավորությամբ քաղաքացիական անձանց սովի մատնելը՝ իբրև պատերազմ վարելու միջոց, նրանց զրկելով գոյատևելու համար անհրաժեշտ միջոցներից, ներառյալ վերաբերելի միջազգային փաստաթղթերով նախատեսված օգնություն տրամադրելուն խոչընդոտելը, կամ~~

~~5) մինչև տասնութ տարեկան երեխաներին ազգային զինված ուժեր զինվորական ծառայության զորակոչելը կամ հավաքագրելը, կամ ռազմական գործողություններին նրանց ակտիվ մասնակցությունն օգտագործելը, կամ~~

~~6) ապարտեիդի կամ ռասայական խտրականության վրա հիմնված, անձի արժանապատվությունը ստորացնող, ոչ մարդասիրական և նվաստացնող այլ գործողությունների պրակտիկայի կիրառումը կամ~~

~~7) հատուկ պաշտպանության տակ գտնվող, հստակ տարորոշված, ժողովուրդների մշակութային կամ հոգևոր ժառանգություն համարվող պատմական հուշարձանները, արվեստի գործերը, ծիսակատարությունների վայրերը կամ մշակութային արժեքների պաշտպանությունը կանոնակարգող միջազգային փաստաթղթերով սահմանված մշակութային այլ արժեքները հարձակման օբյեկտ դարձնելը և հարձակման հետևանքով դրանց խոշոր չափի վնաս պատճառելը, եթե դրանք չեն գտնվում ռազմական օբյեկտների անմիջական հարևանությամբ, և եթե տվյալներ չկան այդ պատմական հուշարձանները, արվեստի գործերը, ծիսակատարությունների վայրերը հակառակորդի կողմից ռազմական գործողություններին նպաստելու համար օգտագործելու մասին՝~~

~~պատժվում են ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով։~~

~~4. Օկուպացված տարածքում կամ պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ սույն հոդվածի առաջին մասում թվարկված անձանց նկատմամբ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի լուրջ խախտումներ համարվող հետևյալ արարքները կատարելը՝~~

~~1) առողջությանը թեթև կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելը,~~

~~2) հակառակորդ տերության զինված ուժերում ծառայելուն հարկադրելը,~~

~~3) առանց անձի նկատմամբ անաչառ և պատշաճ դատավարության իրականացման՝ պատիժ նշանակելը կամ կատարելը,~~

~~4) հովանավորվող անձի անօրինական բռնագաղթը, տեղափոխելը, կալանավորումը, բռնի անհետացումը կամ այլ ձևով ազատությունից զրկելը,~~

~~5) ռազմական գործողություններն ավարտելուց հետո ռազմագերու կամ քաղաքացիական անձի հայրենադարձությանը խոչընդոտելը~~

~~6) պատանդ վերցնելը կամ պահելը կամ~~

~~7) գույքն անօրինական, կամայական, խոշոր չափերով ոչնչացնելը կամ յուրացնելը, որը պայմանավորված չէ ռազմական անհրաժեշտությամբ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասներկու տարի ժամկետով։~~

~~5. Օկուպացված տարածքում կամ պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի խախտում համարվող հետևյալ արարքներից որևէ մեկը կատարելը՝~~

1) Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացված միջազգային պայմանագրերով պաշտպանություն նախատեսող տարբերանշաններ կրող բժշկական կառույցի, փոխադրամիջոցի կամ դրանց անձնակազմի վրա հարձակվելը կամ

2) Կարմիր խաչի, Կարմիր մահիկի կամ Կարմիր բյուրեղի տարբերանշանը, բանագնացի դրոշի կամ հակառակորդ կամ չեզոք պետության զինված ուժերի համազգեստը, կամ պետական տարբերանշանները կամ պետական դրոշը կամ Միավորված ազգերի կազմակերպության համազգեստը, զինվորական տարբերանշանները կամ դրոշը կամ մշակութային արժեքների պաշտպանության համար նախատեսված տարբերանշանները կամ միջազգային իրավունքով պահպանվող այլ տարբերանշաններն ապօրինի օգտագործելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից ութ տարի ժամկետով:

6. Օկուպացված տարածքում կամ պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ սույն հոդվածի առաջին մասում թվարկված անձանց արժանապատվությունը նվաստացնելը կամ ստորացնելը կամ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի խախտում համարվող այլ արարք կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 144. Անգործությունը կամ հանցավոր հրաման արձակելը զինված ընդհարման ժամանակ

1. Զինված ընդհարման ժամանակ կամ օկուպացված տարածքում կամ ագրեսիվ պատերազմի առնչությամբ ենթակայի կողմից սույն օրենսգրքի 137, 143, 148 կամ 149-ով հոդվածներով նախատեսված հանցագործության մասին պետի, հրամանատարի, վերադասի կամ պաշտոնատար անձի կողմից հանցանք կատարած անձի պատասխանատվությունը կամ հանցանքի քննությունը ապահովելու նպատակով կատարվածի մասին իրավասու մարմինների չտեղեկացնելը՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Զինված ընդհարման ժամանակ կամ օկուպացված տարածքում կամ ագրեսիվ պատերազմի առնչությամբ պետի, հրամանատարի, վերադասի կամ պաշտոնատար անձի կողմից, իր լիազորությունների սահմաններում, բոլոր հնարավոր միջոցները չձեռնարկելը՝ ենթակայի կողմից սույն օրենսգրքի 137, 143, 148 կամ 149-ով հոդվածներով նախատեսված հանցագործության կատարումը

~~կանխելու համար, եթե նա չի իմացել, սակայն պարտավոր էր իմանալ, որ իր ենթական կատարում կամ մտադրվում է կատարել նշված հանցանքներից որևէ մեկը, այդ թվում՝ եթե նա իր տրամադրության տակ տեղեկություն է ունեցել, որը պետք է նրան տվյալ իրադրությունում թույլ տար եզրակացնել ենթակայի կողմից հանցանքի կատարման կամ կատարման մտադրության մասին, և եթե իր իրավասության սահմաններում նա անփութության կամ ինքնավստահության հետևանքով չի ձեռնարկել գործնականորեն բոլոր հնարավոր միջոցները՝ այդ հանցագործությունը խափանելու կամ կանխելու համար՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։~~

~~3. Զինված ընդհարման ժամանակ կամ օկուպացված տարածքում կամ ագրեսիվ պատերազմի առնչությամբ պետի, հրամանատարի, վերադասի կամ պաշտոնատար անձի կողմից, իր լիազորությունների սահմաններում, բոլոր հնարավոր միջոցները չձեռնարկելը՝ ենթակայի կողմից սույն օրենսգրքի 137, 143, 148 կամ 149-ով հոդվածներով նախատեսված հանցագործության կատարումը կանխելու համար, եթե նա իմացել է, որ իր ենթական կատարում կամ մտադրվում է կատարել նշված հանցանքներից որևէ մեկը, և եթե իր իրավասության սահմաններում նա չի ձեռնարկել գործնականորեն բոլոր հնարավոր միջոցները՝ այդ հանցագործությունը խափանելու կամ կանխելու համար՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 145. Պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ մշակութային արժեք ոչնչացնելը, հափշտակելը կամ բռնազավթելը~~

~~1. Օկուպացված տարածքում կամ պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ մշակութային արժեքների պաշտպանությունը կանոնակարգող միջազգային փաստաթղթերով սահմանված մշակութային արժեք ոչնչացնելը, վնասելը, հափշտակելը, դրա գտնվելու վայրից այն ապօրինաբար տեղափոխելը, այդ թվում՝ մի պետության տարածքից մյուսը ապօրինաբար տեղափոխելը կամ ապօրինաբար տեղափոխված մշակութային արժեքը չվերադարձնելը կամ պատմական, մշակութային կամ գիտական ապացույցը ոչնչացնելու կամ թաքցնելու նպատակով մշակութային արժեքը կամ դրա նպատակային օգտագործումը փոփոխելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 146. Պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ մշակութային արժեքների պաշտպանության կանոնները խախտելը~~

~~1.Օկուպացված տարածքում կամ պատերազմի կամ զինված ընդհարման ժամանակ մշակութային արժեքների պաշտպանությունը կանոնակարգող միջազգային փաստաթղթերով սահմանված մշակութային արժեքների պաշտպանության կանոնները խախտելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 143-ով կամ 145-ով հոդվածներով նախատեսված հանցագործություններից որևէ մեկի հատկանիշները՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

~~Հոդված 147.Վարձկանությունը~~

~~1. Վարձկան հավաքագրելը, վարձկանների ուսուցման ճամբար կազմակերպելը, որպես վարձկան հանդես գալու հմտություններ սովորեցնելը կամ սովորելը, վարձկանության ֆինանսավորումը, զինված ընդհարման ժամանակ վարձկան օգտագործելը կամ զինված ընդհարմանը որպես վարձկան մասնակցելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ հինգից տասը տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~

~~2) անչափահասին ներգրավելով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ ութից տասներկու տարի ժամկետով:~~

~~3. Վարձկան է համարվում ցանկացած անձ, ով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս հատուկ հավաքագրվել է զինված հակամարտությունում կռվելու նպատակով, կամ փաստացի մասնակցում է ռազմական գործողություններին՝ ղեկավարվելով անձնական շահ ստանալու ցանկությամբ, ում հակամարտող կողմերից որևէ մեկի կողմից կամ անունից նյութական վարձատրություն է խոստացվել, որը գերազանցում է այն վարձատրությունը, որը խոստացվում կամ վճարվում է տվյալ կողմի զինված ուժերի կազմի մեջ մտնող՝ նույն դասի մարտիկներին, չի հանդիսանում հակամարտող կողմերից որևէ մեկի քաղաքացի կամ այդ կողմերից որևէ մեկի վերահսկողության ներքո գտնվող տարածքի մշտական բնակիչ, չի մտնում հակամարտող կողմերից որևէ մեկի զինված ուժերի կազմի մեջ, և չի ուղարկվել տվյալ հակամարտության կողմ չհանդիսացող պետության կողմից՝ որպես դրա զինված ուժերի կազմի մեջ մտնող անձ՝ պաշտոնական հանձնարարություններ կատարելու համար:~~

~~Վարձկան է համարվում նաև ցանկացած անձ, ով որևէ այլ իրավիճակում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս հատուկ հավաքագրվել է բռնության համաձայնեցված գործողության մասնակցելու նպատակով, որն ուղղված է՝ պետության կառավարության տապալմանը կամ սահմանադրական կարգը որևէ այլ կերպ խախտելուն, կամ պետության տարածքային ամբողջականությունը խախտելուն, կամ փաստացի մասնակցում է դրան՝ ղեկավարվելով անձնական շահ ստանալու նպատակով, ում խոստացվում կամ վճարվում է նյութական վարձատրություն, չի հանդիսանում այն պետության քաղաքացի կամ մշտական բնակիչ, որի դեմ ուղղված է վերոնշյալ գործողությունը, չի ուղարկվել պետության կողմից պաշտոնական հանձնարարություններ կատարելու համար, և չի մտնում այն պետության զինված ուժերի կազմի մեջ, որի տարածքում նախաձեռնվում է տվյալ գործողությունը:~~

~~Հոդված 148. Ցեղասպանությունը~~

~~1.Ազգային, էթնիկական, ռասայական կամ կրոնական որևէ խմբի լրիվ կամ մասնակի ոչնչացման նպատակով՝ այդ խմբի անդամներին սպանելը, նրանց առողջությանը ծանր վնաս կամ հոգեկան լուրջ խեղում պատճառելը, բռնությամբ տեղահանելը, այլ վայրում վերաբնակեցնելը կամ այդ խմբի լրիվ կամ մասնակի ֆիզիկական ոչնչացման նպատակով կյանքի այլ պայմաններ ստեղծելը, այդ խմբում մանկածնությանը խոչընդոտելը կամ այդ խմբի ներկայացուցիչներին հարկադրաբար մարդկային այդ խմբից այլ խմբի հանձնելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասնչորսից քսան տարի ժամկետով կամ ցմահ ազատազրկմամբ~~

~~Հոդված 149. Ապարտեիդը (ռասայական խտրականություն, մեկուսացում)~~

~~1. Ազգային, էթնիկական, ռասայական կամ կրոնական որևէ խմբի նկատմամբ գերիշխանություն սահմանելու, իրականացնելու և պարբերաբար ճնշում իրականացնելու նպատակով՝ այդ խմբի անդամներին սպանելը, նրանց կյանքի կամ ազատության իրավունքը ժխտելը, առողջությանը ծանր վնաս կամ հոգեկան լուրջ խեղում պատճառելը, նրանց բռնությամբ տեղահանելը, այլ վայրում վերաբնակեցնելը կամ այդ խմբի լրիվ կամ մասնակի ֆիզիկական ոչնչացման նպատակով կյանքի այլ պայմաններ ստեղծելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով կամ ցմահ ազատազրկմամբ:~~

~~2. Ազգային, էթնիկական, ռասայական կամ կրոնական որևէ խմբի նկատմամբ գերիշխանություն սահմանելու, իրականացնելու և պարբերաբար ճնշում իրականացնելու նպատակով՝ այդ խմբի անդամներին ազատությունից անհիմն զրկելը կամ ազատության կամ արժանապատվության իրավունքը այլ կերպ խախտելը, խոշտանգելը կամ նրանց նկատմամբ դաժան, անմարդկային կամ արժանապատվությունը ստորացնող վերաբերմունք դրսևորելը կամ պատիժ կիրառելը կամ նրանց աշխատանքը շահագործելը, այդ թվում՝ հարկադիր աշխատանքի ենթարկելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:~~

~~3. Ազգային, էթնիկական, ռասայական կամ կրոնական որևէ խմբի նկատմամբ գերիշխանություն սահմանելու, իրականացնելու և պարբերաբար (սիստեմատիկաբար) ճնշում իրականացնելու նպատակով՝ այնպիսի իրավական կամ այլ միջոցներ նախատեսելը կամ քաղաքականություն մշակելը կամ իրավակիրառ պրակտիկա ձևավորելը, որը հնարավորություն չի տա նշված խմբին մասնակցելու երկրի քաղաքական, սոցիալական, տնտեսական կամ մշակութային կյանքին, մասնավորապես ժխտելով այդ խմբի անդամների հիմնարար իրավունքներն ու ազատությունները կամ արգելելով այդ խմբի անդամների հետ այլ ազգային, էթնիկական, ռասայական կամ կրոնական որևէ խմբի անդամների ամուսնությունը կամ այդ խմբի անդամների համար այլ ազգային, էթնիկական, ռասայական կամ կրոնական խմբերից մեկուսացված բնակավայրեր ձևավորելով կամ անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքից նրանց զրկելով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:~~

~~Հոդված 150. Դիակապտությունը~~

~~1. Մարտադաշտում սպանվածների կամ վիրավորվածների իրերը հափշտակելը՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից տասներկու տարի ժամկետով։

Հոդված 151. **Մարտադաշտում սպանվածների դիակներն անարգելը**

1. Մարտադաշտում սպանվածների դիակները խեղելը, անդամահատելը կամ այլ եղանակով անարգելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։

2. Նույն արարքը, որը կատարվել է զինվորական ծառայություն անցնող անձի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով։

Հոդված 152. Ցեղասպանությունը, ապարտեիդը, ագրեսիվ պատերազմը կամ միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի լուրջ խախտում հանդիսացող արարքը հերքելը կամ արդարացնելը

1. Ցեղասպանությունը, ագրեսիվ պատերազմը կամ սույն օրենսգրքի 145-ով հոդվածով նախատեսված միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերի լուրջ խախտում հանդիսացող արարքը հրապարակայնորեն հերքելը, արդարացնելը, դրա վտանգավորությունը նսեմացնելը կամ դրան հավանություն տալը, որը զուգորդվել է նշված հանցանքների կատարմանը մղելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քառասնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործություններով, զանգվածային լրատվության միջոցներով կամ համացանցն օգտագործելով կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։

~~Հոդված 153. Էկոցիդը~~

~~1.Էկոցիդը՝ բուսական կամ կենդանական աշխարհը զանգվածաբար ոչնչացնելով, մթնոլորտը, հողը, ընդերքը կամ ջրային պաշարները թունավորելով, աղտոտելով կամ այլ արարքով էկոլոգիական աղետ առաջացնելը, որը խիստ սահմանափակում կամ անհնարին է դարձնում այդ տարածքում մարդու բնակվելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:~~

ԲԱԺԻՆ 9.
ՄԱՐԴՈՒ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 23 .

ՄԱՐԴՈՒ ԿՅԱՆՔԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 155. ~~Հոդված 154.~~ Սպանությունը

1. Սպանությունը՝ ապօրինաբար մեկ ուրիշին կյանքից զրկելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

2. Սպանությունը՝

1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

2) հղի կնոջ,

3) անօգնական վիճակում գտնվողի,

4) ընտանեկան դրությամբ կամ հաշմանդամությամբ պայմանավորված՝ խոցելի վիճակում գտնվող անձի,

~~4)~~5) անչափահասի,

~~5)~~6) առանձին դաժանությամբ,

~~6)~~7) այլ անձանցշատերի կյանքի համար վտանգավոր եղանակով,

~~7) ռազմական կամ արտակարգ դրության, տարերային կամ հասարակական աղետի կամ զանգվածային անկարգությունների պայմաններն օգտագործելով,~~

8) մի խումբ անձանց կողմից,

9) մերձավոր ազգականի կողմից,

~~9)~~10) շահադիտական դրդումներով,

~~10)~~11) պատվերով,

~~11)~~12) խուլիգանական դրդումներով,

~~12)~~13) այլ հանցանքը թաքցնելու կամ դրա կատարումը հեշտացնելու նպատակով,

14) ռազմական կամ արտակարգ դրության կամ արտակարգ իրավիճակի կամ զանգվածային անկարգությունների պայմաններն օգտագործելով,

~~13)~~15) ~~գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկական,~~ ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորվածկամ կրոնական ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի ~~կամ կրոնական մոլեռանդության~~ շարժառիթով կամ

~~14)~~16) հանցագործությունից տուժած անձի բջիջը, հյուսվածքը, օրգանը կամ կենսաբանական նյութերըն~~յութեր~~ կամ հեղուկներըհե~~ղուկներ~~ վերցնելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասնչորսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

Հոդված 156. ~~Հոդված 155.~~ Հոգեկան խիստ հուզմունքի վիճակում կատարված սպանությունը

1. Անձի հակաիրավական արարքի կամ վարքագծի հետևանքով հանկարծակի առաջացած հոգեկան խիստ հուզմունքի վիճակում (աֆեկտ) այդ անձի սպանությունը՝

պատժվում է ազատազրկմամբազա~~տության սահմանափակմամբ~~՝ առավելագույնը չորս~~երեք~~ տարի ժամկետով:~~;~~ ~~կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:~~

Հոդված 157. ~~Հոդված 156. Ծննդկանի կամ ծննդաբերի կողմից երեխայի սպանությունը~~Ծննդկանի կամ ծննդաբերի կողմից երեխայի սպանությունը

1. Ծննդկանի կամ ծննդաբերի կողմից ծննդաբերության ժամանակ կամ դրանից հետո՝ հոգեճնշող կամ մեղսունակությունը չբացառող հոգեկան խանգարման վիճակում իր մինչև երեք ամսական երեխայի սպանությունը՝

պատժվում է ~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ~~ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս~~մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 158. ~~Հոդված 157.~~ Ծննդկանի կամ ծննդաբերի կողմից երեխայի սպանությանը հանցակցելը

1. Սույն օրենսգրքի 157-րդ~~156-րդ~~ հոդվածով նախատեսված հանցագործությունը կազմակերպելը կամ դրան դրդելը կամ օժանդակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասըվեցից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 159. ~~Հոդված 158.~~ Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ սպանությունը

1. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ սպանությունը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք ~~մեկից չորս~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 160. ~~Հոդված 159.~~ Հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ սպանությունը

1. Սույն օրենսգրքով նախատեսված հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ սպանությունը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեքերկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 161. ~~Հոդված 160.~~ Տուժողի խնդրանքով սպանությունը

1. Տասնութ~~Տասնչորս~~ տարին լրացած անձի սպանությունը նրա գիտակցված և կամովին արտահայտված խնդրանքով՝ նրան ֆիզիկական ուժեղ ցավից կամ տառապանքից ազատելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս~~մեկից հինգ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 162. ~~Հոդված 161.~~ Ինքնասպանության հասցնելը

1. Սպառնալիքի, դաժան վերաբերմունքի կամ արժանապատվությունը նվաստացնելու եղանակով անձին անզգուշությամբ ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի հասցնելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

~~1)~~2) անչափահասի նկատմամբ,

3) մերձավոր ազգականի կողմից,

~~2) հղի կնոջ նկատմամբ,~~

~~3)~~4) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ, ~~կամ~~

5) հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձի նկատմամբ կամ

~~4)~~6) ձերբակալված, կալանավորված կամ քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող անձի կամ զինծառայողի~~խանգարում ունեցողի~~ նկատմամբ՝

պատժվում է ~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ~~ ազատազրկմամբ՝ ~~մեկից~~առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

3. Սպառնալիքի, դաժան վերաբերմունքի կամ արժանապատվությունը նվաստացնելու եղանակով անձին ~~դիտավորությամբ~~ ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի հասցնելը~~, եթե հանցավորը գիտակցել է, որ անձը զրկված չէ իր արարքը գիտակցելու կամ իր կամքով գործելու հնարավորությունից~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ~~երրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

~~1)~~2) անչափահասի նկատմամբ,

3) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

4) մերձավոր ազգականի կողմից,

~~2) հղի կնոջ նկատմամբ,~~

~~3)~~5) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ,

~~4)~~6) շահադիտական դրդումներով,

~~5)~~7) հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձի~~խանգարում ունեցողի~~ նկատմամբ կամ

~~6)~~8) ձերբակալված, կալանավորված կամ քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող անձի կամ զինծառայողի նկատմամբ~~մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ~~հինգից~~վեցից տասը տարի ժամկետով:

~~Հոդված 163.~~ ~~Հոդված 162.~~ Ինքնասպանության հակելը

1. Հորդորելու, համոզելու կամ խաբեության միջոցով անձի մեջ ինքնասպանություն գործելու վճռականություն հարուցելը, եթե անձն ինքնասպանություն կամ ինքնասպանության փորձ է կատարել~~, և եթե հանցավորը գիտակցել է, որ անձը զրկված չէ իր արարքը գիտակցելու կամ իր կամքով գործելու հնարավորությունից~~՝

պատժվում է ~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ~~ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

~~–~~2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

~~1)~~2) անչափահասի նկատմամբ,

3) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

~~2) հղի կնոջ նկատմամբ,~~

~~3)~~4) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ,

~~4)~~5) շահադիտական դրդումներով կամ~~,~~

~~5)~~ հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձի~~խանգարում ունեցողի~~ նկատմամբ ~~կամ~~

6) ~~մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ~~վեցից տասը~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 163.~~ Հոդված 164. Ինքնասպանությանը նպաստելը

1. Ինքնասպանություն գործելու վճռականություն ունեցող~~Ինքնասպանության որոշում կայացրած~~ անձին դա իրագործելու համար գործիք կամ միջոց տրամադրելը կամ ~~դիտավորությամբ~~ դրան այլ կերպ նպաստելը, եթե անձը ինքնասպանություն կամ ինքնասպանության փորձ է կատարել, և եթե~~հանցավորը գիտակցել է, որ ինքնասպանության որոշում կայացրած անձը զրկված չէր իր արարքը գիտակցելու կամ իր կամքով գործելու հնարավորությունից, պայմանով, որ~~ բացակայում են սույն օրենսգրքի 161-րդ~~160-ով~~ հոդվածով նախատեսված հանցանքի~~հանցագործության~~ հատկանիշները՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

~~1) անչափահասի նկատմամբ,~~

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

3) անչափահասի~~հոգեկան խանգարում ունեցողի~~ նկատմամբ, ~~կամ~~

4) շահադիտական դրդումներով կամ

~~4)~~5) հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձի նկատմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 165. ~~Հոդված 164.~~ Անզգուշությամբ կյանքից զրկելը

1. Անզգուշությամբ մեկ ուրիշին կյանքից զրկելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Անզգուշությամբ երկու կամ ավելի անձանց կյանքից զրկելը՝

պատժվում է ~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից~~առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~ հինգ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 24 .
ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 166. ~~Հոդված 165.~~ Առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը

1. Մեկ ուրիշին մարմնական վնասվածք պատճառելը կամ նրա առողջությանն այլ վնաս պատճառելը, որը՝

~~1)~~ 1) վտանգավոր է կյանքի համար,

~~2)~~ 2) առաջացրել է տեսողության, խոսքի, լսողության կամ որևէ օրգանի կամ դրա գործառույթի կորուստ,

~~3)~~ 3) արտահայտվել է դեմքի, գլխի, ականջի կամ կզակի անջնջելի այլանդակմամբ,

~~4)~~ 4) առաջացրել է առողջության քայքայում՝ զուգորդված ընդհանուր աշխատունակության ոչ պակաս, քան մեկ երրորդի կայուն կորստով կամ մասնագիտական աշխատունակության լրիվ կորստով կամ

~~5)~~ 5) առաջացրել է հոգեկան խանգարում~~հիվանդություն~~, թմրամոլությամբ կամ թունամոլությամբ հիվանդացում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ~~ութ~~ տարի ժամկետով:

2. Մեկ ուրիշին մարմնական վնասվածք պատճառելը կամ նրա առողջությանն այլ վնաս պատճառելը, որն անզգուշությամբ~~որը~~ առաջացրել է հոլիության ընդհատում՝ ~~կամ սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

2) հղի կնոջ նկատմամբ,

2)3) անօգնական ~~կամ խոցելի~~ վիճակում գտնվողի ~~կամ հղի կնոջ~~ նկատմամբ,

3)4) անչափահասի նկատմամբ,

4)5) առանձին դաժանությամբ,

5)6) այլ անձանցշատերի կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր եղանակով,

7) մի խումբ անձանց կողմից,

6)8) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

7) մերձավոր ազգականի~~ռազմական կամ արտակարգ դրության, տարերային կամ հասարակական այլ աղետի կամ զանգվածային անկարգությունների պայմաններն օգտագործելով,~~

8)9) ~~մի խումբ անձանց~~ կողմից,

10) շահադիտական դրդումներով,

9)11) ~~կամ~~ պատվերով,

10)12) խուլիգանական դրդումներով,

11)13) այլ հանցանքը թաքցնելու կամ դրա կատարումը հեշտացնելու նպատակով,

14) ռազմական կամ արտակարգ դրության կամ արտակարգ իրավիճակի կամ զանգվածային անկարգությունների պայմաններն օգտագործելով,

12)15) ~~գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկական,~~ ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորվածկամ ~~կրոնական~~ ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի ~~կամ կրոնական մոլեռանդության~~ շարժառիթով,

13)16) հանցագործությունից տուժած անձի բջիջը, հյուսվածքը, օրգանը կամ կենսաբանական նյութերը կամ հեղուկները վերցնելու նպատակով կամ

14)17) անզգուշությամբ առաջացնելով հանցագործությունից տուժած անձի մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 167. ~~Հոդված 166.~~ Առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը

~~1.~~ 1. Մեկ ուրիշին մարմնական վնասվածք կամ առողջությանը որևէ այլ վնաս պատճառելը, որը վտանգավոր չէ կյանքի համար և չի առաջացրել սույն օրենսգրքի 166-րդ~~167 -ով~~ հոդվածով նախատեսված հետևանքներ, բայց առաջացրել է՝

1) առողջության տևական քայքայում կամ

2) ընդհանուր աշխատունակության մեկ երրորդից պակաս զգալի կայուն կորուստ՝

պատժվում էպատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ երկու հարյուրից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

1. 2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

2) հղի կնոջ նկատմամբ,

3) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

4) անչափահասի նկատմամբ,

5) առանձին դաժանությամբ,

6) այլ անձանցշատերի կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր եղանակով,

7) մի խումբ անձանց կողմից,

87) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

8) ռազմական կամ արտակարգ դրության, տարերային կամ հասարակական այլ աղետի կամ զանգվածային անկարգությունների պայմաններն օգտագործելով,

9) մերձավոր ազգականիմի խումբ անձանց կողմից,

10) շահադիտական դրդումներով,

11) կամ պատվերով,

1211) խուլիգանական դրդումներով,

1312) այլ հանցանքը թաքցնելու կամ դրա կատարումը հեշտացնելու նպատակով,

14) ռազմական կամ արտակարգ դրության կամ արտակարգ իրավիճակի կամ զանգվածային անկարգությունների պայմաններն օգտագործելով,

1) 15)գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկական, ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորվածկրոնական ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով կամ

1614) հանցագործությունից տուժած անձի բջիջը, հյուսվածքը, օրգանը կամ կենսաբանական նյութերընյութեր կամ հեղուկներըհեղուկներ վերցնելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 168. ~~Հոդված 167.~~ Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելը հոգեկան խիստ հուզմունքի վիճակում

1. Մեկ ուրիշի առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը, որը կատարվել է հանցագործությունից տուժած անձի հակաիրավական արարքի կամ վարքագծի հետևանքով հանկարծակի առաջացած հոգեկան խիստ հուզմունքի վիճակում (աֆեկտ)՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Մեկ ուրիշի առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը, որը կատարվել է հանցագործությունից տուժած անձի հակաիրավական արարքի կամ վարքագծի հետևանքով հանկարծակի առաջացած հոգեկան խիստ հուզմունքի վիճակում (աֆեկտ)՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 169. Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելը հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ

1. Սույն օրենսգրքով նախատեսված հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ նրա առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն օրենսգրքով նախատեսված հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ նրա առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 170. Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելն անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ

1. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ մեկ ուրիշի առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ մեկ ուրիշի առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 171. Առողջությանը թեթև վնաս պատճառելը

1. Մեկ ուրիշին մարմնական վնասվածք կամ առողջությանն այլ վնաս պատճառելը, որն առաջացրել է՝

1) առողջության կարճատև քայքայում կամ

2) ընդհանուր աշխատունակության աննշան կայուն կորուստ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

2) հղի կնոջ նկատմամբ,

3) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

4) անչափահասի նկատմամբ,

5) մի խումբ անձանց կողմից,

6) մերձավոր ազգականի կողմից կամ

7) խուլիգանական դրդումներով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ

կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

3. Հոգեկան խիստ հուզմունքի վիճակում, անհրաժեշտ պաշտպանության կամ հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ մեկ ուրիշի առողջությանը թեթև վնաս պատճառելը հանցագործություն չի համարվում:

Հոդված 172. Անզգուշությամբ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը

1. Անզգուշությամբ մեկ ուրիշի առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի~~մեկ ամիս~~ ժամկետով:

2. Երկու կամ ավելի անձանց առողջությանն անզգուշությամբ ծանր վնաս պատճառելը՝

~~2.~~ պատժվում~~Մեկ ուրիշի առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը, որը կատարվել է սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված վիճակում՝~~

~~պատժվում է~~ տուգանքով՝ տասնապատիկից ~~երեսնապատիկիցքսանապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~հարյուր հիսունից~~ երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով:

~~3. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված վիճակում մեկ ուրիշի առողջությանը թեթև վնաս պատճառելը հանցագործություն չի համարվում:~~

~~Հոդված 168. Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելը հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ~~

Հոդված 173. Անզգուշությամբ առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը

1. Անզգուշությամբ մեկ ուրիշի առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ

ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

~~1.~~2. Երկու կամ ավելի անձանց առողջությանն անզգուշությամբ միջին ծանրության վնաս պատճառելը՝

~~1. Հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ նրա առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ~~առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:~~

~~2. Հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ նրա առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը՝~~

~~պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

~~3. Հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ նրա առողջությանը թեթև վնաս պատճառելը հանցագործություն չի համարվում:~~

~~Հոդված 169. Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելն անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ~~

3. ~~Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ մեկ ուրիշի առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը՝~~

ութսունից~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի~~մեկ ամիս~~ ժամկետով:

4. ~~Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ մեկ ուրիշի առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը՝~~

ԳԼՈՒԽ 25 .

ԿՅԱՆՔԸ ԵՎ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎՏԱՆԳՈՂ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 174. Հղիության ապօրինի արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը

1. Համապատասխան բժշկական բարձրագույն կրթություն ունեցող անձի կողմից հղիության ապօրինի արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով~~ազատության սահմանափակմամբ~~՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ այլ ծանր հետևանք կամ

2) կատարվել է մարդու սաղմը կամ պտուղը վերցնելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

3. Համապատասխան բժշկական բարձրագույն կրթություն չունեցող անձի կողմից հղիության ապօրինի արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ այլ ծանր հետևանք կամ

2) կատարվել է մարդու սաղմը կամ պտուղը վերցնելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 175. Հղիության արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը կամ ամլացումը

1. Հղիության արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը կամ անձի ամլացումը՝ առանց վերջինիս նախնական և իրազեկված ու պատշաճ ձևակերպված համաձայնության՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ հանգեցրել է նրա կամ

նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի ինքնասպանության կամ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 176. Հղիության արհեստական ընդհատմանը (աբորտ կատարելուն) կամ ամլացմանը հարկադրելը

1. Կնոջն իր հղիությունն արհեստական եղանակով ընդհատելուն (աբորտ կատարելուն) կամ անձին ամլացմանը հարկադրելը՝ բռնություն գործադրելով, դա գործադրելու սպառնալիքով, շանտաժով կամ հարկադրանքի այլ եղանակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է մերձավոր ազգականի կամ զուգընկերոջ կամ նախկին զուգընկերոջ կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ հանգեցրել է նրա կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի ինքնասպանության կամ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 177. Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով վարակելը

1. Մեկ ուրիշին մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով վարակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ

3) անչափահասի նկատմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 178. Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով անզգուշությամբ վարակելը

1. Մեկ ուրիշին մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով հանցավոր ինքնավստահությամբ վարակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով:

~~3. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ մեկ ուրիշի առողջությանը թեթև վնաս պատճառելը հանցագործություն չի համարվում:~~

2. ~~Հոդված 170. Առողջությանը թեթև վնաս պատճառելը~~Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2)անօգնական վիճակում գտնվողի կամ

3)անչափահասի նկատմամբ նկատմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 179. Սեռավարակով վարակելը

1. Մեկ ուրիշին սեռավարակով վարակելը՝

~~1. Մեկ ուրիշին մարմնական վնասվածք կամ առողջությանն այլ վնաս պատճառելը, որն առաջացրել է առողջության կարճատև քայքայում կամ ընդհանուր աշխատունակության աննշան կայուն կորուստ՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի~~ամիս~~ ժամկետով:

~~1.~~2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ

3) անչափահասի նկատմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 180. Սեռավարակով անզգուշությամբ վարակելը

1. Մեկ ուրիշին սեռավարակով հանցավոր ինքնավստահությամբ վարակելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ

3) անչափահասի նկատմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

3. Անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության սույն հոդվածով, սույն օրենսգրքի 177-րդ, 178-րդ կամ 179-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքները կատարելու համար, եթե սեռական հարաբերության զուգընկերն իմացել է նրա մոտ վարակի առկայության մասին և տվել է սեռական հարաբերություն ունենալու՝ գիտակցված և կամավոր համաձայնություն:

Հոդված 181. Շրջապատի համար վտանգ ներկայացնող հիվանդությամբ վարակելը

1. Մեկ ուրիշին շրջապատի համար վտանգ ներկայացնող հիվանդությամբ վարակելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ

3) անչափահասի նկատմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 182. Վտանգի մեջ թողնելը

1. Կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր վիճակում գտնվող և ինքնապահպանության միջոցներ ձեռնարկելու հնարավորությունից զրկված անձին անհրաժեշտ և ակնհայտ անհետաձգելի օգնություն ցույց չտալը, եթե հանցավորն այդ անձին օգնություն ցույց տալու իրական հնարավորություն է ունեցել, կամ օգնություն ցույց տալու անհրաժեշտության մասին համապատասխան

մարմիններին չհաղորդելը, եթե պարտավոր չի եղել հոգ տանել նրա մասին և ինքը նրան չի դրել կյանքի համար վտանգավոր վիճակի մեջ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ:

2. Կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր վիճակում գտնվող և ինքնապահպանության միջոցներ ձեռնարկելու հնարավորությունից զրկված անձին անօգնական վիճակում թողնելը, եթե հանցավորն այդ անձին օգնություն ցույց տալու իրական հնարավորություն է ունեցել և պարտավոր է եղել նրան խնամելու կամ ինքն է նրան դրել կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր վիճակում, եթե կյանքից զրկելու կամ առողջությանը վնաս պատճառելու դիտավորություն չի ունեցել՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անչափահասի նկատմամբ կամ

3) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 183. Մարդու սաղմի, պտղի, մարդու կամ դիակի բջիջների, հյուսվածքների, օրգանների կամ կենսաբանական նյութերի կամ հեղուկների ապօրինի շրջանառությունը

1. Մարդու սաղմը, պտուղը, մարդու կամ դիակի բջիջը, հյուսվածքը, օրգանը, կենսաբանական նյութերը կամ հեղուկներն ապօրինի ձեռք բերելը, իրացնելը, պահելը, փոխադրելը կամ առաքելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

~~1) կատարվել է խումբ դիգանական դրդումներով~~

~~2)~~1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,~~կամ~~

2) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով, կամ

3) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 184. Փոխպատվաստման կանոնները խախտելը

1. Փոխպատվաստման նպատակով մարդու կամ դիակի բջիջը, հյուսվածքը, օրգանը, կենսաբանական նյութերը կամ հեղուկները վերցնելու կամ փոխպատվաստելու կանոն խախտելը, որն անզգուշությամբ ծանր կամ միջին ծանրության վնաս է պատճառել բջիջ, հյուսվածք, օրգան, կենսաբանական նյութեր կամ հեղուկներ տվողի կամ ընդունողի առողջությանը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 185. Անձին առանց իր համաձայնության բժշկական, գիտական կամ այլ փորձի ենթարկելը

1. Անձին՝ առանց իր ազատ կամարտահայտության և իրազեկված ու պատշաճ ձևակերպված համաձայնության նրա կյանքին կամ առողջությանը վնաս պատճառելու սպառնալիք պարունակող բժշկական, գիտական կամ այլ փորձի ենթարկելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,

2) հղի կնոջ նկատմամբ,

3) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

4) անչափահասի նկատմամբ,

5) մի խումբ անձանց կողմից,

6) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ կամ

7) շահադիտական դրդումներով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է բռնություն գործադրելով կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 186. Մարդու վերարտադրողական կլոնավորումը կամ եվգենիկական փորձերը

1. Մարդու վերարտադրողական կլոնավորումը՝ մահացած կամ կենդանի մարդու արհեստական ճանապարհով գենետիկորեն նմանատիպը ստեղծելուն ուղղված ցանկացած գործողություն կատարելը կամ եվգենիկական փորձերը՝ մարդու լավասերմանը (սելեկցիային) ուղղված ցանկացած գործողություն կատարելը՝

պատժվում է որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքի զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,

2) հղի կնոջ նկատմամբ,

3) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

4) անչափահասի նկատմամբ,

5) մի խումբ անձանց կողմից,

6) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ կամ

7) շահադիտական դրդումներով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 187. Բուժաշխատողի կողմից մասնագիտական պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը

1. Բուժաշխատողի կողմից մասնագիտական պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, եթե նրա անզգուշության հետևանքով հնարավոր չի եղել կանխել հիվանդության հետագա ընթացքը կամ բարդությունների առաջացումը կամ եթե մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս կամ առաջացրել է սաղմի կամ պտղի վնասում՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 26 .
ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ, ՊԱՏՎԻ, ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՎՈՒԹՅԱՆ, ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿԱՄ ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 188. Մարդու թրաֆիքինգը կամ շահագործումը

1. Մարդու թրաֆիքինգը՝ շահագործման նպատակով մարդուն հավաքագրելը, տեղափոխելը, փոխանցելը, թաքցնելը կամ ստանալը, ինչպես նաև մարդուն շահագործելը կամ շահագործման վիճակի մեջ դնելը կամ պահելը՝ բռնություն գործադրելով կամ դա գործադրելու սպառնալիքով կամ հարկադրանքի այլ ձևերով, առևանգման, խաբեության կամ վստահությունը չարաշահելու, անձի պաշտոնից կամ ծառայողական դիրքից կամ լիազորություններից բխող ազդեցությունը կամ հանցագործությունից տուժած անձի անձնական կախվածությունը կամ վիճակի խոցելիությունն օգտագործելու կամ հանցագործությունից տուժած անձին վերահսկող անձի հետ համաձայնություն ձեռք բերելու նպատակով նյութական կամ այլ օգուտ տալու կամ խոստանալու կամ առաջարկելու կամ հանցագործությունից տուժած անձին վերահսկող անձի կողմից նման համաձայնություն տալու համար նման օգուտ ստանալու կամ առաջարկն ընդունելու միջոցով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ութ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

4) այլ պետություն տեղափոխելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ յոթից տասներկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս կամ հանգեցրել է հանցագործությունից տուժած անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի ինքնասպանության կամ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնչորս տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 189-րդ և 190-րդ հոդվածների իմաստով շահագործում է համարվում այլ մարդու՝ պոռնկության շահագործումը կամ սեքսուալ շահագործման այլ ձևերը, հարկադիր աշխատանքը կամ ծառայություն մատուցելուն կամ հակահիրավական գործողություններ կատարելուն հարկադրելը, ստրկության կամ ստրկությանը նմանվող վիճակի մեջ դնելը, առքը կամ վաճառքը, բջիջը, օրգանը, հյուսվածքը կամ կենսաբանական նյութերը կամ հեղուկները վերցնելը:

5. Սույն հոդվածով, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 189-րդ և 190-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցագործություններից տուժած անձն ազատվում է իր կատարած ոչ մեծ կամ միջին ծանրության այն հանցանքների համար քրեական պատասխանատվությունից, որոնցում ներգրավված է եղել իր նկատմամբ

իրականացված թրաֆիքինգի կամ շահագործման ընթացքում և այդ հանցանքները կատարել է հարկադրանքի ներքո:

Հոդված 189. Երեխայի կամ անօգնական վիճակում գտնվողի թրաֆիքինգը կամ շահագործումը

1. Երեխայի կամ անօգնական վիճակում գտնվողի թրաֆիքինգը՝ շահագործման նպատակով երեխային կամ անօգնական վիճակում գտնվողին հավաքագրելը, տեղափոխելը, փոխանցելը, թաքցնելը կամ ստանալը, ինչպես նաև այդպիսի անձին շահագործելը կամ շահագործման վիճակի մեջ դնելը կամ պահելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ յոթից տասը տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) բռնություն գործադրելով կամ դա գործադրելու սպառնալիքով,

2) հղի կնոջ նկատմամբ,

3) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

4) մերձավոր ազգական կողմից,

5) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

6) այլ պետություն տեղափոխելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասներեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս կամ հանգեցրել է հանցագործությունից տուժած անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի ինքնասպանության կամ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 190. Շահագործման վիճակում գտնվող մարդու ծառայությունից օգտվելը

1. Շահագործման վիճակում գտնվող մարդու ծառայությունից օգտվելը, եթե ծառայությունից օգտվողը գիտակցել է մարդու շահագործման վիճակում գտնվելու հանգամանքը, և բացակայում են սույն օրենսգրքի 188-րդ և 189-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ

3) անչափահասի նկատմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Իրավասու մարմիններին հանցագործությունից տուժած անձի շահագործման և նրա գտնվելու վայրի մասին կամովին տեղեկություններ հայտնած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե նրա փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 191. Մարդուն առևանգելը

1. Մարդուն առևանգելը՝ անձին իր կամքին հակառակ կամ նրա կամքն անտեսելով կամ անօգնական վիճակն օգտագործելով այլ վայր տեղափոխելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 315-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

2) հղի կնոջ նկատմամբ,

3) անչափահասի նկատմամբ,

4) այլ անձանց կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր եղանակով,

5) մի խումբ անձանց կողմից,

6) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

7) շահադիտական դրդումներով,

8) առևանգվածին ազատ արձակելու պայմանով պահանջ ներկայացնելով կամ

9) ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորված ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի շարժառիթով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 192. Ազատությունից ապօրինի զրկելը

1. Մարդուն ազատությունից ապօրինի զրկելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 188-րդ, 189-րդ, 191-րդ կամ 315-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

2) հղի կնոջ նկատմամբ,

3) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

4) անչափահասի նկատմամբ,

5) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

6) մերձավոր ազգականի կողմից,

7) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

8) շահադիտական դրդումներով,

9) ազատությունից ապօրինի զրկված անձին ազատ արձակելու պայմանով պահանջ ներկայացնելով կամ

10) ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորված ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի շարժառիթով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 193. Հոգեբուժական կազմակերպությունում ապօրինի տեղավորելը կամ պահելը

1. Հոգեբուժական կազմակերպությունում օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ տեղավորելը կամ պահելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) շահադիտական դրդումներով կամ

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 194. Հոգեկան ներգործությունը

1. Սպանության, առողջությանը վնաս պատճառելու, խոշտանգման, սեռական ազատության կամ անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցանք կատարելու, առևանգելու, ազատությունից ապօրինի զրկելու կամ խոշոր կամ առանձնապես խոշոր չափի գույք ոչնչացնելու սպառնալիքը, եթե այդ սպառնալիքն իրականացնելու իրական վտանգ է եղել, ինչպես նաև սոցիալական մեկուսացումը կամ պարբերաբար պատիվն ու արժանապատվությունը նվաստացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

~~3)~~1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,՝

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:~~

~~Հոդված 171. Անզգուշությամբ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը~~

3. ~~Անզգուշությամբ մեկ ուրիշի առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով։~~

4. ~~Երկու կամ ավելի անձանց առողջությանն անզգուշությամբ ծանր վնաս պատճառելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 172. Անզգուշությամբ առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը~~

~~1. Անզգուշությամբ մեկ ուրիշի առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով։~~

~~2.~~3. ~~Երկու կամ ավելի անձանց առողջությանն անզգուշությամբ միջին ծանրության վնաս պատճառելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով։~~

~~ԳԼՈՒԽ 25.~~
~~ԿՅԱՆՔԸ ԵՎ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎՏԱՆԳՈՂ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ~~

~~**Հոդված 173. Հղիության ապօրինի արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը**~~

~~4.~~5. ~~Համապատասխան բժշկական բարձրագույն կրթություն ունեցող անձի կողմից հղիության ապօրինի արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով։~~

~~5.~~6. ~~Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը՝~~

3) ~~անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ այլ ծանր հետևանք կամ~~

4) ~~կատարվել է մարդու սաղմը կամ պտուղը վերցնելու նպատակով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~6.~~7. ~~Համապատասխան բժշկական բարձրագույն կրթություն չունեցող անձի կողմից հղիության ապօրինի արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով։~~

~~7. Սույն հոդվածի երրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը~~

~~1) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ այլ ծանր հետևանք կամ~~

2) ~~2) կատարվել է մարդու սաղմը կամ պտուղը վերցնելու նպատակով՝~~ հղի կնոջ նկատմամբ,

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 174. Հղիության արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելուն կամ ամլացմանը հարկադրելը~~

~~1.Կնոջն իր հղիությունն արհեստական եղանակով ընդհատելուն կամ անձին ամլացմանը հարկադրելը բռնություն գործադրելով, դա գործադրելու սպառնալիքով, շանտաժով կամ հարկադրանքի այլ եղանակով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից ութ տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 175. Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսի վարակելը~~

~~2.Մեկ ուրիշին մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով դիտավորությամբ կամ ինքնավստահությամբ վարակելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով։~~

~~3.Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1)~~3) անչափահասի նկատմամբ,

~~2) հղի կնոջ նկատմամբ,~~

~~3) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ~~

~~4) բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող անձի կողմից՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից տասը տարի ժամկետով։~~

~~3. Անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության սույն հոդվածով կամ սույն օրենսգրքի 176-ով և 177-ով հոդվածներով նախատեսված հանցագործությունների համար, եթե սեռական հարաբերության զուգընկերն իմացել է նրա հիվանդության առկայության մասին և տվել է սեռական հարաբերություն ունենալու՝ գիտակցաբար և կամովին համաձայնություն։~~

~~Հոդված 176. Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով անզգուշությամբ վարակելը~~

~~1.~~3. ~~Մեկ ուրիշին մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով հանցավոր ինքնավստահությամբ վարակելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) անչափահասի նկատմամբ կամ~~

~~1) հղի կնոջ նկատմամբ՝~~

պատժվում է հանրային աշխատանքներով՝ երկու հարյուրից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 177. Սեռավարակով կամ կյանքի համար վտանգավոր վարակով վարակելը

1. Մեկ ուրիշին սեռավարակով կամ կյանքի համար վտանգավոր վարակով հանցավոր ինքնավստահությամբ վարակելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) անչափահասի նկատմամբ,

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ

3) բուժաշխատողի կողմից՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

1. Մեկ ուրիշին սեռավարակով կամ կյանքի համար վտանգավոր վարակով դիտավորությամբ վարակելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի երրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) անչափահասի նկատմամբ,

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

3) բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող անձի կողմից՝

պատժվում է հանրային աշխատանքներով՝ երկու հարյուրից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ չորսից յոթ տարի

ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով։

Հոդված 178. Վտանգի մեջ թողնելը

1. Կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր վիճակում գտնվող և ինքնապահպանության միջոցներ ձեռնարկելու հնարավորությունից զրկված անձին անօգնական վիճակում թողնելը, եթե հանցավորն այդ անձին օգնություն ցույց տալու իրական հնարավորություն է ունեցել և պարտավոր է եղել նրան խնամելու կամ ինքն է նրան դրել կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր վիճակում, եթե կյանքից զրկելու կամ առողջությանը վնաս պատճառելու դիտավորություն չի ունեցել՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) անչափահասի նկատմամբ,

1) հղի կնոջ նկատմամբ կամ

2) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

Հոդված 179. Մարդու բջջի, հյուսվածքի, օրգանի կամ կենսաբանական նյութերի կամ հեղուկների ապօրինի շրջանառությունը

1. Մարդու կամ դիակի բջիջը, հյուսվածքը, օրգանը, կենսաբանական նյութերը կամ հեղուկները կամ մարդու սաղմը կամ պտուղը ապօրինի ձեռք բերելը, իրացնելը, պահելը, փոխադրելը կամ առաքելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ

ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանքներ՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ երկու հարյուրից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 180. Փոխպատվաստման կանոնները խախտելը

1. Փոխպատվաստման նպատակով մարդու կամ դիակի բջիջը, հյուսվածքը, օրգանը, կենսաբանական նյութեր կամ հեղուկներ վերցնելու կամ փոխպատվաստելու կանոնները խախտելը, որն անզգուշությամբ ծանր կամ միջին ծանրության վնաս է պատճառել բջիջ, հյուսվածք կամ օրգան կամ կենսաբանական նյութեր կամ հեղուկներ տվողի կամ ընդունողի առողջությանը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ չորսից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մահ,

2) կատարվել է շահադիտական դրդումներով կամ՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքները, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 181. Անձին առանց իր համաձայնության բժշկական, գիտական կամ այլ փորձի ենթարկելը

1. Անձին՝ առանց իր ազատ կամաարտահայտության և իրազեկված ու պատշաճ ձևակերպված համաձայնության նրա կյանքին կամ առողջությանը վնաս պատճառելու սպառնալիք պարունակող բժշկական, գիտական կամ այլ փորձի ենթարկելը՝

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով՝ կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ ժամկետով՝ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից,~~

~~2) անչափահասի նկատմամբ,~~

~~3) հղի կնոջ նկատմամբ,~~

~~4) անօգնական կամ խոցելի վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ~~

~~5) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով՝ կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:~~

~~1. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքները, որոնք՝~~

~~1) կատարվել են բռնություն գործադրելով,~~

~~1) կատարվել են հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ~~

~~2) անզգուշությամբ առաջացրել են մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝~~

~~պատժվում են կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:~~

~~Հոդված 182. Մարդու վերաարտադրողական կլոնավորումը կամ եվգենիկական փորձերը~~

~~1. Մարդու վերարտադրողական կլոնավորումը՝ մահացած կամ կենդանի մարդու՝ արհեստական ճանապարհով գենետիկորեն նմանատիպը ստեղծելուն ուղղված ցանկացած գործողություն կատարելը կամ եվգենիկական փորձերը՝ մարդու լավասերմանը (սելեկցիային) ուղղված ցանկացած գործողություն կատարելը՝~~

~~պատժվում են որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքի զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են՝

1) բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,
2) մի խումբ անձանց կողմից,
3) անչափահասի նկատմամբ,
4) հղի կնոջ նկատմամբ,
5) անօգնական կամ խոցելի վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ
6) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ՝

պատժվում են ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքները, որոնք՝

1) կատարվել են հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ
2) անզգուշությամբ առաջացրել են մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 183. Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնողի կողմից մասնագիտական պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը

1. Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնողի կողմից մասնագիտական պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, եթե հանցավորի անզգուշության հետևանքով հնարավոր չի եղել կանխել հիվանդության հետագա ընթացքը կամ բարդությունների առաջացումը կամ, եթե դա անզգուշությամբ հանգեցրել է հիվանդության հետ կապված բարդությունների առաջացման կամ, եթե անձի առողջությանն անզգուշությամբ պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս կամ առաջացրել է սաղմի կամ պտղի վնասում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է պացիենտի մահ կամ մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով վարակում՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ ժամկետով կամ

~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով։~~

~~ԳԼՈՒԽ 26.~~
~~ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ, ՊԱՏՎԻ, ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՎՈՒԹՅԱՆ, ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿԱՄ ՀՈԳԵԿԱՆ~~
~~ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ~~

~~Հոդված 184. Մարդու թրաֆիքինգը~~

~~1. Մարդու թրաֆիքինգը՝ շահագործման նպատակով մարդուն հավաքագրելը, տեղափոխելը, փոխանցելը, թաքցնելը կամ ստանալը, ինչպես նաև մարդուն շահագործելը կամ շահագործման վիճակի մեջ դնելը կամ պահելը՝ բռնություն գործադրելով կամ դա գործադրելու սպառնալիքով կամ հարկադրանքի այլ ձևերով, առևանգման, խաբեության կամ վստահությունը չարաշահելու, անձի պաշտոնից կամ ծառայողական դիրքից կամ լիազորություններից բխող ազդեցությունը կամ հանցագործությունից տուժած անձի վիճակի խոցելիությունն օգտագործելու կամ հանցագործությունից տուժածին վերահսկող անձի հետ համաձայնություն ձեռք բերելու նպատակով նյութական կամ այլ օգուտ տալու կամ խոստանալու կամ առաջարկելու կամ հանցագործությունից տուժածին վերահսկող անձի կողմից նման համաձայնություն տալու համար նման օգուտ ստանալու կամ առաջարկն ընդունելու միջոցով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ութ տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են՝~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,~~

~~2) անօգնական վիճակում գտնվող մարդու նկատմամբ,~~

~~3) հղի կնոջ նկատմամբ կամ~~

~~4) մարդուն այլ պետություն տեղափոխելով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ յոթից տասներկու տարի ժամկետով։~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք՝~~

~~1) կատարվել են հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ~~

~~2) անզգուշությամբ առաջացրել են հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս կամ հանգեցրել են հանցագործությունից տուժած անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի ինքնասպանության կամ առաջացրել են այլ ծանր հետևանք՝~~

~~պատժվում են ազատազրկմամբ՝ տասից տասնչորս տարի ժամկետով։~~

~~4. Սույն հոդվածի, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 185-ի և 186-ի հոդվածների իմաստով շահագործում են համարվում այլ մարդու՝ պոռնկության շահագործումը կամ սեքսուալ շահագործման այլ ձևերը, հարկադիր աշխատանքը կամ ծառայություն մատուցելուն կամ հակաիրավական գործողություններ կատարելուն~~

հարկադրելը, ստրկության կամ ստրկությանը նմանվող վիճակի մեջ դնելը, առքը կամ վաճառքը, բջիջը, օրգանը, հյուսվածքը կամ կենսաբանական նյութերը կամ հեղուկները վերցնելը:

5. Սույն հոդվածով, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 185-ով և 186-ով հոդվածներով նախատեսված հանցագործություններից տուժած անձն ազատվում է իր կատարած ոչ մեծ կամ միջին ծանրության այն հանցանքների համար քրեական պատասխանատվությունից, որոնցում ներգրավված է եղել իր նկատմամբ իրականացված թրաֆիքինգի ընթացքում և այդ արարքները կատարել է հարկադրանքի ներքո:

Հոդված 185. Երեխայի կամ հոգեկան խանգարման հետևանքով իր արարքի բնույթն ու նշանակությունը գիտակցելու կամ դա ղեկավարելու հնարավորությունից զրկված անձի թրաֆիքինգը

1. Շահագործման նպատակով երեխային կամ հոգեկան խանգարման հետևանքով իր արարքի բնույթն ու նշանակությունը ամբողջությամբ կամ մասամբ գիտակցելու կամ դա ղեկավարելու հնարավորությունից զրկված անձին հավաքագրելը, տեղափոխելը, փոխանցելը, թաքցնելը կամ ստանալը, ինչպես նաև այդպիսի անձանց շահագործելը կամ շահագործման վիճակի մեջ դնելը կամ պահելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ յոթից տասը տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորություններով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

3) բռնություն գործադրելով կամ դա գործադրելու սպառնալիքով,

4) հոլի կնոջ նկատմամբ կամ

5) այլ պետություն տեղափոխելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասներկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք՝

1) կատարվել են հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել են հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս կամ հանգեցրել են հանցագործությունից տուժած անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի ինքնասպանության կամ առաջացրել են այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից տասնհինգ տարի ժամկետով:

4) ~~Հոդված 186. Շահագործման վիճակում գտնվող մարդու ծառայություններից օգտվելը~~մերձավոր ազգականի կողմից,

~~2)~~5) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ,

~~3)~~6) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

7) խուլիգանական դրդումներով կամ

~~1. Շահագործման վիճակում գտնվող մարդու ծառայություններից օգտվելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 184-ով և 185-ով հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) անչափահասի նկատմամբ,~~

~~2) հոգեկան խանգարման հետևանքով իր արարքի բնույթն ու նշանակությունը ամբողջությամբ կամ մասամբ գիտակցելու կամ դա ղեկավարելու հնարավորությունից զրկված մարդու նկատմամբ,~~

~~3) անօգնական վիճակում գտնվող մարդու նկատմամբ կամ~~

~~4) հղի կնոջ նկատմամբ՝~~

~~պատժվում է առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։~~

~~3. Իրավապահ կամ իրավասու այլ մարմիններին հանցագործությունից տուժած անձի շահագործման և նրա գտնվելու վայրի մասին կամովին տեղեկություններ հայտնած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված պատասխանատվությունից։ Եթե նրա փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար։~~

~~Հոդված 187. Մարդուն առևանգելը~~

~~1. Մարդուն առևանգելը՝ անձին իր կամքին հակառակ կամ նրա կամքն անտեսելով կամ անօգնական վիճակն օգտագործելով այլ վայր տեղափոխելը և այնտեղ պահելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 301-ով հոդվածով նախատեսված հանցագործության հատկանիշները՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ~~

կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից,

2) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

3) շատերի կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր եղանակով,

4) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

5) անչափահասի նկատմամբ,

6) հղի կնոջ նկատմամբ,

7) շահադիտական դրդումներով,

8) առևանգվածին ազատ արձակելու պայմանով պահանջ ներկայացնելով կամ

9) գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկական, ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորված կամ կրոնական ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք՝

1) կատարվել են հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել են հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝յոթից տասներկու տարի ժամկետով։

Հոդված 188. Ազատությունից ապօրինի զրկելը

1. Մարդուն ազատությունից ապօրինի զրկելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 184-ով, 185-ով, 187-ով և 301-ով հոդվածներով նախատեսված հանցագործության հատկանիշները՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

3) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

4) անչափահասի նկատմամբ,

5) անօգնական վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ,

6) հղի կնոջ նկատմամբ,

7) շահադիտական դրդումներով,

8) ազատությունից ապօրինի զրկված անձին ազատ արձակելու պայմանով պահանջ ներկայացնելով,

9) գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկական, ռասայական, սոցիալական կամ կրոնական ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով կամ

10) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք՝

1) կատարվել են հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել են հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ յոթից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 189. Հոգեբուժական կազմակերպությունում ապօրինի տեղավորելը կամ պահելը

1.4. Հոգեբուժական կազմակերպությունում օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ տեղավորելը կամ պահելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) շահադիտական կամ անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով կամ

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք՝

1) կատարվել են հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել են հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ յոթից տասներկու տարի ժամկետով։

Հոդված 190. Հոգեկան ներգործությունը

1. Սպանության, առողջությանը վնաս պատճառելու, խոշտանգման, սեռական ազատության կամ անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցանք կատարելու, առևանգելու, ազատությունից ապօրինի զրկելու, խոշոր կամ առանձնապես խոշոր չափի գույք ոչնչացնելու սպառնալիքը, եթե այդ սպառնալիքն իրականացնելու իրական վտանգ է եղել, ինչպես նաև սոցիալական մեկուսացումը կամ պարբերաբար պատիվն ու արժանապատվությունը նվաստացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

4)11) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

5) անչափահասի նկատմամբ,

6) հղի կնոջ նկատմամբ,

7)8) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ,

8)9) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

9) խուլիգանական դրդումներով կամ

10) գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկական, ռասայական, սոցիալական կամ կրոնական ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկուերեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 195. ~~Հոդված 191.~~ Ֆիզիկական ներգործությունը

1. Հարվածներ հասցնելը կամ բռնի այլ գործողություններ կատարելըՀարվածելը, ֆիզիկական այլ բռնությունը, եթե չեն առաջացել սույն օրենսգրքի 171-րդ~~170-րդ~~ հոդվածով նախատեսված հետևանքները՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~տասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը~~ հարյուր հիսուն~~ժամ տևողությամբ:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է հանցագործությունից տուժած նույն անձի նկատմամբ երկու կամ ավելի անգամ՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկերկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:~~, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

~~3.~~2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով~~առաջին կամ երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որըհանցանքները, որոնք կատարվել էեն՝

1) ~~անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,~~

2) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

3) հղի կնոջ նկատմամբ,

~~3)~~4) անչափահասի նկատմամբ,

~~4) հղի կնոջ նկատմամբ,~~

~~5) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ,~~

~~6) մի խումբ անձանց կողմից,~~

~~7)~~5) առանձին դաժանությամբ,

6) մի խումբ անձանց կողմից,

7) մերձավոր ազգականի կողմից,

8) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ,

~~8)~~9) շահադիտական դրդումներով~~կամ անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով~~,

~~9)~~10) խուլիգանական դրդումներով կամ

~~10)~~11) ~~գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկական,~~ ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորվածկամ կրոնական ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի ~~կամ կրոնական մոլեռանդության~~ շարժառիթով՝

պատժվում ~~է~~են տուգանքով՝ տասնապատիկից ~~երեսնապատիկիցսանապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ~~երկու~~ հարյուրից երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը ~~երկուերեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 196. Ֆիզիկական ուժեղ ցավ կամ հոգեկան ուժեղ տառապանք պատճառելը

1. Անձին ֆիզիկական ուժեղ ցավ կամ հոգեկան ուժեղ տառապանք պատճառելը, եթե դա չի առաջացրել սույն օրենսգրքի 166-րդ կամ 167-րդ հոդվածներով նախատեսված հետևանքները, և եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 450-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի հատկանիշները՝

պատժվում է ~~, կամ~~ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

2) հղի կնոջ նկատմամբ,

3) անչափահասի նկատմամբ,

4) առանձին դաժանությամբ,

5) մի խումբ անձանց կողմից,

6) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ,

7) առևանգված կամ որպես պատանդ վերցված անձի նկատմամբ կամ

8) ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորված ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի շարժառիթով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

Ամուսնությանը, ամուսնալուծությանը կամ երեխա ունենալուն~~Հոդված 192. Հետապնդումը~~

~~1.Անձին հետապնդելը՝ անձին պարբերաբար հետևելը, պարբերաբար անպարկեշտ առաջարկություններ անելը, անցանկալի հաղորդակցության մեջ ներգրավելը կամ պարբերաբար անձի անձնական իրերի վրա գրառումներ կատարելը, կամ անձի տվյալներով առցանց կեղծ անուններով հաշիվներ բացելը կամ սուտ տեղեկություններ տարածելը, ինչը անձի մեջ անհանգստություն է առաջացնում իր կյանքի, առողջության, սեռական անձեռնմխելիության, ազատության, սեփականության կամ այլ իրավունքների համար՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ երկու հարյուրից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով,~~

Հոդված 197. ~~Հոդված 193. Արարք կատարելուն կամ դա կատարելուց ձեռնպահ մնալուն~~ հարկադրելը

1. Բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով, ~~կամ~~ շանտաժի, արժանապատվությունը նվաստացնելու, գույքը ոչնչացնելու, վնասելու կամ վերցնելու սպառնալիքով կամ հանցագործությունից տուժած անձի նյութական կամ այլ կախվածությունն օգտագործելով կամ հարկադրանքի այլ եղանակով անձին ամուսնությանը կամ ամուսնալուծությանը կամ երեխա ունենալուն ~~միջոցով մեկ ուրիշին որևէ արարք կատարելուն կամ դրա կատարումից ձեռնպահ մնալուն~~ հարկադրելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկից երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~մեկից~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 27 .
~~ԳԼՈՒԽ 27.~~

ՍԵՌԱԿԱՆ ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԵՌԱԿԱՆ ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 198. ~~Հոդված 194.~~ Սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունները

1. Սեռական հարաբերությունը կամ սեքսուալ բնույթի այլ~~, այդ թվում՝ համասեռական~~ գործողությունները, այդ թվում՝ սեռական հարաբերության նմանակումը կամ սեռական կարիքները բավարարելը, որոնք կատարվել են հանցագործությունից տուժած անձի կամքին հակառակ կամ նրա կամքն անտեսելով՝ հանցագործությունից տուժած անձի կամ այլ անձի նկատմամբ բռնություն գործադրելով կամ դա գործադրելու սպառնալիքով կամ հանցագործությունից տուժած անձի անօգնական վիճակն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

~~1)~~ հղի կնոջ նկատմամբ,~~մի խումբ անձանց կողմից,~~

~~2)~~1) ~~առանձին դաժանությամբ,~~

~~3)~~2) անչափահասի նկատմամբ,

~~4) հղի կնոջ նկատմամբ,~~

~~5) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ, կամ դա գործադրելու սպառնալիքով,~~

~~6)~~3) ~~նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ,~~

4) մերձավոր ազգականի կամ զուգընկերոջ կամ նախկին զուգընկերոջ կողմից,

5) ընտանեկան դրությամբ կամ հաշմանդամությամբ պայմանավորված՝ խոցելի վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ,

~~7)~~6) նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ,

~~8)~~7) արգելանքի վերցված, ձերբակալված, կալանավորված կամ քրեակատարողական հիմնարկում պատիժը կրող~~, արգելանքի վերցված, ձերբակալված կամ կալանավորված~~ անձի, զորամասում կամ ծառայության այլ վայրում՝ զինծառայողի կամ բուժհաստատությունում բուժվող կամ հետազոտվող անձի նկատմամբ՝ համապատասխան հիմնարկի կամ հաստատության աշխատակցի կողմից,՝

8) մի խումբ անձանց կողմից,

9) առանձին դաժանությամբ կամ

10) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ դա գործադրելու սպառնալիքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը~~չորսից ութ~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~՝

1) կատարվել է 18~~են տասնութ~~ տարին չլրացած անձի նկատմամբ վերընթաց ազգականի կամ այն անձի կողմից, որի~~ում~~ վրա դրված է երեխայի դաստիարակության, խնամքի կամ բուժման պարտականություն,

2) կատարվել է 12-ից 14~~են տասնչորս~~ տարին չլրացած անձի նկատմամբ կամ

3) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու~~են~~ մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ հոգեկան խանգարում~~վնաս~~ կամ հանգեցրել է~~են~~ հանցագործությունից տուժած անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի ինքնասպանության~~ինքնասպանության~~ կամ առաջացրել է~~են~~ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է~~են~~ ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի իմաստով անօգնական վիճակում գտնվող է համարվում հանցավորին դիմադրություն ցույց տալու կամ իր նկատմամբ կատարվող արարքի բնույթը գիտակցելու հնարավորությունից զրկված անձը կամ 12~~տասներկու~~ տարին չլրացած անձը~~մարդը~~:

Հոդված 199. ~~Հոդված 195.~~ Սեքսուալ բնույթի գործողություններին հարկադրելը

1. Սեռական հարաբերությունը կամ սեքսուալ բնույթի այլ~~, այդ թվում՝ համասեռական~~ գործողությունները, այդ թվում՝ սեռական հարաբերության նմանակումը կամ սեռական կարիքները բավարարելը, որոնք կատարվել են շանտաժի, գույքը ոչնչացնելու, վնասելու կամ վերցնելու սպառնալիքով կամ հանցագործությունից տուժած անձի նյութական կամ այլ կախվածությունն օգտագործելով կամ առանց նրա համաձայնության ողջամիտ համոզմունքի կամ նույն եղանակներով նրան սեռական հարաբերության կամ սեքսուալ բնույթի այլ~~, այդ թվում՝ համասեռական~~ գործողություններ կատարելուն հարկադրելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 188~~184~~-րդ կամ 189~~և 185~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների~~հանցագործությունների~~ հատկանիշները՝

պատժվում է ~~որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ~~ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~երկուսից~~ չորս տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,~~մի խումբ անձանց կողմից,~~

2) անչափահասի նկատմամբ,

3) մերձավոր ազգականի կամ զուգընկերոջ կամ նախկին զուգընկերոջ կողմից,

4) ընտանեկան դրությամբ կամ հաշմանդամությամբ պայմանավորված՝ խոցելի վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ,

~~3)~~ արգելանքի վերցված, ձերբակալված, կալանավորված կամ ~~հղի կնոջ նկատմամբ,~~

~~4)~~5) քրեակատարողական հիմնարկում պատիժը կրող~~, արգելանքի վերցված, ձերբակալված կամ կալանավորված~~ անձի, զորամասում կամ ծառայության այլ վայրում՝ զինծառայողի կամ բուժհաստատությունում բուժվող կամ հետազոտվող անձի նկատմամբ՝ համապատասխան հիմնարկի կամ հաստատության աշխատակցի կողմից կամ՝

6) մի խումբ անձանց կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~՝

1) կատարվել է 18~~են տասնութ~~ տարին չլրացած անձի նկատմամբ վերընթաց ազգականի կամ այն անձի կողմից, որի~~ոմ~~ վրա դրված է երեխայի դաստիարակության, խնամքի կամ բուժման պարտականություն,

2) կատարվել է 12-ից 16~~են տասներկուսից տասնվեց~~ տարին չլրացած անձի նկատմամբ կամ

3) անզգուշությամբ առաջացրել է~~են~~ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ~~,~~ հոգեկան խանգարում կամ~~,~~ հանգեցրել է~~են~~ հանցագործությունից տուժած անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի ինքնասպանության կամ առաջացրել է~~են~~ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է~~են~~ ազատազրկմամբ՝ վեցից~~հինգից~~ տասներկու տարի ժամկետով:

~~Հոդված 200.~~ ~~Հոդված 196.~~ Սեքսուալ բնույթի գործողություններ կատարելը 16~~տասնվեց~~ տարին չլրացած անձի նկատմամբ

1. Սեռական հարաբերությունը կամ սեքսուալ բնույթի այլ~~, այդ թվում՝ համասեռական~~ գործողությունները, այդ թվում՝ սեռական հարաբերության նմանակումը կամ սեռական կարիքները բավարարելը, որոնք~~որոնք~~ կատարվել են 18~~տասնութ~~ տարին լրացած անձի կողմից 16~~տասնվեց~~ տարին չլրացած անձի նկատմամբ, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 189-րդ, 198-րդ կամ 199-րդ~~186-ով, 194-ով և 195-ով~~ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների~~հանցագործությունների~~ հատկանիշները՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~վեց~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) 12-ից 14 տարին չլրացած անձի նկատմամբ,

2) մերձավոր ազգականի կամ զուգընկերոջ կամ նախկին զուգընկերոջ կողմից,

~~1)~~3) մի խումբ անձանց կողմից կամ

4) առանձին դաժանությամբ՝

~~2) փաստական ամուսնական հարբերությունների մեջ գտնվող անձի կողմից կամ~~

~~3) տասներկուսից տասնչորս տարին չլրացած անձի նկատմամբ՝~~

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~՝

1) կատարվել է~~են~~ վերընթաց ազգականի կամ այն անձի կողմից, որի~~ոի~~ վրա դրված է երեխայի դաստիարակության, խնամքի կամ բուժման պարտականություն կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է~~են~~ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ հոգեկան խանգարում կամ հանգեցրել է հանցագործությունից տուժած անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի ինքնասպանության կամ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է~~են~~ ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածով նախատեսված սեռական հարաբերությունը կամ սեքսուալ բնույթի այլ գործողությունները, այդ թվում՝ սեռական հարաբերության նմանակումը կամ սեռական կարիքները բավարարելը, միևնույն անձի կողմից միևնույն անձի նկատմամբ մեկից ավելի անգամ կատարելը որակվում է որպես մեկ հանցագործություն:

Հոդված 201. ~~Հոդված 197.~~ Անառակաբարո արարք կատարելը

1. 18~~Տասնութ~~ տարին լրացած անձի կողմից պոռնկագրական նյութ կամ առարկա, այդ թվում՝ տպագիր հրատարակություն, կինոյի կամ տեսաֆիլմի~~տեսաֆիլմերի~~ նյութ, էլեկտրոնային կրիչի~~կրիչների~~ վրա պահվող նյութ, պատկեր կամ պոռնկագրական բնույթի այլ առարկա 16~~տասնվեց~~ տարին չլրացած անձանց շրջանում տարածելը, ցուցադրելը, 16~~տասնվեց~~ տարին չլրացած անձի ներկայությամբ սեռական հարաբերությունը, մերկանալը~~,~~ կամ սեքսուալ բնույթի այլ գործողություն կատարելը, 16 ~~կամ տասնվեց~~ տարին չլրացած անձի հետ սեքսուալ բնույթի զրույցը~~զրույցները~~ կամ 16~~տասնվեց~~ տարին չլրացած անձի մեջ սեքսուալ բնույթի ցանկություն առաջացնելուն ուղղված այլ արարքը~~արարքները~~, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 198-րդ, 199-րդ~~194-ով, 195-ով~~ կամ 200-րդ~~196-ով~~ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների~~հանցագործությունների~~ հատկանիշները՝

պատժվում է~~են~~ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել է~~են~~՝

~~1) 14-ի խումբ անձանց կողմից,~~

1) ~~տասնչորս~~ տարին չլրացած անձի նկատմամբ,

2) մի խումբ անձանց կողմից կամ

3) տեղեկատվականզանգվածային հաղորդակցության կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն~~տեղեկատվության միջոցներն~~ օգտագործելով՝

պատժվում ~~է են կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասովերկրորդ մասերով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~՝

1) կատարվել է~~են~~ վերընթաց ազգականի կամ այն անձի կողմից, որի~~ում~~ վրա դրված է երեխայի դաստիարակության, խնամքի կամ բուժման պարտականություն,

2) կատարվել է 12 տարին չլրացած անձի նկատմամբ,

~~2)~~3) կատարվել է~~են~~ հանցավորին դիմադրություն ցույց տալու կամ իր նկատմամբ կատարվող արարքի բնույթը գիտակցելու հնարավորությունից զրկված կամ հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձի նկատմամբ, ~~խանգարում ունեցող անձի նկատմամբ,~~

~~3)~~4) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից~~են տասներկու տարին չլրացած անձի նկատմամբ~~ կամ

~~4)~~5) անզգուշությամբ առաջացրել է~~են~~ հոգեկան խանգարում~~խեղում~~ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է~~են~~ ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~չորսից ութ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 202. 16 տարին չլրացած անձին սեռական հարաբերություն կամ սեքսուալ բնույթի այլ գործողություններ կամ մանկական պոռնոգրաֆիա ստեղծել կամ արտադրել առաջարկելը (գրումինգ)

1. Տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ 18 տարին լրացած անձի կողմից 16 տարին չլրացած անձին հանդիպում առաջարկելը և հանդիպմանն ուղղված գործողություն կատարելը՝ սեռական հարաբերության կամ սեքսուալ բնույթի այլ գործողությունների, այդ թվում՝ սեռական հարաբերության նմանակման կամ սեռական կարիքները բավարարելու, կամ մանկական պոռնոգրաֆիա ստեղծելու կամ արտադրելու նպատակով, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 189-րդ կամ 198-201-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 28 .

~~ԳԼՈՒԽ 28.~~

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 203. ~~Հոդված 198.~~ Խտրականությունը

1. Խտրականությունը՝ տարբերակված վերաբերմունքի դրսևորումը, որը ոտնահարում է անձի պատիվն ու արժանապատվությունը կամ իրավունքներն ու ազատությունները կամ որով անձին առավելություններ են տրվում՝ առանց օբյեկտիվ հիմքի կամ իրավաչափ նպատակի~~ողջամիտ բացատրության~~՝ սեռի, ռասայի, մաշկի գույնի, էթնիկ~~էթնիկական~~ կամ սոցիալական ծագման, գենետիկական հատկանիշների, լեզվի, կրոնի, աշխարհայացքի, քաղաքական կամ այլ հայացքների, ազգային փոքրամասնությանը պատկանելության, գույքային վիճակի, ծնունդի, առողջական վիճակի, հաշմանդամության, տարիքի կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքների հիմքով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի~~քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր~~ութսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս~~երկու տարի~~ ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը~~Խտրականությունը~~, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով-՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիքքսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեքհինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկուերեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 204. Հոդված 199. Անձնական կամ ընտանեկան կյանքի գաղտնիությունը խախտելը

1. Մարդու անձնական կամ ընտանեկան գաղտնիք համարվող տեղեկությունըտեղեկություններն առանց նրա համաձայնության օգտագործելը, իրացնելը կամ հայտնելը կամ այդ տեղեկությունըտեղեկություններն օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ օգտագործելու, իրացնելու կամ հայտնելու նպատակով ձեռք բերելը կամ պահելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկերկու տարի ժամկետով, կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:։

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասում նախատեսված տեղեկությունըտեղեկությունները հրապարակային ելույթներով, հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործություններով, կամ զանգվածային լրատվության միջոցներով կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակացական տեխնոլոգիաների միջոցովհամացանցով տարածելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունառավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը, որըհանցանքները, որոնք կատարվել էեն՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

2) տեղեկությանտեղեկատվության գաղտնի հավաքման համար նախատեսված տեխնիկական հատուկ միջոցմիջոցներ օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիքքսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային

աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 205. Բժշկական գաղտնիքը հրապարակելը

1. Բժշկական գաղտնիք պարունակող տվյալը, օրենքով նախատեսված անձնական տվյալներ մշակողի կողմից առանց անձի կամ նրա օրինական ներկայացուցչի գրավոր համաձայնության, ապօրինաբար մեկ այլ անձի հայտնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հիսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Բժշկական գաղտնիք պարունակող տվյալը, օրենքով նախատեսված անձնական տվյալներ մշակողի կողմից առանց անձի կամ նրա օրինական ներկայացուցչի գրավոր համաձայնության, հրապարակային ելույթներով, հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործություններով, զանգվածային լրատվության միջոցներով կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների միջոցով տարածելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է բուժաշխատողի կողմից՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ հանգեցրել է ինքնասպանության կամ ինքնասպանության

փորձի, անձի պատիվը, արժանապատվությունը կամ բարի համբավը նվաստացնելուն կամ այլ ծանր հետևանքի՝

պատժվում է տուգանքով՝ երեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 206. Նամակագրության, հեռախոսային խոսակցությունների և հաղորդակցության այլ ձևերի գաղտնիությունը խախտելը

1. Մարդու նամակագրության, հեռախոսային խոսակցությունների և հաղորդակցության այլ ձևերի գաղտնիությունն ապօրինի խախտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

2) տեղեկության գաղտնի հավաքման համար նախատեսված տեխնիկական հատուկ միջոց օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ~~որոշակի պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեքերկու տարի ժամկետով:

Հոդված 207. Բնակարանի անձեռնմխելիությունը խախտելը

1. Մարդու կամքին հակառակ կամ կամքն անտեսելով նրա բնակարան ապօրինի մուտք գործելը՝

~~**Հոդված 200. Բժշկական գաղտնիքը հրապարակելը**~~

~~1. Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնողի կողմից բժշկական գաղտնիքը ապօրինաբար մեկ այլ անձի հայտնելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որն անզգուշությամբ հանգեցրել է ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի, անձի պատիվը, արժանապատվությունը կամ բարի համբավը նվաստացնելուն, մարդու իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի սահմանափակման կամ այլ ծանր հետևանքի՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 201. Նամակագրության, հեռախոսային հաղորդակցության, փոստային, հեռագրական կամ այլ հաղորդումների գաղտնիությունը խախտելը~~

~~1. Մարդու նամակագրության, հեռախոսային հաղորդակցության, փոստային, հեռագրական կամ այլ հաղորդումների գաղտնիությունն ապօրինի խախտելը՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն~~առավելագույնը ութսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։~~։~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

~~1)~~ 1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

2) բռնություն գործադրելով կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով՝

~~2) տեղեկատվության գաղտնի հավաքման համար նախատեսված տեխնիկական հատուկ միջոցներ օգտագործելով՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~քսանապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու~~ութսունից~~ հարյուր ~~հիսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով։

~~Հոդված 202. Բնակարանի անձեռնմխելիությունը խախտելը~~

~~2.~~3. ~~Մարդու կամքին հակառակ կամ կամքն անտեսելով նրա բնակարան ապօրինի մուտք գործելը՝~~

Հոդված 208. Անձին տեղեկություններ տրամադրելուց հրաժարվելը

1. Անձին՝ նրա իրավունքներին կամ օրինական շահերին առնչվող փաստաթուղթ կամ այլ տեղեկություն իրավասու անձի կողմից ապօրինի չտրամադրելը կամ անձին այդ փաստաթուղթը կամ տեղեկությունն ապօրինի ոչ լրիվ կամ աղավաղված տրամադրելը, եթե դա խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական վնաս է պատճառել անձի իրավունքներին կամ օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ութսուն ժամ տևողությամբ~~, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~.~~

Հոդված 209. Խղճի կամ դավանանքի ազատության իրավունքի իրականացմանը խոչընդոտելը

1. Անձի խղճի կամ դավանանքի ազատության իրավունքի իրականացմանը, այդ թվում՝ կրոնական կազմակերպության օրինական գործունեությանը կամ կրոնական ծեսի կատարմանը խոչընդոտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

~~3.~~ Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

2. ~~1)~~ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝~~ կամ~~

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 210. Ընտրական կամ հանրաքվեին մասնակցելու իրավունքի իրականացմանը, ընտրական հանձնաժողովների աշխատանքներին կամ ընտրությանը կամ հանրաքվեին մասնակցող անձանց իրավունքների կամ պարտականությունների իրականացմանը խոչընդոտելը

1. Անձի ընտրական կամ հանրաքվեին մասնակցելու իրավունքի ազատ իրականացմանը կամ ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի աշխատանքին խոչընդոտելը, ինչպես նաև ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի կամ նախաձեռնող խմբի անդամի, թեկնածուի, այցելուի, լիազոր ներկայացուցչի, հանրաքվեի նախաձեռնող խմբի ներկայացուցչի, վստահված անձի, դիտորդի, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչի, կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) լիազորած անձի, տեխնիկական սարքավորումը սպասարկող անձի իրավունքների կամ պարտականությունների իրականացմանը խոչընդոտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) շանտաժով,

2) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ ~~2)~~ բռնություն ~~գործադրելով կամ դա~~ գործադրելու կամ գույք ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով, ~~՝~~

3) նյութապես շահագրգռելով,

4) ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի նախագահի կամ անդամի կողմից,

5) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

6) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Հանրաքվեին կամ ընտրությանը որևէ ձևով քվեարկելուն կամ հանրաքվեին կամ ընտրությանը մասնակցելուց հրաժարվելուն կամ մեկից ավելի անգամ կամ այլ անձի փոխարեն քվեարկելուն հարկադրելը, որը կատարվել է՝

1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու կամ գույք ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) նյութական կամ այլ կախվածությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 211. ~~Քարոզչություն կատարելուն կամ քարոզչություն կատարելուց~~ հրաժարվելուն հարկադրելը կամ քարոզչություն կատարելուն այլ կերպ խոչընդոտելը

1. Նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչություն կատարելուն կամ քարոզչություն կատարելուց հրաժարվելուն հարկադրելը կամ նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչություն կատարելուն այլ կերպ խոչընդոտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~քսաներեքապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) շանտաժով,

2) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու կամ գույք ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով,

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

4) նյութական կամ այլ կախվածությունն օգտագործելով կամ

5) մի խումբ անձանց կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 212. Ընտրությունների կամ քվեարկության արդյունքները կեղծելը

1. Հանրաքվեի կամ ընտրությունների ընթացքում ձայներն ակնհայտ սխալ հաշվելը կամ ընտրությունների արդյունքները, այդ թվում՝ արձանագրությունները, դրանց պատճենները, այլ ընտրական փաստաթղթերը կամ դրանց քաղվածքները ակնհայտ սխալ տվյալներով հաստատելը, համակարգչում ակնհայտ սխալ տվյալներ մուտքագրելը, մուտքագրված տվյալները փոփոխելը կամ ընտրողի քվեաթերթիկը կամ քվեարկության ծրարն անվավեր կամ չսահմանված նմուշի դարձնելը, ինչպես նաև այլ եղանակով ընտրությունների կամ քվեարկության արդյունքները կեղծելը կամ այդ նպատակով ընտրական փաստաթղթերը վերադաս ընտրական մարմիններին սահմանված ժամկետում չներկայացնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 213. Ընտրողների ցուցակները կազմելու, դրանք քաղաքացիներին կամ կուսակցություններին տրամադրելու կամ հրապարակելու կարգը խախտելը

1. Ընտրողների ցուցակները կազմելու համար պատասխանատու անձի կողմից ընտրողների ցուցակները քաղաքացիներին կամ կուսակցություններին տրամադրելու համար սահմանված կարգը խախտելը, դրանք չտրամադրելը կամ սահմանված կարգով դրանք չհրապարակելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով~~հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ~~, կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

~~1.~~2. Ընտրողների ցուցակները կազմելու համար պատասխանատու անձի կողմից ընտրողների ցուցակները կեղծիք կատարելով կազմելը կամ ընտրողների ցուցակներում կեղծիք կատարելը՝

պատժվում

~~**Հոդված 203. Անձին տեղեկություն տրամադրելուց հրաժարվելը**~~

~~1.Անձին՝ նրա իրավունքներին կամ օրինական շահերին առնչվողող փաստաթուղթ կամ այլ տեղեկատվություն իրավասու անձի կողմից ապօրինի չտրամադրելը կամ անձին այդ փաստաթուղթը կամ տեղեկությունը ապօրինի ոչ լրիվ կամ աղավաղված տրամադրելը, եթե դա խոշոր գույքային կամ այլ էական վնաս է պատճառել անձի իրավունքներին կամ օրինական շահերին՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով, կամ~~ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք՝ ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից՝ ~~առավելագույնը~~ երկուսից հինգ~~առավելագույնը մեկ~~ տարի ժամկետով:

~~**Հոդված 204. Խղճի կամ դավանանքի ազատության իրավունքի իրականացմանը խոչընդոտելը**~~

~~1. Անձի խղճի կամ դավանանքի ազատության իրավունքի իրականացմանը, այդ թվում՝ կրոնական կազմակերպությունների օրինական գործունեությանը, կրոնական ծեսերի կատարմանը խոչընդոտելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել էիշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

Հոդված 205. Ընտրական կամ հանրաքվեին մասնակցելու իրավունքի իրականացմանը, ընտրական հանձնաժողովների աշխատանքներին կամ ընտրությանը կամ հանրաքվեին մասնակցող անձանց լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելը

1. Անձի ընտրական կամ հանրաքվեին մասնակցելու իրավունքի ազատ իրականացմանը կամ ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի աշխատանքին խոչընդոտելը, ինչպես նաև ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի կամ նախաձեռնող խմբի անդամի, թեկնածուի վստահված անձի, դիտորդի, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչի, կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) լիազորած անձի, տեխնիկական սարքավորումը սպասարկող անձի լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքները, որոնք՝

1) կատարվել են շանտաժով, բռնություն գործադրելու կամ գույք ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով,

2) կատարվել են նյութապես շահագրգռելով,

3) կատարվել են ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի նախագահի կամ անդամի կողմից,

4) կատարվել են իշխանական կամ ծառայողական լիազորություններն կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

5) կատարվել են մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում են որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում են ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 206. Քարոզչություն կատարելուն կամ քարոզչություն կատարելուց հրաժարվելուն հարկադրելը

1. Նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչություն կատարելուն կամ քարոզչություն կատարելուց հրաժարվելուն հարկադրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Նույն արարքը, որը՝

1) կատարվել է ծառայողական կամ այլ կախվածությունն օգտագործելով,

2) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից,

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 207. Ընտրությունների կամ քվեարկության արդյունքները կեղծելը

1.Հանրաքվեի կամ ընտրությունների ընթացքում ձայներն ակնհայտ սխալ հաշվելը կամ ընտրությունների արդյունքները, այդ թվում՝ արձանագրությունները, դրանց պատճենները, այլ ընտրական փաստաթղթերը և դրանց քաղվածքները ակնհայտ սխալ տվյալներով հաստատելը, համակարգչում ակնհայտ սխալ տվյալներ մուտքագրելը, մուտքագրված տվյալները փոփոխելը, ինչպես նաև որևէ այլ եղանակով ընտրությունների կամ քվեարկության արդյունքները կեղծելը կամ այդ նպատակով ընտրական փաստաթղթերը վերադաս ընտրական մարմիններին սահմանված ժամկետում չներկայացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երեքից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 208. Ընտրողների ցուցակները կազմելու, դրանք քաղաքացիներին և կուսակցություններին տրամադրելու կամ հրապարակելու կարգը խախտելը

~~2. Ընտրողների ցուցակները կազմելու համար պատասխանատու անձի կողմից ընտրողների ցուցակները քաղաքացիներին կամ կուսակցություններին ապօրինի չտրամադրելը կամ դրանք չհրապարակելը՝~~

~~պատժվում է որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:~~

3. ~~Ընտրողների ցուցակները կազմելու համար պատասխանատու անձի կողմից ընտրողների ցուցակները կեղծիք կատարելով կազմելը կամ ընտրողների ցուցակներում կեղծիք կատարելը՝~~

~~պատժվում է որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից չորս տարի ժամկետով:~~

Հոդված 214. ~~Հոդված 209.~~ Մեկից ավելի անգամ կամ այլ անձի փոխարեն քվեարկելը

1. Կեղծ տվյալ~~տվյալներ~~ հայտնելու կամ կեղծ փաստաթուղթ ներկայացնելու կամ ~~որևէ~~ այլ ապօրինի եղանակով մեկից ավելի անգամ կամ այլ անձի փոխարեն քվեարկելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 215. ~~Հոդված 210.~~ Քվեարկության գաղտնիությունը խախտելը

1. ~~Ընտրողին քվեարկության արդյունքը հայտնելուն հարկադրելը կամ քվեարկության գաղտնիությունը խախտելու նպատակով ընտրողի քվեարկած քվեաթերթիկը ստուգելը կամ քվեարկության խցիկ մուտք գործելը, կամ քվեարկողի կամ այլ անձի կողմից քվեարկության գաղտնիությունն այլ կերպ խախտելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:~~

~~2.~~ Քվեարկողի կողմից բաց՝ այլ ~~երրորդ~~ անձանց (բացառությամբ քվեարկողին օգնող անձի) համար տեսանելի ձևով քվեարկելը, ինչպես նաև շահադիտական նպատակով քվեարկության գաղտնիությունը քվեարկության արդյունքը բացահայտող փաստաթղթի լուսանկարահանմամբ կամ տեսաձայնագրմամբ ստացված տեղեկությունը ~~տեղեկատվությունը~~ հրապարակելու միջոցով խախտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիհինգապատիկից ~~տասնապատիկի~~ չափով:

2. Ընտրողին քվեարկության արդյունքը հայտնելուն հարկադրելը կամ քվեարկության գաղտնիությունը խախտելու նպատակով ընտրողի քվեարկած քվեաթերթիկը ստուգելը կամ քվեարկության խցիկ մուտք գործելը կամ քվեարկության գաղտնիությունն այլ կերպ խախտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 216. ~~Հոդված 211.~~ Կեղծ ընտրական քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրարներ, դրոշմանիշեր, կտրոններ պատրաստելը կամ ակնհայտ կեղծ ընտրական քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրարներ, դրոշմանիշեր, կտրոններ հանձնելը կամ դրանք իրացնելը

1. Անձնական շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով՝

~~1. Իրացնելու նպատակով~~ կեղծ ընտրական քվեաթերթիկ, քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրար, դրոշմանիշ կամ կտրոն~~ծրարներ, դրոշմանիշեր, կտրոններ~~ պատրաստելը կամ ակնհայտ կեղծ քվեաթերթիկ, քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրար, դրոշմանիշ կամ կտրոն ~~ծրարներ, դրոշմանիշեր, կտրոններ~~ հանձնելը կամ այլ եղանակով իրացնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթառավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը, որը՝~~հանցանքները, որոնք~~՝

1) ազդեցություն էեն ունեցել ~~տեղական~~ ընտրությունների կամ հանրաքվեի արդյունքների վրա կամ

2) կատարվել էեն մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ հինգից տասըառավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

~~4.~~ 3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդ մասովերկրորդ մասերով նախատեսված արարքը, որը ~~հանցանքները, որոնք~~՝

~~1) ազդեցություն են ունեցել համապետական ընտրության կամ հանրաքվեի արդյունքների վրա կամ~~

~~2)~~ կատարվել ~~էեն~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում ~~էեն~~ ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու~~երեքից յոթ~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 217.~~ Ընտրական գործընթացի պատշաճ կազմակերպման համար անհրաժեշտ առարկաները հափշտակելը

~~**Հոդված 212. Քվեատուփը, ընտրողների ստորագրած ցուցակը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանը, հանձնաժողովի կնիքը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի անհատական կնիքը, ինքնասոսնձվող դրոշմանիշը, ընտրողի վերաբերյալ տվյալներ պարունակող քվեարկության կտրոնը կամ համարակալված կտրոնը, ընտրողների էլեկտրոնային գրանցման տեխնիկական սարքավորումը, կառավարության կողմից ընտրված մասնագիտացված կազմակերպության կողմից տեղադրված տեսախցիկը, ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման պարկը կամ ընտրական փաստաթղթերի փաթեթը հափշտակելը**~~

1. Անձնական շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով՝ քվեատուփը, ընտրողների ստորագրած ցուցակը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանը, հանձնաժողովի կնիքը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի անհատական կնիքը, ինքնասոսնձվող դրոշմանիշը, ընտրողի վերաբերյալ տվյալներ պարունակող քվեարկության կտրոնը կամ համարակալված կտրոնը, ընտրողների էլեկտրոնային գրանցման տեխնիկական սարքավորումը, Կառավարությանկառավարության կողմից ընտրված մասնագիտացված կազմակերպության տեղադրած տեսախցիկը, ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման պարկը կամ ընտրական փաստաթղթերի փաթեթը հափշտակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից~~երեքից~~ հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 218.~~ ~~Հոդված 213.~~ Ընտրակաշառք ստանալը

1. Հանրաքվեին Հանրաքվեի ժամանակ «այո» կամ ընտրությանը մասնակցելու«ոչ» կամ թեկնածուներից, կուսակցություններից կամ կուսակցությունների դաշինքներից, հանրաքվեի քարոզչական նախաձեռնություններից որևէ մեկի օգտին «կողմ» կամ «դեմ» քվեարկելու, հանրաքվեին կամ ընտրությանը որևէ ձևով քվեարկելումասնակցելու, քվեաթերթիկն անվավեր դարձնելու կամ հանրաքվեին կամ ընտրությանը մասնակցելուց հրաժարվելու պայմանով անձամբ կամ միջնորդի միջոցով իր կամ այլ անձի համար ընտրակաշառք՝ դրամ, գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը, պահանջելը, խնդրելը, տալու առաջարկ ներկայացնելը կամ տալու առաջարկը կամ խոստումնխոստումը ընդունելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝Կաշառք ստացող անձ կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, եթե այդ անձը մինչև կաշառք ստանալու մասին իրավապահ մարմիններին հայտնի դառնալը, բայց ոչ ուշ, քան եռօրյա ժամկետում, այդ մասին կամովին հայտնել է քրեական հետապնդման մարմիններին և աջակցել հանցագործությունը բացահայտելուն:

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

Հոդված 219. Հոդված 214. Ընտրակաշառք տալը

1. Հանրաքվեին Հանրաքվեի ժամանակ «այո» կամ ընտրությանը մասնակցելու«ոչ» կամ թեկնածուներից, կուսակցություններից կամ կուսակցությունների դաշինքներից, հանրաքվեի քարոզչական նախաձեռնություններից որևէ մեկի օգտին «կողմ» կամ «դեմ» քվեարկելու, հանրաքվեին կամ ընտրությանը որևէ ձևով քվեարկելումասնակցելու, քվեաթերթիկն անվավեր դարձնելու կամ հանրաքվեին կամ ընտրությանը մասնակցելուց հրաժարվելու պայմանով ընտրողին անձամբ կամ միջնորդի միջոցով ընտրակաշառք՝ դրամ, գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն առաջարկելը, խոստանալը կամ տալը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 220. Ընտրակաշառքի միջնորդությունը

1. Ընտրակաշառքի միջնորդությունը՝ ընտրակաշառքի շուրջ ընտրակաշառք տվողի և ընտրակաշառք ստացողի միջև համաձայնության գալուն նպաստելը, ընտրակաշառք տվողի և ստացողի միջև համաձայնության առկայության դեպքում ընտրակաշառքի առարկան ընտրողին կամ նրա մատնանշած անձին փոխանցելու նախաձեռնություն դրսևորելը կամ այն փոխանցելու խոստում տալը կամ փոխանցելը կամ ընտրակաշառք տվողի և ստացողի միջև առկա համաձայնության իրականացմանն այլ կերպ նպաստելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 221. Հանրաքվեի կամ ընտրության ժամանակ բարեգործության արգելքը խախտելը

1. Հանրաքվեի կամ ընտրությունների նշանակման որոշումն ուժի մեջ մտնելու օրվանից մինչև հանրաքվեի կամ ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը (իսկ Ազգային ժողովի ընտրությունների դեպքում՝ Ազգային ժողով ընտրվելու մասին որոշումը) թեկնածուի, կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) անդամի կամ լիազորված անձի, վստահված անձի, հանրաքվեի նախաձեռնող խմբի անդամի կամ լիազոր ներկայացուցչի կողմից անձամբ կամ նրանց (այդ թվում՝ կուսակցության կամ դաշինքի) անունից կամ որևէ այլ եղանակով կամ բարեգործության անվան տակ ընտրողներին, ինչպես նաև հանրաքվեի մասնակիցներին անհատույց կամ արտոնյալ պայմաններով դրամ, սննդամթերք, արժեթղթեր, ապրանքներ (բացի կուսակցության անվանումը կամ խորհրդանիշերը կամ թեկնածուի անունը, ազգանունը կամ պատկերը բովանդակող և նվազագույն աշխատավարձի եռապատիկը չգերազանցող արժեքով քարոզչական տպագիր և այլ նյութերի կամ առարկաների) տալը (խոստանալը) կամ ծառայություններ մատուցելը (խոստանալը) կամ բարեգործության հետ միաժամանակ նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչություն իրականացնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 222. Ընտրական կամ հանրաքվեի փաստաթղթերին ծանոթանալուն խոչընդոտելը

1. Վստահված անձին, ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի անդամին, դիտորդին կամ զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչին ընտրական կամ հանրաքվեի փաստաթղթին օրենքով սահմանված կարգով ծանոթանալուն խոչընդոտելը, կամ ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի արձանագրության պատճենը կամ քաղվածքը չտալը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 223. Ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի նախագահի լիազորությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը

1. Ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի նախագահի լիազորությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որի արդյունքում անհնարին է դարձել հանձնաժողովի կողմից ընտրության կամ քվեարկության արդյունքների ամփոփումը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 224. Զենքով տեղամասային կենտրոն մուտք գործելը

1. Քվեարկության օրը զենքով ցուցադրաբար տեղամասային կենտրոն մուտք գործելն՝ առանց ծառայողական անհրաժեշտության՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 225. Գործադուլի մասնակցելուն կամ գործադուլի մասնակցելուց հրաժարվելուն հարկադրելը

1. Շանտաժի կամ անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու կամ անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու կամ վերցնելու սպառնալիքով գործադուլի մասնակցելուն կամ օրինական գործադուլի մասնակցելուց հրաժարվելուն հարկադրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

~~1.~~2. Գործադուլի մասնակցելուն կամ գործադուլի մասնակցելուց հրաժարվելուն հարկադրելը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելով կամ գույք ոչնչացնելով կամ վնասելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսիցառավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 226. Հղի կնոջը կամ մինչև երեք տարեկան երեխա ունեցող անձին աշխատանքի ընդունելուց հրաժարվելը կամ աշխատանքից անհիմն ազատելը

1. Հղի կնոջը հղիության շարժառիթով կամ մինչև երեք տարեկան երեխա ունեցող անձին այդ շարժառիթով աշխատանքի ընդունելուց հրաժարվելը կամ աշխատանքից ազատելը՝

~~**Հոդված 215. Բարեգործության հետ միաժամանակ քարոզչություն իրականացնելը**~~

~~1. Բարեգործության հետ միաժամանակ նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչություն իրականացնելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով:~~

~~**Հոդված 216. Ընտրական կամ հանրաքվեի փաստաթղթերին ծանոթանալուն խոչընդոտելը**~~

~~1.Վստահված անձին, ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի անդամին, դիտորդին կամ զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչին ընտրական կամ հանրաքվեի փաստաթղթերին օրենքով սահմանված կարգով ծանոթանալուն խոչընդոտելը, կամ ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի արձանագրության պատճենը կամ քաղվածքը չտալը՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկիցքսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝՝ առավելագույնը հարյուրութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝՝ առավելագույնը մեկ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

~~**Հոդված 217. Ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի նախագահի լիազորությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը**~~

~~1.Ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի նախագահի լիազորությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որի արդյունքում անհնարին է դարձել հանձնաժողովի կողմից ընտրության կամ քվեարկության արդյունքների ամփոփումը՝~~

~~պատժվում է որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով։~~

~~**Հոդված 218. Գործադուլի մասնակցելուն կամ գործադուլի մասնակցելուց հրաժարվելուն հարկադրելը՝**~~

~~2. Շանտաժի կամ անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու կամ անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի գույքը վերցնելու կամ վնասելու կամ ոչնչացնելու սպառնալիքով գործադուլի մասնակցելուն կամ օրինական գործադուլի մասնակցելուց հրաժարվելուն հարկադրելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝~~ առավելագույնը մեկ ~~ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ~~ տարի ժամկետով:

3. ~~Գործադուլի մասնակցելուն կամ գործադուլի մասնակցելուց հրաժարվելուն հարկադրելը, որը կատարվել է՝~~

~~2)~~4) ~~մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,~~

~~3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորություններով կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցություն օգտագործելով,~~

~~4) գույք ոչնչացնելով կամ վնասելով կամ~~

~~5) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելով՝~~

~~պատժվում են տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։~~

~~**Հոդված 219. Հղի կնոջը կամ մինչև երեք տարեկան երեխա ունեցող անձին աշխատանքի ընդունելուց հրաժարվելը կամ աշխատանքից անհիմն ազատելը**~~

~~1.Հղի կնոջը հղիության շարժառիթով կամ մինչև երեք տարեկան երեխա ունեցող անձին այդ շարժառիթով աշխատանքի ընդունելուց հրաժարվելը կամ աշխատանքից ազատելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 220. Հեղինակային և հարակից իրավունքները խախտելը~~

Հոդված 227. Հեղինակային և հարակից իրավունքները խախտելը

1. Հեղինակությունը յուրացնելը կամ հեղինակային կամ հարակից իրավունքի օբյեկտն ապօրինի օգտագործելը կամ առանց հեղինակային իրավունքի կամ հարակից իրավունքների իրավատիրոջ համաձայնության նրա ստեղծագործությունը իրացնելը, եթե դա խոշոր չափերի գույքայինչափի վնաս է պատճառել հեղինակին կամ այլ իրավատիրոջը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունառավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) առանձնապես խոշոր չափերի գույքայինչափի վնաս է պատճառել հեղինակին կամ այլ իրավատիրոջը,

2) կատարվել է տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն համացանցն օգտագործելով,

1)3) կատարվել է համահեղինակության հարկադրելով,

2)4) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3)5) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ

որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 228. Արտոնագրային իրավունքը խախտելը

1. Արտոնագրային իրավունքի օբյեկտն ապօրինի օգտագործելը կամ մինչև այդ իրավունքի պաշտոնական ճանաչումը դրա էության վերաբերյալ առանց հայտատուի համաձայնության տեղեկություն տարածելը կամ դրա հեղինակությունը յուրացնելը, եթե դա խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել,

2) կատարվել է տեղեկատվական կամ հաղորդակացական տեխնոլոգիաներն օգտագործելով,

3) կատարվել է համահեղինակության հարկադրելով,

4) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

5) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 229. Միավորում (հասարակական կամ արհեստակցական միություն) կամ կուսակցություն ստեղծելու իրավունքի իրականացմանը կամ դրանց գործունեությանը խոչընդոտելը

1. Միավորում (հասարակական կամ արհեստակցական միություն) կամ կուսակցություն ստեղծելու իրավունքի իրականացմանը կամ միավորման

(հասարակական կամ արհեստակցական միության) կամ կուսակցության օրինական գործունեությանը խոչընդոտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

2) հանգեցրել է միավորման (հասարակական կամ արհեստակցական միության) կամ կուսակցության գործունեության խափանման՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի~~մեկ ամիս~~ ժամկետով:

~~Հոդված 230.~~ ~~Հոդված 221.~~ ~~Արտոնագրային իրավունքը խախտելը~~Կուսակցությանը անդամագրվելուն կամ անդամությունը դադարեցնելուն հարկադրելը կամ խոչընդոտելը

1. Կուսակցությանը անդամագրվելուն կամ անդամությունը դադարեցնելուն հարկադրելը կամ խոչընդոտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

~~1. Արտոնագրային իրավունքի օբյեկտն ապօրինի օգտագործելը կամ մինչև այդ իրավունքի պաշտոնական ճանաչումը դրա էության վերաբերյալ առանց հայտատուի համաձայնության տեղեկություններ տարածելը կամ դրա հեղինակությունը յուրացնելը, եթե դա խոշոր չափի վնաս է պատճառել՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 231. Կուսակցության օգտին խոշոր չափերով ապօրինի նվիրատվություն ներգրավելը

1. Կուսակցության անդամի կողմից կուսակցության օգտին օրենքով չթույլատրված աղբյուրից խոշոր չափերով կամ օրենքով սահմանված առավելագույն չափը խոշոր չափերով գերազանցող նվիրատվություն ներգրավելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ~~հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով: ։

2. Սույն հոդված 1-ին~~հոդվածի առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն՝

~~1) համացանցն~~ օգտագործելով՝,

~~2) համահեղինակության հարկադրելով,~~

~~3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~

~~4) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:~~

~~Հոդված 222. Միավորում (հասարակական կամ արհեստակցական միություն) կամ կուսակցություն ստեղծելու իրավունքի իրականացմանը կամ դրանց~~

~~գործունեությանը խոչընդոտելը~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի և սույն օրենսգրքի 232-րդ, 234-րդ և 235-րդ հոդվածների իմաստով խոշոր չափ է համարվում նվազագույն աշխատավարձի հազարապատիկը գերազանցող գումարին համարժեք նվիրատվությունը:

Հոդված 232. Կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված չափը չգերազանցելու արգելքը կամ օրենքով չթույլատրված աղբյուրներից նվիրատվությունների արգելքը խոշոր չափերով շրջանցելը

1. Անձի կողմից կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված չափը չգերազանցելու արգելքը կամ օրենքով չթույլատրված աղբյուրներից նվիրատվությունների արգելքը այլ անձի անունից նվիրատվություն ձևակերպելու եղանակով շրջանցելը, որը կատարվել է խոշոր չափերով՝

~~1. Միավորում (հասարակական կամ արհեստակցական միություն) կամ կուսակցություն ստեղծելու իրավունքի իրականացմանը կամ միավորման կամ կուսակցության օրինական գործունեությանը խոչընդոտելը՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ~~հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով: ։

~~2.~~ 2. Սույն հոդված 1-ին~~հոդվածի առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը ՝

~~1)~~ կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով~~լիազորություններով~~ պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝ ~~կամ~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 233. Կուսակցության օգտին նվիրատվություն կատարելուն հարկադրելը

1. Կուսակցության օգտին նվիրատվություն կատարելուն հարկադրելը՝

~~2) հանգեցրել է միավորման կամ կուսակցության գործունեության խափանման՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի~~տասնապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, ~~կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ~~ կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ ~~երկուսից հինգ տարի~~

~~ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ~~՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդված 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 234. Իրավաբանական անձի անունից կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելը

1. Իրավաբանական անձի անունից կուսակցությանը խոշոր չափով նվիրատվություն կատարելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 235. Նվիրատուի կողմից կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված առավելագույն չափը գերազանցելը

1. Նվիրատուի կողմից կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված առավելագույն չափը խոշոր չափերով գերազանցելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 236. ~~Հոդված 223.~~ Հավաք անցկացնելուն կամ դրան մասնակցելուն խոչընդոտելը կամ հարկադրելը

1. Օրինական հավաք անցկացնելուն կամ դրան մասնակցելուն խոչընդոտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության

սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Օրինական կամ անօրինական հավաքին մասնակցելուն հարկադրելն անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու, գույքը ոչնչացնելու, վնասելու կամ վերցնելու սպառնալիքով կամ շանտաժի միջոցով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 237. Լրագրողի մասնագիտական օրինական գործունեությանը խոչընդոտելը

1. Լրագրողին տեղեկություն տարածելուն կամ տարածելուց հրաժարվելուն հարկադրելը կամ նրա մասնագիտական օրինական գործունեությանն այլ կերպ խոչընդոտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ~~առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~:~~

~~2.~~ 2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~Անօրինական հավաքի մասնակցելուն հարկադրելը բռնություն գործադրելու, գույքը ոչնչացնելու, վնասելու կամ վերցնելու սպառնալիքով կամ շանտաժի միջոցով~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ~~հարյուրից~~ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն~~հիսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~

զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ~~առավելագույնը մեկ~~ ամիս ժամկետով, ~~կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝~~

~~պատժվում են հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով~~ կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։

3.

~~**Հոդված 224. Լրագրողի մասնագիտական օրինական գործունեությանը խոչընդոտելը**~~

~~1. Լրագրողին տեղեկություններ տարածելուն կամ դրանք տարածելուց հրաժարվելուն հարկադրելը կամ նրա մասնագիտական օրինական գործունեությանն այլ կերպ խոչընդոտելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։~~

~~2.~~ Սույն հոդվածի 1-ին կամ ~~2-րդառաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել էհանցանքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական ~~լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են~~ լրագրողի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելով կամ բռնությունդա~~ր~~ գործադրելու սպառնալիքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով։

~~պատժվում են տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ~~

~~որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~

Գլուխ 29 .

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԵՎ ԵՐԵԽԱՅԻ ՇԱՀԵՐԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 238. ~~Հոդված 225.~~ Անչափահասին հանցանքի կատարմանը հակելը կամ դրան մասնակից դարձնելը

1. 18~~Տասնութ~~ տարին լրացած անձի կողմից անչափահասին հանցագործության հմտություններ սովորեցնելը, անչափահասի մեջ հանցավոր գաղափարախոսություն, հանցավոր ենթամշակույթի ավանդույթներ, հանցավոր վարքագծի կանոններ կամ սովորույթներ սերմանելը կամ~~,~~ հանցանքներ կատարելու քարոզը, ինչպես նաև անչափահասի նախաձեռնությամբ իր կամ այլ անձի կողմից կատարվող հանցանքին~~հանցագործությանը~~ մասնակից դարձնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու~~հարյուրից~~ հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) այն անձի կողմից, որի~~ում~~ վրա դրված է երեխայի դաստիարակության, խնամքի կամ բուժման պարտականություն կամ

2) տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն~~համացանցն~~ օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ~~հարյուրից~~ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասունը~~հիսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) անչափահասին հանցավոր կազմակերպության մեջ ներգրավելով կամ

2) անչափահասին ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանք կատարելուն մասնակից դարձնելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 239. Երեխային պոռնկության կամ պոռնկագրական բնույթի նյութեր կամ առարկաներ պատրաստելու կամ տարածելու հետ կապված գործողություններ կատարելուն հակելը կամ ներգրավելը

1. 18 տարին լրացած անձի կողմից երեխային պոռնկության կամ պոռնկագրական բնույթի նյութ կամ առարկա պատրաստելու կամ տարածելու հետ կապված գործողություն կատարելուն հակելը կամ ներգրավելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 189-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի հատկանիշները՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) այն անձի կողմից, որի վրա դրված է երեխայի դաստիարակության, խնամքի կամ բուժման պարտականություն կամ

2) տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 240. Երեխային հակահասարակական գործողություններ կատարելուն ներգրավելը

1. 18 տարին լրացած անձի կողմից երեխային ոգելից խմիչքների օգտագործմանը կամ ուժեղ ներգործող կամ այլ թմրեցնող նյութերի ոչ բժշկական օգտագործմանը կամ թափառաշրջիկության կամ մուրացկանության պարբերաբար ներգրավելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 189-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի հատկանիշները՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) այն անձի կողմից, որի վրա դրված է երեխայի դաստիարակության, խնամքի կամ բուժման պարտականություն կամ

2) տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն օգտագործելով՝ պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. ՕնողներիցՍույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են անչափահասին հանցավոր կազմակերպության մեջ ներգրավելով կամ ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանք կատարելուն մասնակից դարձնելով՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 226. Երեխային պոռնկության կամ պոռնկագրական բնույթի նյութեր կամ առարկաներ պատրաստելու կամ տարածելու հետ կապված գործողություններ կատարելուն հակելը կամ ներգրավելը

1. Տասնութ տարին լրացած անձի կողմից երեխային պոռնկության կամ պոռնկագրական բնույթի նյութեր կամ առարկաներ պատրաստելու կամ տարածելու հետ կապված գործողություններ կատարելուն հակելը կամ ներգրավելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 185-ով հոդվածով նախատեսված հանցագործության հատկանիշները՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է

1) այն անձանցից, որոնցանձի կողմից, ում վրա դրված է երեխայի դաստիարակության և, խնամքի պարտականությունը, երեխային ապօրինի բաժանելը կամ կամ բուժման պարտականություն կամ

2) համացանցն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 227. Երեխային հակահասարակական գործողություններ կատարելուն ներգրավելը

1.Հոդված 241. Տասնութ տարին լրացած անձի կողմից երեխային փոխելը ոգելից խմիչքների պարբերաբար օգտագործմանը կամ ուժեղ ներգործող կամ այլ թմրեցնող նյութերի ոչ բժշկական օգտագործմանը կամ

~~**թափառաշրջիկության կամ մուրացկանության ներգրավելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 185-ով հոդվածով նախատեսված հանցագործության հատկանիշները՝**~~

Ծնողներից կամ ~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել են՝~~

~~1)~~ այն անձանցից, որոնց~~անձի կողմից, ում~~ վրա դրված է երեխայի դաստիարակության և~~,~~ խնամքի պարտականությունը, երեխային ապօրինի բաժանելը կամ երեխայի~~կամ բռժման պարտականություն կամ~~

~~2) համացանցն օգտագործելով՝~~

~~պատժվում են ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:~~

~~Հոդված 228. Երեխային փոխելը~~

1. ~~Երեխային~~ փոխելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 189-րդ~~185-ով~~ հոդվածով նախատեսված հանցանքի~~հանցագործության~~ հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝~~որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝~~ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) երեխային այլ պետություն տեղափոխելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. ~~պատժվում են որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~

~~3.~~ Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով ~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որը՝ ~~հանցանքները, որոնք~~՝

~~1)~~ 1) կատարվել ~~էին~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

~~2)~~ 2) անզգուշությամբ առաջացրել էեն երեխայի մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ հանգեցրել էեն երեխայի կամ ծնողի ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի կամ այլ ծանր հետևանքի՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~պատժվում են որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ երկուսից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

~~Հոդված 242.~~ ~~Հոդված 229.~~ Երեխայի առքը կամ վաճառքը

1. Երեխայի առքը կամ վաճառքը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 189~~185~~-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի~~հանցագործության~~ հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

~~1)~~2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

~~2)~~3) երեխային այլ պետություներկիր տեղափոխելով կամ

~~3)~~4) կեղծ որդեգրման միջոցով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 230. Ծնողի կամ այլ մերձավոր ազգականի և երեխայի միջև տեսակցության իրականացմանը խոչընդոտելը~~3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է երեխայի մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ հանգեցրել է երեխայի կամ ծնողի ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի կամ այլ ծանր հետևանքի՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 243. Ծնողի կամ այլ մերձավոր ազգականի և երեխայի միջև տեսակցության իրականացմանը խոչընդոտելը

1. Երեխայի հետ բնակվող ծնողի կողմից երեխայի հետ չբնակվող ծնողի կամ այլ մերձավոր ազգականի և երեխայի միջև դատական կարգով սահմանված տեսակցության իրականացմանը մեկ ամսվա ընթացքում երեք կամ ավելի անգամ, ինչպես նաև մեկ տարվա ընթացքում հինգ կամ ավելի անգամ խոչընդոտելը կամ առանց տեսակցվող ծնողի կամ այլ մերձավոր ազգականի նախնական համաձայնության՝ տեսակցության ժամերին այլ վայր տեղափոխելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը~~հնգապատիկից~~ տասնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով~~, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով~~:

Հոդված 244. ~~Հոդված 231.~~ Որդեգրման գաղտնիքը հրապարակելը

1. Որդեգրման գաղտնիքը որդեգրողի կամքին հակառակ կամ նրա կամքն անտեսելով հրապարակելն այն անձի կողմից, որը~~ով~~ որդեգրման փաստը պարտավոր էր պահպանել որպես ծառայողական կամ մասնագիտական գաղտնիք, կամ այդ գաղտնիքն այլ անձի կողմից շահադիտական կամ այլ ստոր դրդումներով հրապարակելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն~~առավելագույնը ութսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Որդեգրվածի չափահաս դառնալուց հետո նրա համաձայնությամբ որդեգրման գաղտնիքը հրապարակելը հանցագործություն չի համարվում~~բացառում է քրեական պատասխանատվությունը~~:

Հոդված 245. ~~Հոդված 232.~~ Որդեգրման համաձայնություն տալուն հակելը կամ հարկադրելը

1. Որդեգրման նպատակով որդեգրվողի օրինական ներկայացուցչին որդեգրման համաձայնություն տալուն շահադիտական կամ այլ ստոր դրդումներով հակելը կամ հարկադրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու~~ութսունից~~ հարյուր ~~հիսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 246. Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման մարմիններին սուտ տեղեկություններ հաղորդելը

1. Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման մարմնին սուտ տեղեկություն հաղորդելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 247. ~~Հոդված 233.~~ Երեխայի ~~խնամքի կամ~~ դաստիարակության կամ խնամքի պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը

1. Ծնողի, այլ օրինական ներկայացուցչի կամ այլ անձի կողմից, որի~~ում~~ վրա երեխայի ~~խնամքի կամ~~ դաստիարակության կամ խնամքի պարտականություն է դրված, այդ պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որը հանգեցրել է երեխայի ~~ֆիզիկական կամ հոգեկան~~ առողջության վատթարացման՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ~~ կամ ազատազրկմամբ~~՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) զուգորդվել է անչափահասի նկատմամբ դաժան վերաբերմունքով կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է երեխայի մահ կամ առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ ~~հանգեցրել է~~ այլ ծանր հետևանք~~հետևանքի~~՝

պատժվում է որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու~~առավելագույնը մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 248. Երեխայի կյանքի անվտանգության ապահովման կամ առողջության պահպանման պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը

~~**Հոդված 234.**~~ Երեխայի կյանքի անվտանգության ապահովման կամ առողջության պահպանման պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը

1. ~~Երեխայի կյանքի անվտանգության ապահովման կամ առողջության պահպանման պարտականությունը չկատարելը~~, եթե դրա հետևանքով երեխայի առողջությանն անզգուշությամբ պատճառվել է միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է որոշակի պաշտոններ~~պատժվում է որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երեխայի մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝~~

~~պատժվում է որոշակի պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~հինգ~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երեխայի մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 249. ~~Հոդված 235.~~ Խնամատար ծնողի, խնամակալի կամ հոգաբարձուի իրավունքները չարաշահելը

1. Խնամատարությունը, խնամակալությունը կամ հոգաբարձությունը շահադիտական կամ ~~անձնական~~ այլ ստոր դրդումներով օգտագործելը կամ խնամարկյալին կամ հոգեզավակին առանց հսկողության կամ անհրաժեշտ օգնության թողնելը, որն առաջացրել է խնամարկյալի կամ հոգեզավակի իրավունքների և օրինական շահերի ոտնահարում՝

պատժվում է որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 250. Ծնողական իրավունքներից հրաժարվելուն հակելը կամ հարկադրելը

1. Հորդորելու, խաբեության, վստահությունը չարաշահելու կամ վիճակի խոցելիությունն օգտագործելու, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ այլ եղանակով անձին ծնողական իրավունքներից հրաժարվելուն հակելը կամ հարկադրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) բուժաշխատողի կողմից,

2) բռնություն գործադրելով,

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

4) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

5) շահադիտական դրդումներով՝

պատժվում է որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 251. ~~Հոդված 236.~~ Ալիմենտ (ապրուստավճար) վճարելուց խուսափելը

1. Մեկ տարվա ընթացքում դատարանի վճռով ալիմենտ (ապրուստավճար) երեք և ավելի ամիս վճարելուց խուսափելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն՝ ~~առավելագույնը ութսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով:

ԲԱԺԻՆ 10.
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

~~ԳԼՈՒԽ 25~~ ԳԼՈՒԽ 30 .

ՀԱՓՇՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 252. ~~Հոդված 237.~~ Ավազակությունը

1. Ավազակությունը՝ բռնություն գործադրելով կամ դա գործադրելու սպառնալիքով կատարված հափշտակությունը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

2. Ավազակությունը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

3) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

4) առանձին դաժանությամբ,

5~~2~~) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

~~3) հղի կնոջ կամ անօգնական վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ,~~

~~4) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,~~

~~5) խոշոր չափերով, կամ~~

6) տեխնիկական միջոցի~~միջոցների~~, հատուկ հարմարեցված սարքավորման~~սարքավորումների~~ կամ այլ առարկայի~~առարկաների~~ կամ միջոցի~~միջոցների~~ գործադրմամբ կամ այլ եղանակով~~եղանակներով~~ գույքի պաշտպանության կամ պահպանման համար նախատեսված սարքավորումը,

համակարգը, կառույցը~~սարքավորումները, համակարգերը, կառույցները~~ կամ այլ միջոցը~~միջոցները վնասելով,~~ ոչնչացնելով, վնասելով կամ շրջանցելով կամ՝

7) խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից ութ տարի ժամկետով:~~

3. Ավազակությունը, որը կատարվել է՝

1) ~~առանձնապես խոշոր չափերով,~~

~~2)~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից,

2~~3~~) բնակարան ապօրինի մուտք գործելով, ~~կամ~~

3~~4~~) պատմական, գեղարվեստական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկա~~առարկաներ~~ հափշտակելով կամ

4) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ~~տասներկու~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 253.~~ ~~Հոդված 238.~~ Կողոպուտը

1. Կողոպուտը՝ բացահայտ հափշտակությունը, երբ հանցավորը գիտակցում է, որ արարքը կատարում է բացահայտ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու ~~վաթսունից~~ հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Կողոպուտը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) ~~խոշոր չափերով կամ~~

~~3)~~ տեխնիկական միջոցի~~միջոցների~~, հատուկ հարմարեցված սարքավորման~~սարքավորումների~~ կամ այլ առարկայի~~առարկաների~~ կամ միջոցի~~միջոցների~~ գործադրմամբ կամ այլ եղանակով~~եղանակներով~~ գույքի պաշտպանության կամ պահպանման համար նախատեսված սարքավորումը, համակարգը, կառույցը~~սարքավորումները, համակարգերը, կառույցները~~ կամ այլ միջոցը~~միջոցները վնասելով,~~ ոչնչացնելով, վնասելով կամ շրջանցելով կամ

3) խոշոր չափերով՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ երեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկուհարյուր ժամ տևողությամբ՝ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~հինգ~~ տարի ժամկետով:

3. Կողոպուտը, որը կատարվել է՝

1) ~~առանձնապես խոշոր չափերով,~~

~~2)~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից,

2) ~~3)~~ բնակարան ապօրինի մուտք գործելով, ~~կամ~~

3) ~~4)~~ պատմական, գեղարվեստական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկա~~առարկաներ~~ հափշտակելով կամ

4) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը~~ութ~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 254.~~ ~~Հոդված 239.~~ Գողությունը

1. Գողությունը՝ գաղտնի հափշտակությունը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~հնգապատիկից տասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ~~վաթսունից ութսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Գողությունը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) տուժողի մարմնի վրայից, հագուստից, պայուսակից, այլ պահոցից կամ օբյեկտից,

3) ~~խոշոր չափերով կամ~~

~~4)~~ տեխնիկական միջոցի~~միջոցների~~, հատուկ հարմարեցված սարքավորման~~սարքավորումների~~ կամ այլ առարկայի~~առարկաների~~ կամ միջոցի~~միջոցների~~ գործադրմամբ կամ այլ եղանակով~~եղանակներով~~ գույքի պաշտպանության կամ պահպանման համար նախատեսված սարքավորումը, համակարգը, կառույցը~~սարքավորումները, համակարգերը, կառույցները~~ կամ այլ միջոցը~~միջոցները վնասելով,~~ ոչնչացնելով, վնասելով կամ շրջանցելով կամ՝

4) խոշոր չափերով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի~~տասնապատիկի երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն~~ութսունից հարյուրվաթսուն~~ ժամ տևողությամբ,~~ժամկետով~~՝ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~չորս~~ տարի ժամկետով:

3. Գողությունը, որը կատարվել է՝

1) ~~առանձնապես խոշոր չափերով,~~

~~2)~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից,

2) ~~3)~~ բնակարան ապօրինի մուտք գործելով, ~~կամ~~

3) ~~4)~~ պատմական, գեղարվեստական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկա~~առարկաներ~~ հափշտակելով կամ

4) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ~~վեց~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 255. ~~Հոդված 240.~~ Խարդախությունը

1. Խարդախությունը՝ խաբեության կամ վստահությունը չարաշահելու եղանակով հափշտակությունը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~տասնապատիկից քառասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ~~հարյուրից հարյուրհիսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը ~~մեկից~~ երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Խարդախությունը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

~~2~~2) ~~խոշոր չափերով,~~

~~3~~3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) խոշոր չափերով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից~~երեսնապատիկից~~ հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն~~հարյուրվաթսունից երկուհարյուրյոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~երկուսից~~ երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Խարդախությունը, որը կատարվել է՝

1) ~~առանձնապես խոշոր չափերով,~~

~~2)~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից, ~~կամ~~

~~2~~3) պատմական, գեղարվեստական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկա~~առարկաներ~~ հափշտակելով կամ

3) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից~~հինգից~~ ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 256. ~~Հոդված 241.~~ Վստահված գույքը հափշտակելը

1. Հանցավորին վստահված, այսինքն՝ նրա տնօրինմանը, տիրապետմանը կամ օգտագործմանը փաստացի կամ իրավաբանորեն ազատ կամքով հանձնված գույքի հափշտակությունը, եթե այդ գույքը հափշտակելու դիտավորությունը ծագել է օրինական հիմքերով այն~~գույքը~~ ստանալուց հետո՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~տասնապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ~~վաթսունից հարյուրքսան~~ ժամ տևողությամբ, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով~~ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելովզրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Վստահված գույքը հափշտակելը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

~~—~~2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) խոշոր չափերով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից ~~երեսնապատիկից~~ հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասունհարյուրհիսունից երկուհարյուրհիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից~~չորսից~~ յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~երկուսից~~ երեք տարի ժամկետով, ~~—~~ կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~չորս~~ տարի ժամկետով:

3. Վստահված գույքը հափշտակելը, որը կատարվել է՝

~~1) առանձնապես խոշոր չափերով,~~

~~2~~) հանցավոր կազմակերպության կողմից, ~~կամ~~

2~~3~~) պատմական, գեղարվեստական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկա~~առարկաներ~~ հափշտակելով կամ

3) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ~~վեց~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 257.~~ ~~Հոդված 242.~~ Համակարգչային հափշտակությունը

1. Համակարգչային հափշտակությունը՝ ուրիշի գույքի հափշտակությունը ~~կամ ուրիշի գույքի նկատմամբ իրավունք ձեռք բերելը~~, որը կատարվել է համակարգչային տվյալն առանց օրենքով կամ պայմանագրով կամ իրավասուի այլ հիմքով նախատեսված թույլտվության~~տվյալներ անօրինական~~ մուտքագրելու, փոփոխելու, ոչնչացնելու, ուղեփակելու (մեկուսացնելու) կամ համակարգչի, համակարգչային համակարգի կամ համակարգչային ցանցի աշխատանքի նկատմամբ որևէ այլ եղանակով ներգործելու միջոցով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից~~քսանապատիկից~~ երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու

հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Համակարգչային հափշտակությունը~~Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ, ~~կամ~~

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3~~2~~) խոշոր չափերով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի~~երեսնապատիկից քառասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ երկու հարյուրից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից~~մեկից~~ հինգ տարի ժամկետով:

3. Համակարգչային հափշտակությունը~~Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված արարքը~~, որը կատարվել է՝

1) ~~առանձնապես խոշոր չափերով կամ~~

~~2)~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից,

2) պատմական, գեղարվեստական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկա հափշտակելով կամ

3) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ~~երեքից յոթ~~ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 31 .
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ԱՅԼ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 258. ~~Հոդված 243.~~ Շորթումը

1. Շորթումը՝ անձի կամ մեկ ուրիշի գույքը կամ գույքի նկատմամբ իրավունքը հանցավորին կամ մեկ այլ անձին հանձնելու կամ հանցավորի կամ մեկ այլ անձի օգտին գույքային բնույթի գործողություն կատարելու կամ գույքային բնույթի պարտավորություն ստանձնելու կամ գույքային իրավունք ձեռք բերելուց ձեռնպահ մնալու պահանջը, որը կատարվել է՝

1) անձի կամ, նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ անձի դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի նկատմամբ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,

2) անձի կամ, նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նրանց օրինական տնօրինության, տիրապետմանտիրապետության, օգտագործման կամ պահպանության տակ գտնվող գույքը ոչնչացնելու, վնասելու, վերցնելու կամ չվերադարձնելու սպառնալիքով,

3) շանտաժովանձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ անձի դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին ու շահերին վնաս պատճառող տեղեկություններ հրապարակելու սպառնալիքով կամ

4) հարկադրանքի այլ եղանակովեղանակներով՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորսերեք տարի ժամկետով:

2. Շորթումը, որը կատարվել է՝

1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ անձի դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի նկատմամբ բռնություն գործադրելով,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

3) ընտանեկան դրությամբ կամ հաշմանդամությամբ պայմանավորված՝ խոցելի վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ,

4) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ,

5) անչափահասի նկատմամբ,

6) արգելանքի վերցված, ձերբակալված, կալանավորված կամ քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող անձի նկատմամբ,

7) ժամկետային զինծառայողի նկատմամբ,

8) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

9) խոշոր չափերով,

4) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ,

10) խոշոր չափերով՝

5) քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող, արգելանքի վերցված, ձերբակալված կամ կալանավորված անձի նկատմամբ,

6) ժամկետային զինծառայողի նկատմամբ կամ

7) անօգնական, խոցելի վիճակում գտնվող կամ հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի կամ անչափահասի նկատմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Շորթումը, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից,

1) առանձնապես խոշոր չափերով

2) անզգուշությամբ մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելով կամ

3) առանձնապես խոշոր չափերովհանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկուտասը տարի ժամկետով:

Հոդված 259. Գույքային վնաս պատճառելը խաբեության, վստահությունը չարաշահելու կամ ապօրինի այլ եղանակով

~~**Հոդված 244. Գույքային վնաս պատճառելը խաբեության, վստահությունը չարաշահելու կամ այլ ապօրինի եղանակով**~~

1. Խաբեության, վստահությունը չարաշահելու կամ կեղծ տեղեկությունտեղեկություններ տարածելու կամ ապօրինի այլ եղանակով մեկ ուրիշին խոշոր չափերի գույքային վնաս պատճառելը, որը դրսևորվել է բաց թողնված օգուտի, գույքի մաշվածության կամ հարկադրված ծախսեր կատարելու ձևով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիտասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուրից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնըմեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) առանձնապես խոշոր չափերի վնաս է պատճառել,

2) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ, կամ

2—3) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ՝

3) առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիքսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:։

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 260. ~~Հոդված 245.~~ Գույքային վնաս պատճառելը սպառնալիքի կամ բռնություն գործադրելու միջոցով

1. Անձին գործարք կնքելուն կամ գործարք կնքելուց հրաժարվելուն, պարտավորություն ստանձնելուն կամ այլ արարքի կատարմանը հարկադրելը, որը խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել, եթե բացակայում են շորթման կամ հափշտակության հատկանիշները, և որը կատարվել է՝

1) անձի կամ, նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ անձի խնամքի, դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի նկատմամբ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,

2) անձի կամ, նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նրանց օրինական տնօրինության, տիրապետմանտիրապետության, օգտագործման կամ պահպանության տակ գտնվող գույքը ոչնչացնելու, վնասելու կամ վերցնելու կամ չվերադարձնելու սպառնալիքով,

3) շանտաժով կամ

4) հարկադրանքի այլ եղանակովեղանակներով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիքտասնապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրիցհարյուր հիսունից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) կատարվել է անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

2) կատարվել է ընտանեկան դրությամբ կամ հաշմանդամությամբ պայմանավորված՝ խոցելի վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ,

3) կատարվել է հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ,

4) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

5) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ,

6) առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝ կամ

4) կատարվել է անօգնական, խոցելի վիճակում գտնվող կամ հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 261. Հոդված 246. Գրավառուին վնաս պատճառելը

1. Գրավ դրված գույքը ~~դիտավորությամբ~~ ոչնչացնելը, թաքցնելը, օտարելը, վնասելը կամ որևէ այլ կերպ ոչ պիտանի դարձնելը, որով խոչընդոտվել է գրավառուի գույքային իրավունքի իրականացումը, և նրան խոշոր չափերի գույքայինչափի վնաս է պատճառվել~~պատճառել~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը~~պատժվում է տուգանքով՝ հնգապատիկից տասնապատիկի չափով:~~

~~2. Նույն արարքները կատարելը~~, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) գրավառուին պատճառել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքայինչափի վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~տասնհինգապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածով նախատեսված հանցանքը~~արարքները~~ կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե նա հատուցել~~հատուցում~~ է հանցագործությամբ պատճառված վնասը:

Հոդված 262. ~~Հոդված 247.~~ Բնական գազի, նավթի, ջրի խողովակաշարերին կամ էլեկտրական ցանցին կամ հեռահաղորդակցության կամ էլեկտրոնային հաղորդակցության միջոցներին ապօրինի միացում կատարելը կամ դրանց չափման համար նախատեսված սարքերի ցուցմունքներն ապօրինի փոխելը կամ դրանց բնականոն աշխատանքը խաթարելը

1. Ուրիշին պատկանող բնական գազի, նավթի, ջրի խողովակաշարինխողովակաշարերին կամ էլեկտրական ցանցին կամ հեռահաղորդակցության կամ էլեկտրոնային հաղորդակցության միջոցինմիջոցներին ապօրինի միացում կատարելը կամ ուրիշին պատկանող բնական գազի, նավթի, ջրի խողովակաշարինխողովակաշարերին կամ էլեկտրական ցանցին կամ հեռահաղորդակցության կամ էլեկտրոնային հաղորդակցության միջոցիմիջոցների չափման համար նախատեսված սարքի ցուցմունքնսարքերի ցուցմունքները ապօրինի փոխելը, կամ դրա բնականոնդրանց

~~նորմալ~~ աշխատանքը խաթարելը, որը խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~տասնապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից~~հարյուրից~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~մեկից~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) ~~առանձնապես խոշոր չափերի վնաս է պատճառել,~~

~~2)~~ կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ, ~~կամ~~

2~~3~~) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ՝

3) առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~քսանապատիկից քառասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:~~:~~

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է ~~-~~հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~վեց~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 263.~~ ~~Հոդված 248.~~ Ուրիշի գույքն ապօրինաբար օգտագործելը

1. Սեփականատիրոջ կամ այլ օրինական տիրապետողի կամքին հակառակ կամ կամքն անտեսելով կամ սպառնալիքի միջոցով նրա գույքն օգտագործելը՝ առանց այդ գույքն իրենը դարձնելու նպատակի, որը խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիից~~քսանապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն~~հիսունից երկու հարյուր~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

~~1)~~ կատարվել է ընտանեկան դրությամբ~~իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները~~ կամ հաշմանդամությամբ~~դրանցով~~ պայմանավորված՝ ~~ազդեցությունն օգտագործելով,~~

2) ~~կատարվել է անօգնական,~~ խոցելի վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ,

~~2)~~3) կատարվել է~~կամ~~ հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ, ~~կամ~~

4) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

~~3)~~5) առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~երեսնապատիկից քառասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ~~երկու~~ հարյուրից երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք~~երկուսից չորս~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 264. Գույքը ոչնչացնելը կամ վնասելը

~~**Հոդված 249. Գույքը դիտավորությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը**~~

1. Ուրիշի գույքը ~~դիտավորությամբ~~ ոչնչացնելը կամ վնասելը, որը խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~հարյուր հիսունից~~ երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) կատարվել է հրկիզման, պայթյունի կամ հանրավտանգ այլ եղանակով,

~~2) առանձնապես խոշոր չափերի վնաս է պատճառել,~~

3) կատարվել է կապված անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կողմից իր պետական, քաղաքական, ~~մասնագիտական,~~ ծառայողական մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման~~գործունեությունը կամ հասարակական պարտքը կատարելու~~ հետ,

4) կատարվել է ռասայական~~քաղաքական, գաղափարախոսական~~, ազգային, էթնիկ կամ էթնիկական, ռասայական կամ կրոնական ատելության, ~~անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի, կրոնական մոլեռանդության, ինչպես նաև այլ~~ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ

անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորվածխմբի նկատմամբ ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի շարժառիթով,

5) կատարվել էմի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

6) խուլիգանական դրդումներով կամ՝

6) առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքիցերկուսից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է պատմական, գեղարվեստականգիտական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկայիառարկաների ոչնչացում կամ վնասում՝ կամ

2) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսիցերեքից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 265. Գույքի պահպանության կամ պաշտպանության պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը

~~**Հոդված 250. Գույքի պահպանության պարտականությունները ոչ պատշաճ կատարելը կամ չկատարելը**~~

1. Գույքի պահպանության կամ պաշտպանության պարտականությունպարտականություններ ունեցող անձի կողմից այդ պարտականությունը չկատարելը կամպարտականությունները ոչ պատշաճ կատարելը կամ չկատարելը դրանց նկատմամբ անփույթ կամ անբարեխիղճ վերաբերմունքի հետևանքով, եթե այդ անձի անզգուշության հետևանքով տեղի է ունեցել այդ գույքի խոշոր չափերի հասնող հափշտակում, վնասում կամ կորուստ, և եթե չկան հանրային ծառայության դեմ ուղղված հանցագործության հատկանիշներ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկիքտասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնըհարյուր հիսունից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկերկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

Հոդված 266. ~~Հոդված 251.~~ Անձի տիրապետությունից դուրս եկած գույքին տիրանալը

1. Անձի տիրապետությունից պատահաբար կամ սխալմամբ դուրս եկած կամ կորցրած գույքին այն անձի կողմից ապօրինի տիրանալը և իրենը կամ մեկ ուրիշինը դարձնելը, որն~~որը~~ իմացել է, թե ով է գույքի իրական տիրապետողը և չի ձեռնարկել ողջամտորեն անհրաժեշտ միջոցներ գույքն իրական տիրապետողին վերադարձնելու համար՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիհինգապատիկից ~~տասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունհիսունից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:÷

2. Սույն հոդվածի իմաստով անձի տիրապետությունից դուրս եկած գույքի արժեքը պետք է գերազանցի նվազագույն աշխատավարձի չափը:

~~ԳԼՈՒԽ 26~~ ԳԼՈՒԽ 32 .

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 267. Իրացնելու նպատակով կեղծ արժույթ, արտարժույթ, արժեթղթեր, վճարահաշվարկային այլ փաստաթղթեր կամ վճարային գործիքներ պատրաստելը, պահելը, տեղափոխելը, առաքելը, ձեռք բերելը կամ դրանք իրացնելը

1~~Հոդված 252~~. Իրացնելու նպատակով կեղծ արժույթ, արտարժույթ, արժեթուղթ, վճարահաշվարկային այլ փաստաթուղթ կամ վճարային գործիք պատրաստելը ~~կամ դրանք պահելը, տեղափոխելը, առաքելը, ձեռք բերելը կամ իրացնելը~~

~~1.Կեղծ արժույթ, արտարժույթ, արժեթուղթ, վճարահաշվարկային այլ փաստաթուղթ կամ վճարային գործիք իրացնելը կամ իրացնելու նպատակով կեղծ արժույթ, արտարժույթ, արժեթուղթ, վճարահաշվարկային այլ փաստաթուղթ կամ վճարային գործիք պատրաստելը~~, պահելը, տեղափոխելը, առաքելը կամ ձեռք բերելը կամ դրանք իրացնելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, ~~կամ~~ կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել էհանցանք կատարելը՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

~~1) խոշոր չափերով,~~

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) խոշոր չափերով՝

~~3) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որը կատարվել է~~հանցանք կատարելը~~՝

~~1)~~ 1) ~~առանձնապես խոշոր չափերով կամ~~

հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

~~2)~~ 2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից~~յոթից~~ տասներկու տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածում խոշոր չափ է համարվում հանցանքը կատարելու պահին 5~~հինգ~~ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը, իսկ առանձնապես խոշոր չափ՝ հանցանքը կատարելու պահին 30~~երեսուն~~ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը:

~~Հոդված 253.~~ Հոդված 268. Ներքին տեղեկությունների անբարեխիղճ օգտագործումը

1. Ինսայդերի կողմից ~~դիտավորությամբ~~ ներքին տեղեկության~~տեղեկությունների~~ հիման վրա իր կամ այլ անձի հաշվին արժեթուղթ կամ դրա հետ կապված ածանցյալ գործիք գնելը կամ վաճառելը կամ ներքին տեղեկության~~տեղեկությունների~~ ապօրինի տրամադրումը երրորդ անձին~~անձանց~~, որի արդյունքում ստացվել~~ստացել~~ է մանր չափերի~~չափով~~ շահույթ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ ~~տանսհինգապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ~~ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու ~~կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու~~ իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով~~հինգ տարի ժամկետով~~:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը՝

1) ~~որի արդյունքում ստացել է խոշոր չափի շահույթ,~~

~~2)~~ որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) որի արդյունքում ստացվել է խոշոր չափի շահույթ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ

որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու ~~կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու~~ իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ~~յոթ~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք~~երկուսից չորս~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը՝

1) ~~որի արդյունքում ստացել է առանձնապես խոշոր չափի շահույթ,~~

~~2)~~ որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից, ~~կամ~~

2~~3~~) որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ՝

3) որի արդյունքում ստացվել է առանձնապես խոշոր չափերի շահույթ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~չորսից յոթ~~ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածում և սույն օրենսգրքի 269~~254~~-րդ հոդվածում մանր չափ է համարվում հանցանքը կատարելու պահին 25~~քսանհինգ~~ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը):

5. Սույն հոդվածում և սույն օրենսգրքի 269~~254~~-րդ հոդվածում խոշոր չափ է համարվում հանցանքը կատարելու պահին 30~~երեսուն~~ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը):

6. Սույն հոդվածում և սույն օրենսգրքի 269~~254~~-րդ հոդվածում առանձնապես խոշոր չափ է համարվում հանցանքը կատարելու պահին 40~~քառասուն~~ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը):

~~Հոդված 269.~~ ~~Հոդված 254.~~ Արժեթղթերի շուկայում գնային չարաշահումը

1. «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ~~ՀՀ~~ օրենքի 171-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-4-րդ կետերով նախատեսված՝ արժեթղթերի շուկայում գնային չարաշահումը, որը մանր չափերի գույքային~~խոշոր~~ վնաս է պատճառել անձի կամ, կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~առավելագույնը տասնհինգապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ~~կարճատև~~ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~.~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

~~-~~կատարվել է

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) ~~առանձնապես~~ խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել~~պատճառելով~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիքսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրիցառավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1)հանցանքները, որոնք կատարվել էեն հանցավոր կազմակերպության կողմից,՝

2) առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել կամ

3) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում էեն ազատության սահմանափակմամբ մինչև երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսիցառավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 270. Կանխամտածված

~~Հոդված 255. Անբարեխիղճ կամ~~ կեղծ գովազդ

1. Գովազդատուի, գովազդ արտադրողի կամ գովազդակրի կողմից սպառողին հումքի, ապրանքի, մատուցվող ծառայության որակի, գնի կամ այլ առանձնահատկության~~առանձնահատկությունների~~ վերաբերյալ մոլորության մեջ գցելը, եթե դրա հետևանքով անձի կամ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին —կամ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին պատճառվել է խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսունյ~~ոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։~~:~~

Հոդված 271. ~~Հոդված 256.~~ Կենսապահովման նվազագույն զամբյուղի մեջ մտնող ապրանքները ապրանքային շուկայից հանելը

1. Կենսապահովման նվազագույն զամբյուղի մեջ մտնող ապրանքն~~ապրանքները~~ ապրանքային շուկայից, այդ թվում՝ առևտրի օբյեկտներից կամ առևտրի իրականացման վայրերից այդ ապրանքն~~ապրանքները~~ արտադրողի, մատակարարողի, իրացնողի կամ ներմուծողի կողմից հանելը՝ գների բարձրացում առաջացնելու նպատակով՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~հինգ~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) ռազմական կամ արտակարգ~~տարերային, հասարակական աղետի կամ պատերազմական~~ դրության կամ արտակարգ իրավիճակի ժամանակ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից~~երկուսից~~ վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել է~~են~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 272. Մասնավոր ոլորտում կաշառք ստանալը

1. Մասնավոր ոլորտում կաշառք ստանալը՝ Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության առևտրային կամ այլ կազմակերպության աշխատողի, արբիտրի, աուդիտորի, պահառուի, կառավարչի, նոտարի կամ փաստաբանի

կողմից՝ անձամբ կամ միջնորդի միջոցով իր կամ այլ անձի համար գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը, պահանջելը, տալու առաջարկ ներկայացնելը կամ տալու առաջարկը կամ խոստումն ընդունելը՝ իր ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կաշառք տվողի կամ նրա մատնանշած անձի օգտին գործողություն կատարելու կամ չկատարելու համար՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) խոշոր չափերով,

3) կաշառք տվողի կամ նրա մատնանշած անձի օգտին թողտվության կամ հովանավորչության կամ այլ ապօրինի գործողության կամ անգործության համար կամ

4) անձի իրավունքները, ազատությունները կամ օրինական շահերը ոտնահարելու սպառնալիքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 273. ~~Հոդված 257.~~ Մասնավոր ոլորտում կաշառք տալը

1. Մասնավոր ոլորտում կաշառք տալը՝ Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության ~~կամ միջազգային կամ համատեղ~~ առևտրային կամ այլ կազմակերպության աշխատողինծառայողին, արբիտրին, աուդիտորին, պահառուին, կառավարչին, նոտարին կամ փաստաբանին կամ նրա մատնանշած անձին անձամբ կամ միջնորդի միջոցով գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ~~ապօրինաբար~~ խոստանալը, առաջարկելը կամ տրամադրելը՝ իր ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունըազդեցությունը օգտագործելով կաշառք տվողի կամ նրա մատնանշած անձի օգտին գործողություն կատարելու կամ չկատարելու ~~կամ թողտվության կամ հովանավորչության~~ համար՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ առավելագույնը տասնհինգապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ~~ կարճաժամկետ ազատազրկմամբազատազրկմամբ՝

առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արաքը, որը կատարվել է անձանց կաշառք տալը՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) խոշոր չափերով կամ

3) իրկաշառք տված կամ իրնրա մատնանշած անձի օգտին թողտվության կամ հովանավորչության կամ այլ ապօրինի գործողության կամ անգործության համար՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝ ~~անձանց կաշառք տալը~~՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

~~4. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության առևտրային կամ այլ կազմակերպության ծառայողին, արբիտրին, աուդիտորին, պահառուին, կառավարչին, նոտարին կամ փաստաբանին կաշառք տված անձը կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, եթե այդ անձը մինչև կաշառք տալու մասին քրեական հետապնդման մարմիններին հայտնի դառնալը, բայց հանցանքի կատարումից հետո՝ ոչ ուշ, քան եռօրյա ժամկետում, այդ մասին կամովին հայտնել է քրեական հետապնդման մարմիններին և աջակցել հանցագործությունը բացահայտելուն:~~

~~Հոդված 258. Մասնավոր ոլորտում կաշառք ստանալը~~

Հոդված 274. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկի, մրցավարի, թիմի ղեկավարի, մարզչի, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցի կամ դրա կազմակերպչի, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցի կամ դրա կազմակերպչի կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամի կողմից կաշառք ստանալը

~~1.1. Մասնավոր ոլորտում կաշառք ստանալը՝~~ Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկի, մրցավարի, թիմի ղեկավարի, մարզչի, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցի կամ դրա կազմակերպչի, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցի կամ դրա կազմակերպչի ~~կամ այլ կազմակերպության ծառայողի, արբիտրի, աուդիտորի, պահառուի, կառավարչի, նոտարի~~ կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամի ~~փաստաբանի~~ կողմից՝ անձամբ կամ միջնորդի միջոցով իր կամ այլ անձի համար գույք՝ ներառյալ

դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ~~ապօրինաբար~~ ստանալը, պահանջելը, ~~խնդրելը,~~ տալու առաջարկ ներկայացնելը կամ տալու առաջարկը կամ խոստումն~~խոստումը~~ ընդունելը՝ այդ մրցման կամ մրցույթի արդյունքների վրա ազդելու նպատակով՝ ~~կաշառք տվողի կամ նրա մատնանշած անձի օգտին իր ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը օգտագործելով՝ գործողություն կատարելու կամ չկատարելու կամ թողտվության կամ հովանավորչության համար՝~~

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ~~տուգանքով՝ առավելագույնը տասնհինգապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով~~՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով,~~հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ~~ կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~անձանց կողմից կաշառք ստանալը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) խոշոր չափերով կամ

~~2) անձի իրավունքները, ազատություններըկաշառք տված կամ նրա մատնանշած անձի օգտին ապօրինի գործողության կամ անգործության համար կամ~~

3) ~~անձի իրավունքներին, ազատություններին~~ կամ օրինական շահերը ոտնահարելուշահերին վնաս պատճառելու սպառնալիքով՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) ~~հանցանքները~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից կամկատարելը՝

2) առանձապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 275. ~~Հոդված 259.~~ Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկին, մրցավարին, թիմի ղեկավարին, մարզչին, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցին կամ դրա~~,~~ կազմակերպչին, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցին կամ դրա~~,~~ կազմակերպչին կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամին կաշառք տալը

1. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկին, մրցավարին, թիմի ղեկավարին, մարզչին, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցին կամ դրա~~,~~ կազմակերպչին, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցին կամ դրա~~,~~ կազմակերպչին կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի

անդամին կամ նրա մատնանշած անձին անձամբ կամ միջնորդի միջոցով գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ~~ապօրինաբար~~ խոստանալը, առաջարկելը կամ տրամադրելը՝ այդ մրցմանմրցումների կամ մրցույթիմրցույթների արդյունքների վրա ազդելու նպատակով՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ~~ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) ~~անձանց կաշառք տալը~~ մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) խոշոր չափերով՝

պատժվում է ~~կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդառաջին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) ~~անձանց կաշառք տալը~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ՝

2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է~~պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից չորս տարի ժամկետով:~~

~~4. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկին, մրցավարին, թիմի ղեկավարին, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցին, կազմակերպչին, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցին, կազմակերպչին կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամին կաշառք տված անձը կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, եթե այդ անձը մինչև կաշառք տալու մասին քրեական հետապնդման մարմիններին հայտնի դառնալը, բայց հանցանքի կատարումից հետո՝ ոչ ուշ, քան եռօրյա ժամկետում, այդ մասին կամովին հայտնել է քրեական հետապնդման մարմիններին և աջակցել հանցագործությունը բացահայտելուն:~~

~~Հոդված 260. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկի, մրցավարի, թիմի ղեկավարի, մարզչի, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցի, կազմակերպչի, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցի, կազմակերպչի կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամի կողմից կաշառք ստանալը~~

~~1. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկի, մրցավարի, թիմի ղեկավարի, մարզչի, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցի, կազմակերպչի, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցի,~~

~~կազմակերպչի կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամի կողմից անձամբ կամ միջնորդի միջոցով իր կամ այլ անձի համար գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ապօրինաբար ստանալը, պահանջելը, խնդրելը, տալու առաջարկ ներկայացնելը կամ տալու առաջարկը կամ խոստումը ընդունելը՝ այդ մրցումների կամ մրցույթների արդյունքների վրա ազդելու նպատակով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված անձանց կողմից կաշառք ստանալը, որը կատարվել է՝~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ~~

~~2) անձի իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին վնաս պատճառելու սպառնալիքով՝~~

~~պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքները հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարելը՝~~
~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 276.~~ ~~Հոդված 261.~~ Ծառայողական կամ մասնագիտական պարտականությունները կատարելու համար ապօրինի վարձատրություն ստանալը կամ պահանջելը

1. Կրթության, առողջապահության, կենցաղային կամ բնակչության սպասարկման այլ ոլորտի հանրային ծառայող չհանդիսացող աշխատակցի կողմից իր ծառայողական կամ մասնագիտական պարտականությունը կատարելու կամ ծառայություն մատուցելու համար անձամբ կամ միջնորդի միջոցով իր կամ այլ անձի համար գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ապօրինաբար ստանալը կամ պահանջելը~~, որը կատարվել է ապօրինի վարձատրություն չտալու դեպքում անձի իրավունքները, ազատությունները կամ օրինական շահերը ոտնահարելու սպառնալիքով~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով,~~տասնհինգապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ~~ կամ կարճաժամկետ

ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկուհինգ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) -մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,՝

2) խոշոր չափերով կամ

3) անձի իրավունքները, ազատությունները կամ օրինական շահերը ոտնահարելու սպառնալիքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) առանձապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 277. ~~Հոդված 262.~~ Մասնավոր ոլորտում ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը

1. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության առևտրային կամ այլ կազմակերպության աշխատողի~~ծառայողի~~, արբիտրի, աուդիտորի, պահառուի, կառավարչի կամ, նոտարի կողմից օրենսդրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն ~~ազդեցությունը~~ ի վնաս այդ կազմակերպության շահերիշ~~շահերին~~ օգտագործելը կամ իր ծառայողական պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, կամ կամ այնպիսի արարք կատարելը, որը չի բխում, ~~կամ իր ծառայողական լիազորություններով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~ իր լիազորություններից կամ դուրս է իր լիազորությունների շրջանակից, որն էական վնասչբխող արարք կատարելը, որը հանգեցրել է մարդու իրավունքների կամ ~~ազատությունների կամ օրինական շահերի սահմանափակման, զրկման կամ խոշոր չափի գույքային վնաս~~ է պատճառել անձի կամ, կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝—

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիտասնհինգապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու ~~կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ գործունեությամն զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ~~

տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է բռնություն գործադրելով կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,

2) պատճառել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս,

3) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

4) անզգուշությամբ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝ ~~հետևանքներ՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի ~~տասնապատիկից քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով գույքային վնասի դեպքում էական է համարվում խոշոր չափերի գույքային վնասը:

~~Հոդված 278.~~ ~~Հոդված 263.~~ Առևտրային, ապահովագրական, հարկային, մաքսային, կենսաթոշակային, ծառայողական կամ բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները կամ վարկային պատմությունը կամ վարկային բյուրոյում առկա վարկային տեղեկություններն~~~~տեղեկություն~~ ապօրինի օգտագործելը

1. Առևտրային կամ այլ կազմակերպության աշխատողի~~ծառայողի~~, արբիտրի, աուդիտորի, պահառուի, կառավարչի կամ~~,~~ նոտարի կողմից օրենսդրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունների իրականացման կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցության օգտագործման հետևանքով իրեն հայտնի դարձած կամ վստահված տեղեկությունն~~տեղեկատվությունն~~ ապօրինի օգտագործելը, որը ~~հանգեցրել է մարդու իրավունքների կամ ազատությունների, օրինական շահերի սահմանափակման, զրկման կամ~~ խոշոր չափերի~~չափի~~ գույքային վնաս է պատճառել անձի կամ~~,~~ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ~~,~~ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ~~որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքից զրկելով~~՝ առավելագույնը երկու~~հինգ~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ

ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկուսմեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկուսմեկ տարի ժամկետով:

Հոդված 279. ~~Հոդված 264.~~ Առևտրային, ապահովագրական, հարկային, մաքսային կենսաթոշակային, ծառայողական կամ բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները կամ վարկային պատմությունը կամ վարկային բյուրոյում առկա վարկային տեղեկություններն~~տեղեկություն~~ ապօրինի հրապարակելը

1. Օրենսդրությամբ վերապահված լիազորությունների իրականացման կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցության օգտագործման հետևանքով հայտնի դարձած կամ վստահված առևտրային, ապահովագրական, հարկային, մաքսային, կենսաթոշակային, ծառայողական կամ բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունը կամ վարկային պատմությունը կամ վարկային բյուրոյում առկա վարկային տեղեկությունը~~տեղեկատվությունն~~ ապօրինի հրապարակելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, ~~կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով~~ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է շահադիտական դրդումներով կամ

2) խոշոր չափերի~~չափի~~ գույքային վնաս է պատճառել ~~անձի, կազմակերպության, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի~~երեսունապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք~~որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից յոթ~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 280. ~~Հոդված 265.~~ Առևտրային, ապահովագրական, հարկային, մաքսային, կենսաթոշակային, ծառայողական կամ բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկություններին կամ վարկային պատմությանը կամ վարկային բյուրոյում առկա վարկային տեղեկատվությանն ապօրինի տիրանալը

1. Առևտրային, ապահովագրական, հարկային, մաքսային, կենսաթոշակային, ծառայողական կամ բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունը կամ վարկային պատմությունը կամ վարկային բյուրոյում առկա վարկային տեղեկատվությունն ապօրինի հավաքելը, օգտագործելը կամ հրապարակելըհրապարակելը այն անձի կողմից, ով իրավունք չուներ ծանոթանալու այդ գաղտնիքին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) կատարվել է շահադիտական դրդումներով կամ

2) խոշոր չափերիչափի գույքային վնաս է պատճառել անձի, կազմակերպության, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնըտասնապատիկից քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 281. ~~Հոդված 266.~~ Ապօրինի ձեռնարկատիրական գործունեությունը

1. Առանց պետական հաշվառման կամ գրանցման ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելը կամ առանց հատուկ ~~ծանուցման, առանց~~ թույլտվության կամ առանց լիցենզիայի լիցենզավորման ենթակա կամ առանց ծանուցման ենթակա գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք ձեռք բերելու~~,~~ ծանուցման~~, թույլտվության կամ լիցենզավորման~~ ենթակա կամ օրենքով արգելված ձեռնարկատիրական գործունեությունը~~գործունեություն~~ իրականացնելը կամ առանց թույլտվության ընդերքը կամ բնական պաշարներն օգտագործելը, որը խոշոր չափերի~~չափի~~ գույքային վնաս է պատճառել անձի կամ~~,~~ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ~~,~~ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից ~~առավելագույնը~~ երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, ~~կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով~~ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~մեկ~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

~~1)~~ 2) առանձնապես խոշոր չափերի~~չափի~~ գույքային վնաս է պատճառել՝ ~~կամ~~

~~2) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝~~

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք~~տուգանքով՝ քսանապատիկից երեսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից յոթ~~ տարի ժամկետով, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածում պետությանը պատճառված վնասի հաշվարկում ներառվում է նաև պետական գրանցման, ինչպես նաև հատուկ թույլտվության, լիցենզիայի, թույլտվության տրման, ծանուցման ենթակա գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք ձեռք բերելու համար~~լիցենզիայի տրամադրման~~ գանձման ենթակա պետական տուրքի չափը:

4. Սույն հոդվածով նախատեսված արարքը~~հանցանքը առաջին անգամ~~ կատարած անձն~~անձը~~ ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե ամբողջությամբ հատուցել է հանցագործությամբ պատճառված

գույքայինպատճառած վնասը և հաշվարկված տույժերը:նախկինում նշված հիմքով չի ազատվել քրեական պատասխանատվությունից:

Հոդված 266[1]. Առանց լիցենզիայի արտարժույթի առուվաճառքի իրականացումը

1. Առանց համապատասխան լիցենզիայի արտարժույթի առուվաճառքի իրականացումը, որը կատարվել է արտարժույթի հարյուր հազար դրամի կամ ավելի գումարի փոխանակման ձևով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ երկուսից երեք ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 282. Հոդված 267. Ֆինանսական բուրգ ստեղծելը, կազմակերպելը կամ ղեկավարելը

1. Ֆինանսական բուրգը կամ դրա մի մասը ստեղծելը, կազմակերպելը կամ ղեկավարելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամտուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքները՝

1) որը1) որոնց հետևանքով ֆինանսական բուրգում ներգրավվել է խոշոր չափերով գումար կամ գույք,

2) որոնք անձանց կամ կազմակերպություններին կամ պետությանը պատճառել են խոշոր չափի գույքային վնաս կամ

3) որոնք կատարվել էեն իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

2) որը խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել կամ

3) որի հետևանքով ֆինանսական բուրգում ներգրավվել է խոշոր չափերի գույք՝

պատժվում էեն՝ ազատազրկմամբ՝ երկուսից առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդ մասովերկրորդ մասերով նախատեսված արարքըհանցանքները՝

1) որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից,

2) որն առանձապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել կամ

3) որի1) որոնց հետևանքով ֆինանսական բուրգում ներգրավվել է առանձնապես խոշոր չափերիչափի գումար կամ գույք,

2) որոնք անձանց կամ կազմակերպություններին կամ պետությանը պատճառել են առանձապես խոշոր չափի գույքային վնաս կամ

3) որոնք կատարվել են հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ չորսից ութերեքից յոթ տարի ժամկետով:

4. Սույն օրենսգրքի իմաստով ֆինանսական բուրգը գույքի ներգրավմանն ուղղված գործունեություն է (բացառությամբ հատուկ թույլտվության (լիցենզիայի) հիման վրա իրականացվող գործունեության), որով գույք ներդրողինեներդրող կամ ֆինանսական բուրգում առաջարկվող գույքի կամ ծառայության դիմաց վճարում կատարող անձին առաջարկվող նյութական օգուտը պայմանավորվում է բացառապես նոր ներդրողների ներգրավումից ստացված գույքի հաշվին՝ առանց նշված գույքը իրական ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ օգտագործելու մտադրության:

5. Սույն հոդվածի իմաստով գույքային վնասը ներառում է բուրգում ներգրավված բոլոր անձանց, այդ թվում՝ կազմակերպություններին և պետությանը պատճառված վնասի հանրագումարը:

6. Ֆինանսական բուրգը կամ դրա մի մասը ստեղծող, կազմակերպող կամ ղեկավարող անձնանձը ազատվում է սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից, եթե ֆինանսական բուրգ ստեղծելու, կազմակերպելու կամ ղեկավարելու մասին կամովին հայտնել է իրավասուքրեական հետապնդման մարմիններին, նպաստել է ֆինանսական բուրգի գործունեության խափանմանը, և հատուցել է ֆինանսական բուրգիբուգի՝ իր կողմից ստեղծված, կազմակերպած կամ ղեկավարած մասի գործունեության հետևանքով պատճառված վնասները: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքներա արարքներն այլ հանցակազմ էեն պարունակում, ապա նաանձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության միայն այդ հանցագործության համար:

7. Սույն հոդվածում խոշոր չափ կամն խոշոր չափերիչափի գույքային վնաս է համարվում 2երկու միլիոնից 15տասնհինգ միլիոն դրամը չգերազանցող գումարը (արժեքը),; իսկ առանձնապես խոշոր չափ կամն առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է համարվում 15տասնհինգ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը):

Հոդված 283. ~~Հոդված 268.~~ Չարաշահումները հրապարակային սակարկություններ կամ գնումներ անցկացնելիս

1. Հրապարակային սակարկությունների կամ գնումների անցկացման կարգը խախտելով կամ մեկ այլ անձի հետ անօրինական համաձայնության գալով հրապարակային սակարկության կամ գնումների հաղթող դառնալով, խաբեությամբ կամ ապօրինի այլ եղանակով գույքի սեփականատիրոջը, սակարկություններ, գնումներ կազմակերպողին, գնորդին, այլ տնտեսվարող~~տնտեսավարող~~ սուբյեկտի, անձի կամ~~,~~ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ~~,~~ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին խոշոր չափերի~~չափի~~ գույքային վնաս պատճառելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~քսանապատիկից հինգապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից ~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով~~՝~~ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

~~1) առանձնապես խոշոր չափի գույքային վնաս է պատճառել կամ~~

~~2)~~1) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~՝~~

2) առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

~~-~~պատժվում է ~~որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից յոթ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից ~~առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~ հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 284. ~~Հոդված 269.~~ Հակամրցակցային գործունեությունը

1. Տնտեսական գործունեությունը համակարգելը կամ հակամրցակցային համաձայնություն կայացնելը կամ մենաշնորհի կամ գերիշխող դիրքը չարաշահելը կամ համակենտրոնացումը չհայտարարագրելը կամ արգելված համակենտրոնացումը գործողության մեջ դնելը, որը հանգեցրել է մրցակցության սահմանափակման, կանխման կամ արգելման և խոշոր չափերի~~չափի~~ գույքային վնաս է պատճառել անձի կամ~~,~~ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ~~,~~ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին կամ որի արդյունքում տնտեսվարող սուբյեկտը~~սուբյեկտ~~ ստացել է խոշոր չափերի~~չափի~~ շահույթ՝

-պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից ~~առավելագույնը~~ երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) շանտաժի միջոցով կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասունապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից,

2) կատարվել է բռնություն գործադրելով կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,

~~1)~~3) առանձնապես խոշոր չափերի~~չափի~~ գույքային վնաս է պատճառել կամ

~~2)~~ կատարվել է առանձնապես~~հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ~~

~~3)~~4) ~~կատարվել է առանձնապես~~ խոշոր չափերի~~չափի~~ շահույթ ստանալով՝ ~~կամ~~

~~4) կատարվել է բռնություն գործադրելով կամ ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանք կիրառելով՝~~

պատժվում է ~~տուգանքով՝ քառասունապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց ~~-~~տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի իմաստով խոշոր չափերի~~չափի~~ շահույթ է համարվում մինչև 5~~հինգ~~ միլիոն դրամ գումարը (արժեքը), իսկ առանձնապես խոշոր չափերի~~չափի~~ շահույթ՝ 5~~հինգ~~ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը):

Հոդված 285. ~~Հոդված 270.~~ Ապօրինի գործունեություն իրականացնելու կամ ապօրինի գործունեությունը քողարկելու նպատակով իրավաբանական անձ, դրա առանձնացված ստորաբաժանում, հիմնարկ ստեղծելը կամ օգտագործելը կամ նույն նպատակով անհատ ձեռնարկատեր հաշվառելը~~~~ձեռներեց գրանցելը~~

1. Իրավաբանական անձ, դրա առանձնացված ստորաբաժանում կամ հիմնարկ ստեղծելու կամ վերակազմակերպելու կամ դրածո անձի միջոցով, կամ դրանք օգտագործելու միջոցով ապօրինի գործունեություն իրականացնելը, որի նպատակն է վարկեր ստանալը, հարկերից խուսափելը, գերավճարներ առաջացնելը, նյութական այլ օգուտներ քաղելը, կամ ապօրինի գործունեությունը քողարկելը, կամ նույն նպատակով~~նպատակներով~~ անհատ ձեռնարկատեր հաշվառելը~~ձեռներեց գրանցելը~~ կամ հաշվառվելը~~գրանցվելը~~, որը խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի~~առավելագույնը երեսնապատիկի~~ չափով, ~~կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով~~ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~առավելագույնը երեք~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը ՝

~~2.~~ կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ, ~~կամ~~

2) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) պատճառել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածով նախատեսված արարքը կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե ամբողջությամբ հատուցել է հանցագործությամբ պատճառված գույքային վնասը և հաշվարկված տույժերը:

Հոդված 286. Առանց ապրանքների մատակարարման կամ առանց ծառայությունների մատուցման կեղծ փաստաթղթեր տրամադրելը, ծախսերի կամ եկամուտների վերաբերյալ կեղծ փաստաթղթեր կազմելը և ներկայացնելը

~~2)~~ 1. Առանց ապրանքների մատակարարման կամ առանց ծառայությունների մատուցման կեղծ փաստաթուղթ տրամադրելը կամ ծախսերի կամ եկամուտների վերաբերյալ կեղծ փաստաթուղթ կազմելը և ներկայացնելը, որը խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցտասնապատիկից քառասնապատիկի չափով, ~~կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ չորսից յոթ տարի ժամկետով~~ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) պատճառել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսիցառավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածով նախատեսված արարքը կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե ամբողջությամբ հատուցել է հանցագործությամբ պատճառված գույքային վնասը և հաշվարկված տույժերը:

Հոդված 287. ~~Հոդված 271.~~ Անօրինական գործունեությունը սնանկության ընթացքումկամ անվճարունակ ճանաչվելու գործընթացում

1. Անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նրա անունից հանդես գալու իրավունք ունեցող անձի, իրավաբանական անձի հիմնադիրների (մասնակիցների), իրավաբանական անձի անունից օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հանդես գալու կամ նրան պարտադիր կատարման ենթակա ցուցում տալու կամ որոշումը կանխորոշելու հնարավորություն ունեցող անձի կամ մարմնի կողմից սնանկության կամ, սնանկության հնարավոր կանխատեսման ընթացքումկամ պարտապան ֆիզիկական անձի անվճարունակ ճանաչվելու գործընթացում անօրինական գործունեություն ծավալելը, որը խոշոր չափերիչափի գույքային վնաս է պատճառել անձի կամ, կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին և դրսևորվել է ~~սնանկության կամ~~ անվճարունակության հատկանիշների առկայություն դեպքում՝

1) գույքը կամ եկամուտը, գույքային իրավունքները կամ պարտականությունները թաքցնելով,

2) գույքն առանց օրինական հիմքի ուրիշի տիրապետմանը հանձնելով կամ, գույքը ոչնչացնելով, վնասելով կամ ակնհայտ անշահավետ պայմաններով օտարելով,

3) պարտապանի կողմից հայտարարագիր ներկայացնելուց խուսափելով,

~~3)~~4) գույքի, եկամտի կամ~~,~~ դրանց չափի, գտնվելու վայրի կամ դրանց վերաբերյալ գույքային իրավունքների կամ պարտականությունների կամ այլ տեղեկությունը թաքցնելով կամ խեղաթյուրելով,

5) գույքագրմանը խոչընդոտելով,

~~4)~~6) պարտապան ֆիզիկական անձի գույքային վիճակը, անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ իրավաբանական անձի գույքային կամ տնտեսական գործունեությունն արտացոլող հաշվապահական կամ այլ փաստաթուղթը~~փաստաթղթերը~~ թաքցնելով, ոչնչացնելով, վնասելով կամ~~,~~ կեղծելով,

~~5)~~7) առանձին պարտատիրոջ~~պարտատերերի~~ գույքային պահանջն~~պահանջներն~~ ապօրինի բավարարելով՝ ի վնաս այլ պարտատիրոջ~~պարտատերերի~~ կամ

~~6)~~8) սնանկության կառավարչի կամ սնանկության գործընթացում նման գործառույթներ իրականացնող անձի կամ լուծարման~~լուծարային~~ հանձնաժողովի գործունեությանը խոչընդոտելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~քսանապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից ~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 288.~~ ~~Հոդված 272.~~ Կանխամտածված սնանկությունը

1. Կանխամտածված սնանկությունը՝ ֆիզիկական անձի, անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նրա անունից հանդես գալու իրավունք ունեցող անձի, իրավաբանական անձի հիմնադիրների (մասնակիցների), իրավաբանական անձի անունից օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հանդես գալու կամ նրան պարտադիր կատարման ենթակա ցուցում տալու կամ որոշումը կանխորոշելու հնարավորություն ունեցող անձի կամ մարմնի կողմից անվճարունակության հատկանիշների կանխամտածված ստեղծումը կամ դրանց չափի ավելացումը սեփական կամ այլ անձի շահերից ելնելով, ~~եթե դրա հետևանքով անձը սնանկ է ճանաչվել,~~ որը խոշոր չափերի~~չափի~~ գույքային վնաս է պատճառել անձի կամ~~,~~

կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ կամ~~ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

~~**Հոդված 273. Իրավաբանական անձին ապօրինի տիրանալը**~~

~~1.Իրավաբանական անձի վերակազմակերպման, լուծարման, կանոնադրության մեջ փոփոխություն մտցնելու, կառավարման մարմնի անդամի կամ ղեկավար անձի փոփոխման կամ նրանց լիազորությունների վաղաժամ դադարեցման, իրավաբանական անձի կանոնադրային գույքի մեծացման կամ խոշոր գործարք կնքելու միջոցով իրավաբանական անձին ապօրինի տիրանալը, ինչը հնարավոր է դարձել իրավաբանական անձի կառավարման մարմնի, ընդհանուր ժողովի, համագումարի կամ իրավաբանական անձի կանոնադրությամբ սահմանված այլ մարմնի կողմից՝~~

~~1) որոշման ընդունման համար անցկացվող քվեարկության մասին քվեարկելու իրավունք ունեցող անձին չտեղեկացնելով կամ սուտ տեղեկություն տալով,~~

~~2) որոշման ընդունման համար անցկացվող քվեարկության արդյունքները խեղաթյուրելով,~~

~~3) որոշման ընդունման իրավունքի ազատ իրականացմանը այլ կերպ խոչընդոտելով,~~

~~4) որոշման ընդունման ընթացքը արձանագրող փաստաթղթերը կեղծելով,~~

~~5) որոշման ընդունման համար անցկացվող քվեարկությանը քվեարկելու իրավունք ունեցող անձի մասնակցությանը խոչընդոտելով,~~

~~6) որոշման ընդունման համար անցկացվող քվեարկությանը ուրիշի փոխարեն ապօրինի քվեարկելով կամ~~

~~7) որոշման ընդունման համար անցկացվող քվեարկության արդյունքներն այլ կերպ կեղծելով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ~~

~~ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

~~2.Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) շանտաժով,~~

~~2) գույքը ոչնչացնելու, վնասելու կամ վերցնելու սպառնալիքով,~~

~~3) բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ~~

~~4) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ երեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~ չորս տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածով նախատեսված արարքը կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե ամբողջությամբ հատուցել է հանցագործությամբ պատճառված գույքային վնասը և հաշվարկված տույժերը:

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ~~

~~2) բռնություն գործադրելով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:~~

~~Հոդված 289.~~ ~~Հոդված 274.~~ Իրացման նպատակով կեղծ ակցիզային դրոշմանիշերդրոշմանիշ կամ դրոշմապիտակներդրոշմապիտակ պատրաստելը, պահելը, տեղափոխելը, առաքելը, ձեռք բերելը կամ օգտագործելը կամ դրանք իրացնելը

1. Կեղծ ակցիզային դրոշմանիշ կամ դրոշմապիտակ իրացնելը կամ իրացման նպատակով կեղծ ակցիզային դրոշմանիշ կամ դրոշմապիտակ պատրաստելը, պահելը, տեղափոխելը, առաքելը, ձեռք բերելը կամ օգտագործելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու

ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկուերեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) ~~իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

~~1)~~2) խոշոր չափերով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցառավելագույնը քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունիցառավելագույնը երկու հարյուր հիսունյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորսառավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածում խոշոր չափ է համարվում 500հինգ հարյուր հատից ավելի ակցիզային դրոշմանիշերը կամ դրոշմապիտակները:

Հոդված 290. Հարկերը, տուրքերը կամ այլ վճարները չվճարելը

1. Իրավաբանական անձի ղեկավարի, անհատ ձեռնարկատիրոջ, ֆիզիկական անձի կամ պատասխանատու այլ անձի կողմից հարկերը, տուրքերը կամ այլ վճարները խոշոր չափերով չվճարելու նպատակով օրենսդրությամբ նախատեսված հաշվետվությունը, հաշվարկը, հայտարարագիրը կամ հարկը, տուրքը կամ այլ վճարը հաշվարկելու կամ վճարելու պարտավորություն առաջացնող պարտադիր այլ փաստաթուղթն օրենքով սահմանված կարգով կամ ժամկետներում չներկայացնելը կամ հաշվետվության, հաշվարկի, հայտարարագրի կամ հարկը, տուրքը կամ այլ վճարը հաշվարկելու կամ վճարելու պարտավորություն առաջացնող պարտադիր այլ փաստաթղթի մեջ խեղաթյուրված տվյալ մտցնելը կամ հարկման օբյեկտը թաքցնելը կամ խաբեության այլ դրսևորումը՝

պատժվում է~~Հոդված 275. Ակցիզային դրոշմանիշներով կամ դրոշմապիտակներով դրոշմավորման կանոնները խախտելը~~

~~1. Ակցիզային դրոշմանիշներով կամ դրոշմապիտակներով դրոշմավորման կանոնները խախտելը՝ ակցիզային դրոշմանիշներով կամ դրոշմապիտակներով դրոշմավորման ենթակա չդրոշմավորված ապրանք կամ ոչ այդ արտադրատեսակի դրոշմավորման համար տրամադրված կամ իրացման համար թույլատրելի ժամկետներից հետո որոշակի թվագրումով դրոշմանիշներով, դրոշմապիտակներով դրոշմավորված կամ ոչ այդ տարողությամբ տարաների համար տրամադրված դրոշմանիշներով դրոշմավորված կամ այլ կեղծ դրոշմավորմամբ ապրանք~~

~~իրացնելը կամ իրացման նպատակով ձեռք բերելը, պահելը, փոխադրելը կամ առաքելը, որը կատարվել է խոշոր չափով՝~~

~~պատժվում է՝~~ տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով,~~առավելագույնը քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է պատասխանատու անձի կատարման համար պարտադիր ցուցումներ տալու, նրա որոշումները կանխորոշելու հնարավորություն ունեցող կամ վերջինիս գործունեությունը փաստացի ղեկավարող այլ անձի կողմից՝ պատասխանատու անձի անունից կամ միջոցով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

~~1)~~ մի խումբ անձանց~~հանցավոր կազմակերպության~~ կողմից նախնական համաձայնությամբ;

1) ~~անձի կողմից իր ծառայողական կամ իշխանական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~ կամ

2) առանձնապես խոշոր ~~չափերով~~չափով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածում խոշոր չափ է համարվում 5 միլիոն դրամը գերազանցող գումարը, իսկ առանձնապես խոշոր չափ՝ 15 միլիոն դրամը գերազանցող գումարը:

~~5պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից յոթ տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~

~~3. Սույն հոդվածում ապրանքի ընդհանուր արժեքը որոշելիս պետք է ղեկավարվել բռնագրավման պահին այն վաճառողի մոտ սահմանված գնով, ումից իրականացվել է բռնագրավումը, իսկ վաճառողի մոտ այդ գինը նշված չլինելու դեպքում՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով որոշված գնով:~~

~~**Հոդված 275[1]. Վաշխառությունը**~~

~~1. Վաշխառությունը՝ պարտք տրված դրամի կամ տեսակային հատկանիշով որոշվող գույքի համար Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի~~

~~սահմանած բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքի կրկնապատիկը գերազանցող չափով տոկոսներ ստանալը, ինչպես նաև անձի հետ նրա համար ծայրահեղ ոչ ձեռնտու պայմաններում այլ գործարք կատարելը, որից օգտվել է մյուս կողմը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ հնգապատիկից տասնապատիկի չափով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։~~

~~2~~. Սույն ~~հոդվածովհոդվածի առաջին մասով~~ նախատեսված արարքը կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե ամբողջությամբ վճարել է չվճարված հարկերը~~հանցանքը՝~~

~~1) որի հետևանքով տուժողն ընկել է նյութական ծանր կացության մեջ,~~

~~2) որը կատարվել է որպես արհեստ,~~

~~3) որը կատարվել է տուժողի անչափահաս լինելը կամ մտավոր զարգացման թերություններն օգտագործելով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 276. Հարկերը~~, տուրքերը կամ այլ վճարները և դրանց չվճարման համար հաշվարկված տույժերը։~~պարտադիր այլ վճարումները չվճարելը~~

~~Հոդված 291.~~ Կանխիկ դրամական միջոցների և (կամ) վճարային գործիքների մաքսանենգությունը

~~1. Իրավաբանական անձի ղեկավարի, անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ պատասխանատու այլ անձի կողմից հարկերը, տուրքերը կամ պարտադիր այլ վճարները խոշոր չափերով չվճարելը՝ օրենսդրությամբ նախատեսված հաշվետվությունները, հաշվարկները, հայտարարագրերը կամ հարկը, տուրքը, պարտադիր այլ վճարը հաշվարկելու կամ վճարելու պարտավորություն առաջացնող պարտադիր այլ փաստաթուղթն օրենքով սահմանված կարգով կամ ժամկետներում չներկայացնելու կամ հաշվետվությունների, հաշվարկների, հայտարարագրերի կամ հարկը, տուրքը, պարտադիր այլ վճարը հաշվարկելու կամ վճարելու պարտավորություն առաջացնող պարտադիր այլ փաստաթղթի մեջ խեղաթյուրված տվյալներ մտցնելու կամ հարկման օբյեկտը թաքցնելու կամ խաբեության այլ դրսևորումով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է պատասխանատու անձի կատարման համար պարտադիր ցուցումներ տալու, նրա որոշումները կանխորոշելու հնարավորություն ունեցող կամ վերջինիս գործունեությունը փաստացի ղեկավարող այլ անձի կողմից՝ պատասխանատու անձի անունից կամ միջոցով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից երեսնապատիկի չափով կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից յոթ տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) առանձնապես խոշոր չափերով,~~

~~2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ~~

~~3) անձի կողմից իր իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից յոթ տարի ժամկետով:~~

~~4. Սույն հոդվածում խոշոր չափ է համարվում հանցանքը կատարելու պահին հինգ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը, իսկ առանձնապես խոշոր չափ՝ հանցանքը կատարելու պահին տասնհինգ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը:~~

~~5. Սույն հոդվածով նախատեսված հանցանքը կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե ամբողջությամբ վճարել է չվճարված հարկերը, տուրքերը կամ այլ պարտադիր վճարները և դրանց չվճարման համար հաշվարկված տույժերը:~~

~~Հոդված 277. Կանխիկ դրամական միջոցների և (կամ) վճարային գործիքների մաքսանենգությունը~~

1. Կանխիկ դրամական միջոցների և (կամ) վճարային գործիքների մաքսանենգությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանով կամ Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային սահմանով կանխիկ դրամական ~~միջոց~~միջոցները և (կամ) վճարային ~~գործիք~~գործիքները ապօրինի տեղափոխելը առանց մաքսային հսկողության կամ դրանից թաքցնելով, կամ դրանց մասին հավաստի տեղեկությունը~~տեղեկությունները~~ սահմանված կարգով չհայտարարագրելու կամ ոչ իր անվամբ հայտարարագրելու, կամ դրանց տեղափոխման համար սահմանված կանոն~~կանոնները~~, այդ թվում՝ արգելք կամ սահմանափակում~~արգելքներն ու սահմանափակումները~~ խախտելու~~,~~ կամ

մաքսային կամ այլ փաստաթուղթը~~փաստաթղթերը~~ խաբեությամբ օգտագործելու միջոցով, որը կատարվել է խոշոր չափերով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից ~~առավելագույնը~~ երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ~~երեքից յոթ~~ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

~~2) առանձնապես խոշոր չափերով,~~

~~3)~~2) մի խումբ անձանց կողմից՝ նախնական համաձայնությամբ, ~~կամ~~

~~4)~~3) շանտաժով կամ՝

4) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~առավելագույնը չորս~~ տարի ժամկետով:

~~3.~~ 3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածով նախատեսված արարքը համարվում է խոշոր չափերով կատարված, եթե անօրինական տեղափոխված կանխիկ դրամական միջոցների գումարը և (կամ) անօրինական տեղափոխված վճարային գործիքների արժեքը գերազանցում է Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային օրենսդրությամբ թույլատրելի, առանց գրավոր հայտարարագրման տեղափոխվող կանխիկ դրամական միջոցների գումարի և (կամ) վճարային գործիքների արժեքի կրկնապատիկը, իսկ առանձնապես խոշոր չափերով կատարված՝ եթե անօրինական տեղափոխված կանխիկ դրամական միջոցների գումարի և (կամ) անօրինական տեղափոխված վճարային գործիքների արժեքը գերազանցում է Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային օրենսդրությամբ թույլատրելի՝ առանց գրավոր հայտարարագրման տեղափոխվող կանխիկ դրամական միջոցների գումարի և (կամ) վճարային գործիքների արժեքի հնգապատիկը:

Անօրինական տեղափոխված կանխիկ դրամական միջոցների գումարի և (կամ) անօրինական տեղափոխված վճարային գործիքների արժեքի չափը հաշվարկելիս անօրինական տեղափոխված կանխիկ դրամական միջոցների ընդհանուր գումարից և (կամ) անօրինական տեղափոխված վճարային գործիքների արժեքից ենթակա է նվազեցման այն չափը, որը Եվրասիական տնտեսական

միության օրենսդրությամբ թույլատրվում է տեղափոխել առանց հայտարարագրման:

54. Սույն ~~հոդվածի և~~ օրենսգրքի իմաստով՝

1) կանխիկ դրամական միջոցներ են համարվում թղթադրամների և գանձապետական տոմսերի, մետաղադրամների տեսքով դրամանիշերը, բացառությամբ թանկարժեք մետաղներից պատրաստված մետաղադրամների, որոնք շրջանառության մեջ են գտնվում և օրինական վճարամիջոց են հանդիսանում Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետություններում կամ օտարերկրյա պետություններում (օտարերկրյա պետությունների խմբում), այդ թվում՝ շրջանառությունից հանված կամ հանվող, սակայն շրջանառության մեջ գտնվող դրամանիշերի հետ փոխանակման ենթակա դրամանիշերը.

2) վճարային գործիքներ են համարվում ճանապարհային չեկերը, մուրհակները, չեկերը (այդ թվում՝ բանկային), ինչպես նաև, ըստ ներկայացնողի, փաստաթղթային արժեթղթերը:

~~Հոդված 292.~~ ~~Հոդված 278.~~ Մշակութային արժեքների և ռազմավարական տեսակետից կարևոր հումքային ապրանքների մաքսանենգությունը

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած ցանկում ընդգրկված մշակութային արժեքների կամ խոշոր չափերով ռազմավարական տեսակետից կարևոր հումքային ապրանքների մաքսանենգությունը՝ Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային սահմանով կամ Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանով այդ արժեքը~~նշված արժեքները~~ կամ ապրանքն~~ապրանքները~~ ապօրինի տեղափոխելը, որը կատարվել է առանց մաքսային հսկողության կամ դրանից թաքցնելով, կամ դրանց մասին հավաստի տեղեկությունը~~տեղեկությունները~~ սահմանված կարգով չհայտարարագրելու կամ ոչ իր անվամբ հայտարարագրելու, կամ դրանց տեղափոխման համար սահմանված կանոնը~~կանոնները~~, այդ թվում՝ արգելք կամ սահմանափակում~~արգելքներն ու սահմանափակումները~~ խախտելու~~,~~ կամ մաքսային կամ այլ փաստաթուղթը~~փաստաթղթերը~~ խաբեությամբ օգտագործելու միջոցով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~առավելագույնը չորս~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~,~~

~~2) մի խումբ անձանց կողմից՝ նախնական համաձայնությամբ~~ կամ

3) շանտաժով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

~~3.~~ 3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ~~երեքից յոթ~~ տարի ժամկետով:

~~———~~4. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասում ռազմավարական տեսակետից կարևոր հումքային ապրանքների խոշոր չափ է համարվում 8~~ութ~~ միլիոն դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը), իսկ մշակութային արժեքների համար՝ 800.000 դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը):~~):~~

Հոդված 293. Հայաստանի Հանրապետությունից արտահանված մշակութային արժեքները սահմանված ժամկետում Հայաստանի Հանրապետություն չվերադարձնելը

~~**Հոդված 279. Հայաստանի Հանրապետությունից արտահանված մշակութային արժեքները սահմանված ժամկետում Հայաստանի Հանրապետություն չվերադարձնելը**~~

1. Հայաստանի Հանրապետությունից արտահանված՝ մշակութային արժեքների պահպանական ցուցակում գրանցված կամ գրանցման ենթակա մշակութային արժեքը~~արժեքները~~ սահմանված ժամկետում Հայաստանի Հանրապետություն չվերադարձնելը, եթե դա~~դրանց~~ վերադարձնելը Հայաստանի Հանրապետության օրենքով համարվում է պարտադիր՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 294. Իրական սեփականատերերի վերաբերյալ հայտարարագրում կեղծ տվյալներ ներառելը կամ ներկայացման ենթակա տվյալները թաքցնելը

1. Իրավաբանական անձանց պետական գրանցում իրականացնող իրավասու պետական մարմնին իրական սեփականատերերի վերաբերյալ հայտարարագիր ներկայացրած անձի կողմից հայտարարագրում կեղծ տվյալ ներառելը կամ ներկայացման ենթակա տվյալը թաքցնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

Հոդված 295. ~~Հոդված 280.~~ Հանցավոր ճանապարհով ստացված գույք ձեռք բերելը, ~~կամ~~ իրացնելը կամ իրացմանն աջակցելը

1. Անձի կողմից շահադիտական դրդումներով այլ անձի կողմից հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքը նախապես չխոստացված ձեռք բերելը

կամ իրացնելը կամ իրացմաննիրացմանը աջակցելը, եթե առկա չեն սույն օրենսգրքի 296-րդ հոդվածով281-ով կամ 448-ով հոդվածներով նախատեսված հանցանքիհանցանքների հատկանիշները՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկիքսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ,ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) խոշոր չափերով,

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ, կամ

23) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ՝

3) խոշոր չափերով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի տասնապատիկից երեսունապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուրից երկու հարյուր հիսունյոթանասուն ժամ տևողությամբ,ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկումեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 296. ~~Հոդված 281.~~ Փողերի լվացումը

1. Հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի փոխարկումը (կոնվերտացումը) կամ փոխանցումը (եթե հայտնի է, որ այդ գույքն ստացվել է հանցավոր գործունեության արդյունքում), որը նպատակ է ունեցել թաքցնել կամ խեղաթյուրել այդ գույքի հանցավոր ծագումը կամ օժանդակել որևէ անձի, որպեսզի նա խուսափի իր կատարած հանցանքի համար պատասխանատվությունից, կամ գույքի իրական բնույթը, ծագման աղբյուրը, գտնվելու վայրը, տնօրինման եղանակը, տեղաշարժը, տեղաբաշխումը, իրավունքները կամ պատկանելիությունը թաքցնելը կամ

խեղաթյուրելը (եթե հայտնի է, որ այդ գույքն ստացվել է հանցավոր գործունեության արդյունքում) կամ գույք ձեռք բերելը կամ տիրապետելը կամ պահելը կամ օգտագործելը կամ տնօրինելը (եթե այդ գույքի ստացման պահին հայտնի էր, որ այն ստացվել է հանցավոր գործունեության արդյունքում)՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը ~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) ~~խոշոր չափերով կամ~~

~~2)~~ մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ կամ 2-րդ ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը ~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից, ~~առանձնապես խոշոր չափերով կամ~~

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) առանձնապես խոշոր չափերով ~~3) հանցավոր կազմակերպության կողմից~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածում խոշոր չափ է համարվում 5 միլիոն դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը), իսկ առանձնապես խոշոր չափ է համարվում 10 միլիոն դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը):

5. Սույն հոդվածի իմաստով հանցավոր ճանապարհով ստացված գույք է համարվում սույն օրենսգրքի 121~~122~~-րդ հոդվածի 10~~4~~-րդ մասով սահմանված գույքը, որն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ստացվել ~~ձեռք~~ է ~~բերվել~~ կամ առաջացել սույն օրենսգրքով նախատեսված հանցագործությունների կատարման արդյունքում:

ԲԱԺԻՆ 11.
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ԵՎ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

~~ԳԼՈՒԽ 27~~ ~~ԳԼՈՒԽ 33~~ .

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ԵՎ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

~~Հոդված 297.~~ ~~Հոդված 282.~~ Խուլիգանությունը

1. Խուլիգանությունը՝ հասարակության նկատմամբ անհարգալից կամ իրավական կամ բարոյական նորմերի նկատմամբ բացահայտ արհամարհական վերաբերմունք ցուցաբերելը, որը դրսևորվել է անձին ստորացնելով կամ մարդկանց անդորրը հայհոյանքներով կամ անպարկեշտ արտահայտություններով կամ ~~հրազենի, գազային զենքի, պայթուցիկ նյութերի կամ պայթուցիկ սարքերի գործադրմամբ խախտելով կամ~~ նույն եղանակներով միջոցառումներ կամ արարողություններ խափանելով կամ~~,~~ հիմնարկների կամ կազմակերպությունների բնականոն աշխատանքը խոչընդոտելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը~~տասնապատիկից~~ քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ~~վաթսունից հարյուրքսան~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ~~մեկից երկու~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~նկարագրված հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից~~, կամ~~

2) անօգնական վիճակում գտնվող~~գտնվող անձի~~ նկատմամբ կամ

~~2)~~3) տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից~~երեսնապատիկից~~ հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն~~հարյուրից երկուհարյուրյոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~երկուսից~~ երեք տարի ժամկետով,~~-~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ՝ ~~երկուսց չորս~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ դրա գործադրման սպառնալիքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից~~հինգից~~ ութ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 283. Սեքսուալ կամ էքսհիբիցիոնիստական վարքագիծը~~

~~1. Հանրային վայրում այլ անձանց ներկայությամբ էքսհիբիցիոնիստական վարքագծի դրսևորումը կամ սեքսուալ բնույթի գործողություններ կատարելը կամ բնական կարիքները հոգալը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 282-ով հոդվածով նախատեսված հանցագործության հատկանիշները՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով վաթսունից հարյուր ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածում էքսհիբիցիոնիստական վարքագծի դրսևորում է համարվում հասարակական վայրում կամ մեկ ուրիշի ներկայությամբ, առանց նրա համաձայնության մերկանալը, սեռական օրգանները ցուցադրելը:~~

Հոդված 298. ~~Հոդված 284.~~ Կավատությունը

1. Կավատությունը՝ շահադիտական նպատակով կամ այլ ստոր դրդումներով այլ անձի պոռնկությամբ զբաղվելուն ներգրավելը կամ հակելը ~~կամ պոռնկությամբ զբաղվող անձի անվտանգությունը ապահովելը~~, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 188-րդ~~184-ով~~ կամ 189-րդ~~185-ով~~ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ~~հարյուրից երկուհարյուր~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ ~~—~~մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~չորս~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է~~-~~՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ,

3~~1~~) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ~~,~~

4~~2~~) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝ ~~կամ~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝~~3) հղի կնոջ նկատմամբ~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ~~վեց տարի ժամկետով:~~

~~3. Կավատությունը, որը կատարվել է՝~~

~~1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ~~

~~1) հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից~~ ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 299. ~~Հոդված 285.~~ Պոռնկությամբ զբաղվելուն նպաստելը

1. Պոռնկությամբ զբաղվելուն նպաստելը՝ պոռնկությամբ զբաղվելու համար հաստատություն ստեղծելը, ղեկավարելը կամ պահելը կամ ~~որևէ~~ հանրային հաստատությունը~~հաստատություն~~ նույն նպատակով շահագործելը կամ այլ անձի պոռնկությամբ զբաղվելու համար բնակարան, շինություն, ավտոմեքենա կամ այլ կացարան տրամադրելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 298-րդ~~284-րդ~~ հոդվածով նախատեսված հանցանքի հատկանիշները՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~երեսնապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր~~հարյուրհիսունից երկուհարյուրյոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու ~~մեկից երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը~~Նույն հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~ազատազրկմամբ՝ երկուսի վեց~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը~~3. Պոռնկությամբ զբաղվելուն նպաստելը~~, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~հինգից ութ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 300. ~~Հոդված 286.~~ Պոռնկագրական նյութեր կամ առարկաներ պատրաստելը~~,~~ ~~կամ~~ տարածելը կամ պահպանելը

1. Անորոշ անձանց շրջանակին~~1. Անչափահասների շրջանում տարածելու նպատակով~~ պոռնկագրական նյութ կամ առարկա, այդ թվում՝ տպագիր հրատարակություն, կինոյի կամ տեսաֆիլմի~~տեսաֆիլմերի~~ նյութ, էլեկտրոնային կրիչի~~կրիչների~~ վրա պահվող նյութ, պատկեր կամ պոռնկագրական բնույթի այլ առարկա առաջարկելը կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների միջոցով մատչելի դարձնելը կամ անորոշ անձանց շրջանակում այդպիսի նյութ կամ առարկա գովազդելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ

ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Մանկական պոռնոգրաֆիա ստեղծելը, արտադրելը, ձեռք բերելը, տարածելը, իրացնելը, արտահանելը, ներմուծելը, առաջարկելը, գովազդելը, մատչելի դարձնելը, տնօրինելը, տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների միջոցով հասանելիություն ձեռք բերելը կամ համակարգչում, համակարգչային համակարգում, ~~կամ~~ համակարգչային ցանցում կամ համակարգչային այլ սարքավորումների վրա~~տվյալների պահպանման համակարգում~~ կամ ցանկացած այլ եղանակով մանկական պոռնոգրաֆիա պահպանելը կամ մանկական պոռնոգրաֆիա դիտելը՝ ~~՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ~~են~~ ազատության սահմանափակմամբ՝ ~~՝~~ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ ~~՝~~ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ ~~՝~~ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով:

~~2. Մանկական պոռնոգրաֆիա ստեղծելը, արտադրելը, տարածելը, իրացնելը, արտահանելը, ներմուծելը, առաջարկելը, գովազդելը կամ համակարգչային համակարգում կամ համակարգչային տվյալների պահպանման համակարգում կամ ցանկացած այլ եղանակով մանկական պոռնոգրաֆիա պահպանելը՝~~

~~պատժվում են կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

3. Սույն հոդվածի 2-րդ~~առաջին կամ երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

~~-~~կատարվել է մերձավոր ազգականի կամ այն անձի կողմից, որի վրա դրված է եղել

~~1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ~~

1) ~~2)~~ ծնողի, մանկավարժի կամ ~~-~~ երեխայի դաստիարակության, խնամքի կամ բուժման պարտականություն, կամ ~~-~~ ~~պարտականությունը ստանձնած անձի, ինչպես նաև~~ կրթական կամ առողջապահական կազմակերպության~~բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող հաստատության~~ այն աշխատակցի կողմից, որը~~ով~~ պարտավոր էր հոգ տանելու երեխայի~~անչափահասի~~ մասին կամ վերահսկելու նրա~~վերջինիս~~ վարքագիծը կամ՝ ~~՝~~

2) զուգորդվել է անչափահասի նկատմամբ դաժան վերաբերմունքով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ

կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

-պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեցչորսից ութ տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի իմաստով մանկական պոռնոգրաֆիա է համարվում ցանկացած նյութ, որտեղ երեխան պատկերված է բացահայտ սեքսուալ բնույթի իրական կամ նմանակված գործողություն կատարելիս կամ սեռական շարժառիթով երեխայի սեռական օրգանը ցուցադրելիս:

Հոդված 301. ~~Հոդված 287.~~ Պատմության կամ մշակույթի հուշարձաններ կամ առանձնակի արժեք ունեցող առարկաներ կամ փաստաթղթեր ոչնչացնելը կամ վնասելը

1. Պետության պահպանության տակ գտնվող պատմության կամ, մշակույթի հուշարձանըհուշարձանները, ինչպես նաև պատմական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկանառարկաները կամ փաստաթուղթըփաստաթղթերը ոչնչացնելը կամ վնասելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի ~~երեսնապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուրերկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը~~Նույն հանցանքը~~, որը կատարվել է հրկիզման, պայթյունի կամ հանրավտանգ այլ եղանակով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 302.

~~Հոդված 288.~~ Պատմության կամ մշակույթի հուշարձաններ կամ առանձնակի արժեք ունեցող առարկաներ կամ փաստաթղթեր անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը

1. Պետության պահպանության տակ գտնվող պատմության կամ, մշակույթի հուշարձանըհուշարձանները, ինչպես նաև պատմական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկանառարկաները կամ փաստաթուղթնփաստաթղթերն անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիքսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունհարյուրից երկուհարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։։

Հոդված 289. Հնագիտական օբյեկտները ոչնչացնելը կամ վնասելը կամ այլ ապօրինի արարքներ կատարելը

Հոդված 303.

1. Ապօրինի հնագիտական աշխատանքաշխատանքներ իրականացնելը, որը հանգեցրել է հնագիտական օբյեկտիօբյեկտների վնասման, ոչնչացման, վնասման կամ կորստի, կամ այնպիսի ապօրինի արարքարարքներ կատարելը, որը հանգեցրել է հնագիտական կամ հնէաբանական տեղեկությանտեղեկատվության կորստի, կամ հնագիտական կամ հնէաբանական գտածոյինգտածոներին ապօրինի տիրանալը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի երեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուրերկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքըՆույն հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) հրկիզման, պայթյունի կամ հանրավտանգ այլ եղանակով կամ

2) առանձակի արժեք ունեցող հնագիտական օբյեկտի նկատմամբօբյեկտների՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 304. Հոդված 290. Հնագիտական օբյեկտները անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը կամ այլ ապօրինի արարքներ կատարելը

1. Ապօրինի հնագիտական աշխատանքաշխատանքներ իրականացնելը, որնորը անզգուշությամբ հանգեցրել է հնագիտական օբյեկտիօբյեկտների վնասման, ոչնչացման, վնասման կամ կորստի, կամ այնպիսի ապօրինի արարքարարքներ կատարելը, որնորը անզգուշությամբ հանգեցրել է հնագիտական կամ հնէաբանական տեղեկությանտեղեկատվության կորստի՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիքսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունհարյուրից երկուհարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնըմեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։։

Հոդված 305. Հոդված 291. Դիակն անարգանքի ենթարկելը

1. Դիակն անարգանքի ենթարկելը՝ դիակը, պղծելը, ապօրինի արտաշիրմելը, նրա հագուստը կամ նրա վրա գտնվող այլ իրըիրերը վերցնելը կամ մահացածի հիշատակն այլ կերպ անարգելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունհարյուրից երկուհարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնըմեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկուառավելագույը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքըՆույն հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) ռասայականքաղաքական, գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկ կամ էթնիկական, ռասայական կամ կրոնական ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի, ինչպես նաև այլ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորվածխմբի նկատմամբ ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի շարժառիթով կամ

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից չորսերեքից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 306. Հոդված 292. Գերեզմանն անարգանքի ենթարկելը

1.ՄահացածինՄահացածներին թաղելու վայրըվայրերը կամ գերեզմանիգերեզմանների վրա եղած շինությունըշինությունները կամ առարկանառարկաները ոչնչացնելը, վնասելը կամ պղծելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուրերկուհարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիսազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքըՆույն հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) ~~գաղափարախոսական, ազգային, էթնիկական,~~ ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորվածկամ կրոնական ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի ~~կամ կրոնական մոլեռանդության~~ շարժառիթով,

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

3) հրկիզման, պայթյունի կամ հանրավտանգ այլ եղանակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից~~երեքից~~ հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 307. ~~Հոդված 293.~~ Կենդանիների նկատմամբ դաժան վերաբերմունքը

1. Կենդանու~~Կենդանիների~~ նկատմամբ դաժան վերաբերմունքը՝ ~~կենդանուն տառապանք պատճառելու նպատակով~~ կենդանու կյանքի ընդհատումը խեղդելու, կախելու, մասնատելու, թունավորելու~~մասնատման, ուժեղ հարվածի, մտրակելու, հրազենով կրակելու կամ հոսանքահարման միջոցով, կենդանու կյանքի ընդհատումը թունավորման~~ կամ այնպիսի նյութ ներարկելու~~նյութի ներարկման~~ միջոցով, որը տառապանք պատճառելով է հանգեցնում ~~է դաժան և ցավոտ~~ մահվան, ողջ վիճակում կենդանու մաշկազերծումը~~մաշկահանումը~~, անդամահատումը, ~~ողջ վիճակում այրելը, բարձրությունից կամ փոխադրամիջոցներից նետելը,~~ կենդանիների մարտի~~մարտերի~~ կազմակերպումը կամ~~և~~ իրականացումը կամ~~,~~ անտուն կենդանու~~կենդանիների~~ այնպիսի հավաքը կամ բռնումը, որը հանգեցնում է կենդանու խեղմանը կամ կենդանու կյանքի ընդհատմանը, ինչպես նաև կենդանուն~~կենդանիների նկատմամբ~~ սահմանված կարգի խախտմամբ գիտահետազոտական, բժշկական կամ փորձարարական նպատակով օգտագործելը կամ այլ դաժան վերաբերմունքը~~գիտաուսումնական փորձարկումների իրականացումը~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ~~ազատազրկմամբ~~՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) առանձին դաժանությամբ,

3) 12~~նախատեսված արարքներից որևէ մեկը տասներկու~~ տարին չլրացած անձի ներկայությամբ կամ~~կատարելը~~՝

4) շահադիտական դրդումներով՝

~~-~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից~~քսանապատիկից~~ երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու

հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

ԲԱԺԻՆ 12.
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

~~ԳԼՈՒԽ 28~~ ԳԼՈՒԽ 34 .

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒՅԹԻ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 308. Ահաբեկչությունը

~~**Հոդված 294. Ահաբեկչություն**~~

1. Պայթյուն, հրկիզում կամ այլ հանրավտանգ արարք կատարելը կամ դրա իրական սպառնալիքը կամ շինություն կամ տրանսպորտային, հաղորդակցության կամ կապի միջոց, այլ հաղորդակցության ուղի զավթելը կամ ~~դրանք~~ պահելը՝ զուգորդված քաղաքացիական անձինանձի կամ զինված ընդհարման ժամանակ ռազմական գործողություններին ակտիվորեն չմասնակցող անձին կյանքից զրկելուանձի զոհվելու, առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելու, խոշոր չափերիչափի գույքային վնաս պատճառելու կամ այլ ծանր հետևանք առաջացնելու վտանգով, որի նպատակն է բնակչությանը կամ դրա առանձին խմբինխմբերին ահաբեկելը, հանրային իշխանության մարմինների գործունեությունը կազմալուծելը, հանրային իշխանության ներկայացուցչին, պետական կամ հանրային ծառայողին կամ միջազգային կազմակերպության ներկայացուցչին կամ այլ կազմակերպությունումկազմակերպություններում ծառայող անձին որևէ արարք կատարելուն կամ հանցավորի այլ պահանջը կատարելուն հարկադրելը, ինչպես նաև միջազգային պայմանագրերով ահաբեկչություն համարվող ցանկացած այլ արարք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութիցյոթից տասներկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) 1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) 2) ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի վրա հարձակմամբ կամ միջուկային կամ ռադիոակտիվ նյութինյութերի կամ իոնացնող ճառագայթման այլ աղբյուրի կամ զանգվածային ոչնչացման զենքի, թունավոր, քիմիական կամ կենսաբանական նյութինյութերի օգտագործմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 309. ~~Հոդված 295.~~ Ահաբեկչական գործունեությանը նպաստելը

1. Ահաբեկչական գործունեությանը նպաստելը՝ ~~ահաբեկչություն կամ~~ սույն օրենսգրքի 308~~297~~-րդ, 311~~301~~-րդ, 312~~302~~-րդ, 315-րդ, 316-րդ կամ 317~~303~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքներ~~որևէ հանցանք~~ կատարելու համար անձանց~~անձին~~ հավաքագրելը կամ ահաբեկիչների ուսուցման ճամբար կազմակերպելը, ~~ահաբեկչություն կամ~~ սույն օրենսգրքի 308~~301~~-րդ, 311-րդ, 312-րդ, 315-րդ, 316~~302~~-րդ կամ 317~~303~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքներ~~որևէ հանցանք~~ կատարելու հմտություններ սովորեցնելը կամ սովորելը~~,~~ կամ նշված արարքները կամ ~~ահաբեկչություն կամ~~ սույն օրենսգրքի 308~~297~~-րդ, 311~~301~~-րդ, 312-րդ, 315-րդ, 316~~302~~-րդ կամ 317~~303~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքներ~~որևէ հանցանք~~ կատարելու նպատակով ճանապարհորդությունը կամ դրան այլ կերպ նպաստելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

~~-~~2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) ~~անձի~~ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից~~յոթից~~ տասներկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարք~~հանցանք~~ կատարած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե իրավասու~~պետական իշխանության~~ մարմիններին կամավոր հայտնել է իր կողմից ահաբեկչական գործունեությանը նպաստելու մասին, ինչը հնարավորություն է տվել կանխելու ~~ահաբեկչության կամ~~ սույն օրենսգրքի 308~~295~~-րդ, 310~~301~~-րդ, 311-րդ, 312-րդ, 315-րդ, 316-րդ կամ 317 ~~կամ 302~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների~~որևէ հանցանքի~~ կատարումը: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 310. ~~Հոդված 296.~~ Ահաբեկչական գործունեությունը ֆինանսավորելը

1. Ահաբեկչական գործունեությունը ֆինանսավորելը՝ գույքի ուղղակի կամ անուղղակի տրամադրումը կամ հավաքագրումը՝ գիտակցելով, որ այն ամբողջությամբ կամ մասամբ օգտագործվելու է կամ կարող է օգտագործվել անհատ ահաբեկչի կամ ահաբեկչական կազմակերպության կողմից կամ սույն օրենսգրքի 308~~294~~-րդ, 309~~295~~-րդ, 311~~297~~-րդ, 315~~301~~-րդ, 316~~302~~-րդ կամ 317-

ողհոդվածներով~~303-րդ հոդվածներով~~ նախատեսված հանցանքներ~~որևէ հանցանք~~ կատարելու համար կամ ֆինանսական ծառայության մատուցումը՝ գիտակցելով, որ այդ ծառայությունը կամ դրա արդյունքն օգտագործվելու էին անհատ ահաբեկչի կամ ահաբեկչական կազմակերպության կողմից կամ ուղղված է կամ կարող է ուղղվել սույն օրենսգրքի 308~~294~~-րդ, 309~~295~~-րդ, 311~~297~~-րդ, 315~~301~~-րդ, 316~~302~~-րդ կամ 317~~303~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքներ~~որևէ հանցանք~~ կատարելուն՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից ~~անձի իշխանական~~ կամ ~~ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~՝

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից~~յոթից~~ տասներկու տարի ժամկետով:

~~Հոդված 297.~~ Հոդված 311. Ահաբեկչական կազմակերպություն ստեղծելը կամ ղեկավարելը

1. Ահաբեկչական կազմակերպություն ստեղծելը կամ ահաբեկչական կազմակերպությունը ղեկավարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

2. Ահաբեկչական է համարվում այն կազմակերպությունը, որը ստեղծվել է սույն օրենսգրքի 308~~294~~-րդ, 309~~295~~-րդ, 310~~296~~-րդ, 315-րդ, 316~~301~~-րդ կամ 317~~302~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքներ~~հանցանք~~ կատարելու համար:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը~~3. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանք կատարած անձը, որը նպաստել է ահաբեկչական կազմակերպության գործունեության խափանմանը, ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:~~

~~**Հոդված 298. Ահաբեկչական կազմակերպությանը մասնակցելը**~~

~~1.Ահաբեկչական կազմակերպությանը մասնակցելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանք~~ կատարած անձը, որը նպաստել է ահաբեկչական կազմակերպության գործունեության խափանմանը, ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 312. Ահաբեկչական կազմակերպությանը մասնակցելը

1. Ահաբեկչական կազմակերպությանը մասնակցելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը կատարած անձը, որը նպաստել է ահաբեկչական կազմակերպության գործունեության խափանմանը, ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 313. ~~Հոդված 299.~~ Ահաբեկչությունն արդարացնելը, քարոզելը կամ ահաբեկչություն կատարելու կոչերը, ինչպես նաև այդպիսի կոչեր պարունակող նյութեր կամ առարկաներ տարածելը

1. Հրապարակայնորեն ահաբեկչությունն արդարացնելը կամ քարոզելը, որը զուգորդվել է ահաբեկչության մղելով, կամ սույն օրենսգրքի 308~~294~~-րդ, 309~~295~~-րդ, 310~~296~~-րդ, 311~~297~~-րդ, 312~~298~~-րդ, 315-րդ, 316~~301~~-րդ կամ 317~~302~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքներ~~հանցանք~~ կատարելու իրապարակային կոչը, ինչպես նաև այդպիսի կոչ պարունակող նյութ կամ առարկա տարածելը~~կոչերը~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի ~~քսանապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր~~երկուհարյուր~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը~~մեկից~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~:~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3) ~~զանգվածային հաղորդակցության միջոցների կամ~~ հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունների, զանգվածային լրատվության միջոցների կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~առավելագույնը երեք~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 314. Ահաբեկչության մասին սուտ տեղեկություններ տարածելը

1~~Հոդված 300~~. Ահաբեկչության մասին սուտ տեղեկություն տարածելը

~~1.~~Ահաբեկչության մասին սուտ տեղեկություն տարածելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի ~~տասնապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն~~հարյուրից երկուհարյուր~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի~~երեք~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) անզուշությամբ առաջացրել է խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ հանրային կամ պետական նշանակության միջոցառման խափանում, հիմնարկի կամ կազմակերպության գործունեության կազմալուծում կամ այլ ծանր հետևանք կամ

2) կատարվել է հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունների, զանգվածային լրատվության~~հաղորդակցության~~ միջոցների կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~քսանապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 315. ~~Հոդված 301.~~ Պատանդ վերցնելը կամ պահելը

1. Անձին պատանդ վերցնելը կամ պատանդ պահելը, որը կատարվել է պատանդին ազատելու պայմանով հանրային իշխանության ներկայացուցչին, պետական կամ հանրային ծառայողին կամ միջազգային կազմակերպության ներկայացուցչին կամ այլ կազմակերպությունում աշխատող~~կազմակերպություններում ծառայող~~ անձին պաշտոնեական կամ ծառայողական գործունեության հետ կապված արարք կատարելուն կամ այդպիսի արարք կատարելուց ձեռնպահ մնալուն հարկադրելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից~~հինգից~~ ութ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

3) անչափահասի նկատմամբ,

~~1)~~4) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ~~,~~

~~2)~~5) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ~~՝~~;

~~3) անչափահասի նկատմամբ,~~

~~4) հղի կնոջ նկատմամբ կամ~~

~~5) անօգնական վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից~~վեցից~~ տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

~~1)~~2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, առողջությանը ծանր վնասի պատճառում, զանգվածային անկարգություններ, միջազգային հարաբերություններում բարդացում~~բարդություններ~~ կամ հակամարտություն, առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք~~՝ կամ~~

~~2) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով:

4. Իր պահանջներից հրաժարված և պատանդին կամովին ազատ արձակած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից, եթե նա նախկինում չի ազատվել քրեական պատասխանատվությունից սույն հոդվածով կամ սույն օրենսգրքի 316~~302~~-րդ հոդվածով նախատեսված ~~որևէ~~ հիմքով: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

~~Հոդված 316. Օդանավեր, նավեր~~~~Հոդված 302. Օդանավ, նավ~~ կամ երկաթուղային շարժակազմերշարժակազմ զավթելը~~, պահելը կամ փախցնելը~~

1. Օդանավ, նավ կամ երկաթուղային շարժակազմ զավթելը, պահելը կամ փախցնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, առողջությանը ծանր վնասի պատճառում, զանգվածային անկարգություններ, միջազգային հարաբերություններում բարդացումբարդություններ կամ հակամարտություն, առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

4. Զավթածը կամովին ազատած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից, եթե նա նախկինում չի ազատվել քրեական պատասխանատվությունից սույն հոդվածով կամ սույն օրենսգրքի 315301-րդ հոդվածով նախատեսված հիմքովհիմքերով: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 317. ~~Հոդված 303.~~ Ծովահենությունը կամ օդահենությունը

1. Մասնավոր նավի կամ օդանավի ուղևորի կամ անձնակազմի կողմից բաց ծովում կամ չեզոք օդային տարածքում կամ~~ որևէ~~ պետության իրավազորությունից դուրս գտնվող տեղում մեկ այլ նավի կամ օդանավի զավթումը, զավթած նավի կամ օդանավի ուղևորի կամ անձնակազմի նկատմամբնկատմամբ բռնությունը կամ այդ անձանց գույքը կողոպուտի կամ ավազակության եղանակով հափշտակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:~~

2. Ծովահենական նավի կամ օդանավի շահագործմանը մասնակցելնմասնակցելը այն անձի կողմից, որը գիտակցել է, որ այդ նավը կամ օդանավը ծովահենական է, ինչպես նաև սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքի կատարմաննհանցագործությանը այլ կերպ աջակցելըծևով օժանդակելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս~~երեք~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքի~~հանցագործության~~ համար քրեական պատասխանատվության է ենթակա նաև այն ռազմական նավի, օդանավի, պետական նավի կամ~~ պետական~~ օդանավի անձնակազմը, որը խռովություն է բարձրացրել և վերահսկողություն է հաստատել այդ նավի կամ օդանավի վրա, ինչպես նաև ռազմական նավի, օդանավի, պետական նավի կամ օդանավի այն ուղևորը կամ անձնակազմը, որն ապօրինի զավթել է այդ նավը կամ օդանավը և վերահսկողություն է հաստատել այդ նավի կամ օդանավի վրա: ։

~~4. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցագործության համար քրեական պատասխանատվության է ենթակա նաև ռազմական նավի,~~

~~օդանավի, պետական նավի կամ պետական օդանավի այն ուղևորը կամ անձնակազմը, ովքեր ապօրինի զավթել են այդ նավը կամ օդանավը և վերահսկողություն են հաստատել այդ նավի կամ օդանավի վրա:~~

~~5.~~4. Նավը կամ օդանավը համարվում է ծովահենական, եթե այն իր նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող անձանց կողմից նախատեսվում է սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված ~~որևէ~~ արարք կատարելու համար կամ արդեն օգտագործվել է այդ նպատակներով և դեռևս գտնվում է հանցավորներիայդ արարքների կատարման համար մեղավոր անձի վերահսկողության ներքո:

~~Հոդված 318.~~ ~~Հոդված 304.~~ Հանցավոր կազմակերպություն ստեղծելը կամ ղեկավարելը

1. Հանցավոր կազմակերպություն ստեղծելը կամ ~~այն~~ ղեկավարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

~~1)~~2) անչափահասի ներգրավմամբ,

3) քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձի կողմից կամ

~~2)~~4) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ հարձակում կամ անձի կյանքը կամ առողջությունը վտանգող այլ արարք կազմակերպելով՝ ~~կամ~~

~~3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորություններով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,~~

~~4)~~5) ~~անչափահասի ներգրավմամբ,~~

~~5) քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձի կողմից~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

3. Հանցավոր կազմակերպության գործունեության խափանմանը նպաստած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

~~Հոդված 319.~~ ~~Հոդված 305.~~ Հանցավոր կազմակերպությանը մասնակցելը

1. Հանցավոր կազմակերպությանը մասնակցելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

2) քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձի կողմից կամ

~~1)~~3) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կատարվող հարձակմանը կամ անձի կյանքը կամ առողջությունը վտանգող այլ արարքի կատարմանը մասնակցելով՝ ~~կամ~~

~~2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,~~

~~3) անչափահասի ներգրավմամբ,~~

~~4) քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձի կողմից՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից~~ութից~~ տասներկու տարի ժամկետով:

~~3.~~ 3. Հանցավոր կազմակերպության գործունեության խափանմանը նպաստած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

~~Հոդված 320. Հոդված 306.~~ Օրենքով չնախատեսված զինված միավորում ստեղծելը կամ ղեկավարելը

1. Օրենքով չնախատեսված զինված միավորում ստեղծելը կամ ղեկավարելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 318~~304~~-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի~~հանցագործության~~ հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~ից~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

2) անչափահասի ներգրավմամբ կամ~~,~~

3) քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձի կողմից~~-~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից~~վեցից~~ տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 321. ~~Հոդված 307.~~ Օրենքով չնախատեսված զինված միավորմանը մասնակցելը

1. Օրենքով չնախատեսված զինված միավորմանը մասնակցելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 319~~305~~-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի~~հանցագործության~~ հատկանիշները՝

պատժվում է ~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից~~առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~ հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~,~~

2~~2) անչափահասի ներգրավմամբ,~~

~~3~~) քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 322. ~~Հոդված 308.~~ Քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ տալը կամ ստանալը կամ պահպանելը

1. Քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ~~–~~ տալը կամ ստանալը կամ պահպանելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ յոթից տասը տարի ժամկետով:~~

2. Սույն գլխի իմաստով քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակը պահպանող~~կարգավիճակ ունեցող~~ (օրենքով գող կամ քրեական հեղինակություն) է համարվում այն անձը, որը, քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորման սահմանած և ճանաչած վարքագծի կանոնների համաձայն, համարվում է հեղինակություն և քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորման հետապնդած նպատակների իրականացման համար տալիս է հրահանգներ, ~~ինչպես նաև~~ կազմակերպում է քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորման հավաքներ կամ մասնակցում է դրանց կամ կազմակերպում կամ իրականացնում է դրամական միջոցների հավաքագրում (այդ թվում՝ մոլախաղերի միջոցով) կամ տնօրինում է քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորման միջոցով ստացված անօրինական օգուտը կամ կատարում է քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորման հետապնդած նպատակների իրականացմանն ուղղված այլ գործողություններ:

3. Սույն հոդվածի իմաստով քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ (օրենքով գող կամ քրեական հեղինակություն) ստացած է

համարվում այն անձը, որն այդ կարգավիճակը ձեռք բերելով իրական հնարավորություն է ունեցել կատարելու սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված գործողությունները:

Հոդված 323. ~~Հոդված 309.~~ Քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորում ստեղծելը կամ ղեկավարելը

1. Քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորում ստեղծելը կամ ղեկավարելը, եթե բացակայում են՝ սույն օրենսգրքի 318~~304~~-րդ կամ 320~~306~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները~~հանցագործության հատկանիշների բացակայության դեպքում~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) քրեակատարողական հիմնարկում պահվող անձի կողմից,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

3) զինված ուժերում կամ այլ զորքերում ծառայողի~~ծառայող զինծառայողի~~ կողմից,

4) անչափահասի ներգրավմամբ կամ~~,~~

5) քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով:

3. Սույն գլխի իմաստով քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորում (գողական աշխարհ) է համարվում քրեական աստիճանակարգությամբ ու միջանձնային հիերարխիկ հարաբերություններով օժտված անձանց միավորումը, որը գործում է իր սահմանած և ճանաչած վարքագծի կանոնների համաձայն, որոնք չեն համապատասխանում պետության սահմանած վարքագծի համապարտադիր կանոններին կամ դրանց իրացման իրավաչափ ձևերին, և որի նպատակը հանցագործություն կատարելն է կամ հանցագործության կատարումը հովանավորելը կամ այլ անձանց հանցագործության կատարմանը ներգրավելը կամ բռնության, սպառնալիքի, հարկադրանքի կամ անօրինական այլ գործողությունների միջոցով հանրային կամ մասնավոր հարցերին առնչվող վեճերը (խնդիրները) լուծելը կամ անօրինական օգուտ կամ այլ առավելություն ստանալը:

Հոդված 324. ~~Հոդված 310.~~ Քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորմանը մասնակցելը~~–~~ կամ ներգրավելը

1. Քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորմանը մասնակցելը կամ դրա հետապնդած նպատակների իրականացմանը ներգրավված լինելը կամ քրեական

ենթամշակույթ կրող խմբավորման հավաքներ կազմակերպելը կամ դրանց մասնակցելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 319-րդ և 321-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

2. Քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորմանը բռնության, սպառնալիքի կամ հարկադրանքի այլ եղանակովեղանակներով ներգրավելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասըութ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդ մասովերկրորդ մասերով նախատեսված արարքը, որըարարքները, որոնք կատարվել էեն՝

1) քրեակատարողական հիմնարկում պահվող անձի կողմից,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

3) զինված ուժերում կամ այլ զորքերում ծառայողի կողմից,

4) անչափահասի ներգրավմամբ կամ,

5) քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկուհինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորմանը մասնակցելու կամ ներգրավելու մասին իրավասուքրեական հետապնդման մարմիններին կամովին հայտնած և դրա գործունեության խափանմանը նպաստած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն, եթե նրա գործողություններն այլ հանցակազմ էչեն պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:։

Հոդված 325. Հոդված 311. Քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորման մասնակցին կամ քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձին դիմելը

1. Քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորման մասնակցին կամ քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ– ունեցող անձին դիմելը՝ նրավերջիններիս անօրինական ազդեցությունն օգտագործելու միջոցով նյութական կամ ոչ նյութական օգուտ կամ այլ առավելություն ստանալու կամ իրական կամ ենթադրյալ իրավունքնիրավունքներն իրականացնելու համար՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիառավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրիցառավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեքերկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ հավաք

Հոդված 326. ~~Հոդված 312. Զանգվածային անկարգություններ~~ կազմակերպելը~~,~~ ~~ղեկավարելը~~ կամ անցկացնելը

1. Օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ հավաքը կազմակերպելը կամ անցկացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

2. Հավաքը դադարեցնելու վերաբերյալ իրավասու մարմնի ներկայացուցչի օրինական պահանջին չենթարկվելուն ուղղված կոչը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 327. Զանգվածային անկարգություններին~~դրանց~~ մասնակցելը

1. Հասարակական անվտանգությանն~~անվտանգությանը~~ սպառնացող զանգվածային անկարգություններին մասնակցելը,՝ եթե մասնակցի արարքը զուգորդվել է բռնություն գործադրելով կամ անձի կյանքը կամ առողջությունը վտանգող այլ արարքի~~արարքների~~ կատարմամբ, հրկիզումով~~հրկիզումներով~~, գույք ոչնչացնելով կամ վնասելով, հրազեն, պայթուցիկ նյութ~~նյութեր~~ կամ պայթեցման սարք~~պայթուցիկ սարքեր~~ գործադրելով կամ այդ գործողությունները կազմակերպելով կամ ղեկավարելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ ~~երեքից յոթ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 328. ~~Հոդված 313.~~ Զանգվածային անկարգություններ կատարելու հրապարակային կոչերը

1. Զանգվածային անկարգություններ կատարելու հրապարակային կոչը~~կոչերը~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~քսանապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~հարյուրից երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Զանգվածային անկարգությունների ժամանակ իշխանության ներկայացուցչի օրինական պահանջին չենթարկվելու կամ անձի նկատմամբ բռնություն գործադրելու կոչը~~կոչերը~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիքսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեքմեկ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

3. 3) հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունների,նաախատեսված որևէ հանցանք կատարելը զանգվածային լրատվությանհաղորդակցության միջոցների կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 329. Ատելություն, խտրականություն, անհանդուրժողականություն կամ թշնամանք հրահրելուն կամ քարոզելուն ուղղված հրապարակային խոսքը, ինչպես նաև այդ նպատակով նյութեր կամ առարկաներ տարածելը

1. Անձի կամ անձանց խմբի նկատմամբ Հոդված 314. Ազգային, էթնիկական, ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորված, գաղափարախոսական կամ կրոնական թշնամանք, ատելություն, խտրականություն, կամ անհանդուրժողականություն հարուցելը

1. Ազգային, էթնիկական, ռասայական, քաղաքական, գաղափարախոսական կամ կրոնական թշնամանք, ատելություն կամ անհանդուրժողականություն, ինչպես նաև այլ սոցիալական խմբի նկատմամբ ատելություն, անհանդուրժողականություն կամ թշնամանք հրահրելուն կամ քարոզելունհարուցելուն ուղղված հրապարակային խոսքը, ինչպես նաև այդ նպատակով նյութ կամ առարկա տարածելը՝արարքը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիքսանապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունհարյուրից երկուհարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկուերեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~որևէ հանցանք~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

~~1)~~ 3) հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունների, զանգվածային լրատվության~~հաղորդակցության~~ միջոցների կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների~~հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունների~~ օգտագործմամբ՝ ~~;~~

~~2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~

~~3) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս~~երեքից վեց~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 330. ~~Հոդված 315.~~ Բռնություն գործադրելու հրապարակային կոչերը, բռնությունը հրապարակայնորեն արդարացնելը կամ քարոզելը, ինչպես նաև այդ նպատակով նյութեր կամ առարկաներ տարածելը

1. Անձի կամ անձանց խմբի նկատմամբ ռասայական, ազգային, էթնիկ~~ական, ռասայով, մաշկի գույնով, էթնիկական,~~ կամ սոցիալական ծագումով, ~~գենետիկական հատկանիշներով, լեզվով,~~ կրոնով, ~~աշխարհայացքով,~~ քաղաքական կամ այլ հայացքներով~~, ազգային փոքրամասնությանը պատկանելությամբ, գույքային վիճակով, ծնունդով, հաշմանդամությամբ, տարիքով~~ կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորված բռնություն գործադրելու հրապարակային կոչը~~կոչերը~~, նման բռնությունը հրապարակայնորեն արդարացնելը կամ քարոզելը, ինչպես նաև այդ նպատակով նյութ կամ առարկա տարածելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 136-րդ, 151-րդ 313-րդ, 328 ~~հոդվածի 2~~-րդ, 329 ~~մասով, 314-րդ, 299-րդ, 404-րդ, 138-րդ, 139~~-րդ կամ 422~~152~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների~~հանցագործությունների~~ հատկանիշները՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:~~:~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) ~~1)~~ մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ, ~~կամ~~

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~՝~~

3) հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունների, զանգվածային լրատվության միջոցների կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկիցքսանապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուրհիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեքմեկ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 29 ԳԼՈՒԽ 35 .

ՋԵՆՔԻ, ՀՐԱՁԵՆԻ ԿԱՄ ԱՅԼ ՀԱՆՐԱՎՏԱՆԳ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԵՎ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 331. Հոդված 316. Ռադիոակտիվ կամ միջուկային նյութերի կամ սարքերի ապօրինի շրջանառությունը, ինչպես նաև դրանք ոչնչացնելը կամ վնասելը

1. Ռադիոակտիվ կամ միջուկային նյութ ապօրինի պատրաստելը, ձեռք բերելը, պահելը, իրացնելը, օգտագործելը, փոխադրելը կամ, առաքելը, ինչպես նաև դրանք ոչնչացնելը կամ վնասելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսիցառավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

2. Ապօրինի կերպով միջուկային ռեակտոր, մարդու կյանքի, առողջության կամ շրջակա միջավայրի համար էական վտանգ ներկայացնող միջուկային սարք կամ դրանքսարքավորում, ինչպես նաև նշված առարկաներին համալրող որևէ բաղադրամաս պատրաստելը, մշակելը, ձեռք բերելը, պահելը, կուտակելը, իրացնելը, օգտագործելը, փոխադրելը կամ, առաքելը, ինչպես նաև դրանք ոչնչացնելը կամ վնասելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըորևէ հանցանք կատարելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում, առանձնապես խոշոր չափերիչափի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

~~4. Սույն հոդվածում նշված առարկաները մինչև իրավապահ մարմինների կողմից դրանց գտնվելու վայրի մասին իմանալը հանձնած անձն ազատվում է սույն հոդվածով, ինչպես նաև տվյալ առարկան պատրաստելու, հափշտակելու կամ շորթելու կամ դրա մաքսանենգության համար նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից:~~

Հոդված 332. ~~Հոդված 317.~~ Ռադիոակտիվ կամ միջուկային նյութեր կամ սարքեր կամ զանգվածային ոչնչացման զենք հափշտակելը

1. Ռադիոակտիվ կամ միջուկային նյութ հափշտակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~երեքից վեց~~ տարի ժամկետով:

2. Միջուկային ռեակտորռեակտորի, մարդու կյանքի, առողջության կամ շրջակա միջավայրի համար էական վտանգ ներկայացնող միջուկային սարքսարքավորման կամ զանգվածային ոչնչացման զենք կամ դրանքզենքի, ~~ինչպես նաև նշված առարկաներին~~ համալրող բաղադրամաս հափշտակելըբաղադրամասի հափշտակությունը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) բռնություն գործադրելով կամ բռնությունդա գործադրելու սպառնալիքով,

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

4) տեխնիկական միջոցիմիջոցների, հատուկ հարմարեցված սարքավորմանսարքավորումների կամ այլ առարկայիառարկաների կամ միջոցիմիջոցների գործադրմամբ կամ այլ եղանակով գույքի պաշտպանության կամ պահպանման համար նախատեսված սարքավորումը, համակարգը, կառույցըսարքավորումները, համակարգերը կամ այլ միջոցըմիջոցները վնասելով, ոչնչացնելով, վնասելով կամ շրջանցելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ կամ 3-րդերրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 333. ~~Հոդված 318.~~ Ռադիոակտիվ կամ միջուկային նյութեր կամ սարքեր կամ զանգվածային ոչնչացման զենք շորթելը

1. Ռադիոակտիվ կամ միջուկային նյութ շորթելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեցհինգ տարի ժամկետով:

2. Միջուկային ռեակտորռեակտորի, մարդու կյանքի, առողջության կամ շրջակա միջավայրի համար էական վտանգ ներկայացնող միջուկային սարքսարքի կամ զանգվածային ոչնչացման զենք կամ դրանքզենքի, ինչպես նաև նշված առարկաներին համալրող բաղադրամաս շորթելըբաղադրամասի շորթումը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորություններըկամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորություններըկամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ երկրորդ կամ 2-րդ կամ 3-րդերրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 334. Հոդված 319. Ապօրինի կերպով քաղաքացիականորսորդական ողորկափող հրազեն, գազային, օդաճնշիչ, ազդանշանային, սառը կամ նետողական զենք կրելը

1. Ապօրինի կերպով քաղաքացիականգործարանային արտադրության որսորդական ողորկափող հրազեն, կամ գազային, օդաճնշիչ, ազդանշանային, սառը կամ նետողական զենք կրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից վաթսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկումեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ

կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 335. Հրազենի, դրա հիմնական բաղկացուցիչ մասերի, ռազմամթերքի և այլ նյութերի, սարքերի, առարկաների ապօրինի շրջանառությունը

1. Ապօրինի կերպով հրազեն (բացառությամբ քաղաքացիական ողորկափող հրազենի, դրա փամփուշտների կամ դրա բաղկացուցիչ մասերի), դրա հիմնական բաղկացուցիչ մաս, ռազմամթերք, ակոսափող հրազենի փամփուշտ, պայթուցիկ նյութ կամ պայթեցման սարք ձեռք բերելը, իրացնելը, պահելը, փոխադրելը, առաքելը կամ կրելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածում կամ սույն օրենսգրքի 334-րդ հոդվածում նշված առարկաները մինչև իրավասու մարմինների կողմից դրանց գտնվելու վայրի մասին իմանալը հանձնած անձն ազատվում է սույն հոդվածով կամ սույն օրենսգրքի 334-րդ հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 336. Ապօրինի կերպով հրազեն, դրա հիմնական բաղկացուցիչ մասեր, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր կամ պայթեցման սարքեր պատրաստելը, ձևափոխելը կամ նորոգելը

1. Ապօրինի կերպով հրազեն, դրա հիմնական բաղկացուցիչ մաս, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութ կամ պայթեցման սարք պատրաստելը, դրանք ձևափոխելը կամ նորոգելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածում նշված առարկաները կամովինմինչև իրավապահ մարմինների կողմից դրանց գտնվելու վայրի մասին իմանալը հանձնած անձն ազատվում է սույն հոդվածով, ինչպես նաև տվյալ առարկան պատրաստելու համար նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 337. Հրազենի, զենքի, ռազմամթերքի, պայթուցիկ նյութերի կամ պայթեցման սարքերի պահպանության պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը

1. Հրազենի, ռազմամթերքի, պայթուցիկ նյութի կամ պայթեցման սարքի պահպանության պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, եթե հանցավորի դրսևորած անզգուշության հետևանքով տեղի է ունեցել այդ առարկայի հափշտակում, ոչնչացում, վնասում կամ առաջացել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Միջուկային, քիմիական, կենսաբանական կամ զանգվածային ոչնչացման այլ տեսակի զենք կամ զանգվածային ոչնչացման զենք ստեղծելիս օգտագործվող կամ դրան օժանդակ որևէ նյութի կամ սարքի պահպանության պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, եթե հանցավորի դրսևորած անզգուշության հետևանքով տեղի է ունեցել այդ առարկայի հափշտակում, ոչնչացում, վնասում կամ առաջացել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հրազեն5. Սույն հոդվածով նախատեսված հանցանքը բացակայում է, եթե հոդվածում նշված առարկաները ազատորեն վաճառվել են և ձեռք բերողը չի գիտակցել, որ դրանց վաճառքն ապօրինի է:

Հոդված 320. Զենքի ապօրինի շրջանառությունը

1.**Հոդված 338. Ապօրինի կերպով հրազեն (բացի գործարանային արտադրության որսորդական ողորկափող հրազենից, դրա հիմնական փամփուշտներից կամ դրա բաղկացուցիչ մասերից), դրա բաղկացուցիչ մասեր, ռազմամթերք, ակոսափող հրազենի փամփուշտներ, պայթուցիկ նյութեր**

կամ պայթեցմանպայթուցիկ սարքեր հափշտակելըձեռք բերելը, իրացնելը, պահելը, փոխադրելը, առաքելը կամ կրելը՝

1. Հրազեն, դրա հիմնական բաղկացուցիչ մաս, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութ կամ պայթեցման սարք հափշտակելը՝

պատժվում էպատժվում է հանրային աշխատանքներով՝ վաթսունից երկուհարյուր ժամ տևողությամբ կամ կարժաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,՝

2) բռնություն գործադրելով կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

4) տեխնիկական միջոցի, հատուկ հարմարեցված սարքավորման կամ այլ առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ այլ եղանակով գույքի պաշտպանության կամ պահպանման համար նախատեսված սարքավորումը, համակարգը, կառույցը կամ այլ միջոցը ոչնչացնելով, վնասելով կամ շրջանցելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ությոթ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկուհինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 339. Հրազեն, դրա հիմնական բաղկացուցիչ մասեր, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր կամ պայթեցման սարքեր շորթելը

1. Հրազեն, դրա հիմնական բաղկացուցիչ մաս, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութ կամ պայթեցման սարք շորթելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

~~4. Սույն հոդվածում նշված առարկաները մինչև իրավապահ մարմինների կողմից դրանց գտնվելու վայրի մասին իմանալը հանձնած անձն ազատվում է սույն հոդվածով, ինչպես նաև տվյալ առարկան պատրաստելու համար նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից:~~

~~Հոդված 321. Զենքի և խիստ ներգործող, թունավոր, թունավորող նյութերի մաքսանենգությունը~~

Հոդված 340. ~~1.~~ Ռազմական նշանակության արտադրանքի, տեխնիկայի, հրազենի կամ այլ ~~պայթուցիկ~~ նյութերի~~,~~ ~~կամ~~ սարքերի, առարկաների, ապրանքների մաքսանենգությունը

1. Ռազմական նշանակության արտադրանքի, տեխնիկայի, պայթուցիկ նյութի կամ պայթեցման սարքի, հրազենի կամ դրա~~նք~~ բաղկացուցիչ մաս~~ի~~,~~մասերի~~ ռազմամթերքի, ռադիոակտիվ նյութի~~նյութերի~~ կամ ռադիոակտիվ աղբյուրի, միջուկային նյութի~~աղբյուրների~~, խիստ ներգործող, թունավոր նյութի~~, թունավորող նյութերի~~, զանգվածային ոչնչացման զենքի կամ դրա փոխադրման հրթիռային համակարգեր ստեղծելու համար օգտագործվող նյութի~~նյութերի~~ կամ սարքի~~սարքավորումների~~, միջուկային, քիմիական, կենսաբանական կամ զանգվածային ոչնչացման այլ զենքի կամ երկակի նշանակության ապրանքի~~ապրանքների՝ անկախ չափերից~~ մաքսանենգությունը՝ Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային սահմանով կամ Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանով դրանք~~նշված առարկաներն~~ ապօրինի տեղափոխելը, որը կատարվել է առանց մաքսային հսկողության կամ դրանից թաքցնելով, կամ դրանց մասին հավաստի տեղեկությունը~~տեղեկությունները~~ սահմանված կարգով չհայտարարագրելու կամ ոչ իր անվամբ հայտարարագրելու, կամ դրանց տեղափոխման համար սահմանված կանոնը~~կանոնները~~, այդ թվում՝ արգելքը կամ սահմանափակումը~~արգելքներն ու սահմանափակումները~~ խախտելու, կամ մաքսային կամ այլ փաստաթուղթը~~փաստաթղթերը~~ խաբեությամբ օգտագործելու միջոցով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~առավելագույնը երեք~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~,~~

~~2) մաքսային հսկողության որոշակի ձևերից ազատված անձի~~ կամ ~~մաքսային հսկողության սահմանված ձևերից ազատված ապրանքների կամ տրանսպորտային~~

~~միջոցի՝ մաքսային սահմանի վրայով տեղափոխելու համար լիազորված անձի կողմից, կամ~~

3) շանտաժով՝

~~3) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի մասին արատավորող կամ նշված անձանց օրինական շահերին այլ վնաս պատճառող տեղեկություն հրապարակելու սպառնալիքով՝~~

-պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասըերկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ~~երեքից յոթ տարի ժամկետով:~~

~~Հոդված 322. Ապօրինի կերպով զենք պատրաստելը~~

~~1. Ապօրինի կերպով հրազեն, դրան համալրող դետալներ, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր կամ պայթուցիկ սարքեր պատրաստելը, դրանք ձևափոխելը կամ նորոգելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ութ տարի ժամկետով:~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝~~ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

~~4. Սույն հոդվածում նշված առարկաները կամովին հանձնած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:~~

~~Հոդված 323. Հրազենի, ռազմամթերքի, պայթուցիկ նյութերի կամ պայթուցիկ սարքերի պահպանության պարտականությունը ոչ պատշաճ կատարելը կամ չկատարելը~~

~~1. Հրազենի, ռազմամթերքի, պայթուցիկ նյութերի կամ պայթուցիկ սարքերի պահպանության պարտականությունը ոչ պատշաճ կատարելը կամ չկատարելը, եթե հանցավորի դրսևորած անզգուշության հետևանքով տեղի է ունեցել այդ առարկաների հափշտակում, ոչնչացում, վնասում կամ առաջացել է մարդու մահ կամ առողջությանը վնասի պատճառում՝~~

պատժվում է հանրային աշխատանքներով՝ վաթսունից հարյուր ժամ տևողությամբ կամ կարժաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։

2. Միջուկային, քիմիական, կենսաբանական կամ զանգվածային ոչնչացման այլ տեսակի զենք կամ զանգվածային ոչնչացման զենք ստեղծելիս օգտագործվող կամ դրան օժանդակ որևէ նյութի կամ սարքավորման պահպանության պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, եթե հանցավորի դրսևորած անզգուշության հետևանքով տեղի է ունեցել այդ առարկաների հափշտակում, ոչնչացում, վնասում կամ առաջացել է մարդու մահ կամ առողջությանը վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից տասը տարի ժամկետով։

Հոդված 324. Հրազեն, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր կամ պայթուցիկ սարքեր հափշտակելը

1. Հրազեն, դրան համալրող դետալներ, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր կամ պայթուցիկ սարքեր հափշտակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) բռնություն գործադրելով կամ դա գործադրելու սպառնալիքով,

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորություններով կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցություն օգտագործելով կամ

4) տեխնիկական միջոցների, հատուկ հարմարեցված սարքավորումների կամ այլ առարկաների կամ միջոցների գործադրմամբ գույքի պաշտպանության կամ պահպանման համար նախատեսված սարքավորումները, համակարգերը կամ այլ միջոցները վնասելով, ոչնչացնելով կամ շրջանցելով

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասը տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասներկու տարի ժամկետով։

Հոդված 325. Հրազեն, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր կամ պայթուցիկ սարքեր շորթելը

1. Հրազեն, դրան համալրող դետալներ, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր կամ պայթուցիկ սարքեր շորթելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասը տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասներկու տարի ժամկետով։

Հոդված 326. Տեղեկատվության գաղտնի հավաքման համար նախատեսված տեխնիկական հատուկ միջոցների ապօրինի շրջանառությունը

1.Տեղեկատվության գաղտնի հավաքման համար նախատեսված տեխնիկական հատուկ միջոցներ ապօրինի պատրաստելը, ձեռք բերելը, պահելը, օգտագործելը, փոխադրելը, առաքելը, կրելը կամ իրացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ վաթսունից հարյուր ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։

ԳԼՈՒԽ 36 .
ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 341. ~~Հոդված 327.~~ Օդային, ջրային, երկաթուղային, մագնիսական (մագլևային), ճոպանային տրանսպորտի կամ մետրոպոլիտենի երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջները կամ երթևեկության կամ շահագործման անվտանգությունն ապահովող կանոնները խախտելը

1. Օդային, ջրային, երկաթուղային, մագնիսական (մագլևային), ճոպանային տրանսպորտի կամ մետրոպոլիտենի երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջ կամ երթևեկության կամ շահագործման անվտանգությունն ապահովող ~~օրենսդրությամբ սահմանված որևէ~~ կանոն խախտելն այն անձի կողմից, որը~~ով~~, ըստ պայմանագրի կամ ծառայողական դիրքի, պարտավոր էր պահպանել այդ պահանջը կամ կանոնը, եթե այդ արարքը մարդու առողջությանն~~արարքն~~ անզգուշությամբ ~~մարդու առողջությանը~~ պատճառել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~երեսնապատիկից հինապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր~~երկուհարյուրյոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. ~~առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով:~~

~~3.~~ Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 2-րդ~~երկրորդ~~ կամ 3-րդ~~երրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքները~~ հարբած (ոչ սթափ) վիճակում կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 342. ~~Հոդված 328.~~ Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջները կամ ճանապարհային երթևեկության կամ ~~և~~ տրանսպորտային միջոցների շահագործման անվտանգությունն ապահովող կանոնները խախտելը

1. Ավտոմեքենա կամ մեխանիկական այլ տրանսպորտային միջոց վարող անձի կողմից ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջ կամ ճանապարհային երթևեկության կամ տրանսպորտային միջոցների շահագործման անվտանգությունն ապահովող ~~օրենսդրությամբ սահմանված որևէ~~ կանոն խախտելը, որը ~~—~~ մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիցքսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուրերկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգվեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 2-րդերկրորդ կամ 3-րդերրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է հարբած (ոչ սթափ վիճակում) կամ համապատասխան տրանսպորտային միջոց վարելու իրավունք չունեցող անձի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից~~յոթից~~ տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 343. ~~Հոդված 329.~~ Տրանսպորտային միջոցներըմիջոցը հարբած (ոչ սթափ), տասնվեց տարին չլրացած կամ տվյալ տեսակի տրանսպորտային միջոցներմիջոց վարելու իրավունք չունեցող կամ տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքից զրկված կամ տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքը կասեցված կամ տրանսպորտային միջոցներնմիջոցն անվտանգ վարելու կարողությունից զրկված ~~-~~ անձին հանձնելը

1. Տրանսպորտային միջոցը հարբած (ոչ սթափ), տասնվեց տարին չլրացած կամ տվյալ տեսակի տրանսպորտային միջոց վարելու իրավունք չունեցող կամ տրանսպորտային միջոցմիջոցներ վարելու իրավունքից

զրկված կամ տրանսպորտային միջոցմիջոցներ վարելու իրավունքը կասեցված կամ այն— անձին հանձնելը, որը տրանսպորտային միջոցը հանձնող անձի համար ակնհայտորեն տվյալ իրադրությունում իր ֆիզիկական կամ հոգեկան վիճակի հետևանքով չէր կարող տրանսպորտային միջոցն անվտանգ վարել, եթե հանձնողի դրսևորած անզգուշության հետևանքով մարդու առողջությանը պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիցտասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունհարյուրից երկուհարյուրյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

1.2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 344. Տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքից զրկված ~~1. Տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքից զրկված~~ կամ ~~այլտրանսպորտային միջոցներ վարելու~~ իրավունքը կասեցված ~~կամ այդ իրավունքըանձի կողմից տրանսպորտային միջոց վարելը, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունք~~ չունեցող անձի կողմից տրանսպորտային միջոցներ վարելը~~միջոց վարելը նույն արարքի համար վարչական տույժ նշանակելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում՝~~

~~1~~պատժվում է տուգանքով՝ հնգապատիկից տասնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ:

~~2~~. Տրանսպորտային միջոց~~միջոցներ~~ վարելու իրավունքից զրկված կամ տրանսպորտային միջոց~~միջոցներ~~ վարելու իրավունքը կասեցված կամ տրանսպորտային միջոց~~միջոցներ~~ վարելու իրավունք չունեցող անձի կողմից հարբած (ոչ սթափ) վիճակում տրանսպորտային միջոց վարելը կամ այդ անձի կողմից սթափության վիճակի զննություն անցնելուց հրաժարվելը կամ խուսափելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը ~~տասնապատիկից~~ քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ տարի ժամկետով:

2~~3~~. Սույն օրենսգրքի իմաստով անձը համարվում է տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքից զրկված, եթե նա օրենքով սահմանված կարգով զրկվել է տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքից, և զրկման ժամկետը չի լրացել:

3. Սույն օրենսգրքի իմաստով անձի՝ տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքը համարվում է կասեցված, եթե նրա՝ տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքն օրենքով սահմանված կարգով կասեցվել է, և կասեցման ժամկետը չի լրացել:

4. Սույն օրենսգրքի իմաստով անձը համարվում է տրանսպորտային միջոց~~միջոցներ~~ վարելու իրավունք չունեցող, եթե նա սահմանված կարգով չի ստացել տվյալ կարգի տրանսպորտային միջոց վարելու իրավունքի վարորդական վկայական կամ սահմանված կարգով ստացել է վարորդական վկայական, սակայն օրենքով սահմանված կարգով զրկվել է տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքից, և զրկման ժամկետը լրանալուց հետո սահմանված կարգով չի վերականգնել տրանսպորտային միջոց~~միջոցներ~~ վարելու իրավունքը, բացառությամբ ուսումնական վարման դեպքերի:

~~5. Սույն օրենսգրքի իմաստով անձի՝ տրանսպորտային միջոցներ վարելու իրավունքը համարվում է կասեցված, եթե նրա՝ տրանսպորտային միջոցներ~~

~~վարելու իրավունքն օրենքով սահմանված կարգով կասեցվել է, և կասեցման ժամկետը չի լրացել:~~

~~Հոդված 345.~~ ~~Հոդված 331.~~ Տրանսպորտային միջոցները կամ տրանսպորտային ենթակառուցվածքներն անորակ վերանորոգելը կամ ~~դրանք~~ տեխնիկական անսարքությամբ~~անսարքություններով~~ շահագործման բաց թողնելը

1. Տրանսպորտային միջոցների կամ տրասնպորտային ենթակառուցվածքների տեխնիկական վիճակի համար պատասխանատու անձի կողմից տրանսպորտային միջոցը, հաղորդակցության ուղին, ազդանշանման կամ կապի միջոցը կամ տրանսպորտային այլ սարքավորումն անորակ վերանորոգելը կամ ~~դրանցից որևէ մեկը~~ տեխնիկական անսարքությամբ շահագործման բաց թողնելը, եթե այդ արարքը մարդու առողջությանն~~արարքն~~ անզգուշությամբ ~~մարդու առողջությանը~~ պատճառել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~երեսնապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր~~երկուհարյուր յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի ~~առաջին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

~~3.~~1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 346.~~ ~~Հոդված 332.~~ Տրանսպորտային միջոցները, ենթակառուցվածքները կամ հաղորդակցության ուղիները փչացնելը

~~2.~~1. Տրանսպորտային միջոցը, ենթակառուցվածքը, հաղորդակցության ուղին, ազդանշանման կամ կապի միջոցը կամ տրանսպորտային այլ սարքավորումը ոչնչացնելը, վնասելը, արգելափակելը, այլ կերպ փչացնելը կամ երթևեկությունը կարգավորող կեղծ ազդանշան տեղադրելը, եթե այդ արարքը մարդու առողջությանն~~արարքն~~ անզգուշությամբ ~~մարդու առողջությանը~~ պատճառել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուրերկուհարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

~~3. առաջին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

~~4.~~3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 347. ~~Հոդված 333.~~ Տրանսպորտի անվտանգ աշխատանքն ապահովող պահանջները կամ կանոնները խախտելը

1. Ուղևորի, հետիոտնի, հեծանվորդի կամ երթևեկության այլ մասնակցի կողմից (բացառությամբ~~բացի~~ սույն օրենսգրքի 341~~327~~-րդ և 342~~328~~-րդ հոդվածներով նշված անձանցից) ճանապարհային~~տրանսպորտի~~ երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջ կամ ճանապարհային երթևեկության կամ տրանսպորտային միջոցների ~~կամ~~ շահագործման ~~որևէ~~ կանոն~~—~~ խախտելը, եթե այդ արարքը մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուրերկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 348. ~~Հոդված 334.~~ Աղետի ենթարկվածներին նավապետի կողմից օգնություն ցույց չտալը

1. Նավապետի կողմից ծովի~~Ծովի~~ կամ ջրային այլ ուղու վրա աղետի ենթարկվող կամ ենթարկված մարդուն ~~՝ նավապետի կողմից~~ օգնություն ցույց չտալը, եթե այդ օգնությունը կարող էր ցույց տրվել առանց նավի անվտանգությունը, դրա անձնակազմի կամ ուղևորի կյանքը կամ առողջությունը վտանգելու՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն~~հարյուրից երկուհարյուրյոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս~~երեք տարի~~ ժամկետով:

Հոդված 349. ~~Հոդված 335.~~ Միջազգային թռիչքների կանոնները խախտելը

1. Սահմանված կարգով թույլատրված երթուղին~~երթուղիները~~, վայրէջքի վայրը~~վայրերը~~, թռիչքի բարձրությունը չպահպանելը կամ միջազգային թռիչքների ~~որևէ~~ այլ կանոն խախտելը այն անձի կողմից, որը~~ով~~ պատասխանատու է այդ կանոնի պահպանման համար՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~երեսնապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր~~երկուհարյուր յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 350. ~~Հոդված 336.~~ Հայաստանի Հանրապետության օդային տարածքի օգտագործման կանոնները խախտելը

1. Հայաստանի Հանրապետության օդային տարածքն առանց թույլտվության օգտագործելը~~օգտագործելը,~~ այն դեպքում, երբ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համապատասխան՝ նշված թույլտվությունը պարտադիր է, եթե այդ արարքը մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~երեսնապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր~~երկուհարյուրյոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 37 .
ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ԿԱՆՈՆՆԵՐՈՎ ԿԱՄ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՎ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 351. ~~Հոդված 337.~~ Ատոմային էներգետիկայի օբյեկտներում անվտանգության կանոնները կամ պահանջները խախտելը

1. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների տեղաբաշխման, նախագծման, կառուցման, վերանորոգման, վերակառուցման, շահագործման կամ շահագործումից հանելու, վերագործարկման, միջուկային կամ ռադիոակտիվ նյութերի տեղափոխման, պահպանման կամ օգտագործման ընթացքում անվտանգության ~~որևէ~~ կանոն կամ պահանջ խախտելն այն անձի կողմից, որը~~ով~~, ըստ պայմանագրի կամ ծառայողական դիրքի, պարտավոր էր պահպանելու~~պահպանել~~ այդ կանոնը կամ պահանջը, եթե դրա հետևանքով մարդու առողջությանն անզգուշությամբ ~~մարդու առողջությանը~~ պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասունհարյուրից երկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից~~առավելագույնը~~ հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, շրջակա միջավայրի ռադիոակտիվ վարակում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 352. ~~Հոդված 338.~~ Իոնացնող ճառագայթման աղբյուրների շահագործման անվտանգության հետ կապված կանոնները կամ պահանջները խախտելը

1. Իոնացնող ճառագայթման աղբյուրների շահագործման կամ շահագործումից հանելու կամ տեղափոխման ընթացքում անվտանգության՝

օրենսդրությամբ սահմանված կանոն կամորևէ պահանջ խախտելն այն անձի կողմից, որըով, ըստ պայմանագրի կամ ծառայողական դիրքի, պարտավոր էր պահպանելու այդ կանոնը կամ պահանջը, եթե դրա հետևանքով մարդու առողջությանն անզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասունհարյուրից երկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգառավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, շրջակա միջավայրի ռադիոակտիվ վարակում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 353. Հոդված 339. Էլեկտրոնային, պրոտոնային, ծանր իոնների արագացուցիչների շահագործման անվտանգության հետ կապված կանոնները կամ պահանջները խախտելը

1. Էլեկտրոնային, պրոտոնային, ծանր իոնների արագացուցիչների տեղաբաշխման, նախագծման, շինարարության, վերանորոգման, վերակառուցման, շահագործման կամ շահագործումից հանելու ընթացքում անվտանգության՝ օրենսդրությամբ սահմանված կանոն կամորևէ պահանջ խախտելն այն անձի կողմից, որըով, ըստ պայմանագրի կամ ծառայողական դիրքի, պարտավոր էր պահպանելուպահպանել այդ կանոնը կամ պահանջը, եթե դրա հետևանքով մարդու առողջությանն անզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասունհարյուրից երկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգառավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, շրջակա միջավայրի ռադիոակտիվ վարակում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 354. ~~Հոդված 340.~~ Մայրուղային խողովակաշարերի շինարարության, շահագործման կամ վերանորոգման ընթացքում անվտանգության կանոնները կամ պահանջները խախտելը

1. Մայրուղային խողովակաշարերի շինարարության, շահագործման կամ վերանորոգման ընթացքում այդ աշխատանքների կատարման համար պատասխանատու անձի կողմից օրենսդրությամբ սահմանված կանոն կամ~~որևէ~~ պահանջ խախտելը, եթե այդ արարքը մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~երեսնապատիկից հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր~~երկուհարյուրյոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~հրսից ութ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 355. Շինարարական, լեռնահանքային կամ այլ աշխատանքների կատարման ընթացքում աշխատանքի պաշտպանության կամ անվտանգության ապահովման կանոնները կամ պահանջները խախտելը

1~~Հոդված 341~~. Շինարարական, լեռնահանքային կամ այլ աշխատանքների կատարման ընթացքում աշխատանքի պաշտպանության կամ անվտանգության ապահովման՝ օրենսդրությամբ սահմանված կանոն կամ պահանջ խախտելն այն անձի կողմից, որը, ըստ պայմանագրի կամ ծառայողական դիրքի, պարտավոր էր պահպանել այդ կանոնը կամ պահանջը, եթե դրա հետևանքով մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝ ~~պահանջները խախտելը~~

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ~~. Ծինարարական, լեռնահանքային~~ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 356. Պայթյունավտանգ օբյեկտներում անվտանգության կամ~~աշխատանքների կատարման ընթացքում~~ աշխատանքի պաշտպանության կանոնները կամ պահանջները խախտելը

1. Պայթյունավտանգ օբյեկտներում անվտանգության կամ աշխատանքի պաշտպանության~~ապահովման~~՝ օրենսդրությամբ սահմանված կանոն կամ~~որևէ~~ պահանջ խախտելն այն անձի կողմից, որը~~ով~~, ըստ պայմանագրի կամ ծառայողական դիրքի, պարտավոր էր պահպանել~~պահպանել~~ այդ կանոնը կամ պահանջը, եթե դրա հետևանքով մարդու առողջությանն անզգուշությամբ~~ մարդու առողջությանը~~ պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասունհարյուրից երկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:։

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված~~ 2. Նույն~~ արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~**Հոդված 342. Պայթյունավտանգ օբյեկտներում անվտանգության կանոնները խախտելը**~~

~~1. Պայթյունավտանգ օբյեկտներում անվտանգության կամ աշխատանքի պաշտպանության՝ օրենսդրությամբ սահմանված որևէ պահանջ խախտելն այն անձի կողմից, ով, ըստ պայմանագրի կամ ծառայողական դիրքի, պարտավոր էր պահպանել այդ պահանջը, եթե դրա հետևանքով անզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ երեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~

~~2. Նույն արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:~~

Հոդված 357. ~~Հոդված 343.~~ Հրդեհային անվտանգության կանոնները կամ պահանջները խախտելը

1. Հրդեհային անվտանգության՝ օրենսդրությամբ սահմանված կանոն կամ ~~որևէ~~ պահանջ խախտելն այն անձի կողմից, որի~~ում~~ վրա դրված է եղել այդ կանոնի կամ պահանջի պահպանման պարտականությունը, եթե դրա հետևանքով մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասունհարյուրից երկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ:

~~2. Նույն արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝~~

~~պատժվում է~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգչորսից ութ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 358. ~~Հոդված 344.~~ Դյուրավառ կամ այրիչ նյութերի պահպանման, հաշվառման, փոխադրման, առաքման կամ օգտագործման կանոնները կամ պահանջները խախտելը

1. Դյուրավառ կամ այրիչ նյութերի պահպանման, հաշվառման, փոխադրման, առաքման կամ օգտագործման համար՝ օրենսդրությամբ սահմանված կանոն կամ~~որևէ~~ պահանջ խախտելն այն անձի կողմից, որի~~ում~~ վրա դրված է եղել այդ կանոնի կամ պահանջի պահպանման պարտականությունը, կամ նշված նյութերի ապօրինի փոխադրումը կամ առաքումը, եթե դրա հետևանքով մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիցերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուրերկուհարյուրյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու

ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված ~~3-ույն~~ արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց ~~տարուց ութ~~ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 38 .
ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԵՎ ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

~~Հոդված 345. Համակարգչային տեղեկատվության~~ Հոդված 359. Համակարգիչ, համակարգչային համակարգ կամ համակարգչային ցանց ներթափանցելը

1. Համակարգիչ, համակարգչային համակարգ կամ համակարգչային ցանց ներթափանցելը՝ առանց թույլտվության մուտք գործելը, որը կատարվել է օրենքի կամ պայմանագրի կամ իրավաչափ այլ հիմքի ուժով նման իրավունք չունեցող անձի կողմից և անզգուշությամբ առաջացրել է համակարգչային տվյալի ոչնչացում, ~~տվյալների~~ փոփոխություն, վնասում, աղավաղում, ~~պատճենահանում,~~ ուղեփակում (մեկուսացում), պատճենահանում, ~~ոչնչացում, վնասում, աղավաղում,~~ խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ էական վնաս~~,~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր~~ութսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք~~հինգ~~ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:~~։~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) զուգորդվել է պաշտպանիչ համակարգը հաղթահարելով,

2) կատարվել է հատուկ տեխնիկական միջոցի~~միջոցների~~ օգտագործմամբ,

3) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով~~լիազորություններով~~ պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

4) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

~~4)~~5) կատարվել է օրենքով պահպանվող տվյալի~~տեղեկատվության~~ նկատմամբ կամ

~~5)~~6) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկի~~հիմնարկների~~ կամ կազմակերպության~~ձեռնարկությունների~~ գործունեության խաթարում, վթար կամ աղետ, առանձնակի~~մարդու առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ մարդու մահ, առանձին~~ արժեք ունեցող տվյալի~~տեղեկատվության~~ ոչնչացում, փոփոխություն, ուղեփակում (մեկուսացում) կամ պատճենահանում կամ այլ ~~ծանր~~ հետևանք~~հետևանքներ~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~քսանապատիկից քառասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն~~հիսունից երկու հարյուր~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 360.~~ ~~Հոդված 346.~~ Համակարգչային ~~տվյալը~~տեղեկատվությունը փոփոխելը

1. Համակարգչում, համակարգչային համակարգում, համակարգչային ցանցում կամ համակարգչային այլ սարքավորուման~~սարքավորումների~~ վրա պահվող տվյալն~~տվյալների~~ առանց օրենքով կամ պայմանագրով կամ իրավաչափ այլ հիմքով նախատեսված թույլտվության փոփոխելը, որը վնաս է պատճառել անձի կամ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից~~առավելագույնը~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից՝ ~~առավելագույնը~~ հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) զուգորդվել է համակարգիչ, համակարգչային ~~տեղեկատվության~~ համակարգ կամ համակարգչային ցանց առանց թույլտվության մուտք գործելով,

2) զուգորդվել է կեղծ տվյալ~~տեղեկություն~~ մուտքագրելով կամ տվյալն~~տեղեկատվությունն~~ այլ կերպ խեղաթյուրելով,

3) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

4) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

5) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկիհիմնարկների կամ կազմակերպությանձեռնարկությունների գործունեության խաթարում, վթար կամ աղետ, առանձնակիմարդու առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ մարդու մահ, առանձին արժեք ունեցող տվյալիտեղեկատվության փոփոխություն կամ այլ ծանր հետևանքհետևանքներ՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկիտասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասունհիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգառավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 361. ~~Հոդված 347.~~ Համակարգչային սաքոտաժը (նենգագործությունը)

1. Համակարգչում, համակարգչային համակարգում, համակարգչային ցանցում կամ համակարգչային այլ սարքավորումանսարքավորումների վրա պահվող տվյալներնտվյալներն առանց օրենքով կամ պայմանագրով կամ իրավաչափ այլ հիմքով նախատեսված թույլտվության ոչնչացնելը, վնասելը, աղավաղելը կամ, ուղեփակելը (մեկուսացնելը)՝) կամ ոչ պիտանի վիճակի բերելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիառավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկուութսունից հարյուր ժամտևողությամբժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսիցառավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարիմեկ ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) զուգորդվել է համակարգիչ, համակարգչային տեղեկատվության համակարգ կամ համակարգչային ցանց առանց թույլտվության մուտք գործելով կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկիհիմնարկների կամ կազմակերպությանձեռնարկությունների գործունեության խաթարում, վթար կամ աղետ, առանձնակիմարդու առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ մարդու մահ, առանձին արժեք ունեցող տվյալիտեղեկատվության ոչնչացում, փոփոխություն, ուղեփակում (մեկուսացում) կամ պատճենահանում կամ այլ ծանր հետևանքհետևանքներ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկի կամ կազմակերպության գործունեության խաթարում, վթար կամ աղետ, առանձնակի արժեք ունեցող տվյալի ոչնչացում, փոփոխություն, ուղեփակում (մեկուսացում) կամ պատճենահանում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասի առաջին կետով նախատեսված արարքները, որոնք դիտավորությամբ առաջացրել են սույն հոդվածի երկրորդ մասի երկրորդ կետով նախատեսված հետևանքներ՝~~

~~պատժվում են ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 362. Հոդված 348.~~ Համակարգչային տվյալներնտվյալներին ապօրինի որսալը կամ դրանց տիրանալը ~~կամ որսալը~~

1. Համակարգչում, համակարգչային համակարգում, համակարգչային ցանցում կամ համակարգչային այլ սարքավորումանսարքավորումների վրա պահվող ընդհանուր օգտագործման համար չնախատեսված տվյալնտվյալներին առանց օրենքով կամ պայմանագրով կամ իրավաչափ այլ հիմքով նախատեսված թույլտվության որսալը կամ դրան տիրանալը ~~կամ որսալը~~, որը կատարվել է այդ տվյալնտեղեկատվությունն օգտագործելու կամ այլ անձանց օգտագործման համար հասանելի դարձնելու կամ այլ կերպ իրացնելու նպատակով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից ~~առավելագույնը~~ հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկուսմեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։։

2. Սույն հոդվածի 1-իննառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) զուգորդվել է համակարգիչ, համակարգչային ~~տեղեկատվության~~ համակարգ կամ համակարգչային ցանց առանց թույլտվության մուտք գործելով,

2) կատարվել է օրենքով պահպանվող տվյալայլ տեղեկատվություն ստանալու նպատակով,

3) կատարվել է շահադիտական դրդումներով,

4) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

5) կատարվել է համակարգչային կապի միջոցների օգտագործմամբ հաղորդվող տվյալներտեղեկատվությունը որսալով,

6) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

7) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկիհիմնարկների կամ կազմակերպությանձեռնարկությունների գործունեության խաթարում, վթար, ~~կամ~~ աղետ, առանձնակիմարդու առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ մարդու մահ, առանձին արժեք ունեցող տվյալի

ոչնչացում,տեղեկատվության փոփոխություն, ուղեփակում (մեկուսացում) կամ այլ ծանր հետևանքհետևանքներ՝

պատժվում էեն տուգանքով՝ քսանապատիկիցերեսնապատիկից հինանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունիցերկու հարյուրից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3.1. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդ մասովերկրորդ մասերով նախատեսված արարքը, որը՝ հանցանքները, որոնք՝

1) կատարվել էեն հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկի կամ կազմակերպության գործունեության խաթարում, վթար, աղետ, առանձնակի արժեք ունեցող տվյալի ոչնչացում, փոփոխություն, ուղեփակում (մեկուսացում) կամ այլ ծանր հետևանքդիտավորությամբ առաջացրել են սույն հոդվածի երկրորդ մասի յոթերորդ կետով նախատեսված հետևանքներ՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ երեքից վեցչորսից յոթ տարի ժամկետով:

Հոդված 363. Հոդված 349. Հատուկ ծրագրային կամ գործիքային միջոցների ապօրինի շրջանառությունը

1. Համակարգիչ, համակարգչային համակարգ կամ համակարգչային ցանց առանց թույլտվության մուտք գործելու կամ համակարգչային տվյալըտվյալները ոչնչացնելու, վնասելու, աղավաղելու կամ, ուղեփակելու (մեկուսացնելու) կամ դրանք ապօրինի որսալուոչ պիտանի վիճակի բերելու կամ դրանդրանց ապօրինի տիրանալու համար նախատեսված հատուկ ծրագրային կամ գործիքային միջոցներ կամ հատուկ հարուցիչով ծրագիրծրագրեր արտադրելը, պատրաստելը, մշակելը, ներմուծելը, ձեռք բերելը, պահելը, փոխադրելը, առաքելը կամ արտահանելը՝ դադրանք օգտագործելու կամ իրացնելու նպատակով, կամ այդպիսի ծրագրային կամ գործիքային միջոցը կամ ծրագիրնմիջոցներն իրացնելը կամ օգտագործելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունառավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգառավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարիմեկ ամիս ժամկետով:

~~1.~~ 2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~՝

1) կատարվել է~~են~~ շահադիտական դրդումներով,

2) կատարվել է~~են~~ մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

3) կատարվել է~~են~~ այլ հանցանքի կատարումը թաքցնելու կամ հեշտացնելու նպատակով կամ

4) անզգուշությամբ առաջացրել է~~են~~ առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկի~~հիմնարկների~~ կամ կազմակերպության~~ձեռնարկությունների~~ գործունեության խաթարում, վթար կամ աղետ, առանձնակի~~մարդու առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ մարդու մահ, առանձին~~ արժեք ունեցող տվյալի~~տեղեկատվության~~ ոչնչացում, փոփոխություն, ուղեփակում (մեկուսացում) կամ պատճենահանում կամ այլ ծանր հետևանք~~հետևանքներ~~՝

պատժվում է~~են~~ տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի~~տասնապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ~~ութսունից~~ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն~~հիսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի~~տարի~~ ամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~առավելագույնը երեք~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

~~1.~~2) ~~հանցանքները, որոնք դիտավորությամբ~~ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկի կամ կազմակերպության գործունեության խաթարում, վթար, աղետ, առանձնակի արժեք ունեցող տվյալի ոչնչացում, փոփոխություն, ուղեփակում (մեկուսացում), պատճենահանում կամ այլ ծանր հետևանք~~են սույն հոդվածի երկրորդ մասի չորրորդ կետով նախատեսված հետևանքներ~~՝

պատժվում է՝~~են՝ տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված ծրագրային կամ գործիքային միջոց կամ ծրագիրն իրավասու մարմիններին~~միջոցները~~ կամովին հանձնած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե անձի փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա նա ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 364. ~~Հոդված 350.~~ Համակարգչային կեղծիք

——1. Իրավաբանական հետևանքներ առաջացնելու նպատակով համակարգչային տվյալ~~տվյալներ~~ ապօրինի մտցնելը, փոփոխելը, ջնջելը կամ այդ տվյալի հասանելիությունն~~տվյալների հասանելիությունը~~ ուղեփակելը (մեկուսացնելը), որը~~որոնք~~ հանգեցրել է~~են~~ ոչ հավաստի տվյալի~~տվյալների~~ ստեղծման՝

պատժվում է~~են~~ տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիցքսանապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից~~երեքից~~ հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

——2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

2) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ~~

3) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկի~~հիմնարկների~~ կամ կազմակերպության~~ձեռնարկությունների~~ գործունեության խաթարում, վթար կամ աղետ, առանձնակի~~մարդու առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ մարդու մահ, առանձին~~ արժեք ունեցող տվյալի~~տեղեկատվության~~ ոչնչացում, փոփոխություն, ուղեփակում (մեկուսացում) կամ այլ ծանր հետևանք՝~~հետևանքներ~~

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ~~պատժվում է~~ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~սահմանափակմամբ առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից~~առավելագույնը~~ հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 365. ~~Հոդված 351.~~ Համակարգիչը, համակարգչային համակարգը կամ համակարգչային ցանցը շահագործելու կանոնները կամ պահանջները խախտելը

1. Համակարգիչը, համակարգչային համակարգը կամ համակարգչային ցանցը շահագործելու կանոն կամ պահանջկանոնները խախտելն այն անձի կողմից, որնով այդ համակարգիչ, համակարգչային համակարգ կամ համակարգչային ցանց մուտք գործելու թույլտվություն ունի, եթե այդ արարքն անզգուշությամբ առաջացրել է համակարգչում, համակարգչային համակարգում, համակարգչային ցանցում կամ համակարգչային այլ սարքավորմանսարքավորումների վրա պահվող, օրենքով պահպանվող տվյալիտեղեկատվության փոփոխություն, պատճենահանում, ոչնչացում, վնասում կամ ուղեփակում (մեկուսացում)), ոչնչացում կամ վնասում կամ համակարգչային սարքավորման աշխատանքիսարքավորումների աշխատանքների խաթարում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունառավելագույնը ութսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետովառավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը, որնհանցանքը, որը անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, հիմնարկիհիմնարկների կամ կազմակերպությանձեռնարկությունների գործունեության խաթարում, վթար կամ աղետ, առանձնակիմարդու առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ մարդու մահ, առանձին արժեք ունեցող տվյալիտեղեկատվության ոչնչացում, փոփոխություն, ուղեփակում (մեկուսացում) կամ պատճենահանում կամ այլ ծանր հետևանքհետևանքներ՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսանապատիկիտասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթառավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 39
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 366. ~~Հոդված 352.~~ Աշխատանքներ իրականացնելիս շրջակա միջավայրի պահպանության օրենսդրության պահանջները խախտելը

1. Արդյունաբերական, գյուղատնտեսական, քաղաքաշինական, գիտական կամ այլ նշանակության օբյեկտները նախագծելու, տեղաբաշխելու, կառուցելու, վերակառուցելու, վերանորոգելու, շահագործման հանձնելու, շահագործելու կամ շահագործումից հանելու ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանության օրենսդրության պահանջն~~պահանջները~~ իրավասու անձի կողմից խախտելը, եթե դրա հետևանքով առաջացել է շրջակա միջավայրի քիմիական կամ կենսաբանական աղտոտվածության, շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ֆիզիկական ներգործության սահմանային թույլատրելի մակարդակի էական գերազանցում, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի օբյեկտների զանգվածային ոչնչացում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

Հոդված 367. ~~Հոդված 353.~~ Աշխատանքներ իրականացնելիս շրջակա միջավայրի պահպանության օրենսդրության պահանջները խախտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Արդյունաբերական, գյուղատնտեսական, քաղաքաշինական, գիտական կամ այլ նշանակության օբյեկտները նախագծելու, տեղաբաշխելու, կառուցելու, վերակառուցելու, վերանորոգելու, շահագործման հանձնելու, շահագործելու կամ շահագործումից հանելու ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանության օրենսդրության պահանջն~~պահանջները~~ իրավասու անձի կողմից խախտելը, եթե դրա հետևանքով մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս կամ անզգուշությամբ առաջացել է շրջակա միջավայրի քիմիական կամ կենսաբանական աղտոտվածության կամ շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ֆիզիկական ներգործության սահմանային թույլատրելի մակարդակի էական գերազանցում, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի օբյեկտների զանգվածային ոչնչացում –կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցերեսնապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից~~հարյուրից~~ երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ

ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝~~

~~պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 354.~~ Հոդված 368. Վտանգավոր քիմիական կամ կենսաբանական ~~նյութերի~~նյութի կամ ~~թափոնների~~թափոնի ապօրինի շրջանառությունը

1. Շրջակա միջավայրի կամ մարդու կյանքի կամ առողջության համար վտանգ ներկայացնող քիմիական կամ կենսաբանական նյութ կամ թափոն, կենսաբանական ազդանյութ կամ ազդակ կամ իրենց բաղադրության մեջ նշված նյութը, ազդանյութը, ազդակը կամ թափոնը պարունակող ապրանք կամ այլ առարկա օրենսդրությամբ սահմանված կարգի խախտմամբ արտադրելը, պատրաստելը, ձեռք բերելը, պահելը, պահեստավորելը, փոխադրելը, առաքելը, ներմուծելը, արտահանելը, օգտագործելը կամ իրացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~առավելագույնը հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից ~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը ~~երեք~~երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

2) անզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս կամ

3) անզգուշությամբ առաջացրել~~առաջացել~~ է շրջակա միջավայրի քիմիական կամ կենսաբանական աղտոտվածության, շրջակա միջավայրի

վրա վնասակար ֆիզիկական ներգործության սահմանային թույլատրելի մակարդակի էական գերազանցում, շրջակա միջավայրի թունավորում կամ վարակում, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի օբյեկտների զանգվածային ոչնչացում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցառավելագույնը հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունիցառավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգառավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը, որնհանցանքը, որը անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութազատության ~~սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 355.~~ Հոդված 369. Վտանգավոր քիմիական կամ կենսաբանական նյութերինյութի կամ թափոններինթափոնի հետ վարվելու անվտանգության կանոնները խախտելը

1. Շրջակա միջավայրի կամ մարդու կյանքի կամ առողջության համար վտանգ ներկայացնող քիմիական կամ կենսաբանական նյութը կամ թափոնը, կենսաբանական ազդանյութը, ազդակը կամ թունավոր նյութննյութը օգտագործելու, պահպանելու, տեղափոխելու, ոչնչացնելու կամ դրանց հետ վարվելու անվտանգության այլ կանոննկանոնները իրավասու անձի կողմից խախտելը, եթե դրա հետևանքով առաջացել է շրջակա միջավայրի քիմիական կամ կենսաբանական աղտոտվածության, շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ֆիզիկական ներգործության սահմանային թույլատրելի մակարդակի էական գերազանցում, շրջակա միջավայրի թունավորում կամ վարակում, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի օբյեկտների զանգվածային ոչնչացում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:~~

Հոդված 370. ~~Հոդված 356.~~ Վտանգավոր քիմիական կամ կենսաբանական նյութերինյութի կամ թափոններիթափոնի հետ վարվելու անվտանգության կանոնները խախտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Շրջակա միջավայրի կամ մարդու կյանքի կամ առողջության համար վտանգ ներկայացնող քիմիական կամ կենսաբանական նյութը կամ թափոնը, կենսաբանական ազդանյութը, ազդակը կամ թունավոր նյութննյութը օգտագործելու, պահպանելու, տեղափոխելու, ոչնչացնելու կամ դրանց հետ վարվելու անվտանգության այլ կանոննկանոնները իրավասու անձի կողմից խախտելը, եթե դրա հետևանքով մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառվել է ծանր կամ միջին ծանրության վնաս կամ անզգուշությամբ առաջացել է շրջակա միջավայրի քիմիական կամ կենսաբանական աղտոտվածության, շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ֆիզիկական ներգործության սահմանային թույլատրելի մակարդակի էական գերազանցում, շրջակա միջավայրի թունավորում կամ վարակում, մարդկանց, կենդանիների կամ բույսերի շրջանում համաճարակի տարածում, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի, կենդանական աշխարհի կամ բուսական աշխարհի օբյեկտների զանգվածային ոչնչացում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկիցառավելագույնը հինապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունիցառավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգառավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) կատարվել է էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

Հոդված 371. ~~Հոդված 357.~~ Անասնաբուժական կամ բույսերի հիվանդությունների կամ վնասատուների դեմ պայքարելու կանոնները խախտելը

~~1.Անասնաբուժական կամ բույսերի հիվանդությունների կամ վնասատուների դեմ պայքարելու Հայաստանի Հանրապետության~~

~~օրենսդրությամբ սահմանված կանոնները իրավասու անձի կողմից խախտելը, եթե դրա հետևանքով խոշոր չափի գույքային վնաս է պատճառվել, մարդկանց, կենդանիների կամ բույսերի շրջանում համաճարակ է տարածվել կամ առաջացել է այլ ծանր հետևանք՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:~~

~~Հոդված 358. Անասնաբուժական կամ բույսերի հիվանդությունների կամ վնասատուների դեմ պայքարելու կանոնները խախտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը~~

1. Անասնաբուժական կամ բույսերի հիվանդությունների կամ վնասատուների դեմ պայքարելու Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոննկանոնները իրավասու անձի կողմից խախտելը, եթե դրա հետևանքով ~~անզգուշությամբ~~ խոշոր չափերիչափի գույքային վնաս է պատճառվել ~~անձի, կազմակերպության, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին~~, մարդկանց, կենդանիների կամ բույսերի շրջանում համաճարակ է տարածվել կամ առաջացել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկիցառավելագույնը հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից ~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր հիսունյոթանասուն ժամ տևողությամբ, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 372. Անասնաբուժական կամ բույսերի հիվանդությունների կամ վնասատուների դեմ պայքարելու կանոնները խախտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Անասնաբուժական կամ բույսերի հիվանդությունների կամ վնասատուների դեմ պայքարելու Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոն իրավասու անձի կողմից խախտելը, եթե դրա հետևանքով անզգուշությամբ խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառվել, մարդկանց, կենդանիների կամ բույսերի շրջանում համաճարակ է տարածվել կամ առաջացել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի

գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգմեկ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։։

Հոդված 373. ~~Հոդված 359.~~ Մթնոլորտային օդն աղտոտելը

1. Մթնոլորտային օդն աղտոտելը՝ սահմանված նորմատիվիներով գերազանցմամբ արտանետումներով, սարքավորումների, կառույցների կամ այլ օբյեկտների շահագործման կանոնըկանոնները խախտելու հետևանքով կամ այլ եղանակով մթնոլորտային օդն աղտոտելը կամ դրա բնական հատկություններն այլ ձևով փոփոխելը, որը խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական ~~այլ~~ վնաս է պատճառել գյուղացիական տնտեսությանը, շինություններին, մշակութային արժեքներին, կենդանական կամ բուսական աշխարհին, հողին կամ ջրերին կամ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկիառավելագույնը հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունիցառավելագույնը երկու հարյուր հիսունյոթանասուն ժամ տևողությամբ, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 374. ~~Հոդված 360.~~ Մթնոլորտային օդն աղտոտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Մթնոլորտային օդն աղտոտելը, եթե դրա հետևանքով անզգուշությամբ ծանր կամ միջին ծանրության վնաս է պատճառվել անձի առողջությանը կամ խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական ~~այլ~~ վնաս՝ գյուղացիական տնտեսությանը, շինություններին, մշակութային արժեքներին, կենդանական կամ բուսական աշխարհին, հողին կամ ջրերին կամ ~~անզգուշությամբ~~ առաջացել է այլ ծանր հետևանք ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիառավելագույնը հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրիցառավելագույնը երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեքերկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեքմեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը ~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 375.~~ ~~Հոդված 361.~~ Ջրերն աղտոտելը

1. Ջրերն աղտոտելը՝ բնական կամ արհեստական ծագման մակերևութային կամ ստորերկրյա ջրերը, խմելու ջրամատակարարման աղբյուրներն աղտոտելը, աղբոտելը, խցանելը, սպառելը կամ դրանց բնական հատկությունները կամ որակական բաղադրությունն այլ կերպ փոփոխելը կամ ջրային ռեսուրսը հյուծելը, որը խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել կամ ջրերը ռադիոակտիվ, քիմիական, կենսաբանական կամ այլ վտանգավոր նյութով ~~նյութերով~~ կամ թափոնով ~~թափոններով~~ աղտոտելը կամ ջրային ռեսուրսներին այլ էական վնաս պատճառելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի ~~առավելագույնը հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից ~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր հիսուն ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

~~Հոդված 376.~~ ~~Հոդված 362.~~ Ջրերն աղտոտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Ջրերն աղտոտելը, եթե դրա հետևանքով անզգուշությամբ ծանր կամ միջին ծանրության վնաս է պատճառվել մարդու ~~անձի~~ առողջությանը կամ խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական ~~այլ~~ վնաս՝ գյուղացիական տնտեսությանը, շինություններին, մշակութային արժեքներին, կենդանական կամ բուսական աշխարհին կամ դրանց պաշարներին, հողին կամ ջրերին կամ անզգուշությամբ առաջացել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի ~~առավելագույնը հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից ~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ

տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~վեց~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է բնության հատուկ պահպանվող տարածքում կամ էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում,

2) անհնարին է դարձրել բնակչության ջրամատակարարումը կամ

3) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 377. ~~Հոդված 363.~~ Ծովային միջավայրն աղտոտելը

1. Ծովային միջավայրն աղտոտելը՝ ցամաքում գտնվող օբյեկտից~~օբյեկտներից~~ կամ տրանսպորտային միջոցից~~միջոցներից~~ կամ ծովում կառուցված արհեստական կառույցից~~կառույցներից~~ մարդու առողջության կամ ծովի բնական պաշարների համար վտանգավոր կամ ծովային միջավայրի իրավաչափ օգտագործմանը խոչընդոտող նյութը~~նյութերը~~ կամ հումքն արտանետելու կամ թաղելու կանոնը~~կանոնները~~ խախտելու հետևանքով կամ այլ եղանակով ծովային միջավայրն աղտոտելը, որը խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական ~~այլ~~ վնաս է պատճառել կենդանական կամ բուսական աշխարհին կամ դրանց պաշարներին, հողին կամ ջրերին կամ առաջացրել~~առաջացել~~ է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի~~առավելագույնը հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր հիսուն~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 378. ~~Հոդված 364.~~ Ծովային միջավայրն աղտոտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Ծովային միջավայրն աղտոտելը,՝ եթե դրա հետևանքով անզգուշությամբ ծանր կամ միջին ծանրության վնաս է պատճառվել մարդուանձի առողջությանը կամ խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական այլ վնաս կենդանական կամ բուսական աշխարհին կամաշխարհինկամ դրանց պաշարներին, հողին կամ ջրերին կամ անզգուշությամբ առաջացել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիառավելագույնը հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրիցառավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեքերկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեքմեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-իննառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) կատարվել է էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 379. Հոդված 365. Ձկնային պաշարների պահպանության կանոնները խախտելը

1. Ձկնային պաշարների պահպանության կանոնկանոնները խախտելը՝ փայտեղենի լաստառաքումը, կամուրջների, ամբարտակների շինարարությունը, փայտեղենի կամ անտառային այլ արտադրանքի փոխադրումը, պայթեցման կամ այլ աշխատանքների իրականացումը, ջրամբարող (ջրահավաք) շինությանշինությունների կամ պոմպային մեխանիզմիմեխանիզմների շահագործումը՝ ձկնային պաշարների պահպանության կանոնիկանոնների խախտմամբ,— եթե դրա հետևանքով առաջացել է ձկների կամ ջրային կենդանիների զանգվածային ոչնչացում, կերային պաշարների էական չափերի ոչնչացում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկիառավելագույնը հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունիցառավելագույնը երկու հարյուր հիսունյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության

~~սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 380. ~~Հոդված 366.~~ Ձկնային պաշարների պահպանության կանոնները խախտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Ձկնային պաշարների պահպանության կանոն~~կանոնները~~ խախտելը, եթե դրա հետևանքով անզգուշությամբ առաջացել է ձկների կամ ջրային կենդանիների զանգվածային ոչնչացում, կերային պաշարների էական չափերի ոչնչացում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~առավելագույնը հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու ~~—~~կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու ~~կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու~~ իրավունքից զրկելով՝ ~~-~~ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 381. ~~Հոդված 367.~~ Հողը փչացնելը

1. Հողը փչացնելը՝ հողը հանելու, տեղափոխելու, պահպանելու կամ օգտագործելու կանոն~~կանոնները~~ խախտելով կամ այլ եղանակով ~~—~~հողը աղտոտելը, թունավորելը~~,~~ կամ այլ կերպ փչացնելը, որը խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական ~~—այլ~~ վնաս է պատճառել կենդանական կամ բուսական աշխարհին կամ դրանց պաշարներին, հողին կամ ջրերին կամ առաջացել է այլ ծանր հետևանք~~-~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի~~առավելագույնը հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր հիսուն~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 382. ~~Հոդված 368.~~ Հողը փչացնելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Հողը փչացնելը, եթե դրա հետևանքով անզգուշությամբ ծանր կամ միջին ծանրության վնաս է պատճառվել մարդու~~անձի~~ առողջությանը կամ խոշոր գույքային կամ այլ էական ~~—այլ~~ վնաս կենդանական կամ բուսական

աշխարհին կամ դրանց պաշարներին կամ ջրերին կամ անզգուշությամբ առաջացել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիառավելագույնը հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրիցառավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեքերկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեքմեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) կատարվել է բնության հատուկ պահպանվող տարածքում կամ էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 383. Հոդված 369. Ընդերքի պահպանման կամ օգտագործման պահանջներըկանոնները խախտելը

1. Ընդերքի պահպանման կամ օգտագործման՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջըպահանջները խախտելը, որըորն խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական այլ վնաս է պատճառել անձի կամ, կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին, շրջակա միջավայրին կամ առաջացել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկիառավելագույնը հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունիցառավելագույնը երկու հարյուր հիսունյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկուսից չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 384. ~~Հոդված 370.~~ Ընդերքի պահպանման կամ օգտագործման պահանջներըկանոնները խախտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Ընդերքի պահպանման կամ օգտագործման՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջըպահանջները խախտելը, եթե դրա հետևանքով անզգուշությամբ ծանր կամ միջին ծանրության վնաս է պատճառվել մարդու առողջությանը, խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական ~~այլ~~ վնաս՝ անձի կամ, կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ, հասարակության կամ պետության օրինական շահերին կամ շրջակա միջավայրին կամ անզգուշությամբ առաջացելառաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիառավելագույնը հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրիցառավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեքերկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

1) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

2) կատարվել է բնության հատուկ պահպանվող տարածքում կամ էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում կամ

3) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ~~տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 385. ~~Հոդված 371.~~ Ջրային կենդանիներ ապօրինի որսալը կամ ջրային կենդանիներ կամ ջրային բույսեր ապօրինի արդյունահանելը

1. Ձուկ կամ ջրային այլ կենդանի ապօրինի որսալը կամ ձուկ, ջրային այլ կենդանի կամ ջրային բույս ապօրինի արդյունահանելը, որը կատարվել է՝

1) դրանց զանգվածային ոչնչացման կամ արդյունահանման եղանակ օգտագործելով,

2) դրանց որսի կամ արդյունահանման համար արգելված ժամանակ՝ խոշոր չափերի գույքային վնաս պատճառելով, կամ

3) արգելված վայրում՝ խոշոր չափերի գույքային վնաս պատճառելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

3) Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում կամ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված ձկնատեսակի, ջրային այլ կենդանու կամ ջրային բույսի նկատմամբ կամ հանգեցրել է ձկան, ջրային այլ կենդանու կամ ջրային բույսի որոշակի տեսակի պոպուլյացիայի վերացման կամ

4) բնության հատուկ պահպանվող տարածքում կամ էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

~~Ապօրինի ձկնորսությունը կամ ջրային կենդանիներ կամ ջրային բույսեր ապօրինի արդյունահանելը~~

~~1. Ձուկ, ջրային կենդանի ապօրինի որսալը կամ ջրային բույս ապօրինի արդյունահանելը, որը կատարվել է՝~~

~~դրանց զանգվածային ոչնչացման կամ արդյունահանման եղանակ օգտագործելով,~~

~~դրանց որսի կամ արդյունահանման համար արգելված ժամանակ՝ խոշոր գույքային վնաս պատճառելով կամ~~

~~արգելված վայրում՝ խոշոր գույքային վնաս պատճառելով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի~~

~~ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով։~~

~~2. Ձուկ, ջրային կենդանի ապօրինի որսալը կամ ջրային բույս ապօրինի արդյունահանելը, որը կատարվել է՝~~

~~իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,~~

~~մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,~~

~~Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում կամ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված ծկնատեսակի, ջրային կենդանու կամ ջրային բույսի նկատմամբ կամ հանգեցրել է ծկների, ջրային կենդանիների կամ ջրային բույսերի որոշակի տեսակի պոպուլյացիայի վերացման կամ~~

~~բնության հատուկ պահպանվող տարածքում կամ էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

Հոդված 386.

Ապօրինի որսը

~~**Ապօրինի որսը**~~

1. Վայրի կենդանի կամ թռչուն ապօրինի որսալը, որը կատարվել է՝

1) դրանց որսի համար արգելված ժամանակ՝ խոշոր չափերի գույքային վնաս պատճառելով,

2) արգելված վայրում՝ խոշոր չափերի գույքային վնաս պատճառելով,

3) պայթուցիկ նյութ, գազ, էլեկտրական հոսանք կամ վայրի կենդանիների զանգվածային վնասման այլ եղանակ կամ որսի իրականացման արգելված այլ ձև, միջոց կամ գործիք օգտագործելով կամ

4) այնպիսի վայրի կենդանու կամ թռչնի նկատմամբ, որոնց որսն ամբողջովին արգելված է՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

3) Հայաստանի Հանրապետության կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված վայրի կենդանու կամ թռչնի նկատմամբ կամ հանգեցրել է կենդանու կամ թռչնի որոշակի տեսակի պոպուլյացիայի վերացման կամ

4) բնության հատուկ պահպանվող տարածքում կամ էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

~~1. Վայրի կենդանի կամ թռչուն ապօրինի որսալը, որը կատարվել է՝~~

~~1) դրանց որսի համար արգելված ժամանակ՝ խոշոր գույքային վնաս պատճառելով,~~

~~1) արգելված վայրում՝ խոշոր գույքային վնաս պատճառելով,~~

~~2) պայթուցիկ նյութեր, գազեր, էլեկտրական հոսանք կամ վայրի կենդանիների զանգվածային վնասման այլ եղանակ կամ որսի իրականացման արգելված այլ ձև, միջոց կամ գործիք օգտագործելով կամ~~

~~3) այնպիսի վայրի կենդանիների կամ թռչունների նկատմամբ, որոնց որսն ամբողջովին արգելված է՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է~~

~~1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,~~

~~2) Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում կամ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված վայրի կենդանու կամ թռչունի նկատմամբ կամ հանգեցրել է կենդանիների կամ թռչունների որոշակի տեսակի պոպուլյացիայի վերացման կամ~~

~~3) բնության հատուկ պահպանվող տարածքում կամ էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~

~~Հոդված 373.~~ Ծառերը, թփերը կամ բուսածածկը ապօրինի հատելը կամ ապօրինի ձեռք բերված կոճղերը, ծառերը կամ թփերը տեղափոխելը

~~1.~~ 1. Պետական, համայնքային սեփականություն հանդիսացող կամ այլ անձանց պատկանող ծառը, թուփը~~ծառերը, թփերը~~ կամ բուսածածկն~~բուսածածկը~~ ապօրինի հատելը կամ ոչնչացնելը կամ մինչև աճի դադարեցման աստիճանի վնասելը կամ ապօրինի ձեռք բերված կոճղը կամ քամատապալ, ձյունակոտոր, արմատախիլ արված կամ արմատից հատված կամ մասնատված ծառը կամ թուփը տեղափոխելը, եթե դրա հետևանքով պատճառվել է հարյուր հազար դրամը գերազանցող գույքային կամ այլ էական ~~այլ~~ վնաս անձի կամ~~,~~ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ~~,~~ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, ~~որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու~~ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ~~երեքից յոթ~~ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք~~մեկ~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով:

~~2.~~ 2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

2) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

3) կատարվել է Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում գրանցված ծառատեսակի, թփի~~ծառատեսակների, թփերի~~ կամ այլ բուսածածկի նկատմամբ,

4) կատարվել է բնության հատուկ պահպանվող տարածքում կամ էկոլոգիական աղետի կամ արտակարգ էկոլոգիական դրության գոտում,

5) կատարվել է հրկիզման կամ հանրավտանգ այլ եղանակով կամ

6) պատճառել է խոշոր չափերի~~չափի~~ գույքային վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից ~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը~~ երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ կամ 2-րդ ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը ~~հանցանքը~~, որը՝

~~1.~~ 1) կատարվել է՝

~~1)~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից

2) պատճառել է առանձնապես խոշոր չափերի ~~չափի~~ գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ~~երեքից~~ ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 388. Ծառերը, թփերը կամ բուսածածկը ~~Հոդված 374. Անտառը անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը~~

1. Պետական, համայնքային սեփականություն հանդիսացող կամ այլ անձանց պատկանող ծառը, թուփը ~~ծառերը, թփերը~~ կամ բուսածածկը ոչնչացնելը կամ վնասելը, որը կատարվել է կրակի, պայթուցիկ նյութի ~~նյութերի~~ կամ առավել վտանգի այլ աղբյուրի հետ անզգույշ վերաբերմունքի արդյունքում, եթե դրա հետևանքով անզգուշությամբ պատճառվել է խոշոր չափերի գույքային վնաս անձի կամ ~~,~~ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ ~~,~~ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի ~~առավելագույնը հիսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից ~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք ~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 389. ~~Հոդված 375.~~ Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում կամ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված օրգանիզմների պոպուլյացիան բնաջնջելը (վերացնելը)

1. Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում կամ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված անհետացող կամ հազվագյուտ օրգանիզմների բնակության կամ տարածման վայրը ~~վայրերը~~ ոչնչացնելը, վնասելը կամ փոփոխելը, եթե դա հանգեցրել է այդ օրգանիզմների պոպուլյացիայի բնաջնջման (վերացման)՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի~~առավելագույնը հինսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր հիսուն~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ~~պաշտոն~~ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, ~~կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս~~առավելագույնը երեք~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 390. Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում կամ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված օրգանիզմների պոպուլյացիան անզգուշությամբ բնաջնջելը (վերացնելը)

1. Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում կամ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված անհետացող կամ հազվագյուտ օրգանիզմների բնակության կամ տարածման վայրը ոչնչացնելը, վնասելը կամ փոփոխելը, եթե դա անզգուշությամբ հանգեցրել է այդ օրգանիզմների պոպուլյացիայի բնաջնջման (վերացման)՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

~~**Հոդված 376. Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում կամ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված օրգանիզմների պոպուլյացիան անզգուշությամբ բնաջնջելը (վերացնելը)**~~

~~1.Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում կամ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված անհետացող կամ հազվագյուտ օրգանիզմների բնակության կամ տարածման վայրերը ոչնչացնելը, վնասելը կամ փոփոխելը, եթե դա անզգուշությամբ հանգեցրել է այդ օրգանիզմների պոպուլյացիայի բնաջնջման (վերացման)՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հինսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ~~

~~ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։~~

Հոդված 391. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռեժիմը խախտելը

1. Պետական արգելոցի, արգելավայրի, ազգային պարկի, բնության հուշարձանի կամ պետության կողմից հատուկ պահպանվող բնական այլ տարածքի կամ օբյեկտի ռեժիմը խախտելը, որն առաջացրել է խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

~~**Հոդված 377. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռեժիմը խախտելը**~~

~~1.Պետական արգելոցների, արգելավայրերի, ազգային պարկերի, բնության հուշարձանների կամ պետության կողմից հատուկ պահպանվող բնական այլ տարածքների կամ օբյեկտների ռեժիմը խախտելը, որն առաջացրել է խոշոր գույքային կամ էական այլ վնաս՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

Հոդված 392. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռեժիմը խախտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը

1. Պետական արգելոցի, արգելավայրի, ազգային պարկի, բնության հուշարձանի կամ պետության կողմից հատուկ պահպանվող բնական այլ տարածքի կամ օբյեկտի ռեժիմը խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է խոշոր չափերի գույքային կամ այլ էական վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։

~~**Հոդված 378. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռեժիմը խախտելով անզգուշությամբ վնաս պատճառելը**~~

~~1.Պետական արգելոցների, արգելավայրերի, ազգային պարկերի, բնության հուշարձանների կամ պետության կողմից հատուկ պահպանվող բնական այլ տարածքների կամ օբյեկտների ռեժիմը խախտելը, որը անզգուշությամբ առաջացրել է խոշոր գույքային կամ էական այլ վնաս՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։~~

ԲԱԺԻՆ 13.
ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 40 .

ԹՄՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ, ՀՈԳԵՄԵՏ (ՀՈԳԵՆԵՐԳՈՐԾՈՒՆ ~~(ՀՈԳԵՄԵՏ~~) ՆՅՈՒԹԵՐԻ, ԴՐԱՆՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԿՆԵՐԻ, ՊՐԵԿՈՒՐՍՈՐՆԵՐԻ, ԽԻՍՏ ՆԵՐԳՈՐԾՈՂ ԿԱՄ ԹՈՒՆԱՎՈՐ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

~~Հոդված 379.~~ Հոդված 393. Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութերի, դրանց պատրաստուկներիհամառուրդների կամ դրանց համարժեք նյութերի (անալոգիանալոգ) ապօրինի շրջանառությունն իրացնելու նպատակով կամ դրանք ապօրինի իրացնելը

1. Իրացնելու նպատակով թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութ, դրանց պատրաստուկհամառուրդ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) ապօրինի արտադրելը, պատրաստելը, վերամշակելը, ձեռք բերելը, պահելը, տեղափոխելը, առաքելը, տարածելը, գովազդելը կամ դրանք ապօրինի իրացնելը կամ մեկ ուրիշի դրդմամբ՝ վերջինիս համար թմրամիջոց,

հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութ, դրանց պատրաստուկ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ)~~խառնուրդ~~ ապօրինի ձեռք բերելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից~~երկուսից~~ վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) շահադիտական դրդումներով,

3) խոշոր չափերով,

4) զվարճանքի կամ հանդիսադիր վայրում կամ հաստատությունում,

5) ~~քրեակատարողական հիմնարկում կամ~~ ձերբակալված կամ կալանավորված անձանց պահելու վայրում կամ քրեակատարողական հիմնարկում~~վայրերում~~,

6) զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում կամ

7) ուսումնական~~ուսումնադաստիարակչական~~ հաստատությունում կամ դրա հարակից տարածքում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ~~երեքից յոթ~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝~~հանցանքները~~

~~1)~~ 1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ ~~կատարելը,~~

~~2)~~ 2) առանձնապես խոշոր չափերով ~~կատարելը~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից~~յոթից~~ տասներկու տարի ժամկետով:

4. Սույն օրենսգրքում թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութերի զգալի չափեր են համարվում, Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի համաձայն, Կառավարության~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ կողմից սահմանված թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութերի մանր չափերի նվազագույն շեմի հնգապատիկից մինչև քսանհինգապատիկը ներառող չափերը:

5. Սույն օրենսգրքում թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութերի խոշոր չափեր են համարվում, Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի համաձայն, Կառավարության~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ կողմից սահմանված թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութերի մանր չափերի նվազագույն շեմի քսանհինգապատիկից մինչև հարյուրքսանհինգապատիկը ներառող չափերը:

6. Սույն օրենսգրքում թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութերի առանձնապես խոշոր չափեր են համարվում, Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի համաձայն, Կառավարության~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ կողմից սահմանված թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութերի մանր չափերի նվազագույն շեմի հարյուրքսանհինգապատիկը գերազանցող չափերը:

7. Սույն հոդվածի 1-ին~~7. Թմրամիջոցների և հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութերի պրեկուրսորների խոշոր և առանձնապես խոշոր չափերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը.~~

~~8. Սույն հոդվածի առաջին~~ մասով նախատեսված առարկաները կամովին հանձնած և դրանց ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործությանը բացահայտելուն աջակցած անձն ազատվում է կամովին հանձնած առարկաների ապօրինի շրջանառության համար սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե նրա փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 394. ~~Հոդված 380.~~ Պրեկուրսորների ապօրինի շրջանառությունը թմրամիջոցներ, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր, դրանց պատրաստուկներ կամ դրանց համարժեք նյութեր (անալոգ) պատրաստելու նպատակով, պրեկուրսորների ապօրինի շրջանառությունն իրացնելու նպատակով կամ դրանք ապօրինի իրացնելը

1. Թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութ, դրանց պատրաստուկ~~խառնուրդ~~ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) պատրաստելու նպատակով պրեկուրսոր~~պրեկուրսորներ~~ ապօրինի արտադրելը, պատրաստելը, վերամշակելը, ձեռք բերելը, պահելը, տեղափոխելը, առաքելը, տարածելը, գովազդելը կամ դրանք ապօրինի իրացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Իրացնելու~~Պրեկուրսորների ապօրինի շրջանառությունն իրացնելու~~ նպատակով պրեկուրսոր ապօրինի արտադրելը, պատրաստելը, վերամշակելը, ձեռք բերելը, պահելը, տեղափոխելը, առաքելը, տարածելը, գովազդելը կամ դրանք ապօրինի իրացնելը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

~~1)~~2) շահադիտական դրդումներով կամ

~~2)~~3) խոշոր չափերով~~փերով~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

~~3.~~ 1) ~~Պրեկուրսորների ապօրինի շրջանառությունն իրացնելու նպատակով կամ դրանք ապօրինի իրացնելը՝~~

~~1)~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

~~2)~~ 2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~յոթ~~ տարի ժամկետով:

4. Պրեկուրսորների խոշոր և առանձնապես խոշոր չափերը սահմանում է Կառավարությունը:

5. Պրեկուրսորները կամովին հանձնած և դրանց ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործությանը բացահայտելուն աջակցած անձն ազատվում է կամովին հանձնած առարկաների ապօրինի շրջանառության համար սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից: Եթե նրա փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

~~Հոդված 395.~~ ~~Հոդված 381.~~ Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պատրաստուկներիխառնուրդների, ~~կամ~~ դրանց համարժեք նյութերի (անալոգի),~~նյութ (անալոգ)~~ ինչպես նաև դրանքայդպիսիք ~~պատրաստելու~~ համար օգտագործվող և հատուկ հսկողության տակ գտնվող նյութերի, սարքավորումների կամ գործիքների օրինական շրջանառության կանոնները խախտելը

1. Թմրամիջոցի, հոգեմետ (~~Թմրամիջոցներ,~~ հոգեներգործուն) նյութի կամ ~~(հոգեմետ) նյութեր,~~ դրանց պատրաստուկիխառնուրդներ կամ դրանց համարժեք նյութի (անալոգի),~~նյութ (անալոգ)~~ ինչպես նաև դրանքայդպիսիք պատրաստելու համար օգտագործվող և հատուկ հսկողության տակ գտնվող նյութի, սարքավորման կամ գործիքի~~նյութերի, սարքավորումների կամ գործիքների~~ օրինական շրջանառության կանոնկանոնները խախտելն այն անձի կողմից, որի~~ում~~ վրա դրված է եղել այդ կանոնիկանոնների պահպանության պարտականությունը, եթե կանոնըկանոնները խախտողի անզգուշության ~~–~~հետևանքով տեղի է ունեցել տվյալ նյութի, սարքավորման կամ գործիքի~~նշված նյութերի, սարքավորումների կամ գործիքների~~ հափշտակություն կամ ապօրինի շրջանառություն՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ՝ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից ~~հինգառավելագույնը երեք~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 396.~~ ~~Հոդված 382.~~ Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութերի, դրանց պատրաստուկներիխառնուրդների ~~կամ~~ դրանց համարժեք նյութերի (անալոգի) ~~կամանալոգ) և~~

պրեկուրսորների ապօրինի շրջանառությունն առանց իրացնելու նպատակի

1. Առանց իրացնելու նպատակի զգալի չափերով թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութ, դրանց պատրաստուկ~~խառնուրդ~~ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) կամ պրեկուրսոր ապօրինի արտադրելը, պատրաստելը, վերամշակելը, ձեռք բերելը, պահելը, տեղափոխելը կամ~~,~~ առաքելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է խոշոր չափերով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով:

3~~2~~. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված առարկաները կամովին հանձնած և դրանց ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործությանը բացահայտելուն աջակցած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված ~~հանցագործությունների համար~~ քրեական պատասխանատվությունից, եթե նախկինում քրեական պատասխանատվությունից չի ազատվել նույն կամ սույն օրենսգրքի 393~~379~~-րդ կամ 394~~380~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հիմքերով: Եթե նրա փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 397. Թմրամիջոցներ, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր, դրանց պատրաստուկներ կամ դրանց համարժեք նյութեր (անալոգ) կամ պրեկուրսորներ հափշտակելը

1. Թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութ, դրանց պատրաստուկ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) կամ պրեկուրսոր հափշտակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) բռնություն գործադրելով կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 398. Թմրամիջոցներ, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր, դրանց պատրաստուկներ կամ դրանց համարժեք նյութեր (անալոգ) կամ պրեկուրսորներ շորթելը

1. Թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութ, դրանց պատրաստուկ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) կամ պրեկուրսոր շորթելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

~~**Հոդված 383. Թմրամիջոցներ, հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութեր, դրանց խառնուրդներ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) հափշտակելը կամ շորթելը**~~

~~1.Թմրամիջոց, հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութ, դրանց խառնուրդ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) կամ պրեկուրսոր հափշտակելը կամ շորթելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:~~

~~2.Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են՝~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,~~

~~2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~

~~3) բռնություն գործադրելու սպառնալիքով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:~~

~~3.Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են՝~~

~~1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ~~

~~2) բռնություն գործադրելով՝~~

~~պատժվում են ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով:~~

Հոդված 399. ~~Հոդված 384.~~ Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութերի, դրանց պատրաստուկների, ~~կամ~~ դրանց համարժեք նյութերի (անալոգի~~անալոգ~~) կամ դրանց պրեկուրսորների մաքսանենգությունը

1. Թմրամիջոցի, հոգեմետ (~~Թմրամիջոցների,~~ հոգեներգործուն) նյութի ~~(հոգեմետ) նյութերի~~, դրանց պատրաստուկի, դրանց համարժեք նյութի (անալոգ)~~պրեկուրսորների, անալոգների, թմրամիջոց~~ կամ դրանց պրեկուրսորի կամ դրանք~~հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութ պարունակող խառնուրդների, այդպիսիք~~ պատրաստելու համար օգտագործվող և հատուկ հսկողության տակ գտնվող նյութի, սարքավորման կամ գործիքի կամ~~նյութերի, սարքավորումների կամ գործիքների,~~ մշակումն արգելված՝ թմրամիջոց, հոգեմետ (~~թմրամիջոցներ,~~ հոգեներգործուն), խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութ ~~(հոգեմետ) նյութեր~~ պարունակող բույսի~~բույսերի~~ մաքսանենգությունը՝ Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային սահմանով կամ Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանով դրանք~~նշված առարկաները~~ ապօրինի տեղափոխելը, որը կատարվել է՝ առանց մաքսային հսկողության կամ դրանից թաքցնելով, կամ դրանց մասին հավաստի տեղեկությունը~~տեղեկությունները~~ սահմանված կարգով չհայտարարագրելու կամ ոչ իր անվամբ հայտարարագրելու, կամ դրանց տեղափոխման համար սահմանված կանոնը~~կանոնները~~, այդ թվում՝ արգելքը կամ սահմանափակումը~~արգելքներն ու սահմանափակումները~~ խախտելու, կամ մաքսային կամ այլ փաստաթուղթը~~փաստաթղթերը~~ խաբեությամբ օգտագործելու միջոցով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~մեկից երեք~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ~~իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~,

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

3~~2~~) խոշոր չափերով կամ

4~~3~~) շանտաժի միջոցով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասըերկուսից վեց տարի ժամկետով:

34. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) 1) առանձնապես խոշոր չափերով կամ

2) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ՝

2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկուերեքից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 400. Հոդված 385. Թմրամիջոցներ, հոգեմետ (հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութեր, դրանց պատրաստուկներխառնուրդներ կամ դրանց պրեկուրսորներ ստանալու իրավունք տվող կեղծ փաստաթուղթ պատրաստելը, օգտագործելը կամ իրացնելը

1. Թմրամիջոց, հոգեմետ (Թմրամիջոցներ, հոգեներգործուն) նյութ (հոգեմետ) նյութեր, դրանց պատրաստուկխառնուրդներ կամ դրանց արտադրության կամ պատրաստման համար պրեկուրսորպրեկուրսորներ ստանալու իրավունք տվող կեղծ փաստաթուղթ պատրաստելը, օգտագործելը, կամ իրացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը, որըհանցանքները, որոնք կատարվել էին՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) 1) շահադիտական դրդումներով կամ

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 401. ԹմրամիջոցներՀոդված 386. Թմրամիջոց կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր (հոգեմետ) նյութ ստանալու իրավունք տվող դեղատոմսերդեղատոմս կամ այլ փաստաթղթերփաստաթուղթ ապօրինի տրամադրելը

1. Իրավասու անձի կողմից թմրամիջոց կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութ ստանալու իրավունք տվող դեղատոմս կամ այլ փաստաթուղթ ապօրինի տրամադրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն

ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

Հոդված 402. Թմրամիջոցների, հոգեմետ (~~Հոդված 387. Թմրամիջոցի,~~ հոգեներգործուն~~) նյութերի, դրանց պատրաստուկների (հոգեմետ) նյութի~~ կամ դրանց համարժեք նյութերի (անալոգի)~~նյութի (անալոգ) կամ դրա խառնուրդի~~ գործածմանը հակելը կամ ներգրավելը

1. Թմրամիջոցի, հոգեմետ (հոգեներգործուն~~ (հոգեմետ~~) նյութի, դրանց պատրաստուկի կամ դրանց համարժեք նյութի (անալոգի)~~անալոգ) կամ դրա խառնուրդի~~ գործածմանը հակելը կամ ներգրավելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:~~ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) անչափահասի նկատմամբ,

2) շահադիտական դրդումներով,

3) բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,

4) խաբեությամբ կամ վստահությունը չարաշահելով կամ

5) հանցագործությունից տուժած անձի նկատմամբ ունեցած իշխանությունը, հեղինակությունը, հանցագործությունից տուժած անձի վիճակի խոցելիությունը կամ նյութական կամ այլ կախվածությունն~~կախյալ վիճակն~~ օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~յոթ~~ տարի ժամկետով

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է բռնություն գործադրելով~~բռնությամբ~~ կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է հանցագործությունից տուժած անձի մահ կամ նրա առողջությանը ~~առողջությանն անզգուշությամբ պատճառել է~~ ծանր վնասի պատճառում~~վնաս~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ կամ 3-րդ մաս~~երորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը~~հանցանքները~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից ~~յոթից~~ տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 403. Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պատրաստուկների կամ դրանց համարժեք նյութերի (անալոգի) գործածմանը նպաստելը

1. Թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութ, դրանց պաստրաստուկ~~Հոդված 388. Շրջանառությունն արգելված թմրամիջոցներ, հոգեներգործուն (հոգեմետ), խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութեր պարունակող բույսեր ցանելը, աճեցնելը կամ պահելը~~

~~1. Շրջանառությունն արգելված թմրամիջոցներ, հոգեներգործուն (հոգեմետ), խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութեր պարունակող բույսեր ցանելը, աճեցնելը կամ պահելը խոշոր չափերով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) առանձնապես խոշոր չափերով,~~

~~2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով:~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:~~

~~**Հոդված 389. Թմրամիջոցներ, հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութեր**~~ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) ~~**կամ դրանց խառնուրդներ գործածելուն նպաստելը**~~

~~1. Թմրամիջոցներ, հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութեր կամ դրանց համարժեք նյութեր (անալոգ) կամ դրանց խառնուրդներ~~ գործածելու համար հաստատություն ստեղծելը, ղեկավարելը կամ պահելը կամ ~~որևէ~~ հանրային հաստատությունը~~հաստատություն~~ նույն նպատակով օգտագործելը կամ թմրամիջոց, հոգեմետ (~~թմրամիջոցներ,~~ հոգեներգործուն) նյութ ~~(հոգեմետ) նյութեր~~, դրանց պատրաստուկ~~խառնուրդներ~~ գործածելու համար բնակարան, շինություն, ավտոմեքենա կամ այլ կացարան տրամադրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1)~~հանցանքը~~ մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ, ~~կատարելը՝~~

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից հինգ տարի ժամկետով:~~

3~~. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները, որոնք կատարվել են՝~~

~~1) հանցավոր կազմակերպության կողմից,~~

~~2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,~~

~~)3) քրեակատարողական հիմնարկում կամ~~ ձերբակալված կամ կալանավորված անձանց պահելու վայրում կամ քրեակատարողական հիմնարկում~~վայրերում~~,

4) զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում կամ

5) ուսումնական~~ուսումնադաստիարակչական~~ հաստատությունում կամ դրա հարակից տարածքում՝~~անմիջական հարևանությամբ՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ՝ ~~երեքից յոթ~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 404. Շրջանառությունն արգելված թմրամիջոցներ, հոգեմետ (հոգեներգործուն), խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութեր պարունակող բույսեր ցանելը կամ աճեցնելը

1. Շրջանառությունն արգելված թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն), խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութ պարունակող բույս ցանելը կամ աճեցնելը խոշոր չափերով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Շրջանառությունն արգելված թմրամիջոցներ, հոգեմետ (հոգեներգործուն), խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութեր պարունակող

բույսերի ցանկը, դրանց խոշոր և առանձնապես խոշոր չափերը սահմանում է Կառավարությունը:

~~Հոդված 390.~~ Հոդված 405. Խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութերի ապօրինի շրջանառությունն իրացնելու նպատակով կամ դրանք ապօրինի իրացնելը

1. Իրացնելու նպատակով թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութ կամ~~,~~ դրանց պատրաստուկ չհամարվող խիստ ներգործող կամ թունավոր ~~կամ թունավորող~~ նյութ ապօրինի արտադրելը, պատրաստելը, վերամշակելը, ձեռք բերելը, պահելը, տեղափոխելը, առաքելը, տարածելը, գովազդելը կամ դրանք ապօրինի իրացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկուսից վեց~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) խոշոր չափերով~~ուսումնադաստիարակչական հաստատությունում կամ դրա հարակից տարածքում~~,

3) ~~քրեակատարողական հիմնարկում կամ~~ ձերբակալված կամ կալանավորված անձանց պահելու վայրում կամ քրեակատարողական հիմնարկում,~~վայրերում կամ~~

4) զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում կամ

5) ուսումնական հաստատությունում կամ դրա հարակից տարածքում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~երեքից յոթ~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը~~հանցանքները~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ~~չորսից ութ~~յոթից տասներկու տարի ժամկետով:

4. ~~Խիստ Թմրամիջոց, հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութ, դրանց պատրաստուկ չհամարվող խիստ~~ ներգործող նյութերի ցանկը, ինչպես նաև դրանց խոշոր չափերը սահմանում է Կառավարությունը:

5. Թունավոր նյութերի ցանկը սահմանում է Կառավարությունը:

6. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված նյութերը~~, թունավոր կամ թունավորող նյութը~~ կամովին հանձնած և դրանց ապօրինի շրջանառության

հետ կապված հանցագործության բացահայտմաննբացահայտմանը ակտիվորեն աջակցած անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված հանցանքի համար քրեական պատասխանատվությունից: Եթե նրա փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 406. ~~Հոդված 391.~~ Թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութ, դրանց պատրաստուկ~~խառնուրդ~~ չհամարվող խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութերի, ինչպես նաև դրանք~~այդպիսիք~~ պատրաստելու համար օգտագործվող և հատուկ հսկողության տակ գտնվող նյութերի, սարքավորումների կամ գործիքների օրինական շրջանառության կանոնները խախտելը

1. Թմրամիջոց, հոգեմետ (հոգեներգործուն ~~(հոգեմետ~~) նյութ, դրանց պատրաստուկ~~խառնուրդ~~ չհամարվող խիստ ներգործող կամ~~,~~ թունավոր նյութի, ~~կամ թունավորող նյութերի,~~ ինչպես նաև դա~~այդպիսիք~~ պատրաստելու համար օգտագործվող և հատուկ հսկողության տակ գտնվող նյութի, սարքավորման~~նյութերի, սարքավորումների~~ կամ գործիք~~գործիքների~~ օրինական շրջանառության կանոն~~կանոնները~~ խախտելն այն անձի կողմից, որի~~ում~~ վրա դրված է եղել այդ կանոնի~~կանոնների~~ պահպանության պարտականությունը, եթե կանոն~~կանոնները~~ խախտողի անզգուշության հետևանքով տեղի է ունեցել տվյալ նյութի, սարքավորման~~նշված նյութերի, սարքավորումների~~ կամ գործիք~~գործիքների~~ հափշտակություն կամ ապօրինի շրջանառություն՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ առավելագույնը՝ երկու ~~երեք~~ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 41 .
ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ԱՅԼ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 407. ~~Հոդված 392.~~ Բժշկական օգնություն և սպասարկում ապօրինի իրականացնելը~~գործունեությամբ ապօրինաբար զբաղվելը~~

1. Առանց օրենքով նախատեսված հատուկ թույլտվության (լիցենզիա) բժշկական ~~գործունեությամբ զբաղվելը կամ բժշկական~~ օգնություն և սպասարկում իրականացնելը, եթե դա անզգուշությամբ միջին կամ թեթև ծանրության վնաս է պատճառել մարդու առողջությանը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~առավելագույնը քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը

երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։÷

2. Ապացուցողական բժշկության սկզբունքների վրա չհիմնված գործողությամբ կամ համապատասխան բժշկական օգնության և սպասարկման տեսակն իրականացնելու համար մասնագիտական գիտելիքների կամ տեխնոլոգիաների շրջանցմամբ բժշկական գործառույթ իրականացնելը, եթե դա անզգուշությամբ միջին կամ թեթև ծանրության վնաս է պատճառել մարդու առողջությանը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով։

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որըանզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառել է ծանր վնաս կամ մահ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։~~

Հոդված 408. ~~Հոդված 393.~~ Դեղերի, դեղանյութերի, դեղաբուսական հումքերի, օժանդակ նյութերի, բժշկական արտադրատեսակների կամ հետազոտվող դեղագործական արտադրանքների ~~կամ բժշկական արտադրատեսակի~~ ապօրինի շրջանառությունը

~~1.~~ Առանց օրենքով նախատեսված պետական գրանցման~~,~~ կամ գրանցումն օրենքով սահմանված~~սահմանված~~ կարգով կասեցված, դադարեցված կամ ուժը կորցրած ճանաչելու պայմաններում, առանց հաշվառման կամ հատուկ թույլտվության (լիցենզիա) դեղ~~,~~ ~~կամ~~ դեղանյութ, դեղաբուսական հումք, օժանդակ նյութ, բժշկական արտադրատեսակ, դրանց մասեր կամ հետազոտվող~~,~~ ~~դեղագործական արտադրանք իրացման նպատակով պատրաստելը, արտադրելը, պահելը, փոխադրելը, առաքելը, ներմուծելը, արտահանելը, մատակարարելը, մատակարարելու առաջարկը, շուկա հանելը կամ դրանք իրացնելը՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը՝~~

~~1) անզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառել է վնաս,~~

~~2) կատարվել է հանցավորի մասնագիտական, ծառայողական պարտականությունների կատարման կամ որպես արտադրող կամ մատակարար հանդես գալու կապակցությամբ ձևավորված վստահությունը չարաշահելով,~~

~~3) դրսևորվել է այնպիսի միջոցներով, որոնք կարող են ապահովել զանգվածային մատակարարում, դրա առաջարկ կամ իրացում՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 394. Իրացման նպատակով կեղծ ալկոհոլային խմիչքի, մանկական սննդի, դեղորայքի, կենսաբանական ակտիվ հավելման, բժշկական արտադրատեսակի շրջանառությունը կամ դրանք իրացնելը~~

1. ~~Կեղծ ալկոհոլային խմիչք, մանկական սնունդ, դեղ կամ դեղանյութ, դեղաբուսական հումք, օժանդակ նյութ, կենսաբանական ակտիվ հավելում, բժշկական արտադրատեսակ, դրանց մասեր,~~ դեղագործական արտադրանք իրացման նպատակով պատրաստելը, արտադրելը, պահելը, փոխադրելը, առաքելը, ներմուծելը, արտահանելը, մատակարարելը, մատակարարելու առաջարկը, շուկա հանելը կամ դրանք իրացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ,՝ ~~կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով~~ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

~~2.~~ 2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) անզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառել է միջին կամ թեթև ծանրության վնաս,

2) կատարվել է հանցավորի մասնագիտական կամ ծառայողական պարտականությունների կատարման կամ որպես արտադրող կամ մատակարար հանդես գալու կապակցությամբ ձևավորված վստահությունը չարաշահելով կամ

3) դրսևորվել է այնպիսի միջոցներով, որոնք կարող են ապահովել զանգվածային մատակարարում, դրա առաջարկ կամ իրացում՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 409. Իրացման նպատակով կեղծ ալկոհոլային խմիչքների, մանկական սննդի, կենսաբանական ակտիվ հավելումների, դեղերի, դեղանյութերի, դեղաբուսական հումքերի, օժանդակ նյութերի, բժշկական արտադրատեսակների կամ հետազոտվող դեղագործական արտադրանքների շրջանառությունը կամ դրանք իրացնելը

1. Իրացման նպատակով կեղծ ալկոհոլային խմիչք, մանկական սնունդ, կենսաբանական ակտիվ հավելում, դեղ, դեղանյութ, դեղաբուսական հումք, օժանդակ նյութ, բժշկական արտադրատեսակ, դրանց մասեր կամ հետազոտվող դեղագործական արտադրանք պատրաստելը, արտադրելը, պահելը, փոխադրելը, առաքելը, ներմուծելը, արտահանելը, մատակարարելը, մատակարարելու առաջարկը, շուկա հանելը կամ դրանք իրացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) անզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառել է միջին կամ թեթև ծանրության վնաս,

2) կատարվել է հանցավորի մասնագիտական, ծառայողական պարտականությունների կատարման կամ որպես արտադրող կամ մատակարար հանդեսհադես գալու կապակցությամբ ձևավորված վստահությունը չարաշահելով կամ,

3) դրսևորվել է այնպիսի միջոցներով, որոնք կարող են ապահովել զանգվածային մատակարարում, դրա առաջարկ կամ իրացում՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորսառավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը, որնհանցանքը, որը անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեք վեցերկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 410. Կեղծ ալկոհոլային խմիչքների, մանկական սննդի, կենսաբանական ակտիվ հավելումների, դեղերի, դեղանյութերի, դեղաբուսական հումքերի, օժանդակ նյութերի, բժշկական արտադրատեսակների կամ հետազոտվող դեղագործական արտադրանքների ինքնությունը հավաստող կեղծ փաստաթղթեր պատրաստելը կամ օգտագործելը

1Հոդված 395. Կեղծ ալկոհոլային խմիչքի, մանկական սննդի, կենսաբանական ակտիվ հավելմանդեղորայքի, բժշկական արտադրատեսակի ինքնությունը հավաստող կեղծ փաստաթուղթ պատրաստելը կամ օգտագործելը

1.Կեղծ ալկոհոլային խմիչքի, մանկական սնունդի, դեղի, կամ դեղանյութի, դեղաբուսական հումքի, օժանդակ նյութի, բժշկական արտադրատեսակի, դրանց մասերի կամ հետազոտվող, դեղագործական արտադրանքի ինքնությունը կամ ծագման վայրը հավաստողհավաաատող, արտադրությանը, տեղաբաշխմանը կամ, մատակարարմանը վերաբերող կեղծ փաստաթուղթ պատրաստելը կամ օգտագործելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկումեկ տարի ժամկետով:

Հոդված 411. Դեղերի, դեղանյութերի, դեղաբուսական հումքերի, օժանդակ նյութերի, բժշկական արտադրատեսակների կամ հետազոտվող դեղագործական արտադրանքներիՀոդված 396. Բժշկական արտադրատեսակի ինքնությունը հավաստող իրական փաստաթղթերիփաստաթղթի ապօրինի շրջանառությունը

1. Դեղի, կամ դեղանյութի, դեղաբուսական հումքի, օժանդակ նյութի, բժշկական արտադրատեսակի, դրանց մասերի կամարտադրատեսակների, հետազոտվող դեղագործական արտադրանքի ինքնությունը կամ ծագման վայրը հավաստողհավաաատող, արտադրությանը, տեղաբաշխմանը կամ, մատակարարմանը վերաբերող իրական փաստաթուղթ ապօրինի օգտագործելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկերկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկերկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:։

Հոդված 412. ~~Հոդված 397.~~ Անվտանգության պահանջներին չհամապատասխանող հումքերի կամ ապրանքների շրջանառությունը, աշխատանքների կատարումը կամ ծառայությունների մատուցումը

1. Իրացնելու նպատակով մարդու~~Մարդու~~ կյանքի կամ առողջության անվտանգության պահանջներին չհամապատասխանող հումք կամ ապրանք ~~իրացնելու նպատակով~~ պատրաստելը, պահելը, փոխադրելը, առաքելը, ձեռք բերելը կամ դրանք իրացնելը կամ այդպիսի աշխատանք~~, աշխատանքներ~~ կատարելը կամ ծառայություն~~ծառայություններ~~ մատուցելը, եթե այդ արարքն~~արարքներն~~ անզգուշությամբ մարդու առողջությանը միջին կամ թեթև ծանրության վնաս է~~են~~ պատճառել~~ մարդու առողջությանը~~՝

պատժվում է ~~————~~տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի~~առավելագույնը քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը՝

1) կատարվել է փոքրահասակների համար նախատեսված հումքի, ապրանքի, աշխատանքի կամ ծառայության~~ապրանքների, աշխատանքների կամ ծառայությունների~~ կապակցությամբ կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, առողջությանը ~~պատճառել է~~ ծանր վնասի պատճառում~~վնաս~~ կամ այլ ծանր հետևանք~~մահ~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 413. ~~Հոդված 398.~~ Սանիտարական կանոնները կամ հիգիենիկ նորմատիվները խախտելը

1. Սանիտարական կանոն~~կանոնները~~ կամ հիգիենիկ նորմատիվ խախտելն~~նորմատիվները խախտելը~~ այն անձի կողմից, որը պատասխանատու է այդ կանոնի~~նշված կանոնների~~ կամ նորմատիվի~~նորմատիվների~~ պահպանման համար, որն անզգուշությամբ ~~վնաս է պատճառել~~ մարդու առողջությանը միջին կամ թեթև ծանրության վնաս է պատճառել՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ

ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) անզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառել է ծանր վնաս կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց հիվանդացում կամ թունավորում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 414. Արտակարգ իրավիճակի հիմքով հայտարարված արտակարգ դրության ընթացքում մեկուսացման կամ ինքնամեկուսացման կանոնները կամ ազատ տեղաշարժվելու իրավունքի այլ սահմանափակումները խախտելը

1. Արտակարգ իրավիճակի հիմքով հայտարարված արտակարգ դրության ընթացքում մեկուսացման կամ ինքնամեկուսացման կանոն կամ ազատ տեղաշարժվելու իրավունքի այլ սահմանափակում խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է անձի վարակում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ~~երկու~~ ամիս ժամկետով:~~։~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն՝~~հանցանքը, որը~~

1) անզգուշությամբ ~~առաջացրել է զանգվածային հիվանդացում կամ թունավորում կամ~~

~~2) անզգուշությամբ~~ մարդու առողջությանը պատճառել է ծանր վնաս կամ ~~մահ՝~~

2) անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց վարակում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:~~։~~

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի իմաստով մեկուսացում է համարվում անձանց, այդ թվում՝ հիվանդի կամ վարակվածի կամ նրանց հետ շփված անձանց (կոնտակտավորների) առանձնացումը դրա համար նախատեսված որոշակի տարածքում՝ այլ անձանց հետ անմիջական շփումը բացառելու և վարակի տարածումը կանխելու նպատակով:

5. Սույն հոդվածի իմաստով ինքնամեկուսացում է համարվում անձանց, այդ թվում՝ հիվանդի կամ վարակվածի կամ նրանց հետ շփված անձանց (կոնտակտավորների) առանձնացումն իրենց մշտական բնակության կամ իր նախընտրությամբ մեկ այլ վայրում՝ այլ անձանց հետ անմիջական շփումը սահմանափակելու և վարակի տարածումը կանխելու նպատակով:

Հոդված 415. Կարանտինի պայմաններում մեկուսացման (ինքնամեկուսացման) կամ անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառման կանոնները խախտելը

1. Կարանտինի պայմաններում մեկուսացման (ինքնամեկուսացման) կամ անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառման կանոն խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է անձի վարակում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) անզգուշությամբ մարդու առողջությանը պատճառել է ծանր վնաս կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց վարակում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 416. ~~Հոդված 399.~~ Մարդու կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր հանգամանքների վերաբերյալ տեղեկություններ~~տեղեկություն~~ թաքցնելը

1. Մարդու կյանքի կամ առողջության համար վտանգ ստեղծող դեպքերի, իրադարձությունների, փաստերի կամ երևույթների վերաբերյալ տեղեկություն թաքցնելը կամ աղավաղելը, որը կատարվել է այդպիսի տեղեկությամբ ապահովելու պարտականություն ունեցող անձի կողմից՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն~~հանցանքը, որը~~ անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ, երկու կամ ավելի անձանց հիվանդացում կամ թունավորում~~մարդկանց զանգվածային հիվանդություններ~~, կենդանիների զանգվածային ոչնչացում կամ այլ ծանր հետևանք~~հետևանքներ~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 417. Դեղերի կլինիկական փորձարկումների արդյունքները կեղծելը կամ թաքցնելը

1. Դեղի կլինիկական փորձարկման արդյունքը կեղծելը կամ թաքցնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին կամ ծանր վնասի պատճառում՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

ԲԱԺԻՆ 14.
ՊԵՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 42 .
ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 418. Պետական դավաճանությունը

~~**Հոդված 400. Պետական դավաճանությունը**~~

1. Պետական դավաճանությունը՝ թշնամու կողմն անցնելը, լրտեսությունը, օտարերկրյա պետությանը, օտարերկրյա կամ միջազգային կազմակերպությանը կամ դրա~~դրանց~~ ներկայացուցչին պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություն հանձնելը կամ այդ տեղեկությանը~~գաղտնիքին~~ նշված անձանց ծանոթանալու համար պայման~~պայմաններ~~ ստեղծելը կամ թշնամական գործունեություն իրականացնելու համար այլ օգնություն ցույց տալը, որը կատարել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին՝ ի վնաս Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխանության, տարածքային անձեռնմխելիության կամ արտաքին անվտանգության՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասնհինգից~~տասներկուսից~~ քսան տարի ժամկետով.։

~~2. Սույն հոդվածով, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 406-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանք կատարած անձն ազատվում է սույն հոդվածով, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի 406-րդ հոդվածով նախատեսված հանցագործության համար քրեական պատասխանատվությունից, եթե նա, իշխանության մարմիններին կամովին հայտնելով~~ կամ ցմահ ազատազրկմամբ՝ ~~այլ ձևով, նպաստել է հետագա վնասը կանխելուն, եթե այդ վնասը կանխվել է: Եթե նրա փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:~~

Հոդված 419. Իշխանությունը յուրացնելը

~~**Հոդված 401. Իշխանությունը յուրացնելը**~~

1. Իշխանությունը զավթելը՝ բռնություն գործադրելու կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքի միջոցով, ինչպես նաև Սահմանադրությամբ չնախատեսված այլ եղանակով Հանրապետության Նախագահի, Ազգային ժողովի, Կառավարության~~կառավարության~~ կամ Սահմանադրական~~սահմանադրական~~ դատարանի լիազորություններին տիրանալը՝

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:~~

~~2.~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

2. Իշխանությունը պահելը՝ Հանրապետության Նախագահի, պատգամավորի, վարչապետի~~, նախարարի լիազորությունների ավարտից հետո այդ լիազորությունների իրականացումը շարունակելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:~~

կամ

նախարարի լիազորությունների ավարտից հետո այդ լիազորությունների իրականացումը շարունակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 420. Սահմանադրական կարգը տապալելը

~~**Հոդված 402. Սահմանադրական կարգը տապալելը**~~

1. Սահմանադրական կարգը տապալելը՝ Սահմանադրության 1-ին, 2-րդ, 3-րդ կամ~~ից~~ 4-րդ հոդվածներով կամ 5-րդ կամ 6-րդ հոդվածների 1-ին~~հոդվածի առաջին~~ մասերով կամ 7-րդ հոդվածով նախատեսված ~~որևէ նորմը փաստացի վերացնելը, որն արտահայտվում է իրավական համակարգում այդ~~ նորմի գործողությունը փաստացի դադարեցնելը~~գործողության դադարեցմամբ~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 421. Տարածքային ամբողջականությունը խախտելուն ուղղված գործողությունները

1. ~~1.~~Տարածքային ամբողջականությունը խախտելուն՝ բռնություն գործադրելու կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքի միջոցով Հայաստանի Հանրապետության տարածքի մասը առանձնացնելուն կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքը կամ դրա մասը այլ պետությանը հանձնելուն ուղղված գործողություններ կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 422. Իշխանությունը զավթելուն, տարածքային ամբողջականությունը խախտելուն կամ սահմանադրական կարգը բռնի տապալելուն ուղղված հրապարակային կոչերը

1. Իշխանությունը զավթելուն, տարածքային ամբողջականությունը խախտելուն կամ սահմանադրական կարգը բռնի տապալելուն ուղղված հրապարակային կոչը~~կոչերը~~՝

պատժվում ~~են~~ տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝

հարյուրից երկու ~~առավելագույնը~~ հարյուր ժամ տևողությամբ,~~ժամկետով~~ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք ~~մեկ~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը ~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

~~1)~~ հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունները կամ զանգվածային լրատվության միջոցները կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն ~~համացանցն~~ օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից ~~նվազագույն աշխատավարձի երեսնապատիկից~~ հինսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից ~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 423. Հանրապետության Նախագահին, Ազգային ժողովին, Կառավարությանը կամ Սահմանադրական դատարանին պարտադրելը

1. Հանրապետության Նախագահին, Ազգային ժողովին, Կառավարությանը ~~կառավարությանը~~ կամ Սահմանադրական ~~սահմանադրական~~ դատարանին՝ նրանց նկատմամբ բռնություն գործադրելու կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքի միջոցով, ~~,~~ նրանց լիազորություններից բխող որևէ գործողություն կատարել կամ չկատարել պարտադրելը, որն ուղղված չէ իշխանությունը յուրացնելուն՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ~~երեքից~~ տասը տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն առաջացրել է ծանր հետևանք ~~հետևանքներ~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 424. Լրտեսությունը

1. Օտարերկրյա պետությանը, օտարերկրյա կամ միջազգային կազմակերպությանը կամ օտարերկրյա հասարակական կազմակերպությանը ~~կազմակերպությանը~~ կամ դրա ~~դրանց~~ ներկայացուցչին պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություն ~~տեղեկություններ~~ հանձնելը կամ հանձնելու նպատակով դա ~~դրանք~~ հավաքելը, հափշտակելը, շորթելը,

պահելը կամ այդ տեղեկությանը~~տեղեկություններին~~ ծանոթանալու համար պայմանն~~պայմաններ~~ ստեղծելը, ինչպես նաև օտարերկրյա հետախուզության առաջադրանքով այլ տեղեկությունն~~տեղեկություններ~~ հանձնելը կամ~~ դրանք~~ հավաքելը Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխանությանը, տարածքային անձեռնմխելիությանը կամ արտաքին անվտանգությանն ի վնաս օգտագործելու համար, եթե այդ արարքը~~արարքները~~ կատարվել է~~են~~ օտարերկրյա քաղաքացու կամ քաղաքացիություն չունեցող անձի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասներկուսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկմամբ:

2. Սույն հոդվածով կամ սույն օրենսգրքի 418-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանք կատարած անձն ազատվում է սույն հոդվածով կամ սույն օրենսգրքի 418-րդ հոդվածով նախատեսված հանցագործության համար քրեական պատասխանատվությունից, եթե նա իրավասու մարմիններին կամովին հայտնելով կամ այլ ձևով նպաստել է հետագա վնասը կանխելուն, եթե այդ վնասը կանխվել է: Եթե նրա փաստացի կատարած արարքն այլ հանցակազմ է պարունակում, ապա անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության այդ հանցագործության համար:

Հոդված 425. Դիվերսիան

~~**Հոդված 407. Դիվերսիան**~~

1. Պետությունը թուլացնելու նպատակով՝ պայթյուն, հրկիզում կամ հանրավտանգ այլ արարք կատարելը՝ ուղղված մարդկանց զանգվածային ոչնչացմանը, նրանց առողջությանը վնաս պատճառելուն, կառույցների, հաղորդակցության ճանապարհների կամ միջոցների, կապի միջոցների կամ այլ գույքի ավերմանը կամ վնասմանը, կամ զանգվածային թունավորումներին կամ համաճարակների կամ անասնահամաճարակների տարածմանը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ~~տասներկուսից քսան~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 426. ~~Հոդված 408.~~ Պետական գաղտնիք պարունակող~~հանդիսացող~~ տեղեկություններ ապօրինի ձեռք բերած անձի կողմից դրանք հրապարակելը

1. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություն հրապարակելն~~հանդիսացող տեղեկություններ հրապարակելը~~ այն անձի կողմից, որն~~որը~~ այդ տեղեկությունը~~տեղեկությունները~~ ձեռք է բերել հափշտակելու, սպառնալիքի, բռնություն գործադրելու, խաբեության կամ այլ ապօրինի եղանակով,՝ եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 418~~400~~-րդ, 424~~406~~-րդ կամ 427~~409~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով,~~տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ~~ազատազրկմամբ~~՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս~~առավելագույնը երեք~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 427. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններ հրապարակելը

~~Հոդված 409. Պետական գաղտնիք հրապարակելը~~

1. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություն~~տեղեկություններ~~ հրապարակելն այն անձի կողմից, որը դրա~~ով դրանց~~ հետ ծանոթանալու իրավունք ուներ, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 418-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի~~պետական դավաճանության~~ հատկանիշները՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս~~առավելագույնը երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս~~, համապետական միջոցառումների խափանում~~ կամ այլ ծանր հետևանք~~հետևանքներ~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~յոթ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 428. ~~Հոդված 410.~~ Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններն~~գաղտնիքն~~ անզգուշությամբ հրապարակելը

1. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունն~~գաղտնիքն~~ անզգուշությամբ հրապարակելն~~հրապարակելը~~ այն անձի կողմից, որը դրա~~ով դրանց~~ հետ ծանոթանալու իրավունք ուներ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~տասնապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ

ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս

ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս~~, համապետական միջոցառումների խափանում~~ կամ այլ ծանր հետևանքհետևանքներ՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 429. Պետական գաղտնիք պարունակող փաստաթղթեր, առարկաներ կամ համակարգչային տվյալներ ոչնչացնելը կամ վնասելը

~~**Հոդված 411. Պետական գաղտնիք պարունակող փաստաթղթեր, առարկաներ կամ համակարգչային տեղեկատվություն ոչնչացնելը կամ վնասելը**~~

1. Պետական գաղտնիք պարունակող փաստաթուղթփաստաթղթեր կամ պետական գաղտնիքի մասին տեղեկությունտեղեկություններ պարունակող այլ առարկաառարկաներ ապօրինի ոչնչացնելը կամ վնասելը կամ պետական գաղտնիք պարունակող համակարգչային տվյալնտեղեկատվությունը ապօրինի ոչնչացնելը, վնասելը կամ ուղեփակելը (մեկուսացնելը), որն , որը առաջացրել է այդ տվյալիտեղեկատվության կամ առարկայիառարկաների կորուստ՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ երեքից վեցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս~~, համապետական միջոցառումների խափանում~~ կամ այլ ծանր հետևանքհետևանքներ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութհոգ տարի ժամկետով:

Հոդված 430. Պետական գաղտնիք պարունակող փաստաթղթերի, առարկաների կամ համակարգչային տվյալների հետ վարվելու կանոնները խախտելը

~~**Հոդված 412. Պետական գաղտնիք պարունակող փաստաթղթերի, առարկաների կամ համակարգչային տեղեկատվության հետ վարվելու կանոնները խախտելը**~~

1. Պետական գաղտնիք պարունակող փաստաթղթիփաստաթղթերի, այլ առարկայիառարկաների կամ համակարգչային տվյալիտեղեկատվության հետ վարվելու կանոնկանոնները խախտելն այն անձի կողմից, որըով պարտավոր էր պահպանել այդ կանոնըկանոնները, եթե դա անզգուշությամբ առաջացրել է այդ փաստաթղթի, այլ առարկայի կամ համակարգչային տվյալիտեղեկատվության կորուստ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկիքսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքըՆույն հանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, համապետական միջոցառումների խափանում կամ այլ ծանր հետևանքհետևանքներ՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկիերեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունիցհարյուրհիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 431. Ռազմական դրության իրավական ռեժիմի ընթացքում գործող միջոցառումները կամ ժամանակավոր սահմանափակումները խախտելը

1. Ռազմական դրության իրավական ռեժիմի ընթացքում սահմանված միջոցառումը կամ ժամանակավոր սահմանափակումը խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 432. Ռազմական դրության իրավական ռեժիմն ապահովող մարմինների և ուժերի գործունեությանը խոչընդոտելը

1. Ռազմական դրության իրավական ռեժիմն ապահովող մարմինների և ուժերի գործունեությանը խոչընդոտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 433. Ռազմական դրության իրավական ռեժիմի կանոնների խախտման արդյունքում կասեցված տնտեսական գործունեության իրականացումը շարունակելը

1. Ռազմական դրության իրավական ռեժիմի կանոնի խախտման արդյունքում կասեցված տնտեսական գործունեության իրականացումը շարունակելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 434. Ռազմական դրության ընթացքում տեղեկությունների հրապարակման կամ տարածման կանոնները խախտելը

1. Ռազմական դրության ընթացքում տեղեկության հրապարակման կամ տարածման կանոն խախտելը, որն էական վնաս է պատճառել անձի կամ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 43 .
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՇԱՀԵՐԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 435. ~~Հոդված 413.~~ Կաշառք ստանալը

1. Կաշառք ստանալը՝ պաշտոնատար անձի կողմից անձամբ կամ միջնորդի միջոցով իր կամ այլ անձի համար գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը, պահանջելը, ~~խնդրելը,~~ կաշառք տալու առաջարկ ներկայացնելը կամ կաշառք տալու առաջարկը կամ խոստումն~~խոստումը~~ ընդունելը՝ իր իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կաշառք տվողի կամ նրա մատնանշած անձի օգտին գործողություն կատարելու կամ չկատարելու համար՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը~~Կաշառք ստանալը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ պաշտոնատար անձանց կողմից,

2) խոշոր չափերով,

3) կաշառք տվողի կամ նրա մատնանշած անձի օգտին թողտվության կամ հովանավորչության կամ այլ ապօրինի գործողության կամ անգործության համար կամ

4) անձի իրավունքները, ազատությունները կամ օրինական շահերը ոտնահարելու սպառնալիքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը~~Կաշառք ստանալը~~, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից,

2) դատավորի, դատախազի, քննիչի կամ հետաքննության մարմնի կողմից կամ

3~~2~~) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ յոթից տասներկու տարի ժամկետով:

~~Հոդված 436.~~ ~~Հոդված 414.~~ Կաշառք տալը

1. Կաշառք տալը՝ պաշտոնատար անձին կամ նրա մատնանշած անձին անձամբ կամ միջնորդի միջոցով գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ~~ապօրինաբար~~ խոստանալը, առաջարկելը կամ տրամադրելը՝ պաշտոնատար անձի~~իր~~ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կաշառք տվողի կամ նրա մատնանշած անձի օգտին գործողություն կատարելու կամ չկատարելու համար՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է~~Կաշառք տալը~~՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) խոշոր չափերով կամ

3) իր կամ իր մատնանշած անձի օգտին պաշտոնատար անձի կողմից թողտվության կամ հովանավորչության կամ այլ ապօրինի գործողության կամ անգործության համար՝

պատժվում է կարճաժամկետ~~կարճատև~~ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

~~3. Կաշառք տալը՝~~

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ,

2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

~~4. Կաշառք տվողը կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, եթե մինչև կաշառք տալու մասին քրեական հետապնդման մարմիններին հայտնի դառնալը, բայց հանցանքի կատարումից հետո՝ ոչ ուշ, քան եռօրյա ժամկետում, այդ մասին կամովին հայտնել է քրեական հետապնդում իրականացնող մարմիններին և աջակցել է հանցագործությունը բացահայտելուն:~~

~~Հոդված 415.~~ Կաշառքի միջնորդությունը

1. Կաշառքի միջնորդությունը՝ կաշառքի շուրջ կաշառք տվողի և ստացողի միջև համաձայնության գալուն նպաստելը, կաշառք տվողի և ստացողի միջև համաձայնության առկայության դեպքում կաշառքի առարկան պաշտոնատար անձին կամ նրա մատնանշած անձին փոխանցելու նախաձեռնություն դրսևորելը կամ այն փոխանցելու խոստում տալը կամ փոխանցելը կամ կաշառք տվողի և ստացողի միջև առկա համաձայնության իրականացմանն այլ կերպ նպաստելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~առավելագույնը տասնապատիկի~~ չափով, ~~կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ~~ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է~~Կաշառքի միջնորդությունը~~՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ~~-~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի~~տասնապատիկից քսանապատիկի~~ չափով, ~~կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկուհարյուր ժամ տևողությամբ~~ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~առավելագույնը չորս~~ տարի ժամկետով:

~~3. Կաշառքի միջնորդություն կատարած անձը կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, եթե այդ անձը մինչև կաշառք տալու կամ ստանալու մասին քրեական հետապնդման մարմիններին հայտնի դառնալը, բայց հանցանքի կատարումից հետո՝ ոչ ուշ, քան եռօրյա ժամկետում, այդ մասին կամովին հայտնել է քրեական հետապնդում~~

~~իրականացնող մարմիններին աջակցել հանցագործությունը բացահայտելուն:~~

~~Հոդված 438. Հոդված 416.~~ Պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունն օգտագործելը~~~~օգտագործելու նպատակով ապօրինի վարձատրություն ստանալը~~

1. Պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած ազդեցությունը շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով օգտագործելը~~ազդեցությունն օգտագործելու նպատակով ապօրինի վարձատրություն ստանալը~~՝ պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած իրական կամ ենթադրյալ~~կարծեցյալ~~ ազդեցությունն օգտագործելու նպատակով անձամբ կամ միջնորդի միջոցով իր կամ այլ անձի համար գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ~~ապօրինաբար~~ ստանալը, պահանջելը~~, խնդրելը~~, տալու առաջարկ ներկայացնելը կամ տալու առաջարկը կամ խոստումը ընդունելը՝ ապօրինի վարձատրություն տվողի կամ նրա մատնանշած անձի օգտին պաշտոնատար անձի կողմից իր իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն~~ազդեցությունը~~ օգտագործելով՝ գործողություն կատարելու կամ չկատարելու համար՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով,~~տասնհինգապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) խոշոր չափերով,

~~2)~~3) ապօրինի վարձատրություն տված~~-~~ կամ նրա մատնանշած անձի օգտին թողտվության կամ հովանավորչության կամ այլ ապօրինի գործողության կամ անգործության համար կամ

~~3)~~4) անձի իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին վնաս պատճառելու սպառնալիքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ~~երեքից վեց~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 439. ~~Հոդված 417.~~ Պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունն օգտագործելու նպատակով ապօրինի վարձատրություն տալը

1. Պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած ազդեցությունն օգտագործելու նպատակով ապօրինի վարձատրություն տալը՝ պաշտոնատար անձի նկատմամբ իրական կամ ենթադրյալ~~կարծեցյալ~~ ազդեցություն ունեցող անձին կամ նրա մատնանշած անձին, այդ ազդեցությունն~~ազդեցությունը~~ օգտագործելու նպատակով անձամբ կամ միջնորդի միջոցով նրա կամ այլ անձի համար գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ~~ապօրինաբար~~ առաջարկելը, խոստանալը կամ տրամադրելը՝ վարձատրություն տվողի կամ նրա մատնանշած անձի օգտին պաշտոնատար անձի կողմից իր իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունների կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով գործողություն կատարելու կամ չկատարելու համար՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~տասնապատիկի~~ չափով, կամ կամ ազատության սահմանափակմամբ~~հանրային աշխատանքներով~~՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով,~~հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ~~ կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ, ~~կամ~~

2) խոշոր չափերով կամ

3~~2~~) ապօրինի վարձատրություն տված կամ նրա մատնանշած անձի օգտին թողտվության կամ հովանավորչության կամ այլ ապօրինի գործողության կամ անգործության համար՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի~~տասնապատիկից քսանապատիկի~~ չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, ~~հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ~~ կամ կարճաժամկետ~~կարճատև~~ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~երկուսից~~ չորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

-հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

1) ~~պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով~~ կամ

2) առանձնապես խոշոր չափերով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Կաշառք ստանալու, կաշառքի միջնորդության~~4. Ապօրինի վարձատրություն տված անձը կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, եթե այդ անձը մինչև ապօրինի վարձատրություն տալու մասին քրեական հետապնդման մարմիններին հայտնի դառնալը, բայց հանցանքի կատարումից հետո՝ ոչ ուշ, քան եռօրյա ժամկետում, այդ մասին կամովին հայտնել է քրեական հետապնդում իրականացնող մարմիններին և աջակցել հանցագործությունը բացահայտելուն:~~

~~**Հոդված 418. Կաշառքի, ապօրինի վարձատրության**~~ կամ իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունը շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով օգտագործելու ~~**նպատակով օգտագործելու պատրվակով դրամ, գույք, գույքի նկատմամբ իրավունք, արժեթղթեր կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը**~~

1.~~Հոդված 440. **Կաշառք կամ ապօրինի վարձատրություն ստանալու կամ դրանց միջնորդության** պատրվակով **դրամ,** գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբնկատամբ իրավունք, ծառայությունարժեթղթեր կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը խաբեության կամ վստահությունը չարաշահելու եղանակով ստանալը՝~~

1. Կաշառք ստանալու պատրվակով գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիսազատության սահմանափակմամբ՝ երկուսից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

~~2.~~ 2. Կաշառքի միջնորդությանՆույն արարքը, որը կատարվել է պաշտոնատար անձի կողմից՝

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժանշմկետով:~~

~~3. Իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունը շահադիտական նպատակով օգտագործելու~~ պատրվակով ~~դրամ,~~ գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբնկատամբ իրավունք, ծառայությունարժեթղթեր կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հիշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունը շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով օգտագործելու պատրվակով գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 441. Պաշտոնատար անձի կողմից հիշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը կամ լիազորություններն անցնելը

1. Պաշտոնատար անձի կողմից իր հիշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն ի վնաս պետական կամ ծառայողական շահերի օգտագործելը կամ իր ծառայողական պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, կամ այնպիսի արարք կատարելը, որը չի բխում իր լիազորություններից կամ դուրս է իր լիազորությունների շրջանակից, որն էական վնաս է պատճառել անձի կամ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է բռնություն գործադրելով կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,

2) պատճառել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս,

3) կատարվել է զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելով,

4) կատարվել է մի խումբ պաշտոնատար անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

5) անզգուշությամբ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով գույքային վնասի դեպքում էական է համարվում խոշոր չափերի գույքային վնասը:

Հոդված 442. Պաշտոնատար անձի կողմից ձեռնարկատիրական գործունեությանն ապօրինի մասնակցելը

1. Պաշտոնատար անձի կողմից օրենքով սահմանված արգելքին հակառակ ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնող կազմակերպություն հիմնադրելը կամ անձամբ կամ վստահված անձի միջոցով այդպիսի կազմակերպության կառավարմանը մասնակցելը, որն իրականացվել է այդպիսի կազմակերպության կառավարման մարմնում պաշտոն զբաղեցնելով կամ այդպիսի կազմակերպության կառավարումն այլ կերպ վերահսկելով, եթե այդ արարքը կապված է այդպիսի կազմակերպությանն արտոնություն կամ առավելություն տրամադրելու կամ այլ ձևով հովանավորելու հետ՝

պատժվում է որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ պաշտոնատար անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 443. Ապօրինի հարստանալը

1. Ապօրինի հարստանալը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող անձի՝ հաշվետու ժամանակահատվածում գույքի ավելացումը և (կամ) պարտավորությունների նվազումը և (կամ) ծախսը, որոնք էականորեն գերազանցում են նրա օրինական եկամուտները և ողջամտորեն չեն հիմնավորվում դրանցով, եթե ապօրինի հարստացման համար հիմք հանդիսացող այլ հանգանքի հատկանիշները բացակայում են՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածում էական է համարվում երեք միլիոն դրամը գերազանցող գումարը (արժեքը):

Հոդված 444. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող անձի կողմից հայտարարագրում կեղծ տվյալներ ներկայացնելը, հայտարարագրման ենթակա տվյալները թաքցնելը կամ հայտարարագիր չներկայացնելը

1. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող անձի կողմից հայտարարագրում կեղծ տվյալ ներկայացնելը կամ հայտարարագրման ենթակա տվյալը թաքցնելը կամ հայտարարագիրը օրենքով սահմանված պատասխանատվության կիրառումից հետո՝ 30 օրվա ընթացքում, հայտարարագիրը չներկայացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող անձի կողմից հայտարարագրում կեղծ տվյալ ներկայացնելը կամ հայտարարագրման ենթակա տվյալը թաքցնելը, որը հանգեցրել է առանձնապես խոշոր չափերով գույքի կամ եկամտի կամ ծախսի չհայտարարագրմանը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 445. Պաշտոնեական կեղծիքը

1. Պաշտոնատար անձի կողմից պաշտոնական շրջանառության մեջ գտնվող կամ շրջանառության ենթակա փաստաթղթի բովանդակությունը աղավաղելը, դրա մեջ կեղծ տեղեկություն մտցնելը, փաստաթուղթն այլ եղանակով կեղծելը, կեղծ փաստաթուղթ կազմելը կամ տրամադրելը կամ փաստաթղթերի գրանցման տեղեկատվական համակարգում կեղծ տեղեկություն մուտքագրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ պաշտոնատար անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ

կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 446. Պաշտոնեական անփութությունը

1. Պաշտոնատար անձի կողմից իր ծառայողական պարտականությունների կատարման նկատմամբ անբարեխիղճ կամ անփույթ վերաբերմունքի հետևանքով դրանք չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որն անզգուշությամբ էական վնաս է պատճառել անձի կամ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ առանձապես խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով գույքային վնասի դեպքում էական է համարվում խոշոր չափերի գույքային վնասը:

Հոդված 447. Պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասերի ինքնակամ զավթումը, ինչպես նաև շենքերի կամ շինությունների ինքնակամ կառուցումը կասեցնելու կամ անձին պատասխանատվության ենթարկելու ուղղությամբ օրենքով սահմանված կարգով միջոցներ չձեռնարկելը

1. Պաշտոնատար անձի կողմից, որի վրա օրենսդրությամբ դրված է պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասերի ինքնակամ զավթումը, շենքերի կամ շինությունների ինքնակամ կառուցումը կասեցնելու պարտականություն, հողամասի ինքնակամ զավթումը կամ շենքի կամ շինության ինքնակամ կառուցումը կասեցնելու միջոց չձեռնարկելը, ինչպես նաև հողամասն ինքնակամ զավթած, ինքնակամ կառույց իրականացնող կամ իրականացրած անձի նկատմամբ օրենսդրությամբ նախատեսված վարչական պատասխանատվության միջոցը չկիրառելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ

զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 448. Պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասերի ինքնակամ զավթումը չդադարեցնելը և դրա հետևանքները չվերացնելը, ինչպես նաև ինքնակամ շենքերի, շինությունների կառուցումը չդադարեցնելը և անօրինական կառույցները չքանդելը

1. Պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասի ինքնակամ զավթումը չդադարեցնելը և դրա հետևանքները չվերացնելը, ինչպես նաև օրենսդրությամբ սահմանված կարգով այդ նպատակի համար չհատկացված հողամասում կամ նախատեսված թույլտվության կամ թույլտվությամբ սահմանված պայմանի կամ քաղաքաշինական նորմի կամ կանոնի էական խախտումով շենքի կամ շինության կառուցումը կամ վերակառուցումը չդադարեցնելը կամ անօրինական կառույցը չքանդելը, որը կատարվել է օրենքով սահմանված պատասխանատվության կիրառումից հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ:

Հոդված 449. Պաշտոնատար անձի կարգավիճակ ձեռք բերելուն կամ պահպանելուն խոչընդոտող տեղեկությունները թաքցնելը

1. Պաշտոնատար անձի կարգավիճակ ձեռք բերելուն կամ պահպանելուն խոչընդոտող՝ օտարերկրյա քաղաքացիություն ունենալու կամ ունեցած լինելու մասին տեղեկությունը սահմանված կարգով իրավասու մարմնին չհայտնելը կամ նման տեղեկությունը թաքցնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 450. Խոշտանգումը

1. Պաշտոնատար անձի կողմից կամ նրա դրդմամբ, կարգադրությամբ կամ գիտությամբ որևէ անձի դիտավորությամբ ֆիզիկական ուժեղ ցավ կամ հոգեկան ուժեղ տառապանք պատճառելը՝ այդ կամ երրորդ անձից տեղեկություն կամ խոստովանություն ստանալու նպատակով կամ այն արարքի համար պատժելու նպատակով, որն այդ կամ

երրորդ անձը կատարել է կամ որի կատարման մեջ կասկածվում կամ մեղադրվում է, ինչպես նաև այդ կամ երրորդ անձին վախեցնելու կամ որևէ արարք կատարելուն կամ կատարումից ձեռնպահ մնալուն հարկադրելու նպատակով կամ ցանկացած բնույթի խտրականության վրա հիմնված ցանկացած պատճառով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է անձի, նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ,

2) կատարվել է հղի կնոջ նկատմամբ,

3) կատարվել է անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ,

4) կատարվել է հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ,

5) կատարվել է անչափահասի նկատմամբ,

6) կատարվել է առանձին դաժանությամբ,

7) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից կամ

8) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ յոթից տասներկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 451. Բռնի անհետացումը

1. Բռնի անհետացումը՝ պետության կողմից տրված լիազորությամբ, պետության աջակցությամբ, համաձայնությամբ կամ թողտվությամբ գործող պաշտոնատար անձի, այլ անձի կամ մի խումբ անձանց կողմից ազատությունից օրինական հիմքերով կամ ապօրինի զրկված անձի ազատությունից զրկելու փաստը ժխտելը կամ թաքցնելը կամ նրա կարգավիճակի կամ գտնվելու վայրի մասին տեղեկությունը թաքցնելը, ինչի արդյունքում անհետացած անձը հայտնվում է օրենքի պաշտպանությունից դուրս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անչափահասի նկատմամբ կամ

3) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 419. Պաշտոնատար անձի կողմից իր իշխանությունը, լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը~~

~~1. Պաշտոնատար անձի կողմից իր իշխանությունը կամ օրենսդրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունը կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն ի վնաս պետական կամ ծառայողական շահերի օգտագործելը կամ իր ծառայողական պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, կամ իր ծառայողական լիազորություններով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով իր լիազորություններից չբխող արարք կատարելը, որն առաջացրել է հասարակական կարգի խախտում կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել անձի, կազմակերպության, հասարակության կամ պետության շահերին՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքը, որը՝~~

~~1) կատարվել է բռնություն գործադրելով կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով,~~

~~1) պատճառել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս,~~

~~2) հանգեցրել է համաճարակների կամ անասնահամաճարակների,~~

~~3) կատարվել է զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելով,~~

~~4) կատարվել է մի խումբ պաշտոնատար անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ~~

~~5) առաջացրել է այլ ծանր հետևանք կամ այլ էական վնաս՝~~

~~պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքը, որը՝ կատարվել է~~

~~1) հանցավոր կազմակերպության կողմից,~~

~~2) առաջացրել է խոշոր արտադրական կամ այլ վթար, առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց կամ այլ կազմակերպությունների գործունեության խաթարում կամ~~

~~3) առաջացրել է մարդու իրավունքների կամ ազատությունների ոտնահարում՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ութ տարի ժամկետով։

Հոդված 420. Պաշտոնատար անձի կողմից ձեռնարկատիրա գործունեությամբ ապօրինի զբաղվելը

1.—Պաշտոնատար անձի կողմից, օրենքով սահմանված արգելքին հակառ ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնող կազմակերպությ հիմնադրելը կամ անձամբ կամ վստահված անձի միջոցով այդպի կազմակերպության կառավարմանը մասնակցելը, եթե այդ արարքները կապվ են այդպիսի կազմակերպությանն արտոնություններ և առավելություն տրամադրելու կամ այլ ձևով հովանավորելու հետ՝

պատժվում են տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշա գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տա ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տա ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ա ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով։

2.—Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել խումբ պաշտոնատար անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տ ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։

Հոդված 421. Ապօրինի հարստանալը

1. Ապօրինի հարստանալը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությ սահմանված՝ հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող ա հաշվետու ժամանակահատվածում, գույքի, եկամտի կամ ծախսերի աճը և (կ պարտավորությունների նվազումը, որոնք էականորեն գերազանցում են օրինական եկամուտները և ողջամտորեն չեն հիմնավորվում դրանցով, ապօրինի հարստացման համար հիմք հանդիսացող այլ հանցագործությ հատկանիշները բացակայում են՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեցը տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածում էական է համարվում երեք միլիոն դրամը գերազան գումարը (արժեքը)։

Հոդված 422. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահման հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող ա կողմից հայտարարագրում կեղծ տվյալ ներկայացնելը հայտարարագիր չներկայացնելը

1. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահման հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող անձի կո հայտարարագրում կեղծ տվյալ ներկայացնելը կամ հայտարարագրման ենթ տվյալը թաքցնելը կամ հայտարարագիրը օրենքով սահմանված ժամկե

չներկայացնելու դեպքում այն չներկայացնելու համար քրեա պատասխանատվության մասին նախազգուշացվելուց հետո տասը աշխատանքա օրվա ընթացքում հայտարարագիրը չներկայացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվ իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով կամ ազատազրկմա առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

Հոդված 423. Պաշտոնեական կեղծիքը

1. Պաշտոնատար անձի կողմից պաշտոնական շրջանառության մեջ գտնվող կամ շրջանառության ենթակա փաստաթղթի բովանդակությունը աղավաղելը, դրա մեջ կեղծ տեղեկություն մտցնելը, փաստաթուղթն այլ եղանակով կեղծելը, կեղծ փաստաթուղթ կազմելը կամ տրամադրելը կամ փաստաթղթերի գրանցման տեղեկատվական համակարգում կեղծ տեղեկատվություն մուտքագրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու կամ քաղաքացու իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի ոտնահարում, հանցագործությունների կամ այլ իրավախախտումների չբացահայտում, խոշոր արտադրական կամ այլ վթար, առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց կամ այլ կազմակերպությունների գործունեության կազմալուծում կամ այլ ծանր հետևանքներ կամ

2) կատարվել է մի խումբ պաշտոնատար անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) շահադիտական դրդումներով կամ

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։

Հոդված 424. Պաշտոնեական անփութությունը

1. Պաշտոնատար անձի կողմից իր ծառայողական պարտականությունների կատարման նկատմամբ անբարեխիղճ կամ անփույթ վերաբերմունքի

հետևանքով դրանք չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու կամ քաղաքացու իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի ոտնահարում, հասարակական կարգի խախտում, հանցագործությունների կամ այլ իրավախախտումների չբացահայտում կամ նման այլ հետևանքներ կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել անձի, կազմակերպության, հասարակության կամ պետության շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում, խոշոր արտադրական կամ այլ վթար, առանձապես խոշոր չափերի գույքային վնաս, պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց կամ այլ կազմակերպությունների գործունեության կազմալուծում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով։

Հոդված 425. Պաշտոնատար անձի կարգավիճակ ձեռք բերելուն կամ պահպանելուն խոչընդոտող տեղեկատվությունը թաքցնելը

1. Պաշտոնատար անձի կարգավիճակ ձեռք բերելուն կամ պահպանելուն խոչընդոտող տեղեկատվությունը սահմանված կարգով իրավասու մարմնին չհայտնելը կամ նման տեղեկատվությունը թաքցնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

Հոդված 426. Խոշտանգումը

1. Պաշտոնատար անձի կողմից, իր պաշտոնեական լիազորությունների իրականացմամբ պայմանավորված, կամ իր իշխանությամբ կամ օրենսդրությամբ իրեն վերապահված լիազորությամբ պայմանավորված

ազդեցությունը օգտագործելով որևէ անձի դիտավորությամբ ֆիզիկական ուժեղ ցավ, առողջությանը վնաս կամ հոգեկան տառապանք ապօրինաբար պատճառելը կամ դրա համաձայնություն տալը կամ դրա կապակցությամբ թողտվություն դրսևորելը՝ այդ կամ մեկ այլ անձից տեղեկություն կամ խոստովանություն ստանալու կամ այն արարքի համար պատժելու նպատակով, որն այդ անձը կամ մեկ ուրիշը կատարել է կամ որի կատարման մեջ մեղադրվում կամ կասկածվում է, այդ կամ մեկ այլ անձին վախեցնելու կամ որևէ գործողություն կատարելուն կամ կատարումից ձեռնպահ մնալուն հարկադրելու նպատակով կամ ցանկացած բնույթի խտրականության վրա հիմնված որևէ պատճառով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է անչափահասի նկատմամբ,

1) կատարվել է հղի կնոջ, անօգնական կամ խոցելի վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ,

2) կատարվել է հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվողի նկատմամբ,

3) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից,

4) կատարվել է առանձին դաժանությամբ կամ

5) կատարվել է անձի, նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր պետական, քաղաքական, ծառայողական, մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության կամ պարտքի կատարման հետ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 427. Բռնի անհետացումը

1. Բռնի անհետացումը՝ պետության կողմից տրված լիազորությամբ, պետության աջակցությամբ, համաձայնությամբ կամ թողտվությամբ գործող պաշտոնատար անձի, այլ անձի կամ մի խումբ անձանց կողմից ազատությունից օրինական հիմքերով կամ ապօրինի զրկված անձի ազատությունից զրկելու փաստը ժխտելը կամ թաքցնելը կամ նրա կարգավիճակի կամ գտնվելու վայրի մասին տեղեկատվությունը թաքցնելը, ինչի արդյունքում անհետացած անձը հայտնվում է օրենքի պաշտպանությունից դուրս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

2.Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) անչափահասի նկատմամբ,

~~3) անօգնական վիճակում գտնվող անձի նկատմամբ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով։~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանքներ՝ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով։~~

ԳԼՈՒԽ 44 .
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 452. Պաշտոնատար անձի օրինական ծառայողական կամ քաղաքական գործունեությանը միջամտելը

~~**Հոդված 428. Պաշտոնատար անձի օրինական ծառայողական կամ քաղաքական գործունեությանը միջամտելը**~~

1. Պաշտոնատար անձի օրինական ծառայողական կամ քաղաքական գործունեությանը միջամտելու նպատակով պաշտոնատար անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի նկատմամբ բռնություն գործադրելու, գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիքսանապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուրից երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկումեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Պաշտոնատար անձի օրինական ծառայողական կամ քաղաքական գործունեությանը միջամտելու նպատակով պաշտոնատար անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի գույքը ոչնչացնելը կամ վնասելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

~~պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ երկուսից երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:~~

3. Պաշտոնատար անձի օրինական ծառայողական կամ քաղաքական գործունեությանը միջամտելու նպատակով պաշտոնատար անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի նկատմամբ բռնություն գործադրելը՝~~բռնությունը՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին, երկրորդ~~ կամ 2-րդ կամ 3-րդ~~երրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել էեն՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ հինգից~~վեցից~~ տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 453. Պաշտոնատար անձի կոչումը կամ լիազորությունները ինքնակամ յուրացնելը

~~**Հոդված 429. Պաշտոնատար անձի կոչումը կամ լիազորությունները ինքնակամ յուրացնելը**~~

1. Պաշտոնատար անձի կոչումը կամ լիազորությունները ինքնակամ յուրացնելը կամ նրա համազգեստը կամ վկայականն օգտագործելը, որը զուգորդվել է դրա հիման վրա ~~որևէ~~ հանցանք կատարելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիցքսանապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~հարյուրից երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~մեկից~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 454. Պատիժն ի կատար ածող հիմնարկում կամ ձերբակալվածներին կամ կալանավորվածներին պահելու վայրերում իրականացվող գործունեությանը խոչընդոտելը

~~**Հոդված 430. Պատիժն ի կատար ածող հիմնարկում կամ կալանավորվածներին պահելու վայրում կամ ձերբակալվածներին պահելու վայրում իրականացվող գործունեությանը խոչընդոտելը**~~

1. Պատիժն ի կատար ածող հիմնարկի կամ ձերբակալվածներին կամ կալանավորվածներին պահելու վայրի ~~կամ ձերբակալվածներին պահելու վայրի~~ աշխատակցի կամ այդ հաստատությունում~~նշված հաստատություններում~~ գտնվող այլ անձի նկատմամբ բռնություն գործադրելու սպառնալիքը՝~~,~~ այդ հաստատության~~հաստատությունների~~ բնականոն գործունեությանը խոչընդոտելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երեք~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված անձի~~անձանց~~ նկատմամբ բռնություն գործադրելը նույն նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~երեքից վեց~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել է~~են~~՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝~~,~~՝

պատժվում է~~են~~ ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 455. Կապի ուղիները վնասելը

~~**Հոդված 431.Կապի ուղիները վնասելը**~~

1. Կապի ուղիների պահպանության կանոն~~կանոնները~~ խախտելը, որն անզգուշությամբ վնասել է միջազգային կապի մալուխային ուղիները, եթե առաջացել է կապի ընդհատում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~տասնապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից~~հարյուրից~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ~~ազատազրկմամբ~~՝ առավելագույնը մեկ~~երեք~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 456. Փաստաթղթեր, դրոշմներ, կնիքներ կամ տրանսպորտային միջոցների պետհամարանիշեր հափշտակելը, շորթելը, ոչնչացնելը, վնասելը կամ թաքցնելը

~~**Հոդված 431. Փաստաթուղթ, դրոշմն, կնիք կամ տրանսպորտային միջոցի պետհամարանիշ հափշտակելը, շորթելը, ոչնչացնելը կամ վնասելը**~~

1. Ուրիշի անձնագիրը կամ նույնականացման քարտը կամ իրավունք վերապահող, պարտականությունից~~պարտականություններից~~ կամ պատասխանատվությունից ազատող կամ~~,~~ իրավաբանական նշանակություն ունեցող տեղեկություն~~տեղեկատվություն~~ պարունակող փաստաթուղթը, դրոշմը, կնիքը կամ տրանսպորտային միջոցի պետհամարանիշը~~, դրոշմները կամ կնիքները~~ հափշտակելը, շորթելը, ոչնչացնելը, վնասելը կամ թաքցնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~քսանապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~երկու~~հարյուրից երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) կատարվել է շահադիտական դրդումներով կամ

3) պատճառել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս

ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք՝ ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 457. Փաստաթղթեր, դրոշմներ, կնիքներ, ձևաթղթեր կեղծելը կամ կեղծ փաստաթղթեր, դրոշմներ, կնիքներ, ձևաթղթեր իրացնելը, պատրաստելը կամ օգտագործելը

~~**Հոդված 433. Փաստաթուղթ, դրոշմ, կնիք, ձևաթուղթ կեղծելը կամ կեղծ փաստաթուղթ, դրոշմ, կնիք, ձևաթուղթ իրացնելը կամ օգտագործելը**~~

1. Պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնի կամ դրանց կազմակերպության, առևտրային կամ այլ կազմակերպության, անհատ ձեռնարկատիրոջ, նոտարի, աուդիտորի կամ փաստաթուղթ կազմելու, տալու կամ դրա իսկությունը հավաստելու համար լիազորված այլ անձի կողմից տրվող իրավաբանական նշանակություն ունեցող փաստ~~փաստեր~~ հավաստող կամ իրավունք վերապահող կամ պարտականությունից~~պարտականություններից~~ կամ պատասխանատվությունից ազատող փաստաթուղթ կեղծելը՝ կեղծողի կողմից անձամբ կամ այլ անձի կողմից այն~~դրանք~~ օգտագործելու կամ իրացնելու նպատակով, կամ այդպիսի փաստաթուղթ իրացնելը կամ նույն նպատակով~~նպատակներով~~ կեղծ ~~կնիք,~~ դրոշմ, կնիք կամ ձևաթուղթ պատրաստելը կամ իրացնելը, ինչպես նաև կեղծ փաստաթուղթ օգտագործելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ ~~հնգապատիկից տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝~~ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն~~հարյուրհիսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել է~~են~~ մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է~~են~~ տուգանքով՝ տասնապատիկից~~քսանապատիկից~~ երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~հարյուր հիսունից~~ երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի գործողությունը չի տարածվում ապաստան հայցողի ~~կամ փախստականի~~ նկատմամբ, որը~~ով~~ փաստաթուղթը կեղծել կամ կեղծ փաստաթուղթն~~փաստաթուղթը~~ օգտագործել է Հայաստանի Հանրապետություն մուտք գործելու նպատակով:

Հոդված 458. ~~Հոդված 434.~~ Տրանսպորտային միջոցի կամ հրազենի նույնականացման տարրերը կեղծելը կամ ջնջելը

1. Տրանսպորտային միջոցի հաշվառման համարանիշը կամ տրանսպորտային միջոցի նույնականացման այլ տարրը~~տարրերը~~ կամ հրազենի նույնականացման տարրը~~տարրերը~~ կեղծելը կամ ջնջելը՝ կեղծողի կողմից անձամբ կամ այլ անձի կողմից այն~~դրանք~~ օգտագործելու կամ իրացնելու նպատակով, կամ այն~~դրանք~~ իրացնելը կամ օգտագործելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը ~~տասնապատիկից~~ քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել էե~~են~~ մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում էե~~են~~ տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~երեսնապատիկից քառասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ~~հիսունից երկու հարյուր հիսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 459. Փաստաթղթեր կամ պետական պարգևներ կամ պատվավոր կոչումներ ապօրինի ձեռք բերելը կամ իրացնելը

~~Հոդված 435. Փաստաթղթեր կամ պետական պարգևներ կամ պատվավոր կոչումներ ապօրինի ձեռք բերելը կամ իրացնելը~~

1. Իրավունք վերապահող կամ պարտականությունից կամ պատասխանատվությունից ազատող փաստաթուղթ, ինչպես նաև այդպիսի փաստաթղթի ձևաթուղթ կամ պետական պարգև կամ պատվավոր կոչում ապօրինի ձեռք բերելը կամ իրացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 460. Ինքնիրավչությունը

1. Ինքնիրավչությունը՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի խախտմամբ իր իրական կամ ենթադրյալ իրավունքն ինքնակամ իրականացնելը, որն էական վնաս է պատճառել անձի կամ կազմակերպության իրավունքներին,

ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է բռնություն գործադրելով կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով գույքային վնասի դեպքում էական է համարվում խոշոր չափերի գույքային վնասը:

Հոդված 461. Պարտադիր զինվորական կամ այլընտրանքային ծառայությունից կամ զորահավաքային զորակոչից խուսափելը

~~**Հոդված 436. Պարտադիր զինվորական կամ այլընտրանքային ծառայությունից, վարժական հավաքից կամ զորահավաքային զորակոչից խուսափելը**~~

1. Պարտադիր զինվորական կամ այլընտրանքային ծառայության հայտարարված զորակոչից ~~կամ անցկացվող վարժական հավաքից~~ խուսափելը՝ այդ զորակոչից տարկետում ստանալու կամ ծառայությունից ~~կամ վարժական հավաքից~~ ազատվելու՝ ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ օրենսդրությամբ սահմանված հիմքերի բացակայության դեպքում՝

պատժվում է ~~կարճաժամկետ~~ ազատազրկմամբ՝ երկուսից ~~հինգ~~առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) իրեն մարմնական վնասվածք պատճառելու կամ հիվանդության սիմուլյացիայի ճանապարհով կամ

2) փաստաթուղթ կեղծելու կամ խաբեության այլ ճանապարհով՝

պատժվում է ~~կարճաժամկետ~~ ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ~~մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել է~~են~~ ռազմական դրության կամ պատերազմի ժամանակ, ինչպես նաև զորահավաքային զորակոչից խուսափելը-՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկուչորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդ մասովերկրորդ մասերով նախատեսված հանցանքհանցանքներ կատարած անձնանձը ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե կամովին ներկայացել և զորակոչվելէ և պատրաստակամություն է պարտադիրհայտնել զինվորական կամ այլընտրանքային ծառայությանծառայություն անցնելու:

Հոդված 462. Վարժական հավաքից խուսափելը

1. Անցկացվող վարժական հավաքից խուսափելը՝ այդ վարժական հավաքից ազատվելու՝ օրենսդրությամբ սահմանված հիմքերի բացակայության դեպքում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 463. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից ծառայությունից խուսափելը

~~**Հոդված 437. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից ծառայությունից խուսափելը**~~

–1. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից ծառայությունից վերջնականապես խուսափելու նպատակով ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը, ինչպես նաև նույն նպատակով ծառայության չներկայանալը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված հանցանքըհանցանքը, որը կատարվել էեն մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ հինգից տասըերեքից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը, որըհանցանքները, որոնք կատարվել էեն ռազմական դրության կամ, պատերազմի ժամանակ՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկուչորսից ութը տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքներն առաջին անգամ կատարած այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողն ազատվում էծառայողը կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, եթե դադրանք կատարել է ծանր հանգամանքների զուգորդման հետևանքով, կամ եթե ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե նա ծառայությունից խուսափելու պահից

երեք օրվաօրվա ընթացքում մեղայականով ներկայացել է ծառայության վայր, իրավապահ կամ պետական իրավասու մարմին և պատրաստակամություն է հայտնել շարունակելու ծառայությունըմարմիններ:

Հոդված 464. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը կամ ժամանակին ծառայության վայր չներկայանալը

~~Հոդված 438. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը կամ ժամանակին ծառայության վայր չներկայանալը~~

1. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը, ինչպես նաև առանց հարգելի պատճառների ժամանակին ծառայության վայր չներկայանալը 72յոթանասուն երկու ժամից ավելի, բայց 240երկու հարյուր քառասուն ժամից ոչ ավելի տևողությամբ կամ երեք ամսվա ընթացքում երեք և ավելի անգամ մեկ ժամից մինչև 72յոթանասուն երկու ժամ տևողությամբ՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկերկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքը կատարելըհանցանքները, եթե ինքնակամ բացակայությունը տևել է 240երկու հարյուր քառասուն ժամից ավելի, բայց այլընտրանքային աշխատանքային ծառայությունից ժամանակավորապես խուսափելու նպատակով՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգառավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը, որըհանցանքները, որոնք կատարվել էեն մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ երեքից վեցերկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ կամ 3-րդերրորդ մասով նախատեսված արարքը, որըհանցանքները, որոնք կատարվել էեն ռազմական դրության կամ, պատերազմի ժամանակ՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ հինգից տասըերեքից ութ տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին, երկրորդ կամ 2-րդ կամ 3-րդերրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքներն առաջին անգամ կատարած այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողն ազատվում էծառայողը կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, եթե դադրանք կատարել է

ծանր հանգամանքների զուգորդման հետևանքով~~, կամ ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե նա ծառայությունից խուսափելու պահից երեք օրվա ընթացքում մեղայականով ներկայացել է ծառայության վայր, իրավապահ կամ պետական իրավասու մարմիններ~~:

Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից իր առողջությանը վնաս~~–~~

~~**Հոդված 439. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից անդամախեղվելու, հիվանդության սիմուլյացիայի կամ ապօրինի այլ եղանակով այլընտրանքային աշխատանքային ծառայությունից խուսափելը**~~

~~Հոդված 465.~~ ~~1. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից իրեն որևէ վնասվածք~~ պատճառելու (անդամախեղելու), հիվանդության սիմուլյացիայի կամ ապօրինի այլ եղանակով այլընտրանքային աշխատանքային ծառայությունից խուսափելը կամ դրա առանձին պարտականությունների կատարումը դադարեցնելը

1. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից իր առողջությանը վնաս պատճառելու (անդամախեղելու) կամ հիվանդության սիմուլյացիայի կամ~~,~~ կեղծ փաստաթուղթ~~փաստաթղթեր~~ օգտագործելու կամ խաբեության ~~այլ միջոցով~~ կամ ապօրինի այլ եղանակով այլընտրանքային աշխատանքային ծառայությունից ~~ծառայության պարտականությունները կատարելուց ժամանակավորապես~~ խուսափելը կամ դրա առանձին պարտականությունների կատարումը ժամանակավորապես դադարեցնելը՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է այլընտրանքային աշխատանքային ծառայությունից~~ծառայության պարտականությունները կրելուց~~ վերջնականապես ազատվելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել է~~են~~ ռազմական դրության կամ պատերազմի ժամանակ՝

պատժվում է~~են~~ ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը~~չորսից ութ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 466. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից ծառայության պարտականությունները կատարելուց հրաժարվելը

~~Հոդված 440.Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից ծառայության պարտականությունները կատարելուց հրաժարվելը~~

1. Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողի կողմից ծառայությունից կամ դրա առանձին պարտականությունները կատարելուց հրաժարվելը, որը զուգորդվել է նրա կողմից դրանց չկատարմամբ կամ փաստացի դադարեցմամբ՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս՝ ~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է ռազմական դրության կամ պատերազմի ժամանակ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը~~չորսից ութը~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 467. Ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժը կրելուց հետո զինվորական կոմիսարիատ ներկայանալուց խուսափելը

~~Հոդված 441. Ազատազրկման ձևով պատիժը կրելուց հետո զինվորական կոմիսարիատ ներկայանալուց խուսափելը~~

1. Ժամկետային պարտադիր զինվորական ծառայության ընթացքում դատապարտված և ազատությունից զրկելու հետ կապված~~ազատազրկման ձևով~~ պատիժ կրած անձի կողմից պատժից ազատվելու պահից ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետում առանց հարգելի պատճառների՝ պարտադիր զինվորական ծառայության չծառայած ժամկետը շարունակելու նպատակով հաշվառման կամ փաստացի բնակության վայրի զինվորական կոմիսարիատ ներկայանալուց խուսափելը՝ զինված ուժերի և այլ զորքերի շարքերից արձակվելու՝ ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ օրենսդրությամբ սահմանված ~~կարգով~~ հիմքերի բացակայության դեպքում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝~~տուգանքով՝ քսանապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝~~ առավելագույնը երեք~~հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ կամ կարճաժամկետ~~

~~ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է ռազմական դրության կամ պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~մեկից երեք~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 468. Զորամաս կամ հատուկ պահպանվող զինվորական այլ տարածք ապօրինի մուտք գործելը

~~Հոդված 442. Զորամաս կամ հատուկ պահպանվող զինվորական այլ տարածք ապօրինի մուտք գործելը~~

1. Զորամաս կամ հատուկ պահպանվող զինվորական այլ տարածք սահմանված կարգի խախտմամբ մուտք գործելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիչ~~քսանապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մինչև մեկ~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~մեկից երեք~~ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդերրորդ մասով նախատեսված արարքը, որն~~հանցանքը, որը~~ անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում~~վնաս~~ կամ այլ ծանր հետևանք~~հետևանքներ~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~հինգ~~ տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ~~ կամ 2-րդ կամ 3-րդ կամ 4-րդչորրորդ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը~~ութ~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 443. Պատերազմի ժամանակ պարհակներ կատարելուց կամ հարկեր վճարելուց խուսափելը~~

~~1.Պատերազմի ժամանակ աշխատանքային կամ այլ պարհակներ կատարելուց կամ հարկեր վճարելուց խուսափելը՝~~

~~պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

Հոդված 469. Պետական սահմանն ապօրինի հատելը

~~Հոդված 444. Պետական սահմանն ապօրինի հատելը~~

1. Առանց սահմանված փաստաթղթի կամ պատշաճ թույլտվության Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~երեսնապատիկից քառասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ~~հիսուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

2. Քրեական պատասխանատվության տարիքի չհասած կամ հոգեկան առողջության խնդիրներ ունենալու~~խանգարման~~ հետևանքով իր արարքի բնույթն ու նշանակությունը գիտակցելու կամ իր արարքը ղեկավարելու ունակությունից ամբողջությամբ կամ մասամբ զրկված անձի՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանն~~սահմանը~~ առանց սահմանված փաստաթղթի~~փաստաթղթերի~~ կամ ~~առանց~~ պատշաճ թույլտվության հատելուն օժանդակելը կամ դա կազմակերպելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ մասով~~երկրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել է՝

1) բռնություն գործադրելով կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ

2) ~~են~~ մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է~~են~~ ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով։

4. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին, երկրորդ~~ կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով~~երրորդ մասերով~~ նախատեսված արարքը, որը~~հանցանքները, որոնք~~ կատարվել է~~են~~ հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է~~են~~ ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։

5. Սույն հոդվածի գործողությունը չի տարածվում թրաֆիքինգից տուժած անձի նկատմամբ~~վրա~~, որը համագործակցում է իրավասու~~իրավապահ~~ մարմինների հետ, ինչպես նաև ապաստան հայցողի նկատմամբ, որն, ուղղակիորեն գալով այն տարածքից, որտեղ նրա կյանքն ու ազատությունը

վտանգված են եղել, առանց ձգձգման դիմում է իրավասու մարմնին և մատնանշում իր ապօրինի մուտքի հիմնավոր պատճառըև փախստականի վրա:

Հոդված 470. Անօրինական միգրացիայի կազմակերպումը

~~Հոդված 445. Անօրինական միգրացիայի կազմակերպումը~~

1. Օտարերկրյա քաղաքացու կամ քաղաքացիություն չունեցող անձի մուտքը Հայաստանի Հանրապետություն, Հայաստանի Հանրապետությունում նրա գտնվելը կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքով տարանցումը (տեղափոխումը) շահադիտական նպատակով կազմակերպելը, որը կատարվել է մուտքի, գտնվելու կամ տարանցման համար ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ օրենսդրությամբ սահմանված կարգը խախտելով, կամ մուտքի, գտնվելու կամ տարանցման պատշաճ թույլտվություն ստանալու համար կեղծ փաստաթուղթփաստաթղթեր կամ կեղծ տեղեկությունտեղեկություններ ներկայացնելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկիհիսնապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնըհանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու ամիս ժամկետով,հարյուր ժամ տևողությամբ կամ ազատազրկմամբ՝ մեկիցերկուսից չորս տարի ժամկետով:

2. Անձի՝ Հայաստանի Հանրապետությունից ելքը, օտարերկրյա պետություն մուտքը կամ օտարերկրյա պետությունում գտնվելը շահադիտական նպատակով կազմակերպելը, որը կատարվել է ելքի, մուտքի կամ գտնվելու համար ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ օրենսդրությամբ սահմանված կարգը խախտելով, կամ ելքի, մուտքի կամ գտնվելու պատշաճ թույլտվություն ստանալու համար կեղծ փաստաթուղթփաստաթղթեր կամ կեղծ տեղեկությունտեղեկություններ ներկայացնելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս՝ երեքից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքը, որըհանցանքները, որոնք կատարվել էեն՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) մարդու կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր կամ անձի պատիվն ու արժանապատվությունը նվաստացնող պայմաններում կամ

–3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով ՝

պատժվում էեն ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 471. Պետական սահմանի նշանները վերցնելը, տեղաշարժելը կամ ոչնչացնելը

~~**Հոդված 446. Պետական սահմանի նշանները վերցնելը, տեղաշարժելը կամ ոչնչացնելը**~~

1. Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանի նշանընշանները վերցնելը, տեղաշարժելը կամ ոչնչացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը ~~տասնապատիկից~~ քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն~~Նույն հանցանքը, որը~~ անզգուշությամբ առաջացրել է ծանր հետևանքհետևանքներ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 472. Պետական խորհրդանիշներն անարգելը

~~**Հոդված 447. Պետական խորհրդանիշներն անարգելը**~~

1. Հայաստանի Հանրապետության զինանշանը, ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ պետական դրոշը կամ~~, Հայաստանի Հանրապետության~~ պետական օրհներգնօրհներգը անարգելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի~~տասնապատիկից քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~մեկից~~ երկու ամիս ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 45 .
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՇԱՀԵՐԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ~~ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ~~

Հոդված 473. ~~Հոդված 448.~~ Հանցագործության մասին չհայտնելը

1. Հաստատապես հայտնի նախապատրաստվող կամ հանցափորձի փուլում գտնվող, սույն օրենսգրքի 133~~137~~-րդ, 149~~142~~-րդ, 153~~148~~-րդ, 155~~154~~-րդ, 166~~165~~-րդ, 188~~184~~-րդ, 189~~185~~-րդ, 198~~194-րդ, 237-րդ, 243~~-րդ, 252-րդ, 258-րդ, 291-րդ, 292~~277~~-րդ, 308~~278~~-րդ, 309~~294~~-րդ, 310~~295~~-րդ, 315~~296-րդ, 301-304-րդ, 306-րդ, 316~~-318-րդ, 320-րդ, 323-րդ, 331-333-րդ, 335-րդ, 336~~321-322~~-րդ, 338~~324~~-րդ, 340~~380~~-րդ, 393~~383~~-րդ, 394~~384~~-րդ, 397~~390-402~~-րդ~~-399, 405-407~~-րդ, 418-րդ-420-րդ, 423-425-րդ, 450-րդ կամ 451~~426~~-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցագործության մասին իրավասու մարմնին

չհայտնելընչհայտնելը այն ժամանակահատվածում, երբ հնարավոր էր կանխել հանցանքի կատարումը կամ դրա հետևանքների առաջացումը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկերկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկերկու ամիս ժամկետով:

2. Հաստատապես հայտնի նախապատրաստվող կամ հանցափորձի փուլում գտնվող հանցագործության մասին իրավասու մարմնին չհայտնած անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե իր ձեռնարկած միջոցներով կանխել է հանցանքի կատարումը կամ հանրորեն վտանգավոր հետևանքների առաջացումը:

3. Հանցանք կատարողը կամ տվյալ հանցագործության հանցակիցը ենթակա չէչեն քրեական պատասխանատվության հաստատապես հայտնի նախապատրաստվող կամ հանցափորձի փուլում գտնվող հանցագործության մասին իրավասու մարմնին չհայտնելու համար:

4. Անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության իր ամուսնու կամ մերձավոր ազգականի կողմից նախապատրաստվող կամ հանցափորձի փուլում գտնվող հանցագործության մասին չհայտնելու համար:

Հոդված 474. Հոդված 449. Հանցանք կատարած անձին աջակցելը

1. Հանցագործության կամ հանցանք կատարած անձի բացահայտմանը, հանցանք կատարած անձին քրեական պատասխանատվության կամ պատժի ենթարկելուն, պատժի կամ դրա չկրած մասի, անվտանգության կամ դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոցի իրականացմանը խոչընդոտելու նպատակով՝ հանցագործությունը կամ հանցանք կատարած անձին առանց նախնական խոստման պարտակելը կամ -հանցանք կատարած անձին այլ կերպ աջակցելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսունառավելագույնը երկուհարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեքհինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) շահադիտական դրդումներով կամ

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորություններըլիզորություններըը կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք ~~առավելագույնը չորս~~ տարի ժամկետով:

3. Հանցանք կատարած անձի ~~ամուսինը կամ~~ մերձավոր ազգականը կամ տվյալ հանցագործության նրա հանցակիցը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության սույն հոդվածով նախատեսված հանցագործության համար:

4. Անձն ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից, եթե աջակցել է այնպիսի անձի, ում նկատմամբ քրեական հետապնդումը դադարեցվել է ռեաբիլիտացնող հիմքով կամ կայացվել է արդարացման դատավճիռ:

~~Հոդված 475. Ձերբակալված,~~ ~~Հոդված 450. Ազատազրկման հետ կապված պատժի դատապարտված, ձերբակալված կամ~~ կալանավորված կամ քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող անձին ապօրինաբար ազատելը

~~1.~~ Ձերբակալված, ~~Ազատազրկման հետ կապված պատժի դատապարտված, ձերբակալված կամ~~ կալանավորված կամ քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող անձին ապօրինաբար ազատելը նման լիազորություն չունեցող անձի կողմից, որը կատարվել է բռնություն գործադրելով, սպառնալիքով, խաբեությամբ կամ հակաիրավական այլ եղանակով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի ~~առավելագույնը քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից ~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր հիսուն ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից ~~չորս~~ ~~առավելագույնը երկու~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը ~~հանցանքը~~, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց ~~երկուսից հինգ~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին ~~առաջին~~ կամ 2-րդ ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը ~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ, պայթուցիկ նյութ կամ պայթեցման սարք գործադրելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութերեքից յոթ տարի ժամկետով:

Հոդված 476. Հոդված 451. Սուտ մատնությունը

1. Սուտ մատնությունը՝ իրավասու մարմնինմարմիններին հանցագործության դեպքի կամ անձի կողմից հանցանք կատարելու մասին սուտ տեղեկություն տալը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից առավելագույնը երկու հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքըՍուտ մատնությունը, որը՝

1) կատարվել է շահադիտական դրդումներով,

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

1)2) կատարվել է շահադիտական դրդումներով կամ

3) զուգորդվել է անձին ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության մեջ մեղադրելով կամ

2) 4) զուգորդվել է մեղադրանքի արհեստական ապացույց ստեղծելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքըՍուտ մատնությունը, որն անզգուշությամբ հանգեցրել է՝

1) ինքնասպանության կամ, հոգեկան խանգարման, կամ

2) հանգեցրել է անձի կալանավորման, դատապարտման կամ հոգեբուժական կազմակերպությունում տեղավորման՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութերեքից յոթ տարի ժամկետով:

Հոդված 477. ~~Հոդված 452.~~ Կաշառքի կամ մասնավոր ոլորտում կաշառքի պրովոկացիան

1. Կաշառքի կամ մասնավոր ոլորտում կաշառքի պրովոկացիան՝ հանցագործության կամ դրան անձի մասնակցության արհեստական ապացույց ստեղծելու կամ շանտաժի նպատակով կաշառք կամ մասնավոր ոլորտում կաշառք ստանալու սուբյեկտին առանց նրա համաձայնության գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ ~~որևէ~~ այլ առավելություն առաջարկելու կամ տրամադրելու փորձը՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկի~~առավելագույնը քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսուն~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

2. Կաշառքի պրովոկացիա չի համարվում օրենքով սահմանված դեպքում առաքինության ստուգման նպատակով սույն հոդվածի 1-ին մասով նկարագրված արարքի կատարումը:

Հոդված 478. ~~Հոդված 453.~~ Ապօրինի ձերբակալելը կամ կալանավորելը

1. Իրավասու անձի կողմից ապօրինի ձերբակալելը, կալանավորելը կամ ազատման ենթակա ձերբակալված կամ կալանավորված անձին ապօրինի ազատ չարձակելը՝

պատժվում է որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից~~երկուսից~~ յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ~~չորս~~ տարի ժամկետով:

~~2.~~ 2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ~~հանցանքը, որը~~ հանգեցրել է~~,~~ ինքնասպանության, հոգեկան խանգարման կամ առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնասի՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

~~3.~~ 3. Սույն հոդվածի 1-ին~~Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը անզգուշությամբ հանգեցրել է ինքնասպանության, հոգեկան խանգարման, առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնասի՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով:~~

~~4. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ~~ կամ 2-րդերրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը ՝

~~1)~~ կատարվել է՝ ~~շահադիտական դրդումներով կամ~~

1) ~~կատարվել է~~ մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ՝

2) շահադիտական դրդումներով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից~~վեցից~~ տասը տարի ժամկետով:

Ապացույցներ, բացատրություններ կամ դատավարական փաստաթղթեր

Հոդված 479. ~~Հոդված 454. Ապացույց~~ կամ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառմանգործողության արդյունքում ստացված տվյալներտվյալ կամ առարկաներառարկա կեղծելը, փոխելը, ոչնչացնելը կամ թաքցնելը կամ կեղծ ապացույցներապացույց ներկայացնելը

1. Քաղաքացիական, վարչական կամ քրեական գործով կամ վարչական վարույթով ապացույց, բացատրություն կամ դատավարական փաստաթուղթ կամ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման արդյունքում~~գործողության հետևանքով~~ ստացված տվյալ կամ առարկա կեղծելը, փոխելը, ոչնչացնելը կամ թաքցնելը կամ կեղծ ապացույց ներկայացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~առավելագույնը քսանապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ~~յոթ~~ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

~~1)~~2) շահադիտական դրդումներով,

~~2)~~ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունըազդեցությունը օգտագործելով,

3) ~~մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ~~ կամ

4) ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության վերաբերյալ գործով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~հրսից յոթ~~ տարի ժամկետով:

~~3.~~ 3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդերկրորդ մասով նախատեսված արարքըհանցանքը, որը՝

~~1)~~ 1) ~~անզգուշությամբ առաջացրել է ծանր հետևանքներ կամ~~

կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

~~2)~~ 2) անզգուշությամբ առաջացրել է ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութհինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 480. Ակնհայտ անմեղ անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելը

1. Անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելը չհաստատված հանցագործության դեպքով կամ առանց դեպքին անձի մասնակցությունը հիմնավորող կամ բավարար չափով հիմնավորող կամ առանց նրա արարքում հանցակազմը հավաստող փաստական տվյալների առկայության՝

պատժվումՀոդված 455. Քրեական վարույթի տվյալ հրապարակելը

1. Նախքան մինչդատական վարույթի կամ դատական վարույթի տվյալը հրապարակային դառնալը մինչդատական վարույթի կամ դատական քննության տվյալը հրապարակելը այն անձի կողմից, ով նախազգուշացվել է դրա հրապարակման անթույլատրելիության մասին՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից քառասնապատիկիառավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր հիսունից երկու հարյուր հիսունյոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքիցերկուսից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկիցառավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:։

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) զուգորդվել է անձին ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության մեջ մեղադրելով,

2) զուգորդվել է մեղադրանքի արհեստական ապացույց ստեղծելով կամ

3) կատարվել է շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 481. Քրեական պատասխանատվությունից ապօրինի ազատելը

1. Շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով՝ դատախազի կամ քննիչի կողմից հանցանք կատարելու մեջ կասկածվող կամ մեղադրվող անձին քրեական պատասխանատվությունից ապօրինի ազատելը՝

պատժվում է որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի

ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 482. Ակնհայտ անարդար դատավճիռ, վճիռ կամ դատական այլ ակտ կայացնելը

1. Շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով՝ դատավորի կողմից ակնհայտ անարդար դատավճիռ, վճիռ կամ դատական այլ ակտ կայացնելը՝

պատժվում է որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 483. ~~Քրեական~~Մինչդատական վարույթի տվյալներ հրապարակելը

1. Առանց իրավասու մարմնի կամ անձի թույլտվության՝ հրապարակման ոչ ենթակա՝ մինչդատական կամ դատական վարույթի տվյալ հրապարակելը՝ ~~, որը կատարվել է՝~~

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

~~1)շահադիտական դրդումներով,~~

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) շահադիտական դրդումներով,

~~2)~~3) այն անձի կողմից, որին~~ում~~ այդ տվյալը հայտնի է դարձել իր ծառայողական լիազորությունների իրականացման առնչությամբ կամ

~~3)~~4) հանգեցրել է հանցագործության համար մեղադրվող անձի փախուստին~~փախուստի~~, քրեական պատասխանատվությունից անհիմն ազատելուն, ապացույցի ոչնչացմանը~~ազատելու, ապացույցների ոչնչացման~~ կամ ապացույցի~~ապացույցների~~ ձեռք բերման անհնարինությանը կամ~~անհնարինության,~~ գործի քննությանն այլ կերպ~~քննությանը~~ խոչընդոտելուն՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~չորսից յոթ~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 484. ~~Հոդված 456.~~ Ուսումնասիրության տվյալներ~~տվյալները~~ հրապարակելը

1. «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» օրենքի հիման վրա իրականացվող ուսումնասիրության առկայության,~~հիմքերի վերաբերյալ տվյալները և~~ դրա ընթացքի կամ~~ու~~ արդյունքների մասին տվյալն~~տեղեկություններն~~ առանց իրավասու մարմնի թույլտվության հրապարակելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք~~երկուսից յոթ տարի~~ ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

~~Հոդված 485. Հոդված 457.~~ Պաշտպանության միջոցի վերաբերյալ տվյալներ~~տվյալ~~ հրապարակելը

1. Քրեական վարույթի ընթացքում պաշտպանության միջոցի վերաբերյալ տվյալ հրապարակելն այն անձի կողմից, որին~~ում~~ այդ տվյալը հայտնի է դարձել իր ծառայողական լիազորությունների իրականացման առնչությամբ կամ այն անձի կողմից, որը~~ով~~ նախազգուշացվել է դրա հրապարակման անթույլատրելիության մասին՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք~~երկուսից յոթ~~ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

~~1) շահադիտական դրդումներով,~~

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ՝

2) շահադիտական դրդումներով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~երեքից վեց~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը, որն~~հանցանքը, որը~~ անզգուշությամբ հանգեցրել է պաշտպանության միջոցի ենթարկված անձի մահվան, առևանգման կամ~~, կյանքից զրկելու,~~ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելուն~~պատճառելու~~՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 486. Արդարադատության իրականացմանը կամ գործի քննությանը միջամտելը

1. Արդարադատության կամ որպես դատարան՝ օրենքով նախատեսված այլ լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելու նպատակով դատարանի գործունեությանը կամ գործի քննությանը խոչընդոտելու նպատակով դատախազի, քննիչի, քննչական մարմնի ղեկավարի, հետաքննության մարմնի, փաստաբանի կամ ներկայացուցչի գործունեությանը ցանկացած ձևով միջամտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 487. Դատավորների որակավորման քննությունների կամ մասնագիտական պատրաստման քննությունների հարցերի գաղտնիությունը խախտելը

1. Դատավորների որակավորման քննության հարցի գաղտնիությունը խախտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

2. Արդարադատության ակադեմիայում մասնագիտական պատրաստման ընթացքում հանձնվող քննության հարցի գաղտնիությունը խախտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

Հոդված 488. Դատավորների միջև համակարգչային ծրագրի միջոցով իրականացվող գործերի բաշխման գործընթացին միջամտելը

1. Դատավորների միջև համակարգչային ծրագրի միջոցով իրականացվող գործերի բաշխման գործընթացին միջամտելը՝ բաշխման արդյունքներին վերաբերող տվյալ փոփոխելու նպատակով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) շահադիտական դրդումներով կամ

3) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 489. Դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքը

1. Դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքը, որը դրսևորվել է դատավարությանը մասնակցող անձին վիրավորելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

2. Դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքը, որը դրսևորվել է պաշտոնեական լիազորությունների իրականացման առնչությամբ դատավորին վիրավորելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 490. Դատավորի, դատախազի, քննիչի, քննչական մարմնի ղեկավարի, հետաքննության մարմնի, փաստաբանի, ներկայացուցչի, փորձագետի կամ հարկադիր կատարողի նկատմամբ սպառնալիքը կամ նրանց մասին տեղեկություն հրապարակելը կամ նրանց գույքը ոչնչացնելը կամ վնասելը կամ նրանց նկատմամբ բռնություն գործադրելը

1. Դատավորի, դատախազի, քննիչի, քննչական մարմնի ղեկավարի, հետաքննության մարմնի, փաստաբանի, ներկայացուցչի, փորձագետի կամ հարկադիր կատարողի կամ նշված անձանց մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին ու օրինական շահերին այլ վնաս պատճառող տեղեկություն հրապարակելու կամ նրանց նկատմամբ բռնություն գործադրելու, գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքը՝ կապված նշված անձանց օրինական ծառայողական կամ մասնագիտական գործունեության կամ բացառապես դատավոր, դատախազ, քննիչ, քննչական մարմնի ղեկավար, հետաքննության մարմին, փաստաբան, ներկայացուցիչ, փորձագետ կամ հարկադիր կատարող կամ նշված անձանց մերձավոր ազգական կամ մերձավոր կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվող լինելու հանգամանքի հետ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված անձանց մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին ու օրինական շահերին այլ վնաս պատճառող տեղեկություն հրապարակելը կամ նշված անձանց

գույքը ոչնչացնելը կամ վնասելը՝ կապված նշված անձանց օրինական ծառայողական կամ մասնագիտական գործունեության հետ՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված անձանց նկատմամբ բռնություն գործադրելը՝ կապված նշված անձանց օրինական ծառայողական կամ մասնագիտական գործունեության հետ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ կամ 4-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից,

2) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ

3) մարդու առողջությանը ծանր վնաս պատճառելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 491. Փաստաբանի լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելը

1. Փաստաբանի լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելը, եթե դա դրսևորվել է իր վստահորդին տեսակցելու նպատակով ազատությունից զրկման ցանկացած վայր փաստաբանի մուտքն ապօրինի չթույլատրելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

Հոդված 458. Արդարադատության իրականացմանը կամ գործի քննությանը խոչընդոտելը

1. Արդարադատության կամ որպես դատարան՝ օրենքով նախատեսված այլ լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելու նպատակով դատարանի գործունեությանը կամ գործի քննությանը խոչընդոտելու նպատակով դատախազի, քննիչի, քննչական մարմնի ղեկավարի, հետաքննության մարմնի, փաստաբանի և ներկայացուցչի գործունեությանը ցանկացած ձևով միջամտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել՝

1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

1. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը՝

1) կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) կատարվել է զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 459.Դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքը

1. Դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքը, որը դրսևորվել է պաշտոնեական լիազորությունների իրականացման առնչությամբ դատավորին վիրավորելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ հնգապատիկից տասնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 460. Դատավորի, դատախազի, քննիչի, քննչական

~~մարմնի ղեկավարի, հետաքննության մարմնի, փաստաբանի, ներկայացուցչի կամ հարկադիր կատարողի նկատմամբ սպառնալիքը կամ բռնություն գործադրելը~~

~~1. Դատավորի, դատախազի, քննիչի, քննչական մարմնի ղեկավարի, հետաքննության մարմնի, փաստաբանի, ներկայացուցչի կամ հարկադիր կատարողի կամ նշված անձանց մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին ու օրինական շահերին այլ վնաս պատճառող տեղեկություն հրապարակելու կամ նրանց նկատմամբ բռնություն գործադրելու, գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքը՝ կապված նշված անձանց օրինական ծառայողական կամ մասնագիտական գործունեության կամ զուտ դատավոր, դատախազ, քննիչ, քննչական մարմնի ղեկավար, հետաքննության մարմնին, փաստաբան, ներկայացուցիչ կամ հարկադիր կատարող կամ նշված անձանց մերձավոր ազգական կամ մերձավոր կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվող լինելու հանգամանքի հետ՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից երեսնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասում նշված անձանց մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին ու օրինական շահերին այլ վնաս պատճառող տեղեկություն հրապարակելը կամ նշված անձանց գույքը ոչնչացնելը կամ վնասելը՝ կապված նշված անձանց օրինական ծառայողական կամ մասնագիտական գործունեության հետ՝~~

~~պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով։~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին մասում նշված անձանց նկատմամբ բռնությունը՝ կապված նշված անձանց օրինական ծառայողական կամ մասնագիտական գործունեության՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով։~~

~~4.Սույն հոդվածի առաջին, երկրորդ կամ երրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) իշխանական կամ ծառայողական լիազորություններով կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։~~

~~5. Սույն հոդվածի առաջին, երկրորդ, երրորդ կամ չորրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ~~

~~2) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,~~

~~3) առողջությանը ծանր վնաս պատճառելով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասը տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 461. Փաստաբանի լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելը~~

~~1.Փաստաբանի լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելը, եթե դա դրսևորվել է իր վստահորդին տեսակցելու նպատակով՝ ազատությունից զրկման ցանկացած վայր փաստաբանի մուտքն ապօրինի չթույլատրելով՝~~

~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։~~

Հոդված 492. ~~Հոդված 462.~~ Մարդու իրավունքների պաշտպանի լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելը

1. Մարդու իրավունքների պաշտպանի~~,~~ կամ նրա անունից հանդես եկող անձի լիազորությունների ~~—~~իրականացմանը ցանկացած ձևով խոչընդոտելը, այդ թվում՝ նրա~~ներանց~~ գործունեությանը ցանկացած ձևով միջամտելը կամ նրա~~ներանց~~ մուտքը ցանկացած վայր չթույլատրելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն~~յոթանասուն~~ ժամ ~~—~~տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկից հինգ~~ տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը ~~կատարվել՝~~

~~1) ծառայողական կամ իշխանական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով։~~

~~3.Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը՝~~

կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) ~~-~~հանցավոր կազմակերպության կողմից կամ

2) ~~կատարվել է~~ զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց~~ութ~~ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 493.~~ ~~Հոդված 463.~~ Մարդու իրավունքների պաշտպանի նկատմամբ սպառնալիքը կամ նրա մասին տեղեկություն հրապարակելը կամ նրա գույքը ոչնչացնելը կամ վնասելը կամ նրա նկատմամբ բռնություն գործադրելը

1. Մարդու իրավունքների պաշտպանի կամ նրա անունից հանդես եկող անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին ու օրինական շահերին այլ վնաս պատճառող տեղեկություն հրապարակելու կամ նրանց նկատմամբ բռնություն գործադրելու, գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքը՝ կապված Մարդու~~մարդու~~ իրավունքների պաշտպանի ծառայողական գործունեության հետ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից~~քսանապատիկից~~ երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ~~յոթանասուն~~ ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, ~~կամ~~ կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված ~~առաջին մասում նշված~~ անձանց մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին ու օրինական շահերին այլ վնաս պատճառող տեղեկություն հրապարակելը կամ նշված անձանց գույքը ոչնչացնելը կամ վնասելը՝ կապված Մարդու~~մարդու~~ իրավունքների պաշտպանի ծառայողական գործունեության հետ~~-~~՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից՝ ~~առավելագույնը~~ հինգ տարի ժամկետով:

~~———~~3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված ~~առաջին մասում նշված~~ անձանց նկատմամբ բռնություն գործադրելը~~բռնությունը~~՝ կապված Մարդու~~մարդու~~ իրավունքների պաշտպանի ծառայողական գործունեության հետ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից~~երեքից~~ ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին, երկրորդ~~ կամ 2-րդ կամ 3-րդ~~երրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2~~1~~) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝ ~~կամ~~

~~2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝~~

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը~~չորսից ութ~~ տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին, երկրորդ, երրորդ~~ կամ 2-րդ կամ 3-րդ կամ 4-րդ~~չորրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից, ~~կամ~~

2) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ՝

3) մարդու առողջությանը ծանր վնաս պատճառելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու~~տասը~~ տարի ժամկետով:

Հոդված 494. ~~Հոդված 464.~~ Մարդու իրավունքների պաշտպանին վիրավորանք հասցնելը կամ նրա նկատմամբ բացահայտ անհարգալից վերաբերմունք ցուցաբերելը

1. Մարդու իրավունքների պաշտպանին, կապված նրա ծառայողական գործունեության հետ, վիրավորանք հասցնելը կամ նրա նկատմամբ բացահայտ անհարգալից վերաբերմունք ցուցաբերելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~հնգապատիկից տասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից~~հարյուրից~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 495. ~~Հոդված 465.~~ Դատավարության մասնակիցների~~մասնակցի~~ լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելը

1. Դատավարության մասնակցի –կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի կամ նշված անձանց դաստիարակության, խնամքի կամ հսկողության տակ գտնվողի մասին(բացառությամբ սույն օրենսգրքի 458-րդ և 460-րդ հոդվածներով նախատեսված անձնացից) մասին արատավորող կամ նշված անձանց իրավունքներին ու օրինական շահերին այլ վնաս պատճառող տեղեկություն հրապարակելու կամ նրանց նկատմամբ բռնություն գործադրելու, գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով կամ այլ ապօրինի եղանակով դատավարության մասնակցին մինչդատական վարույթի մարմին կամ դատարան ներկայանալուն, քննչական կամ դատական գործողություններին մասնակցելուն խոչընդոտելը կամ սուտ բացատրություն, ցուցմունք, փորձագիտական կեղծ եզրակացություն կամ կեղծ կարծիք տալուն կամ սխալ թարգմանություն կատարելուն հարկադրելը կամ հաղորդում, բացատրություն, ցուցմունք,— փորձագիտական եզրակացություն կամ կարծիք տալուն կամ չտալուն կամ թարգմանություն կատարելուն կամ չկատարելուն հարկադրելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 490-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի հատկանիշները-՝

—պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից առավելագույնը հարյուր հիսունքսան ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեքչորս տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկումեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ինառաջին մասով նախատեսված անձանցանձին հետաքննության կամ նախաքննության մարմին կամ դատարան ներկայանալուն, քննչական կամ դատական գործողություններին մասնակցելուն խոչընդոտելը կամ –սուտ բացատրություն, ցուցմունք, կեղծ փորձագիտական կեղծ եզրակացություն տալուն կամ կեղծ կարծիք տալուն կամ սխալ թարգմանություն կատարելուն հարկադրելը կամ հաղորդում, բացատրություն, ցուցմունք, փորձագիտական եզրակացություն կամ կարծիք տալուն կամ չտալուն կամ թարգմանություն կատարելուն կամ չկատարելուն հարկադրելը, որը կատարվել է բռնություն գործադրելով— կամ ծաղրուծանակով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկիառավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունիցառավելագույնը երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններպաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երեքից յոթառավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ

ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ~~առավելագույնը երեք~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

~~1)~~ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 419-րդ հոդվածով նախատեսված հանցագործության հատկանիշները կամ~~

~~1)~~2) ~~մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ~~՝

պատժվում է՝ ~~ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կարճաժամկետ~~ ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի~~առավելագույնը երկու ամիս~~ ժամկետով:

Սույն հոդվածի 1-ին ~~կամ~~ կամ 2-րդ ~~ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:~~

~~4. Սույն հոդվածի առաջին, երկրորդ~~ կամ 3-րդ~~երրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը ~~՝~~

4. կատարվել է՝

1) ~~հանցավոր~~ կազմակերպության կողմից կամ

2) ~~կատարվել է~~ զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից~~երեքից~~ ութ տարի ժամկետով:

~~Հոդված 466.~~ Հոդված 496. Դատավարության մասնակիցներին՝ ~~նրանց~~ ~~լիազորություններից~~գործառույթների հետ կապված կաշառք տալը ~~կաշառելը~~

1. Իրավասու մարմնին չներկայանալու~~Դատավարության մասնակցի (բացառությամբ սույն օրենսգրքի 458-րդ և 460-րդ հոդվածներով նախատեսված անձնացից) ներկայանալուն~~, քննչական կամ դատական գործողություններին չմասնակցելու~~մասնակցելուն խոչընդոտելու~~ կամ ~~նրանց~~ հաղորդում, ~~բացատրություն~~, ցուցմունք, եզրակացություն չտալու, թարգմանություն չկատարելու կամ սուտ բացատրություն, ցուցմունք, կեղծ փորձագիտական եզրակացություն կամ կարծիք տալու կամ սխալ թարգմանություն կատարելու համար դատավարության մասնակցին կաշառք տալը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 273-րդ կամ 436-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները~~նշված անձանց կաշառք տալը կամ նշված անձանց կողմից կաշառք ստանալը~~՝

պատժվում է~~պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ կամ որոշակի պաշտոն զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ~~

~~տարի ժամկետով կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ~~ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

~~Հոդված 497. Դատավարության մասնակիցների~~Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից իրենց լիազորությունների հետ կապված կաշառք ստանալը

1. Իրավասու մարմին չներկայանալու, քննչական կամ դատական գործողություններին չմասնակցելու կամ հաղորդում, բացատրություն, ցուցմունք, եզրակացություն չտալու, թարգմանություն չկատարելու կամ սուտ բացատրություն, ցուցմունք, կեղծ փորձագիտական եզրակացություն կամ կարծիք տալու կամ սխալ թարգմանություն կատարելու համար դատավարության մասնակցի կողմից կաշառք ստանալը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 272-րդ կամ 435-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

Հոդված 498. Նոտարի գործունեությանը միջամտելը

~~2.~~ 1. Նոտարին նոտարական գործողություններ կատարելուն հարկադրելը կամ նրա գործունեությանը ցանկացած այլ եղանակով միջամտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ՝ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է նոտարի նկատմամբ սպանության, առողջությանը վնաս պատճառելու, գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով: ~~÷~~

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 499. Նոտարին սուտ տեղեկություններ հաղորդելը

1. Նոտարին սուտ տեղեկություն հաղորդելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով

Հոդված 500. Նոտարի մոտ կեղծ երդում տալը

1. Դատարան կամ պետական այլ մարմին ներկայացնելու նպատակով նոտարի մոտ արված բանավոր հայտարարությունը ճշմարտացի լինելու վերաբերյալ կեղծ երդում տալը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է շահադիտական դրդումներով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության սույն հոդվածով նախատեսված արարքը կատարելու համար, եթե իր բանավոր հայտարարության ճշմարտացի չլինելը որևէ նշանակություն չէր կարող ունենալ դատարանում կամ պետական այլ մարմնում:

Հոդված 501. Ազդարարի կամ նրա հետ փոխկապակցված անձանց սպանության, առողջությանը վնաս պատճառելու կամ գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքը

1. Ազդարարի կամ նրա հետ փոխկապակցված անձի սպանության, առողջությանը վնաս պատճառելու կամ խոշոր կամ առանձնապես խոշոր չափերի գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքը, որը կապված է կոռուպցիոն բնույթի դեպքի կամ շահերի բախման կամ էթիկայի կանոնների կամ անհամատեղելիության պահանջների կամ այլ սահմանափակումների կամ հայտարարագրման հետ կապված խախտման կամ հանրային շահերին ուղղված այլ վնասի կամ դրանց սպառնալիքի վերաբերյալ հաղորդում տալու հետ, եթե այդ սպառնալիքն իրականացնելու իրական վտանգ է եղել՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի իմաստով փոխկապակցված անձինք են համարվում հաղորդում տվող անձի ամուսինը, զավակները, ծնողները, քույրերը և եղբայրները:

~~Հոդված 467.~~ Հոդված 502. Ազդարարի տվյալների ապօրինի հրապարակումը

1. Ազդարարի տվյալի~~տվյալների~~ ապօրինի հրապարակումն այն անձի կողմից, որին այդ տվյալը~~տեղեկությունները~~ վստահվել կամ հայտնի է~~են~~ դարձել նրա ծառայողական գործունեության կապակցությամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~հինգ~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

~~Հոդված 468.~~ Հոդված 503. Ցուցմունք, եզրակացություն կամ կարծիք տալուց կամ թարգմանություն կատարելուց հրաժարվելը

1. Վկայի կամ տուժողի կողմից ցուցմունք տալուց ապօրինի հրաժարվելը, փորձագետի կողմից առանց հարգելի պատճառների եզրակացություն կամ կարծիք տալուց հրաժարվելը կամ թարգմանի կողմից առանց հարգելի պատճառների թարգմանություն կատարելուց հրաժարվելը՝ դրա համար քրեական պատասխանատվության մասին նախազգուշացված լինելու դեպքում՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ~~երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) շահադիտական դրդումներով կամ

2) ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության առնչությամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~երեք~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից~~առավելագույնը~~

երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

3. Անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության իր, ամուսնու կամ մերձավոր ազգականի վերաբերյալ ցուցմունք տալուց հրաժարվելու համար, եթե ողջամտորեն ենթադրելի է, որ այն հետագայում կարող է օգտագործվել իր կամ նրանց դեմ:

Հոդված 504. ~~Հոդված 469.~~ Սուտ ցուցմունք, ~~կամ~~ կեղծ եզրակացություն կամ կեղծ կարծիք տալը կամ սխալ թարգմանություն կատարելը

1. Քաղաքացիական կամ վարչական գործով կամ վարչական վարույթով սուտ բացատրություն տալը կամ քրեական, քաղաքացիական կամ վարչական գործով կամ վարույթով սուտ ցուցմունք կամ փորձագետի կողմից կեղծ եզրակացություն կամ կարծիք տալը կամ թարգմանի կողմից սխալ թարգմանություն կատարելը կամ նոտարի կողմից իրավաբանական նշանակություն ունեցող փաստ հաստատելու գործով վկայի կողմից սուտ ցուցմունք տալը, եթե դա էական նշանակություն է ունեցել գործի լուծման համար կամ խաթարել է գործի կամ վարույթի ընթացքը~~վարույթը~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~տասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ— կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) շահադիտական դրդումներով կամ

2) ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության առնչությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից~~առավելագույնը~~ հինգ տարի ժամկետով:

3. Սուտ ~~ցուցմունք,~~ բացատրություն, ցուցմունք կամ կեղծ եզրակացություն կամ կարծիք տված կամ սխալ թարգմանություն կատարած անձն~~անձը~~ ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված պատասխանատվությունից, եթե նա~~,~~ հիմնական գործի ~~դատական քննության կամ~~ մինչդատական վարույթի կամ դատական քննության կամ վարչական վարույթի ընթացքում՝~~,~~ մինչև վարույթն իրականացնողի կողմից դատավճիռ, վճիռ կամ այլ վերջնական (վարույթը եզրափակող) որոշում կայացնելը, կամովին հայտնել է իր տված սուտ ցուցմունքի, բացատրության, կեղծ եզրակացության կամ կարծիքի կամ սխալ թարգմանության մասին:

4. Սույն հոդվածի իմաստով հիմնական է համարվում քրեական, քաղաքացիական կամ վարչական այն գործը, որի շրջանակներում տրվել է սուտ ցուցմունքը, կեղծ եզրակացությունը կամ կարծիքը կամ կատարվել է սխալ թարգմանությունը:

Հոդված 505. ~~Հոդված 470.~~ Ուսումնասիրության ընթացքում կեղծ հայտարարագիր ներկայացնելը

1. «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» օրենքի հիման վրա իրականացվող ուսումնասիրության մասին ծանուցված անձի կողմից իրավասու մարմնին ներկայացված հայտարարագրում կեղծ կամ իրականությանը չհամապատասխանող տվյալ~~տվյալներ~~ ներկայացնելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ~~—~~ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Արգելանքի վերցված

Հոդված 506. ~~Հոդված 471. Ազատազրկման հետ կապված պատժի դատապարտված~~, ձերբակալված, ~~կամ~~ կալանավորված կամ քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող անձի փախուստը կամ ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժը կրելուց խուսափելը

1. Արգելանքի վերցված~~Ազատազրկման հետ կապված պատժի դատապարտված~~, ձերբակալված, ~~կամ~~ կալանավորված կամ քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող անձի փախուստը կամ ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժը կրելուց խուսափելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Կարճաժամկետ մեկնման կամ պատժի հետաձգման ժամկետի ավարտից հետո ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժը կրելուց խուսափելն այն անձի կողմից, որին թույլատրվել է ազատազրկման վայրից կարճաժամկետ մեկնում, կամ որի նկատմամբ դատավճռի կատարումը հետաձգվել է՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

~~4~~3. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ կամ 2-րդ կամ 3-րդ~~երկրորդ~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է՝

1) հանցավոր կազմակերպության կողմից,

2) բռնություն գործադրելով կամ բռնությունդա գործադրելու սպառնալիքով կամ~~,~~

3) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ~~,~~ պայթուցիկ նյութ կամ պայթեցման սարք գործադրելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից~~երեքից~~ ութ տարի ժամկետով:

54. Փախուստ կատարած անձը փախուստ կատարելու համար ենթակա չէ ~~անձն ազատվում է~~ քրեական պատասխանատվության~~պատասխանատվությունից~~, եթե նրա նկատմամբ քրեական հետապնդումը դադարեցվել է ռեաբիլիտացնող հիմքով, կամ նա արդարացվել է այն գործով, որով դատապարտվել էր ազատազրկման հետ կապված պատժի, կալանավորվել կամ ձերբակալվել էր:

~~Հոդված 507.~~ ~~Հոդված 472.~~ Դատական ակտը չկատարելը կամ դրա կատարմանը խոչընդոտելը

1. Օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռի, վճռի կամ դատական այլ ակտի կատարմանը խոչընդոտելը, ինչպես նաև օրինական ուժի մեջ մտած դատավճիռը, վճիռը կամ դատական այլ ակտը դրանով~~(բացառությամբ գումարի բռնագանձման պահանջի և քաղաքացիաիրավական պայմանագրերից բխող պարտավորությունների)~~ սահմանված ժամկետում կամ ժամկետ սահմանված չլինելու դեպքում՝ այն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ մեկամսյա ժամկետում, կամ տվյալ ակտի կատարման շրջանակներում հարկադիր կատարողի սահմանած ժամկետում պարտապանի կամ նրա իրավասու անձի կողմից չկատարելը, եթե դրա կատարումը հնարավոր չէ հարկադիր կատարման միջոցների գործադրմամբ, կամ տվյալ ակտով արգելված գործողություն կատարելն այդ արգելքի գործողության ժամանակահատվածում~~ չկատարելը կամ դրա կատարմանը խոչընդոտելը~~՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը տասնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը ~~երկու~~ հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը ~~երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~ մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:~~:~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն~~ազդեցությունը~~ օգտագործելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկիչափով~~քսանապատիկից երեսնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, ~~կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով~~ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 508. ~~Հոդված 473.~~ Անհետաձգելի միջամտության որոշումը կամ պաշտպանական որոշումը ~~դիտավորությամբ~~ չկատարելը

1. «Ընտանիքում բռնության կանխարգելման, ընտանիքում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության և ընտանիքում համերաշխության վերականգնման մասին» օրենքի 7-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-4-րդ կետերով, ինչպես նաև 8-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-4-րդ կետերով~~Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված անհետաձգելի միջամտության որոշմամբ կամ պաշտպանական որոշմամբ~~ նախատեսված պահանջն~~պահանջները~~ ընտանիքում բռնություն գործադրած անձի կողմից ~~դիտավորությամբ~~ չկատարելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը~~հնգապատիկից~~ տասնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ~~մեկից երկու~~ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի~~վեց ամիս~~ ժամկետով:

Հոդված 509. ~~Հոդված 474.~~ Արգելանքի տակ գտնվող գույքի նկատմամբ ապօրինի արարքը

1. Քաղաքացիական կամ վարչական գործով կամ վարչական վարույթով կամ քրեական, քաղաքացիական կամ վարչական գործով կամ վարույթով դրանց վարույթի ցանկացած փուլում արգելանքի տակ վերցված գույքի նկատմամբ ապօրինի արարքը, որը դրսևորվել է՝

1) գույքի մեկուսացվածությունը կամ նույնականացումն~~նույնականացումը~~ ապահովող և իրավասու անձի կողմից դրված կնիքը կամ կողպեքը ոչնչացնելով, վնասելով կամ այլ կերպ չեզոքացնելով,

2) գույքը յուրացնելով, օտարելով, թաքցնելով, ոչնչացնելով, վնասելով, փոխելով, ապօրինաբար մեկ ուրիշին հանձնելով, այլ կերպ տնօրինելով կամ ապօրինի օգտագործելով այն անձի կողմից, որին~~ում~~ այդ գույքը պաշտոնապես վստահված է եղել, ինչպես նաև գույքի սեփականատիրոջ կամ այլ տիրապետողի կողմից, եթե նրանք տեղյակ են եղել գույքի արգելանքի մասին,

3) գույքի պահպանման պարտականությունը չկատարելով այն անձի կողմից, որի~~ում~~ վրա դրված է եղել նման պարտականություն,

4) վարկատու կազմակերպության ծառայողի կողմից կալանքի տակ գտնվող դրամական միջոցներով բանկային գործառնություններ իրականացնելով կամ

5) գույքի բռնագրավման վերաբերյալ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռի կատարումից այլ ապօրինի եղանակով խուսափելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի~~առավելագույնը տասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից~~առավելագույնը~~ երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ~~առավելագույնը երեք~~ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք~~երկու~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 510. ~~Հոդված 475.~~ Պարտապանի կողմից սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող գույքի և~~,~~ գույքային իրավունքների կազմի~~,~~ ~~կամ~~ քանակի և գտնվելու վայրի մասին հայտարարագիր ներկայացնելուց խուսափելը~~,~~ հայտարարագրում տվյալներ թաքցնելը կամ դրանում կեղծ տվյալներ~~տվյալ~~ ներկայացնելը

1. Պարտապանի կողմից սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող գույքի և~~կամ~~ գույքային իրավունքների կազմի~~,~~ ~~կամ~~ քանակի և գտնվելու վայրի մասին հայտարարագիր ներկայացնելուց ~~չարամտորեն~~ խուսափելը, երբ հայտարարագիր տալը պարտադիր է, ինչպես նաև հայտարարագրում գույքի, գույքային իրավունքների կազմի~~,~~ ~~կամ~~ քանակի կամ գտնվելու վայրի մասին տվյալ թաքցնելը կամ~~վերաբերյալ~~ կեղծ տվյալ ներկայացնելը, որը~~ներկայացնել, ինչը~~ հանգեցրել է խոշոր չափերի պարտավորության հարկադիր կատարման անհնարինության՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի~~տասնապատիկի~~ չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկ~~ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով:

Հոդված 511. ~~Հոդված 476.~~ Երաշխավորի կողմից ստանձնած պարտավորությունները չկատարելը

1. Երաշխավորի կողմից ստանձնած պարտավորությունը~~պարտավորությունները~~ չկատարելը, որի հետևանքով մեղադրյալը չի կատարել իր վրա դրված պարտականությունը՝~~պարտականությունները~~

պատժվում է՝ տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից ~~առավելագույնը երկու~~ հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ~~որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ~~ ազատության սահմանափակմամբ՝

առավելագույնը երկուվեց տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկուվեց տարի ժամկետով:

Հոդված 512. Հոդված 477. Ձերբակալվածներին կամ կալանավորվածներին պահելու վայրում կամ ազատազրկում կատարող քրեակատարողական հիմնարկում պահվող անձի կողմից կյանքի կամ առողջության համար վտանգ ներկայացնող առարկաներառարկա պատրաստելը, ձեռք բերելը, պահելը, կրելը, կամ իրացնելը կամ այդպիսի առարկաներ փոխանցելը

1. Ձերբակալվածներին կամ կալանավորվածներին պահելու վայրում կամ ազատազրկում կատարող քրեակատարողական հիմնարկում պահվող անձի կողմից զենք, կտրող-ծակող կամ կյանքից զրկելու կամ առողջությանը վնաս պատճառելու համար այլ գործիք, նյութ կամ առարկա պատրաստելը, ձեռք բերելը, պահելը, կրելը կամ իրացնելը կամ նրաննրանց այդպիսի առարկաառարկաներ փոխանցելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 513. Ձերբակալվածներին կամՀոդված 478. Քրեակատարողական հիմնարկ, ձերբակալվածներին և կալանավորվածներին պահելու վայր կամ քրեակատարողական հիմնարկ ապօրինաբար մուտք գործելը

1. Առանց համապատասխան թույլտվության կամ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի խախտմամբ ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժներ կատարող քրեակատարողական հիմնարկ, ձերբակալվածներին կամ կալանավորվածներին պահելու վայր կամ քրեակատարողական հիմնարկ մուտք գործելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկիցտուգանով՝ առավելագույնը երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ առավելագույնը հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեքառավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկուառավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով:

Հոդված 514. Հոդված 479 . Ձերբակալվածներին կամ կալանավորվածներին պահելու վայրում կամ ազատազրկում կատարող քրեակատարողական հիմնարկում պահվող անձի կողմից մոլախաղեր կազմակերպելը կամ դրանց մասնակցելը

1. Ձերբակալվածներին կամ կալանավորվածներին պահելու վայրում կամ ազատազրկում կատարող քրեակատարողական հիմնարկում պահվող անձի կողմից մոլախաղերի մասնակցելը՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Ձերբակալվածներին կամ կալանավորվածներին պահելու վայրում կամ ~~ազատազրկում կատարող~~ քրեակատարողական հիմնարկում պահվող անձի կողմից ~~սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված~~ մոլախաղեր կազմակերպելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկից երեք~~ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածում և սույն օրենսգրքի 530~~495~~-րդ հոդվածում մոլախաղեր են~~մոլախաղ է~~ համարվում իր կամ այլ անձի համար գույք կամ ~~որևէ~~ այլ առավելություն ստանալու նպատակով ոչ իրավասու մարմնի կողմից կազմակերպված ցանկացած խաղերը~~խաղ~~:

Հոդված 515. ~~Հոդված 480.~~ Ձերբակալվածներին կամ~~ կալանավորվածներին պահելու վայրում կամ ազատազրկում կատարող~~ քրեակատարողական հիմնարկում պահվող անձի կողմից թմրամիջոցներթմրամիջոց կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր կամ դրանց պատրաստուկներ կամ դրանց համարժեք նյութեր (անալոգ) ~~(հոգեմետ) նյութ~~ ապօրինի գործածելը՝

1. Ձերբակալվածներին կամ~~ կալանավորվածներին~~ պահելու վայրում կամ ~~ազատազրկում կատարող~~ քրեակատարողական հիմնարկում պահվող անձի կողմից թմրամիջոց կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութ կամ~~ (հոգեմետ) նյութեր, ինչպես նաև~~ դրանց պատրաստուկ~~ներ~~ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) ապօրինի գործածելը՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը~~ից~~ երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ~~երկու~~ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին~~առաջին~~ մասով նախատեսված արարքը~~հանցանքը~~, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու~~մեկից երեք~~ տարի ժամկետով:

~~3. Այն անձը, որն առանց բժշկի նշանակման թմրամիջոցներ կամ հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութեր, ինչպես նաև դրանց խառնուրդ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) գործածելու կապակցությամբ կամովին դիմել է բժշկական օգնություն ստանալու համար, ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված հանցանքի համար քրեական պատասխանատվությունից:~~

~~Հոդված 481. Օրենքի ուժով կալանքի կիրառման անհնարինության դեպքում անձի կողմից իր նկատմամբ կիրառված խափանման միջոցի պայմանները խախտելը~~

~~1.Օրենքի ուժով կալանքի կիրառման անհնարինության դեպքում անձի կողմից իր նկատմամբ կիրառված խափանման միջոցի պայմանները խախտելը, եթե ավելի խիստ խափանման միջոց կիրառելը հնարավոր չէ՝~~

~~պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։~~

ԲԱԺԻՆ 15.
ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 46
ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԻ ԵՎ ԶԻՆԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳՐՔԱՅԻՆ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 516. Հրամանը չկատարելը

1. Հրամանատարի (պետի) օրինական և սահմանված կարգով տրված հրամանը չկատարելը, որի հետևանքով անզգուշությամբ մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնաս է պատճառվել կամ որն անզգուշությամբ հանգեցրել է ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի խոշոր չափերի ոչնչացման կամ վնասման կամ այլ էական վնաս է պատճառել ծառայության շահերին՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից,

2) կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից,

3) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

4) անզգուշությամբ առաջացրել է ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի առանձնապես խոշոր չափերի ոչնչացում կամ վնասում՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժության կամ այլ ռազմական միջոցառման խափանում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Սույն բաժնում նախատեսված զինվորական ծառայության սահմանված կարգի դեմ ուղղված հանցագործության սուբյեկտը «Զինվորական

ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքի իմաստով զինծառայող համարվող անձն է (այսուհետ՝ զինծառայող):

5. Սույն բաժնում հրամանատար (պետ) է համարվում ծառայողական դիրքով կամ զինվորական կոչումով զինծառայողից բարձր այն անձը կամ զինվորական ծառայության գծով նրա պարտականությունները կատարող անձը, որը տվյալ իրավահարաբերության շրջանակում եղել է տվյալ զինծառայողի վերադասը, այսինքն՝ ունեցել է իր լիազորություններից բխող հրամաններ կամ կարգադրություններ տալու կամ դրանց կատարումն ապահովելու իրավասություն:

6. Եթե զինծառայողն այլ անձի ապօրինի արարքի հետևանքով է ոչ իրավաչափորեն ձեռք բերել զինծառայողի կարգավիճակ, ապա նա ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության սույն բաժնով նախատեսված հանցանքների կատարման համար:

Հոդված 517. Հրամանը չկատարելը ծառայության նկատմամբ անփույթ կամ անբարեխիղճ վերաբերմունքի հետևանքով

1. Ծառայության նկատմամբ անփույթ կամ անբարեխիղճ վերաբերմունքի հետևանքով հրամանը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որի հետևանքով անզգուշությամբ մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնաս է պատճառվել կամ որն անզգուշությամբ հանգեցրել է ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի խոշոր չափերի ոչնչացման կամ վնասման կամ այլ էական վնաս է պատճառել ծառայության շահերին՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից,

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

3) անզգուշությամբ առաջացրել է ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի առանձնապես խոշոր չափերի ոչնչացում կամ վնասում՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ

մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժության կամ այլ ռազմական միջոցառման խափանում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 518. Հրամանատարին (պետին) դիմադրելը կամ նրա պարտականությունների իրականացմանը խոչընդոտելը

1. Հրամանատարին (պետին) դիմադրելը կամ ծառայողական պարտականությունների կատարմանը խոչընդոտելը կամ այդ պարտականությունները չկատարելուն կամ ոչ պատշաճ կատարելուն հարկադրելը, որը դրսևորվել է հրամանատարի (պետի) կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով, հրամանատարի (պետի) կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով կամ շանտաժով՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից կամ

2) սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 519. Հրամանատարի (պետի) նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքը

1. Զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում հրամանատարի (պետի) նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքը, եթե դա կապված չէ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու հետ՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու կապակցությամբ հրամանատարի (պետի) կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքը՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից,

2) կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից կամ

3) առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ կամ 4-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

6. Սույն հոդվածի, սույն օրենսգրքի 520-րդ և 521-րդ հոդվածների իմաստով հանցանքը համարվում է մի խումբ անձանց կողմից կատարված, եթե այն կատարվել է երկու կամ ավելի զինծառայողների կողմից՝ անկախ հանցագործությունից տուժած անձի նկատմամբ ունեցած ստորադասության հարաբերությունից:

Հոդված 520. Ստորադասի (ենթակայի) նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքը

1. Զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում ստորադասի (ենթակայի) նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքը, եթե դա կապված չէ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու հետ՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու կապակցությամբ ստորադասի (ենթակայի) կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքը՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից,

2) կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից կամ

3) առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ կամ 4-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 521. Զինծառայողների փոխհարաբերությունների կանոնագրքային կանոնները խախտելը նրանց միջև ստորադասության (ենթակայության) հարաբերությունների բացակայության դեպքում

1. Զինծառայողների փոխհարաբերությունների կանոնագրքային կանոն խախտելը նրանց միջև ստորադասության (ենթակայության) հարաբերությունների բացակայության դեպքում, որն արտահայտվել է անձին հարվածներ հասցնելով կամ նրա նկատմամբ բռնի այլ գործողություններ կատարելով կամ պարբերաբար նրա պատիվն ու արժանապատվությունը նվաստացնելով՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից,

2) կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից կամ

3) առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 522. Զինծառայողին անզգուշությամբ ինքնասպանության հասցնելը

1. Զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում զինծառայողին սպառնալիքի, դաժան վերաբերմունքի կամ անձնական

պատիվն ու արժանապատվությունը նվաստացնելու միջոցով անզգուշությամբ ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի հասցնելը մեկ այլ գինծառայողի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից,

2) հրամանատարի (պետի) կողմից ստորադասի (ենթակայի) նկատմամբ կամ

3) մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու ընթացքում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 523. Զինծառայողին ինքնասպանության հասցնելը

1. Զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում զինծառայողին սպառնալիքի, դաժան վերաբերմունքի կամ անձնական պատիվն ու արժանապատվությունը նվաստացնելու միջոցով ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի հասցնելը մեկ այլ զինծառայողի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից,

2) հրամանատարի (պետի) կողմից ստորադասի (ենթակայի) նկատմամբ կամ

3) մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու ընթացքում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 524. Զինծառայողին վիրավորանք հասցնելը

1. Զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում զինծառայողին վիրավորանք հասցնելը՝ զինծառայողի պատիվն ու արժանապատվությունը նվաստացնելը մեկ այլ զինծառայողի կողմից՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ

ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) ստորադասի (ենթակայի) կողմից հրամանատարի (պետի) նկատմամբ,

2) հրամանատարի (պետի) կողմից ստորադասի (ենթակայի) նկատմամբ կամ

3) երկու կամ ավելի զինծառայողների նկատմամբ՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 46 .
ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԱՆՑՆԵԼՈՒ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 525. Զորամասը կամ ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը կամ ժամանակին ծառայության վայր չներկայանալը

1. Զինծառայողի կողմից զինվորական ծառայությունից ժամանակավորապես խուսափելը՝ զորամասը կամ ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը կամ առանց հարգելի պատճառների ժամանակին ծառայության չներկայանալը 72 ժամից ավելի, բայց 240 ժամից ոչ ավելի տևողությամբ, ինչպես նաև երեք ամսվա ընթացքում երեք և ավելի անգամ՝ յուրաքանչյուրը մեկ ժամից մինչև 72 ժամ տևողությամբ՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը կատարելը, եթե ինքնակամ բացակայությունը տևել է 240 ժամից ավելի՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը կատարելը՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) զենքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ կամ 4-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

6. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ կամ 4-րդ մասով նախատեսված արարքն առաջին անգամ կատարած զինծառայողն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե դա կատարել է ծանր հանգամանքների զուգորդման հետևանքով:

Հոդված 526. Դասալքությունը

1. Դասալքությունը՝ զինվորական ծառայությունից վերջնականապես խուսափելու նպատակով զորամասը կամ ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը կամ նույն նպատակով ծառայության չներկայանալը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրող զինծառայողի կողմից կամ

3) զենքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքն առաջին անգամ կատարած զինծառայողն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե դա կատարել է ծանր հանգամանքների զուգորդման հետևանքով կամ եթե նա ծառայությունից խուսափելու պահից երեք օրվա ընթացքում մեղայականով ներկայացել է զորամաս, ծառայության

վայր կամ իրավասու մարմին և պատրաստակամություն է հայտնել շարունակելու ծառայությունը:

Հոդված 527. Առողջությանը վնաս պատճառելու (անդամախեղելու), հիվանդության սիմուլյացիայի կամ ապօրինի այլ եղանակով զինվորական ծառայությունից խուսափելը կամ դրա առանձին պարտականությունների կատարումը դադարեցնելը

1. Զինծառայողի կողմից իր առողջությանը վնաս պատճառելու (անդամախեղելու), հիվանդության սիմուլյացիայի, կեղծ փաստաթուղթ օգտագործելու, խաբեության կամ ապօրինի այլ եղանակով զինվորական ծառայությունից խուսափելը կամ դրա առանձին պարտականությունների կատարումը ժամանակավորապես դադարեցնելը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է զինվորական ծառայությունից վերջնականապես ազատվելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 528. Առողջությանը վնաս պատճառելը (անդամախեղելը), որը հանգեցրել է կամ կարող էր հանգեցնել զինվորական ծառայության կամ դրա առանձին պարտականությունների կատարումը ժամանակավորապես դադարեցնելուն

1. Զինծառայողի կողմից իր առողջությանը վնաս պատճառելը (անդամախեղելը), որը հանգեցրել է կամ կարող էր հանգեցնել զինվորական ծառայության կամ դրա առանձին պարտականությունների կատարումը ժամանակավորապես դադարեցնելուն, և եթե դա կապված չէ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու հետ՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

Հոդված 529. Զինծառայողի կողմից զինվորական ծառայությունից կամ դրա առանձին պարտականությունները կատարելուց հրաժարվելը

1. Զինծառայողի կողմից զինվորական ծառայությունից կամ դրա առանձին պարտականությունները կատարելուց հրաժարվելը, որը զուգորդվել է նրա կողմից դրանց չկատարմամբ կամ փաստացի դադարեցմամբ՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից կամ

2) սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն առաջացրել է մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժության կամ այլ ռազմական միջոցառման խափանում կամ հանգեցրել է զորամասում անկարգությունների կամ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 530. Զինծառայողի կողմից մոլախաղեր կազմակերպելը կամ դրանց մասնակցելը

1. Զինծառայողի կողմից զորամասում, զինվորական ծառայությունը կրելու այլ վայրում կամ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու ընթացքում մոլախաղերի մասնակցելը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Զինծառայողի կողմից զորամասում, զինվորական ծառայությունը կրելու այլ վայրում կամ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու ընթացքում մոլախաղեր կազմակերպելը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

Հոդված 531. Զինծառայողի կողմից թմրամիջոցներ կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր, դրանց պատրաստուկներ կամ դրանց համարժեք նյութեր (անալոգ) ապօրինի գործածելը կամ դրանք գործածած վիճակում ծառայության ներկայանալը

1. Զինծառայողի կողմից զորամասում, զինվորական ծառայությունը կրելու այլ վայրում կամ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու ընթացքում թմրամիջոց կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութ, դրանց պատրաստուկ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) ապօրինի գործածելը կամ դրանք գործածած վիճակում ծառայության ներկայանալը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 47 .
*ԶԵՆՔԻ, ՌԱԶՄԱՄԹԵՐՔԻ, ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ԿԱՄ ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԱՅԼ ԳՈՒՅՔԻ, ՇՐՋԱՊԱՏԻ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՎԵԼ ՎՏԱՆԳ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՂ ՆՅՈՒԹԵՐԻ, ՍԱՐՔԵՐԻ ԿԱՄ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ, ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ, ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԿԱՄ ԴՐԱՆՑ ՀԵՏ ՎԱՐՎԵԼՈՒ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

Հոդված 532. Զենքի, ռազմամթերքի, ռազմական տեխնիկայի կամ ռազմական այլ գույքի, շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող նյութերի, սարքերի կամ առարկաների հետ վարվելու կանոնները խախտելը

1. Զենքի, ռազմամթերքի, ռազմական տեխնիկայի կամ ռազմական այլ գույքի, ռադիոակտիվ նյութի, պայթուցիկ կամ շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող այլ նյութի, սարքի կամ առարկայի հետ վարվելու կանոն խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ տվյալ առարկայի ոչնչացում կամ վնասում՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 533. Զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկան կամ ռազմական այլ գույքը, շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող նյութերը, սարքերը կամ առարկաները մեկ ուրիշին հանձնելը

1. Զինծառայողին վստահված զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկան կամ ռազմական այլ գույքը, ռադիոակտիվ նյութը, պայթուցիկ կամ շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող այլ նյութը, սարքը կամ առարկան սահմանված կարգի խախտմամբ մեկ ուրիշին հանձնելը, եթե դա անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ տվյալ առարկայի ոչնչացում կամ վնասում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 534. Զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկան կամ ռազմական այլ գույքը, շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող նյութերը, սարքերը կամ առարկաները ոչնչացնելը կամ վնասելը

1. Զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկան կամ ռազմական այլ գույքը, ռադիոակտիվ նյութը, պայթուցիկ կամ շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող այլ նյութը, սարքը կամ առարկան ոչնչացնելը կամ վնասելը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժության կամ այլ ռազմական միջոցառման խափանում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 535. Զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկան կամ ռազմական այլ գույքը, շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող նյութերը, սարքերը կամ առարկաներն անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը

1. Զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկան կամ ռազմական այլ գույքը, ռադիոակտիվ նյութը, պայթուցիկ կամ շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող այլ նյութը, սարքը կամ առարկան անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ անզգուշությամբ առաջացրել է խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում,

2) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ

3) անզգուշությամբ առաջացրել է մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժության կամ այլ ռազմական միջոցառման խափանում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 536. Վստահված ռազմական գույքը հափշտակելը

1. Զինծառայողին վստահված, այսինքն՝ նրա տնօրինմանը, տիրապետմանը կամ օգտագործմանը փաստացի կամ իրավաբանորեն ազատ կամքով անձնական կամ ծառայողական օգտագործման համար հանձնված համազգեստը կամ ռազմական հանդերձանքի առարկան կամ ռազմական այլ գույքը հափշտակելը, եթե այդ գույքը հափշտակելու դիտավորությունը ծագել է օրինական հիմքերով այն ստանալուց հետո՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Զինծառայողին վստահված, այսինքն՝ նրա տնօրինմանը, տիրապետմանը կամ օգտագործմանը փաստացի կամ իրավաբանորեն ազատ կամքով անձնական կամ ծառայողական օգտագործման համար հանձնված զենքը կամ ռազմամթերքը հափշտակելը, եթե այդ գույքը հափշտակելու դիտավորությունը ծագել է օրինական հիմքերով այն ստանալուց հետո՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 537. Ծառայողական ռազմական գույքը կորցնելը

1. Զինծառայողի կողմից ծառայողական օգտագործման համար իրեն վստահված զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկական կամ ռազմական այլ գույքը, ռադիոակտիվ նյութը, պայթուցիկ կամ շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող այլ նյութը, սարքը կամ առարկան կորցնելը, որը կատարվել է դրանց պահպանության կանոնի խախտմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 538. Մեքենաներ վարելու կամ շահագործելու կանոնները խախտելը

1. Մարտական, հատուկ կամ տրանսպորտային մեքենա վարելու կամ շահագործելու կանոն խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 539. Ռազմական թռչող սարքերի թռիչքների, դրանց նախապատրաստման կամ շահագործման կանոնները խախտելը

1. Ռազմական թռչող սարքերի թռիչքների, դրանց նախապատրաստման կամ շահագործման կանոն խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 48 .
ՀԱՏՈՒԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՐՄԱՆ ԵՎ ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 540. Մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը

1. Մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու կանոն խախտելը, եթե այդ արարքը կարող էր հանգեցնել պետության դեմ հարձակումը ժամանակին չհայտնաբերելուն կամ դրան չդիմակայելուն կամ եթե այդ արարքը հանգեցրել է մարտական հերթապահության կամ մարտական ծառայության կրման բնականոն ընթացքի խաթարման՝

պատժվում է կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից,

2) սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից կամ

3) զենքով՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը կատարելը, եթե այն հանգեցրել է պետության դեմ հարձակումը ժամանակին չհայտնաբերելուն կամ դրան չդիմակայելուն (եթե բացակայում են այլ հանցագործության հատկանիշները)՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

6. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ կամ 4-րդ կամ 5-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ, մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 541. Սահմանապահ ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը

1. Սահմանապահ վերակարգի մեջ մտնող կամ սահմանապահ ծառայության այլ պարտականություններ կատարող անձի կողմից սահմանապահ ծառայություն կրելու կանոն խախտելը, եթե այդ արարքն անզգուշությամբ առաջացրել է Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանի հատում կամ սահմանի որոշակի հատվածի պատշաճ հսկողության բացակայություն կամ եթե անզգուշությամբ հանգեցրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելուն կամ խոշոր չափերի գույքային վնասի կամ այլ էական վնասի՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը կատարելը, որը՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն առաջացրել է Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանի հատում կամ սահմանի որոշակի հատվածի պատշաճ հսկողության բացակայություն (եթե բացակայում են այլ հանցագործության հատկանիշները)՝

պատժվում է՝ ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 542. Պահակային կամ կայազորային ծառայության կանոնագրքային կանոնները խախտելը

1. Պահակախմբի կամ պարեկախմբի կազմի մեջ մտնող անձի կողմից պահակային կամ կայազորային ծառայության կանոնագրքային կանոն խախտելը, եթե այդ արարքն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ անզգուշությամբ հանգեցրել է պահպանվող օբյեկտի ոչնչացման կամ վնասման, պահպանվող օբյեկտից հափշտակության կամ այլ ծանր հետևանքի՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 543. Ներքին ծառայության կանոնագրքային կանոնները խախտելը

1. Զորամասի օրվա վերակարգի մեջ մտնող անձի կողմից (բացի պահակախմբի և պարեկախմբի կազմի մեջ մտնող անձից) ներքին ծառայության կանոնագրքային կանոն խախտելը, եթե այդ արարքն անզգուշությամբ հանգեցրել է զորամասի տարածքում իրավախախտման, օրվա վերակարգի խափանման, ռազմական միջոցառման կամ մարտական առաջադրանքի խափանման կամ զորամասի տարածքից հափշտակության՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 544. Հասարակական կարգը պահպանելու կամ հասարակական անվտանգությունն ապահովելու ժամանակ ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը

1. Հասարակական կարգը պահպանելու կամ հասարակական անվտանգությունն ապահովելու ժամանակ ծառայություն կրելու կանոն խախտելը հասարակական կարգի պահպանության կամ հասարակական անվտանգության ապահովման վերակարգի մեջ մտնող զինծառայողի կողմից, եթե այդ արարքն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում, հասարակական կարգի խախտում կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ էական վնաս՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում, պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնի կամ դրա կամ այլ կազմակերպության գործունեության կազմալուծում, զանգվածային անկարգություններ, առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է արտակարգ կամ ռազմական դրության պայմաններում կամ պատերազմի ժամանակ կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 545. Մարտ վարելու միջոցները հակառակորդին հանձնելը կամ թողնելը

1. Առանց մարտի հանգամանքներով հարկադրված լինելու հրամանատարի (պետի) կողմից ամրությունը, մարտական տեխնիկան կամ մարտ վարելու այլ միջոցը հակառակորդին հանձնելը կամ թողնելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 418-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 546. Մարտադաշտն ինքնակամ լքելը կամ զենքով գործելուց հրաժարվելը

1. Մարտի ժամանակ մարտադաշտն ինքնակամ լքելը կամ զենքով գործելուց հրաժարվելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 547. Կամովին գերի հանձնվելը

1. Առանց մարտի հանգամանքներով հարկադրված լինելու կամովին գերի հանձնվելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 548. Հանցավոր գործողությունները գերության մեջ գտնվող զինծառայողի կողմից

1. Գերության մեջ գտնվող զինծառայողի կողմից ռազմական նշանակություն ունեցող աշխատանքներին կամ այնպիսի այլ միջոցառումներին կամովին մասնակցելը, որոնք ակնհայտորեն կարող են վնաս պատճառել Հայաստանի Հանրապետությանը կամ նրա դաշնակից պետություններին, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 418-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

2. Գերության մեջ գտնվող զինծառայողի կողմից շահադիտական դրդումներով կամ իր նկատմամբ հակառակորդի ներողամիտ վերաբերմունքն ապահովելու նպատակով այնպիսի գործողություն կատարելը, որն ուղղված է մյուս ռազմագերիների իրավունքների կամ օրինական շահերի դեմ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

3. Գերության մեջ գտնվող զինծառայողի կողմից մյուս ռազմագերիների նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ ավագի դիրքում գտնվող ռազմագերու կողմից նրանց հետ դաժանորեն վարվելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 49 .
ՋԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 549. Իշխանազանցությունը կամ իշխանությունը չարաշահելը

1. Հրամանատարի (պետի) կամ պաշտոնատար անձի կողմից կողմից իր իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն ի վնաս պետական կամ ծառայողական շահերի օգտագործելը կամ իր ծառայողական պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը կամ այնպիսի արարք կատարելը, որը չի բխում իր լիազորություններից կամ դուրս է իր լիազորությունների շրջանակից, որն առաջացրել է հանցանքի կամ այլ իրավախախտման պարտակում կամ էական վնաս է պատճառել անձի կամ կազմակերպության

իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելով,

2) կատարվել է մի խումբ պաշտոնատար անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

3) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

4) անզգուշությամբ առաջացրել է ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի առանձնապես խոշոր չափերի ոչնչացում կամ վնասում կամ մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժության կամ այլ ռազմական միջոցառման խափանում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով գույքային վնասի դեպքում էական է համարվում խոշոր չափերի գույքային վնասը:

Հոդված 550. Զինվորական պաշտոնեական անփութությունը

1. Հրամանատարի (պետի) կամ պաշտոնատար անձի կողմից իր ծառայողական պարտականությունների կատարման նկատմամբ անբարեխիղճ կամ անփույթ վերաբերմունքի հետևանքով դրանք չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որն անզգուշությամբ էական վնաս է պատճառել անձի կամ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարգապահական գումարտակում պահելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որն՝

1) անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ

2) անզգուշությամբ առաջացրել է ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի առանձնապես խոշոր չափերի ոչնչացում կամ վնասում կամ մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժության կամ այլ ռազմական միջոցառման խափանում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով գույքային վնասի դեպքում էական է համարվում խոշոր չափերի գույքային վնասը:

ԲԱԺԻՆ 16.
ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ ԵՎ ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 50 .
ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ ԵՎ ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹՅՆԵՐ

Հոդված 551. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը

1. Սույն օրենսգիրքն ուժի մեջ է մտնում 2022 թվականի հուլիսի 1-ից, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-5-րդ մասերով նախատեսված դեպքերի:

2. Սույն օրենսգրքով նախատեսված՝ իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության վերաբերյալ դրույթներն ուժի մեջ են մտնում 2023 թվականի հունվարի 1-ից:

3. Սույն օրենսգրքով նախատեսված՝ ազատության սահմանափակում պատժատեսակի վերաբերյալ դրույթներն ուժի մեջ են մտնում 2023 թվականի հուլիսի 1-ից:

4. Սույն օրենսգրքով նախատեսված՝ կարգապահական գումարտակում պահելը պատժատեսակի վերաբերյալ դրույթներն ուժի մեջ են մտնում օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին համապատասխան

կարգապահական գումարտակներն ստեղծելուց և դրանք շահագործման հանձնելուց հետո, սակայն ոչ ուշ, քան մինչև 2023 թվականի հուլիսի 1-ը:

5. «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգիրքը գործողության մեջ դնելու մասին» օրենքով կարող են սահմանվել սույն օրենսգրքով նախատեսված առանձին իրավահարաբերությունների ուժի մեջ մտնելու այլ ժամկետներ:

Հոդված 552. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգիրքը գործողության մեջ դնելը

1. Սույն օրենսգիրքը գործողության մեջ է դրվում «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգիրքը գործողության մեջ դնելու մասին» օրենքով:

Հավելված N 1
Հայաստանի Հանրապետության
քրեական օրենսգրքի

ՑԱՆԿ

ԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Հոդված 218. Ընտրակաշառք ստանալը
Հոդված 219. Ընտրակաշառք տալը
Հոդված 220. Ընտրակաշառքի միջնորդությունը

Հոդված 231. Կուսակցության օգտին խոշոր չափերով ապօրինի նվիրատվություն ներգրավելը

Հոդված 232. Կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված չափը չգերազանցելու արգելքը կամ օրենքով

չթույլատրված աղբյուրներից նվիրատվությունների արգելքը խոշոր չափերով շրջանցելը

Հոդված 221. Հանրաքվեի կամ ընտրության ժամանակ բարեգործության արգելքը խախտելը

Հոդված 255. 2-րդ մաս, 2-րդ կետ. Խարդախությունը՝ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով
3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով

Հոդված 256. 2-րդ մաս, 2-րդ կետ. Վստահված գույքը հափշտակելը՝ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,
3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով

Հոդված 258. 2-րդ մաս, 9-րդ կետ. Շորթումը՝ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով
3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով

Հոդված 268. 3-րդ մաս, 2-րդ կետ. Ներքին տեղեկությունների անբարեխիղճ օգտագործումը

Հոդված 269. 3-րդ մաս, 3-րդ կետ. Արժեթղթերի շուկայում գնային չարաշահումը

Հոդված 272. Մասնավոր ոլորտում կաշառք ստանալը

Հոդված 273. Մասնավոր ոլորտում կաշառք տալը

Հոդված 274. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկի, մրցավարի, թիմի ղեկավարի, մարզչի, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցի կամ դրա կազմակերպչի, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցի կամ դրա կազմակերպչի կամ

մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամի կողմից կաշառք ստանալը

Հոդված 275. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկին, մրցավարին, թիմի ղեկավարին, մարզչին, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցին կամ դրա կազմակերպչին, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցին կամ դրա կազմակերպչին կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամին կաշառք տալը

.

Հոդված 276. Ծառայողական կամ մասնագիտական պարտականությունները կատարելու համար ապօրինի վարձատրություն ստանալը կամ պահանջելը

Հոդված 277. Մասնավոր ոլորտում ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը

Հոդված 282. 2-րդ մաս, 1-ին կետ. Ֆինանսական բուրգ ստեղծելը, կազմակերպելը կամ ղեկավարելը՝ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով.

3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով

Հոդված 284. 2-րդ մաս, 2-րդ կետ. Հակամրցակցային գործունեությունը՝ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով

3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով

Հոդված 296. Փողերի լվացումը

Հոդված 435. Կաշառք ստանալը.

Հոդված 436. Կաշառք տալը.

Հոդված 437. Կաշառքի միջնորդությունը.

Հոդված 438. Պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունն օգտագործելը

Հոդված 439. Պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունն օգտագործելու նպատակով ապօրինի վարձատրություն տալը.

Հոդված 440. Կաշառք ստանալու, կաշառքի միջնորդության կամ իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունը շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով օգտագործելու պատրվակով գույք՝ ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը

Հոդված 441. Պաշտոնատար անձի կողմից իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը կամ լիազորություններն անցնելը

Հոդված 442. Պաշտոնատար անձի կողմից ձեռնարկատիրական գործունեությանն ապօրինի մասնակցելը

Հոդված 443. Ապօրինի հարստանալը

Հոդված 444. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող անձի կողմից հայտարարագրում կեղծ տվյալներ ներկայացնելը, հայտարարագրման ենթակա տվյալները թաքցնելը կամ հայտարարագիր չներկայացնելը

Հոդված 445. Պաշտոնեական կեղծիքը

Հոդված 477. Կաշառքի կամ մասնավոր ոլորտում կաշառքի պրովոկացիան

Հոդված 480. Ակնհայտ անմեղ անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելը

Հոդված 481. Քրեական պատասխանատվությունից ապօրինի ազատելը

Հոդված 482. Ակնհայտ անարդար դատավճիռ, վճիռ կամ դատական այլ ակտ կայացնելը

Հոդված 486. 2-րդ մաս, 2-րդ կետ. Արդարադատության իրականացմանը կամ գործի քննությանը խոչընդոտելը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով.
3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով.

Հոդված 496. Դատավարության մասնակիցներին՝ նրանց լիազորությունների հետ կապված կաշառք տալը

Հոդված 497. Դատավարության մասնակիցների կողմից իրենց լիազորությունների հետ կապված կաշառք ստանալը

Հոդված 549. Իշխանազանցությունը կամ իշխանությունը չարաշահելը

~~**Հոդված 482. Հրամանը չկատարելը**~~

~~1. Հրամանատարի (պետի) օրինական և սահմանված կարգով տրված հրամանը չկատարելը, որի հետևանքով մարդու առողջությանը անզգուշությամբ թեթև կամ միջին ծանրության վնաս է պատճառվել կամ որը հանգեցրել է առաջադրանքի խափանման, ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի խոշոր չափերի ոչնչացման կամ վնասման, կամ այլ էական վնաս է պատճառել ծառայության շահերին՝~~

~~պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից կամ~~

~~2) սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից՝~~

~~պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:~~

~~3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի առանձնապես խոշոր չափերի ոչնչացում կամ~~

վնասում կամ մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժությունների կամ այլ ռազմական միջոցառումների խափանում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։

4. Սույն բաժնում նախատեսված զինվորական ծառայության սահմանված կարգի դեմ ուղղված հանցագործության սուբյեկտը Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերում, Հայաստանի Հանրապետության այլ զորքերում օրենքով սահմանված կարգով զինվորական ծառայություն անցնող անձն է կամ վարժական հավաքներ անցնող զինապարտը (այսուհետ՝ զինծառայող), ինչպես նաև այն անձը, ով միջազգային իրավունքի նորմերի համաձայն համարվում է ռազմագերի։

5. Սույն բաժնում հրամանատար (պետ) է համարվում ծառայողական դիրքով կամ զինվորական կոչումով զինծառայողից բարձր այն անձը կամ զինվորական ծառայության գծով նրա պարտականությունները կատարող անձը, որը տվյալ իրավահարաբերության շրջանակում եղել է տվյալ զինծառայողի վերադասը, այսինքն՝ ունեցել է իր լիազորություններից բխող հրամաններ կամ կարգադրություններ տալու կամ դրանց կատարումն ապահովելու իրավասություն։

Հոդված 483. Հրամանը չկատարելը ծառայության նկատմամբ անփույթ կամ անբարեխիղճ վերաբերմունքի հետևանքով

1. Հրամանը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը ծառայության նկատմամբ անփույթ կամ անբարեխիղճ վերաբերմունքի հետևանքով, որն անզգուշությամբ առաջացրել է առողջությանը թեթև կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը որը կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

3. Հրամանը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը ծառայության նկատմամբ անփույթ կամ անբարեխիղճ վերաբերմունքի հետևանքով, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի առանձնապես խոշոր չափերի ոչնչացում կամ վնասում կամ մարտական կամ այլ առաջադրանքի կամ ռազմական միջոցառումների կամ զորավարժությունների խափանում ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով։

~~Հոդված 484. Պետին դիմադրելը կամ նրա օրինական գործառույթների իրականացմանը խոչընդոտելը~~

~~1. Պետին դիմադրելը կամ ծառայողական որևէ պարտականության կատարմանը խոչընդոտելը կամ այդ պարտականությունը չկատարելուն կամ ոչ պատշաճ կատարելուն հարկադրելը, որը դրսևորվել է պետի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ պետի, նրա մերձավորի գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով կամ շանտաժով՝~~

~~պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ, կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից ,~~

~~2) սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից կամ~~

~~3) պետի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելով՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~3.Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով։~~

~~4. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ մասերով նախատեսված որևէ հանցանք կատարելը ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով։~~

~~5. Սույն օրենսգրքի 484-րդ, 485-րդ, 486-րդ, 487-րդ հոդվածների իմաստով հանցանքը համարվում է մի խումբ անձանց կողմից կատարված, եթե այն կատարվել է երկու կամ ավելի զինծառայողների կողմից, անկախ հանցագործությունից տուժած անձի նկատմամբ ունեցած ստորադասության հարաբերությունից։~~

~~Հոդված 485. Պետի նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ դա գործադրելու սպառնալիքը~~

~~1. Զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում պետի նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ պետի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ դա գործադրելու սպառնալիքը, եթե դա կապված չէ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու հետ՝~~

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու կապակցությամբ պետի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ դա գործադրելու սպառնալիքը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված որևէ հանցանք կատարելը՝

1) մի խումբ անձանց կողմից,

2) սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից կամ

3) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

4) երկու կամ ավելի անձանց նկատմամբ, կամ

5) առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ մասով նախատեսված որևէ հանցանք, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ կամ չորրորդ կամ հինգերորդ մասով նախատեսված որևէ հանցանք, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 486. Ստորադասի նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ դա գործադրելու սպառնալիքը

1. Զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում ստորադասի նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ ստորադասի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ դա գործադրելու սպառնալիքը, եթե դա կապված չէ զինվորական ծառայության պարտականություն կատարելու հետ՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու կապակցությամբ ստորադասի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ դա գործադրելու սպառնալիքը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված որևէ հանցանք, կատարելը՝

1) մի խումբ անձանց կողմից կամ

2) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ,

3) երկու կամ ավելի անձանց նկատմամբ, կամ

4) առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելով,

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ մասով նախատեսված որևէ հանցանք, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասներկու տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ մասով նախատեսված որևէ հանցանք, որը անզգուշությամբ առողջությանը ծանր վնաս է պատճառել.

պատժվում է ազատազրկմամբ երեքից ութ տարի ժամկետով:

6. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ մասով նախատեսված որևէ հանցանք, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ հինգից տարի ժամկետով:

7 Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ կամ չորրորդ կամ հինգերորդ մասով նախատեսված որևէ հանցանք, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում ՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

Հոդված 487. Զինծառայողների փոխհարաբերությունների կանոնագրքային կանոնները խախտելը նրանց միջև ստորադասության (ենթակայության) հարաբերությունների բացակայության դեպքում

1. Զինծառայողների փոխհարաբերությունների կանոնագրքային որևէ կանոն խախտելը նրանց միջև ստորադասության (ենթակայության) հարաբերությունների բացակայության դեպքում, որն արտահայտվել է անձի նկատմամբ բռնություն գործադրելով կամ ծաղրուծանակի ենթարկելով կամ հալածելով

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից,

2) սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից,

3) զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ, կամ

4) առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելով,

5) երկու կամ ավելի անձանց նկատմամբ՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված որևէ հանցանք կատարելը զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ, կամ

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ մասերով նախատեսված որևէ հանցանք, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ կամ չորրորդ մասերով նախատեսված որևէ հանցանք, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

~~Հոդված 488. Զինծառայողին ռազմիկնքնապպանությ ան հասցնել ը~~

~~1. Բռնության, սպառնալիքի, դաժան վերաբերմունքի կամ անձնական արժանապատվությունը նվաստացնելու ճանապարհով զինծառայողին ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի հասցնելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից ութ տարի ժամկետով,~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից,~~

~~2) պետի (հրամանատարի) կողմից ստորադասի (ենթակայի) նկատմամբ,~~

~~3) մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու ընթացքում,~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ հինգից տասը տարի ժամկետով~~

~~3. Սույն հոդվածիով նախատեսված արարքները, որոնք կատարվել են ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ յոթից տասներկու տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 489. Զինծառայողին վիրավորանք հասցնելը~~

~~1. Զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում զինծառայողին վիրավորանք հասցնելը՝ զինծառայողի պատիվն ու արժանապատվությունն անպարկեշտ ձևով ստորացնելը մեկ այլ զինծառայողի կողմից՝~~

~~պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով։~~

~~2. Նույն արարքը, որը կատարվել է ստորադասի (ենթակայի) կողմից պետի (հրամանատարի), ինչպես նաև պետի (հրամանատարի) կողմից ստորադասի (ենթակայի) նկատմամբ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու կապակցությամբ,~~

~~պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։~~

~~ԳԼՈՒԽ 47.~~

~~ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԱՆՑՆԵԼՈՒ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ~~

~~Հոդված 490. Զորամասը կամ ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը կամ ժամանակին ծառայության վայր չներկայանալը~~

1. Զինծառայողի կողմից զինվորական ծառայությունից ժամանակավորապես խուսափելը՝ զորամասը կամ ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը կամ առանց հարգելի պատճառների ժամանակին ծառայության չներկայանալը յոթանասուն երկու ժամից ավելի, բայց երկու հարյուր քառասուն ժամից ոչ ավելի տևողությամբ, ինչպես նաև երեք ամսվա ընթացքում երեք և ավելի անգամ՝ յուրաքանչյուրը մեկ ժամից մինչև յոթանասուն երկու ժամ տևողությամբ՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված հանցանք կատարելը, եթե ինքնակամ բացակայությունը տևել է 240 ժամից ավելի՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի առաջին, երկրորդ կամ երրորդ մասերով նախատեսված որևէ հանցանք կատարելը

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) վստահված զենքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի առաջին, երկրորդ, երրորդ կամ չորրորդ մասերով նախատեսված հանցանքները ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

6. Սույն հոդվածի առաջինից չորրորդ մասերով նախատեսված հանցանքը կատարած զինծառայողն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե դա կատարել է ծանր հանգամանքների զուգորդման հետևանքով և նախկինում նշված հիմքով չի ազատվել քրեական պատասխանատվությունից:

Հոդված 491. Դասալքությունը

1. Դասալքությունը՝ զինվորական ծառայությունից վերջնականապես խուսափելու նպատակով զորամասը կամ ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը, ինչպես նաև նույն նպատակով ծառայության չներկայանալը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Դասալքությունը, որը կատարվել է սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

3. Դասալքությունը, որը կատարվել է

1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

2) վստահված զենքով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

4. Դասալքությունը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

5. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով կամ երրորդ մասի առաջին կետով նախատեսված հանցանքն առաջին անգամ կատարած զինծառայողն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե դա կատարել է ծանր հանգամանքների զուգորդման հետևանքով, կամ եթե նա ծառայությունից խուսափելու պահից երեք օրվա ընթացքում մեղայականով ներկայացել է զորամաս, ծառայության վայր, իրավապահ կամ պետական այլ մարմիններ և պատրաստակամություն է հայտնել շարունակելու ծառայությունը:

Հոդված 492. Առողջությանը վնաս պատճառելու, հիվանդության սիմուլյացիայի կամ ապօրինի այլ եղանակով զինվորական ծառայությունից խուսափելը կամ դրա առանձին պարտականությունների կատարումը դադարեցնելը

1. Զինծառայողի կողմից իր առողջությանը վնաս պատճառելու, հիվանդության սիմուլյացիայի կամ կեղծ փաստաթղթեր օգտագործելու կամ խաբեության կամ այլ ապօրինի եղանակով զինվորական ծառայությունից խուսափելը կամ դրա առանձին պարտականությունների կատարումը դադարեցնելը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանք կատարելը՝ զինվորական ծառայությունից վերջնականապես ազատվելու նպատակով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածով նախատեսված որևէ հանցանքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

~~Հոդված 493. Զինվորական ծառայության պարտականությունները չկատարելը կամ դրանց կատարումից հրաժարվելը~~

~~1. Զինվորական ծառայությունից կամ դրա առանձին պարտականությունները կատարելուց զինծառայողի հրաժարվելը, որը զուգորդվել է տվյալ զինծառայողի կողմից դրանց չկատարմամբ կամ փաստացի դադարեցմամբ՝~~

~~պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։~~

~~2. Նույն արարքը, որը կատարվել է~~

~~1) մի խումբ անձանց կողմից, կամ~~

~~1) սպայական կամ ավագ ենթասպայական կազմի զինծառայողի կողմից՝~~

~~պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։~~

~~3. Նույն արարքը, որն առաջացրել է մարտական առաջադրանքի խափանում կամ հանգեցրել է զորամասում անկարգությունների կամ առաջացրել է այլ ծանր հետևանք՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։~~

~~4. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ կամ երրորդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 494. Զինծառայողի կողմից մոլախաղեր կազմակերպելը կամ դրանց մասնակցելը~~

~~1. Զինծառայողի կողմից զորամասում, ծառայության վայրում կամ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու ընթացքում մոլախաղերի մասնակցելը՝~~

~~պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված մոլախաղեր կազմակերպելը՝~~

~~պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով։~~

Հոդված 495. Զինծառայողի կողմից թմրամիջոց կամ հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութ, ինչպես նաև դրանց խառնուրդ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) ապօրինի գործածելը

1. Զինծառայողի կողմից զորամասում, ծառայության վայրում կամ զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելու ընթացքում թմրամիջոց կամ հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութ, ինչպես նաև դրանց խառնուրդ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) ապօրինի գործածելը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մինչև երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ երկուսից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

3. Այն զինծառայողը, որն առանց բժշկի նշանակման թմրամիջոցներ կամ հոգեներգործուն (հոգեմետ) նյութեր, ինչպես նաև դրանց խառնուրդ կամ դրանց համարժեք նյութ (անալոգ) գործածելու կապակցությամբ կամովին դիմել է բժշկական օգնություն ստանալու համար, ազատվում է սույն հոդվածով նախատեսված հանցանքի համար քրեական պատասխանատվությունից:

ԳԼՈՒԽ 48.

ԶԵՆՔԻ, ՌԱԶՄԱՄԹԵՐՔԻ, ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ, ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ, ՇՐՋԱՊԱՏԻ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՎԵԼ ՎՏԱՆԳ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՂ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ԿԱՄ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ, ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ, ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԿԱՄ ԴՐԱՆՑ ՀԵՏ ՎԱՐՎԵԼՈՒ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 496. Զենքի, ռազմամթերքի կամ շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող առարկաների, նյութերի հետ վարվելու կանոնները խախտելը

1. Զենքի, ռազմամթերքի, ռադիոակտիվ, պայթուցիկ կամ շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող այլ նյութերի, սարքերի կամ առարկաների հետ վարվելու կանոնները խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է խոշոր գույքային վնաս կամ ռազմական տեխնիկայի ոչնչացում կամ վնասում՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված կանոնները խախտելը, որը մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառել է միջին ծանրության վնաս՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ երկուսից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանք կատարելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։

4. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանք կատարելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։

Հոդված 497. Զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական այլ գույքը, ինչպես նաև շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող նյութերը կամ առարկաները մեկ ուրիշին հանձնելը

1.Զինծառայողին վստահված զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական այլ գույքը, ինչպես նաև ռադիոակտիվ նյութերը, պայթուցիկ կամ շրջապատի համար մեծ վտանգ ներկայացնող այլ սարքերը և առարկաները սահմանված կարգի խախտմամբ մեկ ուրիշին հանձնելը, եթե դա անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ նշված առարկաների ոչնչացում կամ վնասում կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով։

Հոդված 498. Ռազմական գույքը դիտավորությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը

1. Զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկան կամ ռազմական այլ գույքը դիտավորությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

2. Նույն հանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ առաջադրանքի խափանում կամ առանձնապես խոշոր չափի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքը, որը անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս կամ կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ութ տարի ժամկետով։

Հոդված 499. Ռազմական գույքն անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը

1. Զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկան կամ ռազմական այլ գույքն անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է առողջությանը միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ մարտական առաջադրանքի խափանում կամ առանձնապես խոշոր չափի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

2. Զենքը, ռազմամթերքը, ռազմական տեխնիկան կամ ռազմական այլ գույքն անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից չորս տարի ժամկետով։

Հոդված 500. Ծառայողական ռազմական գույքը կորցնելը կամ փչացնելը

1. Զինծառայողի կողմից ծառայողական օգտագործման համար իրեն վստահված զենքը, ռազմամթերքը կամ ռազմական այլ գույքն անզգուշությամբ կորցնելը կամ փչացնելը, որը կատարվել է դրանց պահպանության կանոնների խախտմամբ՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից քսանապատիկի չափով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը մեկ տարի ժամկետով։

2. Նույն հանցանքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։

Հոդված 501. Մեքենաներ վարելու կամ շահագործելու կանոնները խախտելը

1. Մարտական, հատուկ կամ տրանսպորտային մեքենաներ վարելու կամ շահագործելու կանոնները խախտելը, որը մարդու առողջությանն անզգուշությամբ պատճառել է միջին ծանրության վնաս կամ առաջացրել է առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով:

2. Մարտական, հատուկ կամ տրանսպորտային մեքենաներ վարելու կամ շահագործելու կանոնները խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով:

3. Մարտական, հատուկ կամ տրանսպորտային մեքենաներ վարելու կամ շահագործելու կանոնները խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի անձանց մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 502. Թռիչքների կամ դրանց նախապատրաստման կանոնները խախտելը

1. Ռազմական թռչող սարքերի թռիչքների, դրանց նախապատրաստման կամ շահագործման որևէ կանոն խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է առողջությանը թեթև կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Ռազմական թռչող սարքերի թռիչքների, դրանց նախապատրաստման կամ շահագործման որևէ կանոն խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

3. Ռազմական թռչող սարքերի թռիչքների, դրանց նախապատրաստման կամ շահագործման որևէ կանոն խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է երկու կամ ավելի մարդու մահ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

ԳԼՈՒԽ 49.
ՀԱՏՈՒԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՐՄԱՆ ԵՎ ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

~~Հոդված 503. Մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը~~

~~1. Մարտական հերթապահության կամ մարտական ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը, եթե այդ արարքը կարող էր հանգեցնել պետության դեմ հարձակումը ժամանակին չհայտնաբերելուն կամ եթե այդ արարքը վնաս է պատճառել մարտական հերթապահության կրման բնականոն ընթացքին կամ անզգուշությամբ հանգեցրել է անձի առողջությանը թեթև կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելուն կամ խոշոր չափերի գույքային վնասի կամ այլ ծանր հետևանքի՝~~

~~պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը անզգուշությամբ հանգեցրել է մարդու մահվան կամ առողջությանը ծանր վնաս՝~~

~~պատժվում է՝ ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով։~~

~~3. Մարտական հերթապահության կամ մարտական ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը, եթե այդ արարքը հանգեցրել է պետության դեմ հարձակումը ժամանակին չհայտնաբերելուն (եթե բացակայում են այլ հանցագործության հատկանիշները) կամ դիտավորությամբ անձի առողջությանը պատճառել է թեթև կամ միջին ծանրության վնաս կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։~~

~~4. Սույն հոդվածի առաջին, երկրորդ կամ երրորդ մասով նախատեսված հանցանքները ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ, մարտի պարագաներում կամ մարտական առաջադրանք իրականացնելիս կատարելը՝~~

~~պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 504. Սահմանապահ ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը~~

~~1. Սահմանապահ վերակարգի մեջ մտնող կամ սահմանապահ ծառայության այլ պարտականություններ կատարող անձի կողմից սահմանապահ ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը, եթե այդ արարքը անզգուշությամբ առաջացրել է Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանի հատում, սահմանի որոշակի հատվածի պատշաճ հսկողության բացակայություն կամ անզգուշությամբ հանգեցրել է անձի առողջությանը թեթև կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելուն կամ խոշոր չափերի գույքային վնասի կամ այլ ծանր հետևանքի՝~~

~~պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երկու տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով։~~

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը անզգուշությամբ հանգեցրել է մարդու մահվան կամ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելուն՝

պատժվում է՝ ազատազրկման երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սահմանապահի վերակարգի մեջ մտնող կամ սահմանապահի ծառայության այլ պարտականություններ կատարող անձի կողմից սահմանապահի ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը, եթե այդ արարքը առաջացրել է Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանի հատում, սահմանի որոշակի հատվածի պատշաճ հսկողության բացակայություն (եթե բացակայում են այլ հանցագործության հատկանիշները) կամ անձի առողջությանը վնաս պատճառելուն կամ խոշոր չափերի գույքային վնասի կամ այլ ծանր հետևանքի՝

պատժվում է՝ ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

4. Սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասով նախատեսված հանցանքները ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ, մարտի պարագաներում կամ մարտական առաջադրանք իրականացնելիս կատարելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

Հոդված 505. Պահակային կամ կայազորային ծառայության կանոնագրքային կանոնները խախտելը

1. Պահակախմբի կամ պարեկախմբի կազմի մեջ մտնող անձի կողմից պահակային կամ կայազորային ծառայության կանոնագրքային կանոնները խախտելը, եթե այդ արարքը անզգուշությամբ հանգեցրել է պահպանվող օբյեկտի ոչնչացման կամ վնասման, պահպանվող օբյեկտից հափշտակության, կամ այլ ծանր հետևանքների՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կատարելը կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

Հոդված 506. Ներքին ծառայության կանոնագրքային կանոնները խախտելը

1. Զորամասի օրվա վերակարգի մեջ մտնող անձի կողմից (բացի պահակախմբից և պարեկախմբից) ներքին ծառայության կանոնագրքային կանոնները խախտելը, եթե այդ արարքն անզգուշությամբ հանգեցրել է զորամասի տարածքում իրավախախտումների, օրվա վերակարգի խափանման, ռազմական միջոցառումների կամ առաջադրանքների

խափանման, զորամասի տարածքից հափշտակության կամ այլ ծանր հետևանքի՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում կամ որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնաս՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից վեց տարի ժամկետով։

Հոդված 507. Հասարակական կարգը պահպանելու կամ հասարակական անվտանգություն ապահովելու ժամանակ ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը

1. Հասարակական կարգը պահպանելու կամ հասարակական անվտանգություն ապահովելու ժամանակ ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը հասարակական կարգի պահպանության կամ հասարակական անվտանգության ապահովման վերակարգի մեջ մտնող զինծառայողի կողմից, եթե այդ արարքն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու առողջությանը թեթև կամ միջին ծանրության վնասի պատճառում, մարդու իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի ոտնահարում, հասարակական կարգի խախտում կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ էական վնաս՝

պատժվում է կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով։

2. Հասարակական կարգը պահպանելու կամ հասարակական անվտանգություն ապահովելու ժամանակ ծառայություն կրելու կանոնները խախտելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում, պետական մարմինների կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կամ դրանց կամ այլ կազմակերպությունների գործունեության կազմալուծում, զանգվածային անկարգություններ կամ առանձնապես խոշոր չափերի գույքային վնաս կամ այլ ծանր հետևանք՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից հինգ տարի ժամկետով։

3. Սույն հոդվածով նախատեսված հանցանքը, որը կատարվել է արտակարգ դրության, ռազմական դրության պայմաններում կամ պատերազմի ժամանակ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով։

Հոդված 508. Մարտ վարելու միջոցները հակառակորդին հանձնելը կամ թողնելը

1.Պետի կողմից առանց մարտի հանգամանքներով հարկադրված լինելու՝ ամրությունները, մարտական տեխնիկան և մարտ վարելու այլ միջոցները հակառակորդին հանձնելը կամ թողնելը, եթե բացակայում են պետական դավաճանության հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով։

Հոդված 509. Մարտադաշտն ինքնակամ լքելը կամ զենքով գործելուց հրաժարվելը

1. Մարտի ժամանակ մարտադաշտն ինքնակամ լքելը կամ զենքով գործելուց հրաժարվելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասներկու տարի ժամկետով։

2. Նույն հանցանքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ տասից տասնհինգ տարի ժամկետով։

Հոդված 510. Կամովին գերի հանձնվելը

1.Առանց մարտի հանգամանքներով հարկադրված լինելու կամովին գերի հանձնվելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ ութից տասնհինգ տարի ժամկետով։

Հոդված 511. Հանցավոր գործողությունները գերության մեջ գտնվող զինծառայողի կողմից

1. Գերության մեջ գտնվող զինծառայողի կողմից ռազմական նշանակություն ունեցող աշխատանքներին կամ այնպիսի այլ միջոցառումներին կամովին մասնակցելը, որոնք ակնհայտորեն կարող են վնաս պատճառել Հայաստանի Հանրապետությանը կամ նրա դաշնակից պետություններին, եթե բացակայում են պետական դավաճանության հատկանիշները՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից ութ տարի ժամկետով։

2. Գերության մեջ գտնվող զինծառայողի կողմից շահադիտական դրդումներով կամ իր նկատմամբ հակառակորդի ներողամիտ վերաբերմունքն ապահովելու նպատակով այնպիսի գործողություններ կատարելը, որոնք ուղղված են մյուս ռազմագերիների իրավունքների կամ օրինական շահերի դեմ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

3.–Գերության մեջ գտնվող զինծառայողի կողմից մյուս ռազմագերիների նկատմամբ բռնություն գործադրելը կամ ավազակի դիրքում գտնվող ռազմագերու կողմից նրանց հետ դաժանորեն վարվելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից ութ տարի ժամկետով։

~~ԳԼՈՒԽ 50.~~

~~ՔԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ~~

~~Հոդված 512. Իշխանազանցությունը կամ իշխանությունը չարաշահելը~~

~~1. Պետի կամ պաշտոնատար անձի կողմից կողմից իր իշխանությունը կամ օրենսդրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունը կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը ի վնաս պետական կամ ծառայողական շահերի օգտագործելը կամ իր ծառայողական պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, կամ իր ծառայողական լիազորություններով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով իր լիազորություններից չբխող արարք կատարելը, որն առաջացրել է մարդու իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի ոտնահարում, հասարակական կարգի խախտում, հանցագործությունների կամ այլ իրավախախտումների պարտակում, առաջադրանքի խափանում կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել անձի, կազմակերպության, հասարակության կամ պետության շահերին կամ առաջացրել է համարժեք այլ հետևանքներ՝~~

~~պատժվում են զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով։~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքները, որոնք~~

~~1) կատարվել են բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով, զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելով,~~

~~2) մի խումբ պետերի կամ պաշտոնատար անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ~~

~~3) անզգուշությամբ առաջացրել են մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի առանձնապես խոշոր չափերի ոչնչացում կամ վնասում կամ մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժությունների կամ այլ ռազմական միջոցառումների խափանում կամ այլ ծանր հետևանք կամ կատարվել են ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝~~

~~պատժվում են ազատազրկմամբ՝ վեցից տասը տարի ժամկետով։~~

~~Հոդված 513. Զինվորական պաշտոնեական անփութությունը~~

1. Պետի կամ պաշտոնատար անձի կողմից իր ծառայողական պարտականությունների կատարման նկատմամբ անբարեխիղճ կամ անփույթ վերաբերմունքի հետևանքով դրանք չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու կամ քաղաքացու իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի ոտնահարում, հասարակական կարգի խախտում, հանցագործությունների կամ այլ իրավախախտումների պարտակում, առաջադրանքի խափանում կամ նման այլ հետևանքներ կամ խոշոր չափերի գույքային վնաս է պատճառել անձի, կազմակերպության, հասարակության կամ պետության շահերին՝

պատժվում է զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակմամբ՝ մեկից երկու տարի ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով։

2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ առողջությանը ծանր վնասի պատճառում կամ ռազմական գույքի, տեխնիկայի կամ այլ գույքի առանձնապես խոշոր չափերի ոչնչացում կամ վնասում կամ մարտական առաջադրանքի կամ զորավարժությունների կամ այլ ռազմական միջոցառումների խափանում կամ այլ ծանր հետևանք կամ կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով։

~~ԲԱԺԻՆ 16.~~
~~ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹ~~

~~ԳԼՈՒԽ 51.~~
~~ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹ~~

~~Հոդված 514. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգիրքը գործողության մեջ դնելը~~

~~1. Սույն օրենսգիրքը գործողության մեջ է դրվում հատուկ օրենքով:~~

~~Հավել ված N 1~~
~~Հայաստանի Հանրապետության~~
~~քրեական օրենսգրքի~~

~~ՑԱՆԿ~~

~~ԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ~~

~~**Հոդված 213. Ընտրակաշառք ստանալը.**~~
~~**Հոդված 214. Ընտրակաշառք տալը.**~~
~~**Հոդված 215.** Բարեգործության հետ միաժամանակ քարոզչություն իրականացնելը.~~

~~Հոդված **240. 2-րդ մաս,** 3**-րդ կետ. Խարդախությունը՝ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~:
~~**3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով**~~

~~**Հոդված 241. 2-րդ մաս, 2-րդ կետ. Վստահված գույքը հափշտակելը՝ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով,**~~
~~**3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով**~~

~~**Հոդված 243. 2-րդ մաս,** 4**-րդ կետ.** շորթումը՝ **իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով**~~.
~~3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~

~~**Հոդված 257.** Մասնավոր ոլորտում կաշառք տալը.~~

~~**Հոդված 258. Մասնավոր ոլորտում կաշառք ստանալը.**~~

~~Հոդված 259. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկին, մրցավարին, թիմի ղեկավարին, մարզչին, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցին, կազմակերպչին, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցին, կազմակերպչին կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամին կաշառք տալը.~~

~~Հոդված 260. Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկի, մրցավարի, թիմի ղեկավարի, մարզչին, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցի, կազմակերպչի, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցի, կազմակերպչի կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամի կողմից կաշառք ստանալը.~~

~~Հոդված 261. Ծառայողական կամ մասնագիտական պարտականությունները կատարելու համար ապօրինի վարձատրություն պահանջելը.~~

~~Հոդված 262. Մասնավոր ոլորտում ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը.~~

~~Հոդված 267.~~ 2-րդ մաս, 3-րդ կետ Ֆինանսական բուրգ ստեղծելը, կազմակերպելը կամ ղեկավարելը իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով.
~~3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~

~~Հոդված 269. 2-րդ մաս, 2-րդ կետ. Տնտեսական մրցակցության սահմանված կարգը խախտելը՝ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով.~~
~~3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով~~

~~Հոդված 281. Փողերի լվացումը.~~

~~Հոդված 413. Կաշառք ստանալը.~~

~~Հոդված 414. Կաշառք տալը.~~

~~Հոդված 415. Կաշառքի միջնորդությունը.~~

~~Հոդված 416. Պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած ազդեցությունն օգտագործելու նպատակով ապօրինի վարձատրություն ստանալը.~~

~~Հոդված 417. Պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած ազդեցությունն օգտագործելու նպատակով ապօրինի վարձատրություն տալը.~~

~~Հոդված 418. Կաշառքի, ապօրինի վարձատրության կամ իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունը շահադիտական նպատակով օգտագործելու պատրվակով դրամ, գույք, գույքի նկատմամբ իրավունք, արժեթղթեր կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը~~

~~Հոդված 419. Պաշտոնատար անձի կողմից իր իշխանությունը, լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը.~~

~~Հոդված 420. Պաշտոնատար անձի կողմից ձեռնարկատիրական գործունեությամբ ապօրինի զբաղվելը.~~

~~Հոդված 421. Ապօրինի հարստանալը.~~

~~Հոդված 422. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող անձի կողմից հայտարարագրում կեղծ տվյալ ներկայացնելը կամ հայտարարագիր չներկայացնելը.~~

~~Հոդված 423. Պաշտոնեական կեղծիքը.~~

~~Հոդված 458. 2-րդ մաս, 1-ին կետ. Արդարադատության իրականացմանը կամ գործի քննությանը խոչընդոտելը,~~ որը ~~կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով.~~
~~3-րդ մաս, եթե կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով.~~

~~Հոդված 512. Իշխանազանցությունը կամ իշխանությունը չարաշահելը:~~

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎՈՂ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐԻ

Հոդված 23. Մրցակցությունը քրեական դատավարության ընթացքում

1. Քրեական դատավարությունն իրականացվում է մրցակցության սկզբունքի հիման վրա: Մրցակցություն սկզբունքից շեղում թույլատրվում է համաձայնեցման և համագործակցության վարույթներում:

2. Քրեական հետապնդումը, պաշտպանությունը և գործի լուծումը տարանջատված են. դրանք իրականացնում են տարբեր մարմիններ և անձինք:

3. Դատարանը հանդես չի գալիս մեղադրանքի կամ պաշտպանության կողմում և արտահայտում է միայն իրավունքի շահերը:

4. Քրեական գործը քննող դատարանը, պահպանելով օբյեկտիվությունը և անկողմնակալությունը, մեղադրանքի և պաշտպանության կողմերի համար ստեղծում է գործի հանգամանքների բազմակողմանի և լրիվ հետազոտման անհրաժեշտ պայմաններ: Դատարանը կաշկանդված չէ կողմերի կարծիքներով և իրավունք ունի սեփական նախաձեռնությամբ անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել քրեական գործով ճշմարտությունը բացահայտելու համար:

5. Քրեական դատավարությանը մասնակցող կողմերը քրեական դատավարական օրենսդրությամբ օժտված են իրենց դիրքորոշումը պաշտպանելու հավասար հնարավորություններով: Դատարանը դատավճիռը հիմնավորում է միայն այն ապացույցներով, որոնց հետազոտման ընթացքում կողմերից յուրաքանչյուրի համար ապահովվել են հավասար պայմաններ:

6. Քրեական դատավարության ընթացքում կողմերն իրենց դիրքորոշումը, այն պաշտպանելու եղանակները և միջոցներն օրենքի շրջանակներում ընտրում են ինքնուրույն՝ անկախ դատարանից, այլ մարմիններից և անձանցից: Դատարանը, կողմի միջնորդությամբ, սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով, աջակցում է նրան ձեռք բերելու անհրաժեշտ նյութեր:

7. Դատարանն ապահովում է առաջին ատյանի և վերաքննիչ դատարաններում գործի քննությանը կողմերի մասնակցության իրավունքը: Վճռաբեկ դատարանում գործի քննությանը ներկա գտնվելու իրավունք ունի բողոք բերած անձը:

8. Դատարանում քրեական գործի քննությանը կողմերի մասնակցությունը պարտադիր է: Դատարանում քրեական գործի քննությանը մեղադրանքի կողմը ներկայացնում է մեղադրողը:

Հոդված 31. Քրեական գործով վարույթի կասեցման հիմքերը

1. Քրեական գործով վարույթը դատախազի, քննիչի կամ դատարանի որոշմամբ ամբողջությամբ կամ համապատասխան մասով կարող է կասեցվել, եթե՝

1) հայտնի չէ անձը, որը գործով պետք է ներգրավվի որպես մեղադրյալ.

2) մեղադրյալը թաքնվել է քննությունից կամ դատից, կամ նրա գտնվելու վայրն այլ պատճառներով պարզված չէ.

3) մեղադրյալը կամ այն անձը, որին գործով որպես մեղադրյալ ներգրավելու բավարար հիմքեր կան, օգտվում է քրեական հետապնդման ենթարկվելու անձեռնմխելիությունից.

4) մեղադրյալը ծանր հիվանդ է կամ գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս, որոնց պատճառով չի կարող մասնակցել քրեական գործով վարույթին, եթե առանց նրա մասնակցության քրեական գործով հետագա վարույթն անհնար է.

5) գործում է անհաղթահարելի ուժ, որը ժամանակավորապես խոչընդոտում է քրեական գործով հետագա վարույթին:

6) մեղադրյալի հետ կնքվել է միևչդատական համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագիր:

2. Քրեական գործով վարույթը դատարանի նախաձեռնությամբ կամ դատավարության մասնակիցների միջնորդության հիման վրա դատարանի որոշմամբ կարող է կասեցվել, եթե դատարանը գտնում է, որ կիրառման ենթակա օրենքը կամ այլ իրավական ակտը հակասում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը: Այս դեպքում դատարանն իրավունք ունի կասեցնել գործի վարույթը և դիմել Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարան:

3. Այս հիմքով գործի վարույթը կասեցնելու՝ դատավարության մասնակիցների միջնորդությունները բավարարվում կամ մերժվում են դատարանի որոշմամբ, որը կայացման պահից տասնօրյա ժամկետում կարող է բողոքարկվել վերադաս դատարան:

4. Քրեական գործով վարույթը կարող է կասեցվել անհրաժեշտ հնարավոր բոլոր դատավարական գործողությունները կատարելուց հետո:

5. Քրեական գործով վարույթը կասեցվում է՝ մինչև այն կասեցնելու հիմք ծառայած հանգամանքները վերացնելը: Դրանց վերացումից հետո այն վերսկսվում է դատախազի, քննիչի կամ դատարանի որոշմամբ:

6. Սույն հոդվածի երկրորդ մասով նախատեսված հիմքով կասեցված գործով վարույթը վերսկսվում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի կողմից որոշում կայացվելուց հետո:

7. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված հիմքով կասեցված գործով վարույթը վերսկսվում է համագործակցությունը դադարեցվելուց կամ մեղադրյալի կողմից միջազգային համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագրով ստանձնած պարտականությունների պատշաճ կատարումը հաստատող փաստական տվյալներ ձեռք բերելուց հետո:

(31-րդ հոդվածը փոփ., խմբ. 10.06.14 ՀՕ-48-Ն)

Հոդված 53. Դատախազի լիազորությունները մինչդատական վարույթում

1. Դատախազը մինչդատական վարույթի ընթացքում լիազորված է՝

1) հարուցել և իրականացնել քրեական հետապնդում, վերացնել քննիչի կայացրած որոշումը քրեական գործը կարճելու մասին, դատարանի միջնորդության հիման վրա հարուցել քրեական գործ, վերացնել հետաքննության մարմնի և քննիչի որոշումը քրեական գործի հարուցումը մերժելու մասին և հարուցել քրեական գործ, ինչպես նաև իր նախաձեռնությամբ հարուցել քրեական գործ.

2) *(կետն ուժը կորցրել է 22.02.07 ՀՕ-129-Ն)*.

3) հանցագործության դեպքով հետաքննության մարմնին և քննիչին հանձնարարել նախապատրաստել նյութեր քրեական գործ հարուցելու համար.

3[1]) ստորագրել մինչդատական համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագիր.

4) հետաքննության մարմնին և քննիչին հանձնարարել կատարելու անհետաձգելի քննչական գործողություններ.

5) *(կետն ուժը կորցրել է 28.11.07 ՀՕ-270-Ն)*

6) հետաքննության և նախաքննության նկատմամբ իրականացնել դատավարական ղեկավարում:

2. Նախաքննության և հետաքննության նկատմամբ դատավարական ղեկավարում իրականացնելով՝ դատախազի բացառիկ լիազորությունն է՝

1) ստուգել կատարված կամ նախապատրաստվող հանցագործությունների, այլ դեպքերի վերաբերյալ հաղորդումների ընդունման, գրանցման և լուծման մասին օրենքի պահանջների կատարումը հետաքննության մարմնի կողմից.

2) ստուգման համար հետաքննության մարմնից, քննիչից պահանջել նյութեր, փաստաթղթեր, քրեական գործեր և քննության ընթացքի մասին տեղեկություններ, ինչպես նաև ծանոթանալ դրանց կամ դրանք ստուգել նրանց գտնվելու վայրում.

3) ցանկացած քրեական գործ վերցնել հետաքննության մարմնից և հանձնել նախաքննության մարմնին, քրեական գործը սույն օրենսգրքի 190 հոդվածով սահմանված նախաքննության մի մարմնից հանձնել նախաքննության մեկ այլ մարմնին՝ բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ քննություն ապահովելու նպատակով.

4) անհրաժեշտության դեպքում քննչական բաժնի պետին գրավոր ցուցում տալ գործի քննությունը քննչական խմբի կողմից կատարելու վերաբերյալ, ինչպես նաև ցուցում տալ նախաքննություն իրականացնող տարբեր մարմինների քննչական բաժինների պետերին՝ այդ մարմինների քննիչներից ստեղծված քննչական խմբում ներառելու վերաբերյալ:

Հատուկ քննչական ծառայության քննիչները կարող են ներգրավվել միայն տվյալ ծառայությանը ենթակա քրեական գործերի քննության համար ստեղծված քննչական խմբերում.

5) լուծել հետաքննության մարմնի աշխատակցին, քննիչին, ստորադաս դատախազին հայտնված բացարկի, ինչպես նաև վերջիններիս ինքնաբացարկի հարցերը.

6) հետաքննության մարմնին, քննիչին գրավոր ցուցումներ տալ քննչական և այլ դատավարական գործողություններ կատարելու, որոշումներ ընդունելու վերաբերյալ.

7) հսկող դատախազի որոշումների և ցուցումների վերաբերյալ քննիչի գրավոր առարկությունները ստանալու պահից յոթօրյա ժամկետում որոշմամբ մերժել այդ առարկությունները՝ հսկող դատախազի որոշումը կամ ցուցումը թողնելով ուժի մեջ, կամ վերացնել հսկող դատախազի որոշումը կամ ցուցումը՝ առարկությունը ճանաչելով հիմնավորված.

8) գործի քննության օրինականությունն ապահովելու նպատակով հսկողություն իրականացնող դատախազին տալ գրավոր ցուցումներ.

9) լուծել հետաքննության մարմնի, քննիչի որոշումների և գործողությունների դեմ բերված բողոքները, բացառությամբ այն բողոքների, որոնց լուծումն օրենքով վերապահված է դատարանին.

10) հետաքննության մարմնի աշխատակցին, քննիչին հեռացնել տվյալ գործով քրեական դատավարությանը մասնակցելուց, եթե գործի քննության ընթացքում նրանք թույլ են տվել օրենքի խախտում.

11) դիմել համապատասխան մարմիններ քրեական հետապնդման անձեռնմխելիությունից օգտվող անձանց կալանավորման հարցը լուծելու, քրեական պատասխանատվության ենթարկելու միջնորդություններով, եթե այդ անձինք քրեական գործով պետք է ներգրավվեն որպես մեղադրյալ.

12) վերադարձնել քրեական գործերը քննիչին՝ լրացուցիչ քննություն կատարելու համար պարտադիր ցուցումներով.

13) վերացնել հետաքննության մարմնի կամ քննիչի անօրինական կամ անհիմն որոշումները.

14) հաստատել մեղադրական եզրակացությունը, իսկ այն անձանց նկատմամբ քրեական գործերով, որոնք քրեական օրենսգրքով չթույլատրված արարքը կատարել են անմեղսունակ վիճակում կամ անմեղսունակ են դարձել քրեական օրենսգրքով չթույլատրված արարքը կատարելուց հետո՝ եզրափակիչ որոշումը.

15) գործն ուղարկել դատարան՝ ըստ էության քննելու համար:

3. Նախաքննության և հետաքննության նկատմամբ դատավարական ղեկավարում իրականացնելիս դատախազն իրավասու է նաև՝

1) *(կետն ուժը կորցրել է 28.11.07 ՀՕ-270-Ն)*

2) իր իրավասության շրջանակներում հետաքննության մարմնից տեղեկություններ ստանալ օպերատիվ-հետախուզական գործունեության իրականացման և հանցագործությունների բացահայտման, անհայտ կորած անձանց և կորած գույքի հայտնաբերման ուղղությամբ ձեռնարկվող միջոցառումների մասին.

3) պահանջել փաստաթղթեր, նյութեր և գործեր, որոնք կարող են տեղեկություններ պարունակել դեպքերի և դրանց առնչվող անձանց մասին.

4) հետաքննության մարմնին պարտադիր գրավոր ցուցումներ տալ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման մասին՝ կապված քրեական գործով վարույթի հետ.

5) դիմել դատարան՝ մեղադրյալի նկատմամբ կալանքը որպես խափանման միջոց ընտրելու և նրան կալանքի տակ պահելու ժամկետը երկարացնելու, նամակագրության, փոստային, հեռագրական և այլ հաղորդումների վրա կալանք դնելու, հեռախոսային խոսակցությունները լսելու, բնակարանի խուզարկության միջնորդություններով.

6) հրաժարվել մեղադրյալի նկատմամբ քրեական հետապնդում իրականացնելուց, կարճել քրեական գործով վարույթը կամ դադարեցնել քրեական հետապնդումը.

7) հետաքննության մարմնին հանձնարարել իրականացնել ձերբակալման, բերման ենթարկելու, կալանավորման, այլ դատավարական գործողություններ կատարելու վերաբերյալ որոշումները.

8) միջոցներ ձեռնարկել տուժողի, վկայի և քրեական դատավարությանը մասնակցող այլ անձանց պաշտպանության համար.

9) դիմել դատարան՝ սույն օրենսգրքով նախատեսված միջնորդություններով.

10) ազատել առանց օրինական հիմքերի կամ առանց անհրաժեշտության ձերբակալված կամ կալանավորված անձանց.

11) անհրաժեշտությունը վերանալու դեպքում վերացնել նամակագրության, հեռախոսային խոսակցությունների, փոստային, հեռագրական և այլ հաղորդումների գաղտնիության իրավունքի սահմանափակումները:

4. Քրեական գործով մինչդատական վարույթի ընթացքում դատախազն իրականացնում է նաև սույն օրենսգրքով նախատեսված այլ լիազորություններ:

(53-րդ հոդվածը փոփ., լրաց. 25.05.06 ՀՕ-91-Ն, փոփ., խմբ. 22.02.07 ՀՕ-129-Ն, փոփ., խմբ. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, խմբ. 06.12.16 ՀՕ-214-Ն)

Հոդված 54. Դատախազի լիազորությունները քրեական գործը կամ նյութը դատարանում քննելիս

1. Քրեական գործը դատարանի կողմից քննելիս մեղադրողը լիազորված է՝
1) հայտնել բացարկներ.
2) հարուցել միջնորդություններ.
3) կարծիք հայտնել դատավարության մյուս մասնակիցների հարուցած միջնորդությունների վերաբերյալ.
4) ներկայացնել ապացույցներ, հետաքննության մարմնին նրա համար պարտադիր հանձնարարություններ տալ ապահովելու դատարանին ապացույցներ ներկայացնելը.
5) մասնակցել գործի նյութերի հետազոտմանը.
6) բողոքել մյուս կողմի անօրինական գործողությունների դեմ.
7) առարկել նախագահողի անօրինական գործողությունների դեմ.
8) պահանջել դատական նիստի արձանագրության մեջ գրառումներ կատարելու իր նշած հանգամանքների մասին.
9) հրաժարվել մեղադրյալի նկատմամբ քրեական հետապնդում իրականացնելուց.
10) դատարանում հրապարակել մեղադրական եզրակացությունը, առաջին ատյանի և վերաքննիչ դատարանում հանդես գալ ճառով և ռեպլիկայով, իսկ վճռաբեկ դատարանում՝ ներկա գտնվել նիստին.
11) բողոքարկել դատարանի դատավճիռները, իսկ սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում՝ դատարանի այլ որոշումներ.
12) օգտվել սույն օրենսգրքով նախատեսված այլ լիազորություններից:
2. Դատարանի նիստին մասնակցող դատախազը պարտավոր է՝
1) ենթարկվել դատարանի նիստում սահմանված կարգ ու կանոնին և նախագահողի իրավաչափ կարգադրություններին.
1[1]) դիրքորոշում հայտնել համաձայնեցման վարույթ կիրառելու միջնորդության վերաբերյալ.
2) կատարել սույն օրենսգրքով նախատեսված այլ պարտականություններ:
3. Դատարանի կողմից քրեական գործեր և դատական որոշումներն ի կատար ածելու հետ կապված հարցեր քննելիս դատախազի մասնակցությունը պարտադիր է:
(54-րդ հոդվածը լրաց. 13.06.06 ՀՕ-67-Ն, փոփ. 16.01.18 ՀՕ-69-Ն)

Հոդված 65. Մեղադրյալի իրավունքները և պարտականությունները

1. Մեղադրյալն ունի պաշտպանության իրավունք: Քրեական վարույթն իրականացնող մարմինը մեղադրյալին հնարավորություն է ընձեռում օրենքով չարգելված բոլոր միջոցներով իրականացնել պաշտպանության իր իրավունքը:
2. Մեղադրյալը, սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով, իրավունք ունի՝
1) իմանալ՝ ինչում է մեղադրվում, որի համար մեղադրանք առաջադրելուց, արգելանքի վերցվելուց կամ խափանման միջոց ընտրելու մասին որոշումը հայտարարելուց հետո քրեական հետապնդման մարմնից անհապաղ անվճար ստանալ որպես մեղադրյալ ներգրավման մասին որոշման պատճենը.
2) արգելանքի վերցվելուց հետո հետաքննության մարմնից, քննիչից կամ դատախազից անհապաղ անվճար ստանալ սույն հոդվածի երկրորդ մասով նախատեսված իր իրավունքների մասին գրավոր ծանուցում և պարզաբանում.
3) մեղադրանք առաջադրելու պահից ունենալ պաշտպան, հրաժարվել պաշտպանից և պաշտպանվել ինքնուրույն.
4) առանձին, խորհրդապահական կարգով (կոնֆիդենցիալ), անարգել տեսակցել իր պաշտպանի հետ՝ առանց տեսակցությունների թվի և տևողության սահմանափակման.
5) հարցաքննվել պաշտպանի ներկայությամբ.
6) տալ ցուցմունքներ կամ հրաժարվել ցուցմունքներ տալուց, առերես հարցաքննվել իր դեմ վկայած անձանց հետ.
7) տալ բացատրություններ կամ հրաժարվել բացատրություններ տալուց.

8) իր միջնորդությամբ, հետաքննության մարմնի, քննիչի կամ դատախազի թույլտվությամբ անձամբ կամ պաշտպանի միջոցով մասնակցել քննչական և այլ դատավարական գործողություններին կամ հրաժարվել դրանց մասնակցելուց, եթե սույն օրենսգրքով այլ բան նախատեսված չէ.

9) արգելանքի վերցնելուց հետո անհապաղ, բացառությամբ սույն օրենսգրքի 129-րդ հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված դեպքերի, քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի միջոցով իր ընտրած անձին, իսկ զինծառայող լինելու դեպքում՝ նաև զինվորական մասի հրամանատարությանը տեղյակ պահել արգելանքի տակ պահելու իր տեղի և հիմքերի մասին:

Օտարերկրյա քաղաքացու կամ քաղաքացիություն չունեցող անձին արգելանքի վերցնելու դեպքում նրան պահելու տեղի և հիմքերի մասին քրեական վարույթն իրականացնող մարմինը 24 ժամվա ընթացքում դիվանագիտական ուղիներով հայտնում է արգելանքի վերցված անձի քաղաքացիության, իսկ եթե նա քաղաքացիություն չունի՝ նրա մշտական բնակության պետությանը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև շահագրգիռ այլ պետությանը:

Եթե Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով արգելանքի վերցված օտարերկրյա քաղաքացուն կամ քաղաքացիություն չունեցող անձին իրավունք է վերապահված կապվելու համապատասխանորեն իր քաղաքացիության պետության կամ իր մշտական բնակության պետության համապատասխան ներկայացուցչի կամ այդպիսի կապ հաստատելու իրավասություն ունեցող այլ ներկայացուցչի հետ կամ այդ ներկայացուցչի կողմից իրեն այցելության, ապա արգելանքի վերցված անձի կողմից այդ իրավունքի իրականացման խնդրանքի դեպքում պետք է այն բավարարել.

10) քրեական գործին կցելու և հետազոտելու համար ներկայացնել նյութեր.

11) հայտնել բացարկներ.

12) հարուցել միջնորդություններ.

13) հայտարարել իր մեղավորության կամ անմեղության մասին.

14) առարկել քրեական հետապնդման մարմինների գործողությունների դեմ և պահանջել իր առարկությունները մտցնել քննչական կամ այլ դատավարական գործողության արձանագրության մեջ.

15) ծանոթանալ քննչական և այլ դատավարական գործողությունների արձանագրություններին, որոնց նա մասնակցել կամ ներկա է գտնվել, և դիտողություններ ներկայացնել արձանագրությունում գրառումների ճշտության և լրիվության կապակցությամբ, քննչական և այլ դատավարական գործողությանը մասնակցելու, դատարանի նիստին ներկա գտնվելու դեպքում պահանջել նշված գործողության կամ դատարանի նիստի արձանագրության մեջ գրառումներ կատարել այն հանգամանքների մասին, որոնք, իր կարծիքով, պետք է նշվեն, ծանոթանալ դատական նիստի արձանագրությանը և ներկայացնել դրա մասին իր դիտողությունները.

16) նախաքննության ավարտման պահից ծանոթանալ գործի բոլոր նյութերին, դրանցից անվճար պատճեններ հանել և գործից դուրս գրել ցանկացած ծավալի ցանկացած տեղեկություն.

16[1]) մինչև գործի դատաքննությունն սկսելը հանդես գալ համաձայնեցման վարույթ կիրառելու միջնորդությամբ.~~16[1]) մինչև գործի դատաքննությունն սկսելը հանդես գալ դատական քննության արագացված կարգ կիրառելու միջնորդությամբ.~~

16[2]) հսկող դատախազին միջնորդել կիրառելու համագործակցության վարույթ.

17) մասնակցել առաջին ատյանի և վերաքննիչ դատարանների նիստերին և գործի նյութերի հետազոտմանը, հանդես գալ ճառերով և ռեպլիկով.

18) դատական քննության ընթացքում հանդես գալ վերջին խոսքով.

19) քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի միջոցով ծանոթանալ փորձաքննությունների և մասնագիտական ստուգումների նշանակման, իր նկատմամբ խափանման միջոց և դատավարական հարկադրանքի այլ միջոցներ կիրառելու մասին կայացված որոշումներին, իսկ իր խնդրանքով՝ նաև անվճար ստանալ այդ որոշումների և մեղադրական եզրակացության կամ եզրափակիչ որոշման, հայցադիմումի պատճենը, ինչպես նաև դատավճռի կամ դատարանի այլ վերջնական որոշման պատճենը.

20) բողոքարկել հետաքննության մարմնի, քննիչի, դատախազի, դատարանի գործողությունները և որոշումները, այդ թվում՝ դատավճիռը և դատարանի այլ վերջնական որոշումը.

21) հետ վերցնել իր կամ իր պաշտպանի ներկայացրած բողոքը.

22) առարկություններ ներկայացնել քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից իրեն տեղեկացված կամ այլ հանգամանքների արդյունքում իրեն հայտնի դարձած դատավարության այլ մասնակիցների բողոքների վերաբերյալ.

23) դատարանի նիստում կարծիք հայտնել դատավարության այլ մասնակիցների միջնորդությունների և առաջարկությունների առիթով.

24) բողոքել մյուս կողմի անօրինական գործողությունների դեմ.

25) առարկել նախագահողի գործողությունների դեմ.

26) ստանալ քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի գործողությունների հետևանքով անօրինական պատճառված վնասի հատուցումը:

3. Մեղադրյալի կողմից իր իրավունքներից օգտվելը կամ դրանցից օգտվելուց հրաժարվելը չպետք է մեկնաբանվի ի վնաս նրա և նրա համար առաջացնի որևէ անբարենպաստ հետևանք: Մեղադրյալի վրա չի կարող որևէ պատասխանատվություն դրվել իր տված ցուցմունքների և բացատրությունների համար, բացի այն դեպքերից, երբ նա հայտարարել է հանցագործությանն ակնհայտորեն առնչություն չունեցող անձի կողմից հանցանք կատարելու մասին:

4. Մեղադրյալը պարտավոր է՝

1) ներկայանալ քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կանչով.

2) լինելով կալանավորված՝ քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի պահանջով ենթարկվել անձնական խուզարկության.

3) քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի պահանջով ենթարկվել բժշկական ստուգման, մատնադրոշմման, լուսանկարվել և հնարավորություն ընձեռել վերցնելու արյան, մարմնի արտաթորությունների նմուշներ.

4) քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի պահանջով ենթարկվել քննման և փորձաքննության.

5) ենթարկվել դատախազի, քննիչի, հետաքննության մարմնի, դատավորի իրավաչափ կարգադրություններին.

6) մինչև ընդմիջում հայտարարելն առանց նախագահողի թույլտվության չլքել դատական նիստերի դահլիճը.

7) դատարանի նիստում պահպանել կարգուկանոն:

5. Մեղադրյալն ունի նաև սույն օրենսգրքով նախատեսված այլ իրավունքներ:

6. Անչափահաս կամ անգործունակ մեղադրյալի իրավունքները սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով նրա փոխարեն իրականացնում է նրա օրինական ներկայացուցիչը:

(65-րդ հոդվածը փոփ., խմբ., լրաց. 25.05.06 ՀՕ-91-Ն, փոփ. 23.05.06 ՀՕ-104-Ն, լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն, փոփ., խմբ. 16.01.18 ՀՕ-69-Ն)

Հոդված 69. Պաշտպանի պարտադիր մասնակցությունը

1. Քրեական գործով վարույթին պաշտպանի մասնակցությունը պարտադիր է, երբ՝

1) այդպիսի ցանկություն հայտնել է կասկածյալը կամ մեղադրյալը.

2) կասկածյալի կամ մեղադրյալի համար դժվար է ինքնուրույն իրականացնել պաշտպանության իր իրավունքը՝ համր, կույր, խուլ լինելու, խոսքի, լսողության, տեսողության ֆունկցիաների այլ էական խանգարման, երկարատև ծանր հիվանդության, ինչպես նաև տկարամտության, բացահայտ մտավոր անզարգացածության, այլ ֆիզիկական կամ հոգեկան պակասությունների հետևանքով.

3) կասկածյալի կամ մեղադրյալի մոտ առկա է հոգեկան հիվանդություն կամ ժամանակավոր հիվանդագին հոգեկան խանգարում.

4) կասկածյալը կամ մեղադրյալը չի տիրապետում կամ ոչ բավարար չափով է տիրապետում քրեական դատավարության լեզվին.

5) հանցանքը կատարելու պահին կասկածյալը կամ մեղադրյալն անչափահաս է.

6) մեղադրյալը ժամկետային ծառայության զինծառայող է.

7) կասկածյալների կամ մեղադրյալների շահերի միջև կան հակասություններ, և նրանցից մեկը պաշտպան ունի.

8) քրեական հետապնդումն իրականացվում է այն անձի նկատմամբ, որին վերագրվում է քրեական օրենսգրքով չթույլատրված արարքի կատարում անմեղսունակության վիճակում.

9) կասկածյալը կամ մեղադրյալն անգործունակ է.

10) ներկայացվել է համաձայնեցման կամ համագործակցության վարույթ կիրառելու միջնորդություն.~~10) դատական քննության արագացված կարգի կիրառման դեպքում.~~

11) դատարանը կիրառում է սույն օրենսգրքի 314.1-րդ հոդվածի առաջին մասի 2-րդ կետով նախատեսված սանկցիան:

2. Քրեական գործով վարույթին պաշտպանի մասնակցությունը պարտադիր է՝

1) կասկածյալի կամ մեղադրյալի կողմից պաշտպան ունենալու ցանկություն հայտնելու պահից՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 1-ին կետով նախատեսված դեպքում.

2) համապատասխանաբար՝ կասկածյալին ձերբակալման մասին քրեական հետապնդման մարմնի որոշումը, ձերբակալման արձանագրությունը կամ խափանման միջոց ընտրելու մասին որոշումը հայտարարելու կամ մեղադրանք առաջադրելու պահից՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 2-րդ, 4-րդ, 5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում.

3) հիվանդությունը հայտնաբերելու պահից՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 3-րդ կետով նախատեսված դեպքում.

4) մեղադրանք առաջադրելու պահից՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 6-րդ և 8-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում.

5) այդպիսի հանգամանքներ հայտնաբերելու պահից՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 7-րդ կետով նախատեսված դեպքում.

6) այդպիսի հանգամանքներ հայտնաբերելու պահից՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 9-րդ կետով նախատեսված դեպքում.

7) միջնորդություն ներկայացնելու պահից՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 10-րդ կետով նախատեսված դեպքում.

8) սանկցիան կիրառելու պահից՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 11-րդ կետով նախատեսված դեպքում:

3. Պաշտպան ունենալու՝ կասկածյալի կամ մեղադրյալի արտահայտած ցանկությունը քրեական գործով վարույթին պաշտպանի պարտադիր մասնակցությունը կանխորոշող հանգամանք չէ, եթե նրանք ունեցել են նշանակված պաշտպան, սակայն հայտարարել են պաշտպանից հրաժարվելու մասին, որն ընդունել է քրեական վարույթն իրականացնող մարմինը:

4. Քրեական գործով վարույթին պաշտպանի պարտադիր մասնակցությունն ապահովում է քրեական վարույթն իրականացնող մարմինը:

5. Սույն հոդվածի առաջին մասի 11-րդ կետով նախատեսված դեպքում դատարանը չի ընդունում պաշտպանից ամբաստանյալի հրաժարումը և սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով նշանակում է պաշտպան կամ պահպանում է նշանակված պաշտպանի լիազորությունները:

(69-րդ հոդվածը փոփ. 25.05.06 ՀՕ-91-Ն, լրաց. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, փոփ, լրաց. 05.02.09 ՀՕ-45-Ն)

Հոդված 119. ՔՐԵԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՎ ՎԱՐՈՒՅԹՆ ԱՎԱՐՏԵԼԻՍ ԻՐԵՂԵՆ ԱՊԱՑՈՒՅՑՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԸՆԴՈՒՆՎՈՂ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

1. Դատարանի դատավճռում, ինչպես նաև քրեական գործի վարույթը կարճելու մասին որոշման մեջ իրեղեն ապացույցների հարցի լուծումը կատարվում է հետևյալ կանոնների պահպանմամբ՝

1) հանցագործության գործիքները, ինչպես նաև շրջանառությունից հանված առարկաները բռնագրավվում և հանձնվում են համապատասխան պետական հիմնարկներին, իսկ արժեք չներկայացնելու դեպքում՝ ոչնչացվում են.

2) արժեք չներկայացնող իրերը ոչնչացվում են օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իսկ շահագրգռված անձանց միջնորդության դեպքում՝ կարող են հանձնվել նրանց.

3) դրամը, այլ արժեքները և մյուս առարկաները, որոնք օրինական տիրապետումից դուրս են եկել հանցագործության կամ օրենքով չթույլատրված այլ գործողությունների հետևանքով, հանձնվում են տիրապետողին, սեփականատիրոջը կամ նրանց իրավահաջորդներին.

4) հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված դրամը, այլ արժեքները և մյուս առարկաները դատարանի դատավճռով ուղղվում են դատական ծախսերի հատուցմանը, հանցագործությամբ պատճառված վնասի հատուցմանը, իսկ եթե հայտնի չէ վնաս կրած անձը, որպես եկամուտ՝ հանձնվում են պետությանը.

5) իրեղեն ապացույց հանդիսացող փաստաթղթերը պահվում են գործի հետ միասին՝ վերջինիս պահելու ամբողջ ժամանակամիջոցում, կամ հանձնվում են շահագրգիռ կազմակերպություններին և քաղաքացիներին:

2. Համաձայնեցման և համագործակցության վարույթների կիրառման դեպքում սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կանոնները կիրառելի են, եթե համաձայնության արձանագրությամբ կամ միևչդատական համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագրով այլ բան նախատեսված չէ:

(119-րդ հոդվածը փոփ. 25.05.06 ՀՕ-91-Ն)

Հոդված 277. Գործը դատարան ուղարկելը

1. Հաստատելով մեղադրական եզրակացությունը՝ դատախազը գործն ուղարկում է այն դատարան, որին գործն ընդդատյա է: Համաձայնեցման վարույթ~~Դատական քննության արագացված կարգ~~ կիրառելու դեմ առարկելու դեպքում դատախազը մեղադրական եզրակացությունը հաստատելու հետ միաժամանակ նշում է նաև այդ մասին: Համագործակցության վարույթի դեպքում դատախազը գործը դատարան ուղարկելիս հարուցում է միջնորդություն համագործակցության վարույթով դատաքննության հատուկ կարգ կիրառելու մասին:

2. Գործը դատարան ուղարկելու մասին դատախազն անմիջապես տեղեկացնում է մեղադրյալին և պաշտպանին, տուժողին, քաղաքացիական հայցվորին, քաղաքացիական պատասխանողին և նրանց ներկայացուցիչներին՝ պարզաբանելով, որ հետագայում նրանք իրավունք ունեն իրենց դիմումները և միջնորդություններն ուղարկել դատարան:

3. Միաժամանակ, դատախազը մեղադրյալին, իսկ միջնորդության դեպքում նաև պաշտպանին, տուժողին և դատավարության այլ պատշաճ մասնակիցներին ստորագրությամբ հանձնում է մեղադրական եզրակացության և դրան կցված հավելվածների հաստատված պատճենները: Եթե մեղադրական եզրակացության մեջ կամ դրան կցված հավելվածներում կատարվել են փոփոխություններ, ապա մեղադրական եզրակացությունը ներկայացվում է միայն վերջին խմբագրությամբ: Եթե դատախազի որոշմամբ մեղադրական եզրակացությունը փոփոխվել է, ապա ներկայացվում է նաև դատախազի համապատասխան որոշման պատճենը:

4. Քրեական դատավարության լեզվին չտիրապետող մեղադրյալին և պաշտպանին հանձնվում են թարգմանչի կողմից ստորագրված մեղադրական եզրակացության և դրան կցված հավելվածների հաստատված թարգմանությունները:

(277-րդ հոդվածը լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն)

ԲԱԺԻՆ 9[1]

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՄԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 45[1]
ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՄԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԸ

Հոդված 375[1]. Համաձայնեցման վարույթ կիրառելու հիմքը

1. Դատարանը համաձայնեցման վարույթ կիրառում է ոչ մեծ, միջին ծանրության կամ ծանր հանցագործության մեջ մեղադրվող ամբաստանյալի միջնորդության հիման վրա:

2. Ամբաստանյալը համաձայնեցման վարույթ կիրառելու միջնորդություն կարող է ներկայացնել քրեական գործը դատարան ուղարկելու պահից մինչև դատաքննությունն սկսվելը:

3. Մինչ դատաքննությունն սկսելը մեղադրողը կարող է փոխել համաձայնեցման վարույթի վերաբերյալ մեղադրական եզրակացությունը հաստատելիս իր հայտնած դիրքորոշումը:

4. Համաձայնեցման վարույթ չի կարող կիրառվել, եթե՝

1) ամբաստանյալն իրեն առաջադրված մեղադրանքի հետ համաձայն չէ.

2) ամբաստանյալը չունի պաշտպան կամ միջնորդությունը ներկայացրել է առանց պաշտպանի հետ խորհրդակցելու.

3) ամբաստանյալը չի գիտակցում միջնորդության բնույթը կամ դրա հետևանքները.

4) առերևույթ հիմնավորվում է, որ միջնորդությունը ներկայացվել է ոչ կամավոր, այդ թվում՝ խոշտանգման կամ անմարդկային կամ արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի կամ այլ բռնության կամ սպառնալիքի կամ ոչ իրավաչափ խոստման ազդեցությամբ.

5) վարույթում ներգրավված մի քանի ամբաստանյալներից առնվազն մեկն առարկում է համաձայնեցման վարույթ կիրառելու դեմ.

6) համաձայնեցման վարույթ կիրառելու դեմ փաստարկված առարկում է մեղադրողը.

7) առերևույթ հիմնավորվում է, որ հանցագործությամբ պատճառված վնասը հատուցված չէ և համաձայնեցման վարույթ կիրառելու դեմ առարկում է տուժողը:

Հոդված 375[2]. Համաձայնեցման վարույթ կիրառելու մասին միջնորդության լուծումը

1. Դատարանը բավարարում է համաձայնեցման վարույթ կիրառելու մասին միջնորդությունը, եթե առկա է սույն օրենսգրքի 375[1]-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հիմքը, բացակայում են սույն օրենսգրքի 375[1]-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված՝ համաձայնեցման վարույթի կիրառումը բացառող հանգամանքները:

2. Ամբաստանյալի միջնորդությունը բավարարելու դեպքում դատարանը կողմերի բանակցությունների համար սահմանում է առավելագույնը մեկամսյա ժամկետ:

3. Դատարանը համաձայնեցման վարույթ կիրառելու մասին միջնորդությունը մերժում է որոշմամբ:

Հոդված 375[3]. Համաձայնության վերաբերյալ բանակցությունները

1. Համաձայնեցման վարույթ կիրառելու մասին միջնորդությունը բավարարելուց հետո մեղադրողը համաձայնության գալու նպատակով բանակցություններ է սկսում ամբաստանյալի և նրա պաշտպանի հետ:

2. Այն դեպքում, երբ հանցագործությամբ պատճառված վնասը հատուցված չէ, սակայն տուժողը չի առարկել համաձայնեցման վարույթ կիրառելու դեմ, մեղադրողը տուժողի համաձայնությամբ նրան ներգրավում է բանակցություններին: Տուժողը մասնակցում է միայն հանցագործությամբ պատճառված վնասի հատուցման բնույթի և չափի վերաբերյալ բանակցություններին: Պետությանը պատճառված վնասի դեպքում պետության անունից բանակցություններում հանդես է գալիս մեղադրողը:

3. Կողմերը բանակցում են հանցագործությամբ պատճառված վնասի հատուցման բնույթի և չափի, ամբաստանյալի նկատմամբ կիրառման ենթակա պատժի (պատժատեսակի և պատժաչափի), այն կրելու նպատակահարմարության, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 103.1-ին հոդվածով սահմանված՝ բռնագանձման ենթակա գույքի և դրա չափի վերաբերյալ, եթե այդպիսին առկա է:

4. Բանակցությունների արդյունքում կողմերը պետք է համաձայնության գան հատուցման ենթակա վնասի բնույթի և չափի, ամբաստանյալի նկատմամբ կիրառման ենթակա պատժի (պատժատեսակի և պատժաչափի) ներառյալ այն կրելու նպատակահարմարության հարցի շուրջ:

5. Բանակցությունների արդյունքում կողմերը կարող են համաձայնության գալ բռնագանձման ենթակա գույքի և դրա չափի շուրջ:

6. Բանակցությունների արդյունքում համաձայնության գալու դեպքում կողմերը կազմում են համաձայնության մասին արձանագրություն, որում նշվում են՝

1) արձանագրությունը կազմելու տեղը և ժամանակը.

2) մեղադրողի անունը, ազգանունը, զբաղեցրած պաշտոնը.

3) ամբաստանյալի անունը, ազգանունը, հայրանունը, ծննդյան թիվը, ամիսը, օրը և ծննդավայրը, բնակության հասցեն, քաղաքացիությունը, կրթությունը, մայրենի լեզուն, աշխատանքի կամ ուսման վայրը, ամբաստանյալի մոտ դատվածության առկայությունը, ինչպես նաև այլ վերաբերելի տեղեկություններ.

4) պաշտպանի անունը և ազգանունը.

5) տուժողի անունը և ազգանունը, եթե տուժողը մասնակցել է համաձայնության կայացմանը.

6) ամբաստանյալի նկատմամբ կիրառված խափանման միջոցը և դրա կիրառման ժամկետը.

7) ամբաստանյալին ներկայացված մեղադրանքի փաստական նկարագրությունը և արարքի իրավական գնահատականը.

8) հատուցված կամ հատուցման ենթակա վնասի բնույթը և չափը, եթե այդպիսին առկա է եղել .

9) համաձայնեցված պատիժը (պատժատեսակը և պատժաչափը)՝ ներառյալ այն կրելու նպատակահարմարության հարցը.

10) բռնագանձման ենթակա գույքը և դրա չափը, եթե այդ հարցերի շուրջ կողմերը եկել են համաձայնության:

7. Բանակցություններին մեկից ավելի ամբաստանյալների մասնակցության դեպքում նրանցից յուրաքանչյուրի հետ կնքվում է առանձին համաձայնություն:

8. Հանցագործությունների համակցության դեպքում արձանագրության մեջ առանձին նշվում են յուրաքանչյուր հանցագործության համար համաձայնեցված պատժի տեսակը և չափը, ինչպես նաև վերջնական պատժի տեսակը և չափը: Բանակցությունների արդյունքում համաձայնեցված պատիժը պետք է համապատասխանի Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի Ընդհանուր մասով սահմանված պահանջներին:

9. Համաձայնությունը համարվում է կնքված կողմերի կողմից համաձայնության մասին արձանագրությունը ստորագրելու պահից:

10. Համաձայնության մասին արձանագրության մեկական օրինակ մեղադրողը հանձնում է դատարանին և բանակցությունների մյուս մասնակիցներին:

11. Սույն հոդվածի 4-րդ մասում սահմանված հարցերի վերաբերյալ համաձայնության չգալու դեպքում դատարանը գործի քննությունը շարունակում է ընդհանուր կարգով:

Հոդված 375[4]. Համաձայնության մասին արձանագրությունը ստանալուց հետո դատարանի գործողությունները

1. Համաձայնեցման վարույթով գործի քննությունն անցկացվում է սույն օրենսգրքի 41-րդ, 42-րդ և 45-րդ գլուխներով նախատեսված կարգով՝ հաշվի առնելով սույն գլխի պահանջները:

2. Համաձայնության մասին արձանագրությունն ընդունելուց հետո դատարանը որոշում է կայացնում դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելու մասին:

3. Եթե համաձայնության մասին արձանագրությունը չի համապատասխանում օրենքով սահմանված վերաբերելի պահանջներին, դատարանը, մատնանշելով թերությունները, համաձայնության մասին արձանագրությունը որոշմամբ վերադարձնում է կողմերին՝ սահմանելով թերությունները վերացնելու մինչև տասնհինգօրյա ժամկետ:

4. Դատարանը որոշմամբ չի ընդունում համաձայնության մասին արձանագրությունը և ընդհանուր կարգով շարունակում է գործի քննությունը, եթե՝

1) ամբաստանյալին մեղսագրվող արարքը ակնհայտորեն կատարվել է ամբաստանյալ չհանդիսացող այլ անձի կողմից,

2) ամբաստանյալին մեղսագրված արարքին տրված իրավական գնահատականն ակնհայտորեն չի համապատասխանում մեղադրանքի փաստական հանգամանքներին,

3) դատարանի սահմանած ժամկետում չեն վերացվում համաձայնության մասին արձանագրությունը վերադարձնելու մասին որոշմամբ նշված թերությունները կամ կրկին ներկայացվելու դեպքում թույլ են տրվում նոր թերություններ:

Հոդված 375[5]. Համաձայնեցման վարույթով դատաքննությունը

1. Հատուկ կարգով դատաքննությունն անցկացվում է ամբաստանյալի, նրա պաշտպանի, մեղադրողի, իսկ բանակցություններին մասնակցելու դեպքում՝ նաև տուժողի պարտադիր մասնակցությամբ:

2. Դատաքննությունն սկսվում է մեղադրողի կողմից համաձայնության մասին արձանագրության հրապարակմամբ:

3. Համաձայնության մասին արձանագրության հրապարակումից հետո դատարանն ամբաստանյալին հարցնում է, թե արդյոք նրան պարզ է կնքված համաձայնության բովանդակությունը և արդյոք նա համաձայն է դրա հետ: Այնուհետև դատարանը պարզում է, թե արդյոք ամբաստանյալն արտահայտել է իր իրական կամքը, գիտակցում է կնքված համաձայնության հետևանքները, պնդում է արդյոք կնքված համաձայնությունը և այն, որ համաձայնությունը չի կնքել բռնության, սպառնալիքի կամ հարկադրանքի այլ միջոցի ազդեցության հետևանքով:

4. Դատարանը պաշտպանին և մեղադրողին հարցնում է, թե արդյոք նրանք պնդում են կնքված համաձայնությունը:

5. Դատարանը տուժողին հարցնում է, թե արդյոք նա պնդում է կնքված համաձայնությունը՝ հատուցման ենթակա վնասի չափի մասով:

6. Եթե դատարանը պարզում է, որ համաձայնության մասին արձանագրությամբ ամբաստանյալը չի արտահայտել իր իրական կամքը, չի գիտակցել կնքված համաձայնության

հետևանքները, չի պնդում կնքված համաձայնությունը կամ չի պնդում, որ համաձայնությունը չի կնքվել բռնության, սպառնալիքի կամ հարկադրանքի այլ միջոցի ազդեցության հետևանքով, կամ եթե մինչև դատարանի՝ խորհրդակցական սենյակ հեռանալը կողմերից որևէ մեկը հրաժարվում է կնքված համաձայնությունից, ապա դատարանը որոշում է կայացնում գործի քննությունն ընդհանուր կարգով շարունակելու մասին:

7. Համաձայնեցման մասին արձանագրությունը հետազոտելուց հետո դատարանը հեռանում է խորհրդակցական սենյակ՝ նախապես հայտարարելով դատավճռի հրապարակման վայրը, տարին, օրը և ժամը:

Հոդված 375[6]. Համաձայնեցման վարույթով դատավճիռ կայացնելը

1. Համաձայնեցման վարույթի արդյունքում դատարանը սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով կայացնում է մեղադրական դատավճիռ՝ հաշվի առնելով սույն հոդվածով նախատեսված առանձնահատկությունները:

2. Մեղադրական դատավճիռը պարունակում է համաձայնության մասին արձանագրության տեքստի բառացի շարադրանքը:

3. Այն հարցերը, որոնք համաձայնեցվել են կողմերի միջև, մեղադրական դատավճռով դատարանը լուծում է՝ ըստ համաձայնության մասին արձանագրության:

4. Եթե առկա է քաղաքացիական հայց, ապա այն թողնվում է առանց քննության:

5. Սույն օրենսգրքի 168-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-8-րդ կետերով նախատեսված դատական ծախսերն ամբաստանյալից բռնագանձման:

6. Դատավճիռը հրապարակելուց հետո դատավորը կողմերին պարզաբանում է նաև դատավճիռը բողոքարկելու՝ սույն օրենսգրքով նախատեսված սահմանափակումները:

Հոդված 375[7]. Համաձայնեցման վարույթով դատավճռի բողոքարկման սահմանները

1. Սույն օրենսգրքի 375[6]-րդ հոդվածին համապատասխան կայացված դատավճիռը կարող է բողոքարկվել սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով, սակայն այն չի կարող բողոքարկվել սույն օրենսգրքի 395-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 4-րդ կետերով նախատեսված հիմքերով:

~~ԲԱԺԻՆ 9[1]~~

~~ԴԱՏԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱԳԱՑՎԱԾ ԿԱՐԳ~~

~~ԳԼՈՒԽ 45[1]~~

~~ԴԱՏԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱԳԱՑՎԱԾ ԿԱՐԳԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ ԱՐԱՔՍԱԴՐՎԱԾ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔԻ ՀԵՏ ԱՄԲԱՍՏԱՆՅԱԼԻ ԿԱՄ ՄԵՂԱԴՐՅԱԼԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ~~

~~Հոդված 375[1]. Արագացված կարգի կիրառման հիմքերը~~

~~1. Եթե մեղադրողը մեղադրական եզրակացությունում չի առարկել արագացված կարգ կիրառելու դեմ, ապա ամբաստանյալը կամ մեղադրյալն իրեն առաջադրված մեղադրանքի հետ համաձայնվելու դեպքում իրավունք ունի միջնորդելու արագացված դատական քննության կարգ կիրառելու մասին այն հանցագործություններով, որոնց համար Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված պատիժը չի գերազանցում 10 տարի ժամկետով ազատազրկումը:~~

~~Մինչև դատաքննությունն սկսելը մեղադրողը դատարանի առաջարկությամբ կարող է իր դիրքորոշումը փոխել, թեպետ արագացված կարգ կիրառելու դեմ առարկել է մեղադրական եզրակացությունում:~~

~~2. Սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված դեպքում դատարանը կիրառում է դատական քննության արագացված կարգ, եթե՝~~

~~1) ամբաստանյալը գիտակցում է իր կողմից ներկայացված միջնորդության բնույթը և հետևանքները, և~~

~~2) միջնորդությունը ներկայացված է կամավոր, և~~

3) պաշտպանի հետ խորհրդակցելուց հետո, եթե ամբաստանյալն ունի այդպիսին:
3. Դատարանը, գտնելով, որ ամբաստանյալի կողմից միջնորդություն ներկայացնելիս չեն պահպանվել սույն հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով նախատեսված պայմանները, որոշում է ընդունում ընդհանուր կարգով դատաքննություն անցկացնելու մասին:
Դատարանը արագացված կարգ կիրառելու միջնորդությունը մերժում է նաև, եթե պարզում է, որ ամբաստանյալի արարքի իրավաբանական որակումը ճիշտ չէ: Այս դեպքում դատարանն իր նախաձեռնությամբ սույն օրենսգրքի 309[4] հոդվածի հինգերորդ մասով սահմանված կարգով և ժամկետով հետաձգում է դատական նիստը՝ առաջարկելով գլխավոր դատախազին կամ նրա տեղակալին վերահաստատելու մեղադրական եզրակացությունը: Ամբաստանյալի կամ մեղադրյալի անմեղսունակության առնչությամբ հիմնավոր կասկածների առկայության դեպքում դատարանը մերժում է արագացված կարգ կիրառելու միջնորդությունը՝ անցնելով ընդհանուր կարգով գործի քննությանը:
Այն դեպքում, երբ տուժողը փաստարկված առարկում է դատարանում արագացված կարգ կիրառելու միջնորդության դեմ, ապա դատարանը կարող է որոշում կայացնել ընդհանուր կարգով դատաքննություն անցկացնելու մասին:
4. Դատարանը դատական քննության արագացված կարգ կիրառելու մասին ամբաստանյալի միջնորդությունը մերժելու դեպքում կայացնում է որոշում:
5. Միևնույն գործով մի քանի ամբաստանյալների կամ մեղադրյալների դեպքում, եթե նրանցից թեկուզ մեկն առարկում է դատական քննության արագացված կարգ կիրառելու դեմ, ապա գործի քննությունը կատարվում է ընդհանուր կարգով:
6. Եթե տվյալ գործով հարուցված է նաև քաղաքացիական հայց, և ամբաստանյալը (մեղադրյալը) կամ քաղաքացիական պատասխանողը ընդունում է այն, ապա դատարանը դատավճռով բավարարում է նաև քաղաքացիական հայցը, եթե այն չի հակասում օրենքին: Այդ դեպքում դատարանը պետք է լրացուցիչ պարզի, թե արդյոք հայցի ընդունումը կամավոր է, և արդյոք այն վերաբերում է այլ անձանց իրավունքներին: Դատարանը, գտնելով, որ հայցի ընդունումը հակասում է օրենքին կամ կամավոր չէ կամ վերաբերում է այլ անձանց իրավունքներին, հայցը թողնում է առանց քննության՝ քաղաքացիական հայցվորին բացատրելով քաղաքացիական դատավարության կարգով հայց ներկայացնելու նրա իրավունքը:
Իսկ այն դեպքում, երբ ամբաստանյալը կամ քաղաքացիական պատասխանողը քաղաքացիական հայցը չի ընդունում, ապա դատարանը քաղաքացիական հայցը թողնում է առանց քննության՝ քաղաքացիական հայցվորին բացատրելով քաղաքացիական դատավարության կարգով հայց ներկայացնելու նրա իրավունքը:
(375[1] -ին հոդվածը լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն, լրաց. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, 21.03.18 ՀՕ-177-Ն)

Հոդված 375[2]. Միջնորդություն ներկայացնելու կարգը

1. Ամբաստանյալը (մեղադրյալը) դատական քննության արագացված կարգով անցկացնելու միջնորդություն կարող է ներկայացնել քրեական գործը դատարան ուղարկելու պահից մինչև դատաքննությունն սկսվելը:
2. Ներկայացված միջնորդությունը դատարանում պետք է հաստատվի պաշտպանի ներկայությամբ և նրա հետ խորհրդակցելուց հետո: Այն դեպքում, երբ ամբաստանյալը (մեղադրյալը) ներկայացրել է արագացված կարգ կիրառելու միջնորդություն և չունի պաշտպան, ապա դատարանը պարտավոր է ամբաստանյալին ապահովել պաշտպանով: Եթե ամբաստանյալին հնարավոր չէ ամհապաղ ապահովել պաշտպանով, ապա դատարանը պաշտպանի մասնակցությունն ապահովելու նպատակով դատական նիստը հետաձգում է: Եթե ամբաստանյալը հրաժարվում է պաշտպան ունենալուց, ապա դատարանը արագացված կարգ կիրառելու միջնորդությունը մերժում է՝ անցնելով ընդհանուր կարգով գործի քննությանը:
(375[2] -րդ հոդվածը լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն, խմբ. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն)

Հոդված 375[3]. Արագացված կարգով դատական քննություն անցկացնելու և դատավճիռ կայացնելու կարգը

1. Արագացված կարգով դատական քննությունն անցկացվում է սույն օրենսգրքի 41, 42, 44 և 45 գլուխներով նախատեսված կարգով՝ հաշվի առնելով սույն հոդվածի պահանջները:

~~2. Դատական քննությունն արագացված կարգով անցկացնելու մասին ամբաստանյալի միջնորդության քննությունը սկսվում է մեղադրողի կողմից ամբաստանյալին առաջադրված մեղադրանքի ներկայացմամբ:~~

~~3. Դատավորը հարցեր է տալիս ամբաստանյալին համոզվելու համար՝ պարզ է արդյոք նրան առաջադրված մեղադրանքը, համաձայն է արդյոք նա մեղադրանքի հետ, պնդում է արդյոք արագացված կարգով դատական քննություն անցկացնելու մասին միջնորդությունը, արդյոք միջնորդությունը ներկայացվել է կամավոր, մինչև միջնորդությունը ներկայացնելը արդյոք խորհրդակցել է պաշտպանի հետ (եթե ամբաստանյալն ունի այդպիսին), գիտակցում է արդյոք արագացված կարգով դատական քննություն անցկացնելու հետևանքները:~~

~~4. Հարցերի արդյունքում դատարանը, համոզվելով, որ առկա են սույն օրենսգրքի 375[1] հոդվածով նախատեսված պայմանները, որոշում է կայացնում արագացված կարգով դատական քննություն անցկացնելու մասին: Հակառակ դեպքում դատական քննությունն իրականացվում է ընդհանուր կարգով:~~

~~5. Դատարանը արագացված կարգով դատական քննություն անցկացնելիս քրեական գործով ձեռք բերված ապացույցների ընդհանուր կարգով սահմանված հետազոտություն չի կատարում: Սակայն ուսումնասիրում է ամբաստանյալի անձը բնութագրող տվյալները, պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող ու ծանրացնող հանգամանքները:~~

~~6. Դատարանը արագացված կարգով դատական քննության արդյունքում մեղադրական դատավճիռ կայացնելիս նշանակում է պատիժ, որը չի կարող գերազանցել կատարված հանցագործության համար նախատեսված առավել խիստ պատժի երկու երրորդը, իսկ եթե առավել խիստ պատժի երկու երրորդը փոքր է տվյալ հանցագործության համար նախատեսված առավել մեղմ պատժից՝ ապա առավել մեղմ պատիժը:~~

~~7. Դատավճիռը հրապարակելուց հետո դատավորը կողմերին պարզաբանում է դատավճիռը բողոքարկելու՝ սույն օրենսգրքի 46 գլխով նախատեսված իրավունքը և կարգը:~~

~~8. Սույն օրենսգրքի 168 հոդվածի առաջին մասի 2-8-րդ կետերով նախատեսված դատական ծախսերն ամբաստանյալից ենթակա չեն բռնագանձման:~~

~~*(375[3]-րդ հոդվածը լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն)*~~

~~**Հոդված 375[4]. Դատավճռի բողոքարկման սահմանները**~~

~~Դատավճիռը, որը կայացվել է սույն օրենսգրքի 375[3] հոդվածին համապատասխան, կարող է բողոքարկվել սույն օրենսգրքով նախատեսված կարգով, բացառությամբ սույն օրենսգրքի 395 հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված հիմքի:~~

~~*(375[4]-րդ հոդվածը լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն)*~~

~~*(բաժինը լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն)*~~

ԳԼՈՒԽ 45[2]. ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹ

Հոդված 375[8]. Համագործակցության վարույթի նպատակը և կիրառելու հիմքը

1. Համագործակցության վարույթ կիրառվում է ծանր, առանձնապես ծանր, քրեական ենթամշակույթին առնչվող կամ կոռուպցիոն հանցագործությունների բացահայտումն ապահովելու նպատակով:

2. Համագործակցության վարույթ կարող է նախաձեռնվել մեղադրյալի կողմից համագործակցության համաձայնագիր կնքելու մասին գրավոր միջնորդություն (այսուհետ՝ համագործակցության միջնորդություն) ներկայացնելու դեպքում:

3. Հանցագործության մեջ մեղադրվող անձի կողմից համագործակցության միջնորդությունը պետք է վերաբերի իրեն վերագրվող հանցագործության ծանրությանը համարժեք կամ առավել ծանր այն հանցագործությանը, որն առնչվում է մեղադրվող անձին առաջադրված մեղադրանքին, և առերևույթ կատարվել է այլ անձի կողմից, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:

4. Հանցագործության մեջ մեղադրվող անձի կողմից համագործակցության միջնորդությունը կարող է վերաբերել նաև իրեն վերագրվող հանցագործության ծանրությանը համարժեք կամ առավել ծանր՝ քրեական ենթամշակույթին առնչվող կամ կոռուպցիոն այն հանցագործությանը, որն առերևույթ կատարվել է իր կամ այլ անձի կողմից:

Հոդված 375[9]. Համագործակցության միջնորդություն ներկայացնելու կարգը

1. Համագործակցության միջնորդությունը ներկայացվում է հսկող դատախազին և ստորագրվում է մեղադրյալի ու նրա պաշտպանի կողմից:

2. Համագործակցության միջնորդությունը կարող է ներկայացվել անձին որպես մեղադրյալ ներգրավելու պահից մինչև նախաքննության ավարտի մասին հայտարարելը:

3. Համագործակցության միջնորդության մեջ նշվում է, որ մեղադրյալը համաձայն է իրեն առաջադրված մեղադրանքի հետ և այն, թե ինչում է արտահայտվելու մեղադրյալի համագործակցության բնույթը, ինչպես նաև այն գործողությունները, որոնք մեղադրյալը պարտավորվում է կատարել հանցագործության բացահայտումն ապահովելուն աջակցելու նպատակով:

4. Համագործակցության միջնորդությունը մեղադրյալի կամ նրա պաշտպանի կողմից հսկող դատախազին հանձնվում է քննիչի միջոցով: Եթե միջնորդությունը ներկայացնելու պահին մեղադրյալը պաշտպան չունի, ապա քննիչը միջոցներ է ձեռնարկում վարույթին պաշտպանի մասնակցությունն ապահովելու համար և մեղադրյալին հնարավորություն է ընձեռում պաշտպանի հետ քննարկել միջնորդությունը:

5. Մեղադրյալի և պաշտպանի կողմից ստորագրված միջնորդությունը ստանալուց հետո երեք օրվա ընթացքում քննիչն այն հանձնում է հսկող դատախազին՝ կցելով դրա բավարարման կամ մերժման վերաբերյալ իր գրավոր դիրքորոշումը:

6. Նույն վարույթով մեկից ավելի մեղադրյալների կողմից մինչդատական համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագիր (այսուհետ՝ համագործակցության համաձայնագիր) կնքելու ցանկություն արտահայտելու դեպքում նրանցից յուրաքանչյուրը ներկայացնում է համագործակցության առանձին միջնորդություն:

Հոդված 375[10]. Համագործակցության միջնորդության լուծումը

1. Համագործակցության միջնորդությունը և դրա վերաբերյալ քննիչի դիրքորոշումն ստանալուց հետո երեք օրվա ընթացքում հսկող դատախազը որոշում է կայացնում համագործակցության միջնորդությունը բավարարելու կամ մերժելու մասին:

2. Համագործակցության միջնորդությունը մերժվում է, եթե այն չի համապատասխանում սույն օրենսգրքի 375[8]-375[9]-րդ հոդվածներում սահմանված պայմաններին, կամ եթե հսկող դատախազը տվյալ համագործակցությունը համարում է ոչ անհրաժեշտ:

Հոդված 375[11]. Համագործակցության համաձայնագիր կազմելու կարգը

1. Համագործակցության միջնորդությունը բավարարելու դեպքում հսկող դատախազը մեղադրյալի և նրա պաշտպանի մասնակցությամբ կազմում է համագործակցության համաձայնագիր:

2. Համագործակցության համաձայնագրի մեջ նշվում են՝

1) այն կազմելու տեղը և ժամանակը.

2) հսկող դատախազի անունը, ազգանունը և պաշտոնը.

3) մեղադրյալի անունը, ազգանունը, հայրանունը, ծննդյան թիվը, ամիսը, օրը և ծննդավայրը, քնակության հասցեն, քաղաքացիությունը, կրթությունը, աշխատանքի կամ ուսման վայրը, դատվածության առկայությունը, ինչպես նաև այլ վերաբերելի տեղեկություններ.

4) մեղադրյալի նկատմամբ կիրառված խափանման միջոցը և դրա ժամկետը.

5) պաշտպանի անունը, ազգանունը և վարույթին նրա մասնակցության հիմքը.

6) մեղադրյալին ներկայացված մեղադրանքի փաստական նկարագրությունը և արարքի իրավական գնահատականը.

7) համագործակցության բնույթը և այն գործողությունները, որոնք մեղադրյալը պարտավորվում է կատարել համագործակցության նպատակին հասնելու համար.

8) Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի Ընդհանուր մասով սահմանված պահանջներին համապատասխան համաձայնեցված պատիժը (պատժատեսակը և պատժաչափը)՝ ներառյալ այն կրելու նպատակահարմարության հարցը.

9) Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 103.1-ին հոդվածով բռնագանձման ենթակա գույքը և դրա չափը, եթե այդպիսին առկա է ու դրա շուրջ ձեռք է բերվել համաձայնություն.

10) մեղադրյալի գրավոր տեղեկացումն այն մասին, որ համագործակցությունից հրաժարվելու դեպքում համագործակցության արդյունքում ստացված փաստական տվյալները կարող են օգտագործվել որպես ապացույց.

11) մեղադրյալի գրավոր հայտարարությունն այն մասին, որ համագործակցության համաձայնագիրը կնքում է կամավոր, գիտակցում է դրա բնույթն ու հետևանքները, համաձայնագրի կնքումը խոշտանգման կամ անմարդկային կամ արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի կամ այլ բռնության կամ սպառնալիքի կամ ոչ իրավաչափ խոստման ազդեցության արդյունք չէ:

3. Համագործակցության նպատակին հասնելու համար մեղադրյալի կողմից կատարվող գործողությունները կարող են ներառել, բայց չեն սահմանափակվում հանցակիցների բացահայտման, բռնագանձման ենթակա գույքի պատկանելիության, գտնվելու վայրի կամ դրա հնարավոր փոխակերպման վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրմամբ:

4. Եթե առկա է հանցագործությամբ պատճառված վնաս, որը հատուցված չէ համաձայնագիրը կնքելու պահին և որն առաջացել է միայն տվյալ մեղադրյալի գործողությունների արդյունքում, ապա համագործակցության համաձայնագրում նշվում է նաև այդ վնասը լրիվ հատուցելու մեղադրյալի պարտականությունը:

5. Եթե մեղադրյալի, նրա մերձավոր ազգականի կամ մեղադրյալի հետ կապված այլ անձի անվտանգության սպառնալիքի առկայության դեպքում անհրաժեշտ է համապատասխան անձի նկատմամբ ձեռնարկել սույն օրենսգրքով նախատեսված պաշտպանության միջոցներ, ապա այդ մասին նշվում է համագործակցության համաձայնագրում:

6. Համագործակցության համաձայնագիրը ստորագրում են հսկող դատախազը, մեղադրյալը և պաշտպանը: Համագործակցության համաձայնագրի մեկական օրինակ հանձնվում է մեղադրյալին և պաշտպանին:

7. Համագործակցության համաձայնագիր կնքելու մասին մեկից ավելի մեղադրյալների միջնորդություններ բավարարելու դեպքում, հսկող դատախազը նրանցից յուրաքանչյուրի հետ կնքում է առանձին համաձայնագիր:

8. Համագործակցության վարույթով իրականացվող նախաքննության ընթացքում համագործակցության համաձայնագիրը կողմերի համաձայնությամբ կարող է փոփոխվել կամ լրացվել՝ սույն հոդվածով սահմանված պահանջների պահպանմամբ:

Հոդված 375[12]. Համագործակցության վարույթով իրականացվող նախաքննությունը

1. Համագործակցության վարույթով նախաքննությունն իրականացվում է սույն օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով՝ հաշվի առնելով սույն գլխով նախատեսված կանոնները:

2. Համագործակցության համաձայնագիր կազմելուց հետո տվյալ մեղադրյալի վերաբերյալ վարույթն անջատվում է: Անջատված վարույթի նյութերին պարտադիր կցվում են համագործակցության միջնորդությունը, դրա վերաբերյալ քննիչի կարծիքը, միջնորդությունը բավարարելու մասին հսկող դատախազի որոշումը, ինչպես նաև համագործակցության համաձայնագիրը:

3. Մեղադրյալի, նրա մերձավոր ազգականի կամ մեղադրյալի հետ կապված այլ անձի անվտանգության սպառնալիքի առկայության դեպքում քննիչը որոշում է կայացնում սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված փաստաթղթերը կնքված փակ ծրարում պահելու, ինչպես նաև համապատասխան անձի նկատմամբ սույն օրենսգրքով նախատեսված պաշտպանության միջոցներ ձեռնարկելու մասին:

4. Նախաքննության ավարտից հետո քննիչը, սույն օրենսգրքի 272-րդ հոդվածով սահմանված կարգով, քրեական գործը հանձնում է հսկող դատախազին՝ մեղադրական եզրակացությունը հաստատելու և մեղադրյալի նկատմամբ դատաքննության հատուկ կարգ կիրառելու միջնորդություն կազմելու համար:

Հոդված 375[13]. Համագործակցությունից հրաժարվելը

1. Մինչև համագործակցության համաձայնագրով ստանձնած պարտականությունների կատարումը մեղադրյալն իրավունք ունի գրավոր դիմումով հրաժարվել համագործակցությունից: Այդ դեպքում հսկող դատախազի որոշմամբ համագործակցությունը դադարեցվում է, և քրեական գործով վարույթը շարունակվում է սույն օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով:

Հոդված 375[14]. Համագործակցության համաձայնագիր կնքած մեղադրյալի նկատմամբ դատաքննության հատուկ կարգ կիրառելու միջնորդությունը

1. Սույն օրենսգրքի 274-րդ հոդվածով սահմանված կարգով և ժամկետներում հսկող դատախազը, ուսումնասիրելով քննիչից ստացած քրեական գործը, ինչպես նաև մեղադրյալի կողմից համաձայնագրով ստանձնած իր պարտականությունների պատշաճ կատարումը հաստատող փաստական տվյալները, հաստատում է մեղադրական եզրակացությունը և իրավասու դատարան միջնորդություն է հարուցում մեղադրյալի նկատմամբ դատաքննության հատուկ կարգ կիրառելու մասին, կամ որոշմամբ մերժում է այդպիսի միջնորդությամբ վարույթի նյութերը դատարանին հանձնելը, եթե մեղադրյալի կողմից համաձայնագրով ստանձնած իր պարտականությունների չեն կատարվել կամ կատարվել են ոչ պատշաճ:

2. Միջնորդության մեջ նշվում են՝

1) մեղադրյալի համագործակցության բնույթն ու սահմանները.

2) հանցագործության բացահայտումն ապահովելու համար մեղադրյալի համագործակցության նշանակությունը.

3) մեղադրյալի կողմից համաձայնագրով ստանձնած իր պարտականությունների պատշաճ կատարումը հաստատող փաստական տվյալները.

4) համաձայնեցված պատիժը (պատժատեսակն ու պատժաչափը)՝ ներառյալ այն կրելու նպատակահարմարության հարցը.

5) բռնագանձման ենթակա գույքը և դրա չափը, եթե այդպիսին առկա է ու դրա շուրջ ձեռք է բերվել համաձայնություն.

6) մեղադրյալի, նրա մերձավոր ազգականի կամ նրա հետ կապված այլ անձի նկատմամբ կիրառված պաշտպանության միջոցները, դրանց հիմքերը և նպատակը:

3. Միջնորդության պատճենը հանձնվում է մեղադրյալին և նրա պաշտպանին, ովքեր իրավունք ունեն դրա վերաբերյալ իրենց նկատառումները ներկայացնել դատարանին:

4. Մեղադրյալին և պաշտպանին հանձնվում է մեղադրյալի նկատմամբ դատաքննության հատուկ կարգ կիրառելու միջնորդությամբ քրեական գործը դատարանին հանձնելը մերժելու մասին որոշումը, որը կարող է բողոքարկվել վերադաս դատախազին՝ այն ստանալու պահից յոթնօրյա ժամկետում: Մինչև բողոքի լուծումը քրեական գործը չի կարող ուղարկվել դատարան:

Հոդված 375[15]. Համագործակցության վարույթով դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելու հիմքը և պայմանները

1. Համագործակցության վարույթով գործի քննությունն անցկացվում է սույն օրենսգրքի 41-րդ, 42-րդ և 45-րդ գլուխներով նախատեսված կարգով՝ հաշվի առնելով սույն գլխի պահանջները:

2. Դատարանը մինչև դատաքննությունն սկսելը քննարկում է համագործակցության համաձայնագիր կնքած ամբաստանյալի նկատմամբ դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելու հարցը, եթե դատախազը քրեական գործը դատարանին հանձնելիս նման միջնորդություն է հարուցել:

3. Դատարանը բավարարում է դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելու միջնորդությունը, եթե համոզվում է, որ՝

1) համագործակցության համաձայնագիրն ամբաստանյալի կողմից կնքվել է կամավոր, նա գիտակցում է համաձայնագրի կնքման հետևանքները և պնդում է, որ համաձայնագիրը չի կնքել բռնության, սպառնալիքի կամ հարկադրանքի այլ միջոցի ազդեցության հետևանքով.

2) համագործակցության համաձայնագիրն ամբաստանյալի կողմից կնքվել է պաշտպանի մասնակցությամբ և սույն գլխով նախատեսված մյուս պահանջների պահպանմամբ.

3) ամբաստանյալը համաձայն է իրեն առաջադրված մեղադրանքի հետ.

4) ներկայացվել են ամբաստանյալի կողմից համաձայնագրով ստանձնած պարտականությունները պատշաճ կատարելու մասին առերևույթ բավարար փաստական տվյալներ.

5) ամբաստանյալի համագործակցությունը չի հանգել մինչև համագործակցությունն իրեն մեղսագրվող արարքի կատարմանը բացառապես իր մասնակցության մասին տվյալներ հայտնելուն.

6) առկա չեն ակնհայտ տվյալներ այն մասին, որ ամբաստանյալին մեղսագրվող արարքը նա չի կատարել.

7) առկա չեն ակնհայտ տվյալներ այն մասին, որ ամբաստանյալին մեղսագրված արարքին տրված իրավական գնահատականը չի համապատասխանում մեղադրանքի փաստական հանգամանքներին:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված պայմաններից մեկի բացակայության դեպքում դատարանը որոշում է կայացնում դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելը մերժելու և գործի քննությունն ընդհանուր կարգով շարունակելու մասին:

5. Դատախազի միջնորդությունը բավարարելու դեպքում դատարանը որոշում է կայացնում դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելու մասին:

Հոդված 375[16]. Համագործակցության վարույթով դատաքննությունը

1. Համագործակցության վարույթով հատուկ կարգով դատաքննությունն անցկացվում է ամբաստանյալի, նրա պաշտպանի, մեղադրողի և տուժողի պարտադիր մասնակցությամբ:

2. Դատաքննությունն սկսվում է մեղադրողի կողմից համագործակցության համաձայնագրի հրապարակմամբ: Մեղադրողը դատարանին ներկայացնում է ամբաստանյալի համագործակցության փաստը և պարզաբանում, թե հատկապես ինչում է դա արտահայտվել:

3. Ամբաստանյալը և պաշտպանն իրավունք ունեն իրենց նկատառումները հայտնել ամբաստանյալի համագործակցության բնույթի և այլ էական հանգամանքների վերաբերյալ:

4. Դատաքննության ընթացքում հետազոտվում են համագործակցության համաձայնագիրը և այն փաստական տվյալները, որոնք հաստատում են՝

1) ամբաստանյալի համագործակցության բնույթն ու սահմանները.

2) ամբաստանյալի կողմից համաձայնագրով ստանձնած պարտականությունները պատշաճ կատարելը.

3) հանցագործության բացահայտումն ապահովելու գործում ամբաստանյալի հետ համագործակցության դերը և նշանակությունը.

4) համագործակցության արդյունքում ամբաստանյալի, նրա մերձավոր ազգականի կամ ամբաստանյալի հետ կապակցված այլ անձի անվտանգության սպառնալիքի աստիճանը:

5. Սույն հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված փաստական տվյալները հետազոտելուց հետո դատարանը հեռանում է խորհրդակցական սենյակ՝ նախապես հայտարարելով դատավճռի հրապարակման վայրը, տարին, օրը և ժամը:

Հոդված 375[17]. Համագործակցության վարույթով դատավճիռ կայացնելը

1. Համագործակցության վարույթի արդյունքում դատարանը սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով կայացնում է մեղադրական դատավճիռ՝ հաշվի առնելով սույն հոդվածով նախատեսված առանձնահատկությունները:

2. Դատավճռում շարադրվում են՝

1) ամբաստանյալին մեղսագրվող հանցանքի փաստական նկարագրությունը և իրավական գնահատականը.

2) ամբաստանյալի կողմից համագործակցության համաձայնագրով ստանձնած պարտականությունները կատարելու վերաբերյալ դատարանի հետևությունները, ինչպես նաև այդ հետևությունները հաստատող փաստական տվյալները.

3) համագործակցության նպատակին հասնելու վերաբերյալ դատարանի հետևությունները, ինչպես նաև այդ հետևությունները հաստատող փաստական տվյալները:

3. Հետազոտված փաստական տվյալներով ամբաստանյալի կողմից համագործակցության համաձայնագրով ստանձնած իր պարտականությունների կատարումը, ինչպես նաև համագործակցության նպատակին հասնելը հաստատված համարելու դեպքում դատարանը ամբաստանյալի նկատմամբ կայացնում է մեղադրական դատավճիռ: Այն հարցերը, որոնք համաձայնեցվել են կողմերի միջև, մեղադրական դատավճռով դատարանը լուծում է՝ ըստ համագործակցության համաձայնագրի:

4. Սույն օրենսգրքի 168-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-8-րդ կետերով նախատեսված դատական ծախսերն ամբաստանյալից ենթակա չեն բռնագանձման:

5. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված հանգամանքները չհաստատվելու դեպքում դատարանը որոշում է կայացնում գործի քննությունը վերսկսելու և ընդհանուր կարգով դատական քննություն անցկացնելու մասին:

6. Դատավճիռը հրապարակելուց հետո դատավորը կողմերին պարզաբանում է նաև դատավճիռը բողոքարկելու՝ սույն օրենսգրքով նախատեսված սահմանափակումները:

Հոդված 375[18]. Համագործակցության վարույթով դատավճռի բողոքարկման սահմանները և դրա վերանայման առանձնահատկությունները

1. Համագործակցության վարույթով կայացված դատավճիռը կարող է բողոքարկվել սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով, սակայն այն չի կարող բողոքարկվել սույն օրենսգրքի 395-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 4-րդ կետերով նախատեսված հիմքերով:

2. Եթե ամբաստանյալի նկատմամբ սույն գլխի կանոններին համապատասխան կայացված դատավճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո հայտնաբերվում է, որ նա քրեական հետապնդման մարմնին դիտավորյալ հայտնել է սուտ տեղեկություններ կամ թաքցրել է որևէ էական տեղեկություն կամ խոչընդոտել է համագործակցության արդյունքում բացահայտված հանցագործության հետագա քննությանը, ապա դատավճիռը ենթակա է վերանայման սույն օրենսգրքի 49[1]-րդ գլխով սահմանված կարգով:

Հոդված 376[1]. Առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտերի բողոքարկումը

Վերաքննության կարգով բողոքարկման ենթակա են՝

1) առաջին ատյանի դատարանների՝ գործն ըստ էության լուծող օրինական ուժի մեջ չմտած դատական ակտերը.

2) առաջին ատյանի դատարանների՝ գործն ըստ էության լուծող օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտերն այն բացառիկ դեպքերում, երբ գործի նախորդ դատական քննության ընթացքում թույլ են տրվել նյութական կամ դատավարական իրավունքի այնպիսի հիմնարար խախտումներ, որոնց արդյունքում ընդունված դատական ակտը խաթարում է արդարադատության բուն էությունը.

2.1) առաջին ատյանի դատարանների՝ գործն ըստ էության լուծող օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտերը՝ նոր երևան եկած կամ նոր հանգամանքներով.

3) առաջին ատյանի դատարանների՝ գործով վարույթը կասեցնելու որոշումները.

4) առաջին ատյանի դատարանների՝ կալանքը որպես խափանման միջոց ընտրելու, փոփոխելու կամ վերացնելու, սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում՝ խուզարկության, առգրավման, բժշկական հաստատությունում անձանց տեղավորման, ինչպես նաև նամակագրության, հեռախոսային խոսակցությունների, փոստային, հեռագրական և այլ հաղորդումների գաղտնիության իրավունքի սահմանափակման մասին որոշումները.

4[1]) առաջին ատյանի դատարանի՝ համագործակցության վարույթով դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելը մերժելու և գործի քննությունն ընդհանուր կարգով շարունակելու մասին որոշումը.

5) առաջին ատյանի դատարանի՝ հետաքննության մարմնի աշխատակցի, քննիչի, դատախազի, օպերատիվ-հետախուզական գործողություններ իրականացնող մարմինների որոշումների և գործողությունների (անգործության) դեմ բողոքների կապակցությամբ կայացված որոշումները.

6) հանձնման մասին դատարանի որոշումները.

7) սույն օրենսգրքի 49 գլխով նախատեսված հարցերի կապակցությամբ դատարանի կայացրած որոշումները.

8) սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում՝ այլ դատական ակտեր:

(376[1]-րդ հոդվածը լրաց. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, 26.12.08 ՀՕ-237-Ն, փոփ. 05.02.09 ՀՕ-45-Ն)

(376[1]-րդ հոդվածի 4-րդ կետն այն մասով, որ չի նախատեսում որպես խափանման միջոց ընտրված կալանքը փոփոխելու կամ վերացնելու միջնորդությունները մերժելու մասին որոշումների վերաքննության կարգով անմիջական բողոքարկման հնարավորություն, ճանաչվել է Սահմանադրության 27-րդ հոդվածի 5-րդ մասին, 61-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 75 և 81-րդ հոդվածներին հակասող 06.11.19 ՍԴՈ-1487 որոշմամբ:

Սահմանադրությանը հակասող ճանաչված իրավադրույթի ուժը կորցնելու վերջնաժամկետ է սահմանվել 2020 թվականի ապրիլի 15-ը:)

Հոդված 379. Վերաքննիչ բողոք բերելու ժամկետը

1. Վերաքննիչ բողոք բերվում են՝

1) առաջին ատյանի դատարանների՝ գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերը՝ հրապարակվելու օրվանից հետո՝ մեկամսյա ժամկետում.

2) սույն օրենսգրքի 376[1] հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված դեպքում՝ դատական ակտը՝ օրինական ուժի մեջ մտնելու պահից վեցամսյա ժամկետում.

2.1) սույն օրենսգրքի 376.1 հոդվածի 2.1-րդ կետով նախատեսված դեպքում՝ սույն օրենսգրքի 426.3 և 426.4 հոդվածներով սահմանված ժամկետներում.

3) առաջին ատյանի դատարանի՝ կալանավորման, կալանքի ժամկետի երկարաձգման, բժշկական հաստատությունում անձանց տեղավորման մասին որոշումները՝ հրապարակվելու պահից հնգօրյա ժամկետում, իսկ գործն ըստ էության չլուծող մյուս ակտերը՝ հրապարակվելու պահից տասնօրյա ժամկետում:

3[1]) առաջին ատյանի դատարանի՝ համագործակցության վարույթով դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելը մերժելու և գործի քննությունն ընդհանուր կարգով շարունակելու մասին որոշումը՝ հրապարակվելու պահից հնգօրյա ժամկետում:

2. *(մասն ուժը կորցրել է 13.09.19 ՀՕ-155-Ն)*

(379-րդ հոդվածը լրաց. 25.05.06 ՀՕ-91-Ն, խմբ. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, լրաց. 26.12.08 ՀՕ-237-Ն, փոփ. 13.09.19 ՀՕ-155-Ն)

(379-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետն այնքանով, որքանով ժամկետային սահմանափակում է նախատեսում անձի իրավական վիճակի բարելավմանն ուղղված առաջին ատյանի դատարանի գործն ըստ էության լուծող դատական ակտի վերանայման համար, երբ գործի նախորդ դատական քննության ընթացքում թույլ են տրվել նյութական կամ դատավարական իրավունքի այնպիսի հիմնարար խախտումներ, որոնց արդյունքում ընդունված դատական ակտը խաթարում է արդարադատության բուն էությունը, ճանաչվել է Սահմանադրության 61-րդ և 63-րդ հոդվածների 1-ին մասերին, 69-րդ և 78-րդ հոդվածներին հակասող և անվավեր 23.10.2018 ՍԴՈ-1431 որոշմամբ:)

Հոդված 385. Վերաքննիչ դատարանում գործի քննության սահմանները

1. Վերաքննիչ դատարանը դատական ակտը վերանայում է վերաքննիչ բողոքի հիմքերի և հիմնավորումների սահմաններում:

2. Բացառությամբ սույն օրենսգրքի 45[1] և 45[2] գլուխների~~45[1] գլխի~~ կանոններով քննված գործերի, վերաքննիչ դատարանը դատական ակտը վերանայում է գործում եղած, իսկ սույն օրենսգրքի 382 հոդվածի երրորդ մասով նախատեսված բացառիկ դեպքերում՝ նաև լրացուցիչ ներկայացվող ապացույցներով:

3. Վերաքննիչ դատարանում բողոքի քննության ժամանակ առաջին ատյանի դատարանում հաստատված փաստական հանգամանքները ընդունվում են որպես հիմք, բացառությամբ այն դեպքի, երբ բողոքում վիճարկվում է որևէ փաստական հանգամանք, և վերաքննիչ դատարանը հանգում է

այն եզրակացության, որ տվյալ փաստական հանգամանքի վերաբերյալ եզրակացության հանգելիս առաջին ատյանի դատարանն ակնհայտ սխալ է թույլ տվել: Նման դեպքերում վերաքննիչ դատարանն իրավունք ունի հաստատված համարելու նոր փաստական հանգամանք կամ հաստատված չհամարելու ստորադաս դատարանի կողմից հաստատված փաստական հանգամանքը, եթե առաջին ատյանի դատարանի կողմից հետազոտված ապացույցների հիման վրա կամ սույն օրենսգրքի 382 հոդվածի երրորդ մասին համապատասխան՝ լրացուցիչ ներկայացված ապացույցներով հնարավոր է հանգել նման եզրակացության:

4. Եթե առաջին ատյանի դատարանը հետազոտված ապացույցների հիման վրա դատական ակտում եզրակացության չի հանգել որևէ փաստական հանգամանքի վերաբերյալ, ինչը պարտավոր էր անել, ապա վերաքննիչ դատարանն իրավունք ունի հաստատված համարելու նոր փաստական հանգամանք, եթե առաջին ատյանի դատարանի կողմից հետազոտված ապացույցների հիման վրա կամ սույն օրենսգրքի 382 հոդվածի երրորդ մասին համապատասխան՝ լրացուցիչ ներկայացված ապացույցներով հնարավոր է հանգել նման եզրակացության:

(385-րդ հոդվածը լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն, խմբ. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն)

Հոդված 388. Վերաքննիչ դատարանում գործերի քննությունն սկսելու ժամկետները

1. Վերաքննիչ բողոքի հիման վրա ստացված գործերի քննությունը վերաքննիչ դատարանն սկսում է քրեական գործը կամ նյութը ստանալու օրվանից հետո՝ 15 օրվա ընթացքում: Հարգելի պատճառների առկայության դեպքում գործը քննող դատարանի որոշմամբ այդ ժամկետը կարող է երկարաձգվել, բայց ոչ ավելի, քան 10 օրով:

1[1]. Վերաքննիչ դատարանում առաջին ատյանի դատարանի՝ համագործակցության վարույթով դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելը մերժելու և գործի քննությունն ընդհանուր կարգով շարունակելու մասին որոշման դեմ բերված վերաքննիչ բողոքի քննությունը սկսվում և ավարտվում է նյութը ստանալու օրվանից՝ երեք օրվա ընթացքում: Հարգելի պատճառների առկայության դեպքում գործը քննող դատարանի որոշմամբ այդ ժամկետը կարող է երկարաձգվել, բայց ոչ ավելի, քան հինգ օրով:

2. Վերաքննիչ դատարանը պարտավոր է գործը քննել և որոշում կայացնել ողջամիտ ժամկետում: Գործի քննության ողջամիտ ժամկետը որոշելիս հաշվի է առնվում նաև առաջին ատյանի դատարանում գործի քննության ժամկետը:

(388-րդ հոդվածը խմբ. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն)

Հոդված 390. Վերաքննիչ դատարանում գործի քննության կարգը

1. Վերաքննիչ դատարանում գործերի քննությունը կատարվում է սույն գլխում շարադրված կանոններով, ինչպես նաև վճռաբեկ դատարանում գործերի քննության համար սահմանված կանոններով, բացառությամբ վճռաբեկ դատարանում բողոքի քննության գրավոր ընթացակարգով սահմանված կարգի:

2. Գործի քննության տեղի և ժամանակի մասին կողմերը ծանուցվում են:

3. Դատական նիստին պարտադիր մասնակցում են՝

1) դատախազը.

2) ամբաստանյալը, որը ներկայացրել է բողոքը, կամ որի շահերի պաշտպանության համար բողոք է ներկայացրել պաշտպանը կամ օրինական ներկայացուցիչը, կամ երբ բողոք է բերել դատախազը՝ ոչ հօգուտ դատապարտյալի.

3) պաշտպանը՝ սույն օրենսգրքի 69 հոդվածով նախատեսված դեպքերում:

4. Դատավարության մյուս մասնակիցների չներկայանալը չի խոչընդոտում գործը քննելուն և դատական ակտ կայացնելուն:

4[1]. Վերաքննիչ դատարանում առաջին ատյանի դատարանի՝ համագործակցության վարույթով դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելը մերժելու և գործի քննությունն ընդհանուր կարգով շարունակելու մասին որոշման դեմ բերված վերաքննիչ բողոքը քննելու օրվա մասին նախապես իրազեկ կողմի չներկայանալը չի խոչընդոտում դատական ստուգումն իրականացնելուն:

(390-րդ հոդվածը խմբ., լրաց., փոփ. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, լրաց. 24.06.20 ՀՕ-344-Ն)

(24.06.20 ՀՕ-344-Ն օրենքն ունի հոդվածին վերաբերող անցումային դրույթ)

Հոդված 414[1] Վճռաբեկ բողոքը վերադարձնելը կամ առանց քննության թողնելը
(վերնագիրը խմբ. 10.06.14 ՀՕ-48-Ն)

1. Վճռաբեկ բողոքը վերադարձվում է, եթե վճռաբեկ բողոքը չի համապատասխանում սույն օրենսգրքի 407 հոդվածի պահանջներին:

2. Վճռաբեկ բողոքը թողնվում է առանց քննության, եթե՝

1) վճռաբեկ բողոքը բերվել է սահմանված ժամկետը լրանալուց հետո, և բաց թողնված ժամկետը վերականգնելու մասին միջնորդությունը բացակայում է կամ մերժվել է.

2) վճռաբեկ բողոքը ներկայացրել է այն անձը, որը վճռաբեկ բողոք ներկայացնելու իրավունք չուներ.

3) բողոքարկվել է այն դատական ակտը, որը ենթակա չէ բողոքարկման վճռաբեկության կարգով.

4) վճռաբեկ բողոք ներկայացրած անձը մինչև վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելու մասին որոշման կայացումը դիմում է ներկայացրել վճռաբեկ բողոքը հետ վերցնելու մասին.

5) բողոքում նշված հիմքով նույն գործով վճռաբեկ դատարանն արդեն իսկ որոշում է կայացրել.

6) բողոքը բերվել է սույն օրենսգրքի 375.4 հոդվածի պահանջի խախտմամբ:

3. Վճռաբեկ բողոքը վերադարձնելու կամ առանց քննության թողնելու մասին վճռաբեկ դատարանը կայացնում է որոշում՝ գործը վճռաբեկ դատարանում ստանալու պահից մեկ ամսվա ընթացքում՝ նշելով առկա թերությունները: Վճռաբեկ բողոքը կրկին ներկայացվելու դեպքում ժամկետները հաշվարկվում են վերստին:

4. Վճռաբեկ դատարանը բողոքը վերադարձնելու մասին որոշմամբ սահմանում է մինչև մեկամսյա ժամկետ՝ ձևական սխալները շտկելու և վճռաբեկ բողոքը կրկին ներկայացնելու համար:

4[1]. Համագործակցության վարույթով դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելը մերժելու և գործի քննությունն ընդհանուր կարգով շարունակելու մասին որոշման իրավաչափության ստուգման արդյունքում վերաքննիչ դատարանի դատական ակտի դեմ ներկայացված վճռաբեկ բողոքը վերադարձնելու կամ առանց քննության թողնելու մասին վճռաբեկ դատարանը կայացնում է որոշում՝ գործը վճռաբեկ դատարանում ստանալու պահից տասնհինգօրյա ժամկետի ընթացքում: Վճռաբեկ դատարանը բողոքը վերադարձնելու մասին որոշմամբ սահմանում է մինչև տասնհինգօրյա ժամկետ՝ ձևական սխալները շտկելու և վճռաբեկ բողոքը կրկին ներկայացնելու համար:

(414[1]-րդ հոդվածը լրաց. 07.07.06 ՀՕ-152-Ն, փոփ., լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն, լրաց. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, փոփ. 26.12.08 ՀՕ-237-Ն, խմբ. 04.02.10 ՀՕ-23-Ն, 10.06.14 ՀՕ-48-Ն)

Հոդված 414[2] Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելու հիմքերը
(վերնագիրը խմբ. 23.03.18 ՀՕ-211-Ն)

1. Վճռաբեկ բողոքն ընդունվում է քննության, եթե վճռաբեկ դատարանը գտնում է, որ՝

1) բողոքում բարձրացված հարցի վերաբերյալ վճռաբեկ դատարանի որոշումը կարող է էական նշանակություն ունենալ օրենքի և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի միատեսակ կիրառության համար.

2) առերևույթ առկա է մարդու իրավունքների և ազատությունների հիմնարար խախտում:

2. Սույն հոդվածի իմաստով՝ բողոքում բարձրացված հարցի վերաբերյալ վճռաբեկ դատարանի որոշումը կարող է էական նշանակություն ունենալ օրենքի և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի միատեսակ կիրառության համար, եթե՝

1) առնվազն մեկ այլ գործով ստորադաս դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտում միևնույն նորմը կիրառվել է կամ չի կիրառվել հակասող մեկնաբանությամբ.

2) բողոքարկվող դատական ակտում որևէ նորմի մեկնաբանությունը հակասում է վճռաբեկ դատարանի որոշման մեջ տվյալ նորմին տրված մեկնաբանությանը.

3) դատարանի կիրառած նյութական կամ դատավարական իրավունքի նորմի կապակցությամբ առկա է իրավունքի զարգացման խնդիր:

3. Սույն հոդվածի իմաստով՝ առերևույթ առկա է մարդու իրավունքների և ազատությունների հիմնարար խախտում, եթե՝

1) բողոքարկվող դատական ակտը կայացնելիս դատարանը թույլ է տվել դատական սխալ, որը խաթարել է արդարադատության բուն էությունը.

2) առկա է նոր կամ նոր երևան եկած հանգամանք:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետի իմաստով՝ դատական սխալ են համարվում սույն օրենսգրքի 395-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերը:

5. Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելու մասին վճռաբեկ դատարանը կայացնում է որոշում՝ գործը վճռաբեկ դատարանում ստանալու օրվանից երեք ամսվա ընթացքում:

5[1]. Համագործակցության վարույթով դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելը մերժելու և գործի քննությունն ընդհանուր կարգով շարունակելու մասին որոշման իրավաչափության ստուգման արդյունքում վերաքննիչ դատարանի դատական ակտի դեմ ներկայացված վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելու մասին վճռաբեկ դատարանը կայացնում է որոշում՝ գործը վճռաբեկ դատարանում ստանալու օրվանից մեկամսյա ժամկետի ընթացքում:

6. Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելու մասին վճռաբեկ դատարանի որոշումն ուժի մեջ է մտնում կայացման պահից, վերջնական է և ենթակա չէ բողոքարկման: Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելու մասին որոշումն ուղարկվում է դատավարության մասնակիցներին (բացառությամբ քննիչի և հետաքննության մարմնի) այն կայացնելու պահից երկշաբաթյա ժամկետում:

(414[2] -րդ հոդվածը լրաց. 07.07.06 ՀՕ-152-Ն, 21.02.07 ՀՕ-93-Ն, խմբ. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, լրաց., խմբ., փոփ. 26.12.08 ՀՕ-237-Ն, խմբ. 10.06.14 ՀՕ-48-Ն, 23.03.18 ՀՕ-211-Ն)

Հոդված 414[3] Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելը

(վերնագիրը խմբ. 10.06.14 ՀՕ-48-Ն)

1. Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժվում է, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 414.1 հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով և 414.2 հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հիմքերը:

2. Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին որոշումը պետք է լինի պատճառաբանված: Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին որոշման մեջ վճռաբեկ դատարանը պետք է հիմնավորի վճռաբեկ բողոքում վկայակոչված վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելու՝ սույն օրենսգրքի 414.2 հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 2-րդ կետերով նախատեսված յուրաքանչյուր հիմքի բացակայությունը:

3. Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին վճռաբեկ դատարանը կայացնում է որոշում գործը վճռաբեկ դատարանում ստանալու պահից երեք ամսվա ընթացքում:

3[1]. Համագործակցության վարույթով դատաքննությունը հատուկ կարգով անցկացնելը մերժելու և գործի քննությունն ընդհանուր կարգով շարունակելու մասին որոշման իրավաչափության ստուգման արդյունքում վերաքննիչ դատարանի դատական ակտի դեմ ներկայացված վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին վճռաբեկ դատարանը կայացնում է որոշում գործը վճռաբեկ դատարանում ստանալու օրվանից մեկամսյա ժամկետի ընթացքում:

4. Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին որոշումը կայացվում է հանուն Հայաստանի Հանրապետության:

(414[3] -րդ հոդվածը լրաց. 21.02.07 ՀՕ-93-Ն, խմբ. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, 10.06.14 ՀՕ-48-Ն, փոփ. 23.03.18 ՀՕ-211-Ն)

Հոդված 426[3]. Դատական ակտերի վերանայման հիմքերն ու ժամկետները նոր երևան եկած հանգամանքների հետևանքով

1. Նոր երևան եկած հանգամանքների հետևանքով դատական ակտերը վերանայվում են, եթե՝

1) օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով հաստատված է վկայի, տուժողի ցուցմունքների, թարգմանչի կատարած թարգմանության ակնհայտ սխալ կամ փորձագետի եզրակացության ակնհայտ կեղծ լինելը, ինչպես նաև իրեղեն ապացույցների, քննչական ու դատական գործողությունների արձանագրությունների և այլ փաստաթղթերի կեղծված լինելը, որոնք հանգեցրել են չհիմնավորված կամ անօրինական դատավճռ կայացնելուն.

2) օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով հաստատված են դատավորների հանցավոր գործողությունները, որոնք նրանք թույլ են տվել տվյալ գործը քննելիս.

3) դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով հաստատված են գործի քննությունը կատարող անձանց այնպիսի հանցավոր գործողություններ, որոնք հանգեցրել են դատարանի չհիմնավորված և անօրինական դատավճիռ կամ գործը կարճելու վերաբերյալ որոշում կայացնելուն.

4) ի հայտ են եկել դատական ակտ կայացնելիս դատարանին անհայտ մնացած այլ հանգամանքներ, որոնք ինքնին կամ մինչև այդ պարզված հանգամանքների հետ ապացուցում են դատապարտյալի անմեղությունը կամ նրա կատարած հանցանքի նվազ ծանր կամ ավելի ծանր լինելը, քան այն, որի համար նա դատապարտվել է, ինչպես նաև ապացուցում են արդարացվածի

կամ այն անձի մեղավորությունը, որի նկատմամբ քրեական հետապնդումը դադարեցվել է, կամ գործով վարույթը կարճվել է:

5) համագործակցության վարույթով դատավճիռ կայացնելուց հետո ի հայտ են եկել այնպիսի հանգամանքներ, որոնք հիմնավորում են, որ համագործակցության համաձայնագիր կնքած անձը քրեական հետապնդման մարմնին դիտավորյալ հայտնել է սուտ տեղեկություններ կամ թաքցրել է որևէ էական տեղեկություն կամ խոչընդոտել է համագործակցության արդյունքում բացահայտված հանցագործության հետագա քննությանը:

2. Նոր երևան եկած հանգամանքներով դատական ակտը վերանայելու համար բողոք կարող է բերվել 4 ամսվա ընթացքում այն պահից, երբ բողոք բերող անձն իմացել է կամ կարող էր իմանալ դրանց ի հայտ գալու մասին:

3. Եթե վաղեմության ժամկետները լրանալու, համաներման մասին օրենք ընդունվելու կամ առանձին անձանց ներում շնորհելու պատճառով, ինչպես նաև մեղադրյալի մահվան հետևանքով դատական ակտ կայացնելն անհնարին է, ապա սույն հոդվածի առաջին մասի 1-3-րդ կետերում մատնանշված նոր երևան եկած հանգամանքները պարզվում են սույն օրենսգրքով նախատեսված կարգով կատարվող քննությամբ:

4. Արդարացման դատավճռի և գործով վարույթը կարճելու կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու վերաբերյալ որոշումների վերանայումը թույլատրվում է միայն քրեական պատասխանատվության ենթարկելու վաղեմության ժամկետների ընթացքում:

5. Այն դատական ակտի վերանայումը, որով մեղադրական դատավճիռ է կայացված այնպիսի հանգամանքներ ի հայտ գալու հետևանքով, որոնք ցույց են տալիս դատապարտյալի անմեղությունը կամ նրա կողմից ավելի թեթև հանցանք կատարելը, քան այն, որի համար նա դատապարտվել է, ժամկետներով սահմանափակված չէ:

6. Դատապարտյալի մահը արգելք չէ նոր երևան եկած հանգամանքների հետևանքով դատական ակտը վերանայելուն՝ դատապարտյալի կամ այլ անձանց իրավունքների վերականգնման նպատակով:

7. Սույն հոդվածի դրույթները կիրառելի են նաև այն քրեական գործերով, որոնցով դատավճիռ չի կայացվել:

(426[3]-րդ հոդվածը լրաց. 28.11.07 ՀՕ-270-Ն, փոփ. 26.12.08 ՀՕ-237-Ն, 01.11.18 ՀՕ-415-Ն)

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎՈՂ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐԻ

Հոդված 62. Պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող հանգամանքները

1. Պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող հանգամանքներ են՝

1) առաջին անգամ հանգամանքների պատահական զուգորդմամբ ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցանք կատարելը.

2) հանցանք կատարելու պահին հանցավորի անչափահաս լինելը.

3) հանցանք կատարելու կամ պատիժ նշանակելու պահին հանցավորի հղիությունը.

4) պատիժ նշանակելու պահին հանցավորի խնամքի տակ մինչև տասնչորս տարեկան երեխայի առկայությունը.

5) հանցանքը կյանքի ծանր հանգամանքների զուգորդման հետևանքով կամ կարեկցանքի շարժառիթով կատարելը.

6) հանցանքն անհրաժեշտ պաշտպանության, հանցանք կատարած անձին բռնելու, ծայրահեղ անհրաժեշտության, հիմնավորված ռիսկի, հրամանը կամ կարգադրությունը կատարելու իրավաչափության պայմանները խախտելով կատարելը.

7) տուժողի վարքագծի հակաօրինականությունը կամ հակաբարոյականությունը, որով պայմանավորվել է հանցագործությունը.

8) հանցանքը սպառնալիքի կամ հարկադրանքի կամ նյութական, ծառայողական կամ այլ կախվածության ազդեցության տակ կատարելը.

9) մեղայականով ներկայանալը, հանցագործությունը բացահայտելուն, հանցագործության մյուս մասնակիցներին մերկացնելուն, հանցագործությամբ ձեռք բերված գույքը որոնելուն աջակցելը.

9.1) համագործակցության վարույթով մեղադրյալի կողմից իր կատարած այլ հանցագործությունը բացահայտելը.

10) հանցագործությունից անմիջապես հետո տուժողին բժշկական կամ այլ օգնություն ցույց տալը, հանցագործությամբ պատճառված գույքային և բարոյական վնասը կամովին հատուցելը կամ վերացնելը, տուժողին պատճառված վնասը հարթելուն ուղղված այլ գործողությունները:

2. Պատիժ նշանակելիս դատարանը կարող է հաշվի առնել նաև մեղմացնող այլ հանգամանքներ, որոնք նշված չեն սույն հոդվածի առաջին մասում:

3. Եթե սույն հոդվածի առաջին մասում նշված որևէ հանգամանք սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով նախատեսված է որպես հանցագործության հատկանիշ, ապա դա չի կարող կրկին հաշվի առնվել որպես պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող հանգամանք:

Հոդված 64. Օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելը

1. Հանցանքի շարժառիթների ու նպատակների, հանցավորի դերի, հանցանքը կատարելիս ու դրանից հետո նրա վարքագծի և այլ հանգամանքների հետ կապված բացառիկ հանգամանքների առկայության դեպքում, որոնք էականորեն նվազեցնում են հանցանքի՝ հանրության համար վտանգավորության աստիճանը, ինչպես նաև խմբակային հանցագործության մասնակցի կողմից խմբի կատարած հանցանքը բացահայտելուն ակտիվորեն աջակցելու դեպքում կարող է նշանակվել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով նախատեսված պատժի նվազագույն չափից ավելի ցածր պատիժ կամ ավելի մեղմ պատժատեսակ, քան նախատեսված է այդ հոդվածով, կամ չկիրառել որպես պարտադիր նախատեսված լրացուցիչ պատիժ:

2. Բացառիկ կարող են ճանաչվել ինչպես առանձին մեղմացնող հանգամանքները, այնպես էլ այդ հանգամանքների համակցությունը:

2.2. Համագործակցության վարույթ կիրառելու դեպքում կարող է նշանակվել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով նախատեսված պատժի նվազագույն չափից ավելի ցածր պատիժ կամ ավելի մեղմ պատժատեսակ, քան նախատեսված է այդ հոդվածով, կամ չկիրառել որպես պարտադիր նախատեսված լրացուցիչ պատիժ:

3. Դատավճիռը կայացնելու պահին տասնվեց տարին չլրացած անձանց կամ հղի կանանց կամ խնամքին մինչև ութ տարեկան երեխա ունեցող անձանց նկատմամբ կարող է նշանակվել օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ, եթե սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածով նախատեսված ամենամեղմ պատժատեսակը կալանքն է, և նախատեսված մյուս պատժատեսակների նշանակումը դատարանը գտնում է ոչ համաչափ, կամ կարող է նշանակվել համապատասխան հոդվածով նախատեսված մյուս պատժատեսակներից որևէ մեկը, սակայն տվյալ պատժատեսակի համար համապատասխան հոդվածով նախատեսված նվազագույն չափից ավելի ցածր չափով:

(64-րդ հոդվածը լրաց. 09.07.19 ՀՕ-124-Ն)

Հոդված 67[2]. Պատիժ նշանակելը համածայնեցման կամ համագործակցության վարույթի դեպքում

1. Համաձայնեցման վարույթ կիրառելու դեպքում պատիժը չի կարող գերազանցել սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել խիստ պատժատեսակի առավելագույն չափի կամ ժամկետի երկու երրորդը: Եթե առավել խիստ պատժատեսակի երկու երրորդը փոքր է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել խիստ պատժատեսակի նվազագույն չափից կամ ժամկետից, ապա այն չի կարող պակաս լինել նվազագույն չափից կամ ժամկետից:

2. Չավարտված հանցագործություններով համաձայնեցման վարույթ կիրառելու դեպքում սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված կանոնը կիրառվում է չավարտված հանցագործության համար սույն օրենսգրքի 65-րդ հոդվածով նախատեսված պատժի նշանակման կանոնները կիրառելուց հետո: Եթե հաշվարկի արդյունքում պատժաչափը պակաս է ստացվում չավարտված հանցագործության համար պատժի նշանակման կանոնների կիրառմամբ սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել խիստ պատժատեսակի նվազագույն չափից կամ ժամկետից, ապա նշանակվում է այն չափը կամ ժամկետը, որը ստացվել է հաշվարկի արդյունքում:

3. Ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցագործություններով համագործակցության վարույթ կիրառելու դեպքում նշանակվում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել մեղմ պատժատեսակը կամ սույն օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի կիրառմամբ օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ կամ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվում:

4. Ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործություններով համագործակցության վարույթ կիրառելու դեպքում նշանակվում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասի համապատասխան հոդվածի սանկցիայով նախատեսված առավել մեղմ պատժատեսակի նվազագույն չափը կամ ժամկետը կամ սույն օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի կիրառմամբ սանկցիայի նվազագույն չափից կամ ժամկետից պակաս չափը կամ ժամկետը կամ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվում:

5. Սույն հոդվածով նախատեսված կանոններով պատժի նշանակման դեպքում սույն օրենսգրքի 67.1-րդ հոդվածով սահմանված կանոնները կիրառելի չեն:

1. Հանցագործությունների համակցության դեպքում պատիժ նշանակելիս սույն հոդվածով նախատեսված կանոնները կիրառելի են համակցության մեջ ընդգրկված յուրաքանչյուր հանցագործության համար առանձին:

Հոդված 75. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով

1. Անձն ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից, եթե հանցանքն ավարտված համարելու օրվանից անցել են հետևյալ ժամկետները.

1) երկու տարի՝ ոչ մեծ ծանրության հանցանքն ավարտված համարելու օրվանից.

2) հինգ տարի՝ միջին ծանրության հանցանքն ավարտված համարելու օրվանից.

3) տասը տարի՝ ծանր հանցանքն ավարտված համարելու օրվանից.

4) տասնհինգ տարի՝ առանձնապես ծանր հանցանքն ավարտված համարելու օրվանից:

2. Վաղեմության ժամկետը հաշվարկվում է հանցանքն ավարտված համարելու օրվանից մինչև դատավճռի օրինական ուժի մեջ մտնելու պահը: Տևող հանցագործության դեպքում վաղեմության

ժամկետը հաշվարկվում է արարքը դադարելու, իսկ շարունակվող հանցագործության դեպքում՝ վերջին արարքը կատարելու պահից:

3. Վաղեմության ժամկետի ընթացքն ընդհատվում է, եթե մինչև նշված ժամկետներն անցնելն անձը կատարում է միջին ծանրության, ծանր կամ առանձնապես ծանր նոր հանցանք: Այս դեպքում վաղեմության ժամկետի հաշվարկն սկսվում է նոր հանցանքի ավարտված համարելու պահից:

4. Վաղեմության ժամկետի ընթացքը կասեցվում է, եթե անձը խուսափում է քննությունից կամ դատից: Այս դեպքում վաղեմության ընթացքը վերսկսվում է անձին ձերբակալելու կամ մեղայականով նրա ներկայանալու պահից: Ընդ որում, անձը չի կարող քրեական պատասխանատվության ենթարկվել, եթե ոչ մեծ ծանրության կամ միջին ծանրության հանցանքն ավարտված համարելու օրվանից անցել է տասը տարի, իսկ ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքն ավարտված համարելու օրվանից՝ քսան տարի, և վաղեմության ժամկետի ընթացքն ընդհատված չի եղել նոր հանցագործությամբ:

4.1. Վաղեմության ժամկետի ընթացքը կասեցվում է նաև, եթե անձի հետ կնքվել է մինչդատական համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագիր: Այս դեպքում վաղեմության ընթացքը վերսկսվում է համագործակցությունը դադարեցվելու կամ համագործակցության վարույթով դատաքննության հատուկ կարգ կիրառելու մասին միջնորդությունը դատարան ներկայացնելու պահից:

5. Վաղեմության ժամկետի կիրառման հարցն այն անձի նկատմամբ, ով ցմահ ազատազրկմամբ պատժվող հանցանք է կատարել, լուծում է դատարանը: Եթե դատարանը հնարավոր չի գտնում վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով անձին ազատել քրեական պատասխանատվությունից, ապա ցմահ ազատազրկում չի կիրառվում:

6. Խաղաղության և մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված՝ սույն օրենսգրքի 384-րդ, 386-391-րդ, 393-397-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ վաղեմության ժամկետներ չեն կիրառվում: Վաղեմության ժամկետներ չեն կիրառվում նաև Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով նախատեսված հանցանքներ կատարած անձանց նկատմամբ, եթե այդ պայմանագրերով վաղեմության ժամկետների կիրառման արգելք է սահմանված:

7. Սույն օրենսգրքի 132.2-րդ և 168-րդ հոդվածներով, ինչպես նաև անչափահաս տուժողի նկատմամբ սեռական անձեռնմխելիության և սեռական ազատության դեմ ուղղված՝ սույն օրենսգրքի 138-142-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանք կատարած անձի նկատմամբ վաղեմության ժամկետի հաշվարկը սկսվում է տուժողի տասնութ տարին լրանալու պահից:

(75-րդ հոդվածը փոփ., լրաց. 01.06.06 ՀՕ-103-Ն, լրաց. 12.11.13 ՀՕ-112-Ն)

Հոդված 103.1. Բռնագանձումը

1. Հանցագործության կատարման արդյունքում ուղղակի կամ անուղղակի առաջացած կամ ստացված ցանկացած գույքը, այդ գույքի օգտագործումից ստացված եկամուտները կամ այլ տեսակի օգուտները, այնպիսի հանցագործության կատարման համար օգտագործված կամ օգտագործման համար նախատեսված գործիքները և միջոցները, որի կատարման արդյունքում ստացվել է գույք, ահաբեկչության ֆինանսավորմանն ուղղված գույքը, այդ գույքի օգտագործումից ստացված եկամուտները կամ այլ տեսակի օգուտները, սույն օրենսգրքի 215.1-ին, 235.1-ին և 267.1-ին հոդվածներով նախատեսված մաքսանենգության ճանապարհով Հայաստանի Հանրապետության սահմանով տեղափոխված մաքսանենգության առարկաները, իսկ դրանց բացակայության դեպքում դրանց համարժեք գույքը, բացառությամբ բարեխիղճ երրորդ անձի գույքի, տուժողին և քաղաքացիական հայցվորին հանցագործությամբ պատճառված վնասների հատուցման համար անհրաժեշտ գույքի, ենթակա է բռնագանձման՝ հօգուտ պետության:

2. Սույն օրենսգրքի իմաստով բարեխիղճ երրորդ անձ է համարվում այն անձը, որը գույքն այլ անձի հանձնելիս չգիտեր կամ չէր կարող իմանալ, որ այդ գույքն օգտագործվելու է կամ նախատեսվում է օգտագործել հանցավոր նպատակներով, ինչպես նաև այն անձը, որը գույքն այլ անձից ձեռք բերելիս չգիտեր կամ չէր կարող իմանալ, որ այդ գույքը ստացվել է հանցավոր ճանապարհով:

3. Այն դեպքում, երբ տուժողի և բարեխիղճ երրորդ անձի միջև առկա է վեճ բռնագանձման ենթակա գույքի վերաբերյալ, այդ գույքի բռնագանձում կարող է կատարվել քաղաքացիական դատավարության կարգով:

4. Սույն հոդվածի, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի այլ հոդվածներով նախատեսված դեպքերում նաև այդ հոդվածների իմաստով գույք են համարվում ցանկացած տեսակի նյութական բարիքները, քաղաքացիական իրավունքի շարժական կամ անշարժ օբյեկտները, ներառյալ՝ ֆինանսական (դրամական) միջոցները, արժեթղթերը և գույքային իրավունքները, գույքային իրավունքները կամ շահերը հավաստող փաստաթղթերը կամ այլ միջոցները, գույքից ստացված կամ դրա նկատմամբ հաշվեգրվող տոկոսները, շահութաբաժինները կամ այլ եկամուտները, ինչպես նաև հարակից և արտոնագրային իրավունքները:

5. Համաձայնության և համագործակցության վարույթների կիրառման դեպքում սույն հոդվածով սահմանված կանոնները կիրառելի են, եթե համաձայնության արձանագրությամբ կամ մինչդատական համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագրով բռնագանձման ենթակա գույքի կամ դրա չափի վերաբերյալ այլ բան նախատեսված չէ, բացառությամբ շրջանառությունն արգելված կամ անձանց ու հասարակության համար վտանգ ներկայացնող գույքի, որը ենթակա է պարտադիր բռնագանձման՝ հօգուտ պետության: Բանակցությունների արդյունքում համաձայնեցված՝ բռնագրավման ենթակա գույքի չափը չի կարող պակաս լինել ընդհանուր կարգով բռնագրավման ենթակա գույքի արժեքի 75 տոկոսից:

(103.1-ին հոդվածը լրաց. 21.06.14 ՀՕ-114-Ն, փոփ. 16.05.16 ՀՕ-83-Ն)